

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	8
1. Voorwoord	9
2. Kerncijfers	12
3. Karakteristieken van het pensioenfonds	16
3.1. Profiel	17
3.2. Kringen binnen Centraal Beheer APF	19
3.3. Organisatie	20
4. Governance, Risicobeheersing en Compliance	25
4.1. Governance	26
4.2. Risicobeheersing	28
4.3. Compliance	34
4.4. Toezichthouders DNB en AFM	38
4.5. Ontwikkelingen en naleving wet- en regelgeving	39
5. Communicatie	42
5.1. Ons communicatiebeleid	43
5.2. Stakeholders actief informeren over belangrijke ontwikkelingen	43
5.3. Communicatie met belanghebbendenorganen	44
5.4. Klanttevredenheidsonderzoek	44
6. Vermogensbeheer	46
6.1. Beleggingsbeleid	47
6.2. Investment beliefs	47
6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)	48
6.4. Strategische Mix en Rendement	52
6.5. Beleggingsomgeving	54
6.6. Vooruitblik 2023	62
6.7. Beheerkosten van het fonds	63
7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten	64
7.1. Ontwikkelingen in 2022	65
7.2. Marktontwikkeling	65
7.3. Toekomstverwachtingen	66
7.4. Weerstandsvermogen	67
7.5. Gebeurtenissen na balansdatum	67

8. Verslag Kring DC	69
8.1. Kerncijfers Kring DC	70
8.2. Pensioenparagraaf	72
8.3. Financiële paragraaf	77
8.4. Vermogensbeheer	79
8.5. Actuariële paragraaf	80
8.6. Risicoparagraaf	84
8.7. Terugblik 2022	86
8.8. Gebeurtenissen na balansdatum	87
8.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	87
9. Verslag Kring DB Premie	89
9.1. Kerncijfers Kring DB Premie	90
9.2. Pensioenparagraaf	92
9.3. Financiële paragraaf	94
9.4. Vermogensbeheer	96
9.5. Actuariële paragraaf	97
9.6. Risicoparagraaf	100
9.7. Terugblik 2022	103
9.8. Gebeurtenissen na balansdatum	103
9.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	104
10. Verslag Kring DB Stabiliteit	105
10.1. Kerncijfers Kring DB Stabiliteit	106
10.2. Pensioenparagraaf	108
10.3. Financiële paragraaf	110
10.4. Vermogensbeheer	112
10.5. Actuariële paragraaf	113
10.6. Risicoparagraaf	117
10.7. Terugblik 2022	119
10.8. Gebeurtenissen na balansdatum	120
10.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	120
11. Verslag Kring DB Koopkracht	121
11.1. Kerncijfers Kring DB Koopkracht	122
11.2. Pensioenparagraaf	124
11.3. Financiële paragraaf	126
11.4. Vermogensbeheer	127
11.5. Actuariële paragraaf	129
11.6. Risicoparagraaf	133
11.7. Terugblik 2022	135
11.8. Gebeurtenissen na balansdatum	136
11.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan	136

12. Verslag Kring DB Evenwicht	137
12.1. Kerncijfers Kring DB Evenwicht	138
12.2. Pensioenparagraaf	140
12.3. Financiële paragraaf	141
12.4. Vermogensbeheer	143
12.5. Actuariële paragraaf	144
12.6. Risicoparagraaf	147
12.7. Terugblik 2022	149
12.8. Gebeurtenissen na balansdatum	150
12.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht	150
13. Verslag Pensioenfondsenkring 1	153
13.1. Kerncijfers Pensioenfondsenkring 1	154
13.2. Pensioenparagraaf	156
13.3. Financiële paragraaf	158
13.4. Vermogensbeheer	159
13.5. Actuariële paragraaf	161
13.6. Risicoparagraaf	164
13.7. Terugblik 2022	166
13.8. Gebeurtenissen na balansdatum	166
13.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1	166
14. Verslag Kring RBS	169
14.1. Kerncijfers Kring RBS	170
14.2. Pensioenparagraaf	171
14.3. Financiële paragraaf	173
14.4. Vermogensbeheer	195
14.5. Actuariële paragraaf	176
14.6. Risicoparagraaf	179
14.7. Terugblik 2022	181
14.8. Gebeurtenissen na balansdatum	182
14.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan RBS	182
15. Verslag Kring Bavaria	186
15.1. Kerncijfers Kring Bavaria	187
15.2. Pensioenparagraaf	189
15.3. Financiële paragraaf	192
15.4. Vermogensbeheer	194
15.5. Actuariële paragraaf	195
15.6. Risicoparagraaf	198
15.7. Terugblik 2022	200
15.8. Gebeurtenissen na balansdatum	201
15.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Bavaria	201

16. Verslag Kring Sligro Food Group	204
16.1. Kerncijfers Kring Sligro Food Group	205
16.2. Pensioenparagraaf	207
16.3. Financiële paragraaf	210
16.4. Vermogensbeheer	211
16.5. Actuariële paragraaf	212
16.6. Risicoparagraaf	216
16.7. Terugblik 2022	218
16.8. Gebeurtenissen na balansdatum	219
16.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Sligro Food Group	220
17. Verslag Kring Chemours	221
17.1. Kerncijfers Kring Chemours	222
17.2. Pensioenparagraaf	224
17.3. Financiële paragraaf	227
17.4. Vermogensbeheer	229
17.5. Actuariële paragraaf	230
17.6. Risicoparagraaf	234
17.7. Terugblik 2022	236
17.8. Gebeurtenissen na balansdatum	236
17.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Chemours	237
18. Verslag Kring equensWorldline	239
18.1. Kerncijfers Kring equensWorldline	240
18.2. Pensioenparagraaf	242
18.3. Financiële paragraaf	246
18.4. Vermogensbeheer	248
18.5. Actuariële paragraaf	249
18.6. Risicoparagraaf	253
18.7. Terugblik 2022	255
18.8. Gebeurtenissen na balansdatum	256
18.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan equensWorldline	256
19. Verslag Kring HPE	258
19.1. Kerncijfers Kring HPE	259
19.2. Pensioenparagraaf	261
19.3. Financiële paragraaf	265
19.4. Vermogensbeheer	267
19.5. Actuariële paragraaf	268
19.6. Risicoparagraaf	272
19.7. Terugblik 2022	274
19.8. Gebeurtenissen na balansdatum	275
19.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HPE	275

20. Verslag Kring HP NL	277
20.1. Kerncijfers Kring HP NL	278
20.2. Pensioenparagraaf	280
20.3. Financiële paragraaf	284
20.4. Vermogensbeheer	286
20.5. Actuariële paragraaf	287
20.6. Risicoparagraaf	291
20.7. Terugblik 2022	293
20.8. Gebeurtenissen na balansdatum	294
20.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HP NL	294
21. Verslag Kring ESN	296
21.1. Kerncijfers Kring ESN	297
21.2. Pensioenparagraaf	299
21.3. Financiële paragraaf	303
21.4. Vermogensbeheer	305
21.5. Actuariële paragraaf	306
21.6. Risicoparagraaf	310
21.7. Terugblik 2022	312
21.8. Gebeurtenissen na balansdatum	313
21.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan ESN	313
22. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden	315

JAARREKENING 2022

23. Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling	318
24. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds Jaarrekening 2022	327
25. Kring DC	342
26. Kring DB Premie	372
27. Kring Stabiliteit	399
28. Kring Koopkracht	426
29. Kring DB Evenwicht	453
30. Pensioenfondsenkring 1	480
31. Kring RBS	507
32. Kring Bavaria	535
33. Kring Sligro Food Group	563
34. Kring Chemours	591
35. Kring equensWorldline	618

36. Kring HPE	645
37. Kring HP NL	676
38. Kring ESN	707
OVERIGE GEGEVENS	737
39. Verslag van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan	738
40. Verslag van de Raad van Toezicht	739
41. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	746
42. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat van de bedrijfsomgeving	756
BIJLAGEN	757
43. Personalia Bedrijfsomgeving	758
44. Personalia Belanghebbendenorganen	760
45. Overige personalia	764
46. SFDR annex IV	765
46.1. Kring DC	765
46.2. Kring DB Premie	777
46.3. Kring DB Stabiliteit	788
46.4. Kring DB Koopkracht	799
46.5. Kring DB Evenwicht	810
46.6. Kring Pensioenfondsenkring 1	821
46.7. Kring RBS	832
46.8. Kring Bavaria	843
46.9. Kring Sligro Food Group	854
46.10. Kring Chemours	866
46.11. Kring equensWorldline	877
46.12. Kring HPE	888
46.13. Kring HP NL	899
46.14. Kring ESN	910
47. Afkortingen en begrippenlijst	921
48. Nevenfuncties	927
48.1. Nevenfuncties bestuur per 31 december 2022	927
48.2. Nevenfuncties raad van toezicht per 31 december 2022	928

Bestuursverslag

1. Voorwoord

Hierbij presenteren wij het jaarrapport van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (hierna: Centraal Beheer APF of het fonds) over het boekjaar 2022. Met dit bestuursverslag informeren wij u over de ontwikkelingen van het fonds en de financiële stand van zaken.

Een bewogen jaar

Terugkijkend is 2022 een bewogen jaar geweest. Na de blijdschap van de eerste corona versoepelingen in januari, waarbij het einde van de coronacrisis in zicht kwam, werd de wereld in februari opgeschrikt door de militaire inval in Oekraïne door Rusland. Achterafgezien is deze oorlog bepalend geweest voor het verdere verloop van 2022. Zo werden we hierdoor gedurende het jaar geconfronteerd met een historisch hoge inflatie. De inflatie was voornamelijk het gevolg van gestegen prijzen van energie en van voeding, waardoor iedereen in Nederland hierdoor werd geraakt. Vanuit onze invalshoek hadden wij specifiek aandacht voor de koopkrachtontwikkeling van de gepensioneerden. Na een aantal jaren met achterblijvende indexatie kwam deze hoge inflatie extra hard aan en werd de roep om indexatie vanuit de gepensioneerden steeds luider. Tegelijkertijd zagen de centrale banken zich door de sterke toename van de inflatie genoodzaakt om de rente sterk te verhogen. Deze stijging van de rente veroorzaakte in 2022 een pensioenparadox, waarbij de negatieve rendementen op financiële markten gepaard gingen met een toename van de dekkingsgraden. Door de gestegen dekkingsgraden kon in het grootste deel van onze kringen indexatie worden toegekend aan de deelnemers.

2022 verder in het teken van

We staan aan de vooravond van een historische transitie in de pensioensector. Op 23 december heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Wet toekomst pensioenen die in zal gaan op 1 juli aanstaande. Onze voorbereidingen op de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (WTP) zijn in volle gang. Dit is ondergebracht in het project Expeditie Pensioenakkoord. Het projectplan is door het bestuur goedgekeurd en is in uitvoering, waarbij we intensief samenwerken met onze uitbestedingspartners.

Hiernaast stond 2022 verder in het teken van:

- De voorbereiding op de overgang op het nieuwe administratieplatform. Onze uitbestedingspartner Achmea Pensioenservices (APS) werkt aan een verdere doorontwikkeling van de administratieketen. In dit kader heeft een intensieve dialoog plaats om tot een transitiekalender voor de overgang van onze kringen te komen.
- Het uitvoeren van ons strategisch plan. In de tweede helft van 2022 heeft de Raad van Bestuur van Achmea akkoord gegeven op de overgang van het business development team ("fondsenteam") van Achmea naar Centraal Beheer APF. Door dit besluit zullen meer taken bij Centraal Beheer APF worden verricht, waarbij een efficiënter proces in de samenwerking wordt voorzien, mede door het beleggen van meer eigenaarschap lager in de organisatie.
- Voor de beleggingen hebben we ons voorbereid op de verdere invoering van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). In de bijlage van dit jaarverslag is voor het eerst de verplichte rapportage hierover opgenomen (onder SFDR annex IV). Ons MVB beleid en IMVB deelname heeft er toe geleid dat we een fonds conform artikel 8 zijn, wat betekent dat ons pensioenproduct ecologische en/of sociale kenmerken promoot. Dit uit zich onder andere in een klimaatdoelstelling die de CO2 intensiteit in de portefeuille reduceert in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs. Per eind 2022 liggen we hiermee goed op schema en hebben we de doelstelling van het jaar (30% CO2 reductie ten opzichte van de benchmark) behaald. Doordat we veel waarde hechten aan het bieden van transparantie over onze beleggingen, vinden we het rapporteren hierover, via de SFDR rapportage, een belangrijke stap voorwaarts.

De deelnemer centraal

Het aantal deelnemers is wederom toegenomen, een blijk van vertrouwen in ons APF dat leidend is in ons handelen. Bij alle bestuursbesluiten staat het belang van onze deelnemers centraal. Dit vertaalt zich onder andere in het waarmaken van onze missie om een totale oudedagsvoorziening bereikbaar te maken voor iedereen. Hierbij streven wij naar zo veel mogelijk pensioen per ingelegde euro. Of wij dit goed doen, volgen we onder meer via ontwikkeling van de klanttevredenheid en NPS score. Eind december sloten we het jaar af met een klanttevredenheidsscore van 8,4 en een NPS score van +57. Een heel mooie ontwikkeling. Hiernaast is er door de stijging van de dekkingsgraden in 2022 bij diverse kringen ruimte gekomen om te indexeren. Bij het toekennen van de indexatie heeft het bestuur alle belangen meegewogen. Dit heeft geleid tot indexatie percentages variërend van ca 1% tot bijna 15%. Ook is voor 1 kring extra toeslag verleend per 1 januari 2022 en 1 januari 2023. Helaas was er bij een aantal kringen, te weten Stabiliteit, Premie en Bavaria, geen ruimte aanwezig om een indexatie toe te kennen.

Een ander belangrijk aspect voor deelnemers is het zorgen voor goede communicatie en het verhogen van het pensioenbewustzijn. Ook in 2022 is hier weer hard gewerkt aan de hand van ons communicatieplan, met als doel "Centraal Beheer APF is de pensioenpartner waarbij deelnemers uitkijken naar onze communicatie door begrijpelijke, activerende, aansprekende informatie". We maken daarbij bijvoorbeeld gebruik van campagnes om deelnemers te informeren en te activeren, zoals de campagne "Pensioen APK". Met deze campagne stimuleren wij deelnemers om hun persoonlijke gegevens in te vullen in het deelnemersportaal en te checken of hun pensioen adequaat is. Daarnaast hebben we ook onze digitale nieuwsbrief "Liefde voor later" gelanceerd om deelnemers te informeren. Uiteraard zijn we ook in direct contact met onze deelnemers, dat doen we via telefoon, chat, maar zeker ook in persoonlijke dialoog via beeldbellen of op locatie in gesprek over het individuele pensioendossier.

Onze groei

Ondanks het feit dat veel werkgevers en pensioenfondsen een besluit om over te stappen op een andere uitvoerder uitstellen vanwege de komst van de Wet toekomst pensioenen, hebben wij ook in 2022 het aantal deelnemers binnen ons fonds zien groeien: van circa 75.000 naar circa 77.000. Mede hierdoor is de jaarlijkse premiestroom toegenomen tot circa EUR 237 miljoen binnen de kringen van Centraal Beheer APF. Sinds de oprichting hebben in totaal 12 pensioenfondsen gekozen voor een overstap naar Centraal Beheer APF. In 2022 betrof dit Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group. Dit pensioenfonds is per 1 augustus toegetreden tot Kring Koopkracht.

We zijn verheugd over het besluit van Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland en de twee aangesloten werkgevers om de bestaande pensioenregeling onder te brengen in een eigen kring bij Centraal Beheer APF in de loop van 2023. Dit onder voorbehoud van de beoordeling door De Nederlandsche Bank.

Door diverse andere fondsen is interesse getoond om de stap naar Centraal Beheer APF te maken. Met een aantal fondsen zijn de onderhandelingen in volle gang. Dit stemt ons positief over de verdere ontwikkeling in 2023.

Continuïteit gewaarborgd

Eind 2022 zijn wij opnieuw met Achmea een nieuwe schenking en garantstelling ter dekking van aanloopverliezen en weerstandsvermogen overeengekomen vanaf 2023. Hiermee is de continuïteit van het fonds als ook de aanwezigheid van voldoende weerstandsvermogen tot medio 2025 gewaarborgd. Het commitment van Achmea versterkt ons lange termijn perspectief.

Vooruitblik naar 2023

Net zoals voor alle pensioenuitvoerders in Nederland geldt, zal 2023 ook voor Centraal Beheer APF in het teken staan van de Wet toekomst pensioenen. Gedurende 2023 verwachten we de ontwerp- en voorbereidingsfase van het interne project af te ronden. Deze fase omvat onder andere het neerzetten van onze propositie, het

benaderen van onze klanten en hun adviseurs over ons aanbod en over welke stappen van hen verwacht worden. Hiernaast verwachten we tevens de risicopreferentieonderzoeken voor onze kringen uitgevoerd te hebben in 2023 en hebben we samen met onze uitbestedingspartners onze transitiekalender bepaald. Vervolgens verwachten we in 2023 dat we met Achmea Pensioenservices afspraken hebben gemaakt over de overgang naar de nieuwe administratieketen. Daarmee zijn we klaar om de volgende fase in te gaan, waarbij aangesloten werkgevers keuzes maken over het nieuwe pensioencontract en het invaren. Op basis van de gemaakte keuzes zullen we deze toetsen op uitvoerbaarheid en evenwichtigheid en het beleid voor de kringen neerzetten. We borgen hierbij dat we voldoende capaciteit hebben voor onze bestaande klanten. Hiernaast zullen we ook borgen dat we continu in staat te zijn om nieuwe relaties te laten toetreden, die samen met ons de schaalomvang willen benutten om onder andere de kosten van de Wet toekomst pensioenen over een grotere omvang met elkaar te dragen. Samen staan we tenslotte sterker.

Wij hebben het volste vertrouwen dat wij met onze opzet, kennis en ervaring als geen ander klaar zijn voor de toekomst. We zien alle ontwikkelingen, ook ten aanzien van de Wet Toekomst Pensioenen, met vertrouwen tegemoet en zien daarin kansen om onze aangesloten werkgevers, pensioenfondsen en deelnemers optimaal te blijven bedienen.

Dankwoord

Graag bedanken wij onze klanten en deelnemers voor hun vertrouwen in Centraal Beheer APF. Daarnaast gaat onze dank uit naar de leden van de raad van toezicht, de leden van de belanghebbendenorganen, de medewerkers van het pensioenbureau, de medewerkers van onze uitbestedingspartijen en de externe adviseurs voor de bijdragen die zij ook dit verslagjaar weer hebben geleverd om het Centraal Beheer APF tot een succes te maken.

Tot slot willen we hierbij ook specifiek onze dank uitspreken richting Jos Berkemeijer (RvT) en Edwin Sier (Directeur Bestuursbureau). We willen hen bedanken voor hun bijdrage in de afgelopen jaren aan de groei en ontwikkeling van Centraal Beheer APF.

Zeist, 19 juni 2023

Drs. J. Bouma, voorzitter
Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid
Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

2. Kerncijfers

2. Kerncijfers

Dit hoofdstuk bevat de kerncijfers van het pensioenfonds. Wij nemen hier de gegevens op over vijf opeenvolgende jaren.

Kerncijfers Centraal Beheer APF

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	1.265	1.287	1.121	894	301
Actieven en arbeidsongeschikten	37.926	35.711	31.054	27.026	6.284
Gewezen deelnemers	32.880	32.545	26.287	16.964	4.104
Pensioengerechtigden	7.598	7.036	3.971	2.336	483
Totaal aantal deelnemers	78.404	75.292	61.312	46.326	10.871
Totaal belegd vermogen	5.406.829	6.740.037	4.006.297	1.973.464	1.034.682

In de standaardkringen hebben werkgevers doorgaans lopende contracten tot het eind van het jaar. Hierdoor vinden de nieuwe aansluitingen voornamelijk plaats op 1 januari van een kalenderjaar.

Resultaat Centraal Beheer APF

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Vergoeding beheerskosten	1.718	1.412	1.081	523	335
Beheerskosten	-6.749	-6.546	-6.563	-4.086	-2.540
Overige baten en lasten	4.453	14.569	10.146	4.168	1.976
Resultaat Centraal Beheer APF	-578	9.435	4.664	605	-229

Weerstandvermogen per ultimo jaar

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beschikbaar weerstandvermogen	17.706	18.284	8.849	4.188	3.091
Vereist weerstandvermogen	10.698	13.667	8.076	4.010	2.082
Surplus*	7.008	4.617	773	178	1.009

Kerncijfers standaardkringen en Pensioenfondsenkring 1 Centraal Beheer APF

Stand per 31-12-2022 Bedragen in € x 1.000	DC	DB Premie	DB Stabiliteit	DB Koopkracht	DB Evenwicht
Werkgevers	1.110	52	63	29	2
Actieven en arbeidsongeschikten	27.990	2.846	775	417	16
Gewezen deelnemers	10.379	2.693	1.020	975	1.063
Pensioengerechtigden	392	90	31	52	714
Totaal aantal deelnemers	38.761	5.629	1.826	1.444	1.793
Totaal belegd vermogen	456.282	87.859	21.826	108.410	254.977
Technische voorziening	547.688	75.292	26.152	87.017	215.051
Beschikbare premie	148.532	23.038	7.158	5.046	0
Uitkeringen	1.640	263	77	487	8.410
Dekkingsgraden in %					
Beleidsdekkingsgraad	101,58%	107,36%	85,42%	116,96%	123,90%
Dekkingsgraad	101,70%	117,00%	87,10%	125,20%	118,70%

Stand per 31-12-2022 Bedragen in € x 1.000	Pensioen fondsen Kring 1	Subtotaal
Werkgevers	0	1.256
Actieven en arbeidsongeschikten	5	32.049
Gewezen deelnemers	392	16.522
Pensioengerechtigden	836	2.115
Totaal aantal deelnemers	1.233	50.686
Totaal belegd vermogen	146.315	1.075.669
Technische voorziening	117.470	1.068.670
Beschikbare premie	0	183.774
Uitkeringen	5.840	16.717
Dekkingsgraden in %		
Beleidsdekkingsgraad	134,43%	
Dekkingsgraad	124,60%	

Kerncijfers eigen kringen Centraal Beheer APF

Stand per 31-12-2022 Bedragen in € x 1.000	Bavaria	RBS	Sligro Food group	Chemours	equens Worldline
Werkgevers	1	0	1	1	3
Actieven en arbeidsongeschikten	42	16	4.232	334	608
Gewezen deelnemers	1.704	1.564	6.659	33	1.509
Pensioengerechtigden	386	254	987	40	839
Totaal aantal deelnemers	2.132	1.834	11.878	407	2.956
Totaal belegd vermogen	209.502	787.355	430.648	286.513	623.664
Technische voorziening	191.536	542.158	351.761	222.352	559.306
Beschikbare premie	0	0	19.998	5.369	9.511
Uitkeringen	4.051	6.872	3.881	2.199	13.523
Dekkingsgraden in %					
Beleidsdekkingsgraad	105,09%	158,18%	119,20%	137,49%	118,72%
Dekkingsgraad	110,30%	145,40%	123,50%	128,70%	112,00%

Stand per 31-12-2022 Bedragen in € x 1.000	HPE	ESN	HP NL	Subtotaal eigen kringen	Totaal APF
Werkgevers	1	1	1	9	1.265
Actieven en arbeidsongeschikten	230	215	200	5.877	37.926
Gewezen deelnemers	4.280	203	406	16.358	32.880
Pensioengerechtigden	2.877	32	68	5.483	7.598
Totaal aantal deelnemers	7.387	450	674	27.718	78.404
Totaal belegd vermogen	1.598.452	202.017	193.009	4.331.160	5.406.829
Technische voorziening	1.222.945	167.625	162.705	3.420.388	4.489.058
Beschikbare premie	9.461	7.227	7.325	58.891	242.665
Uitkeringen	43.814	619	1.446	76.405	93.122
Dekkingsgraden in %					
Beleidsdekkingsgraad	128,00%	126,80%	126,80%		
Dekkingsgraad	119,90%	120,60%	119,90%		

3. Karakteristieken van het pensioenfonds

3. Karakteristieken van het pensioenfonds

Dit hoofdstuk beschrijft het profiel van het pensioenfonds, de kringen, de organisatie en de diversiteit binnen het bestuur en de overige gremia.

3.1. Profiel

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds, is op 14 oktober 2015 opgericht en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544.

Centraal Beheer APF is een Algemeen Pensioenfonds (APF) als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Wij voeren onder de naam Centraal Beheer APF meerdere pensioenregelingen uit en houden daarvoor een afgescheiden vermogen aan per kring. In de statuten is vastgelegd dat het fonds de dekking van de pensioenaanspraken en rechten op pensioen in eigen beheer zal houden.

Ons handelen wordt bepaald door onze missie, die wij hebben vertaald in onze visie en de daarvan afgeleide ambitie. Hierbij hebben wij tevens oog voor onze kernwaarden

3.1.1 Missie

Een totale oudedagsvoorziening bereikbaar maken voor iedereen. Wij willen voor elke ingelegde euro zo veel mogelijk pensioen realiseren. En wij willen onze deelnemers inzicht geven in hun totale pensioensituatie, zodat de deelnemers weten waar zij aan toe zijn.

3.1.2 Visie

De werkelijkheid van vandaag maakt van de oude dag een nieuwe dag die vraagt om andere oplossingen.

De werkelijkheid van vandaag

De wereld verandert snel. Wij leven langer, solidariteit tussen generaties staat onder druk, wij kennen momenteel een hoge inflatie, een daarmee samenhangende volatiele rente en de fiscale voordelen van pensioen nemen af, terwijl wij de pensioenlasten zien stijgen.

Het pensioenstelsel in Nederland is continu in ontwikkeling. De arbeidsmarkt flexibiliseert en de overheid legt meer verantwoordelijkheid bij de burger. Dat geldt voor zorgtaken maar ook voor de eigen oudedagsvoorziening. De verzorgingsstaat verandert in een samenleving waar wij meer zelf moeten doen, zelf moeten organiseren. Terwijl mensen nog steeds pensioen onbewust zijn en het vertrouwen in een goede oudedagsvoorziening niet vanzelfsprekend is. Wij geloven in de kracht van het collectief bij het realiseren van een goed persoonlijk pensioen. Dit vraagt andere oplossingen dan tot op heden in de traditionele pensioenmarkt worden aangeboden.

Andere oplossingen

Om de kosten voor het beheer van pensioen betaalbaar te houden en om inzicht te verschaffen, blijven wij innoveren en kijken wij naar nieuwe oplossingen, zoals een verdere digitalisering van onze dienstverlening. Tegelijkertijd willen wij robuust en betrouwbaar zijn in het nakomen van afspraken.

Kernwaarden

Wij handelen vanuit de volgende kernwaarden:

- Samen Samen staan wij sterker
- Innovatief De kracht om in te spelen op de dynamiek van de markt en continu te vernieuwen
- Digitaal De voordelen van digitalisering te benutten
- Transparant Inzicht geeft duidelijkheid
- Professioneel Pensioenfondsen zijn financiële instellingen en moeten professioneel werken

3.1.3 Ambitie

Het persoonlijk pensioenfonds: Samen werken aan een persoonlijk pensioen.

Persoonlijk pensioen

Het is onze ambitie om een persoonlijk pensioen voor iedereen mogelijk te maken. Want een pensioen is voor iedereen anders. De een wil vooral 'goed leven', reizen of leuke dingen met de kleinkinderen doen. Anderen willen vooral goede zorg kunnen betalen en blijven wonen in hun eigen huis. De één durft meer risico te nemen dan de ander. Daarom is het belangrijk dat wij samen zoveel mogelijk uit de financiële mogelijkheden halen voor deze persoonlijke wensen. Daarbij is er inzicht en overzicht in het totale inkomen voor later en kunnen er persoonlijke keuzes gemaakt worden, waarbij er inspraak mogelijk is.

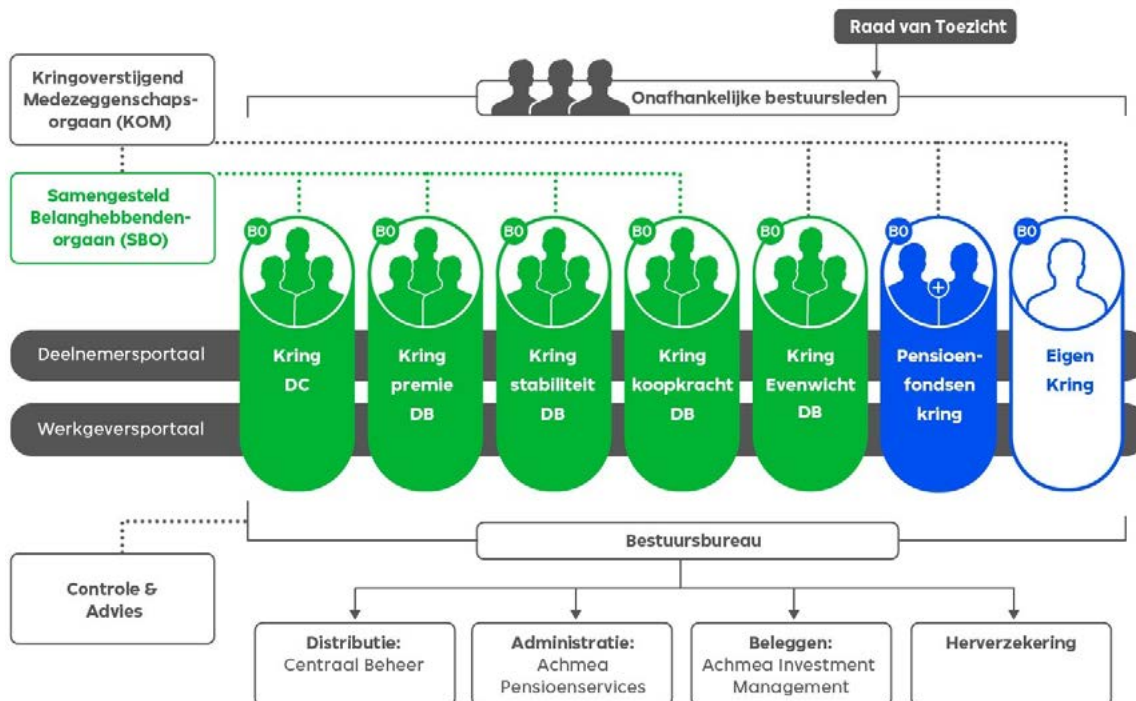
De kracht van iedereen

Samen sluit aan bij onze coöperatieve kernwaarde, vormt de basis voor Centraal Beheer APF en gaat uit van solidariteit tussen mensen op basis van welbegrepen eigenbelang. Wij delen risico's en resultaat met elkaar. Wij maken innovatie mogelijk en door samen op te trekken creëren wij schaalvoordelen. De voordelen die dat oplevert komen ten goede aan de deelnemers. Dat leidt tot meer pensioen per ingelegde euro. Deelnemers hebben hierbij zelf de mogelijkheid mee te beslissen en persoonlijke keuzes te maken.

Zo werken wij samen voor nu en de toekomst aan een persoonlijk pensioen, dat beheersbaar is en tegen acceptabele kosten.

Dit is onze ambitie en dit is wat ons vertrouwen geeft voor de toekomst. Dit is het idee achter Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds. De ambitie is verder uitgewerkt in een meerjarige strategie. De strategie is gebaseerd op vijf pijlers: resultaatgerichte bedrijfscultuur, fondsgroei, klantgerichtheid, innovatiekracht en kwaliteit van uitvoering.

3.2. Kringen binnen Centraal Beheer APF

3.2.1 De standaardkringen

Wij hebben kringen ingericht voor de specifieke wensen van fondsen, werkgevers en deelnemers. Ons fonds biedt 5 standaardkringen, 1 met DC-regelingen en 4 met DB-regelingen. Werkgevers en fondsen kunnen ook kiezen voor een regeling in een DB kring en aanvullend een regeling in de DC-Kring, daarmee is een gecombineerde regeling voor partijen ook mogelijk. Wij hebben gekozen voor een structuur waarbij de onderdelen en het beleid van een pensioenregeling binnen de standaardkringen zijn (voor)gedefinieerd door het fonds. De pensioenregeling in combinatie met de gewenste indexatieambitie, premieambitie, risicohouding en daarmee samenhangend het beleggingsbeleid bepalen of de kring passend is voor de toezegging die de werkgever aan zijn werknemers wil doen.

Deze kringen hebben elk een ander gezicht, namelijk:

- DB Premie: focus gericht op een lagere premie
- DB Stabiliteit: focus gericht op stabiele premie en dekkingsgraad
- DB Koopkracht: focus gericht op behoud van koopkracht voor de deelnemers.
- DB Evenwicht: zelfde beleid als kring Stabiliteit, maar met een hogere dekkingsgraad

Een aantal kenmerken zijn gelijk voor alle standaardkringen, dit zijn onderstaande kenmerken:

- Toekomstbestendig beleid;
- Efficiënte krachtenbundeling van gelijkgestemde werkgevers en/of pensioenfondsen;
- Professioneel belanghebbendenorgaan;
- Lage en goed budgetteerbare kosten voor uitvoering en vermogensbeheer door standaardisatie en schaalgrootte;
- Administratief gemak dankzij verregaand geautomatiseerde administratie voor alle regelingen;
- Inzicht en overzicht voor deelnemers in de totale oudedagsvoorziening.

3.2.2 Pensioenfondsenkring

Centraal Beheer APF heeft al snel na de oprichting Pensioenfondsenkring 1 opgericht met als doel om pensioenfondsen te interesseren en faciliteren om hun verplichtingen en vermogen in deze collectiviteitskring te kunnen bundelen met andere pensioenfondsen. Voor deelnemers in deze toetredende pensioenfondsen wordt daarmee zorggedragen dat kosten worden beperkt en governance lasten worden gedeeld. Daarmee kan het beleid van deze pensioenfondsen in grote mate worden voortgezet met behoud van de specifieke kenmerken van een pensioenfonds.

Stichting Pensioenfonds Cindu International was het eerste pensioenfonds dat, per 1 januari 2019, zijn verplichtingen en vermogen met een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 84 van de Pensioenwet aan Centraal Beheer APF heeft overgedragen aan Pensioenfondsenkring 1.

3.2.3 Eigen kringen

Sommige pensioenfondsen of werkgevers hebben de wens om hun huidige activiteiten voort te zetten, met behoud van eigen identiteit. Maar wel onder de paraplu van een sterk collectief.

Voor hen is een standaardkring niet altijd de meest geschikte oplossing en dus bieden wij onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid om een eigen kring in te richten. Een belangrijke voorwaarde is dat de eigen kring toekomstbestendig is en past binnen de administratieve structuur. Dit houdt onder andere in dat een bepaalde mate van standaardisatie benodigd kan zijn en voldoende schaalgrootte (vermogen) beschikbaar is.

Met een eigen belanghebbenden orgaan (BO) en met maximale invloed op de eigen bedrijfsvoering, zodat het huidige beleid (nagenoeg) ongewijzigd voortgezet kan worden.

Centraal Beheer APF heeft eind 2022 acht eigen kringen: RBS, Bavaria, Sligro Food Group, equensWorldline, Chemours, HPE, HP Nederland en ESN.

3.3. Organisatie

In 2021 is in samenwerking met de RvT en de BO's een aantal aanpassingen in de governance voorgesteld. Het bestuur heeft conform het voorstel besloten, waarop de statuten en reglementen hiervoor in 2022 zijn aangepast. In 2022 is volgens de aangepaste governance gewerkt. Als gevolg van deze aanpassingen zijn de overlegstructuren van het Bestuur en RvT met BO's herzien en zijn er aanpassingen geweest in de bevoegdheden van het KOM.

3.3.1 Bestuur

Wij hanteren het onafhankelijke bestuursmodel. Dit houdt in dat het fonds professionele bestuurders heeft die niet direct vertegenwoordigers van de belanghebbenden zijn. De procedure voor het benoemen, schorsen en ontslaan van bestuursleden is vastgelegd in de statuten. Het bestuur bestaat statutair uit 4 of 5 bestuurders. Op dit moment bestaat het bestuur uit vier leden. De samenstelling van het bestuur is weergegeven in de bijlagen (H43).

Het bestuur is belast met het besturen van Centraal Beheer APF en is als zodanig verantwoordelijk voor al hetgeen door of namens het fonds wordt gedaan of nagelaten. Het bestuur is verantwoordelijk voor de naleving van:

- de statuten;
- reglementen;
- het opgestelde beleid van het fonds;
- de naleving van alle relevante wet- en regelgeving en de gedragscode van het fonds;
- het in acht nemen van de Code Pensioenfondsen; en
- het beheersen van de risico's verbonden aan de activiteiten van het fonds.

Het bestuur hanteert als leidraad evenwichtige belangenafweging. De inrichting, taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten.

Het bestuur heeft in het verslagjaar het eigen functioneren geëvalueerd. Er is gesproken over de werking van individuele en collectieve drijfveren en hoe deze verder in te zetten om ons handelen effectiever te maken. Voor de gespreksonderwerpen is gebruik gemaakt van de handreiking 'Geschikt Pensioenfondsbestuur' van de Pensioenfederatie. Naast de regulier terugkerende onderwerpen zoals permanente educatie en geschiktheid is vervolgens verdiept op hoe strategische prioriteiten in de bestuurlijke dialoog verder te verankeren. Ook zijn de implicaties van de aanstaande reorganisatie van het bestuursbureau en het fondsenteam beoordeeld. Deze zelfevaluatie is wederom verlopen in een plezierige, zelfkritische en constructieve sfeer. De geformuleerde actiepunten zullen in de komende periode worden opgevolgd.

Om effectief te besturen is een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Ook kan het bestuur voor verdere uitvoering van besluiten een specifieke volmacht verlenen aan commissies. Het fonds kent in 2022 de volgende commissies:

Bestuursadviescommissies*						
	Beleggings-commissie	Risico commissie	Pensioen-commissie	Financiële commissie	Communicatie commissie	ALM commissie
Voorzitter	L.J. van der Put	H.A. Kempen	A.B. Peters-Derksen	H.A. Kempen	A.B. Peters-Derksen	L.J. van der Put
Commissie-leden	H.A. Kempen, P.J. Roelandt (extern)	F.J. Sier	F.J. Sier	F.J. Sier	L.J. van der Put	A.B. Peters-Derksen, Drs. J. Bouma, H.A. Kempen
Toehoorders		Sleutelfunctiehouder risico-beheer, risicomanager en vervuller risicobeheer				
Taken	Advisering over beleggings-beleid per kring en toezicht op uitbesteding vermogens-beheer.	Uitvoering risico management-beleid en advisering over operationeel en financieel risico-management.	Advisering over pensioen-regelingen, her-verzekeringen, actuariële vraagstukken en beoordelen pensioen-inhoudelijke vraagstukken bij voorstellen tot propositie-wijzigingen	Financieel beheer van het fonds.	Toezicht op uitbesteding communicatie-activiteiten en advisering over pensioen-communicatie beleid, portalen en compliance.	Bewaken jaarplan en uitvoering ALM studies kringen. Advisering over uitgangspunten en resultaten ALM studies.

* Voor elke commissie geldt dat deze zich laat adviseren door specialisten van het bestuursbureau, externe specialisten en/of van de relevante uitbestedingspartijen.

3.3.2 Belanghebbendenorganen

De taken en bevoegdheden van het (S)BO zijn opgenomen in de statuten en het reglement van de desbetreffende kring. Jaarlijks beoordeelt ieder (S)BO conform de statuten of de zetelverdeling en/of het aantal zetels moet worden aangepast.

Het samengevoegd belanghebbendenorgaan (SBO) heeft uitsluitend de wettelijke taken en bevoegdheden van het belanghebbendenorgaan voor zover deze betrekking hebben op die standaardkringen waarvoor het SBO is ingesteld.

Deze standaardkringen zijn DC Kring, Kring Premie, Kring Stabiliteit en Kring Koopkracht. Voor de overige kringen geldt dat elke kring een zelfstandig belanghebbendenorgaan (BO) heeft.

Een belanghebbendenorgaan (BO), en daarmee ook het SBO, kan op grond van de statuten uit minimaal 4 en maximaal 14 leden bestaan. De leden van het (S)BO bestaan uit vertegenwoordigers van werkgevers, deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van wie de pensioenovereenkomst is beëindigd. De verdeling van de zetels volgt de vereisten vanuit de Pensioenwet.

Het bestuur en het (S)BO komen ten minste twee keer per jaar in vergadering bijeen. Met ingang van 2022 zal één vergadering een plenaire vergadering zijn in het kader van het jaarwerk waar alle BO's tegelijk vertegenwoordigd zijn. De tweede vergadering is bestemd voor het bestuur en het betreffende (S)BO. Tijdens deze vergaderingen worden aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur of het (S)BO overleg wenselijk acht.

De raad van toezicht (RvT) en het (S)BO komen ook ten minste tweemaal per kalenderjaar in vergadering bijeen. Ook hiervoor geldt dat vanaf 2022 één vergadering een plenaire vergadering zal zijn, in het teken van het jaarwerk. In elk geval in één van deze vergaderingen zal de RvT verantwoording afleggen over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden.

Statutair genoemde adviesonderwerpen zijn bijvoorbeeld statutenwijzigingen, pensioenreglementswijzigingen, de Abtn en uitvoeringsovereenkomsten. Het (S)BO heeft daarnaast een goedkeuringsrecht over onder andere beëindiging, fusie of splitsing van een standaardkring, wijziging van de werkingssfeer, dat wil zeggen het toetreden van werkgevers, het strategisch beleggingsbeleid, het toeslagbeleid en de premie. Ook geeft het (S)BO een oordeel over wat het bestuur doet en het beleid dat het bestuur kiest.

De samenstelling van de verschillende belanghebbendenorganen is weergegeven in de bijlagen (H44).

3.3.3 Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan

Het kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM) wordt op grond van de statuten gevormd door de voorzitters van elk BO en de voorzitter van het SBO. De leden van het KOM richten zich bij de vervulling van hun taken op de belangen van het fonds en op de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever(s) en zorgen ervoor dat deze zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Het KOM waarborgt dat de leden van het KOM zich ten opzichte van de kringen en ten opzichte van elkaar onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen.

De belangrijkste taken en bevoegdheden van het KOM zijn het adviseren van de RvT over wijzigingen in het reglement van de RvT, het benoemen van de leden van de RvT, het benoemen van onafhankelijke deskundigen als lid van de geschillencommissie en het bestuur adviseren over een voorgenomen besluit met betrekking tot de vorm en inrichting van het intern toezicht. De inrichting, taken en bevoegdheden van het KOM zijn vastgelegd in de statuten.

Het KOM heeft in het verslagjaar éénmaal vergaderd. Daarnaast zijn alle BO's (inclusief leden KOM) gezamenlijk eenmaal bijeen geweest met bestuur en RvT waarbij de RvT verantwoording heeft afgelegd over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op fondsniveau en eenmaal met het bestuur waarbij de aangelegenheden op fondsniveau aan de orde zijn geweest.

De samenstelling van het KOM is weergegeven in de bijlagen (H43).

3.3.4 Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Toezicht (RvT). De RvT bestaat uit ten minste 3 leden. De leden van de RvT zijn onafhankelijk. Dit betekent dat zij geen andere banden hebben met Centraal Beheer APF dan hun lidmaatschap van deze raad.

De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Centraal Beheer APF. De RvT is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT neemt bij de uitoefening van zijn taak de Code Pensioenfondsen en het door de RvT opgestelde reglement in acht.

De RvT vergadert ten minste vier maal per jaar of zoveel vaker als de voorzitter van de RvT of de meerderheid van het aantal leden van de RvT dit wenselijk acht. Gedurende het verslagjaar heeft de RvT dertien maal vergaderd waarvan zeven maal met het bestuur. Hiernaast hebben er nog een aantal informele sessies plaats gevonden. Daarnaast heeft de RvT gesproken met de belanghebbendenorganen, alle sleutelfunctiehouders, de compliance officer, de certificerend actuaris en de controlerend accountant.

De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de bevoegdheden aan de belanghebbendenorganen waar het handelen van de RvT op fondsniveau betreft, alsmede in het bestuursverslag.

De samenstelling van de RvT is weergegeven in de bijlagen (H43).

3.3.5 Bestuursbureau

Centraal Beheer APF heeft een eigen bestuursbureau dat zorgt voor de dagelijkse bedrijfsvoering onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur en toeziet op de gemaakte afspraken met de adviseurs, de compliance officer, de certificerend actuaris, de externe accountant en met partijen waaraan werkzaamheden worden/zijn uitbesteed zoals de administrateur, vermogensbeheerder en herverzekeraar. Daarnaast bereidt het bestuursbureau alle vergaderingen van bestuur, BO's en RvT voor en onderhoudt het de contacten met de toezichthouders.

Directeur van het bestuursbureau is de heer drs. F.J. Sier AAG. Hij is ook mede-beleidsbepaler van Centraal Beheer APF. Naast de directeur bestaat de bezetting van het bestuursbureau per ultimo boekjaar uit een manager bestuurszaken, een risicomanager, twee beleidsmedewerkers pensioenen, een manager change & transitie, een jurist, een manager Finance & Control, een manager vermogensbeheer/relatiemanager BO's en een secretaresse.

Om heldere en meer transparante verhoudingen in de samenwerking, tussen APS, Achmea IM en Centraal Beheer APF, te bewerkstelligen is in 2022 het besluit genomen om de distributieactiviteiten met betrekking tot fondsen over te brengen van APS naar Centraal Beheer APF. Met ingang van 1 januari 2023 is dit team samengevoegd met het bestuursbureau en is de naamgeving van het nieuwe team gewijzigd in pensioenbureau. Het gezamenlijke team wordt aangestuurd door ing. J.P. Versteeg CPC MBA, die de heer drs. F.J. Sier AAG opvolgt. Om de onafhankelijkheid van Centraal Beheer APF verder te verstevigen is in 2022 het besluit genomen om in 2023 het eigen werkgeverschap vorm te gaan geven. Hierdoor zijn per 1 mei 2023 de medewerkers, die werkzaam zijn voor het APF pensioenfondsenteam of gedetacheerd zijn via Achmea, in dienst getreden van Centraal Beheer APF.

3.3.6 Sleutelfuncties

Op grond van de IORP II-richtlijn heeft Centraal Beheer APF in 2019 sleutelfuncties ingericht. Dit zijn de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en actuariële functie. Binnen het "three lines model" zijn deze functies belegd in de tweede en derde lijn.

De certificerend actuaris is aangesteld als sleutelfunctiehouder van de actuariële functie. De risicomanager 2^e lijn van Centraal Beheer APF is aangesteld als sleutelfunctiehouder van de risicobeheerfunctie. De sleutelfunctiehouders hebben een standing invitation om de vergaderingen van de commissies bij te wonen.

3.3.7 Compliance officer

Compliance is een onmisbare schakel om een goede reputatie en integriteit van ons fonds te waarborgen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het compliant zijn en blijven en het waarborgen van de integriteit en betrouwbaarheid van het fonds. De taken en bevoegdheden van de compliance officer liggen vast in het compliance programma van het fonds.

Er is een gedragscode opgesteld en jaarlijks vullen alle verbonden personen een verklaring van naleving in en ondertekenen deze. De gedragscode bevat regels en richtlijnen die belangenconflicten tussen zakelijk belang en privébelangen en het misbruik van vertrouwelijke gegevens moet voorkomen. De compliance officer controleert elk jaar of alle betrokkenen de gedragscode naleven.

De compliance officer ziet toe op de naleving van externe wet- en regelgeving, waarvan de interne compliance regels en –procedures zijn afgeleid en beschreven. De compliance officer is onafhankelijk van het bestuur en rapporteert periodiek zijn bevindingen aan het bestuur. Het bestuur rapporteert vervolgens, op basis van de input van de compliance officer over compliance aangelegenheden aan de RvT. De compliance officer heeft een rechtstreekse escalatielijijn naar de RvT. De compliance officer heeft gerapporteerd dat enkele verbonden personen de nalevingsverklaring niet volledig hebben ondertekend. Hier is vervolgens actie op ondernomen. Verder heeft de compliance officer in het verslagjaar geen afwijkingen geconstateerd bij de controle op de naleving van externe wet- en regelgeving en de naleving van de gedragscode.

3.3.8 Externe ondersteuning en controle

Het fonds wordt bijgestaan door externe deskundigen voor actuariaat en risicobeheersing. Dit betreft onder andere adviseurs op het gebied van actuariel advies, juridisch advies en risicomangement.

Towers Watson Netherlands B.V. (Willis Towers Watson) is benoemd als onafhankelijk, certificerend actuaire voor Centraal Beheer APF. De certificerend actuaire waarmerkt de actuariële staten en maakt een actuariel verslag waarin een verklaring wordt opgenomen van zijn bevindingen bij de jaarlijkse verslagstaten. Hij toetst de middelen en beoordeelt de vermogenspositie. Hierbij baseert hij zich mede op de gegevens van de accountant.

Het bestuur heeft Deloitte Accountants B.V. benoemd als externe accountant voor het fonds. De accountant waarmerkt de DNB jaarstaten en verstrekt een controleverklaring omtrent de getrouwheid bij de jaarlijkse verslagstaten en de jaarrekening. Hij geeft een oordeel over de betrouwbaarheid van de weergave van de gegevens over de grootte en samenstelling van het vermogen en het resultaat ultimo het verslagjaar.

Voor niet-controlewerkzaamheden die worden verstrekt aan deze partijen weegt het bestuur voorafgaand aan het toekennen van de opdrachten af in hoeverre de onafhankelijke positie van de certificerend actuaire of accountant in gevaar kan komen.

4. Governance, Risicobeheersing en Compliance

4. Governance, Risicobeheersing en Compliance

Het fonds geeft uitvoering aan de pensioenreglementen zoals overeengekomen in de afgesloten uitvoeringsovereenkomsten. In een uitvoeringsovereenkomst zijn afspraken gemaakt tussen het fonds en de werkgevers over de uitvoering van de pensioenreglementen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en voert “als goed huisvader” de regie over de werkzaamheden van het fonds. De uitvoeringsovereenkomsten en pensioenreglementen zijn beschikbaar via het eigen digitale domein van de kring(en).

4.1. Governance

4.1.1 Besluitvorming

Het bestuur heeft dertig maal vergaderd in het verslagjaar. Waar nodig zijn daarnaast besluiten buiten de vergaderingen om genomen en zijn er een aantal oordeelsvormende vergaderingen geweest. De beleggingscommissie, de risicocommissie, de financiële commissie, de ALM-commissie, de pensioencommissie en de communicatiecommissie hebben, waar van toepassing, in de bestuursvergadering het bestuur geadviseerd.

Uitgangspunt bij het handelen van ieder individueel bestuurslid en het bestuur als geheel is, dat wordt gehandeld in het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van de genomen maatregelen. De overwegingen bij besluitvorming van het bestuur zijn in de notulen van de bestuursvergaderingen vastgelegd. De belangenafweging uit zich in een streven naar een kostenefficiënt en transparant pensioen. Hierbij zijn gedegen analyses uitgevoerd op onder andere actuariel gebied om de deelnemers een zo goed mogelijk pensioen te bieden waarbij het belang van elke groep (huidige en toetredende) deelnemers is afgewogen.

De belangrijkste vergaderonderwerpen naast de reguliere beleidscyclus waren:

- CWO's en transitie nieuwe toetreders
- Pilot standaardisering implementatie CWO naar Kring DC
- Pensioenakkoord
- Voorgenomen migratie naar een nieuw administratieplatform
- Samenwerking met uitbestedingspartijen Achmea/APS/AIM
- Maatschappelijk verantwoord beleggen
- Herijking en markttoetsing inzake propositie
- Herijkingen en update uitbestedingsovereenkomsten
- Verdere implementatie Transitiebeleid
- DNB en AFM onderzoeken
- Optimaliseren samenwerking bestuur en bestuursbureau
- Kennissessie, opleidingsdag en nieuwsbrief voor gremia
- Maatschappelijk initiatief – bomen planten

4.1.2 Deskundigheidsbevordering en bestuurlijke effectiviteit

Het bestuur heeft in 2022 wederom de geschiktheidsmatrix geactualiseerd. Het bestuur is van oordeel dat de verdeling van de kennisgebieden en kennisniveaus voldoende continuïteit van de dagelijkse beleidsvoering waarborgt. Het bestuur beschikt over voldoende deskundigheid om zijn taken uit te voeren. Naast het gewenste basisniveau werkt het bestuur continu aan permanente educatie, met name om bij te blijven bij actuele ontwikkelingen. In dat kader hebben bestuursleden diverse (digitale) seminars en informatiebijeenkomsten bezocht.

4.1.3 Wijzigingen in fondsdokumentatie

Het beheer van de fondsdocumenten is opgenomen in de voortrollende beleidsagenda (Planning & Control cyclus), waardoor voor alle fondsdocumenten periodiek (veelal jaarlijks) wordt bepaald of er aanpassingen of actualisaties benodigd zijn. Aangepaste fondsdocumenten worden in de bestuursvergadering vastgesteld.

De belangrijkste in 2022 aangepaste fondsdocumenten zijn:

- Statuten
- Risicoraamwerk
- Geschiktheidsbeleid
- Kapitaalbeleid
- Beleid beheerste en integere bedrijfsvoering
- Strategisch beleggingsbeleid
- Herzieningenbeleid

4.1.4 Follow-up bevindingen intern toezicht

Het intern toezicht van het fonds wordt uitgeoefend door de RvT. De RvT heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van het fonds. De RvT heeft in 2022 een reactie van het bestuur ontvangen over de opvolging van de aanbevelingen die ze over 2021 hebben gedaan. De bevindingen van de RvT over dit verslagjaar zijn opgenomen in hoofdstuk 40. Hier vindt u ook de reactie van het bestuur op dit verslag.

4.1.5 Relatie met Achmea

Centraal Beheer APF is een zelfstandige stichting en is onafhankelijk van Achmea en van Centraal Beheer. Het bestuur bepaalt het beleid van het fonds, met de RvT in zijn rol als toezichthouder.

Centraal Beheer APF heeft een aantal activiteiten uitbesteed aan onderdelen van Achmea. Achmea Investment Management (Achmea IM) voor het vermogensbeheer en het Fiduciair beheer, Achmea Pensioenservices (APS) voor de financiële administratie en de pensioenadministratie en Centraal Beheer voor de distributie en communicatie. De kantoorautomatisering, huisvesting en een deel van de HRM uitvoering is uitbesteed aan Achmea Interne Diensten.

Verder is er een relatie met Achmea voor financiering van zowel het weerstandsvermogen, de aanloopverliezen als ook kortstondige tijdelijke liquiditeitstekorten.

Pensioenbeheer

Er zijn met APS afspraken gemaakt over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau hiervan. Deze afspraken zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst met bijbehorende service level agreement (SLA). APS levert per kwartaal SLA-rapportages over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de afgesproken niveaus van dienstverlening. Deze rapportage wordt besproken en beoordeeld; de risicocommissie adviseert vervolgens het bestuur over eventueel te nemen stappen.

De kwaliteit van de dienstverlening wordt aan de hand van de rapportage Niet Financiële Risico's (NFR) beoordeeld. De NFR geeft informatie over de werking van de controls die de betrouwbaarheid van de uitvoering moeten waarborgen. Tevens bevat de NFR een overzicht van incidenten die de uitvoering van taken voor het APF raken. Ook deze rapportage wordt in de risicocommissie besproken, beoordeeld en er wordt een advies aan het bestuur geformuleerd. In het verslagjaar heeft het bestuur de afspraken met APS herzien. Het bestuur evalueert met de directie van APS periodiek de aard, kwaliteit en snelheid van de dienstverlening.

Vermogensbeheer

In de overeenkomst tussen Achmea IM en Centraal Beheer APF zijn de activiteiten van de fiduciair manager en de vermogensbeheerder vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt met de vermogensbeheerder over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau, die zijn vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomst. Achmea IM voert het beleggingsbeleid van

ons fonds uit binnen de daarvoor geldende richtlijnen, door het belegde vermogen te doen beheren door diverse externe partijen.

Het fonds ontvangt periodiek rapportages over de manier waarop Achmea IM invulling geeft aan de dienstverlening. Per kring worden maandelijks rendements- en risicorapportages geleverd. Deze worden besproken in de beleggingscommissie en worden tevens aan de desbetreffende BO's verstrekt. Op kwartaalbasis wordt een uitgebreidere versie met meer toelichting en detail geleverd; ook deze wordt in de beleggingscommissie besproken. De beleggingscommissie beoordeelt of de rapportages aanleiding geven tot actie en adviseert het bestuur hierover. Ook Achmea IM verstrekt per kwartaal SLA- en NFR-rapportages. Deze zijn in het verslagjaar door de beleggingsadviescommissie besproken en gemonitord.

Distributie

Achmea Services verzorgt de distributie, gericht op aansluiting van nieuwe werkgevers en pensioenfondsen bij Centraal Beheer APF. Er zijn met Achmea Services afspraken gemaakt over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau. Deze zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst met bijbehorend dienstenoverzicht en SLA.

Centraal Beheer APF maakt in het kader van de dienstverlening als Centraal Beheer APF gebruik van de merk- en domeinnamen van Centraal Beheer Achmea. Centraal Beheer behoort tot de grootste verzekeraars in Nederland en heeft als onderdeel van Achmea een groot netwerk in de advies- en pensioenmarkt. De voorwaarden met betrekking tot dat gebruik zijn vastgelegd in een licentieovereenkomst.

Financiering

Het weerstandsvermogen van de standaardkringen en Kring Bavaria wordt door Centraal Beheer APF gefinancierd. Dit deel van het weerstandsvermogen wordt gefinancierd door middel van het beschikbaar stellen van kapitaal en een achtergestelde lening. Voor de achtergestelde lening is een overeenkomst opgesteld, waarbinnen het fonds trekkingen kan doen wanneer aanvulling van het beschikbaar weerstandsvermogen vereist is.

Over de financiering van aanloopverliezen hebben wij met Achmea afspraken gemaakt in de combinatie van schenking en garantstelling. Jaarlijks wordt een nieuw schenkingsverzoek gedaan, gecombineerd met het één jaar opschuiven van de garantstelling, totdat het break-even punt voor Centraal Beheer APF is bereikt en zich geen aanloopverliezen meer voordoen. Achmea heeft zich in december 2022 garant gesteld voor voorziene aanloopverliezen tot medio 2025. Hiermee is de continuïteit van het fonds als ook de aanwezigheid van voldoende weerstandsvermogen voor langere tijd gewaarborgd. De details en voorwaarden zijn opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving, als toelichting op de passiva en de niet uit de balans blijken verplichtingen.

Daarnaast is met Achmea een rekeningcourant faciliteit overeengekomen voor kortstondige liquiditeitstekorten die zich kunnen voordoen in kring DC. In de uitvoeringsovereenkomsten in deze kring tussen Centraal Beheer APF en de aangesloten werkgevers is opgenomen dat premies per de eerste handelsdag van de maand worden belegd. Nog niet alle premies zijn op dat moment ontvangen, waardoor dit kortstondig liquiditeitstekort kan ontstaan. Daarom kan Centraal Beheer APF op dit moment beschikken over de rekeningcourant faciliteit. Zodra de premies ontvangen zijn, wordt weer afgelost. Deze financiering wordt alleen voor zover noodzakelijk ingezet.

4.2. Risicobeheersing

4.2.1 Inrichting

Door middel van risicomanagement is het mogelijk de onzekerheid rond mogelijk optredende gebeurtenissen die het realiseren van de strategie in de weg kunnen staan te managen. Uitgangspunt hierbij is niet zozeer het uitsluitend voorkomen van risico's, maar juist het nemen van afgewogen besluiten over te nemen risico's en de te nemen maatregelen.

Om de organisatie maximaal te laten profiteren is het belangrijk dat activiteiten die risico, compliance, controle en governance omvatten efficiënt worden gecoördineerd. Centraal Beheer hanteert daarbij een aanpak die aansluit op het

COSO ERM 2017 model. Daarbij staan de concepten risicobereidheid (risk appetite) en risicoprofiel (risk profile) centraal in het besluitvormingsproces.

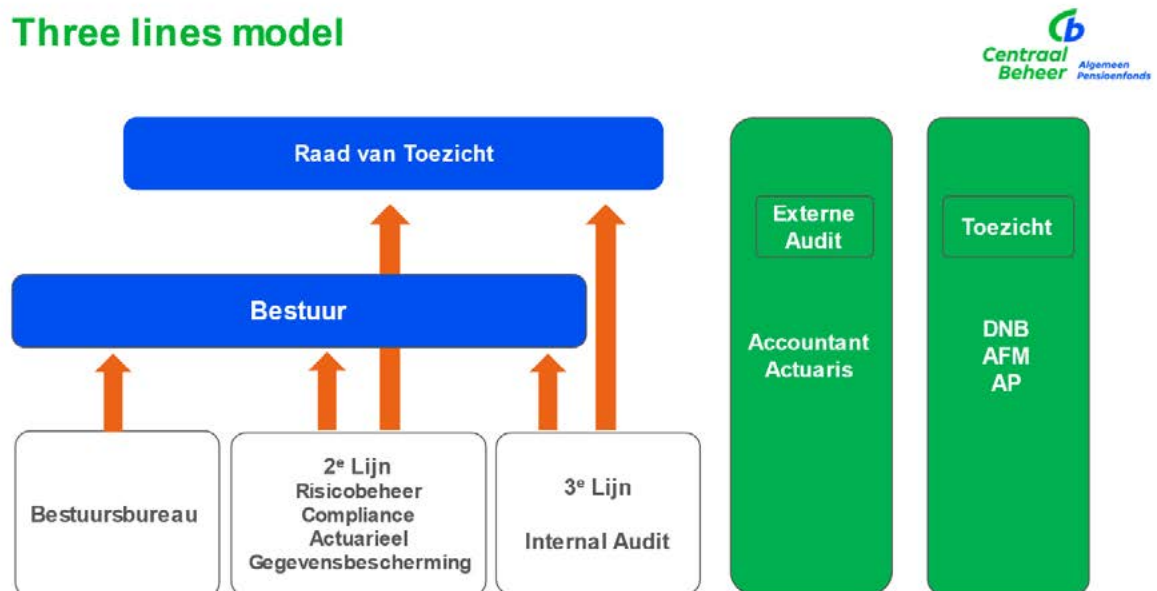
Hoofduitgangspunten zijn dat risicomanagement:

- Een integraal onderdeel van de processen is;
- Onderdeel van besluitvorming is;
- Systematisch, gestructureerd en tijdig is;
- Gebaseerd is op de best verkrijgbare informatie;
- Menselijke en culturele factoren in ogenschouw neemt;
- Dynamisch en iteratief is en reageert op verandering;
- Continue verbetering faciliteert en verrijking van de organisatie.

Risicomanagement en bestuur werken samen in het strategische planningsproces. De risicobereidheid is begin 2022 herzien. Door het formuleren van bedrijfsdoelstellingen wordt de strategie uitgevoerd. De doelstellingen dienen als basis voor het identificeren en beoordelen van en reageren op risico's.

De basis voor beheerste bedrijfsvoering door het fonds ligt in de administratieve organisatie en de wijze waarop het 'three lines model' is vormgegeven.

Three lines model

Afbeelding: Three Lines Model

- 1^e lijns rollen: De 1^e-lijns rollen worden ingevuld door bestuur en bestuursbureau.
- 2^e lijns rollen: De 2^e-lijns rollen hebben betrekking op compliance en risico management. Dit betreft sleutelfunctie risicobeheer en actuarieel.
- 3^e lijns rollen: sleutel functie interne audit
- De 2^e en 3^e lijn hebben rapportage- en escalatielijnen naar zowel bestuur als de RvT van Centraal Beheer APF.

4.2.2 Risicoraamwerk

Met integraal risicomanagement beoogt Centraal Beheer APF een aantal doelstellingen te realiseren:

- Kwaliteit besluitvorming. Het bestuur, de raad van toezicht (RvT) en het bestuursbureau ontvangen risico-gewogen informatie gebaseerd op de samenhang van alle risico's.

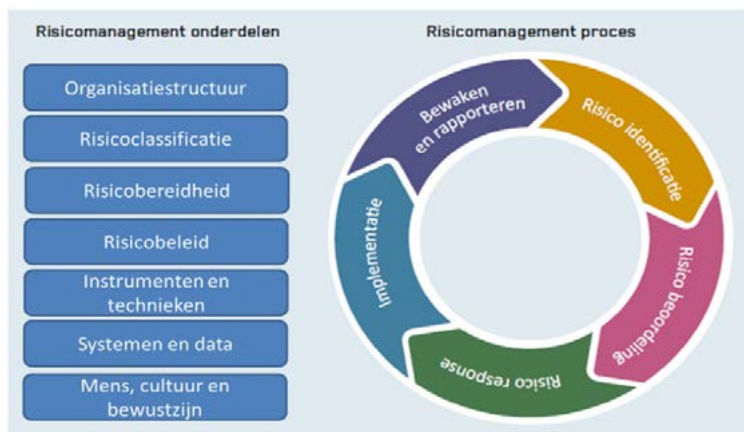
- Bewuste risicosturing. Bewuster sturen op risico's en risicospreiding. Welke risico's wil Centraal Beheer APF nemen en welke vermijden?
- Voorkomen over- en onderbeheersing. Door interne beheersing explicieter te koppelen aan de risicohouding kan voorkomen worden dat Centraal Beheer APF een beheersingsraamwerk (control framework) optuigt dat te zwaar of te licht is.
- Reduceren kosten en vergroten efficiëntie en effectiviteit risicomanagement activiteiten. Risicoprocessen, rapportages, methoden en technieken op elkaar laten aansluiten en waar mogelijk integreren. Door samenwerking en leereffecten tussen risicogebieden te bevorderen wordt de kwaliteit en toepassing van elkaars methoden en technieken verder verbeterd.

Het Risicoraamwerk bestaat uit zeven risicomanagement onderdelen. Hierbij is voor een eenduidige benadering van de beheersing van risico's binnen Centraal Beheer APF een risicomanagement proces gedefinieerd zoals in de figuur op de volgende pagina is beschreven. Voor het borgen van kwaliteit wordt gewerkt met een cyclus voor het beheer van de verschillende onderdelen van het Risicoraamwerk. De risico's en beheersmaatregelen worden gekoppeld met behulp van de risicomanagement software Naris. In 2023 zal worden overgegaan op het risicomanagement software pakket Cerrix.

Gelet op de potentiële impact van ecologische-, sociale en governance (ESG) factoren op zowel de activazijde van de balans als de technische voorzieningen, zijn deze risico's in 2021 expliciet als onderdeel van het risicoraamwerk opgenomen. Omdat de ESG-risico's meerdere risico-categorieën raken, worden ESG-risico's ook in onderling verband beoordeeld. Een vergelijkbare insteek werd al gehanteerd voor de thematische risico analyse op het gebied van integriteit (SIRA) en informatiebeveiliging.

Risico management is niet een op zichzelf staand doel, maar moet worden gedragen door de gehele organisatie. Doel is een cultuur waarin transparantie over risico's mag bestaan, wordt aangemoedigd om hierover transparant te zijn en waarbij risicoanalyse een terugkerend onderdeel van elk besluitvormingsproces vormt.

Figuur: Risicoraamwerk Centraal Beheer APF

4.2.3 Risicobereidheid

De risicobereidheid betreft de bereidheid risico's en onzekerheden al dan niet af te dekken en vormt de basis voor het uitvoeren van een goed risicomanagementproces. De risicobereidheid wordt jaarlijks geëvalueerd, zo ook in 2022. Het bestuur hanteert bij het maken van de risicoanalyses de risicocategorieën conform de FIRM-aanpak. De risicocategorieën bestaan uit financiële risico's en niet-financiële risico's. Daarnaast worden de strategische risico's beoordeeld. Per risicocategorie wordt aangegeven of deze risico's van invloed zijn op de kringen van het fonds of van invloed zijn op het fonds zelf. Sturing op beheersmaatregelen en prestatie-indicatoren geeft het bestuur handvatten in de sturing op de strategische doelstellingen en de sturing van de uitbestedingspartijen.

4.2.4 Eigenrisicobeoordeling

De implementatiewet van de herziene IORP-richtlijn verplicht pensioenfondsen in het kader van risicobeheer ten minste driejaarlijks een zogenoemde eigenrisicobeoordeling uit te voeren. De eigenrisicobeoordeling is een instrument voor een pensioenfonds om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het pensioenfonds en de pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers.

De eigenrisicobeoordeling heeft als doel inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de pensioenen van de deelnemers en voor het pensioenfonds zelf. De Eigen Risico Beoordeling is geformuleerd op basis van de strategie, missie en visie van Centraal Beheer APF. De ERB is geen statisch geheel maar kan door het stapsgewijs doorlopen van de bouwstenen, zorgen voor risicobewustzijn en een versterking van het zelflerend vermogen van het fonds met als doel het vergroten van de doelmatigheid van het risicomanagement van het fonds. De ERB helpt om periodiek (of op basis van een trigger) te beoordelen, te monitoren en aantoonbaar te maken of en zo ja, op welke wijze, de strategie en/of het risicoprofiel aanpassing behoeft.

In 2020 is voor het eerst een eigen risicobeoordeling uitgevoerd. Uit de risicoanalyse van het pensioenfonds blijkt dat de veranderingen in de omgeving van het pensioenfonds, waaronder het Pensioenakkoord en de overgang op de het nieuwe pensioenadministratiesysteem bij de uitvoerder grote impact hebben. Beheersing van het proces en zorgvuldige communicatie met alle betrokkenen is meer dan ooit noodzakelijk.

4.2.5 Belangrijkste risico's van de bedrijfsomgeving

Voor Centraal Beheer APF is de realisatie van de strategische doelstellingen met betrekking tot het aantrekken van nieuwe klanten belangrijk, omdat het ondernemingsrisico, als onderdeel van het omgevingsrisico, het belangrijkste niet-financiële risico voor Centraal Beheer APF vormt. Centraal Beheer APF streeft daarnaast naar het actief meewegen van ESG-risico's. Omdat de meeste werkzaamheden zijn uitbesteed, heeft beheersing van het uitbestedingsrisico een hoge prioriteit. Deze risico's komen bij elkaar in 2022 in de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe stelsel. In de Wet Toekomst Pensioenen hebben de deelnemers geen pensioenaanspraken meer maar persoonlijke pensioenvermogens. Bestaande pensioenaanspraken worden in principe vóór 1 januari 2027 "ingevaren" in de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers. De nieuwe regelingen vragen om een andere, wendbare IT-omgeving en pensioenadministratie die sterker gelinkt is aan de beleggingen. Binnen het programma Expeditie Pensioenakkoord is een routeplan uitgestippeld om dit proces voor Centraal Beheer APF en de kringen optimaal te laten verlopen.

Centraal Beheer APF heeft een structuur vormgegeven waarbinnen de kringen optimaal kunnen functioneren. Uit oogpunt van schaalgrootte en efficiency worden de niet-financiële risico's centraal beheerst. De pensioenvermogens van Centraal Beheer APF vormen afgescheiden vermogens en zijn ondergebracht in de kringen. Er is sprake van een vermogensscheiding tussen deze pensioenvermogens en de bedrijfsomgeving van Centraal Beheer APF. Daarnaast is er sprake van een vermogensscheiding tussen de kringen onderling. De financiële risico's worden op het niveau van de kringen beheerst.

Omgevingsrisico

Op het niveau van Centraal Beheer APF wordt een aantal zaken centraal geregeld. Een belangrijk aspect daarbij is de realisatie van de business case als onderdeel van het omgevingsrisico. Het omgevingsrisico is één van de belangrijkste risico's voor het fonds. Het fonds wil groeien om nog efficiënter te kunnen werken en meer schaalvoordelen te creëren. Daarbinnen vallen de deelrisico's concurrentie, afhankelijkheid, reputatie en ondernemingsklimaat. Om de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door Centraal Beheer APF te dekken, beschikt Centraal APF over het wettelijke vereiste weerstandsvermogen. Ten behoeve van het opvangen van resterende operationele risico's kan Centraal Beheer APF, mocht dit noodzakelijk zijn, een beroep doen op een door Achmea verstrekte garantie.

Uitbestedingsrisico

De uitvoerder of vermogensbeheerder dient te handelen in lijn met de belangen van het pensioenfonds en binnen de gestelde richtlijnen.

Centraal Beheer APF heeft een uitbestedingsbeleid dat eisen stelt aan zowel de uitbestedingspartijen als het selectieproces daarvan. De uit te besteden werkzaamheden zijn gedefinieerd in uitbestedingsovereenkomsten en SLA's (service level agreements). In deze SLA's zijn de uitbestede diensten nader gedetailleerd en waar mogelijk voorzien van KPI's (kritische performance-indicatoren). De uitbestedingspartijen rapporteren per kwartaal de performance ten opzichte van de SLA. Het bestuur beoordeelt deze rapportages en bespreekt deze met de uitbestedingspartijen als daar aanleiding toe is. Op deze wijze houdt het bestuur gedurende het jaar toezicht op de uitbestede werkzaamheden.

In aanvulling op de SLA rapportage ontvangt het bestuur elk kwartaal een NFR-rapportage (niet-financiële risico's). Deze rapportage geeft inzicht in de procesuitvoering en eventueel opgetreden incidenten bij de leverancier. Ook deze rapportage wordt, indien noodzakelijk, met de leverancier besproken.

Jaarlijks verstrekken de uitbestedingspartijen Achmea Pensioenservices (APS) en Achmea Investment Management een ISAE3402 type II verklaring. Deze verklaring geeft voor de geselecteerde processen weer of de beheersmaatregelen adequaat zijn en of deze gedurende het jaar hebben gewerkt. De door de uitbestedingspartijen opgestelde rapportage wordt gecontroleerd door een onafhankelijke accountant. Voor het bestuur is deze verklaring een belangrijk signaal over de betrouwbaarheid van de uitgevoerde uitbestede processen. De rapportage wordt met de uitbestedingspartijen besproken. Van de onderuitbesteding van APS aan InAdmin Riskco (IAR) ontvangt APS jaarlijks een ISAE3402 type II en COS 3000 verklaring. Deze verklaring wordt door APS beoordeeld en besproken met IAR.

Het informatiebeveiligingsrisico van de uitbestedingspartijen wordt gemonitord. Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management verstrekken jaarlijks een ISAE 3000 type II rapport. Dit betreft een IT Service Organisatie Control rapport met betrekking tot de opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen gericht op de Trust Services Principles en Criteria: Beveiliging, Beschikbaarheid, Integriteit van gegevensverwerking, Vertrouwelijkheid en Privacy.

ESG risico

Ecologische-, sociale en governance (ESG) factoren relateren aan milieu, maatschappij en goed bestuur. Klimaatverandering stelt de wereld voor een grote uitdaging. De fysieke gevolgen van klimaatverandering worden steeds merkbaarder. Klimaatrisico's drukken hun stempel op de economie. Vanuit wet- en regelgeving wordt aandacht gevraagd voor klimaatrisico's. Dit betekent dat beleggers in hun beleggingsproces voldoende aandacht voor klimaatrisico's én -kansen moeten hebben. In 2022 zijn we begonnen met het meten van de CO2 intensiteit en de ESG-rating van de geprioriteerde beleggingscategorieën. In het MVB-halfjaarverslag rapporteren wij over de voortgang t.o.v. onze CO2-reductiedoelstelling

ESG- informatie wordt daar waar mogelijk op een systematische en consistente manier geïntegreerd binnen de beleggingsstrategie van de beleggingsfondsen waarin Centraal Beheer APF participeert. Risico's en kansen zijn hierdoor beter te beoordelen. Bij de selectie van vermogensbeheerders en beleggingsfondsen worden MVB-criteria meegenomen. Aspecten zijn ondertekening door de vermogensbeheerder van de Principles for Responsible Investment (PRI). In lijn met het IMVB convenant wordt gekeken of vermogensbeheerders conform de UN Guiding Principles en OESO-richtlijnen handelen om ESG-risico's te identificeren, te prioriteren en te adresseren en om lange termijn waarde creatie te bevorderen. Ook het beloningsbeleid van de vermogensbeheerder speelt een rol bij de selectie van vermogensbeheerders

4.2.6 Overige risico's van de bedrijfsomgeving

Kredietrisico

Centraal Beheer APF heeft als gevolg van de ontvangen garantie een tegenpartijrisico ten opzichte van Achmea. Periodiek vindt overleg plaats tussen de betrokken partijen. Centraal Beheer APF toetst jaarlijks de kredietwaardigheid van Achmea. In de relatie van Centraal Beheer APF met de kringen is sprake van een niet materieel tegenpartijrisico.

Renterisico

Centraal Beheer APF heeft geen beleggingen voor eigen risico. Het renterisico is daarmee beperkt.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. De meeste werkzaamheden zijn uitbesteed. De operationele risico's die hier mee samenhangen vallen binnen ons risico raamwerk onder het uitbestedingsrisico en worden binnen de randvoorwaarden van ons uitbestedingsbeleid gemonitord en gemanaged.

Juridisch risico

Dit is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving,.

Het bestuursbureau volgt ontwikkelingen op het gebied van pensioenbeleidsvraagstukken en de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving en brengt daarover advies uit aan de commissies en het bestuur. Centraal Beheer APF bewaakt dat relevante wet- en regelgeving op de juiste wijze wordt vertaald naar en geïmplementeerd in interne processen en procedures, zowel bij het bestuur als bij de uitbestedingspartijen. Bepalingen aangaande de verplichtingen voortvloeiende uit wijzigende wet- en regelgeving zijn vastgelegd in de contracten met de uitbestedingspartijen.

Voor de bestuursleden, de leden van de RvT en de leden van de belanghebbendenorganen is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Informatiebeveiligingsrisico

Dit is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Omdat de werkzaamheden van Centraal Beheer APF in belangrijke mate zijn uitbesteed, beperken de operationele informatiebeveiligingsrisico's van het APF zelf zich tot de kantoorautomatisering van het bestuur en bestuursbureau.

Integriteitsrisico

Integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Integer handelen is binnen het fonds verankerd in de totale compliance structuur. Bij bestuursbesluiten wordt in ogeschouw genomen of er voldoende rekening is gehouden met evenwichtige belangenbehartiging en of er sprake is van mogelijke integriteitsissues. Het fonds beschikt onder andere over een integriteitbeleid, een gedragscode, een incidentenregeling, en een klachten- en geschillenprocedure.

De externe compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode en brengt hierover verslag uit aan het bestuur. De bij de gedragscode behorende nalevingsverklaring wordt jaarlijks door alle verbonden personen ondertekend. Dit beleid maakt integraal deel uit van het uitbestedingsbeleid en de afspraken met de uitbestedingspartijen. Zij verklaren zich bekend met dit beleid en daaraan compliant te werken. De toetsing hiervan is onderdeel van de eerder besproken rapportages.

Het bestuur heeft een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitgevoerd. Daarnaast zijn in het verslagjaar de SIRA's van de belangrijkste uitbestedingspartijen opgevraagd. Daaruit zijn geen signalen naar voren gekomen die aanpassing van het risicoprofiel zouden vergen.

Risico's kringen

De risico's met betrekking tot de kringen worden toegelicht in de risicoparagraaf van de betreffende kring.

4.3. Compliance

4.3.1 Compliance

Compliance is een onmisbare schakel om een goede reputatie en betrouwbaarheid van Centraal Beheer APF te waarborgen. De compliance functie wordt voor Centraal Beheer APF ingevuld door de risicomanager en de externe compliance officer.

De compliance functie ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving voor zover deze betrekking heeft op compliance & integriteit. Een overzicht van de betreffende wet- en regelgeving is geïntegreerd in het risicoraamwerk. Interne compliance regels en -procedures zijn hiervan afgeleid. De gedragscode, het incidentenbeleid en de SIRA zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen. De in 2022 gereviseerde gedragscode treedt per 1 januari 2023 in werking.

De compliance officer vervult een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van Centraal Beheer APF en monitort de eerste lijn, in casu het bestuur als verantwoordelijke voor het beleid, de werknemers en de uitbestede werkzaamheden voor zover het compliance en integriteit betreft. De compliance officer overlegt met de risicobeheerfunctie en rapporteert aan het bestuur over de voortgang en resultaten van de taken en verantwoordelijkheden en heeft een directe escalatiemogelijkheid naar de RvT in voorkomende gevallen.

In 2022 zijn onderdelen van het integriteitsbeleid geactualiseerd, waaronder het screeningsbeleid en de Incidentenregeling. Daarnaast heeft een beoordeling van de integriteitsbeheersing van de uitbestedingspartijen plaatsgevonden. Ook is een aantal awareness sessies georganiseerd ten behoeve van het bestuur en bestuursbureau.

4.3.2 Beloningsbeleid

Centraal Beheer APF heeft een beloningsbeleid dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het beloningsbeleid past bij de bedrijfsstrategie, doelstellingen, waarden en langetermijnbelangen van het fonds en zijn belanghebbenden. Het draagt daarnaast bij aan het voorkomen van (de schijn van) belangenverstremgeling of het nemen van onaanvaardbare of ongewenste risico's en aan het voorkomen van kosten die belanghebbenden niet dienen. In het beloningsbeleid past geen variabele of prestatie-gerelateerde beloning. Ontslag- of opzeggings- of exit- of schadevergoedingen worden alleen uitgekeerd als de rechter Centraal Beheer APF hiertoe verplicht. Het beloningsbeleid is in 2022 geactualiseerd en goedgekeurd door de RvT.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van het beloningsbeleid. Het bestuur kan wijzigingen in het beloningsbeleid vaststellen na goedkeuring van de RvT. De RvT heeft goedkeuringsrecht op het beloningsbeleid, niet op beloningsbeleid aangaande RvT zelf, en monitort een zorgvuldige opzet, uitvoering en evaluatie van het beloningsbeleid. In 2022 heeft het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan een hoorrecht gekregen ten aanzien van het beloningsbeleid van de RvT.

Aan de bestuursleden, leden van de RvT en leden van de belanghebbendenorganen zijn in het verslagjaar vergoedingen betaald door het fonds voor hun werkzaamheden. Er zijn aan hen geen leningen verstrekt, noch is sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders, leden van de RvT of de leden van de belanghebbendenorganen. De bestuurders en de leden van de RvT nemen niet deel aan de pensioenregelingen van het fonds.

Toets aan besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen

Het Besluit Ftk stelt eisen aan het beloningsbeleid van een pensioenfonds. Het beleid moet niet aanmoedigen tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds aanvaardbaar is. Ons beloningsbeleid bevat geen risicoprikkels. Het Besluit Ftk vraagt daarnaast dat het beloningsbeleid wordt vastgelegd, vastgesteld en openbaar gemaakt. Een samenvatting van het beloningsbeleid is beschikbaar op de website van Centraal Beheer APF. Hiermee wordt ten aanzien van de beloning voldaan aan de eisen in het besluit. Het fonds heeft een beheerst beloningsbeleid.

Toets aan Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen gaat in Thema 6, norm 41 tot en met 45 in op het beheerste beloningsbeleid. Onze beloningen zijn afgestemd op de grootte van het fonds en het tijdsbeslag (gebaseerd op het voltijdequivalent van DNB) en bevatten geen prestatiegerichte componenten. Er zijn in het verslagjaar geen ontslagvergoedingen overeengekomen. Hiermee voldoet het fonds voor wat betreft het beloningsbeleid aan de Code Pensioenfondsen.

4.3.3 Naleving Code Pensioenfondsen

De huidige Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd in de Pensioenwet. De Code bevat 65 normen voor “goed pensioenfondsbestuur” die verdeeld zijn over de volgende acht thema’s:

- vertrouwen waarmaken;
- verantwoordelijkheid nemen;
- integer handelen;
- kwaliteit nastreven;
- zorgvuldig benoemen;
- gepast belonen;
- toezicht houden en inspraak waarborgen;
- transparantie bevorderen.

Pensioenfondsen mogen de Code naleven volgens het ‘pas-toe-of-leg-uit’-beginsel. Het bestuur onderschrijft het belang van de naleving van de Code en streeft ernaar alle normen na te leven. In 2022 is aan vrijwel alle normen voldaan. Binnen het thema zorgvuldig benoemen zijn aan de normen 33 en 39 gedeeltelijk voldaan.

Norm 33

Norm 33 stelt dat er zowel in het bestuur als in de belanghebbendenorganen ten minste één vrouw en één man plaatsneemt en zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar. Bij de werving van de bestuurders en leden van belanghebbendenorganen maken eisen ten aanzien van geschiktheid, tijdsbeslag en betrouwbaarheid alsmede diversiteit, onderdeel uit van de selectie. Hierbij wordt uitdrukkelijk getracht kandidaten onder de 40 jaar en vrouwelijke kandidaten te vinden. Het aanbod aan geschikte kandidaten en de samenstelling van de achterban van de kringen zijn van invloed op de invulling. Helaas is het niet haalbaar gebleken om in alle organen invulling te geven aan de gewenste diversiteit. Een overzicht van de diversiteit per gremia is in onderstaande tabel weergegeven.

	Leden onder de 40 jaar	Vrouwelijke leden
Bestuur	Nee	Ja
BO Bavaria	Ja	Nee
BO Pensioenfondsenkring 1	Nee	Ja
BO RBS	Nee	Ja
BO Sligro Food Group	Nee	Ja
SBO	Nee	Ja
BO Chemours	Nee	Ja
BO equensWorldline	Nee	Nee
BO DB Evenwicht	Nee	Ja
BO HPE	Nee	Nee
BP HP Nederland	Nee	Ja
BP ES Nederland	Nee	Nee

Norm 39

Norm 39 bepaalt volgens de bijlage van de Code Pensioenfondsen behorende bij de betreffende norm onder meer dat in geval van een onafhankelijk bestuursmodel het bestuur wordt benoemd en ontslagen door het belanghebbendenorgaan, na het horen van de RvT. Bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds benoemt en ontslaat het Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM) de leden van de RvT. De RvT benoemt en ontslaat de bestuursleden, na horen van het KOM. Hiermee ligt het primaat, zij het op indirecte wijze, bij de belanghebbenden. Het bestuur benoemt de leden van belanghebbendenorganen. Ontslag vindt plaats door het bestuur op verzoek van twee derde van de leden van het belanghebbendenorgaan of op aanwijzing van de toezichthouder.

In aanvulling op het 'pas toe of leg uit' karakter van de Code Pensioenfondsen zijn er normen die altijd een toelichting verlangen. Deze normen worden, voor zover hierboven niet al aan de orde zijn geweest, hieronder nader toegelicht.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over het beleid dat het in 2022 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte.
Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' over de samenstelling van fondsorganen en de geschiktheid van de leden.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De RvT betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht. Deze is opgenomen in hoofdstuk 40.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' beschrijft het bestuur de missie, visie, ambitie en strategie van het fonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in hoofdstuk 6 'Vermogensbeheer' de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen. Ook op de website van het pensioenfonds is informatie over dit onderwerp beschikbaar.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' en hoofdstuk 4 'Governance, risicobeheersing en compliance' rapporteert het bestuur over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In hoofdstuk 4 'Governance, risicobeheersing en compliance' wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

4.3.4 Naleving AVG

Centraal Beheer APF is gebonden aan de meldplicht datalekken. In 2022 is er één datalek gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, waarbij geen gegevens bij onbevoegden terecht zijn gekomen. Na constatering zijn maatregelen genomen om het datalek te dichten en dergelijke datalekken in de toekomst te voorkomen.

Centraal Beheer APF kent een risicoanalyse op het gebied van informatiebeveiliging die jaarlijks wordt geëvalueerd en bijgewerkt. Bij de opzet van het beleid voor informatiebeveiliging sluit Centraal Beheer APF aan bij algemeen geaccepteerde raamwerken.

Centraal Beheer APF onderschrijft de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie en streeft er naar om hier volledig invulling aan te geven. Deze biedt pensioenfondsen een kader om de Algemene Verordening Gegevensbescherming na te leven. De Functionaris Gegevensbescherming monitort de naleving van de Gedragslijn. Met de uitbestedingspartijen zijn afspraken gemaakt over naleving van de Gedragslijn. Over 2022 voldoet Achmea Pensioen Services (APS) niet volledig aan de gedragslijn door achterstand in de actualisatie van bestaande gegevensbeschermingsbeoordelingen (DPIA's). Naar verwachting zal de opgelopen achterstand in 2023 volledig ingelopen zijn.

Centraal Beheer APF kent een datakwaliteitsbeleid. Daarbij wordt ook aandacht besteedt aan de afspraken over de aanlevering van benodigde data door werkgevers en controles van data van externe partijen zoals UWV en gemeentelijke basisregistratie. In het herzieningenbeleid ligt vast hoe we omgaan met een correctie, mocht dit onverhoopt toch noodzakelijk zijn.

4.3.5 Klachten- en geschillenafhandeling

Het fonds kent een klachten- en geschillenprocedure voor klachten en geschillen die ontstaan naar aanleiding van de uitvoeringsovereenkomst, het pensioenreglement of de uitvoering daarvan.

Het klantteam voor Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds van APS behandelt in eerste instantie de klachten en geschillen en informeert Centraal Beheer APF over de voortgang. In tweede instantie kan een bezwaarschrift worden gericht tot het bestuur van het fonds. Hierbij beoordeelt het bestuur de klacht of geschil van de belanghebbende en komt dan tot een oordeel. Als de belanghebbende zich niet kan vinden in de uitkomst hiervan kan hij zich wenden tot de

Ombudsman Pensioenen. De klachten- en geschillenprocedure is beschikbaar op onze website: www.centraalbeheerapf.nl.

In het verslagjaar heeft Centraal Beheer APF 36 klachten ontvangen. Deze klachten zijn in behandeling genomen en afgehandeld conform de klachten- en geschillenprocedure. Daarbij wordt ook de SLA rapportage beoordeeld om te onderzoeken of er aanvullende maatregelen benodigd zijn. Wij gebruiken deze als input voor eventuele verbeteringen in processen of communicatie. De klachten gaven in 2022 geen aanleiding tot wijzigingen in de pensioenregeling.

Onregelmatigheden die binnen Centraal Beheer APF, zijn organen of bij de partijen aan wie taken zijn uitbesteed, zijn gesignaleerd, kunnen worden gerapporteerd conform de klokkenluidersregeling van het fonds die is opgenomen als onderdeel van het Incidentenbeleid. Ook bij de pensioenuitvoerder en de vermogensbeheerder zijn klokkenluidersregelingen geïmplementeerd.

4.4. Toezichthouders DNB en AFM

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. De AFM controleert of pensioenfondsen zich aan de wetten en regels houden die betrekking hebben op informatie die aan deelnemers verstrekt moet worden en op de zorgplicht die pensioenfondsen hebben voor deelnemers met een premieovereenkomst. DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stabiliteit van pensioenfondsen. Centraal Beheer APF informeert DNB over alle wijzigingen in de statuten en per collectiviteitskring over de wijzigingen in reglementen en in de actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn). Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds over de financiële positie van de collectiviteitskringen.

Centraal Beheer APF voert periodiek persoonlijk en schriftelijk overleg met DNB. Er is in het verslagjaar regelmatig contact geweest met DNB. Ook met de AFM hebben in het verslagjaar enkele persoonlijke gesprekken plaatsgevonden over specifieke communicatie-onderwerpen.

4.4.1 Verzoeken DNB 2022

De thema's waarover Centraal Beheer APF in 2022 op verzoek van DNB heeft gerapporteerd zijn:

- Niet financiële risico's (sectorbrede vragenlijst);
- Uitvraag transitie rentebenchmarks;
- Regievoering op datakwaliteit
- Transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Opmerkingen en aanbevelingen van DNB naar aanleiding van bovenstaande onderwerpen zijn, dan wel worden, door Centraal Beheer APF opgevolgd.

4.4.2 Verzoeken AFM 2022

In 2022 heeft Centraal Beheer APF op verzoek van de AFM informatie opgeleverd betreffende:

- Tijdelijke toeslagverlening op basis van de AMVB die per 1-7-22 van kracht is geworden
- SFDR 2022 en publicatie van informatie over ons beleid inzake duurzaamheidsrisico's

4.4.3 Toezichtmaatregelen

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet vermelden wij dat:

1. aan Centraal Beheer APF in het boekjaar 2022 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
2. Centraal Beheer APF heeft het boekjaar 2022 geen aanwijzing gekregen als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet;
3. in het boekjaar 2022 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld;

4. er geen sprake is van de situatie, bedoeld in artikel 172 Pensioenwet, waarin de bevoegdheidsuitoefening van alle of bepaalde organen van Centraal Beheer APF is gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

4.5. Ontwikkelingen en naleving wet- en regelgeving

4.5.1 Wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen

In juni 2020 hebben werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en het kabinet een akkoord bereikt over de hoofdlijnen van een nieuw Nederlands pensioenstelsel. Dit akkoord is inmiddels door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgewerkt in het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen. Het wetsvoorstel is eind maart 2022 bij de Tweede Kamer ingediend. Op 22 december 2022 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel. De Eerste Kamer heeft de het wetsvoorstel op 30 mei 2023 aangenomen. Daarmee zal deze wet per 1 juli 2023 van kracht worden. De minister heeft aangegeven nog een aanpassing te doen in de uiterste datum dat alle pensioenregelingen dienen te voldoen aan de nieuwe wet. Naar verwachting wordt dit 1 januari 2028.

De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe pensioenstelsel zijn de volgende:

- Vanaf 1 januari 2028 (uitgaande van de toezegging van de minister) moeten alle pensioenregelingen beschikbare premieregelingen zijn. Daarbij geldt dat voor alle werknemers het zelfde premiepercentage van toepassing moet zijn. Een zogenaamde vlakke premie.
- De premie mag maximaal 30% van de pensioengrondslag bedragen. Kosten en risicopremies voor overlijdensverzekeringen en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen mogen daar nog bovenop komen.
- Tot 2037 mag de premie maximaal 33% van de pensioengrondslag bedragen. Die 3% extra kan gebruikt worden om eventuele compensatie in verband met de overgang naar de nieuwe regeling te financieren.
- Voor het nabestaandenpensioen gelden uiterlijk vanaf 1 januari 2027 uniforme voorschriften. Het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum kan alleen nog maar op risicobasis worden verzekerd en is onafhankelijk van de diensttijd. Het nabestaandenpensioen mag maximaal 50% van het pensioengevend salaris bedragen. De wet schrijft voor welke partners in aanmerking komen voor een nabestaandenpensioen.
- In het Pensioenakkoord is afgesproken dat de nieuwe pensioenopbouw en de reeds opgebouwde pensioenaanspraken zoveel mogelijk bij elkaar worden gehouden in één pensioenregeling. De hoofdregel is daarom dat de bestaande aanspraken worden ingevaren in de nieuwe pensioenregeling, tenzij dit onevenredig ongunstig uitpakt voor bepaalde groepen belanghebbenden.
- In het wetsvoorstel is ook een nieuwe wettelijke norm geïntroduceerd (art. 48a) die pensioenuitvoerders verplicht om deelnemers op een adequate wijze te begeleiden bij het maken van (voorlopige) keuzes binnen de pensioenregeling. De keuzes die deelnemers maken moeten zo goed mogelijk aansluiten bij hun behoeftes of doelstellingen.

Centraal Beheer APF bereidt zich voor op het nieuwe pensioenstelsel en volgt het wetgevingstraject nauwlettend. Via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord wordt vanuit een multi-disciplinaire aanpak gewerkt aan een goede invoering van de nieuwe wet die per 1 juli 2023 wordt ingevoerd. In 2022 hebben we een plan van aanpak vastgesteld met diverse werkstromen om tot de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel te komen. De belangrijkste werkstromen zien op de ontwikkeling van onze propositie voor de FPR en SPR. Bij de FPR borduren we daarbij voort op de DC-regeling die we reeds sinds de start van Centraal Beheer APF op basis van de Wet verbeterde premieregeling in uitvoering hebben. In samenspraak met onze uitvoeringsorganisaties hebben we in 2022 de propositie verder vormgegeven. Zodoende kan doorgepakt worden nadat de wet definitief wordt ingevoerd. Ook wordt gewerkt aan een klantbenadering zodat wij werkgevers en hun adviseurs betrekken en waar nodig kunnen ontzorgen bij de keuzes die zij dienen te maken.

4.5.2 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen in verband met toeslag vanwege voorgenomen transitie

Per 1 juli 2022 stelde een AMvB fondsen in staat om in 2022 extra indexatiebesluiten te nemen voor indexaties over 2021 en 2022. De wetgever is voornemens om in een aanvullende AMvB te regelen dat pensioenfondsen die voornemens zijn in te varen naar het nieuwe stelsel, onder voorwaarden, ook in 2023 aanvullende indexatiebesluiten te

kunnen laten nemen. Dit kan indien de toekenning conform het eigen toeslagenbeleid is en mits de beleidsdekkingsgraad én de actuele dekkingsgraad (na toekenning) hoger zijn dan 105%. Daarbij geldt dat de eis voor toekomstbestendige indexatie wordt losgelaten.

Het bestuur heeft in 2022 voor 1 kring besloten tot een extra toeslag per 1 januari 2022 en per 1 januari 2023 toe te kennen, zie de kringverslagen voor aanvullende informatie. Voor de overige kringen is geen extra toeslag toegekend. Dit is na diverse afstemmingen op basis van de omstandigheden, zoals de financiële situatie, besloten. Ook werd bij diverse kringen niet voldaan aan de voorwaarde dat een intentie tot invaren door sociale partners bekend diende te zijn.

4.5.3 Vrijstellingsregeling

De afgelopen jaren hebben pensioenfondsen gebruik kunnen maken van de vrijstellingsregeling om pensioenverlagingen te voorkomen. Dit omdat de minister grootscheepse pensioenverlagingen ongewenst vindt vanwege bijzondere economische omstandigheden.

Op 17 december 2021 heeft de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Vrijstellingsregeling voor het jaar 2022 opnieuw vastgesteld. Net als de voorgaande jaren is er nog steeds sprake van een bijzondere economische situatie veroorzaakt door de coronapandemie. Daarom is opnieuw besloten dat pensioenfondsen, op dezelfde manier en onder dezelfde voorwaarden als 2021, van de vrijstellingsregeling gebruik kunnen maken. Bij Centraal Beheer APF hebben Kring Bavaria en Kring DB Premie gebruik gemaakt van deze regeling. Hierdoor zijn kortingen in deze kringen voor 2022 voorkomen.

In februari 2023 heeft Minister Schouten de Regeling Pensioenwet aangepast met terugwerkende kracht tot 31 december 2022 waarmee de vrijstellingsregeling één jaar is verlengd. Aanvullend is wel de eis opgenomen dat er een voornemen tot invaren zal zijn genomen. In 2023 is door het bestuur geen gebruik gemaakt van deze vrijstellingsregeling.

4.5.4 Waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en afkoop klein nettopensioen

Op 23 december 2021 is een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend, waarin de automatische waardeoverdracht en het afkooprecht van kleine pensioenen wordt uitgebreid indien een waardeoverdracht niet mogelijk blijkt te zijn. Ook wordt voorgesteld de afkoop van kleine netto pensioenen mogelijk te maken. De wet treedt in werking per 1 januari 2023. Gedurende 2022 heeft het bestuur akkoord gegeven op de implementatie van deze wettelijke wijziging.

4.5.5 Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Deze wet introduceert onder meer een wettelijk keuzerecht voor deelnemers en gewezen deelnemers om bij pensionering eenmalig een deel van de waarde van het opgebouwde ouderdomspensioen ineens op te nemen. De beoogde inwerkingtreding van het onderdeel 'bedrag ineens' werd initieel uitgesteld naar 1 juli 2023. Recent is aangekondigd dat de inwerkingtreding verder wordt uitgesteld naar 1 januari 2024. Dit wetsvoorstel is in behandeling in de Tweede Kamer. Centraal Beheer APF bereidt zich voor op tijdige implementatie van dit nieuwe keuzerecht.

4.5.6 Conversie in plaats van verevening bij scheiding

Het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 is op 16 september 2019 bij de Tweede Kamer ingediend. De verdeling van het pensioen bij scheiding wordt anders. Conversie wordt voor nieuwe gevallen de standaard in plaats van verevening. Dat past volgens het kabinet beter bij de huidige tijd. Het bijzonder partnerpensioen wordt voortaan berekend over de huwelijkse periode. De beoogde datum van inwerkingtreding van 1 januari 2022 is in eerste instantie uitgesteld naar 1 juli 2022, maar is inmiddels opgeschoven naar 1 januari 2027 (beoogde volledige inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen). Centraal Beheer APF onderzoekt de te verwachten consequenties voor de uitvoering van de pensioenadministratie en waarborgt tijdige implementatie.

4.5.7 SFDR

Op 8 maart 2018 heeft de Europese Commissie het actieplan ‘duurzame groei financieren’ gepubliceerd. Hieruit is de verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector voortgekomen, de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Op 10 maart 2021 is deze Europese Verordening SFDR in werking getreden. De SFDR bevat nieuwe regels over informatieverschaffing over duurzaamheid van beleggingen. De SFDR heeft rechtstreekse werking voor de EU-lidstaten. Dit betekent dat er geen implementatiewetgeving op nationaal niveau meer nodig is voor de inwerkingtreding.

De informatieverplichtingen uit deze Europese verordening kennen twee levels. Level 1 met een implementatiedatum van 10 maart 2021, op grond waarvan pensioenfondsen “principle based” moet voldoen aan de SFDR. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds heeft de vereiste informatie over duurzaamheid van beleggingen op de website en in Pensioen 123 tijdig aangepast. Level 2 kent een implementatiedatum van 1 januari 2023. Vanaf deze datum moeten pensioenfondsen “rule based” voldoen aan de SFDR conform de verstrekte Regulatory Technical Standards (RTS).

4.5.8 Wetsvoorstel Wet digitale overheid

Het wetsvoorstel Wet digitale overheid (WDO) verplicht pensioenfondsen tot acceptatie van door de overheid toegelaten inlogmiddelen. Doel van de WDO is om met betrouwbare en veilige elektronische identificatie, toegang tot digitale diensten van de overheid mogelijk te maken. De digitale dienstverlening van overheidsinstanties moet veiliger, beter en sneller worden. De WDO introduceert een acceptatieplicht voor bepaalde eID-middelen. De WDO geldt voor bestuursorganen en voor ‘aangewezen organisaties’. Aangewezen zijn de pensioenuitvoerders in de zin van de Pensioenwet. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel was oorspronkelijk 1 januari 2019. Het voorstel van wet ligt nu ter behandeling bij de Eerste Kamer. Centraal Beheer APF is voorbereid op de nieuwe wet en zal werkgeversportalen en deelnemersportalen toegankelijk maken voor de nieuw verplichte inlogmiddelen.

4.5.9 Wet eigen strategie pensioenfonds

Dit initiatiefvoorstel van het Tweede Kamerlid Van Beukering-Huijbregts (D66) wijzigt de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). Met dit wetsvoorstel wordt beoogd te regelen dat het verantwoordingsorgaan (VO) en belanghebbendenorgaan (BO) bij pensioenfondsen een adviesrecht krijgen op het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Het voorstel is momenteel in behandeling bij de Tweede Kamer.

Bij Centraal Beheer APF heeft een belanghebbendenorgaan instemmingsrecht op het beleggingsbeleid van de desbetreffende kring, aangezien strategische keuzes over de eigen kring aan het BO zijn. Hierdoor voldoet Centraal Beheer APF momenteel al aan de beoogde wet.

4.5.10 Wet bescherming klokkenluiders

Naar aanleiding van de Europese Richtlijn voor de bescherming van klokkenluiders is in juni 2021 een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer ter implementatie van de Richtlijn. De richtlijn roept nieuwe, eenduidige regels in het leven om klokkenluiders te beschermen. Recent is de wet aangenomen door zowel de Eerste als de Tweede kamer. Deze wet is in werking getreden begin 2023. Vooruitlopend op de wet heeft Centraal Beheer APF de Regeling incidenten in 2022 hierop aangepast.

5. Communicatie

5. Communicatie

Bij Centraal Beheer APF staat de deelnemer centraal. Communicatie met onze deelnemers is dan ook een speerpunt. De overheid legt steeds meer verantwoordelijkheid bij de burgers. Voor deelnemers is begrijpelijke en aansprekende informatie over pensioen dan ook cruciaal om die eigen verantwoordelijkheid voor de eigen oudedagsvoorziening te kunnen nemen.

5.1. Ons communicatiebeleid

Elke 3 jaar stellen we een communicatiebeleidsplan op. Hierin worden de uitgangspunten en ambitie voor de communicatie beschreven. In 2020 is een communicatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2020-2022 en eind 2022 is het communicatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2023-2025. Het beleid wordt vervolgens jaarlijks vertaald naar concrete activiteiten die erop gericht zijn om de effectiviteit van de communicatie naar deelnemers te vergroten. Tot slot vinden wij het van belang inzicht te krijgen in wat deelnemers verwachten, door gegevens te analyseren, vast te stellen of de communicatie hier succesvol op inspeelt en bij te sturen waar nodig.

Het uitgangspunt voor het communicatiebeleidsplan vormt de visie en missie van Centraal Beheer APF. Hierbij zijn de kernwaarden van Centraal Beheer APF: samen, professioneel, digitaal, innovatief en transparant meegenomen. Onze doelstelling is de pensioenpartner te zijn voor deelnemers door middel van begrijpelijke, activerende en aansprekende informatie.

Randvoorwaarde voor alle communicatie-uitingen is dat deze voldoen aan de open normen die de Pensioenwet voorschrijft. Vanuit de Communicatiecommissie wordt tevens bewaakt dat het pensioenfonds alle wettelijke verplichte communicatie-uitingen verstrekt aan deelnemers.

Aan de hand van het communicatiebeleidsplan is voor 2022 een communicatiejaarplan opgesteld. In dit jaarplan zijn specifieke acties opgenomen, die gedurende het jaar zijn uitgevoerd. We hebben de Liefde voor Later gecontinueerd, onze digitale nieuwsbrief voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van Centraal Beheer APF. Hiervan zijn drie uitgaven verschenen in 2022. Daarnaast is vervolg gegeven aan de campagne Pensioen APK: via deze campagne activeren wij deelnemers om hun pensioen te checken en gegevens aan ons door te geven zodat wij communicatie persoonlijker kunnen maken. Met onze communicatie willen wij deelnemers ontzorgen. Dit doen wij door gerichte persoonlijke boodschappen waarbij we gebruik maken van diverse communicatiekanalen om het de deelnemer zo gemakkelijk mogelijk te maken. Zo hebben wij speciaal voor de doelgroep 62-plus een Webinar 'Op weg naar je nieuwe dag' verzorgd om hen voor te bereiden op de te maken keuzes. Ook hebben we beeldbellen ingezet als nieuw medium. We creëren betrokkenheid en vertrouwen door transparant te zijn over beleggingen en te inspireren met de impact hiervan. Naast de informatie die we hierover op onze website hebben gepubliceerd, besteedden we in 2022 in de Liefde voor Later uitgebreid aandacht aan maatschappelijk verantwoord beleggen.

5.2. Stakeholders actief informeren over belangrijke ontwikkelingen

Het bestuur vindt het van belang stakeholders op de hoogte te houden van belangrijke ontwikkelingen.

Voor de werkgevers in de standaardkringen heeft het bestuur in 2022 twee online werkgeversbijeenkomsten georganiseerd. In deze bijeenkomsten zijn werkgevers bijgepraat over de ontwikkelingen rondom het nieuwe Pensioenakkoord en de financiële situatie van de kringen. Daarnaast zijn er diverse online sessies georganiseerd voor werkgevers en adviseurs. Hierin stond o.a. het nieuwe Pensioenakkoord en vermogensbeheer centraal.

Via onze website worden alle belanghebbenden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen over het nieuwe Pensioenakkoord en andere actualiteiten. Ook ontwikkelingen rondom het pensioenfonds worden daar met alle stakeholders gedeeld.

In 2022 is de rente sterk opgelopen. Dit is ook van invloed op de premiestelling voor de kringen. Eind september zijn de werkgevers in de standaardkringen over de verwachte premieontwikkeling via een brief aanvullend geïnformeerd. In deze brief is ook ingegaan op de verbetering van de herverzekeringsvoorwaarden door wijziging van herverzekeraar. Ook is eind november weer een werkgeversbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn de werkgevers geïnformeerd over de stand van zaken in de kringen en is tevens gesproken over de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen.

Het bestuur zal ook in 2023 zijn stakeholders op de hoogte houden van ontwikkelingen die hen raken. Dit in lijn met de doelstellingen van het Centraal Beheer APF die met het communicatiebeleid worden bewerkstelligd.

5.3. Communicatie met belanghebbendenorganen

Ook in 2022 heeft het bestuur meerdere malen met de belanghebbendenorganen gecommuniceerd. Conform de nieuwe governance opzet zijn het bestuur en de RvT eenmaal individueel en eenmaal collectief in gesprek gegaan met ieder Belanghebbendenorgaan. Voor het eerst is er een gezamenlijke bijeenkomst geweest om met alle belanghebbenden te spreken over het jaarverslag en de verantwoording over het afgelopen jaar. Dit is goed bevallen. Aanvullend is tijdens de jaarlijkse kennis- en beleidsdag voor belanghebbendenorganen in verschillende werksessies gesproken over relevante onderwerpen, zoals een verdieping op het nieuwe pensioencontract, maatschappelijk verantwoord beleggen en een pilot op het gebied van financial planning.

Ieder kwartaal informeert het bestuur de belanghebbendenorganen via een nieuwsbrief met de actuele stand van zaken van het pensioenfonds.

Samen staan we sterker is een belangrijk uitgangspunt voor Centraal Beheer APF. Een belangrijke bouwsteen hiervoor is de inspraak en zeggenschap van de belanghebbendenorganen op het beleid en de uitvoering door het algemeen pensioenfonds.

5.3.1 Klankbordgroepen

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds groeit. Dat is positief, maar brengt ook de uitdaging met zich mee om de besturing van het APF beheersbaar en efficiënt te houden. In 2021 is de werkgroep Governance tot verbetervoorstellen gekomen. Een van de voorstellen van de werkgroep had ten doel de betrokkenheid van BO-leden te vergroten: vanaf 2022 werken we met BO-brede klankbordgroepen op vier onderwerpen: deelnemerszaken, werkgeverszaken, vermogensbeheer en pensioenbeheer. Via deze klankbordgroepen kan op een informele manier input worden opgehaald bij de BO's, ook op onderwerpen waar geen formele rol voor BO's is weggelegd.

De klankbordgroep vermogensbeheer is tweemaal bijeen geweest, onder andere om input te geven op het nieuwe landenbeleid en om de uitkomsten van de Portefeuille constructiestudie 2023 te bespreken die als input dient voor de beleggingsplannen 2023 van de kringen. Deze verdiepende gesprekken hebben bijgedragen aan een efficiëntere besluitvorming door bestuur en belanghebbendenorganen.

De klankbordgroep deelnemerszaken heeft in 2022 één bijeenkomst gehad.

5.4. Klanttevredenheidsonderzoek

Afgelopen jaar is een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de BO-leden, werkgevers en deelnemers. Het onderzoek laat zien dat de klanttevredenheid bij werkgevers en deelnemers is toegenomen ten opzichte van 2021. Hiernaast zijn BO's ook zeer tevreden over de samenwerking met Centraal Beheer APF, waarbij deze tevredenheid iets is toegenomen ten opzichte van 2021. Deze is over 2022 hoger uitgevallen dan de klanttevredenheid van werkgevers en deelnemers, wat voornamelijk te maken heeft met het klantcontact en de communicatie.

Het klanttevredenheidsonderzoek helpt ons inzicht te verkrijgen hoe wij als Centraal Beheer APF verder kunnen verbeteren. Wij hebben waardevolle input verkregen. Op het vlak van klantcontact, begrijpelijke communicatie en het betrekken van deelnemers bij pensioen gaan wij verdere verbeteringen in gang zetten.

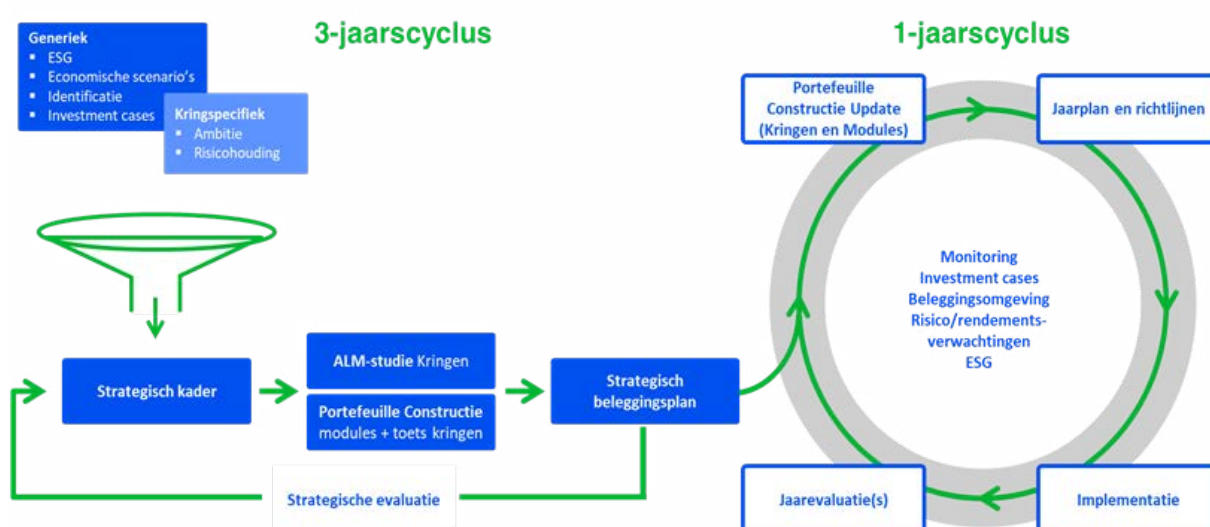
6. Vermogensbeheer

6. Vermogensbeheer

Het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' beschrijft de basis waarop het beleid op het gebied van vermogensbeheer voor het fonds als geheel is ingericht. Het beleid is niet op alle onderdelen exact gelijk voor de verschillende kringen in het fonds. Daarom zijn de kring specifieke onderdelen nader uitgewerkt per kring vanaf hoofdstuk 8.

6.1. Beleggingsbeleid

Wij beleggen vanuit het 'prudent person' beginsel. De beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Dit houdt onder andere in dat het beleggingsbeleid per kring is afgestemd op de verplichtingenstructuur van de betreffende kring. Hierbij is rekening gehouden met de wettelijke eisen die onder het Financieel Toetsingskader aan het beleggingsbeleid en risicomanagement worden gesteld. Het beleggingsbeleid kan als volgt worden weergegeven:

Het beleggingsbeleid is gebaseerd op de investment beliefs van het fonds en aanvullend op een ALM-studie die per kring is uitgevoerd. Per kring wordt aan de hand van de ALM-studie in de portefeuilleconstructie uitgewerkt hoe het generieke beleggingsbeleid vertaald wordt voor de specifieke kring. Dit alles wordt vastgelegd in het beleggingsplan dat vervolgens vertaald wordt in beleggingsrichtlijnen voor de fiduciaire manager. De fiduciair manager legt de afspraken vast in mandaatrichtlijnen richting onderliggende beheerders. De beleggingsrichtlijnen dienen ter borging van het beleid van het bestuur. Het managerselectiebeleid bestaat uit het selecteren, combineren, monitoren, evalueren en mogelijk vervangen van externe managers voor het pensioenfonds. Het pensioenfonds bepaalt de doelstelling en randvoorwaarden waarbinnen de selectie plaatsvindt en neemt de beslissingen.

6.2. Investment beliefs

Wij streven ernaar de deelnemers van het fonds een zo hoog en betrouwbaar mogelijk inkomen voor later te bieden, gegeven het risicoprofiel. De investment beliefs van Centraal Beheer APF en het risicoprofiel van een kring zijn de basis voor de jaarlijkse beleggingscyclus die op kringniveau plaatsvindt.

Onze investment beliefs zijn:

- Doelstellingen, beleidsuitgangspunten, waaronder de kring specifieke risicohouding, risico appetite en pensioenverplichtingen zijn leidend voor de samenstelling van de beleggingsportefeuilles.** Wij richten de beleggingsportefeuilles van de kringen zodanig in dat de rendements-/risico profielen op lange termijn zo goed mogelijk aansluiten bij deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten. Korte termijn afwijkingen hiertussen zijn binnen van tevoren aangegeven grenzen toelaatbaar.

2. **Het beheer van de beleggingen richt zich op lange(re) termijn ontwikkelingen en niet op market-timing.** Op lange termijn volgen de marktprijzen van beleggingen de ontwikkeling van de bijbehorende onderliggende reële markten. Bij het inrichten van de beleggingsportefeuille(s) is het derhalve van groot belang een visie te hebben op de lange termijn ontwikkelingen. Voor de middellange termijn (MLT 3-5 jaar) biedt het strategisch beleid ruimte voor (bij)sturing vanuit risico-en/of rendementsoverwegingen en gemotiveerd vanuit onze lange termijn visie.
3. **Het nemen van beleggingsrisico's wordt op lange termijn beloond door een hoger (verwacht) rendement in vergelijking met risicovrije beleggingen.** Wij streven daarbij naar een goede diversificatie of spreiding over de verschillende beleggingscategorieën/producten en stijlen, dit is de meest eenvoudige manier om te komen tot een meer evenwichtige portefeuille in termen van rendement en risico. Wij vinden het belangrijk de portefeuille zodanig te construeren dat deze robuust is in verschillende (risico) scenario's.
4. **Wij maken per beleggingscategorie de afweging voor de meest geschikte beheervorm.** Hierbij hanteren wij het uitgangspunt om eerst te kijken naar passieve beleggingsmogelijkheden. Wij komen tot een passende beheervorm na een goede motivatie en onderbouwing. Belangrijke criteria daarbij zijn specifieke benchmark mogelijkheden, een onzeker rendement versus zekere kosten en een positief saldo van hoger verwacht rendement versus kosten. De risk appetite van een specifieke kring biedt ruimte om te komen tot aanvullende kring specifieke afwegingen.
5. **Maatschappelijk verantwoord beleggen loont.** Wij integreren maatschappelijk verantwoord beleggen in onze portefeuilles omdat wij geloven dat beleggingen in duurzame beleggingen hand in hand kunnen gaan met het behalen van gestelde rendementsdoelstellingen.
6. **Wij streven naar operationele efficiëntie in ons beleggingsproces.** Wij beleggen zo kostenefficiënt mogelijk omdat we ons bewust zijn dat kosten zwaar drukken op het pensioenresultaat. Wanneer hier naar verwachting een voldoende hoger rendement tegenover staat kunnen hogere kosten verantwoord zijn.
7. **Wij dekken de risico's af waar in onze ogen geen adequate beloning tegenover staan.** Voor elke beleggingscategorie beoordelen wij periodiek of (gedeeltelijke) valuta-afdekking risico-verlagend werkt op de onderliggende beleggingen. Het renterisico en inflatierisico worden per kring in die mate afgedekt die aansluit bij het ambitieniveau en de pensioenverplichtingen.
8. **Wij beleggen alleen in instrumenten die wij volledig begrijpen.**
9. **Gegeven ons governance budget hebben wij voorkeur voor beheersbare niet complexe beleggingen.** Wij kiezen alleen voor opname van complexe beleggingen indien deze het risico rendementsprofiel van de portefeuille naar verwachting sterk verbeteren.
10. **We beleggen in derivaten voor zover dit helpt de portefeuille efficiënt te kunnen sturen en risico's te kunnen beheersen.**

6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

MVB beleid

Wij hechten een groot belang aan maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en kiezen ervoor om een verantwoord beleggingsbeleid toe te passen. Dit beleid wordt regelmatig geactualiseerd, zodat wordt voldaan aan alle wet- en regelgeving op het gebied van MVB. In ons MVB-beleid wordt o.a. uiteengezet hoe verschillende MVB-instrumenten worden ingezet, zoals: engagement, corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het uitsluiten van ondernemingen en landen. Het MVB-beleid wordt vormgegeven binnen de modules en bouwstenen waarmee de portefeuilles van de kringen worden samengesteld. De modules en bouwstenen worden later in dit hoofdstuk verder toegelicht.

Centraal Beheer APF heeft het IMVB-convenant in 2019 ondertekend. Bij de aanpassing van het MVB-beleid, wordt elk jaar rekening gehouden met de vereisten uit het IMVB-convenant en relevante wet- en regelgeving, zoals de Sustainable Finance Disclosure Regulations (SFDR) en de Taxonomieverordening. Eind 2022 voldoet Centraal Beheer APF aan nagenoeg alle vereisten vanuit het IMVB-convenant. Het convenant liep per eind 2022 af.

Het MVB-beleid is mede gebaseerd op de uitkomsten van onderzoek onder de belanghebbendenorganen van de diverse kringen van Centraal Beheer APF. Conform de uitgangspunten van het UN Global Compact zijn 4 hoofdthema's van belang: mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti corruptie. Klimaatverandering is een vijfde thema waar Centraal Beheer APF en haar achterban specifiek en expliciet aandacht aan schenkt. Op dit thema is in 2021 een specifieke klimaatdoelstelling in het MVB beleid opgenomen. Deze luidt als volgt: Bepaal de Climate Transition Benchmark als concrete referentie-index voor de klimaatdoelstellingen van Centraal Beheer APF. Dit betekent een reductie van 30% CO₂ uitstoot ten opzichte van de generieke benchmark per ultimo 2020 voor aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield uiterlijk 31/12/2022. En vervolgens een jaarlijkse reductie van CO₂ uitstoot van 7%. De uiteindelijke doelstelling is om in 2050 CO₂ neutraal te zijn voor dit deel van de beleggingsportefeuille. Per eind 2022 voldoen de beleggingsfondsen aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield die onderdeel zijn van de Portefeuille Rendement aan het CO₂ reductiepad. Het aandelen wereld fonds dat onderdeel is van de Portefeuille Rendement DC liet een lichte stijging van de CO₂-intensiteit zien, waardoor deze niet langer onder het reductiepad ligt.

Wij hechten er belang aan om onze MVB-doelstellingen daar waar mogelijk en relevant te koppelen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN). Deze duurzame ontwikkelingsdoelen zijn in 2015 door de VN vastgesteld en hebben als doel om in 2030 belangrijke mondiale kwesties op 17 uiteenlopende aandachtsgebieden te hebben opgelost. De kwesties variëren van armoedebestrijding tot klimaatverandering en van duurzame consumptie tot productie. Wij vinden de SDG's belangrijk, omdat beleggingen hierdoor geraakt kunnen worden, gegeven de wereldwijde ambitie en het grote politieke kapitaal dat hierin geïnvesteerd gaat worden.

Internationaal normenkader

Wij volgen in ons MVB-beleid de uitgangspunten van het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UN Guiding Principles). Het Global Compact is in 2000 opgericht door de VN en kent op dit moment al meer dan 13.000 bedrijven en stakeholders uit meer dan 160 landen die zich aan de principes hebben gecommitteerd. Het normatieve raamwerk verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

De OESO-richtlijnen maken duidelijk wat van bedrijven wordt verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) bij het internationaal zakendoen. Ze bieden bedrijven handvatten over hoe om te gaan met kwesties zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Daarnaast onderscheiden de OESO-richtlijnen de thema's: consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO-richtlijnen worden momenteel onderschreven door 44 landen.

Sustainable Financial Disclosure Regulation (SFDR)

De intentie van de SFDR wetgeving past goed bij de wens van Centraal Beheer APF om transparant te zijn over de beleggingen. Met ons MVB beleid houden we rekening met duurzaamheidsaspecten in ons beleggingsbeleid wat betekent dat Centraal Beheer APF onder artikel 8 van de SFDR valt. De verplichte rapportage is opgenomen als bijlage bij dit jaarverslag (H46 SFDR annex IV). Deze rapportage is voor het eerst opgenomen en bevat per kring informatie over de duurzaamheid per portefeuille. Conform de definities worden alleen greenbonds als duurzame beleggingen geclassificeerd. Het ESG profiel scoort voor alle kringen boven de benchmark. Daarnaast wordt o.a. inzicht geboden in de gefinancierde broeikasgasemissie, de belangrijkste ongunstige effecten met genomen maatregelen hiertegen en de grootste beleggingen.

MVB-instrumenten

Bij het in de praktijk brengen van maatschappelijk verantwoord beleggen hanteren wij 5 instrumenten:

1. Engagement: het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
2. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;

3. ESG-integratie in de beleggingsprocessen: het inzichtelijk maken van Environmental, Social en Governance als onderdeel van het beleggingsproces;
4. Monitoring van het MVB-beleid van externe managers;
5. Screening & uitsluiting: het uitsluiten van beleggingen in controversiële wapens, tabak en structurele schenders van het Global Compact en controversiële landen.

Ad 1. Engagement

Engagement is het aangaan van een dialoog met ondernemingen. Wij voeren een engagementbeleid dat zowel gericht is op een normatieve dialoog met schenders van Global Compact principes als ook een thematische dialoog met ondernemingen over sociale- of milieu standaarden in de sector. Hierbij verschillen de doelen:

- Het doel van normatieve dialoog is om schendingen van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen of corruptie op te heffen en ondernemingsbeleid te wijzigen.
- Het doel van thematisch engagement is om ondernemingen aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Voor Centraal Beheer APF is klimaat een belangrijk thema.

In 2022 sprak onze fiduciër namens Centraal Beheer APF met 83 ondernemingen die internationaal breed gedragen principes hebben geschonden. In totaal werden er 138 normatieve dialogen gevoerd. Daarnaast is in 2022 op 10 relevante duurzaamheidsthema's de dialoog gevoerd met 64 ondernemingen. Zo heeft het fonds in 2022 een dialoog gevoerd met energiebedrijven en bedrijven in de logistieke sector en transport over klimaatverandering. Ook is gesproken met landbouwbedrijven en voedselproducenten over biodiversiteit.

Ad 2. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Wij stemmen de aandeelhoudersrechten voor de aandelenfondsen waarin wij beleggen actief af met het stembeleid van onze fiduciër. Binnen dit stembeleid is extra oog voor ecologische, sociale en governance kwesties. Op die manier maken wij altijd zelf een eigen afweging voor het inleggen van de stem. Mede namens Centraal Beheer APF stemde onze fiduciër Achmea IM voor de aandelenfondsen, waarin Centraal Beheer APF belegt, in 2022 op 2.344 vergaderingen. In totaal had dit betrekking op 23.419 agendapunten. In 2022 is in circa 14% van alle agendapunten tegen het management gestemd. Zaken waarbij stemmen tegen het management zijn uitgebracht, betreffen onder meer benoemingen van bestuurders, remuneratievoorstellen, agendapunten rond klimaatverandering, gezondheid en veiligheid van medewerkers en transparantie van lobbyactiviteiten.

Ad 3. Integratie van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces (ESG-integratie)

Onze fiduciër is sinds 2007 een ondertekenaar van de Principles for Responsible Investing (PRI), waarmee zij aangeeft ESG-integratie in de beleggingsprocessen toe te passen en zich in te zetten voor promotie hiervan. Dit beleid sluit aan bij de visie van het bestuur ten aanzien van ESG. Bij de door de fiduciër beheerde beleggingsfondsen zijn ESG-factoren in het beleggingsproces geïntegreerd. Dit wordt gedaan voor de aandelen-, bedrijfsobligaties- en staatsobligatiebeleggingen. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van ESG gegevens van MSCI ESG en ISS ESG.

Ad 4. Monitoring MVB-beleid externe managers

Periodiek worden de externe managers van de mandaten en beleggingsfondsen bevraagd over de ontwikkelingen en implementatie van hun MVB-activiteiten. In de monitoring van externe managers wordt ook een expliciete ESG score bepaald, zodat dit een van de criteria is waarop managers, naast bijvoorbeeld hun proces en performance, worden beoordeeld.

Ad 5. Uitsluitingen

In het MVB-beleid worden bedrijven en landen op diverse gronden uitgesloten. Dit uitsluitingsbeleid is toepasbaar op de aandelen- en vastrentende waarden fondsen. Op de overige beleggingsfondsen is het eigen uitsluitingsbeleid niet altijd volledig toepasbaar vanwege de aard van de beleggingscategorie of omdat het een fund-of-fund structuur betreft waarbij de uitvoerder een eigen beleid toepast.

Uitsluiten van controversiële wapens

Onder controversiële wapens verstaan wij wapens die bij gebruik:

- onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken;
- geen onderscheid maken tussen burgers en militaire doelen; en
- ook na afloop van het conflict slachtoffers maken en de maatschappij ontwrichten.

In de praktijk gaat het om bedrijven die nucleaire-, biologische- of chemische wapens, antipersoonsmijnen of clusterbommen produceren. Per ultimo 2022 zijn 94 ondernemingsentiteiten geïdentificeerd als producenten van controversiële wapens, waardoor zij uit de verschillende beleggingsuniversa van de beleggingspools zijn verwijderd.

Uitsluiten van ondernemingen die internationale normen schenden

Wij sluiten ondernemingen uit die op structurele wijze internationale normen op het vlak van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of corruptie schenden en die niet voldoen aan criteria voor goed bestuur. Deze normen zijn breed geaccepteerd en verankerd in het UN Global Compact. Indien een schending van structurele aard is en dialoog met de onderneming niet tot de gewenste verbeteringen leidt, kan overgegaan worden tot het uitsluiten van de onderneming. In dat geval worden eventueel aanwezige belangen in de onderneming verkocht. Dit uitsluitingsbeleid is van toepassing op dezelfde lijst van beleggingsfondsen. Per ultimo 2022 zijn 40 ondernemingen uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa op basis van structurele schendingen van internationale normen.

Uitsluiten van ondernemingen die niet voldoen aan criteria voor goed bestuur

De SFDR vereist dat beleggingsfondsen en mandaten, die zijn geclassificeerd als artikel 8, moeten voldoen aan de vereisten van goed bestuur. Deze vereisten hebben betrekking op zaken als goede managementstructuren, betrekkingen met werknemers, beloning van het betrokken personeel, naleving van de belastingwetgeving. In de praktijk betekent dit dat ondernemingen die niet voldoen aan deze vereisten worden uitgesloten van beleggingen. Per ultimo 2022 zijn 11 ondernemingen uitgesloten die niet voldoen aan de vereisten van goed bestuur.

Uitsluiten van tabak

Sinds 2018 wordt tabak uitgesloten van beleggingen. Wederverkopers van rookwaren, zoals supermarkten, tankstations en luchtvaartmaatschappijen worden niet uitgesloten van het beleggingsuniversum. Per ultimo 2022 zijn 23 tabaksproducenten uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa.

Uitsluiten fossiele brandstoffen

Klimaatverandering is een belangrijk thema voor Centraal Beheer APF. Het pensioenfonds wil de impact van klimaatrisico's op de beleggingsportefeuille zoveel mogelijk beperken. Dit doen wij o.a. door ondernemingen met een hoge blootstellingen aan klimaatrisico's en/of een zeer buitenproportionele impact op het milieu uit te sluiten van belegging. Concreet betekent dit dat wij ondernemingen uitsluiten die meer dan 5% van hun omzet genereren uit steenkool, teerzandolie, arctische olie en gas en schalieolie en -gas. Per ultimo 2022 zijn 353 producenten van fossiele brandstoffen uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa.

Daarnaast hanteert Centraal Beheer APF een reductiedoelstelling van 30% CO2 uitstoot ten opzichte van de generieke benchmark van eind 2020 voor aandelen wereld, aandelen opkomende markten en hoogrentende obligaties per uiterlijk 31/12/2022. En vervolgens een jaarlijkse reductie van CO2 uitstoot van 7%. De uiteindelijke doelstelling is om in 2050 CO2 neutraal te zijn voor dit deel van de beleggingsportefeuille.

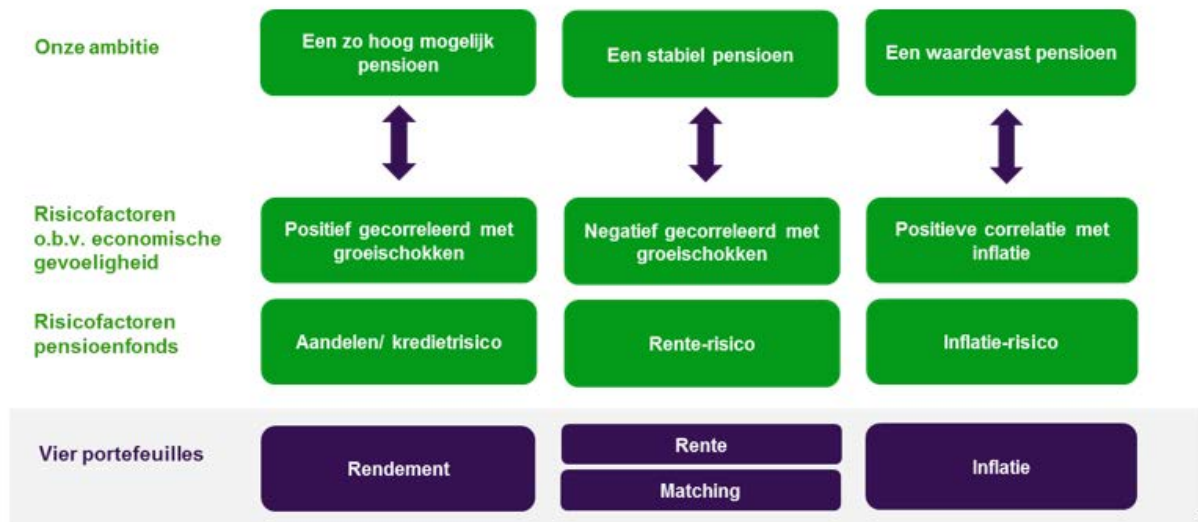
Uitsluiten van landen

In 2022 is het landenbeleid aangescherpt. Een aantal landen is op voorhand uitgesloten van beleggingen. Het betreft landen waartegen de Europese Unie en/of de Verenigde Naties sancties heeft afgekondigd. Deze sanctiemaatregelen zijn opgelegd naar aanleiding van schendingen van het internationale recht of mensenrechten. De lijst bevat per ultimo 2022 56 landen. Naast de EU- en VN-sanctielijst worden de prestaties van de landen in de Freedom in the World index, de ITUC Global Rights index en de Corruption Perception Index als vertrekpunt gebruikt bij het opstellen van een landenuitsluitingslijst.

Centraal Beheer APF sluit ook ondernemingen uit die voor meer dan 50% eigendom zijn van landen die op de uitsluitingslijst staan. Per ultimo 2022 staan er 401 staatsondernemingen op de uitsluitingslijst.

6.4. Strategische Mix en Rendement

Binnen het beleggingsbeleid van de kringen wordt de ambitie naar vier portefeuilles vertaald. De vier portefeuilles bieden deelnemende pensioenfondsen de mogelijkheid om een eigen beleggingsportefeuille samen te stellen met elk een eigen risico- en rendementsprofiel. Onderstaande figuur gaat in op de ambitie van elk van de portefeuilles:

De beleggingsportefeuilles van de HP Kringen – Kring HPE, kring HP Nederland en kring ES Nederland – volgen dezelfde principes maar bestaan deels uit beleggingen die zijn geselecteerd door, en overgenomen van, het HP Pensioenfonds.

Afdekking renterisico

Renterisico is één van de grootste en belangrijkste risico's op de balans van een pensioenfonds. Het pensioenfonds beheerst dit risico door te beleggen in de Module Rente en de Overlay Funds. Voor de kring HPE maakt het pensioenfonds gebruik van een discretionaire LDI-portefeuille in plaats van de Module Rente en de Overlay Funds.

Het pensioenfonds maakt gebruik van een strategie waarbij een bepaald percentage van het renterisico de pensioenvoorziening wordt afgedekt. De afdekking vindt plaats op basis van de marktrente. Het percentage verschilt per kring en is opgenomen in de kringverslagen.

De swaprente steeg gedurende 2022 flink. De 30-jaars swaprente steeg in 2022 bijvoorbeeld van 0,48% naar 2,51%. De kringen dekken het renterisico niet volledig af. Hierdoor had de rentestijging een positieve impact op de dekkingsgraden aangezien de waarde van de technische voorziening sterker in waarde afnam dan de waarde van de beleggingen.

De door de markt in geprijsde inflatie (break-even inflatie) steeg gedurende 2022. De 30-jaars break-even inflatie steeg van 2,24% naar 2,62%. Dit had een negatieve impact op de reële dekkingsgraad.

Afdekking valutarisico

De beleggingsportefeuille bevat beleggingen die in buitenlandse valuta's genoteerd zijn. Hierdoor ontstaat valutarisico. Valutarisico is het risico dat de buitenlandse valuta's dalen en de beleggingen omgerekend in euro in waarde dalen. Centraal Beheer APF heeft als doel het valutarisico grotendeels af te dekken. Voor de beleggingscategorieën Aandelen Wereld en Vastgoed wordt 75% van het valutarisico afgedekt. Voor de vastrentende waarden categorieën wordt het valutarisico voor 100% afgedekt. Alleen de belangrijkste valuta's worden afgedekt namelijk de Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen. Voor andere valuta's wordt het valutarisico niet afgedekt. Het risico naar valuta's in opkomende landen wordt niet afgedekt.

Het valutarisico wordt afgedekt binnen de beleggingsinstellingen die onderdeel uitmaken van de verschillende modules. Dit betekent dat 75% van de beleggingen in Aandelen Wereld en Vastgoed wordt belegd in beleggingsinstellingen waarbinnen het valutarisico volledig is afgedekt en 25% wordt belegd in beleggingsinstellingen waar het valutarisico niet is afgedekt.

De kringen HPNL en ESNL hanteren een andere strategie. Voor deze kringen wordt 100% van het valutarisico binnen Aandelen Wereld en Vastgoed afgedekt.

De kringen HPE, HPNL en ESNL maken voor de valuta-afdekking gebruik van een separate valuta-afdekkingsportefeuille. De afdekking vindt niet plaats binnen de beleggingsinstellingen.

Per saldo droeg de valuta afdekking negatief bij aan het resultaat van de portefeuille over 2022.

De valuta afdekking beschermt namelijk tegen een daling van de afgedekte valuta's. Als deze valuta's echter stijgen, dan levert de valuta afdekking een negatieve waarde op. Dit was voor de Amerikaanse dollar het geval in 2022. Deze steeg met ruim 6%. De Japanse yen daalde met bijna 7% en het Brits pond daalde met 5% in waarde. De stijging van de Amerikaanse dollar was bepalend voor het resultaat van de valuta afdekking, omdat dit de grootste valutapositie is.

6.4.1 Feitelijke Verdeling en Rendement

Feitelijke verdeling

In de kringverslagen is de feitelijke verdeling van de portefeuilles per kring weergegeven. Te zien is dat alle kringen goed in lijn liggen met de strategische weging. Eenmaal per jaar wordt geherbalanceerd naar de doelgewichten.

De feitelijke verdeling van de portefeuilles is gedurende het jaar in lijn geweest met de strategische verdeling. Voor een enkele kring is tussentijdse bijsturing nodig geweest.

Kring RBS heeft ook in 2022, als gevolg van het dynamische beleid met sturing op basis van de reële dekkingsgraad, een tijdelijke allocatie naar inflatie gerelateerde obligaties gehad.

Rendement Kringen

In 2022 zijn de jaarrendementen van de kringen negatief. De verplichtingen daalden door de gestegen rente nog harder, waardoor de dekkingsgraden stegen. Zie de kringverslagen voor de rendementen per kring.

De liquide middelen zijn in het rendementsoverzicht niet opgenomen. De reden hiervoor is dat door de geringe bedragen in combinatie met de manier van het berekenen van het rendement, het gemaakte rendement op liquide middelen geen goed beeld geeft van het echte rendement. Het echte rendement op liquide middelen is in 2022 licht negatief geweest.

Daarnaast is te zien dat de rendementen van de verschillende kringen in dezelfde modules enigszins verschillen. Dit komt door verschillen in geïnvesteerde bedragen op bepaalde momenten gedurende het jaar. Wanneer een kring premies belegt in een bepaalde periode weegt die periode zwaarder in het totaalrendement. De rendementen kunnen daardoor verschillen maar blijven wel in lijn met elkaar.

Tenslotte laten de tabellen zien dat de kringen dit jaar beter in lijn met of iets beter dan hun benchmarks hebben gepresteerd. De hoogste outperformance kwam van de categorieën Hoogrentende obligaties en Grondstoffen.

6.5. Beleggingsomgeving

6.5.1 Terugblik 2022

Oorlog, inflatie en stijgende rente

Oorlog in Oekraïne

Eind februari schokte de Russische president Vladimir Poetin de wereld door Oekraïne binnen te vallen. Een grote stroom vluchtelingen uit Oekraïne en een sterke stijging van grondstofprijzen waren het gevolg. De Verenigde Staten en de Europese Unie veroordeelden de Russische inval hard en kwamen direct met verschillende sancties tegen het Russische regime. Ook stelden zij op grote schaal militair materieel ter beschikking. Oekraïne verraste vriend en vijand door stug weerstand te bieden en wist de Russen na een paar maanden langzaam terug te drijven uit het noorden van het land. Het Russische leger verlegde de focus daarna op het zuidoosten van Oekraïne waarbij in het laatste kwartaal ook nadrukkelijker aanvallen op de energie-infrastructuur werden uitgevoerd. Begin 2023 lijkt een vredesakkoord nog ver weg. Beide landen willen alleen plaats nemen aan de onderhandelingsstafel als de tegenpartij voor hen – vooralsnog – onacceptabele concessies doet.

Energiecrisis leidt tot ongekeerde inflatie

Eind 2021 waren er al de eerste tekenen van oplopende inflatie. De inflatie zou het gevolg zijn van het herstel na de coronapandemie en van tijdelijke aard zijn, zo luidde het oordeel van enkele vooraanstaande centrale bankiers. De oorlog in Oekraïne zette deze visie echter op losse schroeven. Rusland schroefde de gasleveranties aan Europa na de inval sterk terug. De energieprijzen liepen als gevolg hiervan sterk op. Op de top van de crisis stond de gasprijs in Europa ruim acht keer hoger dan een jaar eerder. De hoge energiekosten lieten zich direct vertalen in een ongekeerde hoge inflatie. In Europa stegen de prijzen hierdoor met meer dan 10% in een jaar tijd. Inflatiecijfers die sinds de jaren 80 niet meer zijn gezien. De OECD schat de economische groei in 2022 voor de wereld op 3,1%. Een stuk lager dan de 4,5% waar men aan het begin van het jaar van uit ging.

Centrale banken verhogen rente sterk in strijd tegen inflatie

De centrale bankiers zagen al snel na de Russische inval in dat de inflatie een minder tijdelijk karakter zou hebben dan aanvankelijk werd aangenomen. Het accommoderende monetaire beleid sinds de coronapandemie maakte daardoor in snel tempo plaats voor renteverhogingen. De Amerikaanse centrale bank (Fed) was hierin het meest proactief. Vanaf maart bracht de Fed de bandbreedte voor de beleidsrente in zeven stappen van 0,0%-0,25% naar 4,25%-4,5%. De ECB was iets meer afwachtend en besloot pas in juli – na het terugschakelen van het opkoopprogramma - tot de eerste renteverhoging. In vier stappen werd de depositorente vervolgens van -0,5% verhoogd naar 2,0%. Een niveau dat voor het laatst werd gezien in 2009.

6.5.2 Terugblik 2022 – Financiële markten

Verliezen over de hele linie

Oorlog en inflatie zorgen voor verliezen over de hele linie

Het jaar 2022 gaat de boeken in als het slechtste beleggingsjaar sinds de financiële crisis in 2008/2009. Opvallend was daarbij dat zowel aandelenmarkten als de obligatie- en kredietmarkten het jaar met forse minnen afsloten. Positieve uitschieters waren de beleggingscategorie direct vastgoed en grondstoffen. Op de valutamarkten was de Amerikaanse dollar de onmiskenbare winnaar van de flight-to-safety na de Russische inval en de munt profiteerde van de relatief snelle en forse verkrapping van het Amerikaanse monetaire beleid.

Wereldwijde aandelenmarkten verliezen fors

De wereldwijde aandelenmarkten sloten het jaar met verlies af. Vooral in de eerste helft van het jaar stonden aandelen onder druk. Dit als gevolg van de combinatie van de geopolitieke ontwikkelingen, hoge inflatie en de onverwacht snelle en sterke renteverhogingen door met name de Fed. In de laatste maanden van het jaar herstelden aandelen echter sterk

in anticipatie op een einde van de monetaire verkrapping. Binnen de ontwikkelde landen presteerden de Verenigde Staten slecht. Dit kwam doordat vooral groeiaandelen in bijvoorbeeld de technologiesector onder druk stonden. Binnen de aandelensectoren sprongen de energie-aandelen er positief uit. Deze profiteerden van de hoge prijzen voor olie, gas en geraffineerde producten. De grootste verliezen waren voor de sectoren Informatietechnologie en Consumentengoederen. Binnen de factoren behaalden groeiaandelen het laagste rendement. Deze factor deed het de jaren hiervoor juist erg goed. Waardeaandelen wisten het verlies enigszins te beperken.

Chinese aandelen drukken het rendement van aandelen opkomende markten

Aandelen van opkomende markten noteerden in 2022 een flinke min. De verschillen tussen de regio's waren echter groot. De regio Europa & Midden-Oosten leed het zwaarste verlies doordat Russische aandelen na de inval uit de index werden verwijderd en op nihil werden gewaardeerd. Ook Aziatische aandelen noteerden een forse min, met name veroorzaakt door de Chinese aandelen. Oorzaken waren onder meer het ingrijpen van de Chinese overheid in het bedrijfsleven, de aanhoudende problemen in de Chinese vastgoedsector en het zero-covid-beleid.

Beursgenoteerd vastgoed noteert forse daling

Beursgenoteerd vastgoed beleefde in 2021 door de lage rente en de krapte in verschillende woningmarkten wereldwijd een zeer sterk jaar. Het jaar 2022 was in dit opzicht een tegenpool: door stijgende rentes daalde de waarde van vastgoedbeleggingen hard. Met name de snelle renteverhogingen door verschillende westerse centrale banken raakten de vastgoedbeleggingen midscheeps. De sterkste verliezen werden geleden op woningmarkten met een daling van ruim 30% in euro's. Vastgoed werd ook geraakt door de negatieve consequenties van de stijgende rente voor de hypotheekverstrekking aan consumenten. Dit zette neerwaartse druk op de woningprijzen. Kantoren lieten met een daling van 27% eenzelfde daling zien. Winkels hielden de schade met een min van 5% nog enigszins beperkt. Hierdoor zijn winkels over twee jaar gemeten veruit de beste beursgenoteerde vastgoedsector.

Niet-beursgenoteerd vastgoed behaalde in 2022 een positief rendement

Niet-beursgenoteerd vastgoed vertoonde in 2022 een herstel van de gevolgen van de Coronapandemie. De stijgende rente en de hoge inflatie hadden echter een grote invloed op deze beleggingscategorie. Doordat vastgoedwaarderingen met vertraging reageren op rentestijging, bleven de waardes relatief stabiel. Binnen de categorie vastgoed zagen we dat de vraag naar woningen hoog blijft maar de productie van nieuwe woningen wordt belemmerd door verschillende factoren. Bij winkels zien we dat gedurende het jaar 2022 het aantal bezoekers herstelde. Door transformatie van bestaande winkels naar andere functies daalde de leegstand in de afgelopen periode. Toch zijn er nog voldoende risico's. De functie van kantoren is veranderd. Het kantoor is veel meer een ontmoetingsplek geworden en de verwachting is dat grote bedrijven de komende jaren hun kantoorgebruik gemiddeld met 25% zullen reduceren. De beleggingscategorie niet-beursgenoteerd vastgoed is een van de weinige categorieën die het jaar 2022 met een positief rendement hebben afgesloten.

Forse verliezen op staatsobligaties

De hoge inflatie en de reeks renteverhogingen misten hun uitwerking op de vastrentende markten niet. In navolging van de beleidsrentes stegen ook de kapitaalmarktrentes sterk. Dat ging gepaard met negatieve rendementen op vrijwel alle obligatiecategorieën. In nominale termen was 2022 zelfs het slechtste jaar voor veilige staatsobligaties sinds de Tweede Wereldoorlog. Duitse staatsobligaties noteerden een verlies van afgerond 18% en Franse staatsobligaties noteerden een verlies van 19%. Ook buiten Europa zaten de obligatiemarkten in zwaar weer. De Duitse 10-jaarsrente liep per saldo op van -0,18% naar 2,6%. Dat is het hoogste niveau sinds ultimo 2013.

Kredietobligaties lager door oplopende rente en kredietrisico-opslagen

Voor zowel kredietwaardige niet-staatsobligaties uit de eurozone als high yield-obligaties was 2022 een slecht jaar. Eind december noteerden deze obligaties allemaal fors lager. De negatieve rendementen werden niet alleen veroorzaakt door de stijging van de kapitaalmarktrentes, maar ook door oplopende risico-opslagen. Deze liepen vooral in de eerste negen maanden van het jaar op. Gedurende het laatste kwartaal daalden de risico-opslagen weer gestaag. Dit is opvallend want de economische vooruitzichten werden juist slechter. Ook de high yield-obligaties zakten in eerste instantie gestaag weg. Hiervoor lag de oorzaak ook bij de combinatie van een stijgende risicovrije rente en oplopende risico-opslagen. In de laatste maanden van het jaar trad herstel op waardoor het verlies uiteindelijk beperkt bleef tot 13%. Opvallend is dat

ondanks de sterke stijging van de rente zich geen grote ongelukken voordeden op de kredietmarkten. Het aantal wanbetalingen bleef per saldo beperkt.

Obligaties opkomende landen onder druk door stijgende rente

Obligaties uit de opkomende markten (EMD) lieten een gemengd beeld zien. EMD in harde valuta (EMD HC) deed het beduidend slechter dan EMD in lokale valuta (EMD LC). In de eerste maanden van het jaar bepaalde de oorlog in Oekraïne het beeld bij EMD. Door de sancties tegen Rusland werd het onmogelijk voor westerse beleggers om in Russische effecten te handelen. Hierdoor daalde de waarde van Russische obligaties feitelijk naar nul en werden deze obligaties uit de indices verwijderd. Vooral in de EMD LC index had Rusland een relatief groot gewicht. De overige opkomende landen konden zich echter goed handhaven waardoor de EMD LC index goed herstelde en het verlies beperkt bleef. De waarde van de valuta uit de opkomende landen veranderde nauwelijks ten opzichte van de euro. Het fors hogere verlies op EMD HC kwam met name door de forse stijging van de Amerikaanse kapitaalmarktrente in combinatie met de hoge duratie.

Grondstoffen stijgen door krapte op de energie- en voedselmarkten

Grondstoffen waren samen met direct vastgoed een van de weinige categorieën met een positief rendement. Grondstoffen begonnen het jaar met een vliegende start. Mede door de oorlog in Oekraïne was sprake van grote prijsstijgingen en hoge rendementen. In de tweede helft van het jaar werd deze winst echter weer deels prijsgegeven. Mede doordat de meeste markten een nieuw evenwicht vonden. Zo steeg de prijs van een vat Brentolie in eerste instantie van \$78 naar \$128 om het jaar te eindigen op \$86. Uiteindelijk waren energiegroondstoffen toch de best renderende sector. Industriële metalen sloten het jaar met verlies af. Met name de zwakte van de Chinese economie was hier debet aan.

Amerikaanse dollar is king

2022 was een goed jaar voor de Amerikaanse dollar. De valuta steeg in waarde versus de meeste andere valuta. Dit werd vooral veroorzaakt door de agressieve renteverhogingen van de Fed. De euro liet een gemengd beeld zien. Ten opzichte van de Amerikaanse dollar zakte de euro circa 6%. Ook versus de Zwitserse frank verloor de euro terrein. Ten opzichte van de Japanse yen en het Britse pond steeg de euro echter wel in waarde. Vooral de Japanse yen had een slecht jaar. Ten opzichte van de opkomende landen-valuta's bleef de euro per saldo stabiel. De verschillen tussen de landen waren echter groot. De Chinese renminbi daalde licht ten opzichte van de euro. De daling van de Turkse lira zette onverminderd door. De Turkse munt daalde met ongeveer 30% ten opzichte van de euro. Het vertrouwen in de Turkse centrale bank is verdwenen en de torenhoge inflatie blijft de munt parten spelen. De Braziliaanse real was daarentegen een positieve uitschieter en noteerde een plus van circa 10% ten opzichte van de euro.

6.5.3 Strategisch Risico en Allocatie Management

Centraal Beheer APF geeft uitvoering aan strategisch risico & allocatie management. Hiermee hanteert Centraal Beheer APF een waardering gedreven aanpak gericht op de middellange termijn. Centraal Beheer APF is 2022 ingegaan met een overweging van staatsobligaties uit opkomende landen in lokale valuta (Emerging Market Debt (EMD) Local Currency (LC)) ten koste van hoogrentende obligaties. Per saldo heeft dit negatief bijgedragen (-0,06%), dit kwam door het relatief lage benchmarkrendement van EMD HC (-20,1%). EMD LC deed het aanzienlijk beter (-5,9%) en ook beter dan High Yield (-12,9%). Op basis van benchmarkrendementen zou dit een positieve bijdrage van de positie betekenen, maar door de outperformance van High Yield (0,85%) was de bijdrage toch negatief.

6.5.4 Portefeuille Rendement

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Portefeuille Rendement.

Portefeuille Rendement	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
Aandelen ontwikkelde landen	55%*	-13,36%	-12,78%	-0,58%

Portefeuille Rendement	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
Aandelen ontwikkelde landen Hedged		-18,49%	-17,87%	-0,62%
Hoogrentende obligaties	15%	-12,03%	-12,88%	0,85%
Aandelen opkomende landen	15%	-14,32%	-14,85%	0,53%
Obligaties Opkomende Landen HC	6%	-20,43%	-20,43%	0,00%
Obligaties Opkomende Landen LC	9%	-5,51%	-5,80%	0,29%
Liquide Middelen	0%	-0,18%	0,34%	-0,52%
Totaal	100%	-15,10%	-14,92%	-0,17%

**De aandelenpools zijn gelijk, het enige verschil is de afdekking. De beleggingen worden daarom op basis van het afdekkingsbeleid verdeeld over beide pools (75% hedged, 25% unhedged).*

Beleggingspool CB Global Multi-Factor Equity Fund (GEFF)

Teleurstellend jaar voor aandelenbeleggers

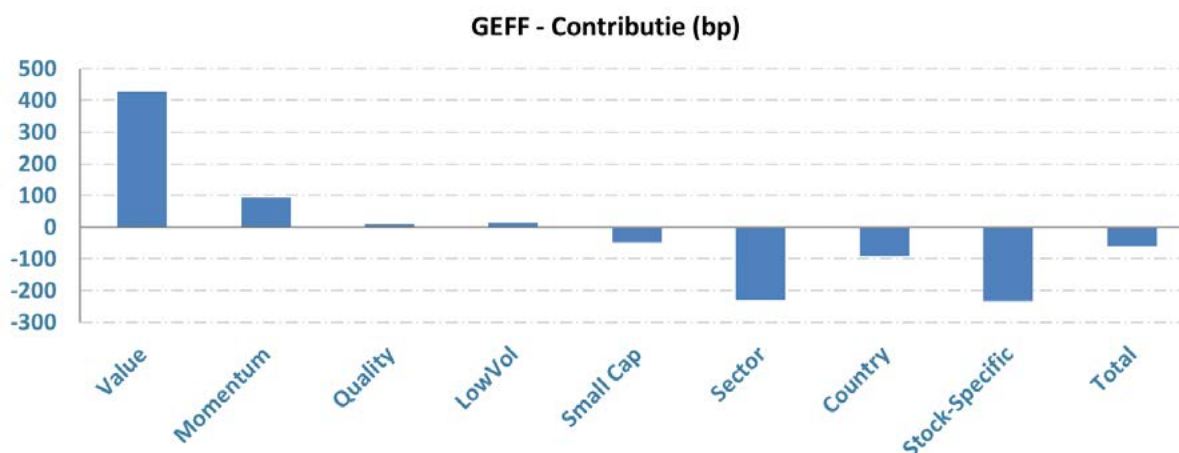
Het afgelopen beleggingsjaar werd gedomineerd door de oorlog in Oekraïne en de vergaande gevolgen daarvan op de reële economie. In een poging de hoge inflatie te beteugelen versnelden de centrale banken de verkrapping van het monetaire beleid. Dit had een negatief effect op de waarderingen van aandelen, vooral aandelen waarbij een groot deel van de verwachte winst verder in de toekomst ligt - groeibedrijven. Daarnaast namen de zorgen over een recessie toe, hetgeen de koersen verder verzwakte. De MSCI Wereld index, in euro's gemeten, behaalde een jaarrendement van -12,8%. De MSCI Wereld index (Hedged to EUR) behaalde een lager rendement van -17,9%. Dit verschil werd met name veroorzaakt door de lagere EUR/USD wisselkoers. Op het gebied van factorbeleggen valt op dat value, net als vorig jaar, de best presterende factor was. Defensieve strategieën, met een typisch lager risicoprofiel dan de MSCI Wereld index, presteerden ook relatief goed in de neergaande markt.

Vrijwel alle sectoren delen in de malaise

Alhoewel vrijwel alle sectoren het jaar negatief afsloten was het verschil tussen de sectoren groot. De forse stijging van de energieprijzen heeft er toe geleid dat energie de enige sector was die het jaar positief wist af te sluiten met een jaarrendement van maar liefst 48% (totaal rendement, lokale valuta). De grootste verliezers, met jaarrendementen onder de -30% (totaal rendement, lokale valuta) waren de IT, duurzame consumptiegoederen en communicatiediensten sectoren. Deze sectoren hebben een hogere rentegevoeligheid en daarnaast komt met tegenvallende economische groei vooral in deze sectoren de winstgevendheid onder druk.

Het fonds bleef in 2022 achter bij de benchmark

Over heel 2022 behaalde het CB Global Multi-Factor Equity Fund een relatief rendement van circa -0,6%. Dit relatieve rendement is deels te verklaren door de exposure naar de stijfactoren, waar de nadruk ligt op het verkrijgen van exposure naar value, momentum en quality. De value factor leverde de hoogste bijdrage met ruim 4%, gevolgd door momentum. De beperkte exposure naar low volatility en small cap droeg per saldo licht negatief bij aan het rendement. De positieve bijdrage van de stijlen werd meer dan teniet gedaan door de overige contributies. De impliciete exposure naar landen en sectoren had een ruime negatieve bijdrage aan het rendement. De onderweging naar energie en de overweging naar de IT waren hier het meest debet aan. De aandeel-specifieke effecten waren overwegend negatief, mede als gevolg van het uitsluitingsbeleid.

Figuur 2. Performance attributie 2022 CB Global Multi Factor Equity Fund (in basispunten)

In 2022 liggen de omloopsnelheid van 57% en de daarbij behorende transactiekosten van de aandelenportefeuille in lijn met de lange termijn doelstelling van het pensioenfonds.

Wereldwijd Hoogrentende obligaties

Het rendement van wereldwijde hoogrentende bedrijfsobligaties werd in negatieve zin sterk beïnvloed door de stijging van de kapitaalmarktrente en risico-opslagen. Over het jaar gemeten presteerden de meest veilige hoogrentende obligaties aanzienlijk beter dan de risicovollere obligaties in het hoogrentende spectrum. Meer risicovolle obligaties bleven achter vanwege afnemende economische groei en zorgen over een mogelijke recessie. Het rendement van Europese hoogrentende obligaties in 2022 bleven achter bij Amerikaanse hoogrentende obligaties. Dit werd mede veroorzaakt door een grotere blootstelling aan de oorlog in Oekraïne. Doordat bijna alle externe managers binnen het fonds de eigen regionale benchmarks wisten te verslaan, behaalde het fonds als geheel een outperformance. Het rendement van het fonds was -12,03%. Dit is 0,85% beter dan de benchmark.

Opkomende Markten Aandelen

De aandelenportefeuille in opkomende markten behaalde een beter rendement dan de MSCI Emerging Markets Index. Deze benchmark behaalde over het kalenderjaar 2022 een rendement van -14,9%. Tot de drie best presterende landen behoorden het afgelopen jaar Turkije, Chili en Brazilië. Rusland, Hongarije en Zuid-Korea behoorden daarentegen tot de drie slechtst presterende landen. De sectoren die door beleggers in 2022 werden omarmd waren met name de nuts- en de financiële sector. De technologie -, communicatie - en gezondheidssector maakten het afgelopen jaar een pas op de plaats.

Per saldo heeft de aandelen opkomende markten portefeuille in 2022 een rendement behaald van -14,32%. De benchmark waarbij op grond van het MVB beleid bedrijven worden uitgesloten, behaalde een rendement van -14,85%.

Opkomende Markten Obligaties

Obligaties in opkomende landen kenden in absolute zin een slecht jaar. De geopolitieke ontwikkelingen, de stijgende inflatie wereldwijd en de toenemende druk op de landen door de afzwakkende groei van economische activiteiten zorgden voor het negatieve rendement. De manager presteerde in het afgelopen jaar in lijn met de benchmark. Met name door de positie in grondstof exporterende landen aangezien deze profiteerden van de hoge grondstofprijzen. Binnen de module haalde de categorie opkomende markten obligaties HC een rendement van -20,43%. Dit is exact gelijk aan het benchmarkrendement.

Het totaalrendement op staatsobligaties van opkomende landen genoteerd in lokale valuta stond ook onder druk. Dit wordt verklaard door de afschrijving van Rusland uit de index met een prijs van nul. Ook landen als Hongarije, Colombia en Polen behaalden een negatief rendement door lokale renteverhogingen. Daarentegen behaalden de staatsobligaties in Brazilië en Mexico een positief rendement. De euro steeg per saldo ten opzichte van de opkomende landen valuta's waardoor het rendement op valuta licht negatief was. Wel waren er onderling grote verschillen. Zo steeg de Braziliaanse peso met circa 20% ten opzichte van de euro, terwijl de Turkse lira met maar liefst 42% daalde ten opzichte van de euro.

De manager presteerde beter dan de benchmark. Dit is vrijwel volledig toe te schrijven aan de hogere verkoopprijzen van de Russische staatsobligaties dan de slotkoers van nul in de benchmark. Binnen de module haalde de categorie opkomende markten obligaties LC een rendement van -5,51%. Het benchmarkrendement was -5,80%.

6.5.5 Portefeuille Rente & Matchingportefeuille

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Portefeuille Rente en de Matchingportefeuille.

Portefeuille Rente	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
EMU Staatsobligaties	45%	-18,78%	-18,53%	-0,25%
Bedrijfsobligaties	35%	-15,60%	-15,53%	-0,07%
Hypotheke	20%	-15,88%	-15,57%	-0,32%
Liquide Middelen	0%	-0,21%	0,34%	-0,55%
Totaal	100%	-17,26	-16,86%	-0,40%

Portefeuille Matching	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
Combinatie Overlay Funds	100%	Zie kringverslag	Zie kringverslag	Zie kringverslag

EMU Staatsobligaties

De portefeuille heeft over 2022 een rendement behaald van -18,78%. Dit is een kleine underperformance van -0,25% in vergelijking met de benchmark.

Het jaar 2022 stond voornamelijk in het teken van hoge inflatie, stagnerende economie en stijgende rentes. De volatiliteit was ongekeerd hoog en de rendementen waren negatief. De oorlog in Oekraïne leidde tot een verdere stijging van de inflatie. In de Eurozone heeft de inflatie een record van 10,6% bereikt voornamelijk gedreven door energie en voedsel. De ECB heeft de deposito rente van -0,50% naar 2,00% verhoogd om de inflatie te beteugelen. Dit gebeurde met een ongekeerde snelheid. Daarnaast werd een actieve afbouw van de ECB-balans voor 2023 aangekondigd. Tegelijkertijd is de economisch groei gedurende 2022 flink afgezwakt ondanks het heropenen van de economie na de covid lockdowns. De economische indicatoren in de Eurozone voor het laatste kwartaal van het jaar passen bij een milde recessie. De Duitse rente sloot het jaar af op +2,57%, ongeveer 2,75% hoger dan het jaar ervoor.

Investment grade bedrijfsobligaties

Voor de creditmarkten was 2022 een bewogen jaar. Risico-opslagen van de verschillende segmenten liepen per saldo flink op en waren ook erg beweeglijk. Spreads liepen flink op vanwege de Russische inval in Oekraïne en doordat centrale banken minder obligaties kochten én de rente flink verhoogde vanwege de hoge inflatie. Tegelijkertijd waren de economische vooruitzichten flink verslechterd. Bij bedrijfsobligaties liepen spreads op met 72 basispunten. Echter, bij het veilige segment en gedekte obligaties was de spreadstijging minder groot: 38 basispunten. In de bedrijfsobligatieportefeuille is in 2022 een rendement behaald van -15,60%, dit was -0,07% lager dan de benchmark.

Hypotheke

Vanuit het perspectief van een institutionele belegger zijn hypotheke in tijden van lage/negatieve (risicovrije) rente op obligaties een alternatieve 'veilige haven' gebleken. Ondanks dat de rente inmiddels fors hoger ligt door het beleid van Centrale Banken, zijn hypotheke nog steeds een aantrekkelijk alternatief voor staatsleningen en andere liquide

vastrentende waarden. Het blijft interessant om ook in deze macro-economische omgeving te beleggen in Nederlandse hypotheke vanwege:

- Hypotheken hebben nog steeds een aantrekkelijk rendement ten opzichte van andere vastrentende waarden.
- Ondanks de onzekerheid met betrekking tot het macro-economische klimaat blijven de risico's beperkt.
- De stresstest van de financiële crisis tussen 2009-2013 en meer recent corona gerelateerde lock downs zijn door hypotheke goed doorstaan.
- Huizenprijzen hebben gepiekt in 2022 en zijn in de tweede helft van het jaar gedaald. Ondanks dat de verwachting is dat huizenprijzen in 2023 verder zullen dalen, zal dit niet of nauwelijks leiden tot kredietverliezen gezien het feit dat de werkloosheid zeer laag is met een beperkte kans op een grote stijging. Daarnaast hebben veel consumenten door de forse huizenprijsstijgingen van de afgelopen jaren in combinatie met aflossingen een grote buffer aan overwaarde in hun huis. Ook bij gedwongen verkoop is de kans op kredietverliezen vrij gering.

De fors gestegen markttrentes hebben in 2022 gezorgd voor een eveneens scherpe stijging van de hypotheekrente. Hierdoor heeft de portefeuille in 2022 een sterk negatieve absolute performance laten zien van -15,88% ten opzichte van een benchmarkrendement van -15,57%. De stijging van de hypotheekrente vertaalt zich namelijk in een hoog negatief indirect rendement.

Matchingportefeuille

Zoals eerder in dit hoofdstuk besproken is de rente in 2022 flink gestegen. Het feit dat alle kringen geen 100% afdekking van het renterisico hadden, heeft daarom een positief gevolg gehad. De technische voorziening (de waardering van verplichtingen van de kringen) is daardoor namelijk meer gedaald dan de afdekkingsportefeuille. Per saldo heeft dit een positief effect gehad op de dekkingsgraden van de kringen.

De portefeuilles zijn het gehele jaar conform de opdracht afgedekt.

6.5.6 Portefeuille Inflatie

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Portefeuille Inflatie. De Portefeuille Inflatie bestaat uit grondstoffen, vastgoed en inflatie gerelateerde obligaties.

Module Inflatie	Strat. Gewicht	Rendement	Rendement	Excess Return
		PF	BM	
Inflatie gerelateerde Obligaties	30%	-12,62%	-12,38%	-0,24%
Niet-beursgenoteerd Vastgoed	35%	4,06%	0,7%	3,36%
Beursgenoteerd Vastgoed	10%**	-20,15%	-20,18%	-0,03%
Beursgenoteerd Vastgoed Hedged		-24,04%	-24,22%	0,18%
Grondstoffen	25%	18,97%	4,44%	14,53%
Liquide middelen	0%	-0,04%	0,34%	-0,37%
Totaal*	100%	0,72%	-2,56%	3,28%

* De Excess Return op totaalniveau is gebaseerd op de koersen van de module als geheel. Deze koersen worden achteraf niet aangepast. Als gevolg van een aangepaste waardering voor Niet-beursgenoteerd vastgoed ontstaat een vertekend beeld. De impact van deze aangepaste waardering blijkt niet uit de bovenstaande cijfers, maar is binnen de performance meting geregistreerd als 'Overig effect'.

** De vastgoedpools zijn gelijk, het enige verschil is de afdekking. De beleggingen worden daarom op basis van het afdekkingsbeleid verdeeld over beide pools (75% hedged, 25% unhedged).

De strategische gewichten van de module inflatie zijn gewijzigd naar 35% voor niet-beursgenoteerd vastgoed en naar 10% voor beursgenoteerd vastgoed. De gewichten voor inflatie gerelateerde obligaties (30%) en grondstoffen (25%) zijn ongewijzigd gebleven. De wijziging is nog niet geheel in de normportefeuille doorgevoerd vanwege de tijd die het kost om niet-beursgenoteerd vastgoed op te bouwen.

Inflatie gerelateerde Obligaties

Het jaar 2022 stond voornamelijk in het teken van hoge inflatie, stagnerende economie en stijgende rentes. De volatiliteit was ongekend hoog en de rendementen waren negatief. De oorlog in Oekraïne leidde tot een verdere stijging van de inflatie. In de Eurozone heeft de inflatie een record van 10,6% bereikt voornamelijk gedreven door energie en voedsel. De 10-jaars inflatie verwachtingen in de obligatiemarkt stegen in het begin van het jaar naar ongeveer 3%. Dat werd gevolgd door een snelle daling en een zijwaarts beweging rond 2,25% tot het eind van het jaar. In reactie op de inflatie heeft de ECB de deposito rente van -0,50% naar 2,00% verhoogd. Een niveau dat in het begin van het jaar ondenkbaar was. Daarnaast werd een actieve afbouw van de ECB-balans voor 2023 aangekondigd. Tegelijkertijd is de economische groei gedurende 2022 flink afgezwakt ondanks het heropenen van de economie na de covid lockdowns. De portefeuille heeft over 2022 een rendement behaald van -12,62%, dit was -0,24% lager dan de benchmark.

Wereldwijd Beursgenoteerd vastgoed (Hedged & Unhedged)

Beursgenoteerd vastgoed beleefde in 2021 door de lage rente en de krapte in verschillende woningmarkten wereldwijd een zeer sterk jaar. Het jaar 2022 was in dit opzicht een tegenpool: door stijgende rentes daalde de waarde van vastgoedbeleggingen hard. Per saldo liet de wereldwijde vastgoedmarkt over 2022 een rendement zien van -20,18%. De portefeuille presteerde in lijn met de benchmark. De omloopsnelheid in het CB Global Real Estate Equity Fund bedroeg 8%, en dat van het NT Developed Real Estate Fund bedroeg 39%.

Nederland Niet-beursgenoteerd vastgoed

Niet-beursgenoteerd vastgoed vertoonde in 2022 een herstel van de gevolgen van de Corona-pandemie. De stijgende rente en de hoge inflatie hadden echter een grote invloed op deze beleggingscategorie. Doordat vastgoedwaarderingen met vertraging reageren op een rentestijging, bleven de waardes relatief stabiel en steeg het relatieve belang van niet-beursgenoteerd vastgoed in de totale portefeuille. Per 1 januari 2023 wordt de overdrachtsbelasting voor beleggingsvastgoed verder verhoogd, wat wederom een eenmalig negatief effect zal hebben op de waardering van vastgoed. Het benchmarkrendement is 0,7%. Dit betreft een 'all segment' benchmark. De portefeuille behaalde een gemiddeld rendement van 4,06%. De portefeuille is nog in opbouw en bestaat vooralsnog alleen uit woningen, wat het verschil met de benchmark verklaart.

Grondstoffen

De rode draad door 2022 is een disbalans tussen vraag en aanbod. Wereldwijd namen de COVID-19 restricties af, waardoor de transportbewegingen toenamen en economieën weer op gang kwamen. Dit leidde tot een wereldwijde stijging van de vraag naar allerlei producten. Uitzondering op de regel was China, waar men aan het einde van het jaar pas van de nul-COVID beleidslijn afstapte. Aangezien China gezien kan worden als "fabriek van de wereld", betekent dit dat de hogere vraag niet werd beantwoord met een hoger aanbod, waardoor prijzen wel moesten stijgen om de beschikbare grondstoffen efficiënt te alloceren.

Dit probleem werd vergroot toen Rusland de oorlog in Oekraïne begon. Veel westerse landen stelden boycots in op Russische producten en grondstoffen. Dit leidde in eerste instantie tot paniek, omdat de voorraden al historisch laag waren. Daarna ontstond een verschuiving van de wereldwijde grondstoffenstromen. Russische olie werd bijvoorbeeld niet meer aan Europa geleverd, maar ging met sterke kortingen naar China. Dat land hoefde vervolgens minder olie uit het Midden-Oosten te importeren, waardoor die olie weer voor de Europese markt kon worden gebruikt. Het gevolg hiervan is dat men in Europa iets meer voor de olie is gaan betalen, en in China iets minder.

De situatie bij aardgas was gecompliceerder. Waar olie zich makkelijk via schepen laat vervoeren, heeft aardgas een netwerk van pijpleidingen nodig. Een dergelijk netwerk is veel minder flexibel dan een boot. Dit houdt in dat Europa een enorme behoefte aan niet-Russisch aardgas heeft, die niet zomaar kon worden ingewilligd. Het resultaat is dan ook een enorme prijsstijging van aardgas in Europa.

Als gevolg van deze prijsstijgingen nam de inflatie wereldwijd sterk toe, waarna Centrale Banken wereldwijd de rentes met grote stappen hebben verhoogd. Deze renteverhogingen hadden een negatief effect op de waardering van aandelen en obligaties. De koppeling tussen rente en grondstoffen is echter indirect, waardoor de beleggingscategorie veel minder last heeft ondervonden van de rentestijging.

De benchmark rendeerde in 2022 4,44%. De beleggingsportefeuille wist de benchmark met 14,53% te verslaan en rendeerde 18,97%. Dit verschil in rendement is afkomstig van zowel het dynamisch selecteren van grondstoffen als het verder op de curve openen van posities.

De rendementen van beleggingen die niet in de hoofdportefeuilles zijn opgenomen worden toegelicht in de betreffende kringverslagen.

6.6. Vooruitblik 2023

Inflatie, geopolitiek en energietransitie vormen belangrijke uitdagingen

Economische groei in 2023 valt sterk terug

Voor 2023 zijn de groeiverwachtingen door de hoge inflatie en onzekerheid fors bijgesteld. De OECD gaat voor de groei van de wereldeconomie uit van slechts 2,2%. Een procentpunt lager dan waar de OECD eind vorig jaar nog van uitging. De teleurstellende groei is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan een sterke terugval van de groei van westerse economieën: voor de Verenigde Staten en de eurozone wordt slechts 0,5% groei verwacht. Een belangrijke onzekere factor in deze ramingen is de ontwikkeling van de energieprijzen. Indien de energieprijzen zich rond de records van vorig jaar zullen bewegen zal dit naar verwachting een negatief effect van circa 1,4%-punt op de groei hebben. In het begin van het jaar zijn onder andere de gasprijzen in Europa echter sterk gedaald door de extreem warme winter. Indien deze lage prijzen standhouden zou het negatieve effect op de groei mee kunnen vallen.

Een einde aan de renteverhogingen in zicht

Het monetaire beleid van centrale banken heeft in het teken gestaan van de strijd tegen inflatie. Terwijl de inflatiecijfers record na record verbraken, werd de beleidsrente aan beide kanten van de Atlantische Oceaan met grote stappen verhoogd. De meest recente inflatiecijfers uit de Verenigde Staten en de Europese Unie lieten zien dat de inflatie een daling lijkt te hebben ingezet. Daarmee komt ook het einde van de renteverhogingen in zicht. Zowel de marktverwachtingen als de verwachting van de Fed impliceren dat de beleidsrente ergens medio 2023 een piek bereikt van iets boven de 5%. Wat daarna gebeurt, is echter onzeker. De Fed stelde eerder in 2023 de rente niet te zullen verlagen. Markten gaan er echter vanuit dat de rente in de tweede helft van het jaar weer zal worden verlaagd om de economie te ondersteunen. Voor de eurozone is het ook de verwachting dat de ECB halverwege het jaar de renteverhogingen zal staken op een niveau boven de 3%. De markten verwachten daarna – in tegenstelling tot in de Verenigde Staten – echter maar een beperkte daling van de beleidsrente.

Verdere versplintering wereldorde

Door de inval in Oekraïne heeft Rusland zich geopolitiek geïsoleerd. Slechts een handjevol staten, waaronder Venezuela, Syrië en Iran, staan positief tegenover de Russische inval. Zelfs als er in de loop van 2023 een wapenstilstand of zelfs een vredesakkoord tussen Rusland en Oekraïne wordt getekend, is de kans klein dat Rusland zo maar weer toe kan toetreden tot de internationale overleggen. Maar ook China zet zich steeds nadrukkelijker af tegen de Amerikaanse hegemonie en vergroot de militaire macht in de regio. Met name rondom Taiwan nemen de spanningen steeds verder toe. Alhoewel een Chinese inval op het eiland niet waarschijnlijk lijkt, voerde China de druk afgelopen jaar op door met een legeroefening een inval te simuleren. Als reactie op de toenemende Chinese druk hebben de Verenigde Staten Taiwan onlangs als Major non-NATO ally bestempeld. Daarnaast verleggen onder druk van de Amerikaanse regering steeds meer bedrijven hun productieketens buiten China om.

De Europese energietransitie komt in een stroomversnelling

De internationale klimaattop eind november in Sharm-el-Sheikh had moeten leiden tot concrete wereldwijde plannen om het gebruik van fossiele brandstoffen terug te dringen. In plaats daarvan draaide het congres vooral om de vraag hoe de armere landen kunnen worden gecompenseerd voor de door klimaatverandering geleden verliezen en schades. De verwachting is dat deze landen steeds nadrukkelijker te maken zullen krijgen met de fysieke effecten van klimaatverandering. Daardoor zal er ook steeds meer sprake zijn van klimaatverandering-gerelateerde migratie. Ondanks het uitblijven van een concreet internationaal actieplan zet de EU wel grote stappen. Europese consumenten en bedrijven zullen in toenemende mate worden belast voor de uitstoot van CO₂.

6.7. Beheerkosten van het fonds

In dit jaarverslag zijn de aanbevelingen van de Pensioenfederatie gevolgd met betrekking tot het inzicht in vermogensbeheerkosten. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

Kring	Kosten Vermogens- beheer	Pensioenfondsen en Pensioenbureau	Beheer- kosten	Transactie- kosten	Totaal
DC	10	228	520	216	974
DB Premie	30	42	240	128	440
DB Stabiliteit	19	8	62	39	128
DB Koopkracht	31	34	198	80	343
DB Evenwicht	64	112	695	288	1.159
Pensioenfondsen kring 1	80	82	376	155	693
RBS	351	425	2.119	1.255	4.150
Bavaria	163	193	571	230	1.157
Sligro Food Group	226	247	1.048	1.267	2.788
Chemours	165	105	803	413	1.486
equensWorldline	360	231	1.614	879	3.084
HPE	966	-218	1.693	1.268	3.709
HP NL	96	-45	354	243	648
ESN	129	-55	365	240	679
Totaal	2.690	1.389	10.658	6.701	21.438

- De kosten vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.
- Onder Pensioenfondsen en Pensioenbureau zijn de interne kosten die aan vermogensbeheer zijn toegerekend verantwoord.
- De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.
- Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.
- De genoemde bedragen zijn duizendtallen. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

A photograph of two women in a professional setting. The woman on the left, with blonde hair and glasses, is wearing a dark blue floral dress and holding a smartphone. The woman on the right, with dark curly hair, is wearing a light blue striped blazer over a white shirt, holding a white coffee cup and gesturing with her hand. They are both smiling and looking at each other. The background is a blurred office interior with large windows. A green diagonal overlay covers the bottom right portion of the image, containing the text.

7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten

7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten

In dit hoofdstuk doen wij verslag van de ontwikkelingen binnen Centraal Beheer APF als geheel en kijken wij naar de vooruitzichten voor de toekomst.

7.1. Ontwikkelingen in 2022

Ondanks het feit dat veel werkgevers en pensioenfondsen een besluit om over te stappen op een andere uitvoerder uitstellen vanwege de komst van de Wet toekomst pensioenen, hebben wij ook in 2022 weer een mooie groei mogen doormaken. In 2022 is het aantal deelnemers gegroeid van circa 75.000 naar circa 77.000 en mede hierdoor is de jaarlijkse premiestroom toegenomen tot circa EUR 237 miljoen binnen de kringen van Centraal Beheer APF. Sinds de oprichting hebben in totaal 12 pensioenfondsen gekozen voor een overstap naar Centraal Beheer APF. In 2022 betrof dit Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group.

Per 1 augustus 2022 is pensioenfonds Blue Sky Group toegetreden tot de Kring Koopkracht. Vanuit de werkgever van Pensioenfonds Coram is de actieve opbouw met ingang van 2022 in kring DC ondergebracht. Vanwege de economische omstandigheden als gevolg van het uitbreken van de oorlog in de Oekraïne en het effect hiervan op de dekkingsgraden van pensioenfondsen is uiteindelijk het langlopende aansluitproces in 2022 van Pensioenfonds Coram nog niet afgerond. Bekeken wordt of een overgang van het Pensioenfonds wel vormgegeven kan worden in 2023. Daarnaast is ook door diverse andere fondsen interesse getoond om de stap naar Centraal Beheer APF te maken.

In 2022 is voor de standaardkringen een nieuwe herverzekeraar gekozen. Vanaf 1 januari 2023 zal Elipslife de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid verzekeren. De dekking voor de deelnemers blijft identiek. Ook geldt dat de kringen de risico's nog steeds volledig herverzekeren. Daarmee is er geen wijziging in de financiële opzet. De overgang van AP&L naar Elipslife leidt tot een verlaging van de tarieven voor de dekking van de genoemde risico's op totaal niveau van ca 15%.

Net als in voorgaande jaren zijn vanuit financieel perspectief nieuwe afspraken gemaakt met Achmea inzake de financiering van het weerstandsvermogen en de aanloopverliezen gedurende de komende jaren, waarbij tevens is aangesloten op de verwachte groei. Centraal Beheer APF is, mede vanwege de al bestaande opzet en mogelijkheden, goed voorbereid op de ontwikkelingen in de markt. Dit wordt aansluitend onder 7.2 nader toegelicht.

7.2. Markontwikkeling

Om onze missie te vervullen, namelijk het realiseren van zoveel mogelijk pensioen per ingelegde euro voor onze deelnemers, zijn schaalvoordelen nodig. Deze schaalvoordelen zijn te realiseren door groei van ons APF. We blijven dan ook continu inzetten op de groei van ons APF als middel om ons uiteindelijke doel te realiseren. De Wet Toekomst Pensioenen biedt daarbij zowel uitdagingen als kansen. Uitdagingen omdat de onzekerheden, die er nog zijn over de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen, besluitvorming bij werkgevers en pensioenfondsen over aansluiting bij ons APF mogelijk vertraagt. Kansen omdat wij van mening zijn dat wij als geen andere pensioenuitvoerder in staat zijn om de Wet Toekomst Pensioenen binnen ons APF te implementeren. Wij zien dan ook dat pensioenfondsen en werkgevers de mogelijkheden onderzoeken om vooruitlopend op de overgang naar de Wet Toekomst Pensioenen toe te treden tot ons APF. Dit biedt pensioenfondsen en werkgevers de mogelijkheid om een keuze te maken uit ons brede aanbod aan regelingen en tegelijkertijd te profiteren van de kennis en schaalvoordelen van ons APF. Wij hebben immers al de nodige ervaring opgedaan via onze DC Kring met het administreren van en communiceren over DC-regelingen, inclusief doorbeleggen, automatisch sturen en variabele uitkeringen. Daarnaast zijn wij als APF in staat om te implementatiekosten van de overgang te spreiden over een groot aantal toegetreden pensioenfondsen en werkgevers. De continue stroom van toetredende werkgevers en fondsen naar ons APF laat zien dat onze propositie aansluit bij de behoefte in de markt en dat het vertrouwen in de oplossingen die wij bieden groot is. Uiteraard waarderen wij dat zeer.

Op 22 december 2022 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Wet toekomst pensioenen die in zal gaan op 1 juli aanstaande. De Eerste Kamer heeft eind mei 2023 haar instemming hierop verleend. Dit is de definitieve stap naar een majeure transitie in de pensioensector. Onze voorbereidingen op de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (WTP) zijn in volle gang en zijn ondergebracht in het project Expeditie Pensioenakkoord. Het projectplan is door het bestuur goedgekeurd en is in uitvoering, waarbij we intensief samenwerken met onze uitbestedingspartners. Daarnaast informeren we op gezette tijden onze aangesloten werkgevers en deelnemers over de gevolgen van deze nieuwe wet en wat we van elkaar kunnen verwachten in aanloop naar deze nieuwe situatie.

7.3. Toekomstverwachtingen

Het vertrouwen in ons APF neemt verder toe, getuige de partijen waarmee wij in overleg zijn over een eventuele toetreding en degene die reeds bij ons zijn toegetreden. In de loop van dit jaar zullen we de transitie van Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland en de aangesloten werkgevers afronden.

In de pensioenfondsenmarkt zal de verdere consolidatie in de komende jaren doorzetten, mede gedreven door de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen. Wij zullen hierover met pensioenfondsen en de aangesloten werkgevers proactief de dialoog zoeken en samen kijken naar de best passende oplossing. Hierbij zullen we voorafgaand aan het toetreden tot ons APF inzicht geven in de rolverdeling en besluitvorming als het gaat om de overgang naar de Wet Toekomst Pensioenen.

In gezamenlijkheid met onze aangesloten werkgevers en uitbestedingspartijen zullen we de contouren van een transitiekalender verder inkleuren voor de overgang naar de Wet Toekomst Pensioenen. Voor de komende jaren hebben wij reeds afspraken gemaakt met APS en AIM over de planning en de benodigde capaciteit om te komen tot een beheerste overgang van onze bestaande klanten en fondsen die nog zullen toetreden.

Om heldere en meer transparante verhoudingen in de samenwerking, tussen APS, Achmea IM en Centraal Beheer APF, te bewerkstelligen is in 2022 het besluit genomen om de distributieactiviteiten met betrekking tot fondsen over te brengen van APS naar Centraal Beheer APF. Met ingang van 1 januari 2023 is dit team samengevoegd met het bestuursbureau en is de naamgeving van het nieuwe team gewijzigd in pensioenbureau. Het gezamenlijke team wordt aangestuurd door ing. J.P. Versteegt CPC MBA, die de heer drs. F.J. Sier AAG opvolgt. Om de onafhankelijkheid van Centraal Beheer APF verder te verstevigen is in 2022 het besluit genomen om in 2023 het eigen werkgeverschap vorm te gaan geven. Hierdoor zijn per 1 mei 2023 de medewerkers, die werkzaam zijn voor het APF pensioenfondsenteam of gedetacheerd zijn via Achmea, in dienst getreden van Centraal Beheer APF.

Ook de overgang naar het nieuwe administratieplatform van onze uitbestedingspartijen en de verlenging van de contracten met onze uitbestedingspartijen APS en AIM zijn belangrijke onderwerpen op de bestuursagenda in 2023. Hierbij houden wij vanzelfsprekend rekening met de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen.

Verder zal ook in 2023 onze communicatie richting deelnemers worden doorontwikkeld. We focussen in dat kader op een aantal speerpunten:

- Het creëren van vertrouwen en betrokkenheid
- Het ontzorgen van de deelnemer en het bieden van gemak
- Het creëren van Pensioenbewustzijn
- Deelnemers betrekken op relevante ontwikkelingen, zoals onder meer de Wet Toekomst Pensioenen

Naast de speerpunten zullen in de communicatie een aantal thema's worden behandeld:

- Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
- Verder ontwikkelen van digitale communicatie - er zal een activeringscampagne worden opgezet om de deelnemers die nu nog informatie per post ontvangen te enthousiasmeren voor de aanvullende digitale uitingen
- De persoonlijke omgeving van de deelnemer (mijnpensioen) verder ontwikkelen, via de campagne Pensioen APK.

Onze digitale nieuwsbrief “Liefde voor later” zal ook in 2023 drie keer worden verzonden. Door middel van polls proberen we hierin ook de interactie met deelnemers te bewerkstelligen.

7.4. Weerstandsvermogen

Centraal Beheer APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit weerstandsvermogen moet te allen tijde aanwezig zijn en dient ter dekking van de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door het fonds. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheids-verzekering die tenminste 25 miljoen euro verzekert. Centraal Beheer APF heeft voor deze laatste optie gekozen. De Pensioenwet schrijft verder voor dat het fonds een hoger weerstandsvermogen moet aanhouden wanneer de gekwantificeerde risicoanalyse hiertoe aanleiding geeft. In 2022 is dit ook getoetst en is de uitkomst van de risicoanalyse lager dan 0,2% en daarom wordt 0,2% aangehouden. Centraal Beheer APF houdt rond de € 11 miljoen als vereist weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen van de standaardkringen en Kring Bavaria is door Centraal Beheer APF gefinancierd. Het weerstandsvermogen van de overige kringen wordt door die kringen gefinancierd naar rato van het beheerd vermogen van een collectiviteitkring ten opzichte van het door Centraal Beheer APF geheel beheerd vermogen.

Centraal Beheer APF beschikte in de verslagperiode over voldoende weerstandsvermogen.

7.5. Gebeurtenissen na balansdatum

In 2023 hebben wij inmiddels een aantal nieuwe werkgevers met hun werknemers mogen verwelkomen. Het jaarlijkse premiebedrag is gestegen tot circa 250 miljoen.

In december 2022 heeft Achmea een schenking van € 6,1 miljoen gedaan. Tevens heeft Achmea zich garant gesteld voor een bedrag van € 6,6 miljoen ter onvoorwaardelijke dekking van de voorziene aanloopverliezen tot medio 2025.

Groei portefeuille

Centraal Beheer APF heeft met Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland en de twee aangesloten werkgevers een intentieovereenkomst getekend om de bestaande pensioenregeling onder te brengen in een eigen kring. Het gaat hierbij om de opgebouwde aanspraken van 2.485 deelnemers, een belegd vermogen van € 411 miljoen en de toekomstige pensioenopbouw op basis van middelloon (CDC) met een premievolume van € 15 miljoen. Partijen hebben het voornemen de collectieve waardeoverdracht in de loop van 2023 te realiseren. De overgang naar Centraal Beheer APF is nog onder voorbehoud van de beoordeling door De Nederlandsche Bank.

Aanpassing Bestuursbureau

Om heldere en meer transparante verhoudingen in de samenwerking, tussen APS, Achmea IM en Centraal Beheer APF, te bewerkstelligen is in 2022 het besluit genomen om de distributieactiviteiten met betrekking tot fondsen over te brengen van APS naar Centraal Beheer APF. Met ingang van 1 januari 2023 is dit team samengevoegd met het bestuursbureau en is de naamgeving van het nieuwe team gewijzigd in pensioenbureau. Het gezamenlijke team wordt aangestuurd door ing. J.P. Versteeg CPC MBA, die de heer drs. F.J. Sier AAG opvolgt. Om de onafhankelijkheid van Centraal Beheer APF verder te verstevigen is in 2022 het besluit genomen om in 2023 het eigen werkgeverschap vorm te gaan geven. Hierdoor zijn per 1 mei 2023 de medewerkers, die werkzaam zijn voor het APF pensioenfondsteam of gedetacheerd zijn via Achmea, in dienst getreden van Centraal Beheer APF.

Pensioenakkoord

Op dinsdag 30 mei heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen (Wtp) en is de wettelijke basis voor een van de grootste sociale herzieningen van de afgelopen tijd een feit. De nieuwe pensioenwet gaat in op 1 juli 2023, wanneer ook de transitiefase begint. De transitiefase eindigt in de huidige wet op 1 januari 2027. De minister heeft echter al toegezegd later dit jaar een wijzigingswet in te dienen om de uiterste transitiedatum in de

WTP aan te passen, en deze datum voortaan per algemene maatregel van bestuur (amvb) vast te stellen. De minister gaf aan in die amvb de uiterste transitiedatum op 1 januari 2028 te willen zetten. Dat zou vakbonden, werkgevers en pensioenuitvoerders 4,5 jaar de tijd geven voor de transitie naar het nieuwe stelsel.

Generiek zal de wetgever nog de volgende stappen ondernemen voor de inrichting van een aantal instanties:

- Transitiecommissie: De transitiecommissie heeft tot doel om ondersteuning te bieden aan sociale partners, dan wel werkgever en werknemers, die niet tot overeenstemming kunnen komen over de afspraken die vastgelegd moeten worden in het transitieplan. Deze commissie zal per 1 juli 2023 van start gaan.
- Geschilleninstantie: In de Wtp is opgenomen dat alle pensioenuitvoerders verplicht zijn aangesloten bij een geschilleninstantie. De minister zal hiervoor een of meer instanties aanwijzen. De intentie is dat dit uiterlijk 1 januari 2024 is gebeurd.

De minister heeft tevens aangegeven goed te monitoren hoe de transitie verloopt. Daartoe komen er twee weegmomenten: in 2024 als de resultaten van de eerste monitor beschikbaar komen, en begin 2025 als de sociale partners hun transitieplannen hebben afgerond. Op die weegmomenten kan worden besloten of het nodig is om nog meer tijd te geven aan de uitvoerders om de pensioenregelingen over te zetten naar het nieuwe stelsel.

Hiernaast zal er een Regeringscommissaris transitie pensioenen worden aangesteld. Deze commissaris heeft een onafhankelijke positie en eigenstandig mandaat om de minister te adviseren als er knelpunten in de transitie zijn. Deze opdracht voert de commissaris in nauwe samenwerking met alle partners uit, zowel de sociale partners en de pensioenuitvoerders als de toezichthouders.

De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven. De transitie zal gecombineerd worden met de overgang op een nieuw administratie platform. Daarvoor is van belang dat Achmea Pensioenservices in april 2023 kenbaar heeft gemaakt dat ze het administratieplatform AllVida van IG&H gaan gebruiken voor het nieuwe pensioenstelsel. Met deze keuze ligt er een stevig fundament voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Deze keuze geeft duidelijkheid aan de fondsklanten van APS richting 1 januari 2027. APS is ervan overtuigd dat ze met AllVida de best maakbare transitie naar het nieuwe pensioenstelsel kunnen bieden. Het bestuur ondersteunt de keuze van APS en zal nauw betrokken zijn bij de verdere implementatie van het nieuwe administratieplatform.

8. Verslag Kring DC

8. Verslag Kring DC

Binnen Kring DC bieden wij een DC-oplossing voor premieovereenkomsten. Wij voeren zowel bruto- als netto-pensioenregelingen uit.

De Kring DC is operationeel vanaf 1 augustus 2016. Binnen Kring DC wordt via premiestaffels een premie in rekening gebracht waarvan het grootste deel wordt gebruikt voor individuele vermogensopbouw en een beperkt deel voor de verzekering van nabestaandenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Daarnaast zorgen wij ervoor met behulp van Automatisch Sturen, dat het pensioen meebeweegt met de persoonlijke situatie van de deelnemer.

Bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd wordt een ouderdomspensioen eventueel in combinatie met een nabestaandenpensioen ingekocht vanuit het individueel opgebouwde pensioenkapitaal.

De netto regelingen zijn binnen de kring strikt gescheiden uitgevoerd en geadmistreerd van de bruto regelingen. Zo gelden er voor netto regelingen andere premie-staffels en opslagen dan voor bruto regelingen. Er is een gescheiden financiële administratie voor werkgevers voor de bruto regeling en de netto regeling. Indien een deelnemer zowel een bruto als een netto pensioenregeling heeft, wordt op deelnemer niveau separaat geadmistreerd en getoond wat de hoogte is van het opgebouwde pensioenkapitaal, de ingelegde premie en het behaalde rendement daarop.

Gedurende de opbouwfase volgt de premie de in de pensioenregeling vastgelegde premiestaffel en ligt het risico bij de individuele deelnemer. De deelnemer wordt onder meer detailinzicht geboden in zijn eigen individuele eigendomsrechten, specifieke kosten, maar ook in individuele beleggingsresultaten.

In de uitkeringsfase krijgt een deelnemer een variabele uitkering aangeboden. Een deelnemer heeft ook de keuze de uitkering elders onder te brengen. In de variabele uitkeringsfase dragen de deelnemers de risico's gezamenlijk binnen een collectiviteitskring: financiële mee- en tegenvallers leiden tot een jaarlijkse aanpassing van de uitkering.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DC:

- Keuze uit zowel netto als bruto premieovereenkomsten inclusief risicodekkingen (overlijden en arbeidsongeschiktheid);
- De premieovereenkomst is ook aan te bieden als aanvullende pensioenregeling;
- Pensioenopbouw met 'automatisch sturen'. Of de deelnemer kan zelf beleggen;
- Een zo hoog mogelijk pensioen passend bij het risicoprofiel van de deelnemer.
- De deelnemer heeft op de pensioendatum de keuze om te kiezen voor onze default in de uitkeringsfase: een variabele uitkering dan wel te kiezen voor een externe uitvoerder.

Nadere financiële informatie over Kring DC is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 25).

8.1. Kerncijfers Kring DC

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	1.110	1.117	949	739	217
Deelnemers	38.761	35.743	28.592	21.728	5.948
Actieven en arbeidsongeschikten	27.990	23.893	19.383	16.038	4.319
Gewezen deelnemers	10.379	11.598	9.104	5.653	1.622
Pensioengerechtigden	392	252	105	37	7
Toeslagverlening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsrendement	-18,28%	17,86%	7,22%	20,76%	-6,14%
Benchmarkrendement	-16,68%	17,48%	8,20%	21,04%	-6,26%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,18%	0,23%	0,22%	0,29%	0,33%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,05%	0,12%	0,11%	0,48%	0,24%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen	148.532	125.752	93.702	80.752	16.499
Saldo overdracht van rechten	6.905	8.947	6.247	1.554	-
Pensioenuitkeringen	-1.640	- 1.178	- 436	- 127	-27

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Actieven en arbeidsongeschikten	350.910	290.289	173.611	94.097	22.200
Gewezen Deelnemers	84.516	81.326	41.849	17.168	4.234
Pensioentrekkenden	8.133	6.417	2.643	321	91
Additionele reservering	-5.032	6.119	2.375	1.139	172
Totaal TV Risico Deelnemers	438.527	384.151	220.478	112.725	26.697
TV Risico Fonds	35.200	30.922	16.708	8.495	1.197
Totaal	473.727	415.073	237.186	121.220	27.894

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad ultimo	101,7	101,6	100,8	100,9	101,0
Beleidsdekkingsgraad (december)	101,6	101,2	101,0	100,9	101,0

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Vastgoedbeleggingen	16.551	15.818	13.861	7.841	1.926
Aandelen	383.433	333.346	154.714	81.250	14.233
Vastrentende waarden	18.004	15.097	27.912	11.137	8.606
Derivaten	12.757	8.934	7.763	1.919	711
Overige beleggingen*	25.537	26.011	16.290	10.840	933
Totaal belegd vermogen	456.282	399.206	220.540	112.987	26.409

* De post overige beleggingen bestaat uit liquide middelen, geldmarktfondsen en grondstoffen.

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020	2019	2018
Directe beleggingsopbrengsten	-11	-9	58	12	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-82.819	48.496	19.715	12.716	-1.599
- <i>Beheerkosten</i>	520	517	260	167	67
- <i>Transactiekosten</i>	216	366	173	330	48
Kosten van vermogensbeheer	238	166	86	37	10

8.2. Pensioenparagraaf

8.2.1 Bruto pensioenregeling

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Premieovereenkomst (beschikbare premieovereenkomst) Looptijd overeenkomst 1 jaar, met stilzwijgende verlenging.
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	De salarisbestanddelen die op grond van de pensioenregeling in aanmerking worden genomen. Het pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 114.866 (2022).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.802 (2022). De mogelijkheden binnen de standaard Kring DC bestaan uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgestelde franchises, zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Beschikbare Premie	Een in de pensioenregeling opgenomen percentage van de pensioengrondslag (naar leeftijd oplopende staffel).
DB inkoop	Vanaf 1 januari 2019 is het mogelijk voor werkgevers om deelnemers de mogelijkheid te bieden de beschikbare premie direct om te zetten in een DB-aanspraak. Dit kan door de premie in te brengen in Kring Stabiliteit. Daar wordt tegen het premietarief van Kring Stabiliteit alsdan een middelloon aanspraak voor Ouderdomspensioen en Nabestaandenpensioen ingekocht.
Ouderdoms- en partnerpensioen (na pensioendatum)	Van het beschikbare pensioenkapitaal wordt op de pensioendatum een levenslang variabele ouderdoms- en partnerpensioen aangekocht.
Partnerpensioen op risicobasis (voor pensioendatum)	Het partnerpensioen is verzekerd op risicobasis en is afhankelijk van de gekozen dekking in het pensioenreglement.

Aspect	Kenmerk
	Dit is standaard op basis van een middelloonsysteem, maar verzekeren op basis van een eindloonsysteem is ook mogelijk.
Wezenpensioen op risicobasis (voor pensioendatum)	Het wezenpensioen is verzekerd op risicobasis en is afhankelijk van de gekozen dekking in het pensioenreglement. Dit is standaard op basis van een middelloonsysteem, maar verzekeren op basis van een eindloonsysteem is ook mogelijk.
ANW-hiaatpensioen	Het ANW-hiaatpensioen is optioneel
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen Deeltijdpensioen

8.2.2 Netto pensioenregeling

De netto pensioenregeling is in grote delen gelijk aan de bruto pensioenregeling.

In onderstaande tabel zijn de verschillen weergegeven:

Aspect	Verskil
Pensioengevend salaris	Vanaf € 114.866 (2022).
Franchise	€ 114.866 (2022).
ANW-hiaatpensioen	n.v.t.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen (standaard indien partnerpensioen is verzekerd en partner bekend is) Deeltijdpensioen

8.2.3 Toeslagbeleid

De pensioenregelingen zijn gekarakteriseerd als beschikbare premieovereenkomsten. Op de pensioenkapitalen worden geen toeslagen gegeven. Ook op de ingegane uitkeringen worden geen toeslagen verleend, dit geldt ook voor de ingegane herverzekerde nabestaandenpensioenen. Er is op dit moment dan ook geen toeslagbeleid binnen de kring vormgegeven. Wel geldt er voor de variabele pensioenen een resultaatdeling.

8.2.4 Variabele uitkering: jaarlijkse aanpassing in uitkeringsfase ('dakpan')

De ingegane variabele uitkeringen worden jaarlijks aangepast. Dit betreft echter geen toeslagverlening. Deze aanpassing noemen wij resultaatstoedeling ook wel 'dakpan' genoemd. Deze is afhankelijk van financiële mee- en tegenvallers, de ingerekende vaste daling en de uitsmeerperiode. De uitsmeerperiode waarmee de resultaten worden gedempt, is op dit moment 10 jaar. Het uitsmeren van de resultaten over 10 jaar leidt tot een stabielere uitkering. De financiële mee- en tegenvallers die jaarlijks worden vastgesteld worden veroorzaakt door afwijkingen ten opzichte van de gehanteerde grondslagen (verwachtingen). Dit heeft betrekking op:

- De ontwikkeling van de rente
- Het behaalde rendement onder aftrek van kosten
- Effect van de inkooptarieven, zoals
 - De werkelijke man/vrouw verhouding
 - Het verschil in het aantal deelnemers dat daadwerkelijk inkoopt ten opzichte van de verwachte aantallen
- Effect van wijziging in (sterfte-)grondslagen
- Het sterfteresultaat, waaronder
 - Meer of minder overlijdens dan verwacht
 - Het daadwerkelijke leeftijdsverschil bij overlijden

In het vervolg wordt een toelichting op het resultaat over 2022 gegeven.

Resultaatstoedeling over 2022

Per 1 juli 2023 zal een resultaatstoedeling toegekend worden aan de deelnemers in de collectieve uitkeringsfase. Deze toedeling is vastgesteld op basis van het resultaat in de uitkeringsfase over 2022. In 2022 is de fictieve dekkingsgraad in de uitkeringsfase gestegen. Deze is daarmee toegenomen van 100% tot 116%. Dit leidt tot een verhoging van de uitkeringen per 1 juli 2023 van 2,198%.

In onderstaande tabel is een toelichting op deze ontwikkeling gegeven.

Elementen resultaat uitkeringsfase Kring DC	2022	2021	2020	2019	2018
Netto beleggingsresultaat, bestaande uit:	17,9%	11,7%	-0,7%	3,5%	-4,1%
- <i>Wijziging marktrente</i>	30,3%	6,1%	-7,2%	-6,5%	-3,2%
- <i>Beleggingen</i>	-12,3%	5,7%	6,6%	10,1%	-0,8%
- <i>Kosten</i>	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
Effect inkooptarieven	-1,8%	-2,0%	-2,6%	-3,2%	-3,1%
Effect wijziging grondslagen	0,0%	0,0%	0,1%	0,3%	-0,3%
Sterfteresultaat	-0,1%	-0,1%	-0,5%	-0,6%	-0,6%
Totaal	16,0%	9,7%	-3,7%	0,0%	-8,1%
Jaarlijkse Dakpan	2,198%	1,263%	-0,467%	0,002%	-1,049%

Toelichting totaal resultaat 2022

Bovenstaande percentages betreffen inschattingen op basis van aannames. Hieronder is een nadere toelichting opgenomen voor het resultaat over 2022 en de daarmee gepaard gaande toekenning van de dakpan per 1 juli 2023 van 2,198% voor de bruto regeling. Voor de netto regeling geldt dat de dakpan 1,910% bedraagt.

Netto Beleggingsresultaat

De marktrente is in 2022 (rentetermijnstructuur DNB) gestegen. De wijziging in marktrente leidt tot een daling van de verplichtingen met 30,3% wat leidt tot een positief resultaat. De beleggingen zijn echter ook afgenomen. Het rendement op de beleggingen was mede door de gehanteerde rente-afdekking negatief (-12,3%). Het totale netto beleggingsresultaat is daardoor positief **17,9%** na aftrek ook van kosten (0,1%). Geconstateerd is dat het positieve resultaat mede ontstaat doordat de rente-afdekking niet volledig in lijn is met het beoogde rente-afdeckingspercentage (ca 25% ipv 90%). Daarmee is een minder negatief rendement behaald.

Effect inkooptarieven

Gedurende 2022 zijn pensioenen aangekocht door deelnemers. Dit betroffen mannen en vrouwen met uiteenlopende kapitalen, uit diverse inkomensklassen en met verschillende wensen (wel/ geen partnerpensioen, wel/ geen tijdsafhankelijke daling). Deze populatie ultimo 2022 wijkt af van de veronderstelde populatie waarmee de inkooptarieven zijn bepaald. Deze verschillen leiden ultimo 2022 tot een negatief resultaat. Dit heeft een effect op de dekkingsgraad van ongeveer -1,8%.

De verklaring voor dit effect zit opgesloten in het feit dat voor de inkooptarieven wordt uitgegaan van de gemiddelde populatie die aanwezig is 5 jaar voor de pensioendatum. Uiteindelijk is nog niet de gehele populatie gepensioneerd waardoor met name het effect op inkomensklassen heeft geleid tot dit resultaat. Aanvullend vindt er ook inkoop plaats op basis van inkomende kapitalen. Deze deelnemers kunnen een afwijkend profiel hebben ten opzichte van de verwachte inkooptarieven.

Effect wijziging Grondslagen

Daarnaast zijn de grondslagen gewijzigd van de DC kring. Per saldo hebben de actualisatie van de overlevingstafel, ervaringssterfte een zeer beperkt effect op de dekkingsgraad van **0,0%**.

Sterfteresultaat

Gedurende het jaar zijn minder deelnemers overleden dan verwacht. Derhalve is het sterfteresultaat negatief en heeft dit een dalend effect op de dekkingsgraad van -0,1%.

Verhoging jaarlijkse uitkering per 1 juli 2023

Om zorg te dragen dat de dekkingsgraad fictief weer van 116% naar exact 100% beweegt is een jaarlijkse verhoging op alle bruto uitkeringen benodigd van 2,198%. Dit hangt samen met het feit dat het resultaat over 10 jaar wordt uitgesmeerd. Om zorg te dragen dat het effect ook 16% over deze hele periode bedraagt is de verhoging groter dan 1/10^e deel van 16%. Dit kan worden uitgelegd doordat door het positieve resultaat in feite meer beschikbaar is om 100% uit te keren. In feite kan 116% worden uitgekeerd. Door de uitsmeermethodiek wordt de verhoging niet in een keer doorgevoerd. Hierdoor wordt in de eerste jaren minder uitgekeerd dan 116% van de uitkeringen. Dit leidt tot een aanvullend overschot. Door hier bij de vaststelling van het jaarlijkse percentage rekening mee te houden, wordt zorggedragen dat het resultaat van 16% ook daadwerkelijk door de groep deelnemers die in 2022 deelgenoot waren van het resultaat ook de lusten en de lasten dragen.

Meerjarenoverzicht Dakpannen

In onderstaande tabel is een meerjarenoverzicht opgenomen van de vastgestelde dakpannen voor de bruto- en netto regeling.

	Bruto regeling	Netto regeling
Per 1 juli 2019 (over 2018)	-1,049%	Nvt
Per 1 juli 2020 (over 2019)	0,002%	Nvt

	Bruto regeling	Netto regeling
Per 1 juli 2021 (over 2020)	-0,467%	-0,485%
Per 1 juli 2022 (over 2021)	1,263%	1,834%
Per 1 juli 2023 (over 2022)	2,198%	1,910%

8.2.5 Risicohouding

Voor Kring DC is zowel een risicohouding voor risico deelnemers als een risicohouding voor risico kring vastgesteld. De risicohouding voor risico deelnemers heeft betrekking op de kapitalen tijdens de opbouwfase en de ingegane ouderdomspensioenen of ingegane partnerpensioenen die ontstaan na pensioneren van de hoofdverzekerde. Voor de ingegane nabestaandenpensioenen die zijn ontstaan bij overlijden van deelnemers vóór de pensioendatum is ter vaststelling van de risicohouding een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Dit wordt de risicohouding Risico Kring genoemd.

Risicohouding risico deelnemers

De Collectiviteitkring voert zuivere beschikbare premiereregelingen uit. Door het bestuur is in overleg met het SBO voor zowel de opbouwfase als de uitkeringsfase binnen de Collectiviteitkring de risicohouding vastgelegd. Deze paragraaf gaat nader in op de vastlegging van deze risicohouding.

Ondergrenzen Risicohouding

De ondergrenzen komen tot uitdrukking in de maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario.

De ondergrenzen zijn, door het bestuur en in overleg met het belanghebbendenorgaan, als volgt vastgesteld:

- Opbouwfase: de maximaal aanvaardbare afwijking van het slecht weer pensioen op pensioendatum ten opzichte van het verwachte pensioen op pensioendatum is 87,5%.
- Uitkeringsfase: de maximaal aanvaardbare afwijking van pensioen van jaar op jaar is 9,5%.

De door ons gehanteerde definitie van de maximaal aanvaardbare afwijking van pensioen van jaar op jaar voor de uitkeringsfase is de jaarlijkse maximaal aanvaardbare daling in procentpunten in enig jaar in het 5de percentiel ten opzichte van het 50ste percentiel bekeken over een periode van 20 jaar.

De risicohouding voor de opbouwfase is vastgelegd op basis van uitkomsten voor een individuele deelnemer van 20 jaar met een startkapitaal maar zonder toekomstige pensioenopbouw. De risicohouding is daarmee zodanig gekozen dat deze voor alle deelnemers, ongeacht leeftijd, pensioenvermogen en inkomen, van toepassing is. Het bestuur beoordeelt bij het uitvoeren van de ALM studie en het vaststellen van het beleggingsbeleid een groot aantal maatmensen, onder andere met verschillende leeftijden, of dit voor deze maatmensen leidt tot acceptabele risico's.

Toetsing Risicohouding opbouwfase

De huidige life-cycles leiden tot een maximale verwachte afwijking voor een 20 jarige deelnemer van ca 83,4%. Dit valt binnen de grenzen zoals vastgesteld door het bestuur.

De nieuwe Flexibele Premie Regeling (FPR) onder de nieuwe PensioenWet lijkt sterk op onze bestaande DC regeling. Bij de opzet van de FPR kan daarmee aangesloten worden op de bestaande opzet. In dat proces zal de risicohouding waar nodig in lijn worden gebracht met de vereisten in de nieuwe PensioenWet.

Toetsing Risicohouding uitkeringsfase

De maximale daling van de beleggingsmix in de uitkeringsfase is in het 5de percentiel vastgesteld op 7,2% ten opzichte van de mediaan (-5,8% ten opzichte van 1,4%). Daarmee blijft het beleggingsbeleid ruim binnen de ondergrens zoals deze is vastgesteld door het bestuur en SBO ad 9,5%. Daarbij is uitgegaan van de in 2021 geïmplementeerde beleggingsmix 40-40-20%. Dit is passend binnen de huidige risicohouding.

Risicohouding risico kring (ingegaan nabestaandenpensioen voor de pensioendatum)

Binnen kring DC bestaan ook verplichtingen voor ingegaan nabestaandenpensioen die zijn verzekerd. Hiervoor wordt jaarlijks een haalbaarheidstoets uitgevoerd om de risicohouding te toetsen. De haalbaarheidstoets is in 2022 uitgevoerd voor de aanspraken voor risico kring. De haalbaarheidstoets geeft de volgende uitkomsten:

- De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op kringniveau bedraagt 71%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van minimaal 55%.
- De afwijking van de mediaan in slecht weer (5% percentiel) bedraagt 11% en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 40%.

8.2.6 Herverzekering

De herverzekering van overlijdensrisico, arbeidsongeschiktheidsrisico en nabestaandenpensioen binnen Kring DC is ondergebracht bij elipsLife AG op basis van rentedekking. Hiermee zijn deze risico's volledig overgedragen aan de herverzekeraar en worden deze risico's niet gedragen door de Kring.

8.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

Bij DC-regelingen staat de uitkering niet vast. De werkgevers en werknemers spreken af hoeveel premie er wordt ingelegd en de deelnemer bepaalt hoe de premie wordt belegd. Op de pensioendatum wordt vervolgens gekeken hoe groot het gespaarde kapitaal is waarop de periodieke uitkering gebaseerd wordt. Bij koersdalingen wordt er geen extra premie in het pensioenfonds gestort, het eindkapitaal wordt dan lager en daarmee ook de pensioenuitkering. Bij de DC-regeling loopt de werknemer risico en staat voor de werkgever alleen de pensioenlast vast.

Het vereist eigen vermogen is daarom nihil. Wel dient een buffer ter dekking van het minimaal vereist eigen vermogen te worden aangehouden. Hiertoe wordt ook een dekkingsgraad vastgesteld. Eind 2022 bedraagt de actuele dekkingsgraad 101,7%.

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* in de afgelopen verslagjaren is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad	101,7%	101,6%	100,8%	100,9%	101,0%
Beleidsdekkingsgraad	101,6%	101,2%	101,0%	100,9%	101,0%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	101,2%	101,2%	101,3%	102,2%	102,2%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Overschot: voldoende dekking eigen vermogen

Het aanwezige eigen vermogen is eind 2022 voldoende om aan de wettelijke vereisten van het Minimaal Vereist Eigen Vermogen te voldoen.

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend op basis van actieven en uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Administratieve uitvoeringskosten	2.557	2.098	1.655	1.186	345
In euro's per deelnemer	90	87	85	74	80
Vermogensbeheerkosten	758	683	346	202	67
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,18%	0,23%	0,22%	0,29%	0,33%
Transactiekosten	216	366	173	330	48
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,12%	0,11%	0,48%	0,24%
Gemiddeld belegd vermogen	418.341	303.148	155.800	69.220	20.260

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	10	10	-	-	-
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	228	156	86	35	-
Bewaarloon	-	-	-	-	4
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	520	517	260	167	63
Totaal	758	683	346	202	67

Herstelplan

Daar de kring geen vereist eigen vermogen hoeft aan te houden is er geen herstelplan van toepassing. Eind 2022 is het eigen vermogen voldoende en daarmee hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen.

8.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DC zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DC belegt voor haar deelnemers in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DC, Rendement DC en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Centraal Beheer APF streeft naar een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingsmix van de deelnemer sluit aan op zijn doelstellingen, waaronder zijn risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring DC is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.1.

8.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring DC weergegeven. Hierin zijn in 2022 geen grote wijzigingen opgetreden.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	392.420.379	86,00%	342.989.651	85,90%
Rente & Matching	23.724.094	5,20%	20.743.759	5,20%
Inflatie	39.336.581	8,62%	35.143.800	8,80%
Pool Aandelen	310.289	0,07%	143.919	-
Pool Vastrentende Waarden	74.483	0,02%	31.228	-
Pool Alternatieve Beleggingen	106.833	0,02%	51.461	-
Pool Onroerend Goed	49.899	0,01%	19.413	-
Liquide Middelen	259.442	0,06%	82.769	-
Totaal Assets	456.282.000	100,00%	399.206.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-17,38%	-16,23%	21,76%	21,19%
Rente	-17,31%	-16,87%	-1,56%	-2,86%
Matching	-63,00%	-62,97%	-18,64%	-18,39%
Inflatie	0,72%	-2,56%	24,35%	25,26%
Pool Aandelen	-13,42%	-13,17%	24,56%	4,86%
Pool Vastrentende Waarden	-7,72%	-5,90%	-2,38%	-
Pool Alternatieve Beleggingen	37,54%	31,05%	42,48%	37,59%
Pool Onroerend Goed	-20,22%	-20,18%	35,63%	35,67%
Liquide Middelen	18,34%	-	-	-
Totaal Assets	-18,28%	-16,68%	17,86%	17,48%

De portefeuilleverdeling is een resultante van de gekozen risicoprofielen door de deelnemers in de kring DC. Het rendement verschilt per deelnemer en is afhankelijk van de gemaakte keuze. Het rendement in de uitkeringsfase bedraagt %.

8.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten over het verslagjaar bestaan uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 10 (2021: 10).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 520 (2021: € 517). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 216 (2021: € 366).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -83.068 (2021: € 48.321) voor een vermogen dat steeg van € 399.206 tot € 456.282 per ultimo 2022 in de Kring DC.

8.5. Actuariële paragraaf

De actuariële paragraaf geeft inzicht in de actuariële opbouw van resultaten, premies en de voorzieningen.

8.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DC bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	-1.422	630	-1	-37	-15
Premie	2.044	3.505	857	-9	1
Waardeoverdrachten	-51	-17	41	7	15
Kosten	-	-	-	35	-7
Uitkeringen	-11	-31	2	-2	-4
Overige kanssystemen	776	658	170	22	9
Toeslagverlening	-	-	-	-	-
Incidentele mutaties	-12	14	14	-7	-1
Andere oorzaken	69	-87	-251	783	163
Totaal	1.393	4.672	832	792	161

Het resultaat in het boekjaar bedraagt € 1.393 positief. De belangrijkste oorzaken daarvoor zijn:

- De opslag van 1% op de premie, tezamen met de solidariteitsbijdrage (in 2022: 0,5%) uit de individuele premiestaffel inleg die ten gunste komt van het eigen vermogen, leidt tot een positief premieresultaat van 2 mln. Deze bate wordt vanaf 2020 verantwoord onder het resultaat op premie. In voorgaande jaren was de premiebate (opslag algemene middelen) onder “andere oorzaken”/“incidentele mutaties” verwerkt.
- Het resultaat op overige kanssystemen bevat het resultaat op overlijden. De vrijval bij overlijden is, conform bestuursbesluit, toegevoegd aan het eigen vermogen.
- Onder andere oorzaken zijn resultaten op de herverzekering verwerkt.

8.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de feitelijke en zuiver kostendekkende premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Feitelijke premie

De feitelijke premie bedraagt € 148.532 en is in onderstaand overzicht weergegeven, gesplitst naar de verschillende bestanddelen.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen bruto-pensioenregeling	140.684	118.138	86.580	73.547	14.253
Premiebijdragen netto-pensioenregeling	493	446	349	351	264
Premiebijdragen excedentregeling	7.355	7.168	6.773	6.854	1.982
Totaal	148.532	125.752	93.702	80.752	16.499

De ontvangen premie bestaat uit netto premie plus opslagen voor kosten en risicodekkingen. De netto premie wordt aangewend voor opbouw van pensioenkapitaal. De feitelijke premie is vanaf 1 januari 2021 kostendekkend.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdrage voor risico deelnemer	130.259	108.256	82.271	71.936	14.672
Risicokoopsom overlijdensrisico	9.662	8.425	6.159	4.539	845
Risicokoopsom Premievrijstelling	4.245	3.690	2.868	2.376	500
Solvabiliteitsopslag	1.730	1.565	2.009	1.735	352
Opslag pensioenuitvoeringskosten	2.329	1.888	1.547	1.100	324
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	307	1.928	-1.152	-934	-194
Totaal	148.532	125.752	93.702	80.752	16.499

Zuiver kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie bedraagt in het verslagjaar 148.225 en is in onderstaand overzicht weergegeven, gesplitst naar de verschillende bestanddelen.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdrage voor risico deelnemer	130.259	108.256	82.271	71.936	14.672
Risicokoopsom overlijden	9.662	8.425	6.159	4.539	845
Risicokoopsom premievrijstelling	4.245	3.690	2.868	2.376	500
Risicokoopsom arbeidsongeschiktheid	-	-	-	-	-
Solvabiliteitsopslag	1.730	1.565	2.009	1.735	352
Opslag uitvoeringskosten	2.329	1.888	1.547	1.100	324
Totaal	148.225	123.824	94.854	81.686	16.693

De gedempte kostendekkende premie is niet van toepassing in de Kring DC.

De feitelijke premie is hoger dan de kostendekkende premie. Vanaf 1 januari 2021 is de nieuwe financiële opzet geïmplementeerd. Met deze nieuwe methode is de feitelijk ontvangen premie volledig kostendekkend.

8.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor Kring DC geldt dat het vereist eigen vermogen nihil is. De verplichtingen zijn altijd door waarden gedekt, ofwel het vermogen zal niet minder dan de verplichtingen bedragen. Dit is het geval doordat enerzijds de verplichtingen voor risico deelnemer zijn en anderzijds doordat de verplichtingen voor het fonds volledig zijn herverzekerd. Daarmee resulteert dat het VEV nul is. Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is eind 2022 vastgesteld op ca 1,2%.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Aanwezig eigen vermogen	7.976	6.583	1.911	1.079	287
Minimaal vereist eigen vermogen	5.897	4.981	3.117	2.553	617
Vereist eigen vermogen	0	0	0	0	0

Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is bepaald op basis van de in artikel 11 van het “Besluit Financieel Toetsingskader pensioenfondsen” omschreven methode. Volgens deze methodiek zijn de voornaamste componenten van het MVEV:

- 1% van de technische voorziening voor risico deelnemers voor operationeel risico's; bij een contractsduur van minder of gelijk aan 5 jaar met de uitbestedingspartij kan dit deel gelijk worden gesteld aan 25% van de beheerslasten.
- een bedrag voor het risico van overlijden
- een bedrag voor het risico van arbeidsongeschiktheid

Waarbij in de wettelijke vaststelling rekening mag worden gehouden met herverzekering door de risico's voor overlijden en arbeidsongeschiktheid maximaal 50% te reduceren.

Doordat Kring DC nog een 'jong' fonds is met relatief lage opgebouwde kapitalen valt het MVEV procentueel hoog (op dit moment meer dan 5%) uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal. Voor Kring DC is een ontheffing aangevraagd bij DNB. DNB heeft deze ontheffing in 2022 voor onbepaalde tijd verleend. De ontheffing houdt in dat het risico van overlijden kan worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen. Indien een aanpassing in de herverzekeringsvoorwaarden plaatsvindt dient DNB daarover geïnformeerd te worden.

8.5.4 Bevindingen en oordeel van de certificerend actuaire

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DC aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4.800.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 240.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DC verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DC. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DC in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DC is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij is in aanmerking genomen dat het een beschikbare premieregeling betreft, waarvoor niet alle artikelen van toepassing zijn.

Wat betreft artikel 127 van de Pensioenwet (financiering ouderdomspensioen) merk ik op dat dit artikel op de balansdatum niet van toepassing is voor Kring DC.

De beleidsdekkingsgraad van Kring DC op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DC is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

8.6. Risicoparagraaf

De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt. Binnen Kring DC komen de risico's vrijwel geheel voor rekening van de deelnemers.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DC zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

In Kring DC zijn regelingen die gebaseerd zijn op een premieovereenkomst ondergebracht. Opbouw vindt plaats op basis van een premieovereenkomst. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds belegt de beschikbaar gestelde premies op een, ten behoeve van de deelnemer aangehouden, beleggingsrekening. Indeling in een lifecycle geschiedt op basis van uitvraag van de risicohouding en voorkeuren van de deelnemer. Voor deelnemers die de verantwoordelijkheid voor de beleggingen niet willen overnemen wordt een default beleggingsprofiel vastgesteld.

De strategische asset allocatie hangt af van de leeftijd van de individuele deelnemer in de pensioenregeling. Dat is een levenscyclus benadering die in de praktijk wordt vertaald in een hoog aandelengedeelte tot een bepaalde leeftijd (bijvoorbeeld 50 jaar), waarna geleidelijk het risicoprofiel ten opzichte van de verplichtingen wordt afgebouwd tot vlak vóór pensionering. Dit concept wordt gehanteerd in het beleggingsbeleid. Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers.

Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DC is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

8.6.1 Renterisico

In de opbouwfase is initieel inflatiebescherming belangrijker dan de afdekking van het renterisico. Bij het naderen van de pensioendatum wordt zoveel als mogelijk voorkomen dat er een schok optreedt. Eén van de oorzaken daarvan kan een verandering in de rente zijn. Door middel van ons systeem van automatisch sturen wordt maandelijks beoordeeld wat, gegeven de persoonlijke situatie en risicohouding, een optimale keuze is voor de deelnemer.

Standaard kent Kring DC een collectieve uitkeringsfase. Het renterisico betreft hier het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van de collectieve uitkeringsfase negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen.

In de uitkeringsfase is de rente-afdekking via de collectieve beleggingsmix vormgegeven. Het doel in 2022 is om 90% van de mutatie van het kapitaal in de collectieve uitkeringsfase als gevolg van een verandering van markrentecurve af te dekken.

8.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

8.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DC beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

8.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

8.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

8.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

8.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. Dit risico wordt in de opbouwfase beheerst door het afsluiten van herverzekeringen (zie 8.2.6). In de uitkeringsfase wordt het micro- en macro langlevensrisico gedeeld.

8.7. Terugblik 2022

In het verslagjaar bleef het aantal werkgevers in Kring DC gelijk op ongeveer 1.100 werkgevers. Het aantal deelnemers nam toe van ca 35.700 tot ca 38.000. Het belegd vermogen steeg van ca 399 miljoen euro naar ca 456 miljoen euro.

Algemeen

In 2022 is het vermogen van de kring toegenomen door een premie inleg van ca 150 miljoen euro. Door de oplopende rente en de volatiliteit van de beurzen is het rendement op het vermogen negatief. Het totale vermogen is dankzij de premie inleg toegenomen met ca 80 miljoen.

Financiële positie Kring DC

De buffer voor de premieregeling in Kring DC voldoet aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). De aanwezige buffer is 1,7% van de totale verplichtingen. Daarmee is de buffer meer dan de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfondsen en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden herverzekerd. Het totaal vereiste MVEV bedraagt ca 1,2% van de verplichtingen. Daarmee is er een beperkt overschot.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

In Kring DC is de voorziening risico fonds vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter weer een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

Per 1 januari 2022 is de Technische Voorziening aangepast en gebaseerd op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2022. Per 1 januari 2022 is de Technische Voorziening risico fonds toegenomen van 30.922 naar 35.200. Dit heeft geen significante invloed op de aanwezige dekkingsgraad. Per 1 januari 2023 zal worden overgestapt op de nieuwe UFR parameters.

Als de Technische Voorziening risico fonds ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters, die van toepassing zijn in 2023 en verder, dan zou deze Technische Voorziening 35.352 bedragen i.p.v. 35.200. Dit heeft geen significante invloed op de aanwezige dekkingsgraad van ca 101,7%.

Resultaatdeling uitkeringsfase

In 2023 is het resultaat vastgesteld in de uitkeringsfase. Dit betrof het resultaat over 2022.

Dit resultaat wordt verantwoord in dit jaarverslag en wordt per 1 juli 2023 toegekend aan de deelnemers in de uitkeringsfase.

De ontwikkeling van de financiële markten in combinatie met andere resultaten op sterfte en de gehanteerde grondslagen heeft, ondanks de afname van het vermogen, over 2022 geleid tot een positief resultaat van 16%. Dit resultaat wordt uitgesmeerd in 10 jaar. De bruto uitkeringen met een variabele uitkering worden daarom verhoogd met 2,198% per 1 juli 2023.

8.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal deelnemers in Kring DC is in januari met ongeveer 1.500 toegenomen ten opzichte van december, waarvan ongeveer 750 actieve deelnemers.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

8.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Inleiding

In dit verslag wordt gerapporteerd over de activiteiten van het Samengevoegd Belanghebbenden-orgaan (SBO) in 2022 en wordt een oordeel gegeven over het beleid en uitvoering daarvan door het bestuur.

Het SBO heeft als taken het bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren en goedkeuring te verlenen aan voorgenomen bestuursbesluiten die betrekking hebben op de vier standaardkringen die onder zijn bevoegdheid vallen: Kring DC, Kring DB Premie, Kring DB Stabiliteit en Kring DB Koopkracht. Het bestuur legt mede aan de hand van het jaarwerk verantwoording af aan het SBO over het jaar 2022.

Samenstelling SBO

Het SBO bestond eind 2022 uit zes leden. In 2022 zijn twee vacatures ingevuld, dit betrof een deelnemerszetel en een werkgeverszetel. Daarnaast is een zittend lid van zetel gewisseld. In verband met de pensionering van één van de leden is dit lid bij herbenoeming 'verhuisd' naar de vacante zetel voor gepensioneerden en gewezen deelnemers. In verband met het vertrek van de voorzitter is het zittende lid Mick Verbrugge door het SBO benoemd als nieuwe voorzitter.

Werkwijze en activiteiten in 2022

Het SBO heeft in 2022 12 keer vergaderd, waarvan één keer met het bestuur en één keer met de raad van toezicht. Ook is er door het bestuur voor de belanghebbendenorganen van Centraal Beheer APF een jaarwerkvergadering en een kennissessie gehouden, waaraan de leden van het SBO hebben deelgenomen. Daarnaast is er door de voorzitter van het SBO tijdens de werkgeversbijeenkomst voor aangesloten werkgevers bij de standaardkringen in het najaar van 2022 een bijdrage geleverd aan een webinar. Begin 2022 heeft het SBO een zelfevaluatie uitgevoerd onder begeleiding van een extern bureau.

De voorzitter van het SBO heeft voorts deelgenomen aan de vergadering van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). In dit orgaan nemen alle voorzitters van de verschillende belanghebbendenorganen van het fonds zitting. Fondsoverstijgende thema's komen hier aan de orde, evenals de (her)benoeming van leden van de

raad van toezicht. Via het KOM houdt het SBO zodoende ook voeling met thema's die spelen bij de andere kringen van het fonds.

Uitgeoefende advies- en goedkeuringsrechten

Het SBO heeft in 2022 verschillende adviesaanvragen en verzoeken tot goedkeuring van het bestuur ontvangen. De uitgebrachte adviezen betroffen onder meer de toetreding van nieuwe werkgevers tot de standaardkringen en de bijbehorende uitbreiding van de statuten.

Het SBO heeft goedkeuring verleend aan de besluiten van het bestuur inzake de aanpassing van de werkingssfeer van het fonds voor de nieuw toegetreden werkgevers, de geactualiseerde herstelplannen, het bijgewerkte strategische beleggingsbeleid 2023, het beleggingsplan 2023, zes collectieve waardeoverdrachten, de vaststelling van de solidariteitsbijdrage voor Kring DC en het besluit om op basis van de ALM-studie de beleggingsmix van Kring Koopkracht niet aan te passen.

Financiële positie van de standaardkringen

Het SBO heeft de financiële positie van de standaardkringen periodiek besproken. De hogere rente veroorzaakte een flinke stijging van de dekkingsgraden van de DB-standaardkringen Koopkracht en Premie. Daarnaast was bij alle vier de standaardkringen sprake van forse negatieve rendementen op de beleggingen.

In 2022 bleek voor de DB-standaardkringen alleen voor de DB-kring Koopkracht voldoende ruimte om een toeslag te geven (1,75%). De financiële positie van Kring Stabiliteit blijft zorgelijk, met een dekkingsgraad van 87,1% per ultimo 2022 ligt deze ver onder het minimum vereist eigen vermogen.

Ontwikkelingen standaardkringen

Ook in 2022 heeft een verdere groei bij de standaardkringen plaatsgevonden, met name bij Kring DC en bij Kring Koopkracht. Het totale vermogen van de standaardkringen is in 2022 gestegen, vooral door de CWO's en ondanks de sterk negatieve rendementen. De jaarlijkse premie-inkomsten groeiden met 22% naar circa € 184 miljoen. De kosten per deelnemer verschillen per kring en zijn verder toegenomen. Het vermogensbeheerkostenpercentage verschilt per kring, deze zijn gestegen, behalve bij kring DC, daar daalden de vermogensbeheerkosten.

Wet toekomst pensioenen

Het bestuur heeft een projectorganisatie ingericht die gestart is met de ontwerp- en voorbereidingsfase in verband met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur heeft aan de BO's, waaronder dus ook het SBO, een kostenvoorstel voorgelegd waarin de projectkosten worden verdeeld naar gelang de specifieke kenmerken van de (standaard)kringen. Het SBO is hierover in gesprek gegaan met het bestuur, omdat er veel vragen waren over de omvang en de verdeling van deze kosten. In het verslagjaar is nog geen instemming verleend aan de voorgelegde kostenverdeling.

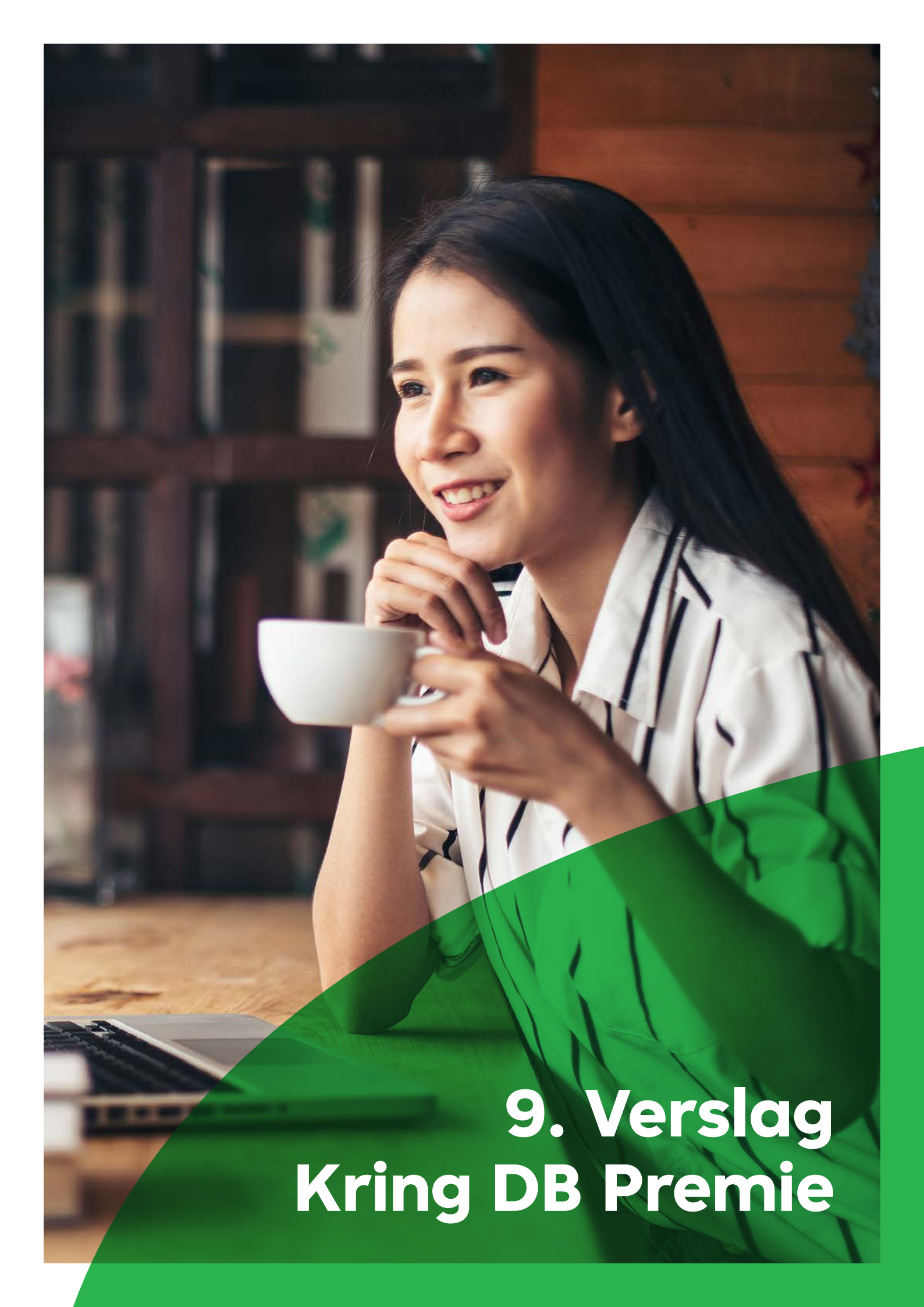
Oordeel over het bestuur

Het SBO is tevreden met de wijze waarop het bestuur het SBO informeert over de ontwikkelingen bij het fonds. De eerdere wijzigingen in de governance, waarbij er meer gezamenlijke overleggen van de BO's met het bestuur en de raad van toezicht plaatsvinden, beoordeelt het SBO nog steeds als positief. De toekomstbestendigheid van de kleinere standaardkringen en de kosten, ook in verband met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, blijven punten van aandacht. De door het bestuur aan het SBO voorgelegde voorgenomen besluiten waarover advies dan wel instemming wordt gevraagd, laten een zorgvuldige evenwichtige belangenafweging zien.

Op basis van het voorgaande komt het SBO tot een positief oordeel over het beleid en uitvoering door het bestuur in 2022 en de verantwoording die daarover is afgelegd. Het SBO spreekt het vertrouwen uit dat ook in 2023 de relatie met het bestuur constructief en prettig zal zijn.

Overleg met de raad van toezicht

Het SBO heeft in 2022, vanuit de nieuwe governance, één keer rechtstreeks met de raad van toezicht gesproken. Daarbij is de gang van zaken bij het fonds in relatie tot de standaardkringen en de voortgang op het plan van aanpak van de raad aan de orde geweest.

9. Verslag Kring DB Premie

9. Verslag Kring DB Premie

De kring wordt gekenschetst door een lagere premie met een hogere risicohouding. De premie wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DB Premie:

- Een lagere premie voor het pensioen van werknemers;
- Binnen het budget zorgt de werkgever met ons voor de best mogelijke uitkomst voor de werknemers;
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers;
- Bereid wat meer risico te nemen;
- Zijn de resultaten goed? Dan is er een reële kans op indexatie.

In 2022 leidde de oorlog in de Oekraïne tot een onrustige financiële markt. Dit had tot gevolg dat de rentes sterk zijn toegenomen. De sterke daling van de verplichtingen die daarmee gepaard ging leidde tot een toename van de dekkingsgraad. Deze toename werd gedempt door de afname van het vermogen mede veroorzaakt door de opgelopen rente en een afname van de zakelijke beleggingen. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 20%-punt tot ongeveer 117%. Eind 2022 wordt daarmee voldaan aan de vereisten van het MVEV. Wel is er nog een reservetekort. Begin 2022 was de kring nog in een situatie van onderdekking, door gebruik te maken van de vrijstellingsregeling is een korting wegens 5 jaar onder MVEV voorkomen. Door de toename van de dekkingsgraad is voor het herstelplan in 2023 het niet nodig gebruik te maken van de vrijstellingsregeling. Ook is een overgang naar het Transitie FTK op dit moment geen direct aandachtspunt. De nieuwe Pensioenwet die naar verwachting per 1 juli van kracht wordt zal wel leiden tot verdere aandacht voor de toekomst van de kring. Dit is onderdeel van het project Expeditie Pensioenakkoord.

Nadere financiële informatie over Kring DB Premie is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 26).

9.1. Kerncijfers Kring DB Premie

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	52	55	62	71	19
Deelnemers	5.629	5.769	6.231	5.570	2.083
Actieven en arbeidsongeschikten	2.846	3.695	3.956	4.351	553
Gewezen deelnemers	2.693	2.021	2.229	1.197	1.524
Pensioengerechtigden	90	53	46	22	6
Toeslagverlening	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsrendement	-25,34%	3,61%	11,90%	21,68%	-1,79%
Benchmarkrendement	-25,63%	2,08%	11,91%	22,44%	-2,29%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,35%	0,33%	0,30%	0,28%	0,29%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,14%	0,15%	0,26%	0,34%	0,17%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen	23.038	25.971	25.980	25.353	2.838
Saldo overdracht van rechten	-1.522	-6.175	430	194	8.006
Pensioenuitkeringen	-263	-294	-147	-43	-5

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,30%	0,66%	0,40%	0,94%	1,57%
Actieven en arbeidsongeschikten	41.691	70.004	58.596	36.372	3.797
Gewezen Deelnemers	26.577	21.405	21.560	7.235	8.481
Pensioentrekkenden	2.663	2.697	2.871	2.008	482
Overige (oa schadereserve en IBNR)	4.361	4.637	3.175	2.425	199
Totaal	75.292	98.743	86.202	48.040	12.959

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad ultimo	117,0	96,9	85,6	86,5	93,3
Beleidsdekkingsgraad (december)	107,4	91,9	81,0	89,3	101,4

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Vastgoedbeleggingen	8.432	9.109	6.134	3.333	357
Aandelen	26.663	27.601	21.628	11.159	1.026
Vastrentende waarden	39.229	36.511	22.692	16.715	1.569
Derivaten	8.073	13.653	14.503	5.285	728
Overige beleggingen	5.462	5.808	4.861	1.894	172
Totaal belegd vermogen	87.859	92.682	69.818	38.386	3.852

Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Directe beleggingsopbrengsten	-2	-3	47	23	-67
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-26.558	3.406	6.715	3.516	-67
- <i>Beheerkosten</i>	240	200	128	55	
- <i>Transactiekosten</i>	128	123	144	89	5
Kosten van vermogensbeheer	72	67	39	18	2

9.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris).
	Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 114.866 (2022).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.802 (2022). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2022).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2022).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2022).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen Deeltijdpensioen

9.2.1 Toeslagbeleid

Jaarlijks beslist het bestuur of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop besloten per 1 januari 2023 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Premie. Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,00%
2019	1,47%	0,00%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
2023	17,16%	0,00%
Cumulatieve achterstand		25,30%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

9.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Premie heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 98,6% per 31 december 2022. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 107,4%. Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2022 blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2030 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

Vrijstellingsregeling 2022

In 2022 is gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling. Dit omdat de kring eind 2021 niet voldeed aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen. Daarmee is in 2022 een korting voorkomen. De vrijstellingsregeling stelt dat indien de dekkingsgraad minimaal 90% is er geen MVEV korting hoeft te worden doorgevoerd. Het bestuur acht het evenwichtig dat deze korting niet is doorgevoerd en heeft in zijn afweging de volgende informatie betrokken.

- Aangetoond is dat geen korting doorvoeren (tot een niveau van ca 105%) geen ongewenste financiële ontwikkeling tot gevolg heeft, daar de dekkingsgraad van Kring DB Premie door dit besluit jaarlijks slechts met circa 0,04% lager uitvalt ten opzichte van de situatie dat er wel een korting wordt doorgevoerd.
- Vastgesteld is, dat Kring DB Premie binnen de gestelde termijn van 10 jaar voldoende herstelkracht heeft om te herstellen tot het VEV.
- Indien een korting op de uitkering van de gepensioneerde deelnemers wordt voorkomen, heeft dit gelet op de minimale waarde van de uitkeringen van gepensioneerden nauwelijks invloed op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Een maximale korting van ca 8% (105% - 97%) zal een jaarlijks effect op de uitkeringen hebben van ca 35.000 euro op een totaal vermogen van 95 miljoen. Daarmee is er een dekkingsgraad effect van minder dan 0,04%. Een korting op de uitkering van gepensioneerden heeft individueel echter een effect van 8% op de maandelijkse uitkering.
- Het toepassen van de vrijstellingsregeling heeft geen verwacht effect op de premie of de opbouw van de actieve deelnemers.

9.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2022 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2022 (HBT 2022) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	96%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	35%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 96% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 35%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

9.2.4 Herverzekering

In 2022 geldt nog de overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen de Kring DB Premie. Vanaf 1 januari 2023 wordt deze dekking ondergebracht bij elipsLife.

De dekking van deze risico's is gewenst omdat de omvang van de kring in de eerste jaren niet voldoende groot is om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) vanuit de kring financieel op te vangen. Met de herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

9.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad	117,0%	96,9%	85,6%	86,5%	93,3%
Beleidsdekkingsgraad	107,4%	91,9%	81,0%	89,3%	101,4%
Reële dekkingsgraad*	78,5%	73,3%	65,5%	70,4%	81,0%
Vereiste dekkingsgraad	125,6%	118,5%	117,4%	120,3%	122,0%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Administratieve uitvoeringskosten	449	514	532	512	112
In euro's per deelnemer	153	137	133	117	202
Vermogensbeheerkosten	312	267	167	73	8
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,35%	0,33%	0,30%	0,28%	0,29%
Transactiekosten	128	123	144	89	5
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,14%	0,15%	0,26%	0,34%	0,17%
Gemiddeld belegd vermogen	89.520	80.905	55.202	26.227	2.711

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer;
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	30	26	11	6	1
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	42	41	28	12	-
Bewaarloon	-	-	-	-	0
Advieskosten	-	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-	-	-
Interne kosten	-	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-	1
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	240	200	128	55	6

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Totaal	312	267	167	73	8

9.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Premie zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Premie belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Premie is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.2.

9.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Premie weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	38.887.933	44,26%	38.158.891	41,20%
Rente & Matching	29.464.909	33,54%	34.442.045	37,20%
Inflatie	19.460.878	22,15%	19.802.330	21,40%
Liquide Middelen	45.280	0,05%	278.734	0,30%
Totaal Assets	87.859.000	100,00%	92.682.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,10%	-14,92%	17,80%	14,20%
Rente	-17,33%	-16,87%	-1,61%	-3,04%
Matching	-79,39%	-79,38%	-29,82%	-29,82%
Inflatie	0,72%	-2,56%	24,38%	23,56%
Liquide Middelen	-3,92%	0,34%	-3,77%	-0,14%
Totaal Assets	-25,34%	-25,63%	3,61%	2,08%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

9.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon

€ 30 (€ 26).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 240 (2021: € 200). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 128 (2021: € 123).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -26.632 (2021: € 3.336) voor een vermogen dat daalde van € 92.682 tot € 87.859 per ultimo 2022 in de Kring DB Premie.

9.5. Actuariële paragraaf

9.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DB Premie bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	16.573	10.744	-7.495	-5.306	-322
Premie	139	-1.668	1.219	-721	-84
Waardeoverdrachten	-233	541	35	10	-575
Kosten					-5
Uitkeringen	-8	-2	-4	-1	
Overige kanssystemen	-365	-157	108	340	1
Toeslagverlening					
Incidentele mutaties	-243	-84	192	-33	6
Andere oorzaken	-2	-12	-14	107	1
Totaal	15.861	9.362	-5.959	-5.604	-978

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-26.064	3.894	6.950	3602	-57
Wijziging RTS TV	42.637	6.850	-14.445	-8908	-265
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	16.573	10.744	-7.495	-5.306	-322

Het resultaat in het boekjaar bedraagt 15.861 voor Kring DB Premie. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Ondanks negatieve rendementen resulteert door de gestegen rente een positief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is positief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 102% op basis van de RTS per 1 januari 2022.
- Het resultaat op waardeoverdrachten is negatief doordat de wettelijke grondslagen voor waarde-overdrachten afwijken van de grondslagen van het fonds.
- Op kanssystemen is met name een negatief resultaat ontstaan door een negatief resultaat op arbeidsongeschiktheid.
- Gedurende het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties

9.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendeekkende premie en de (ongedempte) kostendeekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Feitelijke premie	23.038	25.971	25.980	25.353	2.838
Kostendeekkende premie	26.602	31.922	29.270	31.319	3.566
Gedempte kostendeekkende premie	17.444	17.325	15.417	18.997	2.254

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop	17.669	12.939
Risicokoopsom overlijdensrisico	965	893
Risicokoopsom Premievrijstelling	1.088	1.138
Solvabiliteitsopslag	1.928	1.847
Opslag pensioenuitvoeringskosten	443	508
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	945	8.646
Totaal	23.038	25.971

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2022	Gedempte kostendeekkende premie 2022	Kostendeekkende premie 2021	Gedempte kostendeekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	22.075	10.424	26.758	10.613
Solvabiliteitsopslag	4.084	1.928	4.656	1.847
Opslag pensioenuitvoeringskosten	443	443	508	508
Voorwaardelijke onderdelen		4.649		4.357
Totaal	26.602	17.444	31.922	17.325

9.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is dit jaar voor onbepaalde tijd akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing. Dit zolang de dekking van de herverzekering op een zelfde wijze blijft vormgegeven. De ontheffing houdt in dat voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Aanwezig eigen vermogen	12.790	-3.071	-12.433	-6.474	-870
Minimaal vereist eigen vermogen	3.964	5.136	4.540	2.499	555
Vereist eigen vermogen	19.305	18.297	14.977	9.769	2.848

De vermogenspositie van Kring DB Premie kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

Uit het herstelplan dat in Q1 2023 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

9.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Premie aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 880.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 44.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Premie verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Premie in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Premie is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Premie op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Premie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

9.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Premie zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Premie is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is eind 2022 geüpdatet. Dit betrof een update van de doorrekening van de kritische grenzen. Dit leidt niet tot aanpassing van beleid.

9.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Premie een strategie waarbij 31% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Premie de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt ook de toekomstige jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat op de premie leiden beperkt.

9.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

9.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Premie beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

9.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

9.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

9.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

9.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 9.2.4).

9.7. Terugblik 2022

In het verslagjaar is het aantal werkgevers in Kring DB Premie stabiel gebleven op ca 50 werkgevers. Het aantal deelnemers daalde met ca 100 deelnemers tot ca. 5.700 deelnemers.

Financiële positie

In 2022 is de dekkingsgraad sterk toegenomen met ca 20% van ca 97% tot ca 117%. Daarmee is de kring uit dekkingstekort en kunnen bij het handhaven van dit niveau aan dekkingsgraad eind 2023 mogelijk toeslagen worden verleend. Bij het vaststellen van het herstelplan, de kring heeft nog wel een reservetekort, is geen gebruik van de vrijstellingsregeling gemaakt. De kring herstelt tijdig tot het vereist eigen vermogen.

Vrijstellingsregeling begin 2022

Begin 2022 was de financiële positie nog onvoldoende. Op basis van de dekkingsgraad van 97% per 31 december 2021 zou op basis van de reguliere wetgeving leiden tot een korting tot het niveau van het Minimaal Vereist Eigen Vermogen. Daarom is begin 2022 gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling. Daarmee is een korting voorkomen. Het bestuur heeft vastgesteld dat het gebruik maken van deze regeling evenwichtig is.

Nieuwe Herverzekeraar

In 2022 is voor de standaardkringen een nieuwe herverzekeraar gekozen. Vanaf 1 januari 2023 zal elipsLife de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid verzekeren. De dekking voor de deelnemers blijft identiek. Ook geldt dat de kringen de risico's nog steeds volledig herverzekeren. Daarmee is er geen wijziging in de financiële opzet. De overgang van AP&L naar elipsLife leidt tot een verlaging van de tarieven voor de dekking van de genoemde risico's op totaal niveau van ca 15%.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 76.207 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 115,6% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

9.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Premie is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Herstelplan

In mei heeft DNB het herstelplan van Kring DB Premie goedgekeurd, waardoor formeel Kring DB premie vanuit de financiële positie per 31 december 2022 tijdig kan herstellen zonder aanvullende (kortings-) maatregelen.

9.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan (SBO) is het belanghebbenden orgaan voor de standaardkringen. Het verslag van het SBO is opgenomen in paragraaf 8.9.

10. Verslag Kring DB Stabiliteit

10. Verslag Kring DB Stabiliteit

In de Kring DB Stabiliteit ligt de focus op stabiliteit. Daarmee komen wij tegemoet aan werkgevers die een hogere mate van stabiliteit willen in de premiestelling en de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De premie is gebaseerd op de 'Verwacht Rendement'-methodiek. De premiegrondslagen worden telkens voor vijf jaar vastgelegd. Voor het jaar 2022 zijn de grondslagen weer voor 5 jaar vastgezet. Wij verwachten met een lagere risicohouding toch een belangrijke mate van koopkrachtbehoud te realiseren. Een hoge mate van stabiliteit in de dekkingsgraad bereiken wij door een 'medium risk'-beleggingsbeleid in combinatie met een hogere renteafdekking. Wij willen daarmee de kans op korten zo veel mogelijk beperken. De kring ambieert een gedeeltelijk geïndexeerd pensioen.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Samengevat zijn de kenmerken van de Kring DB Stabiliteit als volgt:

- Een goede basisdekkingsgraad bij de start. Met op termijn de mogelijkheid tot indexatie;
- De focus ligt op stabiliteit van premie ontwikkeling en dekkingsgraad. De premie wordt voor 5 jaar vastgelegd en wordt elke 5 jaar herzien;
 - Deze herziening heeft in 2022 plaats gevonden. Door de sterk gedaalde rente in de afgelopen 5 jaar leidt dit tot een hogere premie daar de rendementscurve op een lager niveau is vastgesteld.
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers;
- Deelnemers die instappen zijn bereid met mate risico te nemen.

De financiële ontwikkelingen, inclusief de effecten van de Corona-crisis, hebben geleid tot een lage dekkingsgraad. Dit wordt mede veroorzaakt door een tegenvallende premie-instroom. In 2022 was de premiedekkkingsgraad 98%. Door het tegenvallende premievolume heeft de premie daarmee beperkt bijgedragen aan de verbetering van de dekkingsgraad. De hoge rente afdekking leidt tot stabiliteit in de dekkingsgraad. Daarmee profiteert Kring Stabiliteit minder van de stijging van de rente. De dekkingsgraad blijft daarmee stabiel. In combinatie met de overige mutaties is de dekkingsgraad grofweg op hetzelfde niveau gebleven van circa 87%.

Nadere financiële informatie over Kring DB Stabiliteit is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 27).

10.1. Kerncijfers Kring DB Stabiliteit

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Kerncijfers

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	63	71	71	48	39
Deelnemers	1.826	1.863	1.848	708	294
Actieven en arbeidsongeschikten	775	1.430	1.566	620	251
Gewezen deelnemers	1.020	416	275	84	41
Pensioengerechtigden	31	17	7	4	2
Toeslagverlening	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsrendement	-40,69%	-7,81%	17,76%	24,64%	0,77%
Benchmarkrendement	-40,83%	-8,76%	18,02%	24,98%	0,38%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,35%	0,34%	0,30%	0,28%	0,26%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,16%	0,16%	0,27%	0,32%	0,14%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen	7.158	10.732	11.976	4.266	1.622
Saldo overdracht van rechten	-811	58	809		-3
Pensioenuitkeringen	-77	-47	-37	-2	-1

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,33%	0,65%	0,37%	0,88%	1,51%
Actieven en arbeidsongeschikten	14.346	28.055	21.740	7.245	2.563
Gewezen Deelnemers	9.599	4.557	1.654	491	159
Pensioentrekkenden	794	661	268	71	52
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.413	1.464	694	269	97
Totaal	26.152	34.737	24.356	8.076	2.871

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad ultimo	87,1	87,5	89,8	96,6	103,2
Beleidsdekkingsgraad (december)	85,4	86,1	89,4	101,3	107,7

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Vastgoedbeleggingen	1.733	2.207	1.436	508	192
Aandelen	4.163	5.616	4.145	1.415	460
Vastrentende waarden	9.004	11.127	6.436	4.067	1.262
Derivaten	5.710	9.158	7.586	1.514	810
Overige beleggingen	1.216	1.375	1.074	294	91
Totaal belegd vermogen	21.826	29.483	20.677	7.798	2.815

* Met ingang van 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Directe beleggingsopbrengsten	-1	-1	11	8	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-13.511	-1.539	2.096	848	21
- <i>Beheerkosten</i>	62	59	32	11	5
- <i>Performance gerelateerde kosten</i>	-	-	-	-	-
- <i>Transactiekosten</i>	39	40	38	18	3
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	-	-	-	-	-
Kosten van vermogensbeheer	27	27	10	5	1

10.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitvoeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 114.866 (2022).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.802 (2022). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2022).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2022).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2022).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd Hoog-laag Uitruil partnerpensioen Deeltijdpensioen

10.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2023 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Stabiliteit.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,00%
2019	1,47%	0,00%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
2023	17,16%	0,00%
Cumulatieve achterstand		25,30%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

10.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Stabiliteit heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 89,5% per 31 december 2022. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 85,4%.

Uit de actualisatie van het herstelplan in 2022 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2030 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

Uit het herstelplan dat in Q1 2023 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring niet tijdig uit herstel komt. Hieruit vloeit een korting voort van ca 0,5%. Deze korting zal in de komende periode worden verwerkt en doorgevoerd.

10.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2019 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2022 (HBT 2022) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding.

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	88%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	24%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 88% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 24%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

10.2.4 Herverzekering

In 2022 geldt nog de overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen de Kring DB Stabiliteit. Vanaf 1 januari 2023 wordt deze dekking ondergebracht bij elipsLife.

De dekking van deze risico's is gewenst omdat de omvang van de kring in de eerste jaren niet voldoende groot is om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) vanuit de kring financieel op te vangen. Met de herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

10.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad	87,1%	87,5%	89,8%	96,6%	103,2%
Beleidsdekkingsgraad	85,4%	86,1%	89,4%	101,3%	107,7%
Reële dekkingsgraad*	62,5%	68,6%	72,3%	80,0%	86,7%
Vereiste dekkingsgraad	116,9%	112,3%	111,6%	113,5%	113,5%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De administratieve uitvoeringskosten omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;

- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Administratieve uitvoeringskosten	132	215	218	110	46
In euro's per deelnemer	164	149	139	176	182
Vermogensbeheerkosten	89	86	42	16	6
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,35%	0,34%	0,30%	0,28%	0,26%
Transactiekosten	39	40	38	18	3
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,16%	0,16%	0,27%	0,32%	0,14%
Gemiddeld belegd vermogen	25.202	25.043	14.201	5.632	2.148

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	19	15	3	2	1
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	8	12	7	3	-
Bewaarloon	-	-	-	-	0
Advieskosten	-	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-	-	-
Interne kosten	-	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-	-

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	62	59	32	11	5
Totaal	89	86	42	16	6

10.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Stabiliteit zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Stabiliteit belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Stabiliteit is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.3.

10.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	6.071.952	27,82%	7.764.429	26,30%
Rente & Matching	11.650.460	53,38%	16.884.059	57,30%
Inflatie	4.003.128	18,34%	4.800.127	16,30%
Liquide Middelen	100.460	0,46%	34.385	0,10%
Totaal Assets	21.826.000	100,00%	29.483.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,10%	-14,92%	17,79%	14,18%
Rente	-17,38%	-16,87%	-12,08%	13,46%
Matching	-78,40%	-78,39%	-29,65%	-29,65%
Inflatie	0,72%	-2,56%	24,38%	24,38%
Liquide Middelen	-0,22%	0,34%	-4,43%	-0,06%
Totaal Assets	-40,69%	-40,83%	-7,81%	-8,76%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

10.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 19 (2021: € 15).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 62 (2021: € 59). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 39 (2021: € 40). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -13.539 (2021: € -1.567) voor een vermogen dat daalde van € 29.483 tot € 21.826 per ultimo 2022 in Kring DB Stabiliteit.

10.5. Actuariële paragraaf

10.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van Kring DB Stabiliteit bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	1.297	1.151	-1.807	-571	-131
Premie	-198	-2.895	-508	144	108
Waardeoverdrachten	-118	-1	3	-	-
Kosten	-	-	-	-	-
Uitkeringen	-3	2	-2	-	-
Overige kanssystemen	-231	-61	35	9	-2
Toeslagverlening	-	-	-	-	-
Incidentele mutaties	-56	-30	62	-1	4
Andere oorzaken	267	-5	-2	50	-
Totaal	958	-1.839	-2.219	-369	-21

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-13.342	-1.374	2.161	866	27
Wijziging RTS TV	14.639	2.525	-3.968	-1.437	-158
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	1.297	1.151	-1.807	-571	-131

Het resultaat van kring DB Stabiliteit bedraagt € 958 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Door de gestegen rente is een positief resultaat op beleggingen behaald;
- Het premieresultaat is negatief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 98%;

- Op waardeoverdrachten wordt een negatief resultaat geleden. Dit doordat er een verschil is in de grondslagen tussen de wettelijke grondslagen bij waardeoverdracht en de grondslagen van de kring op het moment van overdracht.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan doordat de uitkering van de herverzekeraar lager is dan de toename van de TV wegens arbeidsongeschiktheid;
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

10.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Feitelijke premie	7.158	10.732	11.976	4.266	1.622
Kostendekkende premie	8.171	15.034	13.983	4.611	1.708
Gedempte kostendekkende premie	6.998	10.116	9.638	3.755	1.441

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop	7.979	8.116
Risicokoopsom overlijdensrisico	212	587
Risicokoopsom Premievrijstelling	336	484
Solvabiliteitsopslag	514	715
Opslag pensioenuitvoeringskosten	130	214
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-2.013	616
Totaal	7.158	10.732

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2022	Gedempte kostendekkende premie 2022	Kostendekkende premie 2021	Gedempte kostendekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	7.160	4.181	13.280	6.167
Solvabiliteitsopslag	881	514	1.540	715
Opslag pensioenuitvoeringskosten	130	130	214	214
Voorwaardelijke onderdelen		2.173		3.020
Totaal	8.171	6.998	15.034	10.116

10.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is dit jaar voor onbepaalde tijd akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing. Dit zolang de dekking van de herverzekering op een zelfde wijze blijft vormgegeven. De ontheffing houdt in dat voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Aanwezig eigen vermogen	-3.376	-4.334	-2.495	-276	93
Minimaal vereist eigen vermogen	1.361	1.796	1.275	420	131
Vereist eigen vermogen	4.411	4.281	2.818	1.091	387

De vermogenspositie van Kring DB Stabiliteit kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als onvoldoende wegens dekkingstekort.

10.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Stabiliteit aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 220.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 11.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de

betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Stabiliteit verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Stabiliteit. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Stabiliteit in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Stabiliteit is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Uit het herstelplan van Kring DB Stabiliteit blijkt dat de pensioenaanspraken en -rechten per 31 december 2022 met 4% voorwaardelijk gekort moeten worden om binnen de gestelde termijn van tien jaar te kunnen voldoen aan het gestelde in artikel 132 van de Pensioenwet. Het bestuur heeft besloten deze korting te spreiden over een periode van tien jaren. De onvoorwaardelijke korting per 31 december 2022 is bepaald op 0,5% en is niet in aanmerking genomen bij de vaststelling van de technische voorzieningen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Stabiliteit op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Indien de beleidsdekkingsgraad de komende jaren gedurig lager blijft uitkomen dan het niveau van de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen, dan zal per 31 december 2024 een kortingsmaatregel moeten worden uitgevoerd op basis van artikel 140 (maatregel minimaal vereist eigen vermogen).

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Stabiliteit is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

10.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Stabiliteit zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Stabiliteit is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 geupdate. Dit betrof een update van de doorrekening van de kritische grenzen. Dit leidt niet tot aanpassing van beleid.

10.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Stabiliteit een strategie waarbij 57% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 beperkt positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico bijna volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Stabiliteit de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat op de premie leiden beperkt.

Het doel in 2022 is om 57% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van de marktrentecurve af te dekken. In 2022 is geconstateerd dat door Kringwissels tijdelijk de afdekking niet volledig was ingeregeld. Dit heeft geleid tot een verlies ten opzichte van de bedoelde afdekking van circa 267K. Dit verlies is gecompenseerd en als vordering opgenomen in de balans. Door de volledige compensatie is er geen effect voor de deelnemers.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdeckingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve.

10.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

10.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt.. Dit risico is voor de kring DB Stabiliteit beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

10.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

10.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

10.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

10.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 10.2.4).

10.7. Terugblik 2022

In het verslagjaar is het aantal werkgevers in de kring afgenomen tot 63 werkgevers. Het aantal deelnemers is licht afgenomen en dit zijn er in totaal ca 1.800 deelnemers per ultimo 2022.

De huidige financiële ontwikkelingen, inclusief de effecten van de Corona-crisis, hebben geleid tot een lage dekkingsgraad. In 2022 was de premiedekkingsgraad 98%. De premie heeft daarmee bijgedragen aan een lichte verbetering van de dekkingsgraad. De hoge rente afdekking leidt ertoe dat de toename van de rente niet leidt tot een toename van de dekkingsgraad, zoals bij andere kringen (en pensioenfondsen) wel zichtbaar is. In 2022 is geconstateerd dat door Kringwissels tijdelijk de afdekking niet volledig was ingeregeld. Dit heeft geleid tot een verlies tov de bedoelde afdekking van ca 267K. Dit verlies is gecompenseerd. En is als vordering opgenomen in de balans. Daarmee is er geen effect voor de deelnemers. Overige mutaties hebben geleid dat de dekkingsgraad grofweg op hetzelfde niveau is gebleven van ca 87%.

Nieuwe Herverzekeraar

In 2022 is voor de standaardkringen een nieuwe herverzekeraar gekozen. Vanaf 1 januari 2023 zal elipsLife de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid verzekeren. De dekking voor de deelnemers blijft identiek. Ook geldt dat de kringen de risico's nog steeds volledig herverzekeren. Daarmee is er geen wijziging in de financiële opzet. De overgang van AP&L naar elipsLife leidt tot een verlaging van de tarieven voor de dekking van de genoemde risico's op totaal niveau van ca 15%.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze

invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 26.418 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 86,2% zijn.

Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbevingen in de rente.

10.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Stabiliteit is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Herstelplan en korting

Door de kritieke financiële situatie is het voor de kring niet mogelijk binnen 10 jaar voldoende te herstellen. In het herstelplan dat in maart 2023 is ingediend is dan ook een korting benodigd om aan de wettelijke vereisten te voldoen. Deze korting is vastgesteld op 0,5% in 2023. Ook zijn 9 voorwaardelijke kortingen in het herstelplan opgenomen waarmee de dekkingsgraad in 10 jaar herstelt tot een dekkingsgraad die voldoet aan het benodigde vereiste eigen vermogen. Uit het herstelplan blijkt dat de kring onvoldoende herstelkracht heeft om te voldoen aan de vereisten binnen 10 jaar te herstellen, waardoor een korting benodigd is. De premie-instroom is ten opzichte van 2022 verder afgenomen. Ondanks dat de premiedekkingsgraad in 2023 toegenomen is tot circa 150%, leidt dit niet tot het benodigde herstel om een korting te voorkomen.

In mei heeft DNB het herstelplan van Kring DB Stabiliteit goedgekeurd, waardoor formeel Kring DB Stabiliteit de in het herstelplan vastgestelde korting kan gaan doorvoeren. Deze zal per 1 november 2023 worden doorgevoerd nadat alle deelnemers hier tijdig over zijn geïnformeerd.

10.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan (SBO) is het belanghebbenden orgaan voor de standaardkringen. Het verslag van het SBO is opgenomen in paragraaf 8.9.

11. Verslag Kring DB Koopkracht

11. Verslag Kring DB Koopkracht

In de Kring DB Koopkracht ligt de focus op het behoud van koopkracht voor de werknemers. Daarmee sluit deze kring aan bij werkgevers die het pensioen van hun werknemers willen laten meegroeien met de inflatie, nu en in de toekomst. Dit betekent dat er nominaal risico's geaccepteerd zijn ten gunste van een hoger verwacht rendement. Het beleggingsbeleid is 'high risk'. Deze kring zoekt daarmee aansluiting bij een gemiddeld fonds dat waardeverste uitkeringen ambieert.

De Kring DB Koopkracht streeft een volledig geïndexeerde pensioenuitkomst na. Uit hoofde van evenwichtigheid is een voor alle deelnemers gelijke toeslagmaatstaf gekozen, namelijk prijsinflatie.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Uitgangspunt van de Kring DB Koopkracht is de toeslagverlening zo goed als mogelijk na te komen. In deze kring is daar uiting aan gegeven door het heffen van een dekkingsgraadafhankelijke opslag op een DNB-UFR premie.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DB Koopkracht:

- Werknemers houden zo veel mogelijk koopkracht als zij met pensioen gaan;
- Het pensioen van de werknemers groeit waar mogelijk mee met de inflatie. Nu en in de toekomst;
- Ieder jaar stellen wij de premie opnieuw vast.
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers. Hierbij is de premiedekkingsgraad wel altijd minimaal 100%.

In 2022 leidde de oorlog in de Oekraïne tot een onrustige financiële markt. Dit had tot gevolg dat de rentes sterk zijn toegenomen. De sterke daling van de verplichtingen die daarmee gepaard ging leidde tot een toename van de dekkingsgraad. Deze toename werd gedempt door de afname van het vermogen mede veroorzaakt door de opgelopen rente en een afname van de zakelijke beleggingen. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 20 %-punt tot ongeveer 125%. Eind 2022 is de kring daarmee uit reservetekort. Ook geeft dit ruimte om per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen. Een overgang naar het Transitie FTK is op dit moment ook geen direct aandachtspunt. De nieuwe Pensioenwet die naar verwachting per 1 juli van kracht wordt zal wel leiden tot verdere aandacht voor de toekomst van de kring. Dit is onderdeel van het project Expeditie PensioenAkkoord.

In augustus 2022 is via een Collectieve Waardeoverdracht het Pensioenfonds BSG toegetreden tot de kring. Daarmee zijn de verplichtingen toegenomen met ca 73 mln. Omdat de dekkingsgraad van PF BSG op het moment van overgang net boven de dekkingsgraad van Kring Koopkracht lag, is een kleine extra toeslag toegekend aan de deelnemers van BSG.

Nadere financiële informatie over Kring DB Koopkracht is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 28).

11.1. Kerncijfers Kring DB Koopkracht

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	29	32	32	33	24
Deelnemers	1.444	1.048	982	940	449
Actieven en arbeidsongeschikten	417	751	730	838	413
Gewezen deelnemers	975	279	238	95	32
Pensioengerechtigden	52	18	14	7	4

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Toeslagverlening	1,75%	-	-	0	0

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsrendement	-22,40%	4,02%	10,76%	19,93%	-2,28%
Benchmarkrendement	-22,72%	2,35%	10,76%	20,58%	-2,75%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,37%	0,35%	0,30%	0,28%	0,29%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,11%	0,15%	0,26%	0,27%	0,17%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen	5.046	8.698	8.447	7.018	3.907
Saldo overdracht van rechten	84.512	5.528	148	17	-
Pensioenuitkeringen	-487	-63	-26	-11	-3

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,38%	0,66%	0,38%	0,92%	1,55%
Actieven en arbeidsongeschikten	12.447	27.037	20.504	11.365	3.965
Gewezen Deelnemers	56.278	6.586	2.634	685	133
Pensioentrekkenden	16.327	961	510	270	180
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.965	1.339	1.207	653	184
Totaal	87.017	35.923	24.855	12.973	4.462

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad ultimo	125,2	105,4	93,3	96,7	106,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	117,0	100,6	89,2	100,9	112,9

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Vastgoedbeleggingen	9.929	3.732	1.953	1.038	399
Aandelen	32.214	11.123	6.787	3.465	1.144
Vastrentende waarden	52.376	15.387	7.721	5.369	1.871
Derivaten	6.966	4.651	3.974	1.364	682
Overige beleggingen	6.925	2.323	1.495	593	189
Totaal belegd vermogen	108.410	37.216	21.930	11.829	4.285

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020	2019	2018
Directe beleggingsopbrengsten	-1	-1	15	8	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-17.538	1.527	1.879	1.200	-95
- <i>Beheerkosten</i>	198	75	40	19	
- <i>Transactiekosten</i>	80	45	44	23	5
Kosten van vermogensbeheer	65	31	12	6	1

11.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 114.866 (2022).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.802 (2022). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2022).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2022).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2022).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	1. Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 2. Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 3. Hoog-laag 4. Uitrui partnerpensioen 5. Deeltijdpensioen

11.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de

stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad gelijk aan 113,4%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 1,75% aan de deelnemers van Kring DB Koopkracht. Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,50%
2019	1,47%	0,39%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,00%
2023	17,16%	1,75%
Cumulatieve achterstand		22,66%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

11.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Koopkracht heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 106,7% per 31 december 2022. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 117%. Omdat de actuele dekkingsgraad eind 2022 reeds hoger is dan het VEV is geen actualisatie van het herstelplan in 2023 benodigd.

11.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2022 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2022 (HBT 2022) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Aanvangs-HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	98
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	96%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	36%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 98% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 36%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

11.2.4 Herverzekering

In 2022 geldt nog de overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen de Kring DB Koopkracht. Vanaf 1 januari 2023 wordt deze dekking ondergebracht bij elipsLife.

De dekking van deze risico's is gewenst omdat de omvang van de kring in de eerste jaren niet voldoende groot is om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premienvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) vanuit de kring financieel op te vangen. Met de herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

11.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad	125,2%	105,4%	93,3%	96,7%	106,1%
Beleidsdekkingsgraad	117,0%	100,6%	89,2%	100,9%	112,9%
Reële dekkingsgraad*	86,3%	80,2%	72,1%	79,5%	90,2%
Vereiste dekkingsgraad	124,6%	118,8%	117,6%	120,3%	121,7%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Administratieve uitvoeringskosten	102	102	134	137	56
In euro's per deelnemer	217	133	184	150	134
Vermogensbeheerkosten	263	106	52	25	8
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,37%	0,35%	0,30%	0,28%	0,29%
Transactiekosten	80	45	44	23	5
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,11%	0,15%	0,26%	0,27%	0,17%

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Gemiddeld belegd vermogen	70.464	30.205	17.010	8.700	2.797

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	31	16	3	2	1
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	34	15	9	4	-
Bewaarloon	-	-	-	-	-
Advieskosten	-	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-	-	-
Interne kosten	-	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	198	75	40	19	7
Totaal	263	106	52	25	8

11.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Koopkracht zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Koopkracht belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Koopkracht is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.4.

11.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Koopkracht weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	46.985.565	43,35%	15.376.851	41,30%
Rente & Matching	37.958.687	35,01%	13.666.793	36,70%
Inflatie	22.931.519	21,15%	8.114.345	21,80%
Liquide Middelen	534.229	0,49%	58.011	0,20%
Totaal Assets	108.410.000	100,00%	37.216.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-14,92%	-14,68%	17,80%	14,19%
Rente	-17,28%	-16,80%	-1,58%	-3,02%
Matching	-78,80%	-78,80%	-29,79%	-29,79%
Inflatie	0,76%	-2,70%	24,38%	23,56%
Liquide Middelen	-0,44%	-	-1,71%	-0,06%
Totaal Assets	-22,40%	-22,72%	4,02%	2,35%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

11.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 31 (2021: € 16).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 198 (2021: € 75). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 80 (2021: € 45). De genoemde bedragen zijn geen duizendtallen. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -17.604 (2021: € 1.495) voor een vermogen dat steeg van € 37.216 tot € 108.411 per ultimo 2022 in Kring DB Koopkracht (bedragen in duizendtallen). De stijging van het vermogen, ondanks de negatieve beleggingsopbrengst, is vooral toe te schrijven aan de toetreding van pensioenfonds BSG per 1 augustus 2022.

11.5. Actuariële paragraaf

11.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DB Koopkracht bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	28.904	4.269	-2.154	-1.132	-346
Premie	83	-78	740	450	458
Waardeoverdrachten	-7.474	-217	19	-2	-
Kosten	-	-	-	-	-4
Uitkeringen	-	-	1	-	-
Overige kanssystemen	90	-358	139	-3	32
Toeslagverlening	-1.461	-	-	-17	-
Incidentele mutaties	-101	-33	29	9	6
Andere oorzaken	-1	-3	-5	-2	-
Totaal	20.040	3.580	-1.231	-697	146

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-17.227	1.683	1.947	1.225	-85
Wijziging RTS TV	46.131	2.586	-4.101	-2.357	-261
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	28.904	4.269	-2.154	-1.132	-346

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring DB Koopkracht € 20.040. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Door de gestegen rente resulteert een positief resultaat op beleggingen
- Het premieresultaat is licht positief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 103%.
- Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt 7,5 mln negatief en ontstaat door de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 augustus 2022 van de opgebouwde pensioenaanspraken en solvabiliteitsmarge Stichting Pensioenfonds BSG. Dit resultaat dient in samenhang gezien te worden met het resultaat op de wijziging van de rentetermijnstructuur (29 mln positief) omdat de overdracht in het verloop gebaseerd is op de rentetermijnstructuur van 31 december 2021. De feitelijke overdracht heeft plaats gevonden op de grondslagen per de overdrachtsdatum.
Doordat de grondslagen van 1 januari 2022 afwijken van de grondslagen per 1 augustus 2022 is een negatief resultaat ontstaan. Ondanks dat deze waardeoverdracht dekkingsgraadneutraal heeft plaatsgevonden, resulteert dit, door het verschil in grondslagen, in een negatief resultaat. Dit wordt veroorzaakt door de gestegen rente in de periode 1 januari tot aan het moment van overdracht van 1 augustus. Het positieve effect van de rente is onderdeel van het beleggingsresultaat. Hieronder is een nadere toelichting opgenomen op deze collectieve waardeoverdracht.
- Op kanssystemen is een positief resultaat ontstaan door een positief resultaat op sterfte
- De toekenning per 1 januari 2023 van de toeslagen leidt tot een toename van de verplichtingen per 31 december, daarmee ontstaat een negatief resultaat van ca 1,5 miljoen.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

(Resultaat) Collectieve Waardeoverdracht BSG

Per 1 augustus 2022 is pensioenfonds BSG toegetreden tot Kring Koopkracht. Per 1 augustus was de verplichting die is overgedragen gelijk aan 73,6 mln. Daarmee is een koopsom betaald (inclusief DG opslag per 1 augustus van 15%) van 84,6 mln. Omdat de collectieve waardeoverdracht in het verloop van de verplichtingen is gewaardeerd op de grondslagen per 1 januari 2022 ontstaat het hierboven genoemde verlies. De waarde van de verplichtingen op basis van de grondslagen per 1 januari bedraagt 91,9 mln. Daarmee resulteert een verlies van ca 7,5 mln.

Doordat de beschikbare middelen bij Pensioenfonds BSG hoger zijn dan de benodigde koopsom, kan er een beperkte toeslag aan de deelnemers van BSG worden toegekend. Deze toekenning zal de komende periode administratief worden verwerkt. In totaliteit gaat dit om een bedrag van ca 450K die reeds in de verplichtingen is opgenomen.

11.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendeekkende premie en de (ongedempte) kostendeekkende premie worden gekwantificeerd.

De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Feitelijke premie	5.046	8.698	8.447	7.018	3.907
Kostendeekkende premie	5.791	10.158	9.112	7.854	4.149
Gedempte kostendeekkende premie	3.798	5.476	4.789	4.792	2.633

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop	2.878	4.117
Risicokoopsom overlijdensrisico	131	262
Risicokoopsom Premievrijstelling	267	397
Solvabiliteitsopslag	431	600
Opslag pensioenuitvoeringskosten	91	100
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	1.248	3.222
Totaal	5.046	8.698

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2022	Gedempte kostendeekkende premie 2022	Kostendeekkende premie 2021	Gedempte kostendeekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	4.798	2.293	8.553	3.409
Solvabiliteitsopslag	902	431	1.505	600
Opslag pensioenuitvoeringskosten	91	91	100	100
Voorwaardelijke onderdelen	-	983	-	1.367

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2022	2022	2021	2021
Totaal	5.791	3.798	10.158	5.476

11.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is dit jaar voor onbepaalde tijd akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing. Dit zolang de dekking van de herverzekering op een zelfde wijze blijft vormgegeven. De ontheffing houdt in dat voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Aanwezig eigen vermogen	21.966	1.926	-1.654	-423	-
Minimaal vereist eigen vermogen	3.756	1.832	1.344	676	-
Vereist eigen vermogen	21.365	6.744	4.363	2.637	-

De vermogenspositie van Kring DB Koopkracht kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Uit het herstelplan dat in Q1 2022 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

11.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Koopkracht aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 730.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 36.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Koopkracht verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Koopkracht. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Koopkracht in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Koopkracht is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Koopkracht op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Koopkracht is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie zou wijzigen in niet voldoende. Het eigen vermogen zou in dat geval lager zijn dan het vereist eigen vermogen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

11.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Koopkracht zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol. De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Koopkracht is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

11.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Premie een strategie waarbij 31% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Koopkracht de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat leiden op de premie beperkt.

Het doel in 2022 is om 31% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van de marktrentecurve af te dekken.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve.

11.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

11.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Koopkracht beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

11.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

11.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

11.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

11.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 11.2.4).

11.7. Terugblik 2022

Eind van het verslagjaar waren 29 werkgevers aangesloten bij de kring, met in totaal ca 1.450 deelnemers.

In 2022 leidde de oorlog in de Oekraïne tot een onrustige financiële markt. Dit had tot gevolg dat de rentes sterk zijn toegenomen. De sterke daling van de verplichtingen die daarmee gepaard ging leidde tot een toename van de dekkingsgraad. Deze toename werd gedempt door de afname van het vermogen mede veroorzaakt door de opgelopen rente en een afname van de zakelijke beleggingen. De dekkingsgraad is daardoor toegenomen met circa 20 %-punt tot ongeveer 125%. Eind 2022 is de kring daarmee uit reservetekort. Ook geeft dit ruimte om per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen. Een overgang naar het Transitie FTK is op dit moment ook geen direct aandachtspunt. De nieuwe Pensioenwet die naar verwachting per 1 juli van kracht wordt zal wel leiden tot verdere aandacht voor de toekomst van de kring. Dit is onderdeel van het project Expeditie PensioenAkkoord.

Collectieve Waardeoverdracht BSG

In augustus 2022 is via een Collectieve Waardeoverdracht het Pensioenfonds BSG toegetreden tot de kring. Daarmee zijn de verplichtingen toegenomen met ca 73 mln. Omdat de dekkingsgraad van PF BSG op het moment van overgang net boven de dekkingsgraad van Kring Koopkracht lag, is een kleine extra toeslag toegekend aan de deelnemers van BSG.

Nieuwe Herverzekeraar

In 2022 is voor de standaardkringen een nieuwe herverzekeraar gekozen. Vanaf 1 januari 2023 zal elipsLife de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid verzekeren. De dekking voor de deelnemers blijft identiek. Ook geldt dat de kringen de risico's nog steeds volledig herverzekeren. Daarmee is er geen wijziging in de financiële opzet. De overgang van AP&L naar elipsLife leidt tot een verlaging van de tarieven voor de dekking van de genoemde risico's op totaal niveau van ca 15%.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe

UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentemijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 87.620 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 124,5% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

11.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Koopkracht is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

11.9. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan

Het Samengevoegd Belanghebbenden Orgaan (SBO) is het belanghebbenden orgaan voor de standaardkringen. Het verslag van het SBO is opgenomen in paragraaf 8.9.

12. Verslag Kring DB Evenwicht

12. Verslag Kring DB Evenwicht

Sinds 1 november 2020 heeft Centraal Beheer APF de Kring DB Evenwicht gestart. Hierin zijn per die datum Pensioenfonds Scildon en Kring Primo Volo toegetreden. Beide toetreders hebben geen actieve deelnemers daarmee is Kring DB Evenwicht op dit moment nog een premievrije kring.

Vlak voor de overgang per 1 november 2020 is een deel van de aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds Scildon omgezet naar aanspraken zoals geadmistreerd binnen de Kring DB Evenwicht bij het Centraal Beheer APF. Daarmee hebben alle aanspraken een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Ook zijn tijdelijke ouderdomspensioenen omgezet in een levenslang Ouderdomspensioen ingaande op 68 jaar. De aanspraken binnen Kring Primo Volo waren reeds ingaand op 68 jaar. In 2022 is de definitieve extra toekenning ad 3,80% aan alle deelnemers van Scildon verwerkt.

In 2022 hebben gesprekken tussen het BO en het bestuur over de toekomstbestendigheid van de kring plaatsgevonden. Daarbij hebben de BO van Pensioenfondsenkring1 en Kring Evenwicht onderzocht wat de mogelijkheden zijn om samen te gaan. De gesprekken hebben in mei 2023 geleid tot een principe akkoord, waarmee het bestuur in overleg met het BO de samenvoeging van beide kringen nader kan gaan uitvoeren.

In 2022 is de dekkingsgraad toegenomen. Eind van het jaar is besloten tot een gedeeltelijke toeslag van 7,88% per 1 januari 2023. Deze toeslag is in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De dekkingsgraad is daarmee in 2022 licht afgenomen tot 118,7%. Eind 2022 wordt voldaan aan de vereisten van het VEV waarmee de kring een reserve overschot heeft.

Nadere financiële informatie over Kring DB Evenwicht is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 29).

12.1. Kerncijfers Kring DB Evenwicht

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen voor 2020 betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2020.

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Werkgevers	2	2	2
Deelnemers	1.793	1.819	1.847
Actieven en arbeidsongeschikten	16	18	20
Gewezen deelnemers	1.063	1.092	1.118
Pensioengerechtigden	714	709	709
Toeslagverlening	7,88%	0,98%	0,00%

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020
Beleggingsrendement	-24,11%	1,96%	3,98%
Benchmarkrendement	-24,26%	0,74%	4,30%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,30%	0,29%	0,06%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,10%	0,10%	0,07%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Premiebijdragen	-		-
Saldo overdracht van rechten	-75	-214	337.498
Pensioenuitkeringen	-8.410	-7.949	-1.305

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,65%	0,55%	0,15%
Actieven en arbeidsongeschikten	2.678	3.609	3.633
Gewezen Deelnemers	104.181	158.997	180.103
Pensioentrekkenden	102.529	117.807	120.163
Overige (oa schadereserve en IBNR)	5.663	8.157	10.947
Totaal	215.051	288.570	314.846

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	118,7	120,4	110,7
Beleidsdekkingsgraad (december)	123,9	116,8	109,8

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	18.224	26.931	23.703
Aandelen	48.147	66.179	65.774
Vastrentende waarden	152.852	193.816	179.021
Derivaten	23.562	44.416	60.968
Overige beleggingen	12.192	16.511	18.364
Totaal belegd vermogen	254.977	347.853	347.830

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020
Directe beleggingsopbrengsten	-1	-1	158
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-83.356	7.552	12.355
- <i>Beheerkosten</i>	695	766	156
- <i>Performance gerelateerde kosten</i>	-	-	-
- <i>Transactiekosten</i>	288	344	225
Kosten van vermogensbeheer	176	241	50

12.2. Pensioenparagraaf

In Kring DB Evenwicht kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris – franchise
Franchise	Minimaal € 14.802 (2022)
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,875% (2022)
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Maximaal 1,3125% (2022)
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Maximaal 0,2625% (2022)
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

De tabel hierboven geeft de maximale opbouwpercentages weer die werkgevers kunnen aanbieden in Kring DB Evenwicht aan de werknemers. Op dit moment zijn er nog geen actieve deelnemers aangesloten. Er vindt dan ook geen opbouw en premiebetaling plaats.

12.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad 123,4%. Daarmee was er ruimte om gedeeltelijk te indexeren. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2023 een toeslag ter grootte van 7,88% (=45,9% van de volledige prijsinflatie ad 17,16%) te verlenen voor Kring Evenwicht. Deze is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2022.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2021 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,98%
2023	17,16%	7,88%
Cumulatieve achterstand		11,86%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

12.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Eind 2021 is de kring uit herstel, in 2022 is dan ook geen herstelplan opgesteld.

12.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring DB Evenwicht is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring DB Evenwicht. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2022 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	nvt
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	99%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	13%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 99% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 13%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

12.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Voor Kring DB Evenwicht zullen voor nieuwe actieve deelnemers de risico's worden ondergebracht in het contract van de overige standaardkringen met elipsLife. In 2022 was dit niet van toepassing. Voor een deel van deelnemers van Scildon lopen nog ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bij elipsLife. Kring DB Evenwicht is de nieuwe contractspartij zodat deze uitkeringen vanuit elipsLife kunnen blijven worden gehonoreerd.

Voor een deel van deelnemers van Volo lopen nog ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bij NN. Kring DB Evenwicht is de nieuwe contractspartij zodat deze uitkeringen vanuit NN kunnen blijven worden gehonoreerd.

12.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad	118,7%	120,4%	110,7%
Beleidsdekkingsgraad	123,9%	116,8%	109,8%

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Reële dekkingsgraad*	95,1%	95,1%	90,5%
Vereiste dekkingsgraad	113,5%	112,0%	111,6%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2022 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beginstand kostenvoorziening	7.246	7.377	7.158
Onttrekking uitvoeringskosten	-268	-287	-44
Rendement	-1.815	156	263
Eindstand kostenvoorziening	5.163	7.246	7.377

Eind 2022 is de kostenvoorziening ca 2,4% (2021: ca 2,5%) van de totale Technische Voorziening.

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Administratieve uitvoeringskosten	268	287	44
In euro's per deelnemer	367	395	60
Vermogensbeheerkosten	871	1.007	206
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,30%	0,29%	0,06%
Transactiekosten	288	344	225
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,10%	0,10%	0,07%
	-	-	-
Gemiddeld belegd vermogen	292.343	344.262	341.933

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten;
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	64	110	12
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	112	131	38
Bewaarloon	-		
Advieskosten	-		
Performance gerelateerde kosten	-		
Interne kosten			
Overige kosten	-		
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	695	766	156
Totaal	871	1.007	206

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

12.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Evenwicht zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Evenwicht belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Evenwicht is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.5.

12.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Evenwicht weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	70.223.264	27,54%	91.491.753	26,30%
Rente & Matching	142.149.487	55,75%	197.755.689	56,90%
Inflatie	42.269.487	16,58%	58.548.186	16,80%
Liquide Middelen	334.761	0,13%	57.372	-
Totaal Assets	254.976.999	100,00%	347.853.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,09%	-14,92%	17,81%	14,49%
Rente	-17,27%	-16,87%	-1,51%	-2,86%
Matching	-79,90%	-79,89%	-29,79%	-29,78%
Inflatie	0,72%	-2,56%	24,40%	25,26%
Liquide Middelen	0,16%	0,32%		
Totaal Assets	-24,11%	-24,26%	1,96%	0,74%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

12.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 64 (2021: € 110) .

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 695 (2021:€ 766). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 288 (2021:€ 344). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -83.533 (2021: € 7.310) voor een vermogen dat daalde van € 347.853 tot € 254.977 per ultimo 2022 in Kring DB Evenwicht.

12.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

12.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beleggingsopbrengsten	-2.766	28.260	-21.557
Premie	-	-	-
Waardeoverdrachten	3	297	53.655
Kosten	0	0	0
Uitkeringen	-27	1	0
Overige kanssystemen	-595	-662	894
Toeslagverlening	-15.261	-2.727	0
Incidentele mutaties	-135	-24	769
Andere oorzaken	-1	-33	59
Totaal	-18.782	25.112	33.820

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-80.392	8.761	12.342
Wijziging RTS TV	77.626	19.499	-33.899
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-2.766	28.260	-21.557

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring DB Evenwicht +/- € 18.782.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De gestegen rente in combinatie met negatieve rendementen ontstaat een negatief beleggingsresultaat van € 2,8 miljoen.
- Er is geen premieresultaat daar er in 2022 geen actieve deelnemers binnen de kring pensioen opbouwen. Er is geen premie betaald.
- De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen en leidt tot een negatief resultaat van ruim 15 miljoen.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit het resultaat op sterfte doordat de vrijval door overlijden kleiner is dan de benodigde toevoeging aan de voorziening; er is daarmee een negatief resultaat op langlevens.
- Gedurende het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

12.5.2 Solvabiliteitsstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitsstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Aanwezig eigen vermogen	40.148	58.930	33.820
Minimaal vereist eigen vermogen	8.662	11.584	12.623
Vereist eigen vermogen	29.052	34.605	36.482

De vermogenspositie van Kring DB Evenwicht kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

12.5.3 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Evenwicht aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.550.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 127.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring DB Evenwicht verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring DB Evenwicht in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Evenwicht is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Evenwicht op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Evenwicht is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

12.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Evenwicht zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Evenwicht is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

12.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Evenwicht een strategie waarbij 73% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Het doel in 2022 is om 73% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van de marktrentecurve af te dekken.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve.

12.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast. Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Evenwicht beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

12.6.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in

effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

12.6.4 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

12.6.5 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

12.6.6 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 12.2.4).

12.7. Terugblik 2022

Kring DB Evenwicht is per 1 november 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart. De verplichtingen en het vermogen zijn per deze datum overgedragen door Kring Primo Volo en Stichting Pensioenfonds Scildon i.l.. Hieraan is een zorgvuldig proces vooraf gegaan en heeft in Q4 2020 geleid tot de verwezenlijking van de overdracht. De deelnemers van Stichting Pensioenfonds Scildon i.l. hebben recht op een extra toeslag vanuit het overschot dat op de overdrachtsdatum aanwezig was. De definitieve extra toekenning ad 3,80% is in 2022 voor alle deelnemers van Scildon verwerkt.

In 2022 is de dekkingsgraad toegenomen. Eind van het jaar is besloten tot een gedeeltelijke toeslag van 7,88% per 1 januari 2023. Deze toeslag is in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De dekkingsgraad is daarmee in 2022 licht afgenomen tot 118,7%. Eind 2022 wordt nog voldaan aan de vereisten van het VEV waarmee de kring een reserve overschot heeft.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe

UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 215.456 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 118,4% bedragen.

Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

12.8. Gebeurtenissen na balansdatum

In 2022 hebben gesprekken tussen het BO en het bestuur over de toekomstbestendigheid van de kring plaatsgevonden. Daarbij hebben de BO van Pensioenfondsenkring¹ en Kring Evenwicht onderzocht wat de mogelijkheden zijn om samen te gaan. De gesprekken hebben in mei 2023 geleid tot een principe akkoord, waarmee het bestuur in overleg met het BO de samenvoeging van beide kringen nader kan gaan uitvoeren.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

12.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht

De standaardkring DB Evenwicht van Centraal Beheer APF, bestaat uit oud-deelnemers van Stichting Pensioenfonds Scildon en VOLO kring Primo (voorheen Stichting Jan Huysman Wz fonds). De kring kent geen actieve deelnemers. Daarmee is Kring DB Evenwicht een premievrije kring.

Alle aanspraken kennen een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.

Taken en bevoegdheden belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO van Kring DB Evenwicht heeft als primair doel erop toe te zien dat het bestuur het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement juist uitvoert en evenwichtige belangenafweging hanteert. Het BO heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten (artikel 115c van de Pensioenwet). Het BO kent daarbij – afhankelijk van het onderwerp – goedkeuringsrecht dan wel adviesrecht. Aan goedkeuring is onderworpen elk besluit van het bestuur tot:

- a) gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen;
- b) liquidatie, fusie of splitsing;
- c) wijziging van de collectiviteitskring waarvoor het BO is ingesteld;
- d) het strategische beleggingsbeleid;
- e) het premiebeleid, waaronder mede wordt begrepen de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten (op dit moment speelt dit niet bij Kring DB Evenwicht omdat de kring nog premievrij is);
- f) het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid;
- g) de vaststelling van een herstelplan als bedoeld in de Pensioenwet;
- h) het terugstorten van premie of geven van premiekorting als bedoeld in de Pensioenwet; en
- i) vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien toepassing wordt gegeven aan het hieromtrent bepaalde in de Pensioenwet.

Samenstelling BO

Het BO bestaat ultimo 2022 uit vier leden, die voor een periode van vier jaar zijn benoemd. Twee leden zijn betrokken geweest als BO-leden bij APF VOLO Kring Primo en daarvoor als bestuurder en actuaire bij Stichting Jan Huysman Wz fonds. Eén lid was voorheen bestuurder bij Stichting Pensioenfonds Scildon. Het vierde lid, de heer M. Kuperus, is werkzaam als zelfstandig pensioenadviseur.

Naam

De heer R.J.P. Siebesma (voorzitter)

Mevrouw G.C.A. Dunnink-Verhoef

De heer H. van den Heuvel

De heer M.A. Kuperus

Voordracht

namens deelnemers

namens deelnemers

namens pensioengerechtigden

namens deelnemers

Verantwoording

Het BO DB Evenwicht heeft in 2022 één keer vergaderd met het bestuur en één keer met de raad van toezicht. Het BO heeft vijf keer een eigen vergadering gehouden. Daarnaast is er frequent e-mailcontact tussen de leden van het BO om op dat moment actuele zaken af te stemmen. In juni 2022 is in een gezamenlijke sessie met alle BO's het jaarverslag 2021 besproken.

Daarnaast heeft overleg plaatsgevonden van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM), waarin alle voorzitters van de verschillende BO's van Centraal Beheer APF met het bestuur samen zijn komen.

Governance

De communicatie met het bestuur en met het bestuursbureau verliep gemakkelijk en goed. Het BO wordt tijdig en volledig geïnformeerd, zowel mondeling ter voorbereiding als ook schriftelijk ten behoeve van de vergaderingen. Het bestuur heeft het BO op open en transparante wijze meegenomen in de ontwikkelingen bij Centraal Beheer APF.

De raad van toezicht legt in mei / juni verantwoording af aan alle BO's gezamenlijk. Daarnaast vergadert de raad van toezicht in december met alle BO's afzonderlijk.

De overleggen worden goed schriftelijk vastgelegd. Het BO is goed in staat de werkzaamheden van het bestuur te volgen, te beoordelen en te bevragen.

Het BO heeft in september 2022 een zelfevaluatie uitgevoerd.

Leden van het BO hebben deelgenomen aan klankbordgroepen, waarbij input werd gegeven aan het bestuur over verschillende onderwerpen waarover nog beslissingen genomen moesten worden.

Instemmings- en adviesaanvragen aan het BO DB Evenwicht

In 2022 zijn de volgende besluiten genomen:

- Goedkeuring BO reglement
- Goedkeuring beleggingsbeleid 2023 en beleggingsplan 2023.
- Goedkeuring landenbeleid Centraal Beheer APF
- Goedkeuring van het MVB beleid
- Goedkeuring van het uitvoeringsreglement van Scildon
- Goedkeuring van het uitvoeringsreglement van Olam Cocoa

Financiële situatie en beleggingsbeleid, toeslagverlening

- De dekkingsgraad per einde boekjaar is gedaald naar 118,7% (2021: 120,4%).
- De beleidsdekkingsgraad bedraagt 123,9% (2021: 116,8%).
- De toeslagverlening was per 1 januari 2023 7,88% (ambitie was 17,16%)
- De toeslagverlening was per 1 januari 2022 0,98% (ambitie was 2,57%).
- De toeslagverlening was per 1 januari 2021 0,00% (ambitie was 0,99%).

Oordeel over beleid van het Bestuur

Het BO van Kring DB Evenwicht stelt vast dat het bestuur op correcte wijze uitvoering geeft aan het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement. Het BO stelt ook vast dat de communicatie tussen het bestuur en het BO goed en proactief verloopt. Naast de officiële vergaderingen heeft de voorzitter van het BO regelmatig overleg met een van de bestuursleden. Daarnaast is er overleg tussen het bestuursbureau en het BO.

In 2022 is door het bestuur van het APF verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheden tot uitbreiding en daarmee versterking van de kring. Het BO is positief over de zorgvuldige wijze waarop het bestuur dit proces aanpakt en de BO's hierin nauw betreft. Daarbij staat het pensioenresultaat van de deelnemers voorop.

Het BO stelt vast dat het bestuur in 2022 de ontwikkelingen rond het nieuwe pensioenakkoord proactief volgt en hierover actief, onder meer via de opleidingsdag, met de BO's communiceert.

Het BO is positief dat het bestuur zowel naar uitbreiding van de kring kijkt als naar de gevolgen van het nieuwe pensioenakkoord voor de kring.

Aandachtspunten voor 2023

Het BO van kring DB Evenwicht vraagt het Bestuur om in 2023 extra aandacht te geven aan:

- Implementatie van het nieuwe pensioenakkoord.
- De effectuering van het genomen principebesluit van de samenvoeging van Kring DB Evenwicht en Pensioenfondskring 1.
- De kostenontwikkeling naar de toekomst toe binnen het APF.
- De uitwerking van het nieuwe pensioencontract voor het APF op de uit te voeren werkzaamheden.

Juni 2023,

Namens het belanghebbendenorgaan van Kring DB Evenwicht,

Raimond Siebesma, voorzitter
Gonny Dunnink-Verhoef
Henk van den Heuvel
Menno Kuperus

A middle-aged man with a grey beard and mustache is smiling while talking on a silver mobile phone. He is wearing a light blue button-down shirt under a tan blazer. He stands on a train platform with tracks and overhead power lines visible in the background. A large green diagonal shape covers the bottom right corner of the image, containing the title text.

13. Verslag Pensioen- fondsenkring 1

13. Verslag Pensioenfondsenkring 1

Sinds 1 januari 2019 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Pensioenfondsenkring 1. Het doel van deze kring is om pensioenfondsen te faciliteren om hun verplichtingen en vermogen te bundelen. Voor deelnemers wordt daarmee zorggedragen dat kosten worden beperkt en governance lasten worden gedeeld.

Het beleid van de kring is bij de oprichting gericht om beperkte risico's te nemen waarmee toeslagverlening mogelijk blijft. Per 1 januari 2019 startte de kring met een dekkingsgraad van circa 120%. Een toetredende werkgever wordt daarbij dan ook gevraagd een bijdrage te betalen die recht doet aan de hogere aanwezige dekkingsgraad. Hiermee wordt de solidariteit tussen actieve en inactieve deelnemers op een passende wijze gedeeld. In 2022 waren er geen actieve deelnemers waardoor er geen premie is ontvangen.

In 2022 hebben gesprekken tussen het BO en het bestuur over de toekomstbestendigheid van de kring plaatsgevonden. Daarbij hebben de BO van Pensioenfondsenkring 1 en Kring Evenwicht onderzocht wat de mogelijkheden zijn om samen te gaan. De gesprekken hebben in mei 2023 geleid tot een principe akkoord, waarmee het bestuur in overleg met het BO de samenvoeging van beide kringen nader kan gaan uitvoeren.

Gedurende het jaar 2022 is de dekkingsgraad toegenomen. Eind van het jaar is besloten tot een gedeeltelijke toeslag van 14,62% per 1 januari 2023. Deze toeslag is in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De dekkingsgraad is daarmee over het hele jaar 2022 afgenomen van 127,8% tot 124,6%. Eind 2022 wordt voldaan aan de vereisten van het VEV waarmee de kring een reserve overschot heeft.

Nadere financiële informatie over Pensioenfondsenkring 1 is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 30).

13.1. Kerncijfers Pensioenfondsenkring 1

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	-	-	-	1
Deelnemers	1.233	1.292	1.349	1.408
Actieven en arbeidsongeschikten	5	5	6	62
Gewezen deelnemers	392	424	447	413
Pensioengerechtigden	836	863	896	933
Toeslagverlening actieven	14,62%	2,71%	0,38%	2,07% en 1,44%
Toeslagverlening niet-actieven	14,62%	2,71%	0,38%	1,67% en 1,44%

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019
Beleggingsrendement	-18,98%	3,94%	7,29%	13,42%
Benchmarkrendement	-18,85%	2,28%	7,56%	13,82%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,33%	0,32%	0,30%	0,30%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,10%	0,11%	0,21%	0,32%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Premiebijdragen	-	-	187	763
Saldo overdracht van rechten	-348	-52	6	164.529
Pensioenuitkeringen	-5.840	-5.861	-5.976	-6.033

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,75%	0,51%	0,07%	0,62%
Actieven en arbeidsongeschikten	1.244	2.122	2.273	21.417
Gewezen Deelnemers	48.777	67.081	73.517	49.087
Pensioentrekkenden	64.358	73.813	78.527	78.263
Overige (oa schadereserve en IBNR)	3.091	4.075	4.159	168
Totaal	117.470	147.091	158.476	148.935

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	124,6%	127,8%	117,9%	121,1%
Beleidsdekkingsgraad (december)	134,4%	125,4%	113,9%	119,3%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	3.976	5.794	4.891	4.644
Aandelen	34.297	47.592	49.046	44.107
Vastrentende waarden	101.014	120.526	112.887	117.974
Derivaten	4.672	10.057	15.566	9.075
Overige beleggingen	2.356	4.116	4.543	3.352
Totaal belegd vermogen	146.315	188.085	186.933	179.152

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	-2	-3	423	461
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-35.179	7.435	12.420	21.072
- <i>Beheerkosten</i>	376	416	397	382
- <i>Performance gerelateerde kosten</i>	-	-	-	-
- <i>Transactiekosten</i>	155	202	375	536
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	83	-2	-15	-33
Kosten van vermogensbeheer	162	175	144	125

13.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,125% van de pensioengrondslag (2021). – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,788% van de pensioengrondslag (2021). – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,158% van de pensioengrondslag (2021). – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	3. Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 4. Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 5. Hoog-laag 6. Uitrui partnerpensioen 7. Deeltijdpensioen

Premiebeleid

Het premiebeleid volgt een premie op basis van de UFR rekenrente zoals gepubliceerd door DNB per 30 september van enig jaar. Aanvullend vindt een toetsing plaats op basis van de rente per 30 november, indien op basis van de stand de premie wijzigt met meer dan 5% dan zal de premie gebaseerd worden op de rentestand van 30 november van enig jaar. Voor de premie geldt een maximale premie die is afgesproken met de werkgever(s). Deze maximale premie bedroeg in 2019: 28,0% en in 2020: 29,5% bedragen. In 2021 zou de premie 31% bedragen.

Aanvullend geldt een eis dat de premiedekkingsgraad minimaal gelijk is aan de volgende niveau's:

In 2019: 100%

In 2020: 105%

In 2021: 110%

Vanaf 2022: wordt dit gelijk gesteld aan het VEV.

Deze premie-eisen kunnen er toe leiden dat het opbouwpercentage dient te worden aangepast. Voor 2020 is het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen vastgesteld op 1,125% van de pensioengrondslag.

Vanaf 1 juli 2020 zijn er geen actieve deelnemers. In 2022 heeft er dan ook geen opbouw plaatsgevonden.

13.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad 133,6%. Daarmee was er ruimte om gedeeltelijk te indexeren. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2023 een toeslag ter grootte van 14,62% (=85,2% van de volledige prijsinflatie ad 17,16%) te verlenen voor PensioenfondsenKring 1. De toeslagverlening is voor alle deelnemers gelijk en volgt, waar mogelijk, de prijsinflatie. Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2020 opgenomen. De toeslag per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2022.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2020	1,64%	1,44%
2021	0,99%	0,38%
2022	2,57%	2,71%
2023	17,16%	14,62%
Cumulatieve achterstand		3,21%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer. Daarbij zal ook de informatie over de achterstanden ontstaan in het verleden bij de deelnemers van PensioenfondsenKring 1 worden meegenomen. Deze achterstand kan voor een individuele deelnemer maximaal ca 15% bedragen.

13.2.2 Herstelplan

Er is op dit moment geen sprake van een reservetekort. Daarom heeft PensioenfondsenKring 1 geen herstelplan.

13.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van PensioenfondsenKring 1 per 1 januari 2019 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO PensioenfondsenKring 1. In 2022 is een nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd.

De uitkomsten van deze haalbaarheidstoets 2022 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	92%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	95%	100%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	25%	8%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 100% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 8%. Dit sluit aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

13.2.4 Herverzekering

Voor Pensioenfondsenkring 1 is geen herverzekering afgesloten. Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico worden binnen de kring door de deelnemers gedragen.

13.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	124,6%	127,8%	117,9%	121,1%
Beleidsdekkingsgraad	134,4%	125,4%	113,9%	119,3%
Reële dekkingsgraad*	104,6%	102,9%	94,5%	97,6%
Vereiste dekkingsgraad	115,7%	113,8%	113,4%	114,0%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2022 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beginstand kostenvoorziening	3.899	3.935	3.943
Onttrekking uitvoeringskosten	-152	-186	-244
Rendement	-758	150	236
Eindstand kostenvoorziening	2.989	3.899	3.935

Eind 2022 is de kostenvoorziening circa 2,5% (2021: 2,7) van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	152	186	244	262
In euro's per deelnemer	181	214	271	263
Vermogensbeheerkosten	538	591	541	505
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,33%	0,32%	0,30%	0,30%
Transactiekosten	155	202	375	536

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,10%	0,11%	0,21%	0,32%
Gemiddeld belegd vermogen	163.103	186.523	179.514	168.571

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten;
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	80	82	66	35
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	82	93	78	87
Bewaarloon	-	-	1	1
Advieskosten	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-	-
Interne kosten	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	376	416	396	382
Totaal	538	591	541	505

13.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Pensioenfondsenkring 1 zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6. Pensioenfondsenkring 1 belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van Pensioenfondsenkring 1 is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.6.

13.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Pensioenfondsenkring 1 weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	50.022.923	34,19%	65.795.941	35,00%
Rente & Matching	87.280.196	59,65%	109.469.585	58,20%
Inflatie	8.921.926	6,10%	12.556.641	6,70%
Liquide Middelen	89.955	0,06%	262.833	0,10%
Totaal Assets	146.315.000	100,00%	188.085.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,09%	-14,92%	17,81%	14,49%
Rente	-17,27%	-16,87%	-1,50%	-2,86%
Matching	-76,73%	-76,71%	-29,55%	-29,54%
Inflatie	0,72%	-2,55%	24,12%	24,85%
Liquide Middelen	-	-	-	-0,05%
Totaal Assets	-18,98%	-18,85%	3,94%	2,28%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

13.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 80 (2021: € 82).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 376 (2021: € 416). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 155 (2021: € 202). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -35.343 (2021: € 7.257) voor een vermogen dat daalde van € 188.085 tot € 146.315 per ultimo 2022.

13.5. Actuariële paragraaf

13.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	1.630	17.036	-2.034	4.878
Premie	-	-	16	-66
Waardeoverdrachten	4	-4	-	30.172
Kosten	-	-	-	-
Uitkeringen	15	-2	13	-9
Overige kanssystemen	961	-725	-139	634
Toeslagverlening	-14.571	-3.769	-584	-4.420
Incidentele mutaties	-18	5	-155	247
Andere oorzaken	-	-2	-200	-2
Totaal	-11.979	12.539	-3.083	31.434

Het totaalresultaat van € -11.979 wordt voornamelijk veroorzaakt door de toekenning van de toeslagen van 14,62%.

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-33.828	7.908	12.919	21.686
Wijziging RTS TV	35.458	9.128	-14.953	-16.808
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	1.630	17.036	-2.034	4.878

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Pensioenfondsenkring 1 € -11.979. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Met name de gestegen rente leidt tot een positief resultaat op beleggingen is ontstaan.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan doordat meer mensen zijn overleden dan op basis van de sterftekansen werd verwacht.
- De toeslagverlening per 1 januari 2023 is in het resultaat verwerkt en leidt tot een verplichting van € 14.571. Dit leidt tot een afname van het eigen vermogen en daarmee tot een negatief resultaat.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een lichte toename van de Technische Voorziening heeft geleid en is verwerkt onder incidentele mutaties.

13.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendeckende premie en de (ongedempte) kostendeckende premie worden gekwantificeerd.

Vanaf 1 juli 2020 worden er geen premies meer ontvangen. De hoogte van de premies tot 1 juli 2020 zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Feitelijke premie	-	-	187	763
Kostendeekkende premie	-	-	195	924
Gedempte kostendeekkende premie	-	-	127	739

13.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	28.911	40.890	28.351	31.434
Minimaal vereist eigen vermogen	4.747	5.924	6.404	6.190
Vereist eigen vermogen	18.409	20.358	21.222	20.849

De vermogenspositie van PensioenfondsenKring 1 kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

13.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Pensioenfondsenkring 1 aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.460.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 73.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Pensioenfondsenkring 1 verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Pensioenfondsenkring 1 is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

13.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Pensioenfondsenkring 1 zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Pensioenfondsenkring 1 is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

13.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt. Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Pensioenfondsenkring 1 gebruik van een strategie waarbij 60% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

13.6.2 Marktrisiko

Marktrisiko is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisiko op grond van het verwachte extra

rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

13.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de Pensioenfondsenkring 1 beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

13.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

13.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

13.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

13.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is in Pensioenfondsenkring 1 niet afgedekt door herverzekering (zie 12.2.4)

13.7. Terugblik 2022

In 2022 is de dekkingsgraad toegenomen. Eind van het jaar is besloten tot een gedeeltelijke toeslag van 14,62% per 1 januari 2023. Deze toeslag is in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De dekkingsgraad is daarmee in 2022 licht afgenomen tot 124,6%. Eind 2022 wordt voldaan aan de vereisten van het VEV waarmee de kring een reserve overschot heeft.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 117.568 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 124,5% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbevingen in de rente.

13.8. Gebeurtenissen na balansdatum

In 2022 hebben gesprekken tussen het BO en het bestuur over de toekomstbestendigheid van de kring plaatsgevonden. Daarbij hebben de BO van Pensioenfondsenkring1 en Kring Evenwicht onderzocht wat de mogelijkheden zijn om samen te gaan. De gesprekken hebben in mei 2023 geleid tot een principe akkoord, waarmee het bestuur in overleg met het BO de samenvoeging van beide nader kan gaan uitvoeren.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

13.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1

Inleiding

In dit verslag wordt gerapporteerd over de activiteiten van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1 (BOP) in 2022 en wordt een oordeel gegeven over het beleid en uitvoering van het bestuur. Ook in 2022 heeft het BOP de toekomstbestendigheid van de gesloten kring en de toekomstmogelijkheden besproken. Daartoe zijn opnieuw gesprekken gevoerd met het BO van Kring Evenwicht om de mogelijkheid van een samengaan te bezien, waarbij het uitgangspunt voor het BOP is dat dit samengaan alleen mogelijk is als dit in het belang van de deelnemer is.

Overlijden Rob van Pernis

Op 8 juli 2022 overleed ons lid Rob van Pernis. Met Rob verliezen we een betrokken, standvastig en goed georganiseerde bestuurder. We kunnen terugdenken aan een sterke inhoudelijke inbreng met altijd een bereidheid om – soms lastige – vragen te stellen. Met de inbreng van Rob waren de deelnemers en gepensioneerden van de kring goed vertegenwoordigd. We gedenken Rob met dankbaarheid voor wat hij heeft betekend.

Verklaring BOP

Het BOP geeft in dit verslag een oordeel over de verantwoording van het bestuur t.a.v. Pensioenfondsenkring 1 over het jaar 2022. Het BOP baseert zijn oordeel op contacten met het bestuur, het bestuursbureau, het jaarverslag 2022 en het rapport van de Raad van Toezicht. Het BOP acht de verkregen informatie voldoende om tot zijn oordeel te komen.

Taken en bevoegdheden

Het BOP let op de belangen van de gewezen deelnemers en gepensioneerden uit de kring. Het BOP heeft advies- en goedkeuringsrechten op diverse voorgenomen besluiten van het bestuur. Het bestuur legt verantwoording af aan het BOP over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd voor Pensioenfondsenkring 1.

De adviesrechten van het BOP richten zich onder meer op de Abtn van Pensioenfondsenkring 1 en het communicatie- en voorlichtingsbeleid van de kring. Goedkeuring wordt onder meer gevraagd voor het toeslagbeleid van de kring, vaststelling van het herstelplan voor de kring, en bij een eventuele vermindering van verworven pensioenaanspraken en rechten van de kring.

Ook bij een overgang naar een andere kring, in de vorm van een collectieve waardeoverdracht, heeft het BOP een goedkeuringsrecht.

Aan het BOP is advies gevraagd over de aanpassingen in het BO-reglement. Hierover is een positief advies gegeven. Het BOP heeft goedkeuring verleend aan de aanscherping van het landenbeleid, een verhoging van de vergoeding voor de SFDR, het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan 2023 en de afbouw van langlopende swaps (waarmee het renterisico wordt afgedekt). In het beleggingsplan 2023 is op basis van een update van de portefeuilleconstructie een aantal wijzigingen in de module Inflatie doorgevoerd, dit betreft de invulling van het niet-beursgenoteerde vastgoed.

Werkwijze en activiteiten in 2022

Het BOP heeft in 2022 vijf keer vergaderd, daarnaast is één keer met het bestuur en één keer met de raad van toezicht regulier overleg gevoerd. Daarnaast is zes keer gezamenlijk overleg gevoerd over het mogelijke samengaan met Kring DB Evenwicht.

Het BOP heeft in 2022 actief deelgenomen aan de jaarverslagdag in juni en de jaarlijkse BO-dag in oktober. De jaarverslagdag is opgezet voor alle BO's waarbij het bestuur het BO heeft bijgepraat over de ontwikkelingen bij het fonds en waarbij de RvT verantwoording heeft afgelegd over de over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op fondsniveau. De jaarlijkse BO-dag in oktober stond vooral in het teken van kennis- en informatie-uitwisseling. Het BOP heeft in de jaarlijkse zelfevaluatie geconstateerd dat de invulling van de eigen rol is verbeterd en dat de samenwerking met het bestuur goed is. Het BOP ziet als verbeterpunt een meer zichtbare rol van de RvT een goede communicatie naar de achterban, ook gezien de toekomstdiscussie.

Financiële positie van de kring

De dekkingsgraad van de kring is in 2022 gedaald van 127,7% naar 125%. De belangrijkste oorzaak van deze daling is de de toeslagverlening van 14,62% per 1-1-2023, in de cijfers verwerkt per einde 2022. De hogere rente veroorzaakte een forse stijging van de dekkingsgraad, daarnaast was echter sprake van een negatief rendement op de beleggingen.

De beleggingsportefeuille van Pensioenfondsenkring 1 is voor ongeveer derde ingevuld met de module rendement en het renterisico is afgedekt voor 60% via de module rente en de overlay. Voor verdere informatie verwijzen wij naar de jaarrekening.

Overige bevindingen en oordeel

Een aantal leden van het BOP hebben geparticipeerd in klankbordgroepen, waaronder de klankbordgroep vermogensbeheer, waarbij de aanscherping van landenbeleid en de update van het (strategisch) beleggingsbeleid werd besproken en de klankbordgroep communicatie, waarbij de deelnemerscommunicatie aan de orde kwam. Het BOP is door het bestuur geïnformeerd over de ontwikkelingen bij uitvoerder Achmea Pensioenservices, de inrichting van het eigen pensioenbureau en de voorbereidingen voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Bij dit laatste

speelt nog steeds de wens dat ook gesloten kringen zonder werkgever, zoals Pensioenfondsenkring 1, de mogelijkheid krijgen om in te varen in het nieuwe stelsel, zodat een gesloten kring hier een keuze heeft. Helaas is hierover nog geen concreet voorstel in het wetsvoorstel opgenomen.

Op basis van de ontvangen informatie en de toelichtingen die in de overleggen zijn gegeven door bestuur en bestuursbureau, komt het BOP tot een positief oordeel over het beleid en uitvoering door het bestuur over 2022.

Daarbij doet het BOP de volgende aanbevelingen voor het bestuur:

- Aandacht voor de stappen die gezet worden bij pensioenuitvoeringsorganisatie; zowel op het gebied van IT als van datakwaliteit, dit laatste om te borgen dat bij een transitie de aanspraken en uitkeringen goed worden overgedragen.
- Aandacht voor de verwerking van de toeslagen, zodanig dat deze tijdig kunnen worden gecommuniceerd en toegekend/uitbetaald.
- Zorgdragen voor een goede belangenafweging bij de toekomstdiscussie van de kring.
- Aandacht voor de kosten van en de kostenontwikkelingen bij het fonds.

14. Verslag Kring RBS

14. Verslag Kring RBS

Binnen de Kring RBS wordt vanaf 1 maart 2017 de pensioenregeling van RBS uitgevoerd. Met ingang van 1 januari 2018 vindt geen nieuwe pensioenopbouw meer plaats. De kring heeft een goede financiële positie en streeft daarmee na om de pensioenaanspraken van de niet-actieve en gepensioneerde deelnemers jaarlijks met de prijsinflatie te verhogen. Per 1 januari 2023 is de toeslag ad 14,53% volledig toegekend.

In overleg met het BO wordt hierbij goed naar het beleggingsbeleid gekeken om gezamenlijk vast te stellen op welke wijze deze toeslagverlening ook op de langere termijn het beste waargemaakt kan worden. Binnen het beleggingsbeleid wordt gestuurd op een reële dekkingsgraad. Bij een reële dekkingsgraad van 90% wordt het risico afgebouwd. Dit met als doel de toeslagverlening zoveel mogelijk te kunnen toekennen. In 2022 heeft dit tot een aanpassing in de beleggingsportefeuille geleid daar de reële dekkingsgraad boven de 90% steeg. Begin 2023 is de (reële) dekkingsgraad door de toekenning van de toeslagen weer onder 90% gekomen, waardoor het risico in de portefeuille weer is opgebouwd en de inflatiehedge is afgebouwd.

Nadere financiële informatie over Kring RBS is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 31).

14.1. Kerncijfers Kring RBS

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	-	-	-	-	-
Deelnemers	1.834	1.837	1.839	1.846	1.849
Actieven en arbeidsongeschikten	16	17	18	20	20
Gewezen deelnemers	1.564	1.602	1.635	1.656	1.687
Pensioengerechtigden	254	218	186	170	142
Toeslagverlening	14,53%	2,7% en 1,5%**	0,99%	1,47%* en 1,64%	-

*In 2019 is zowel de toeslag over 2018 (1,47%) als over 2019 (1,64%) verleend.

** 2,7% is reguliere toeslag daarnaast correctie ad 1,5% wegens de aanpassing van de maatstaf naar CBS Niet-Afgeleid.

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsrendement	-25,26%	6,26%	12,12%	17,58%	-0,84%
Benchmarkrendement	-25,20%	4,92%	12,63%	18,04%	1,17%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,32%	0,29%	0,28%	0,25%	0,27%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,14%	0,19%	0,22%	0,14%	0,11%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen	-	-	-	-	-
Saldo overdracht van rechten	-1.210	-235	-540	-819	1.967
Pensioenuitkeringen	-6.872	-5.846	-5.033	-4.434	-3.884

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,53%	0,59%	0,23%	0,80%	1,48%
Actieven en arbeidsongeschikten	1.177	1.529	1.828	1.676	1.205
Gewezen Deelnemers	394.854	538.605	608.537	541.779	450.614
Pensioentrekkenden	129.614	130.111	116.783	100.432	82.761
Overige (oa schadereserve en IBNR)	16.513	52.242	30.820	12.834	1.570
Totaal	542.158	722.487	757.968	656.721	536.150

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad ultimo	145,4%	147,7%	133,2%	138,1%	145,0%
Beleidsdekkingsgraad (december)	158,2%	143,5%	129,1%	139,5%	151,9%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Vastgoedbeleggingen	44.948	74.047	68.382	39.554	35.641
Aandelen	167.706	276.324	276.512	197.744	155.371
Vastrentende waarden	444.985	537.701	436.035	548.834	466.273
Derivaten	99.745	129.418	175.500	95.332	102.089
Overige beleggingen	29.971	49.074	52.214	24.454	17.066
Totaal belegd vermogen	787.355	1.066.564	1.008.643	905.918	776.440

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020	2019	2018
Directe beleggingsopbrengsten	36	34	1.377	1.451	70
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-269.985	65.261	108.157	134.015	-6.558
- <i>Beheerkosten</i>	2.119	2.335	2.096	1.803	1.913
- <i>Performance gerelateerde kosten</i>	-	-	-	-	-
- <i>Transactiekosten</i>	1.255	1.937	2.057	1.226	858
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	549	111	-203	-263	-38

14.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodneregeling (Uitkeringsovereenkomst) – er vindt echter geen opbouw meer plaats.
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt

Aspect	Kenmerk
Ouderdomspensioen	1,8750% van de pensioengrondslag (2022) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (opbouwbasis)	1,3130% van de pensioengrondslag (2022) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Wezenpensioen (opbouwbasis)	0,2630% van de pensioengrondslag (2022) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vanaf 1 januari 2018 is de pensioenregeling van Kring RBS gewijzigd waardoor het mogelijk is om de ingangsdatum van het ouderdomspensioen te vervroegen vanaf 10 jaar vóór de betreffende deelnemer de voor hem/haar geldende AOW-leeftijd bereikt. Vervroegen van het ouderdomspensioen tot 5 jaar voor de AOW-leeftijd is zonder meer mogelijk; indien de deelnemer wenst om het pensioen eerder in te laten gaan dan is dit onder voorwaarde dat er wordt gestopt met werken. - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

14.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer niet-afgeleid.

Het bestuur heeft daarop in december 2022 het besluit genomen om per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 14,53% op de pensioenaanspraken van de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden voor de Kring RBS. Dit betreft de maximaal te verlenen toeslag.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening

Toeslagverlening per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	1,47%
2019	1,47%	1,47%
2020	1,64%	1,64%
2021	0,99%	0,99%
2022	2,70%	2,70%
2023	14,53%	14,53%
Cumulatieve achterstand	Geen achterstand	

Per 1/1/2022 heeft een correctie ad 1,5% plaatsgevonden wegens het aanpassen van de maatstaf naar CBS Niet-Afgeleid.

Alle toeslagen zijn toegekend, er is geen achterstand.

14.2.2 Herstelplan

Er is op dit moment geen sprake van een reservetekort. Daarom heeft Kring RBS geen herstelplan.

14.2.3 Haalbaarheidstoets

De aanvangshaalbaarheidstoets is in 2017 voor het eerst uitgevoerd bij de start van Kring RBS. De ondergrenzen, gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets, zijn afgesproken in overleg met het BO RBS. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2022 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	95%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	0%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 0%. Het pensioenresultaat in het slechtweerscenario stijgt nagenoeg tot aan het maximale pensioenresultaat. De maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario is daardoor gelijk aan 0,1%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2017 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

14.2.4 Gesloten kring: beëindiging herverzekering per 31 december 2017

Door werkgever RBS is per 1 januari 2018 de pensioenopbouw bij Centraal Beheer APF beëindigd. Er is wel opbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers met premievrijstelling. Hiermee is Kring RBS een gesloten kring. Wel is er sprake van (toekomstige) pensioenuitkeringen. De beide herverzekeringen (leven en arbeidsongeschiktheid) bij elipsLife zijn geëindigd per 31 december 2017.

14.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkinggraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkinggraad	145,4%	147,7%	133,2%	138,1%	145,0%
Beleidsdekkinggraad	158,2%	143,5%	129,1%	139,5%	151,9%
Reële dekkinggraad*	117,7%	115,1%	104,9%	110,9%	121,3%
Vereiste dekkinggraad	117,8%	115,0%	114,4%	113,6%	114,1%

* De verschillende dekkinggraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2022 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beginstand kostenvoorziening	21.405	20.688	19.129
Onttrekking uitvoeringskosten	-591	-586	-570
Rendement	-5.667	1.303	2.129
Eindstand kostenvoorziening	15.147	21.405	20.688

Eind 2022 is de kostenvoorziening ca 2,8% (2021: ca 3,0%) van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Administratieve uitvoeringskosten	591	586	570	771	854
In euro's per deelnemer	2.189	2.494	2.794	4.056	5.272
Vermogensbeheerkosten	2.895	2.950	2.658	2.154	2.111
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,319%	0,289%	0,281%	0,247%	0,266%
Transactiekosten	1.255	1.937	2.057	1.226	856
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,138%	0,189%	0,218%	0,140%	0,108%
Gemiddeld belegd vermogen	907.669	1.022.442	945.256	873.300	794.152

Administratieve uitvoeringskosten

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers. Omdat de werkgever zijn activiteiten in Nederland heeft beëindigd, daalt het aantal actieven naar nihil waar het aantal inactieven even hard stijgt. Voor de berekening tellen alleen de actieven mee. Hierdoor ontstaan kosten per deelnemer die geen reëel beeld geven en niet kunnen worden vergeleken met een actief fonds.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	351	368	279	177	158
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	425	247	283	174	-
Bewaarloon	-	-	-	-	62
Advieskosten	-	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-	-	-
Interne kosten	-	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	2.119	2.335	2.096	1.803	1.891
Totaal	2.895	2.950	2.658	2.154	2.111

14.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring RBS zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

De Kring RBS belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Op basis van een ALM studie is in 2021 een rente- en inflatiemandaat opgestart dat van toepassing is bij een reële dekkingsgraad hoger dan 90%. Per 1 augustus is deze grens gepasseerd en het rente- en inflatiemandaat geactiveerd. Hiermee werd het marktrisico afgebouwd en inflatiebescherming gekocht. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.5.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring RBS is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.7.

14.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring RBS weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	244.605.356	31,07%	382.017.316	35,80%
Rente & Matching	437.831.941	55,61%	520.249.561	48,80%
Inflatie	104.150.348	13,23%	160.979.331	15,10%
Liquide Middelen (incl. pool)	767.356	0,09%	3.317.792	0,30%
Totaal Assets	787.355.001	100,00%	1.066.564.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,11%	-14,92%	17,75%	14,49%
Rente	-17,27%	-16,87%	-1,55%	-2,86%
Matching	-72,54%	-72,76%	-28,78%	-28,65%
Inflatie	0,71%	-2,56%	24,39%	-
Liquide Middelen	-	-	-	-
Totaal Assets	-25,26%	-25,20%	6,26%	4,92%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

14.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 351 (2021: € 368).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 2.119 (2021: € 2.335). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 1.255 (2021: € 1.937).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -270.725 (2021: € 64.680) voor een vermogen dat daalde van € 1.066.564 tot € 787.356 per ultimo 2022 in de Kring RBS.

14.5. Actuariële paragraaf

14.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van Kring RBS bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	-31.666	122.431	4.850	27.702	-33.392
Premie	-	-	-	-	-

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Waardeoverdrachten	-64	14	213	141	-39
Kosten	-	-	-	-	-737
Uitkeringen	29	-	18	-	-
Overige kanssystemen	389	-347	2.007	-140	-64
Toeslagverlening	-66.635	-28.582	-7.195	-18.395	-
Incidentele mutaties	-525	-79	1.571	-882	732
Andere oorzaken	-15	-8	-8	-5	-286
Totaal	-98.487	93.429	1.456	8.421	-33.786

Uitsplitsing resultaat "beleggingsopbrengsten"

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-261.125	67.177	108.691	136.123	-5.315
Wijziging RTS TV	229.459	55.254	-103.841	-108.421	-28.077
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-31.666	122.431	4.850	27.702	-33.392

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 14,53%. Deze toeslag is meegenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2022.

Het resultaat bedraagt € -98.487 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De beursontwikkeling heeft geleid tot een negatief resultaat op de beleggingen. De gestegen rente heeft daarbij geleid tot een verdere daling van de beleggingen daar tegenover staat een sterke daling van de verplichtingen door de gestegen rente. Overall leidt dit tot een negatief resultaat op beleggingen.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan dit bestaat uit het resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering. Het resultaat op sterfte is positief doordat meer mensen zijn overleden dan verwacht.
- De toeslagverlening per 1 januari 2023 is in het resultaat verwerkt en leidt tot een verplichting van 66,5 miljoen. Dit leidt tot een afname van het eigen vermogen en daarmee tot een negatief resultaat.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid en is verwerkt onder overige mutaties.

14.5.2 Premies

Daar sinds 1 januari 2018 geen nieuwe opbouw meer plaatsvindt wordt er ook geen premie meer gestort in de kring.

14.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Aanwezig eigen vermogen	246.288	344.775	251.346	249.890	241.469
Minimaal vereist eigen vermogen	21.933	21.933	29.188	30.601	21.799
Vereist eigen vermogen	96.532	96.532	108.507	109.319	75.536

De vermogenspositie van Kring RBS kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

14.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring RBS aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 7.890.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 394.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring RBS verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

Oordeel

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring RBS is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

14.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring RBS zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de

bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring RBS is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

14.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen. Daarentegen kan de kans op indexatie worden vergroot door de renteafdekking te verlagen. Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. De rentegevoeligheid van de Technische Voorziening wordt afgedekt. In 2022 werd tot en met juli 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente afgedekt. Vanaf augustus werd op basis van het nieuwe rente- en inflatiemandaat 49% van de rentegevoeligheid afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad.

14.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

14.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de Kring RBS beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

14.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereuleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

14.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

14.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

Per 1 augustus 2022 is als gevolg van stijging van de reële dekkingsgraad in juni boven 90% het nieuw strategische beleid geïmplementeerd waarbij een deel van de Modules Rendement en Inflatie is afgebouwd en een inflatiehedge portefeuille is opgebouwd. Voor het afdekken van inflatierisico werd een discretionaire portefeuille met langlopende Franse en Duitse inflatiegerelateerde obligaties (ILB's) gebruikt.

14.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. Kring RBS is een gesloten kring. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. De herverzekeringen (leven en arbeidsongeschiktheid) zijn geëindigd per 31 december 2017 (zie 14.2.4).

14.7. Terugblik 2022

Door werkgever RBS wordt vanaf 1 januari 2018 geen nieuw pensioen meer opgebouwd bij Centraal Beheer APF. Hiermee is de Kring RBS een gesloten kring. Het vermogen van de kring wordt belegd conform het beleggingsbeleid dat is vastgelegd in de Abtn.

De kring heeft een goede financiële positie en streeft daarmee na om de pensioenaanspraken van de niet-actieve en gepensioneerde deelnemers jaarlijks met de prijsinflatie te verhogen. Per 1 januari 2023 is de toeslag ad 14,53% volledig toegekend.

In overleg met het BO wordt hierbij goed naar het beleggingsbeleid gekeken om gezamenlijk vast te stellen op welke wijze deze toeslagverlening ook op de langere termijn het beste waargemaakt kan worden. Binnen het beleggingsbeleid wordt gestuurd op een reële dekkingsgraad. Bij een reële dekkingsgraad van 90% wordt het risico afgebouwd. Dit met als doel de toeslagverlening zoveel mogelijk te kunnen toekennen. In 2022 heeft dit tot een aanpassing in het beleggingsbeleid geleid daar de reële dekkingsgraad door de oplopende rente steeg. Begin 2023 is de (reële) dekkingsgraad door de toekenning van de toeslagen weer onder 90% gekomen.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 543.886 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 145,0% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbevingen in de rente.

14.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Verder zijn er geen specifieke gebeurtenissen na balansdatum voor Kring RBS.

14.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan RBS

Inleiding

2022 was een tumultueus jaar voor de financiële markten als gevolg van de ontstane geopolitieke spanningen na de inval van Rusland in de Oekraïne die een olie- en grondstoffencrisis teweeg bracht waardoor de inflatie en rente snel opliepen en de euro verzwakte. Ondanks alle steun uit Europa, het Verenigd Koninkrijk en de VS is de oorlog met al haar verschikkingen nog niet ten einde en de verwachting is dat deze voorlopig zijn humanitaire en economische tol zal blijven eisen. Beleggers volgen daarnaast de ontwikkelingen in de relatie tussen de Verenigde Staten en China op de voet. De liberale internationale orde, met haar vooral door het Westen gebouwde instituties als de VN, de Wereldbank, het IMF en de internationale rechtsorde, werd zowel van buitenaf als ook van binnenuit uitgedaagd. Het pensioenfonds heeft haar landenbeleid in 2022 herzien, en neemt dit nadrukkelijk mee in de samenstelling van de beleggingen. De energietransitie als gevolg van de klimaatcrisis is mede door de huidige energiecrisis hoger op de agenda gekomen.

Maar niet alleen financiële markten, geopolitieke spanningen en de klimaatcrisis houden ons bezig. Naast deze onderwerpen hebben wij ook nog steeds te maken met de nieuwe Pensioenwet (WTP - Wet Toekomst Pensioenen), waarvoor het wetsvoorstel op 22 december 2022 door de Tweede Kamer is aangenomen. De ingangsdatum voor de WTP wet is uitgesteld tot 1 juli 2023. Het uitstel wil niet zeggen dat het einde van de transitieperiode – beoogd op 1 januari 2027 – ook later eindigt. Volgens zeggen is de WTP 'de grootste pensioenhervorming ooit'. Of er en wat de gevolgen voor onze kring zullen zijn wordt hopelijk over 2023 duidelijker. In ieder geval is het goed om te weten dat het Belanghebbenden Orgaan (BO) RBS met het bestuur van het APF afspraken gemaakt heeft om het onderwerp in 2023 te agenderen en te bezien wat in het beste belang is van onze gepensioneerden en deelnemers. Het BO zal nauw bij de besluitvorming betrokken zijn.

Ondanks dat de aandelenkoersen en de marktwaarde van de obligatieportefeuille sterk is gedaald, is onze dekkingsgraad per einde december 2022 uitgekomen op 145,4%. Dat komt doordat de contant gemaakte waarde van de pensioenverplichtingen door de gestegen rente nog meer gedaald waren dan de beleggingen. Ondertussen hebben wij allen de bevestiging gekregen dat de pensioenaanspraken met 14,53 % verhoogd zijn per 1 januari 2023. Dit is gelijk aan het inflatiecijfer dat het CBS in oktober 2022 bekend gemaakt heeft. De financiële situatie van de kring RBS is robuust genoeg gevonden om deze verhoging door te voeren. Door de toeslagverlening per 1 januari 2023 is de dekkingsgraad per eind januari 2023 teruggeslagen naar het nog steeds respectabele niveau van 146,9%.

We zijn verheugd dat de gestage groei van het Centraal beheer APF zich ook in 2022 doorgezet heeft. Het vermogen onder beheer bedroeg per eind 2022 € 5,4 mld.

Werkwijze van het BO RBS

Het belanghebbendenorgaan heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten (artikel 115c van de Pensioenwet). Het belanghebbendenorgaan bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. Uitgangspunt in het handelen van ieder individueel lid van het belanghebbendenorgaan en het belanghebbendenorgaan als geheel is dat gehandeld wordt in het belang van alle belanghebbenden van de pensioenkring, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. Het belanghebbendenorgaan beschrijft in het jaarverslag 2022 haar bevindingen over de werking van kring RBS.

Overleg van het BO RBS

Het BO RBS is in 2022 twee keer bij elkaar geweest om te vergaderen, onderling en met het bestuur. Dit was op 30 augustus, en 9 november. De vergaderingen van het BO RBS starten altijd met een vooroverleg met alleen de leden van het BO RBS waarna het overleg met het bestuur plaatsvindt. Daarnaast overlegde het BO RBS eenmaal met de Raad van Toezicht, op 14 december en namen de leden van het BO deel aan de jaarverslag dag op 15 juni en de BO-dag op 12 oktober, die in het teken stond van een algemene update over de strategie en werking van het Centraal beheer APF. Naar bevinding van zaken vond ook ad-hoc (schriftelijk) overleg plaats over zaken die voorkwamen.

Instemmings- en Adviesaanvragen aan het BO RBS

In 2022 zijn er geen instemmings- en adviesaanvragen geweest.

Oordeel over beleid van het Bestuur

Naast haar advies- en goedkeuringsrecht ziet het BO RBS ook toe dat het bestuur de uitvoerings- en pensioenovereenkomsten goed uitvoert en geeft ze een oordeel over het beleid dienaangaande van het bestuur. Voorts zijn in 2022 zijn de volgende punten onderwerp van gesprek geweest:

De Inflatieverwachtingen en het beschermen van pensioen tegen inflatie – de gevolgen van de energiecrisis, de ontwikkelingen op de financiële markten naar aanleiding van de geopolitieke instabiliteit in de wereld

De Wet Toekomst pensioenen: wat gaat er gebeuren en is er impact voor onze kring

Het Beleggingsbeleid en resultaten beleggingen in het algemeen

Governance

In de vergaderingen die het BO RBS heeft met het bestuur, wordt het geïnformeerd over ontwikkelingen die spelen binnen en buiten het fonds.

In het afgelopen jaar is de nieuwe governance en vergadercyclus ingevoerd. Hoewel het BO RBS het betreurt dat het aantal 1:1 vergaderingen met het bestuur en de RvT is teruggebracht naar elk één, heeft het BO alle begrip voor de achterliggende redenen voor dit besluit. Het BO RBS blijft zeer tevreden over de toegankelijkheid van het bestuur en de open en transparante houding van het bestuur over de onderwerpen die worden besproken. Het Belanghebbendenorgaan blijft toezien op een scherpe inzet van het bestuur om een effectief tegenwicht te bieden aan de uitvoeringsorganisatie. In dat kader juicht ze de beslissing toe om de activiteiten en medewerkers van het Fondsteam Achmea Pensioenservices en medewerkers Bestuursbureau naar Centraal APF te verplaatsen.

Daarnaast nemen leden van het BO RBS ook deel in de klankbordgroepen van het Centraal Beheer APF aanpak, waarbij alle kringen samenkomen op de volgende onderwerpen: werkgeverszaken, deelnemerszaken, vermogensbeheer en Pensioenbeheer. De eerste ervaringen met deelname aan de klankbordgroepen deelnemers zijn positief en geven de leden van het BO de mogelijkheid invloed uit te oefenen op de visie en het beleid van het APF ten aanzien van diverse onderwerpen.

Ook voor 2023 blijft het nieuwe pensioenakkoord en de verwachte gevolgen daarvan voor het pensioencontract van Kring RBS een onderwerp van belang waarbij er goed gekeken zal worden naar de impact voor onze Kring RBS.

Communicatie

Het BO RBS is positief over de implementatie van het communicatiebeleidsplan rondom de geformuleerde visie en missie van Centraal Beheer APF in 2020. In de klankbordgroep Deelnemerszaken van begin 2023 is gesproken over het nieuwe communicatiebeleidsplan voor de komende drie jaar dat voortbouwt op het beleidsplan voor 2020-2022 maar waar nodig is geactualiseerd, her en der wat meer op beleidsniveau is gebracht en waar mogelijk compacter is gemaakt.

Financiële situatie en beleggingsbeleid

Het belanghebbendenorgaan heeft een instemmingsrecht ten aanzien van het strategische beleggingsbeleid. Verschillende onderdelen van dit beleid worden in de actualisatie van de beleggingscyclus periodiek herzien.

Vanaf januari is onze dekkingsgraad licht gestegen en per 30 april 2023 was de dekkingsgraad 147,5% en onze reële dekkingsgraad 80,7%. De certificerend actuaaris heeft vastgesteld dat we in het komende jaar weer volledig mogen indexeren zolang de dekkingsgraad boven de 134,4% blijft.

Belanghebbenden orgaan

Het einde van de termijn van de leden van het belanghebbendenorgaan liep in het eerste kwartaal van 2022 af en zijn er derhalve verkiezingen georganiseerd. Belangrijk hierin was dat we voorbereiden op een bestendiging en continuering van het kennis en historie die aanwezig was bij de overgang naar het centraal Beheer APF. Het besluit is genomen om het aantal leden terug te brengen naar 6 en ook een vernieuwing te bewerkstelligen en tegelijkertijd ook verkiezingen te hebben. Met dank aan die deelnemers die zich bereid verklaard hebben om zich kandidaat te stellen hebben we de doelstelling behaald met 1 nieuw lid Jean Paul van Oudheusden en hebben we afscheid genomen van Adri Verzijl en Sanjin Nabuurs.

Jacco Heemskerk is per 1 Mei 2023 tijdelijk teruggetreden als lid van het BO in verband met zijn aanstelling voor zes maanden als interim-directeur Klanten en Producten bij Achmea Investment Management.

Aandachtspunten voor 2023

Het BO RBS vraagt het Bestuur om in 2023 extra aandacht blijven geven aan:

- Inflatieverwachtingen en beschermen van pensioen tegen inflatie;
- Pensioenakkoord: wat zal dit akkoord voor onze pensioenaanspraken en -uitkeringen gaan betekenen. En wat zullen de transitie kosten zijn om over te gaan naar het nieuwe stelsel. Regulier overleg tussen het bestuur van het APF en het BO RBS om te bepalen of wij over moeten of kunnen gaan naar een nieuwe pensioenregeling en voor welke pensioenregeling alsdan gekozen zal worden;
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB of ESG);

Het bestuur heeft over verslagjaar 2022 verantwoording afgelegd aan het BO RBS en het BO RBS heeft in de bijeenkomst van 10 juni 2023 advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022. Het BO RBS spreekt zijn waardering uit voor de samenwerking met en de getoonde inzet van het Bestuur.

Amsterdam, juni 2023

Namens het Belanghebbendenorgaan van de Kring RBS bij het Centraal beheer APF
Idzard van Eeghen (voorzitter)
Karina van den Berg

Eliane Kuiper
Stephan Mathu
Jean-Paul van Oudheusden

A photograph of a woman with glasses and a black sleeveless top, smiling and looking towards another person whose back is to the camera. They are in a modern office with a colorful abstract painting in the background. A large green diagonal overlay covers the bottom right portion of the image.

15. Verslag Kring Bavaria

15. Verslag Kring Bavaria

Sinds 1 april 2017 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Swinkels Family Brewers N.V., Holland Malt B.V. en Bierbrouwerij de Koningshoeven B.V. in de eigen Kring Bavaria.

De werkgever stortte een vaste premie via een zogenaamde CDC-regeling in de kring. Daarmee werd de opbouw gefinancierd tegen een vastgesteld verwacht rendement. Deze financiering gold voor 5 jaar tot eind 2020.

Per 31 december 2020 heeft de werkgever de uitvoeringsovereenkomst beëindigd. De werkgever heeft in overleg met sociale partners besloten om nieuwe opbouw vanaf 2021 niet langer in kring Bavaria te laten plaatsvinden. Hiermee is de kring vanaf 1 januari 2021 een gesloten kring. De opbouw van de actieve deelnemers is vanaf 1 januari 2021 ondergebracht in Kring DC.

In 2022 is de financiële situatie van Kring Bavaria sterk verbeterd. Ondanks de afname van het vermogen door negatieve rendementen leidt de oplopende rente tot een sterke toename van de dekkingsgraad. Eind 2022 is deze toegenomen tot 110,3%. Daarmee is de kring niet langer meer in een situatie van onderdekking. Wel is er nog een reservetekort. Bij de indiening van het herstelplan in 2022 is daarbij gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling om een korting te voorkomen. Voor het herstelplan 2023 dat gebaseerd is op de situatie per 31 december 2022 is gebruik van de vrijstellingsregeling niet mogelijk, maar ook niet nodig. Zonder aanvullende maatregelen komt de kring tijdig uit herstel.

Overdracht op basis van artikel 150 PW

De financiële positie per 1 januari 2021 van Kring Bavaria in combinatie met de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever leidt ertoe dat artikel 150 in de pensioenwet van toepassing is. Dit houdt in dat de Kring Bavaria DNB op de hoogte heeft gebracht van de beëindiging. DNB heeft laten weten dat een overdracht naar een andere kring of pensioenuitvoerder gewenst is binnen een bepaalde termijn. Onderzocht wordt op welke wijze de verplichtingen in de komende periode elders kunnen worden ondergebracht. Daarbij heeft het bestuur, in samenspraak met het belanghebbendenorgaan, verschillende mogelijkheden onderzocht. De overdracht van de verplichtingen naar Kring Premie per 1 juli 2022 is niet mogelijk gebleken door de gewijzigde financiële positie van beide kringen. De overdracht zou leiden tot een korting op de aanspraken van Kring Bavaria. Waarmee op dat moment de overdracht geen doorgang kon vinden, gelet op de ontbindende voorwaarden. In overleg met de belanghebbenden en DNB wordt verder gekeken naar een oplossing die de belangen van de deelnemers op de juiste wijze behartigd. In 2023 zal hier verder opvolging aan worden gegeven.

Nadere financiële informatie over Kring Bavaria is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 32).

15.1. Kerncijfers Kring Bavaria

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Werkgevers	1	1	1	1	1
Deelnemers	2.132	2.148	2.175	2.043	1.930
Actieven en arbeidsongeschikten	42	37	37	954	908
Gewezen deelnemers *	1.704	1.757	1.812	780	709
Pensioengerechtigden	386	354	326	309	313
Toeslagverlening	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

* Op 31-12-2020 zijn vanwege het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst 976 deelnemers aangemerkt als gewezen deelnemer in Kring Bavaria.

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsrendement	-23,61%	1,36%	9,53%	16,55%	-0,11%
Benchmarkrendement	-23,79%	0,00%	9,89%	16,92%	-0,41%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,39%	0,33%	0,33%	0,28%	0,28%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,10%	0,11%	0,19%	0,14%	0,10%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Premiebijdragen	-	-18	9.259	8.913	8.391
Saldo overdracht van rechten	-318	-109	175	2	
Pensioenuitkeringen	-4.051	-3.794	-3.645	-3.354	-3.220

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,54%	0,59%	0,23%	0,78%	1,45%
Actieven en arbeidsongeschikten	2.590	1.940	2.116	142.734	116.209
Gewezen Deelnemers	129.408	209.868	240.501	64.898	47.978
Pensioentrekkenden	52.464	65.306	67.632	58.727	55.301
Overige (oa schadereserve en IBNR)	7.074	9.874	3.956	3.070	2.379
Totaal	191.536	286.988	314.205	269.429	221.867

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkingsgraad ultimo	110,3%	98,3%	90,0%	93,1%	95,2%
Beleidsdekkingsgraad (december)	105,1%	94,8%	86,3%	93,3%	98,8%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Vastgoedbeleggingen	13.431	14.437	12.923	10.833	10.752
Aandelen	46.347	58.365	60.309	50.367	37.840
Vastrentende waarden	124.995	166.282	152.179	158.973	128.698
Derivaten *	15.967	32.487	43.683	23.947	29.096
Overige beleggingen	8.762	9.403	10.778	6.966	5.050
Totaal belegd vermogen	209.502	280.974	279.872	251.086	211.436

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen.

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020	2019	2018
Directe beleggingsopbrengsten	-1	-2	539	407	-52
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-66.131	4.176	23.710	34.533	-254
- <i>Beheerkosten</i>	571	619	583	506	513
- <i>Performance gerelateerde kosten</i>	-1	1	-5	2	-
- <i>Transactiekosten</i>	230	297	502	344	201
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	-	-	-	-	-
Kosten van vermogensbeheer	355	290	274	170	57

15.2. Pensioenparagraaf

Aspect	Kenmerk
Karakter pensioenovereenkomst	Collectieve beschikbare premieovereenkomst
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt
Ouderdomspensioen	Bavaria-cao: 1,875% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Buiten-cao: 1,75% van de pensioengrondslag (2021) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (op risicobasis) ¹	Bavaria-cao: 1,125% (2021) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Buiten-cao: 1,050% (2021) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Het is ook mogelijk om aanvullend partnerpensioen over de periode tot 2006 op risicobasis te verzekeren als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden. Het bij Pensioenfonds Bavaria opgebouwde partnerpensioen vanaf 2006 tot en met 31-03-2017 is overgedragen aan Centraal Beheer APF.
Wezenpensioen (op risicobasis) ²	Bavaria-cao: 0,2625% (2020) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers Buiten-cao: 0,2450% (2020) van de pensioengrondslag – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers

¹ Berekend over het aantal deelnemersjaren vanaf 1 april 2017 tot aan het overlijden en het resterend aantal jaren vanaf het overlijden tot aan de standaard pensioendatum.

² Berekend over het aantal deelnemersjaren vanaf 1 april 2017 tot aan het overlijden en het resterend aantal jaren vanaf het overlijden tot aan de standaard pensioendatum.

Aspect	Kenmerk
	Het is ook mogelijk om aanvullend wezenpensioen over de periode tot 2006 op risicobasis te verzekeren als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden. Het bij Pensioenfonds Bavaria opgebouwde wezenpensioen vanaf 2006 tot en met 31-03-2017 is overgedragen aan Centraal Beheer APF.
ANW-hiaat	Het ANW-hiaatpensioen is optioneel en bedraagt maximaal het bedrag als genoemd in artikel 17 eerste lid van de Algemene nabestaandenwet
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

Doordat de kring sinds 1 januari 2021 premievrij is wordt er geen premie geheven en vindt er ook geen opbouw meer plaats anders dan voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers. Daarvoor zijn bovenstaande opbouwpercentages van toepassing.

15.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2023 geen toeslag te verlenen voor Kring Bavaria.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2018 opgenomen.

Toeslagverlening / korting

Toeslagverlening/korting per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2018	1,47%	0,00%
2019	1,47%	0,00%
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	-1,30%*
2022	2,57%	0,00%
2023	17,16%	0,00%
Cumulatieve achterstand		26,60%

* Per 1 november 2021 is een korting van 1,3% doorgevoerd.

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

15.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Bavaria heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 99,3% per 31 december 2022. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 105,1%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2022 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen een termijn van 10 jaar uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

Vrijstellingsregeling 2022

In 2022 gebruik is gemaakt van de vrijstellingsregeling. Dit omdat de kring eind 2021 niet voldeed aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen. Daarmee is in 2022 een korting voorkomen. De vrijstellingsregeling stelt dat indien de dekkingsgraad minimaal 90% is er geen MVEV korting hoeft te worden doorgevoerd. Het bestuur acht het evenwichtig dat deze korting niet is doorgevoerd en heeft in zijn afweging de volgende informatie betrokken

- Aangetoond is dat geen korting doorvoeren (tot een niveau van ca 104%) geen ongewenste financiële ontwikkeling tot gevolg heeft, daar de dekkingsgraad van Kring Bavaria door dit besluit jaarlijks slechts met circa 0,08% lager uitvalt ten opzichte van de situatie dat er wel een korting wordt doorgevoerd.
- Vastgesteld is, dat Kring Bavaria binnen de gestelde termijn van 10 jaar voldoende herstelkracht heeft om te herstellen tot het VEV. Hierbij is het effect van de UFR buiten beschouwing gelaten, dit conform de voorschriften van DNB. De UFR heeft wel een vertragend effect op het herstel van de kring. Volgend jaar zal opnieuw de herstelkracht beoordeeld worden.
- Indien een korting op de uitkering van de gepensioneerde deelnemers wordt voorkomen heeft dit geleid op de minimale waarde van de uitkeringen van gepensioneerden nauwelijks invloed op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Een maximale korting van ca 6% (104% - 98%) zal een jaarlijks effect op de uitkeringen hebben van ca 235.000 euro op een totaal vermogen van 280 miljoen. Daarmee is er een dekkingsgraad effect van circa 0,08%. Een korting op de uitkering van gepensioneerden heeft individueel echter een effect van 6% op de maandelijkse uitkering.
- Tot slot is er sprake van een gesloten pensioenregeling. Door het toepassen van de vrijstellingsregeling is er daarmee geen sprake van een effect op de premie of de opbouw van actieve deelnemers. In de kring zitten geen actieve deelnemers.

15.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Bavaria in 2017 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Bavaria. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	80%	74%

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	36%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 74% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 36%. Dit is lager dan de in 2017 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets. De overschrijding van de ondergrenzen ontstaat doordat de toekomstige opbouw is ondergebracht in een Beschikbare Premieregeling in Kring DC. Naar aanleiding van de situatie van de kring wordt dan ook gekeken of de opgebouwde aanspraken kunnen worden ondergebracht in een andere kring. Daarover lopen diverse besprekingen om een toekomstbestendige oplossing vast te stellen. Hierbij zijn zowel het belanghebbendenorgaan als de werkgever betrokken. Ook wordt hierover contact onderhouden met DNB.

15.2.4 Herverzekering

Voor Kring Bavaria waren overeenkomsten met elipsLife AG gesloten voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit. In 2020 is het contract met de herverzekeraar voor 3 jaar verlengd. In de huidige situatie geldt dat de arbeidsongeschikte deelnemers nog voor overlijden zijn herverzekerd.

15.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkinggraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Actuele dekkinggraad	110,3%	98,3%	90,0%	93,1%	95,2%
Beleidsdekkinggraad	105,1%	94,8%	86,3%	93,3%	98,8%
Reële dekkinggraad*	79,3%	76,3%	70,4%	74,6%	80,1%
Vereiste dekkinggraad	117,2%	113,0%	112,2%	113,7%	114,3%

* De verschillende dekkinggraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Per 1 januari 2021 is de kostenvoorziening als percentage TV als bedrag afgescheiden van de TV. En wordt de kostenvoorziening separaat behandeld. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2022 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beginstand kostenvoorziening	7.153	7.346
Onttrekking uitvoeringskosten	-1.730	-280
Rendement	-294	87
Eindstand kostenvoorziening	5.129	7.153

Eind 2022 is de kostenvoorziening ca 2,7% (2021: 2,5%) van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Administratieve uitvoeringskosten	294	280	402	472	552
In euro's per deelnemer	687	716	300	374	452
Vermogensbeheerkosten	926	909	857	676	570
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,389%	0,328%	0,326%	0,281%	0,275%
Transactiekosten*	230	297	503	344	201
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,097%	0,107%	0,191%	0,143%	0,096%
Gemiddeld belegd vermogen	238.031	277.413	262.631	240.183	210.041

* Op 31-12-2020 zijn vanwege het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst 976 deelnemers aangemerkt als gewezen deelnemer in Kring Bavaria. Voor de berekening van de uitvoeringskosten per deelnemer zijn deze meegeteld als actieve deelnemer.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	163	160	148	49	42
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	193	129	131	119	-
Bewaarloon	-	-	-	-	15
Advieskosten	-	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-1	1	-5	2	-
Interne kosten	-	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	571	619	583	506	513
Totaal	926	909	857	676	570

15.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Bavaria zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Bavaria belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

Daarnaast belegt Kring Bavaria nog in de illiquide categorieën infrastructuur en private equity (deze zijn met de CWO meegekomen vanuit Pf Bavaria). Deze beleggingen worden afgebouwd.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Bavaria is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.8.

15.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Bavaria weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	67.500.847	32,22%	80.590.302	28,70%
Rente & Matching	111.154.175	53,06%	168.966.599	60,10%
Inflatie	30.760.558	14,68%	31.325.343	11,20%
Liquide Middelen	86.420	0,04%	91.756	-
Totaal Assets	209.502.000	100,00%	280.974.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,07%	-14,87%	17,84%	14,51%
Rente	-17,26%	-16,87%	-1,51%	-2,86%
Matching	-79,02%	-79,02%	-29,64%	-29,62%
Inflatie	0,53%	-2,17%	23,41%	24,11%
Totaal Assets	-23,61%	-23,79%	1,36%	0,00%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

15.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 163 (2021: € 160).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 571 (2021: € 619). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 230 (2021: € 297).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -66.487 (2021: € 3.884) voor een vermogen dat daalde van € 280.974 tot € 209.502 per ultimo 2022.

15.5. Actuariële paragraaf

15.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	25.142	27.085	-18.063	-6.813	-10.434
Premie	-9	-13	-1.923	252	699
Waardeoverdrachten	-6	-10	-1	-	-
Kosten	-	-	-	-	-188
Uitkeringen	9	7	39	-34	-
Overige kanssystemen	-279	-423	836	-94	-627
Toeslagverlening	-	-31	4062	-	-
Incidentele mutaties	-255	-218	858	-1.109	576
Andere oorzaken	-1	75	-84	3	55
Totaal	24.601	26.472	-14.276	-7.795	-9.919

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-63.390	5.428	24.867	35.306	235
Wijziging RTS TV	88.532	21.657	-42.930	-42.119	-10.669
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	25.142	27.085	-18.063	-6.813	-10.434

Het resultaat bedraagt € 24.601 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De gestegen rente heeft geleid tot een sterke afname van de verplichtingen. Ondanks dat dit leidt tot een afname van het vermogen heeft dit geresulteerd in een positief resultaat op beleggingen
- Er zijn geen actieve deelnemers meer wel worden er nog risicopremies betaald aan de herverzekeraar ter dekking van het overlijdensrisico voor een beperkt aantal arbeidsongeschikte deelnemers. Dit is verantwoord onder premies waardoor een negatief premieresultaat is ontstaan.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan dit bestaat uit het resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering bij pensioneren
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat leidt tot een verhoging van de Technische Voorziening. Dit is zichtbaar onder de post incidentele mutaties.

15.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. Vanaf 1 januari 2021 is er geen premiebetaling meer van toepassing. De hoogte van de premie tot en met 2020 is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019	2018
Feitelijke premie	-	-18	9.259	8.913	8.391
Kostendekkende premie	-	-	12.577	9.752	8.905
Gedempte kostendekkende premie	-	-	8.166	7.578	7.109

Door terugwerkende kracht mutaties heeft er een terugbetaling van 18K aan de werkgever plaatsgevonden in combinatie met de aanpassing van de opgebouwde aanspraken voor de desbetreffende deelnemers.

15.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018
Aanwezig eigen vermogen	19.641	-4.960	-31.432	-18.694	-10.854
Minimaal vereist eigen vermogen	7.747	11.800	12.778	11.469	9.421
Vereist eigen vermogen	32.851	37.237	38.365	36.789	31.696

De vermogenspositie van Kring Bavaria kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

15.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Bavaria aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.100.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 105.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Bavaria verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Bavaria is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

15.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's financiële op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Bavaria zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toelagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring Bavaria is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 geupdate dit heeft niet geleid tot beleidsaanpassingen, maar betrof het aanpassen van de kritieke grenzen.

15.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt. Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het doel in 2022 is om 45% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van de markrentecurve af te dekken.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdeckingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

15.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

15.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Bavaria beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

15.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

15.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

15.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

15.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 15.2.5).

15.7. Terugblik 2022

In 2022 is de financiële situatie van Kring Bavaria sterk verbeterd. Ondanks de afname van het vermogen door negatieve rendementen leidt de oplopende rente tot een sterke toename van de dekkingsgraad. Eind 2022 is deze toegenomen tot 110,3%. Daarmee is de kring niet langer meer in een situatie van onderdekking.

Vrijstellingsregeling begin 2022

Begin 2022 was de financiële positie nog onvoldoende. Op basis van de dekkingsgraad van 98% per 31 december 2021 zou op basis van de reguliere wetgeving leiden tot een korting tot het niveau van het Minimaal Vereist Eigen Vermogen. Daarom is begin 2022 gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling. Daarmee is een korting voorkomen. Het bestuur heeft vastgesteld dat het gebruik maken van deze regeling evenwichtig is.

Overdracht op basis van artikel 150 PW

De financiële positie per 1 januari 2021 van Kring Bavaria in combinatie met de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever leidt ertoe dat artikel 150 in de pensioenwet van toepassing is. Dit houdt in dat de Kring Bavaria DNB op de hoogte heeft gebracht van de beëindiging. DNB heeft laten weten dat een overdracht naar een andere kring of pensioenuitvoerder gewenst is binnen een bepaalde termijn. Onderzocht wordt op welke wijze de verplichtingen in de komende periode elders kunnen worden ondergebracht. Daarbij heeft het bestuur, in samenspraak met het belanghebbendenorgaan, verschillende mogelijkheden onderzocht. De overdracht van de verplichtingen naar Kring Premie per 1 juli 2022 is niet mogelijk gebleken door de gewijzigde financiële positie van beide kringen. De overdracht zou leiden tot een korting op de aanspraken van Kring Bavaria. Waarmee op dat moment de overdracht geen doorgang kon vinden, gelet op de ontbindende voorwaarden. In overleg met de belanghebbenden en DNB wordt verder gekeken naar een oplossing die de belangen van de deelnemers op de juiste wijze behartigt. In 2023 zal hier verder opvolging aan worden gegeven.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 192.228 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 109,9% bedragen.

Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

15.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Herstelplan

In mei is het akkoord van DNB ontvangen op het ingediende herstelplan per 31 december 2022. Daarmee heeft Kring Bavaria aangetoond dat de Kring binnen 10 jaar voldoende kan herstellen tot het Vereist Eigen Vermogen zonder aanvullende maatregelen. Bij de indiening van het herstelplan in 2023 is geen gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling. Dit was overigens ook niet mogelijk, wegens de nog niet uitgesproken intentie tot invaren, maar het gebruik van de vrijstellingsregeling is ook niet nodig. Zonder aanvullende maatregelen komt de kring tijdig uit herstel.

15.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Bavaria

Inleiding

Het jaar 2022 stond voor Kring Bavaria volledig in het teken van de voorgenomen collectieve waardeoverdracht (CWO). Deze CWO is noodzakelijk om te voldoen aan de vereisten van artikel 150 PW. Dit artikel bepaalt dat wanneer de pensioenopbouw binnen een pensioenregeling stopt en er op dat moment sprake is van een te lage beleidsdekkingsgraad, de Kring (of het pensioenfonds) binnen een door DNB te stellen termijn overgaat tot een overdracht aan een verzekeraar of een ander(e) pensioenfonds(kring). Dit is bij Kring Bavaria het geval geweest per 1 januari 2021. In dit kader moet er van DNB dan ook een plan worden opgesteld over de mogelijke toekomstscenario's van de Kring Bavaria.

Voor het opzetten van het plan is er begin 2021 een werkgroep opgezet die bestaat uit het BO Bavaria en vertegenwoordigers vanuit het bestuur en het pensioenbureau. Deze regiegroep zoekt gezamenlijk naar de beste mogelijkheden om de opgebouwde pensioenaanspraken en rechten van de Kring Bavaria onder te brengen. Daarbij wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen en mogelijkheden rondom de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen. Bij aanvang van het traject lag de focus vooral op een waardeoverdracht naar Kring DB Premie. In de CWO-akte was in de ontbindende voorwaarden vastgelegd dat pensioenaanspraken en -rechten van deelnemers in de Kring Bavaria niet gekort mochten worden als gevolg van de voorgenomen CWO naar Kring DB Premie.

In eerste instantie was het de bedoeling om de CWO per 1 januari 2022 uit te voeren. Deze datum kon niet worden gerealiseerd. De volgende beoogde transitiedatum werd vervolgens vastgesteld op 1 juli 2022.

Door veranderende economische marktomstandigheden bleek op 1 juli 2022 echter dat de dekkingsgraden van Kring Bavaria en Kring DB Premie te ver uit elkaar lagen en dat een CWO niet mogelijk zou zijn zonder korten van de pensioenaanspraken en -rechten van de deelnemers van de Kring Bavaria.

Daarmee was een collectieve waardeoverdracht per 1 juli 2022 wederom van de baan. De afgelopen maanden zijn de afzonderlijke dekkingsgraden weliswaar gestegen, maar is het verschil tussen beide kringen steeds groter geworden. Door het verschil in beleggingsbeleid en renteafdekking reageert de dekkingsgraad van Kring DB Premie sterker (in positieve zin) op rentestijgingen, dan de dekkingsgraad van Kring Bavaria.

Financiële situatie

Eind 2022 is de dekkingsgraad toegenomen tot 110,3%. Dat is een sterke verbetering ten opzichte van 2021 toen de dekkingsgraad 98,3% was per 31 december. Wel is er nog een reservetekort. Om een korting te voorkomen is bij de indiening van het herstelplan in 2022 gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling om een korting te voorkomen.

Samenstelling en zittingstermijnen

De samenstelling van het BO is gerelateerd aan het aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Per einde van het verslagjaar 2022 bestaat het BO Bavaria uit 4 leden:

- 2 vertegenwoordigers namens de Werkgever(s) (waarvan 1 vacature);
- 1 vertegenwoordiger namens de Werknemers;
- 1 vertegenwoordiger namens de Pensioengerechtigden en de Gewezen Deelnemers van wie de Pensioenovereenkomst is beëindigd.

De zittingstermijn voor nieuwe leden en voor herbenoemingen geldt voor 3 jaar. Ook kan ieder lid maximaal tweemaal worden herbenoemd. In mei 2021 zijn de herbenoemingen van de 3 zittende leden per 1 juli 2021 voor een nieuwe termijn van 3 jaar bevestigd door de toezichthouder.

De leden van het BO Bavaria hebben een voorzitter gekozen uit hun midden. De voorzitter is tevens lid van het Kring Overstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). Het BO Bavaria laat zich ondersteunen door een externe deskundige.

Overlegstructuren

In 2022 is het BO Bavaria twaalf keer zelfstandig bij elkaar geweest om te vergaderen over ontwikkelingen, financiële en actuariële zaken en de ontwikkeling van de beleggingen binnen het Centraal Beheer APF. Het bestuur en het BO Bavaria zijn daarnaast in 2022 twee keer bij elkaar geweest om aangelegenheden te bespreken die (een van) beide partijen wenselijk achtte(n) om te bespreken en die direct betrekking hebben op de kring Bavaria.

Daarnaast is het BO Bavaria zeven keer samen met een afvaardiging van het bestuur in de Regiegroep bij elkaar geweest om gezamenlijk de scenario's te onderzoeken die er zijn voor het onderbrengen van de opgebouwde pensioen en rechten van de Kring Bavaria.

Ook heeft het BO Bavaria in 2022 overleg gehad met de Raad van Toezicht over de uitoefening van haar taken en bevoegdheden met betrekking tot de Kring Bavaria.

Werkwijze

In de statuten van Centraal Beheer APF is vastgelegd dat het BO Bavaria het bestuur van het Centraal Beheer APF adviseert over onderwerpen die de kring Bavaria aangaan. De onderwerpen waarover het BO Bavaria mag adviseren dan wel zijn instemming op dient te geven zijn wettelijk vastgelegd in artikel 115c van de Pensioenwet.

Het BO Bavaria is in 2022 gevraagd om adviezen/instemming te geven op diverse fondsdocumenten, waaronder de ABTN, het Herstelplan, het Uitvoeringsreglement, het Pensioenreglement en het Beleggingsplan/Strategisch Beleggingsbeleid.

Toekomst kring Bavaria en BO Bavaria

Op dit moment is de Regiegroep nog druk bezig om diverse scenario's te onderzoeken, door te rekenen en naast elkaar af te wegen om te komen tot de beste optie voor de deelnemers van Kring Bavaria. Daarbij wordt ook gekeken naar opties buiten het Centraal Beheer APF en waar mogelijk rekening gehouden met de effecten van de Wet Toekomst Pensioenen. Dit zorgt voor een enorme toename van werkzaamheden en berekeningen, die extra druk zetten op de krappe tijdslijnen.

Voor 1 juli 2023 moet er bij DNB een plan van aanpak worden ingeleverd voor een CWO van de kring Bavaria. Dit plan moet de scenario's beschrijven voor een CWO van de opgebouwde pensioenaanspraken, waarbij Kring Bavaria uiteindelijk ophoudt te bestaan.

Na 1 juli vindt afstemming met DNB plaats over het uit te voeren plan. De tijdslijnen van dat plan worden dan gevolgd voor het moment waarop de CWO gerealiseerd dient te zijn.

Het BO Bavaria heeft er alle vertrouwen in dat het bestuur de juiste scenario's afweegt die de pensioenaanspraken van de deelnemers van de kring Bavaria in stand houdt én die de continuïteit van het Centraal Beheer APF waarborgt. Het BO Bavaria zal daarbij telkens de evenwichtigheid toetsen voor de (voormalige) medewerkers van Swinkels Family Brewers.

Het BO Bavaria spreekt zijn waardering uit voor de samenwerking met het Bestuur van het Centraal Beheer APF en dankt haar voor de grote inzet voor de Kring Bavaria.

Namens het BO Bavaria:

B. Wellens (Vz)

N.C.A.L. Meeuws

L.M.M. van der Steen

16. Verslag Kring Sligro Food Group

16. Verslag Kring Sligro Food Group

Sinds 1 oktober 2019 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Sligro Food Group Nederland B.V. in de eigen Kring Sligro Food Group.

De pensioenregeling is een CDC-regeling op basis van verwacht rendement. De sociale partners hebben de premie vastgesteld op 25,5% van de grondslag. In combinatie met het premiedepot dat beschikbaar is, is een opbouwpercentage voor ouderdomspensioen per jaar toegekend van 1,6%. Eind 2022 is door de sociale partners vastgesteld dat het opbouwpercentage voor 2023 verlaagd dient te worden naar 1,41%.

In 2022 is de beleggingsportefeuille uitgebreid met hoogrentende obligaties en obligaties in opkomende landen, dit naar aanleiding van de in 2021 uitgevoerde ALM studie.

In 2022 is de financiële positie door de gestegen rente verbeterd. Daardoor is de dekkingsgraad toegenomen tot 123,5%. De sociale partners zijn daarnaast met elkaar in gesprek over een nieuwe pensioenregeling onder de Wet Toekomst Pensioenen. Daarbij hebben de sociale partners de intentie uitgesproken om de verplichtingen te gaan invaren. In overleg met bestuur, belanghebbendenorgaan en sociale partners is in gezamenlijkheid vastgesteld dat geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om extra toeslag te verlenen. Dit wordt niet als uitlegbaar beschouwd in combinatie met de verlaging van het opbouwpercentage van de actieve deelnemers. De aanwezige buffers blijven daarmee beschikbaar voor het moment van invaren.

Nadere financiële informatie over Kring Sligro Food Group is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 33).

16.1. Kerncijfers Kring Sligro Food Group

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat in 2019 premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 3 maanden (vanaf 1 oktober 2019).

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	1	1	1	1
Deelnemers	11.878	11.875	13.128	12.083
Actieven en arbeidsongeschikten	4.232	4.184	4.338	4.143
Gewezen deelnemers	6.659	6.782	7.888	7.086
Pensioengerechtigden	987	909	902	854
Toeslagverlening	0,99%	0,25% en 0,26%	-	-

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020	2019
Beleggingsrendement	-29,50%	0,37%	19,56%	-1,37%
Benchmarkrendement	-29,50%	-0,36%	18,68%	-1,51%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,31%	0,22%	0,23%	0,37%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,26%	0,09%	0,08%	0,89%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Premiebijdragen*	19.998	19.636	19.147	4.455
Saldo overdracht van rechten	-370	-1.460	628	483.104
Pensioenuitkeringen	-3.881	-3.523	-3.163	-750

* Premie 2019 heeft betrekking op 3 maanden.

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,42%	0,62%	0,30%	0,90%
Actieven en arbeidsongeschikten	171.027	265.723	277.636	230.796
Gewezen Deelnemers	118.478	170.103	174.538	135.664
Pensioentrekkenden	54.538	64.565	64.951	55.921
Overige (oa schadereserve en IBNR)	7.718	10.846	8.835	6.817
Totaal	351.761	511.237	525.960	429.198

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	123,5%	115,9%	108,6%	108,1%
Beleidsdekkingsgraad (december)	119,2%	112,4%	103,3%	107,2%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	-
Aandelen	154.715	256.123	263.107	197.614
Vastrentende waarden	213.047	217.279	167.467	183.711
Derivaten	61.784	115.393	140.462	83.888
Overige beleggingen	1.102	2.188	2.949	1.095
Totaal belegd vermogen	430.648	590.983	573.985	466.308

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	-50	-5	853	1.839
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-176.080	3.739	91.398	-19.107
- <i>Beheerkosten</i>	1.048	744	709	280
- <i>Transactiekosten</i>	1.267	534	413	869
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	355	4	-181	-55
Kosten van vermogensbeheer	473	528	457	82

16.2. Pensioenparagraaf

In Kring Sligro Food Group vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. De basis voor de pensioenopbouw is de premie. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan kan het tekort eventueel uit het premiedepot onttrokken worden. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2020 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 13.940 (2022)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 1,6% van de PG (van 1 oktober tm 31 december 2019 bedroeg de opbouw in de kring 1,7%). Als de premie en de middelen uit het premiedepot tezamen naar verwachting niet gelijk zijn aan de kostendeekkende premie voor het volgende kalenderjaar, dan wordt het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen voor het volgende kalenderjaar verlaagd. Dit is van toepassing in 2023. Het opbouwpercentage bedraagt in 2023 1,41%.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 1,120% van de PG. Dit percentage wijzigt niet in geval van een verlaging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 0,224% van de PG. Dit percentage wijzigt niet in geval van een verlaging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

De premie bedraagt vanaf 1 januari 2020 25,5% en het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is 1,6% van de pensioengrondslag voor de jaren 2020 tot en met 2022. Per 1 januari 2023 wordt het opbouwpercentage verlaagd naar 1,41%. Dit door de premie tezamen met het premiedepot onvoldoende is om de opbouw ad 1,6% te financieren.

16.2.1 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds beslist jaarlijks op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Sligro Food Group. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Sligro Food Group, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de deelnemers is maximaal de algemene loonontwikkeling in het voorgaande kalenderjaar op grond van de cao voor Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden is maximaal de consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen.

De toeslagverlening aan gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden kan nooit meer bedragen dan de toeslagverlening aan de deelnemers.

Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement van Kring Sligro Food Group gefinancierd.

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad gelijk aan 117,8%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2023 een gedeeltelijke toeslag ad 0,99% voor de actieve en inactieve deelnemers te verlenen voor Kring Sligro Food Group. De verhoging van de pensioenen is per 31 december 2022 meegenomen in de verplichtingen.

Onderstaand zijn de verleende toeslagen vanaf 1 januari 2020 opgenomen.

Toeslagverlening Actieven

Toeslagverlening Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2020	1,75%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,50%	0,25%
2023	3,00%	0,99%
Cumulatieve achterstand		7,00%

Toeslagverlening Niet-Actieven

Toeslag Niet-Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2020	1,64%	0,00%
2021	0,99%	0,00%
2022	2,57%	0,26%
2023	17,16%	0,99%
Cumulatieve achterstand		21,11%

De cumulatieve achterstand is een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Binnen het fonds is geen inhaalindexatiebeleid van toepassing.

Toeslagverlening per 1 januari 2023

Per 1 januari 2023 is de toeslag voor zowel de actieve als niet-actieve deelnemers gelijk aan 0,99%. Dit is 33,1% van de maatstaf voor de actieven ad 3% (loonindex). In eerste instantie is bij het besluit onterecht niet meegenomen dat de toeslag voor inactieve deelnemers niet hoger mag zijn dan de toeslag voor de actieve deelnemers. Daarmee is per 1 april 2023 de eerder verleende toeslag ad 4,34% voor de inactieve deelnemers en 0,76% voor de actieve deelnemers gecorrigeerd naar 0,99% voor alle deelnemers. De uitkeringen die in januari tot en met maart te veel zijn uitgekeerd zijn

niet teruggevorderd. Wel leidt dit in april tot een verlaging van de uitkering. Hierover zijn de deelnemers separaat geïnformeerd.

16.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Het pensioenfonds Sligro Food Group heeft in 2018 een herstelplan ingediend. In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 116,3% per 31 december 2022. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 119,2%.

Op basis van de financiële positie per eind 2022 waarbij de actuele dekkingsgraad boven het niveau van het vereiste eigen vermogen ligt is er geen actualisatie van het herstelplan meer benodigd. In 2023 is dan ook geen nieuw herstelplan ingediend.

16.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Sligro Food Group in 2019 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Sligro Food Group. In 2022 is een HBT uitgevoerd. De uitkomsten hiervan zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	75%	
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	75%	82%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	29%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 82% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 29%. Deze uitkomsten vallen ruim binnen de ondergrenzen zoals deze ten behoeve van de risicohouding zijn vastgesteld.

16.2.4 Herverzekering

Voor Kring Sligro Food Group lopen overeenkomsten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Hierbij zijn de overeenkomsten zoals deze bij Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group liepen met elipsLife voortgezet tot 31 december 2019. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

16.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	123,5%	115,9%	108,6%	108,1%
Beleidsdekkingsgraad	119,2%	112,4%	103,3%	107,2%
Reële dekkingsgraad*	88,3%	90,0%	83,9%	85,4%
Vereiste dekkingsgraad	119,8%	116,5%	117,7%	117,8%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	882	848	814	156
In euro's per deelnemer	169	167	155	125
Vermogensbeheerkosten	1.521	1.272	1.166	362
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,31%	0,22%	0,23%	0,37%
Transactiekosten	1.267	534	413	869
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,26%	0,09%	0,08%	0,89%
Gemiddeld belegd vermogen	487.181	570.931	518.499	471.471

* De getallen in de kolom 2019 betreffen de periode van 1-10-2019 tot en met 31-12-2019.

** Van de transactiekosten 2019 had 394 betrekking op de kosten van de transitie.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;

- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020	2019
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	226	159	240	24
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	247	369	216	59
Bewaarloon	-	-	-	-
Advieskosten	-	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-	-
Interne kosten	-	-	-	-
Overige kosten	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	1.048	744	710	279
Totaal	1.521	1.272	1.166	362

* De getallen in de kolom 2019 betreffen de periode van 1-10-2019 tot en met 31-12-2019.

16.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Sligro Food Group zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Sligro Food Group belegt in verschillende modules en pools. Dit zijn de modules Rendement (vanaf 1 april 2022) Rente, de matchingportefeuille, de pool Aandelen (tot 1 april 2022) en de pool Liquiditeit. Het beleid zoals dat in de verschillende modules en pools is gevoerd is nader beschreven in hoofdstuk 6. Op basis van een uitgevoerde ALM studie is in 2022 de pool Aandelen vervangen door de beter gespreide module Rendement.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Sligro Food Group is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.9.

16.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Sligro Food Group weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	225.779.963	52,42%	-	-

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rente & Matching	203.998.726	47,37%	333.150.543	56,40%
Pool Aandelen	198.941	0,05%	256.121.987	43,30%
Pool liquide Middelen	601.395	0,14%	-	-
Liquide Middelen	68.975	0,02%	1.710.470	0,30%
Totaal Assets	430.648.000	100,00%	590.983.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-9,68%	-10,54%	-	-
Rente	-17,26%	-16,87%	-1,53%	-2,86%
Matching	-74,76%	-74,75%	-29,58%	-29,57%
Pool Aandelen	-	-	22,18%	21,39%
Pool Liquide Middelen	-0,04%	-	-0,60%	-
Totaal Assets	-29,50%	-29,50%	0,37%	-0,36%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht. De Pool Aandelen bestond uit passieve Blackrock fondsen in Aandelen wereld en Aandelen opkomende markten. Deze pool is per 1 april vervangen door de module Rendement. Vanaf 1 april behaalde de module een rendement van -9,68%, dit was 86 basispunten boven de benchmark.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 226 (2021: € 159).

De beheerkosten, die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht, zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 1.048 (2021: € 744). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 1.267 (2021: € 534). De hogere transactiekosten en de hogere beheerkosten worden veroorzaakt door de aanpassing in de beleggingsportefeuille per 1 april 2022.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -176.603 (2021: € 3.206) en het vermogen daalde van € 590.983 tot € 430.648 per eind 2022.

16.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

16.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	9.581	45.365	13.591	-92.027
Premie	-7.503	-9.484	-4.667	-396
Waardeoverdrachten	-5	-248	376	133.655
Kosten	-	-	-	-
Uitkeringen	45	25	27	8
Overige kanssystemen	-97	-129	1.482	-644
Toeslagverlening	-3.371	-1.272	-	-
Incidentele mutaties	40	-621	1.664	-319
Andere oorzaken	-43	-55	-46	-9
Totaal	-1.353	33.581	12.427	40.268

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-173.654	6.138	93.067	-17.494
Wijziging RTS TV	183.235	39.227	-79.476	-74.533
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	9.581	45.365	13.591	-92.027

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring Sligro Food Group € -1.353.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Het beleggingsresultaat is positief door de gestegen rente.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 78%.
- De premie bedraagt minder dan de benodigde gedempte kostendekkende premie. Daardoor is er € 1,8 miljoen aan het premiedepot onttrokken.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit een resultaat op sterfte (€ +1,75 mln), arbeidsongeschiktheid (€ - 1,8 mln) en flexibilisering en pensionering (€ - 50K).
 - Het resultaat op sterfte vloeit voort uit meer overlijdens dan verwacht waardoor een groot positief resultaat ontstaat.
 - Het resultaat op arbeidsongeschiktheid wordt vooral veroorzaakt door de afboeking van vorderingen op de herverzekeraar. De eerder opgenomen claims waren gebaseerd op de schadereserve waarbij de grondslagen van de kring zijn gehanteerd in plaats van de waarde van de claims van de oude herverzekeringsvoorwaarden.
- De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen en leidt tot een negatief resultaat.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een positief resultaat.

16.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Feitelijke premie	19.998	19.636	19.147	4.455
Dotatie aan het weerstandsvermogen	-43	-43	-36	90
Ontvangen uit (+) / toegevoegd (-) aan premiedepot	1.749	2.111	-665	90

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Totale beschikbare premie	21.704	21.704	18.446	4.635
Kostendeekkende premie	31.907	34.059	27.921	4.545
Gedempte kostendeekkende premie	21.704	21.704	18.446	5.624

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop	17.298	17.086
Risicokoopsom overlijdensrisico	661	703
Risicokoopsom Premievrijstelling	958	1.057
Solvabiliteitsopslag	1.991	2.090
Opslag pensioenuitvoeringskosten	796	768
Dotatie aan het weerstandsvermogen	43	43
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-1.749	-2.111
Totaal	19.998	19.636

*: Het getoonde tekort/overschot in de feitelijke premie ten opzichte van de gedempte kostendeekkende premie wordt aangevuld vanuit/gestort in het premiedepot.

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2022	Gedempte kostendeekkende premie 2022	Kostendeekkende premie 2021	Gedempte kostendeekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	26.705	12.067	28.285	11.807
Solvabiliteitsopslag	4.406	1.991	5.006	2.090
Opslag pensioenuitvoeringskosten	796	796	768	768
Voorwaardelijke onderdelen	-	6.850	-	7.039
Totaal	31.907	21.704	34.059	21.704

In 2021 is ca 2,1 miljoen onttrokken aan het premiedepot. In 2020 is vanuit de premie een storting in het premiedepot (ad 665) gedaan. Zo wordt zorggedragen dat de totale beschikbare premie binnen de kring gelijk is aan de gedempte kostendeekkende premie.

Dit leidt ertoe dat de ontwikkeling van het premiedepot als volgt is.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Beginstand *	5.140	7.263	5.398	5.700
Correctie beginstand	Nvt	nvt	72	nvt
Onttrekking/storting tbv feitelijke premie	-1.749	-2.111	665	-90
Rendement	-1.295	-12	1.128	-212

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020	2019
Eindstand	2.096	5.140	7.263	5.398

* De beginstand per 1-10-2019 van 5.700 van het premiedepot is gebaseerd op een schatting van de beginstand. Bij de definitieve inrichting van het premiedepot is aangesloten op het premiedepot zoals overgedragen door Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, zijnde 5.760. Dit is in de beginstand per 1-1-2020 gecorrigeerd. Aanvullend is een correctie ad 12 doorgevoerd, waardoor een correctie van 72K resulteerde in 2020.

16.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	84.923	81.136	45.432	34.870
Minimaal vereist eigen vermogen	15.194	22.465	22.454	18.456
Vereist eigen vermogen	69.688	84.603	93.130	76.336

De vermogenspositie van Kring Sligro Food Group kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd voldoende.

16.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Sligro Food Group aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4.340.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 217.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het

pensioenfonds voor collectiviteitkring Sligro Food Group verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achemea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Sligro Food Group is gebaseerd op de tot en met de balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

16.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het

niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Sligro Food Group zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring Sligro Food Group is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

16.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Kring Sligro Food Group gebruik van een strategie waarbij 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt..

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

16.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

16.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Sligro Food Group beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

16.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

16.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

16.6.6 Inflatie­risico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

16.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 16.2.4).

16.7. Terugblik 2022

In 2022 is de beleggingsportefeuille uitgebreid met hoogrentende obligaties en obligaties in opkomende landen, dit naar aanleiding van de in 2021 uitgevoerde ALM studie. De pool aandelen is hiermee vervangen door de module Rendement.

In 2022 is de financiële positie door de gestegen rente verbeterd. Daardoor is de dekkingsgraad toegenomen tot 123,5%. Op basis van de financiële positie per eind 2022 is de actuele dekkingsgraad hoger dan het niveau van het

vereiste eigen vermogen. Daarmee is er geen actualisatie van het herstelplan meer benodigd. In 2023 is dan ook geen nieuw herstelplan ingediend.

De sociale partners zijn daarnaast met elkaar in gesprek over een nieuwe pensioenregeling onder de Wet Toekomst Pensioenen. Daarbij hebben de sociale partners de intentie uitgesproken om de verplichtingen te gaan invaren. In overleg met bestuur, belanghebbendenorgaan en sociale partners is in gezamenlijkheid vastgesteld dat geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om extra toeslag te verlenen. Dit daar dit niet als uitlegbaar wordt beschouwd in combinatie met de verlaging van het opbouwpercentage van de actieve deelnemers. Eind 2022 is namelijk door de sociale partners vastgesteld dat het opbouwpercentage voor 2023 verlaagd dient te worden van 1,6% naar 1,41%. De aanwezige buffers blijven daarmee beschikbaar voor het moment van invaren.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 354.143 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 122,7% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

16.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Toeslagverlening per 1 januari 2023

Per 1 januari 2023 is de toeslag voor zowel de actieve als niet-actieve deelnemers gelijk aan 0,99%. Dit is 33,1% van de maatstaf voor de actieven ad 3% (loonindex). In eerste instantie is bij het besluit onterecht niet meegenomen dat de toeslag voor inactieve deelnemers niet hoger mag zijn dan de toeslag voor de actieve deelnemers. Daarmee is per 1 april 2023 de eerder verleende toeslag ad 4,34% voor de inactieve deelnemers en 0,76% voor de actieve deelnemers gecorrigeerd naar 0,99% voor alle deelnemers. De uitkeringen die in januari tot en met maart te veel zijn uitgekeerd zijn niet teruggevorderd. Wel leidt dit in april tot een verlaging van de uitkering. Hierover zijn de deelnemers separaat geïnformeerd.

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

16.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Sligro Food Group

Algemeen

Het belanghebbendenorgaan van Kring Sligro Food Group (hierna: BO) is op 1 oktober 2019 ingesteld bij de overdracht van de pensioenrechten en verplichtingen van pensioenfonds Sligro Food Group naar Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (hierna: Centraal Beheer APF).

De samenstelling van het belanghebbendenorgaan heeft in het verslagjaar 2022 een verandering ondergaan. Mevrouw A. Cooijmans is teruggetreden en in haar plaats is, namens de werknemers, mevrouw T. Schweitzer toegetreden. Wij willen onze dank uitspreken aan mevrouw Cooijmans voor haar inzet voor, en bijdrage aan, eerst het pensioenfonds en later het belanghebbendenorgaan.

Het BO kSFG is in 2022 drie keer in een onderling overleg bij elkaar geweest en heeft daarnaast 2 keer met een afvaardiging van het Bestuur overleg gehad en eenmaal met een delegatie van de Raad van Toezicht. Tot slot zijn er ook een tweetal vergaderingen geweest met medewerkers van Centraal Beheer APF over de uitvoering van een risicopreferentie onderzoek. In de beraadslagingen is een breed scala aan onderwerpen de revue gepasseerd waaronder de ontwikkeling van het nieuwe pensioencontract en de voorbereiding daarop door de het BO alsmede de inrichting van de beleggingsportefeuille. Het belanghebbendenorgaan blijft haar zorgen houden over de doorlooptijd van de WTP en de vele onduidelijkheden die er daarover nog steeds bestaan. Ook de kosten van de transitie zijn, zover nu te overzien, zeer aanzienlijk en moeten uiteindelijk door de deelnemers worden opgebracht. Dit maakt het concreet voorbereiden op het nieuwe pensioencontract uiterst lastig, tijdrovend en duur. Tot slot mag niet onvermeld blijven dat het BO begin 2023 vernomen heeft dat de indexaties voor de deelnemers in 2021 en 2022 onjuist zijn vastgesteld in het verslagjaar en dat het BO in overleg is met het APF over de achtergrond hiervan en hoe een soortgelijke fout in de toekomst vermeden kan worden.

Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het BO kSFG worden bepaald door het wettelijke kader, de Code Pensioenfonds, de statuten en de reglementen van Centraal Beheer APF.

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden in 2022 aan alle kringen in een gezamenlijk overleg op 14 juni 2023. Het BO kSFG heeft haar vragen en opmerkingen op de jaarstukken gedeeld met het bestuursbureau en bestuur en daar is en zal opvolging aan worden gegeven. Op basis daarvan heeft het BO kSFG een positief advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022 voor Kring Sligro Food Group.

Gegeven goedkeuringen en adviezen

In 2022 heeft BO kSFG onder meer een positief advies gegeven ten aanzien van een aanpassing van het landenbeleid van de kring, het beleggingsplan en strategisch beleggingsbeleid 2023 en over de vaststelling van het jaarverslag 2021. Het BO kSFG wil daarnaast nog memoreren dat wij goedkeuringen en adviezen steeds hebben afgewogen in het licht van de voorwaarden van de dispensatie van het Bedrijfstakpensioenfonds en dat dit van blijvend belang is.

Vooruitblik 2023.

Zoals het er nu naar uit ziet zal 2023 een historisch jaar worden als we er van uit gaan dat de Wet Toekomst Pensioenen beide kamers van het parlement doorkomt. Dit zal verstrekken gevolgen hebben voor alle betrokkenen, niet in het minst de deelnemers maar ook voor sociale partners, pensioen uitvoeringsorganisaties ('PUO's') en overige betrokkenen. Wij beseffen dat een goede samenwerking met het Bestuur, het bestuursbureau, sociale partners en Raad van Toezicht van groot belang is bij het doorlopen van het vereiste traject om tot implementatie te komen van de WTP. Hierbij wil het BO kSFG uiteraard haar bijdrage leveren maar zal zich daarbij ook nadrukkelijk richten op een kosten efficiënt proces. De belangen van de (gewezen) deelnemers mogen nimmer uit het oog verloren raken en het BO kSFG heeft er ook weer alle vertrouwen in dat het Bestuur ditzelfde uitgangspunt hanteert bij haar handelen.

17. Verslag Kring Chemours

17. Verslag Kring Chemours

Sinds 1 januari 2020 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Chemours in de eigen Kring Chemours.

Korte schets pensioenregeling en financiering

Deelnemers bouwen in de pensioenregeling van Chemours 1,875% op. Dit betreft een fiscaal maximale pensioenregeling. Hiervoor wordt een premie betaald die gebaseerd is op een verwacht rendement. Waarbij een correctie op de rente wordt gedaan door de UFR buiten beschouwing te laten. Aanvullend zijn er stortingen gedaan in een toeslagdepot. Uit dit toeslagdepot kunnen aanvullende toeslagen aan de actieve deelnemers worden verstrekt tot een maximaal niveau van 2% per jaar. Dit in aanvulling op de voorwaardelijke toeslagverlening aan alle deelnemers (actief, slapers en gepensioneerden) waarbij 75% van de prijsindex wordt nagestreefd. Indien aan alle voorwaarden wordt voldaan kan eventueel een premiekorting worden verleend. In 2022 werd aan deze voorwaarden voldaan en is een premiekorting verleend.

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. Eind van het jaar is besloten tot een volledige toeslag van 10,75% per 1 januari 2023. Deze toeslag is in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van de dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 128,7%. Eind 2022 wordt voldaan aan de vereisten van het VEV waarmee de kring een reserve overschot heeft. Er is geen achterstand in indexatieverlening uit het verleden.

Nadere financiële informatie over Kring Chemours is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 34).

17.1. Kerncijfers Kring Chemours

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Werkgevers	1	1	1
Deelnemers	407	407	406
Actieven en arbeidsongeschikten	334	357	378
Gewezen deelnemers	33	25	20
Pensioengerechtigden	40	25	8
Toeslagverlening Actieven	10,75%	2,57%	2,00%
Toeslagverlening Niet-actieven	10,75%	2,57%	0,92%

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020
Beleggingsrendement	-28,24%	2,21%	9,10%
Benchmarkrendement	-28,10%	0,25%	9,80%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,33%	0,32%	0,35%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,13%	0,15%	0,34%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Premiebijdragen	5.369	8.125	11.771
Saldo overdracht van rechten	130	57	329.608
Pensioenuitkeringen	-2.199	-1.801	-1.146

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,60%	0,56%	0,17%
Actieven en arbeidsongeschikten	168.469	239.517	261.414
Gewezen Deelnemers	18.709	16.327	14.468
Pensioentrekkenden	34.178	31.429	14.984
Overige (oa schadereserve en IBNR)	996	1.412	7.047
Totaal	222.352	288.685	297.913

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	128,7%	136,8%	127,7%
Beleidsdekkingsgraad (december)	137,5%	134,7%	124,1%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	-	-	-
Aandelen	109.924	150.202	147.606
Vastrentende waarden	138.008	181.887	155.905
Derivaten	38.093	61.646	75.643
Overige beleggingen	488	1.573	2.130
Totaal belegd vermogen	286.513	395.308	381.284

Beleggingsresultaat

	2022	2021	2020
Directe beleggingsopbrengsten	3	-4	419
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-112.139	8.640	43.273
- <i>Beheerkosten</i>	803	945	844
- <i>Transactiekosten</i>	413	578	1.208
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	235	-16	-71
Kosten van vermogensbeheer	270	299	242

17.2. Pensioenparagraaf

In Kring Chemours vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst. Het betreft een fiscaal maximale pensioenregeling. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2019 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.802 (2022)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 1,3125% van de PG.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 0,2625% van de PG;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Ingang vanaf leeftijd 55 jaar en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Ingang vanaf leeftijd 55 jaar en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Voor opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen opgebouwd vóór 1 januari 2016 geldt een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar. Voor opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen opgebouwd van 1 januari 2016 tot 1 januari 2018 geldt een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar. Voor aanspraken op vroegpensioen geldt een pensioenrichtleeftijd van 62 jaar en een eindleeftijd van 65 jaar.

17.2.1 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds beslist jaarlijks op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Chemours. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Chemours, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk.

De toeslagverlening wordt als volgt vastgesteld:

- Eerst wordt de omvang van het voor toeslagverlening beschikbare vermogen boven de toeslagengrens van 110% bepaald op basis van de beleidsdekkingsgraad van het fonds;
- Vervolgens wordt de hoogte van de toeslag zodanig bepaald dat wanneer deze jaarlijks wordt toegekend de contante waarde van alle toeslagen (een evenredig deel van 75% van de groeivoet van het prijsindexcijfer) maximaal gelijk is aan de hoogte van dit vermogen: de hierbij gehanteerde groeivoet van het prijsindexcijfer en de discontovoet voor de vaststelling van de contante waarde zijn gelijk aan het bepaalde in artikel 23a van het Besluit FTK Pensioenfonds;
- Deze hoogte van de toeslag wordt dus uitgedrukt in een percentage van de groeivoet van het prijsindexcijfer conform artikel 23a van het Besluit FTK Pensioenfonds en bedraagt maximaal 100%;

- De hoogte van de toeslagverlening is gelijk aan dit percentage maal de voor het betreffende jaar relevante gerealiseerde waarde van de maatstaf voor toeslagverlening (75% van het consumentenprijsindexcijfer);
- Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 114% wordt geen toeslag verleend.

Bij de toeslagverlening geldt de volgende definitie:

Prijsindex: Het peil van de prijzen op 1 november van enig jaar ten opzichte van 1 november van het jaar daarvoor. Deze index wordt jaarlijks door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgesteld als “Consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (niet afgeleid)”. Dit geeft aan hoe de prijzen in Nederland in een jaar stijgen.

Voor het vaststellen van het indexcijfer Prijsindex wordt uitgegaan van de indexcijfers over de maanden oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor de toeslag wordt vastgesteld. Gehanteerd wordt vervolgens de procentuele verandering van de indexcijfers van de maand oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor de toeslagverlening wordt vastgesteld en de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Wij ronden het percentage af op 2 decimalen.

Aanvullende toeslag actieve deelnemers

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening. Hiervan uitgezonderd zijn de deelnemers met (gedeeltelijke) premievrije voortzetting van de deelname in verband met arbeidsongeschiktheid.

De aanvullende toeslag is gelijk aan het verschil tussen de loonindex (met een maximum van 2,0%) en de verleende toeslag in dat jaar. De loonindex is de generieke loongroei volgens de cao van Chemours Netherlands B.V. gelegen tussen 1 januari van enig jaar en 1 januari van het daaropvolgende jaar.

Kring Chemours houdt een toeslagendepot aan voor de financiering van deze aanvullende toeslag. Het toeslagendepot is op 1 januari 2016 door Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland ingesteld in verband met de overgang van een eindloonregeling naar een middelloonregeling per 1 januari 2016. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen (zoals opgenomen artikel 131 PW).

Er vinden geen stortingen meer plaats in het toeslagendepot. Het toeslagendepot wordt jaarlijks aangepast met het beleggingsrendement, gelijk aan het rendement dat op het totale vermogen van Kring Chemours is behaald.

De ontwikkeling in 2022 van het toeslagdepot is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beginstand 1-1	2.962	2.765	0
Correctie rendement 2021	64		
Stortingen	-	0	5.200
Onttrekking ten behoeve van toeslagverlening	0	0	-2.795
Rendement	-856	197	360
Eindstand 31-12	2.170	2.962	2.765

In 2021 is per abuis het rendement over het jaar 2021 niet over alle maanden toegekend. Daarmee heeft er in 2022 een correctie op het rendement 2021 plaatsgevonden van 64.

Verleende toeslagen in verplichtingen per 31 december 2022

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft in december 2022 het besluit genomen om de volledige toeslagverlening per 1 januari 2023 toe te kennen.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2021 opgenomen. De toeslag per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2022.

Toeslag Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	2,00%	2,00%
2022	2,57%	2,57%
2023	10,75%	10,75%
Cumulatieve achterstand	Geen achterstand	

Toeslag Niet-Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	0,92%	0,92%
2022	2,57%	2,57%
2023	10,75%	10,75%
Cumulatieve achterstand	Geen achterstand	

Toeslag TOP per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	1,22%	1,22%
2022	3,42%	3,42%
2023	14,33%	14,33%

Er bestaan geen inhaalachterstanden uit het verleden, alle reglementaire toeslagen zijn toegekend.

17.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Kring Chemours heeft geen reserve tekort en er is dan ook geen herstelplan opgesteld.

17.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Chemours is in 2020 de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen zoals zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring Chemours zijn hieronder weergegeven. Dit betreft de vastgelegde lange termijn risicohouding. De uitkomsten van de Haalbaarheidstoets (HBT) in 2022 zijn tevens opgenomen.

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	nvt
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	91%

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	15%	6%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 91% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 6%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

17.2.4 Herverzekering

Voor Kring Chemours zijn in overleg met het BO en de werkgever afspraken gemaakt over de te herverzekeren kapitalen. De overeenkomsten hiervoor zijn afgesloten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

17.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkinggraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkinggraad	128,7%	136,8%	127,7%
Beleidsdekkinggraad	137,5%	134,7%	124,1%
Reële dekkinggraad*	103,0%	108,3%	101,1%
Vereiste dekkinggraad	119,0%	117,6%	117,4%

* De verschillende dekkinggraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Administratieve uitvoeringskosten	335	330	348
In euro's per deelnemer	896	864	902
Vermogensbeheerkosten	1.073	1.244	1.158
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,33%	0,32%	0,33%
Transactiekosten	413	578	1.121
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,13%	0,15%	0,32%
Gemiddeld belegd vermogen	326.849	383.720	352.887

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	165	254	154
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	105	45	83
Bewaarloon	-	-	5
Advieskosten	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-
Interne kosten	-	-	-
Overige kosten	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	803	945	916
Totaal	1.073	1.244	1.158

Aanvullende vergoeding ten behoeve van vermogensbeheerkosten

In de uitvoeringsovereenkomst is overeengekomen dat de werkgever een aanvullende vergoeding betaald ten behoeve van vermogensbeheerkosten indien de vermogensbeheerkosten meer bedragen dan 0,287% van het gemiddelde belegde vermogen. Op basis van de vermogensbeheer rapportage zijn de vermogensbeheerkosten gelijk aan 0,296% (2021: 0,324%). Dit is hoger dan de genoemde 0,287%. Met het gemiddeld belegd vermogen van € 326.848K in 2022 is een bijbetaling voor de werkgever nodig van ongeveer € 294K.

17.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Chemours zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Chemours belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules Rente, Rendement en de matchingportefeuille. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd is nader beschreven in hoofdstuk 6.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring Chemours is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.10.

17.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Chemours weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	160.582.818	56,05%	207.654.467	52,50%
Rente & Matching	125.720.490	43,88%	187.224.087	47,40%
Inflatie	-		20.667	-
Liquide Middelen	209.693	0,07%	408.779	0,10%
Totaal Assets	286.513.001	100,00%	395.308.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-15,08%	-14,92%	17,81%	14,49%
Rente	-17,27%	-16,87%	-1,52%	-2,86%
Matching	-77,80%	-77,79%	-29,84%	-29,83%
Liquide Middelen	0,01%	0,34%	-0,84%	-0,05%
Totaal Assets	-28,24%	-28,10%	2,21%	0,25%

17.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 165 (2021: € 254).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 803 (2021: € 945). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 413 (2021: € 578). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -112.406 (2021: € 8.337) en het vermogen daalde van € 395.308 naar € 286.513 per eind 2022.

17.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

17.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beleggingsopbrengsten	-16.509	32.870	5.991
Premie	-4.070	-2.050	-2.839
Waardeoverdrachten	6	-4	85.694
Kosten	-	-	-
Uitkeringen	-47	-159	-42
Overige kanssystemen	-885	464	-109
Toeslagverlening	-21.494	-7.101	-5.320
Incidentele mutaties	-721	-266	1.446
Andere oorzaken	494	-22	578
Totaal	-43.226	23.732	85.399

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-110.732	9.950	44.207
Wijziging RTS TV	94.223	22.920	-38.216
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-16.509	32.870	5.991

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring Chemours € -43.226.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De beursontwikkeling heeft geleid tot een negatief resultaat op de beleggingen. De gestegen rente heeft daarbij geleid tot een verdere daling van de beleggingen daar tegenover staat een sterke daling van de verplichtingen door de gestegen rente. Overall leidt dit tot een negatief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 55%. In 2022 is er een premiekorting verleend van ca 2,5 mln.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit een negatief resultaat op sterfte door een lagere sterfte dan verwacht. Op arbeidsongeschiktheid is een negatief resultaat ontstaan omdat wegens een afboeking van een vordering op de oude herverzekeraar Zwitserleven.
- Eind 2022 is besloten tot een toeslag per 1 januari 2023. Deze verhoging is in dit boekjaar als last genomen.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een toename van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een negatief resultaat.

17.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Feitelijke premie	5.369	8.125	11.771
Kostendekkende premie	11.055	11.929	11.400
Gedempte kostendekkende premie	7.950	7.754	6.373

De vermogensbeheerkosten ad 294K worden separaat verrekend. De feitelijke premie voor de premiekorting bedraagt 7.992. Daarmee is de feitelijke premie hoger dan de gedempte kostendekkende premie ad 7.950.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop	6.542	6.506
Risicokoopsom overlijdensrisico	138	141
Risicokoopsom Premievrijstelling	119	125
Solvabiliteitsopslag	863	843
Opslag pensioenuitvoeringskosten	288	139
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-2.581	371
Totaal	5.369	8.125

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2022	Gedempte kostendekkende premie 2022	Kostendekkende premie 2021	Gedempte kostendekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.156	4.904	10.043	4.842
Solvabiliteitsopslag	1.611	863	1.747	843

Bedragen in € x 1.000				
	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2022	2022	2021	2021
Opslag pensioenuitvoeringskosten	288	288	139	139
Voorwaardelijke onderdelen	-	1.895	-	1.930
Totaal	11.055	7.950	11.929	7.754

Er is geen bijdrage meer aan het toeslagdepot.

17.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000			
	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Aanwezig eigen vermogen	65.905	106.169	82.634
Minimaal vereist eigen vermogen	9.060	11.786	12.194
Vereist eigen vermogen	42.353	50.886	51.708

De vermogenspositie van Kring Chemours kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als goed.

17.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Chemours aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.860.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 143.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Chemours verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Chemours is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

17.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Chemours zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toelagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Chemours is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

17.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Kring Chemours gebruik van een strategie waarbij 80% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 beperkt positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico bijna volledig is afgedekt

17.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

17.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Chemours beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

17.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

17.6.5 Tegenpartij-/kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

17.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt, maar wordt in deze kring nog niet toegepast.

17.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 17.2.4).

17.7. Terugblik 2022

Kring Chemours is per 1 januari 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart.

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 128,7%. Aan het begin van 2022 werd voldaan aan de voorwaarden van een premiekorting. Daarmee is een premiekorting verleend van 33% op de premie. Eind 2022 wordt voldaan aan de vereisten van het VEV waarmee de kring een reserve overschot heeft. Er is geen achterstand in indexatieverlening uit het verleden.

Toeslagverlening per 1 januari 2023

Eind van het jaar is besloten tot een volledige toeslag van 10,75% per 1 januari 2023.

Verhoging Kostenvoorziening

De kostenvoorziening is dit jaar verhoogd van 2,2% naar 2,3%. De kostenvoorziening wordt jaarlijks getoetst. Uit de toetsing bleek dat een verhoging van de kostenvoorziening benodigd is. De kostenvoorziening is een percentage van de netto Technische Voorziening. Door de gestegen rente is de netto Totale Voorziening gedaald en leidt dit tot een hoger benodigd percentage van deze voorziening om gelijke kosten te kunnen dragen. Hierbij is uitgegaan van het offerte model. De toetsing op basis van het offerte model houdt in dat bekeken wordt wat de kostenvoorziening dient te zijn om vanaf het moment dat de kring premievrij wordt, de kosten voor 1 jaar zelfstandig kunnen worden gedragen en de verplichtingen worden overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 222.831 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 128,4% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

17.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Verder zijn er geen specifieke gebeurtenissen na balansdatum voor Kring Chemours

17.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Chemours

Inleiding

Sinds 1 januari 2020 is de middelloonregeling van Chemours Netherlands BV (hierna Chemours) ondergebracht bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (Centraal Beheer APF) in een eigen pensioenkring. Voor die deelnemers die zijn overgegaan naar de Centraal Beheer APF zijn ook de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten aan de kring Chemours overgedragen. De 2022 resultaten werden belangrijk beïnvloed door sterk oplopende inflatie, hogere rentestanden, een daarmee gepaard gaande flinke daling van de verplichtingen en tegenvallende beleggingsrendementen. De kring Chemours heeft de toename van de inflatie deels kunnen compenseren door het verlenen van een toeslag per 1 januari 2023.

Medezeggenschap

De medezeggenschap over het beleid en de uitvoering van de pensioenregeling wordt geregeld via vertegenwoordiging in het Belanghebbendenorgaan van de kring Chemours (BO Chemours). Het belanghebbendenorgaan bewaakt o.a. of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. In het belanghebbendenorgaan zijn de werkgever en werknemers van Chemours beiden vertegenwoordigd door 2 vertegenwoordigers. Aangezien slechts de actieve deelnemers zijn overgedragen naar Centraal Beheer APF en de gepensioneerden numeriek klein zijn in aantal, zijn gepensioneerden nog niet vertegenwoordigd in het BO. Het BO Chemours heeft advies- en goedkeuringsrechten op voorgenomen besluiten van het bestuur.

Overleg van het Belanghebbendenorgaan Chemours

In 2022 is het BO Chemours twaalf keer bij elkaar geweest om te vergaderen over de beleggingen van de kring, de financiële en actuariële zaken en de governance van de kring Chemours. Het bestuur en het BO Chemours zijn in 2022 twee keer bij elkaar geweest om het jaarverslag 2021 en andere aangelegenheden te bespreken die direct betrekking hebben op de kring Chemours. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht van Centraal Beheer APF in 2022 overleg gehad met het BO Chemours om verantwoording af te leggen over haar werkzaamheden.

Taken van het Belanghebbendenorgaan Chemours

In de statuten van Centraal Beheer APF is vastgelegd dat het BO Chemours het bestuur adviseert over onderwerpen die de kring aangaan. De onderwerpen waarover het BO mag adviseren dan wel zijn instemming op dient te geven zijn wettelijk vastgelegd in artikel 115c van de pensioenwet.

Het BO Chemours heeft het bestuur van advies voorzien in 2022 over de volgende onderwerpen:

- Wijzigingen van de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement
- Wijzigingen in het reglement Belanghebbendenorgaan Kring Chemours

Het BO Chemours heeft instemming verleend aan het bestuur in 2022 over de volgende onderwerpen:

- Instemming beleggingsbeleid 2020 – 2022 en beleggingsplan 2022
- Instemming afbouwen langlopende swaps 40 en 50 jaar
- Aanscherping landenbeleid als onderdeel van het strategische beleggingsbeleid

Naast de adviezen en instemming heeft het BO een memo ontvangen over premiekorting 2022. Daarnaast heeft het BO zich verdiept in de haalbaarheidstoets van de kring Chemours.

Financiële positie van de kring

De dekkingsgraad per einde boekjaar 2022 is gedaald naar 128.7% (2021 136.8%), onder toekenning van een volledige toeslag van 10.75% per 1 januari 2023. De beleidsdekkingsgraad bedraagt 137.5% (2021 134.7%). De belangrijkste wijzigingen in dekkingsgraad komen voort uit een wijziging van de rentetermijnstructuur, en daarmee met een daling van de verplichtingen, en een negatief rendement op de beleggingen en het toekennen van een toeslag van 10.75%.

Klachten / Incidenten

Het jaar 2022 is het vierde kwartaal gesloten met nul openstaande incidenten.

Oordeel over het beleid van het bestuur

Het BO Chemours heeft vastgesteld dat het jaar 2022 voor het bestuur van Centraal Beheer APF in het teken heeft gestaan van:

- a. Het voorbereiden op de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen
- b. Het implementeren op de overgang op het nieuwe administratieplatform
- c. Het uitvoeren van het strategisch plan waaronder de strategie van de Wet Toekomst Pensioenen, het opstellen en implementeren van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
- d. Communicatie over de gevolgen van het nieuwe pensioenakkoord naar BO's en werkgevers
- e. De groei van de APF en de governance die daarmee gepaard gaat

Het BO Chemours is in 2022 tweemaal geïnformeerd over de bovengenoemde onderwerpen en is door het bestuur meegenomen in een studiedag pensioenen waaronder het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen, regelgeving pensioenakkoord en Financiële planning.

De financiële situatie van kring Chemours eind 2022 was voldoende om de volledige toeslagambitie voor de deelnemers te kunnen waarmaken. Het bestuur heeft ingestemd met de toeslag.

Op basis van de ontvangen informatie en de toelichtingen door het bestuur van Centraal APF komt het BO Chemours tot een positief oordeel over het beleid, functioneren en de uitvoering door het bestuur over 2022.

Aandachtspunten voor 2023

Het BO Chemours vraagt het bestuur in 2023 aandacht te geven aan:

- a. De nadere uitwerking van de Wet Toekomst Pensioenen
- b. De financiële gevolgen van de oorlog in de Oekraïne, de evoluerende inflatie en rente
- c. De ingeslagen route naar verdere verduurzaming van de beleggingen (MVB)
- d. De governance van de kringen.
- e. Het beheersen van de kosten voor de implementatie van Wet Toekomst Pensioenen met een eerlijke verdeling over alle kringen (EPAK)

Het BO spreekt haar waardering uit over de gegeven openheid in de diverse gesprekken en overleggen met bestuur.

Dordrecht, 1 juni 2023

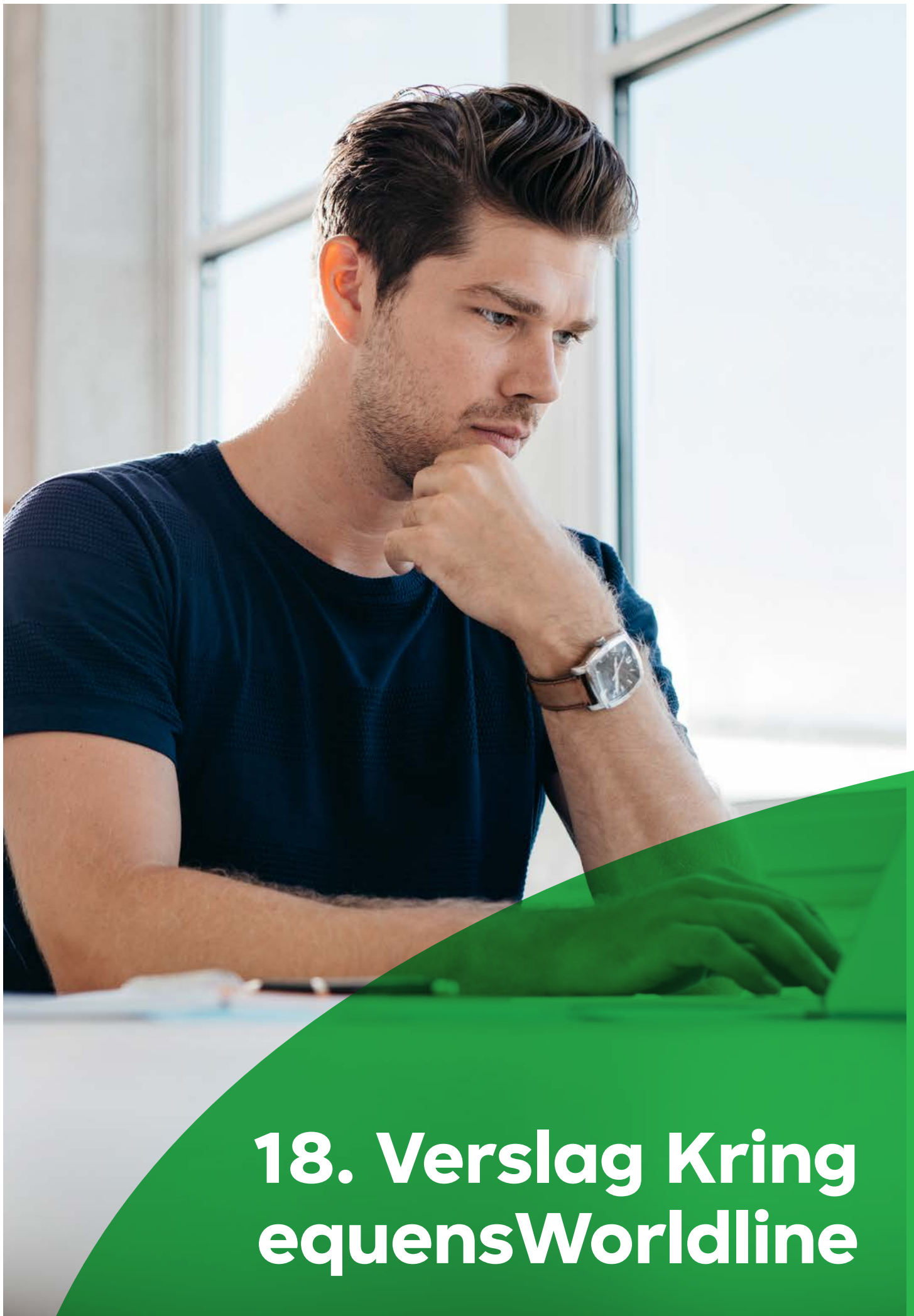
Namens het Belanghebbendenorgaan Chemours

Frans van Dorsten (voorzitter)

Anne Decantere

Robert Smits

Walter Gruijters

18. Verslag Kring equensWorldline

18. Verslag Kring equensWorldline

Sinds 1 januari 2020 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling voor equensWorldline en Paysquare uit in de eigen Kring equensWorldline. De aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds equensWorldline zijn 1 op 1 overgenomen. Ook het premie- en toeslagbeleid en de overige financiële afspraken zijn in de Kring equensWorldline gelijk aan de afspraken bij het pensioenfonds.

Korte schets pensioenregeling en financiering

De pensioenregeling is een regeling waarbij de premie is gemaximeerd op 25,95%. De premie wordt berekend op basis van verwacht rendement. Voor 2022 is de premie bepaald op 25,95% en bedraagt de opbouw 1,03% van de pensioengrondslag. Vanaf 2021 wordt bij het vaststellen van de hoogte van het opbouwpercentage rekening gehouden met een vereiste premiedekkingsgraad. In 2022 bedraagt de minimale premiedekkingsgraad 100%. Voor 2023 is het opbouwpercentage gelijk aan 1,224%. Dit ondanks dat de vereisten aan de premiedekkingsgraad binnen het beleid gelijk is aan 105%. Door de gestegen rente is een verhoging van de opbouw binnen de premie van 25,95% vanaf 1 januari 2023 mogelijk.

De sociale partners zijn in overleg over een nieuwe pensioenregeling. Deze afstemming heeft in 2022 nog niet tot overeenstemming geleid. In 2023 zullen deze gesprekken worden voortgezet. De sociale partners hebben het bestuur in september 2022 op de hoogte gebracht dat zij een intentie tot invaren van de aanspraken hebben onder de nieuwe WTP. Dit heeft ertoe geleid dat het bestuur heeft besloten om extra toeslagverlening toe te kennen per 1 januari 2022 en per 1 januari 2023.

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor extra toeslag. Per 1 januari 2022 is een volledige aanvulling gegeven tot het niveau van de maatstaf over 2021. Per 1 januari 2023 is tot een gedeeltelijke toeslag voor de inactieve deelnemers besloten van ruim 12%. Voor de actieve deelnemers is de toeslag op basis van een voorwaardelijke maatstaf volledig toegekend. Deze laatste is nog niet administratief verwerkt omdat de definitieve hoogte van de loonindex over 2022 nog niet door sociale partners overeengekomen is. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is wel reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt daar dit de beste inschatting is van de verplichtingen. De eindstand van de dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 112,0%.

Nadere financiële informatie over Kring equensWorldline is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 35).

18.1. Kerncijfers Kring equensWorldline

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Werkgevers	3	3	2
Deelnemers	2.956	2.916	2.915
Actieven en arbeidsongeschikten	608	608	622
Gewezen deelnemers	1.509	1.512	1.521
Pensioengerechtigden	839	796	772
Toeslagverlening Actieven	4,00%	0,05%	-
Toeslagverlening Niet-actieven	12,64%	0,22%	

Beleggingsperformance

	2022	2021	2020
Beleggingsrendement	-25,48%	-1,95%	13,34%
Benchmarkrendement	-25,5%	-2,30%	12,68%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,31%	0,25%	0,26%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,12%	0,17%	0,02%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Premiebijdragen	9.511	8.905	8.818
Saldo overdracht van rechten	-273	-2	770.965
Pensioenuitkeringen	-13.523	-12.145	-11.544

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,61%	0,56%	0,17%
Actieven en arbeidsongeschikten	148.267	234.452	261.436
Gewezen Deelnemers	198.291	269.664	301.439
Pensioentrekkenden	211.116	217.473	220.432
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.632	1.338	1.622
Totaal	559.306	722.927	784.929

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	112,0%	117,1%	110,4%
Beleidsdekkingsgraad (december)	118,7%	113,9%	108,0%

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	31.396	45.849	31.212
Aandelen	99.465	136.208	219.753
Vastrentende waarden	402.325	508.613	129.327
Derivaten	68.609	126.138	230.023
Overige beleggingen	21.869	28.244	477.755
Totaal belegd vermogen	623.664	845.052	1.088.070

* Onder overige beleggingen is in 2020 voor € 223.347 aan schulden uit hoofde van cash collateral opgenomen. Inclusief deze post komt het totale belegde vermogen in 2020 uit op € 864.723.

Beleggingsresultaten

	2022	2021	2020
Directe beleggingsopbrengsten	-5	-892	17.206
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-215.383	-14.502	82.228
- <i>Beheerkosten</i>	1.614	1.293	905
- <i>Transactiekosten</i>	879	1.436	196
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	461	-46	187
Kosten van vermogensbeheer	591	806	1.266

18.2. Pensioenparagraaf

In Kring equensWorldline vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst waarbij een premieplafond van toepassing is. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan leidt dat tot een beperking van het opbouwpercentage. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2019 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris – franchise
Franchise	€ 15.859 (2022)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,03% (2022) van de PG. Als de premie naar verwachting niet gelijk zijn aan de kostendeekkende premie voor het volgende kalenderjaar, dan wordt het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen voor het volgende kalenderjaar verlaagd.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	- Het opbouwpercentage bedraagt 0,721% van de PG (2022). - Dit percentage bedraagt op dit moment 70% van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	- Het opbouwpercentage bedraagt 0,1442% van de PG (2022); - Dit percentage bedraagt op dit moment 14% van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering

Aspect	Kenmerk
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Feitelijke premie en Vaststellen jaarlijks opbouwpercentage

Het Bestuur geeft jaarlijks in het laatste kwartaal van het kalenderjaar aan welk percentage voor de opbouw van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en het Wezenpensioen (afgerond op drie decimalen) voor het volgende kalenderjaar maximaal kan worden toegekend. Dit percentage wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het BO in overleg met de werkgever

Een wijziging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en/of het Wezenpensioen wordt niet als een wijziging van de Pensioenregeling beschouwd. Het in enig jaar geldende opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en het Wezenpensioen is opgenomen in het Pensioenreglement. Het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, Partnerpensioen en Wezenpensioen wordt prudent vastgesteld in lijn met wet- en regelgeving, waarbij gestreefd wordt naar een zo hoog mogelijk opbouwpercentage met inachtneming van het Premieplafond en de uitgangspunten met betrekking tot de premiedekkingsgraad.

Het Bestuur toetst jaarlijks bij het vaststellen van het opbouwpercentage voor het daaropvolgende kalenderjaar of de premiedekkingsgraad in het volgende kalenderjaar voldoet aan de volgende overeengekomen uitgangspunten:

2020: Het verschil tussen de zuivere kostendeekkende premie op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2019 en het Premieplafond is gemaximeerd op € 6 miljoen;

2021: De premiedekkingsgraad is minimaal 95% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2020;

2022: De premiedekkingsgraad is minimaal 100% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2021;

2023: De premiedekkingsgraad is minimaal 105% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2022.

Het opbouwpercentage wordt vastgesteld als het minimum van het opbouwpercentage op basis van de feitelijk benodigde premie volgens dit lid en het opbouwpercentage op basis van de toetsing aan de premiedekkingsgraadrestrictie volgens dit lid. Voor de vaststelling van de premiedekkingsgraad wordt aangesloten bij de methodiek van DNB.

Voor 2022 is vastgesteld dat het opbouwpercentage gelijk kan worden gehouden aan het opbouwpercentage in 2021 op 1,03%. Voor 2023 is het opbouwpercentage vastgesteld op 1,224%. Deze toename komt voort uit de gestegen rente in 2022.

18.2.1 Toeslagbeleid

Reglementair is vastgelegd dat de toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de Deelnemers is maximaal de loonindex. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de Gewezen Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden is maximaal de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring equensWorldline gefinancierd.

Het Bestuur beoordeelt jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het Bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van Kring equensWorldline en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én
- b) de marktwaardedekkingsgraad van 30 november van Kring equensWorldline.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het Bestuur de onderstaande leidraad. Het Bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline gelijk of lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline tussen 110% en 125% ligt, dan wordt een (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover de marktwaardedekkingsgraad daardoor niet onder 110% zakt en voor zover deze toeslagverlening in de toekomst te realiseren is volgens de wettelijke eisen omtrent toekomstbestendige toeslagverlening;
- iii. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline hoger is dan 125% en verder voldaan wordt aan de wettelijke eisen omtrent toekomstbestendige toeslagverlening, kan een volledige toeslag worden verleend.

Als het Bestuur in enig jaar geen of slechts gedeeltelijk toeslag verleent, dan kan dit op een later tijdstip worden ingehaald. Dit heet inhaaltoeslag. Hierbij geldt het volgende:

- inhaaltoeslag wordt alleen toegekend als de marktwaardedekkingsgraad hoger is dan 125% en hoger is dan de wettelijke grens waarboven inhaaltoeslag mag worden verleend. Toekenning van een inhaaltoeslag mag er niet toe leiden dat de marktwaardedekkingsgraad onder deze wettelijke grens komt;
- jaarlijks mag maximaal een vijfde deel van de marktwaardedekkingsgraad boven de wettelijke grens waarboven inhaalindexatie mag worden verleend worden ingezet voor inhaaltoeslag;
- toekenning van een inhaaltoeslag kan niet leiden tot een uitbetaling met terugwerkende kracht;
- inhaaltoeslag wordt toegekend binnen de grenzen van de fiscale wetgeving en de Pensioenwet.

Bij de toeslagverlening gelden de volgende definities:

Loonindex: De procentuele stijging van de CAO salarisschalen van de werkgever op 1 oktober van een jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig.

Prijsindex: Het peil van de prijzen op 1 november van enig jaar ten opzichte van 1 november van het jaar daarvoor. Deze index wordt jaarlijks door het Centraal Bureau van de Statistiek vastgesteld als "Consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (afgeleid)" over de maand oktober. Dit geeft aan hoe de prijzen in Nederland in een jaar stijgen. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig.

Extra toegekende toeslagen 2022

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft in november 2022 het besluit genomen om een extra toeslag toe te kennen. Dit is mogelijk door de aanvullende ministeriele regeling die vanaf 1 juli 2022 van kracht is. Indien de sociale partners een intentie tot invaren hebben en de dekkingsgraad voldoende ruimte biedt kan er boven een dekkingsgraad van 105% toeslag worden verleend. Hierbij zijn de toekomstbestendig indexeren regels niet van toepassing.

Het bestuur heeft daarop de ruimte die deze ministeriele regeling geeft benut en heeft besloten tot extra toeslag. Dit betreft een extra toeslag per 1 januari 2022 en per 1 januari 2023.

- **Extra toeslag 1 januari 2022**
Het bestuur heeft besloten de eerder verleende toeslag per 1 januari 2022 aan te vullen tot de volledige maatstaf. Dit betekent dat de actieve deelnemers een aanvulling van 0,7% hebben ontvangen en de inactieve deelnemers een aanvulling van 3,06%.
- **(Extra) toeslag 1 januari 2023**
Op basis van het reguliere beleid voor toeslagverlening op basis van de marktwaarde dekkingsgraad is vastgesteld dat er ruimte is om ca 75% van de maatstaf toe te kennen. De wettelijke regels leiden echter tot een lagere toekenning. Op basis van toekomstbestendig indexeren zoals vastgelegd in de wet kan ruim 35% van de maatstaf worden toegekend. De maatstaf voor de actieve deelnemers over het jaar 2022 is lager dan de

maatstaf voor toeslagverlening voor de inactieve deelnemers. Daarmee heeft het bestuur besloten de reguliere toeslagen toe te kennen. Deze bedraagt voor de actieve deelnemers naar verwachting ca 1,4% (=35% van de verwachte CAO verhoging per 1 januari 2022³). Voor de inactieve deelnemers is de reguliere toeslag gelijk aan ca 6% (= 35% * 16,9%). Het bestuur heeft aanvullend besloten gebruik te maken van de extra mogelijkheden voor extra toeslag door aan te sluiten bij de toekenning op basis van de marktwaarde-staffel zoals opgenomen in het beleid van de kring. Daarmee is voor de inactieve deelnemers een toeslag toegekend van ruim 12,5% (=75% * 12,9%). Gelet dat de maatstaf voor de toeslag van de actieve deelnemers lager ligt dan de toeslag voor de inactieve deelnemers heeft het bestuur besloten toekenning van 75% van de maatstaf voor de actieve deelnemers aan te vullen tot 4% (=100% van de huidige verwachte maatstaf). Daarmee wordt voor de actieve deelnemers naar verwachting de volledige toeslag toegekend.

Het bestuur heeft bij deze besluiten de evenwichtigheid van de extra toeslagen beoordeeld. Het bestuur is van mening dat deze extra toekenning evenwichtig is.

Verleende toeslagen in verplichtingen per 31 december 2022 – voor actieven nog niet administratief verwerkt

De besluiten over toeslagverlening zijn verwerkt in de verplichtingen. Dit geldt ook voor de in december 2022 besloten toeslagen per 1 januari 2023. Doordat de afspraken tussen sociale partners over de CAO verhogingen nog niet definitief zijn, is het nog niet mogelijk deze toekenning aan de actieve deelnemers administratief te verwerken. De verwachte toekenning per 1 januari 2023 is wel reeds, op basis van een beste schatting, in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen vanaf 1 januari 2021 opgenomen.

Toeslagverlening Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	3,53%	0,00%
2022	0,75%	0,75%
2023	4,00%	4,00%
Cumulatieve achterstand		3,53%

Toeslagverlening Niet-Actieven per 1 januari	Ambitie	Toegekend
2021	1,12%	0,00%
2022	3,28%	3,28%
2023	16,93%	12,64%
Cumulatieve achterstand		5,41%

De cumulatieve achterstanden zijn een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

Voor de deelnemers die per 1 januari 2020 zijn overgekomen van het pensioenfonds equensWorldline is de inhaalachterstand separaat vastgesteld. De totale achterstand per 1 januari 2020 bedraagt voor zowel de actieve deelnemers als de inactieve deelnemers maximaal ca 10% dit betreft de toeslagachterstand die bij het fonds is ontstaan vanaf 1 januari 2014.

³ De definitieve CAO verhoging per 1 januari 2022 is nog niet bekend. Door het bestuur is uitgegaan van een verwachte CAO verhoging van 4%.

18.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Per 31 december 2021 lag de beleidsdekkingsgraad van KringequensWorldline boven de vereiste dekkingsgraad. Er is in 2022 dan ook geen herstelplan ingediend.

18.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring equensWorldline in 2020 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring equensWorldline. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2022 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2022: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	80%	nvt
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	92%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	18%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 92% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 18%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

18.2.4 Herverzekering

Voor Kring equensWorldline lopen overeenkomsten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Daarnaast zijn lopende overeenkomsten met een drietal (her) verzekeraars overgenomen. Dit betreft SCOR, Nationale-Nederlanden en elipsLife. Deze contracten betreffen het uitlooprisico vanuit het oude pensioenfonds, aanspraken op Arbeidsongeschiktheidspensioen en lopende elders verzekerde aanspraken. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

18.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Actuele dekkingsgraad	112,0%	117,1%	110,4%
Beleidsdekkingsgraad	118,7%	113,9%	108,0%

	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Reële dekkingsgraad*	90,5%	92,0%	88,4%
Vereiste dekkingsgraad	112,1%	110,6%	109,7%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Administratieve uitvoeringskosten	533	496	580
In euro's per deelnemer	368	353	416
Vermogensbeheerkosten	2.205	2.099	2.171
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,31%	0,25%	0,26%
Transactiekosten	879	1.436	196
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,12%	0,17%	0,02%
Gemiddeld belegd vermogen	713.242	840.677	822.305

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld. Begin 2021 is een belangrijk deel van de portefeuille aangepast, waardoor de transactiekosten hoger waren. In 2020 waren deze kosten juist erg laag, omdat er toen nauwelijks aanpassingen in de portefeuille hebben plaatsgevonden.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021	2020
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	360	499	397
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	231	306	864
Bewaarloon	-	1	5
Advieskosten	-	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-	-
Interne kosten	-	-	-
Overige kosten	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	1.614	1.293	905
Totaal	2.205	2.099	2.171

18.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring equensWorldline zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring equensWorldline is in januari 2020 bij het APF gekomen met de eigen beleggingsportefeuille waarin wordt belegd in aandelen, vastgoed en investment-grade bedrijfsobligaties via participaties in de fondsen van BlackRock. De BlackRock beleggingen betreffen passief beheerde fondsen waarbij het streven is het marktrendement te evenaren. Tenslotte belegt het fonds liquiditeiten in het Centraal Beheer Euro Local Government Loans Fund. In 2020 is een ALM studie uitgevoerd waarbij is onderzocht in hoeverre een betere spreiding en risico/rendementsverhouding mogelijk is. Dit heeft per ultimo maart 2021 geleid tot aanpassing van de portefeuille door o.a. te beleggen in de module Inflatie, hoogrentende obligaties en obligaties in opkomende markten. In 2022 is vervolgens een aanpassing gemaakt door de passieve aandelenfondsen te vervangen door de meer actieve aandelenfondsen en van Centraal Beheer APF waar in het MVB beleid volledig kan worden toegepast. Dit betekent tevens dat nu volledig in de module Rendement wordt belegd.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie en daarmee het vermogen op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring equensWorldline is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.11.

18.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring equensWorldline weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	145.072.538	23,25%	-	-
Rente & Matching	404.234.334	64,82%	557.144.473	65,90%
Inflatie	73.214.557	11,74%	99.718.639	11,80%
Pool Aandelen	-		136.208.257	16,10%

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Pool Vastrentende Waarden	-	-	51.461.365	6,10%
Pool liquide Middelen	1.100.158	0,18%	519.268	0,10%
Liquide Middelen	41.414	0,01%	-	-
Totaal Assets	623.663.001	100,00%	845.052.000	100,00%

Begin 2022 heeft op basis van een ALM studie een transitie plaatsgevonden waarbij de pools aandelen en vastrentende waarden zijn omgezet in de module Rendement.

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-9,68%	-10,54%	-	-
Rente	-17,27%	-16,87%	-	-
Matching	-76,77%	-76,97%	-9,03%	-8,98%
Inflatie	0,72%	-2,56%	15,50%	16,40%
Pool Vastrentende Waarden	-	-	0,59%	0,88%
Pool Liquide Middelen	-0,04%	-	-	-
Liquide Middelen	-	-	-0,59%	-
Totaal Assets	-25,48%	-25,57%	13,34%	12,68%

18.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 360 (2021:€ 499).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 1.614 (2021:€ 1.293). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 879 (2021:€ 1.436). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -215.979 (2021: € -16.200) en het vermogen daalde van € 845.052 naar € 623.663 per eind 2022.

18.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

18.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beleggingsopbrengsten	11.373	43.582	4.318
Premie	503	-253	-3.106
Waardeoverdrachten	63	-37	81.296
Kosten	-	-	-
Uitkeringen	5	-31	6
Overige kanssystemen	1.935	-114	349
Toeslagverlening	-68.863	-1.207	-
Incidentele mutaties	-1.441	-435	-1.124
Andere oorzaken	-17	-28	253
Totaal	-56.442	41.477	81.992

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-211.934	-11.961	100.228
Wijziging RTS TV	223.292	55.543	-95.910
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	11.358	43.582	4.318

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring equensWorldline € -56.442.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De beursontwikkeling heeft geleid tot een negatief resultaat op de beleggingen. De gestegen rente heeft daarbij geleid tot een verdere daling van de beleggingen daar tegenover staat een sterke daling van de verplichtingen door de gestegen rente. Overall leidt dit tot een positief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is positief bij een premiedekkingsgraad van ca 107%.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit een positief resultaat op sterfte doordat er meer deelnemers zijn overleden dan verwacht. Verder zijn in dit resultaat, de resultaten op arbeidsongeschiktheid, flexibilisering en pensionering opgenomen.
- De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen en leidt tot een negatief resultaat.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen geüpdatet. Dit heeft tot een toename van de Technische Voorziening geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een negatief resultaat. De sterftegrondslagen van het Centraal Beheer APF worden jaarlijks worden aangepast. Binnen het Centraal Beheer APF worden de sterftegrondslagen namelijk gebaseerd op een jaarlijkse update van de sterfte in Nederland zoals gepubliceerd door het CBS.

18.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021	2020
Feitelijke premie	9.511	8.905	8.818
Kostendekkende premie	9.868	9.951	13.055
Gedempte kostendekkende premie	7.411	6.526	8.589

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop	5.865	5.054
Risicokoopsom overlijdensrisico	474	511
Risicokoopsom Premievrijstelling	173	197
Solvabiliteitsopslag	690	559
Opslag pensioenuitvoeringskosten	209	205
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	2.100	2.379
Totaal	9.511	8.905

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2022	Gedempte kostendeekkende premie 2022	Kostendeekkende premie 2021	Gedempte kostendeekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	8.733	6.512	8.884	5.762
Solvabiliteitsopslag	926	690	862	559
Opslag pensioenuitvoeringskosten	209	209	205	205
Totaal	9.868	7.411	9.951	6.526

18.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2020
Aanwezig eigen vermogen	67.027	123.469	81.992
Minimaal vereist eigen vermogen	22.673	29.367	32.088
Vereist eigen vermogen	67.844	76.400	76.245

De vermogenspositie van Kring equensWorldline kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

18.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring equensWorldline aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 6.260.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 313.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring equensWorldline verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

Met betrekking tot artikel 137 (voorwaardelijke toeslagverlening) merk ik op dat het pensioenfonds in 2022 gebruik heeft gemaakt van de versoepelde toeslagregels, zoals vastgelegd in het tijdelijke artikel 15c van het Besluit Financieel Toetsingskader (toeslag vanwege voorgenomen transitie). Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring equensWorldline is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

18.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring equensWorldline zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij is rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2022 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring equensWorldline is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 niet gewijzigd.

18.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een strategie waarbij 75% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

18.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

18.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring equensWorldline beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

18.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in

effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

18.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

18.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

18.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 18.2.4).

18.7. Terugblik 2022

De sociale partners zijn in overleg over een nieuwe pensioenregeling. Deze afstemming heeft in 2022 nog niet tot overeenstemming geleid. In 2023 zullen deze gesprekken worden voortgezet. De sociale partners hebben het bestuur op de hoogte gebracht dat zij een intentie tot invaren van de aanspraken hebben onder de nieuwe WTP. Dit heeft ertoe geleid dat het bestuur heeft besloten om extra toeslagverlening toe te kennen per 1 januari 2022 en per 1 januari 2023.

(Extra) Toeslagverlening in 2022

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor extra toeslag. Per 1 januari 2022 is een volledige aanvulling gegeven tot het niveau van de maatstaf over 2021. Per 1 januari 2023 is tot een gedeeltelijke toeslag voor de inactieve deelnemers besloten van ruim 12%. Voor de actieve deelnemers is de toeslag op basis van een voorwaardelijke maatstaf volledig toegekend. Deze laatste is nog voorwaardelijk toegekend omdat de hoogte van de loonindex over 2022 nog niet definitief is. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is wel reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 112,0%..

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn nieuwe sterftegrondslagen vastgesteld op basis van de meest recente informatie van het CBS. Dit betreft zowel informatie met betrekking tot de ervaringssterfte die medio 2022 is vastgesteld als informatie over de landelijke sterfte die eind december beschikbaar kwam. De in december beschikbaar gekomen informatie betreft een jaarlijkse aanpassing gebaseerd op de meest recente inzichten van het CBS. Beide aanpassingen leiden tot een minimale aanpassing van de verplichtingen risico fonds (ca 0,1%).

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe

UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 560.467 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 111,8% bedragen. Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

18.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Hiernaast zijn er geen specifieke gebeurtenissen na balansdatum in Kring equensWorldline.

18.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan equensWorldline

Jaarverslag 2022

Het bestuur van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (Centraal Beheer APF) heeft op 14 juni 2023 verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden in 2022 middels de jaarstukken 2022. Het belanghebbendenorgaan (BO) van Kring equensWorldline heeft de jaarstukken beoordeeld, vragen gesteld en opmerkingen gemaakt naar aanleiding van het jaarverslag. Deze opmerkingen en vragen zijn verwerkt dan wel op heldere wijze beantwoord door het bestuur van Centraal Beheer APF. Het BO brengt daarom een positief advies uit op het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022 voor Kring equensWorldline.

Terugblik 2022

In 2022 hebben de sociale partners bij Worldline nagedacht over een nieuwe pensioenregeling, die na het gesloten pensioenakkoord zou passen bij de mogelijke invoering van de nieuwe Pensioenwet. Ook het BO is met dit vraagstuk bezig geweest, door verkennend van gedachten te wisselen voor welke vorm van pensioenregeling de sociale partners zouden kunnen kiezen en hoe het BO daar dan tegenaan zou kijken. Dit onderwerp heeft in diverse BO-vergaderingen op de agenda gestaan. Een mogelijke keuze is daarbij niet verder uitgewerkt, aangezien de sociale partners er niet aan toe zijn gekomen in deze fase van het wetsvoorstel al een keuze te maken.

Vergaderingen en adviezen

In 2022 heeft met regelmaat overleg met het bestuursbureau plaatsgevonden. Daarnaast is één keer met het bestuur en één keer met de raad van toezicht vergaderd. Het BO heeft in 2022 vijf keer vergaderd. Alle vergaderingen vonden plaats via Microsoft Teams.

Het BO is in 2022 akkoord gegaan met c.q. heeft een positief advies gegeven over de volgende onderwerpen:

- Het afbouwen van de rentegevoeligheid op de looptijden 40 en 50 jaar voor Kring equensWorldline, ten gunste van de looptijden 20 en 30 jaar.
- Het beleggingsplan 2023 voor Kring equensWorldline.
- Het strategisch beleggingsbeleid 2023, voor zover dat van toepassing is op Kring equensWorldline.
- Het doorberekenen van de jaarlijkse fee van € 1.750 voor de SFDR.
- Het aangescherpte landenbeleid en de keuze voor scenario 3 ter vervanging van scenario 1. Het BO tekende hierbij aan dat het belangrijk is dat het mogelijk hogere of lagere rendement wordt gemonitord middels de huidige strategische benchmark.
- Het handhaven van het opbouwpercentage van 1,03% voor 2023.

- De wijzigingen in het BO-reglement van Kring equensWorldline.

In september 2022 heeft het BO een zelfevaluatie uitgevoerd. Daaruit kwamen geen bijzonderheden naar voren.

Vooruitblik 2023

Met ingang van 2023 is het mogelijk geweest om een flinke toeslag toe te kennen. Voor gepensioneerden betrof dat een definitieve toeslag, die ervoor heeft gezorgd dat de forse inflatie in Nederland voor een groot deel kon worden opgevangen. Voor actieven ging het om een voorwaardelijke indexatie, aangezien cao-partijen niet tijdig tot een akkoord zijn gekomen over de toe te kennen loonontwikkeling bij Wordline. Naar verwachting wordt deze indexatie in de loop van 2023 alsnog definitief.

Helaas is de communicatie over de toe te kennen toeslag en het achterliggende proces vanuit Centraal Beheer APF tekortgeschoten, wat tot de nodige verwarring heeft geleid bij deelnemers en gepensioneerden. Naar verwachting verbetert deze communicatie in de toekomst, zodat we over indexatie volgend jaar tijdig en duidelijk kunnen communiceren.

Of de Pensioenwet er in de voorgestelde vorm komt moet worden afgewacht. De sociale partners bij Worldline praten in 2023 verder over het pensioenpakket voor de toekomst; als daarover meer duidelijkheid is, kan het BO zich ook gaan bezighouden met de gevolgen van een mogelijke keuze voor Kring equensWorldline. Dat betreft dan niet alleen de inhoud van dit nieuwe pensioenpakket, maar ook alle kosten die daarmee zullen zijn gemoeid. Als voor een hele nieuwe vorm van pensioenregeling wordt gekozen, kan dit gepaard gaan met flinke eenmalige kosten en het is voor ons belangrijk dat we hierop goed zicht houden. Het BO is hierover, samen met de andere kringen, met het bestuur van Centraal Beheer APF in gesprek.

Samenstelling BO equensWordline

Het BO van Kring equensWorldline bestaat uit (details hiervan zijn opgenomen in hoofdstuk 44):

- Fred Steenwinkel (voorzitter), namens de gepensioneerden
- Ivo Jelier, namens de werknemers
- Pieter de Jong, namens de werknemers
- Michel Stok, namens de werkgever

Juni 2023

Namens het Belanghebbendenorgaan van Kring equensWorldline,

Fred Steenwinkel (voorzitter)

Ivo Jelier

Pieter de Jong

Michel Stok

19. Verslag Kring HPE

19. Verslag Kring HPE

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HPE gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. (hierna te noemen Pensioenfonds HPPF) opgenomen die valt onder de werkgever Hewlett Packard Enterprise (HPE). De actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op in een middelloonregeling. De premie wordt vastgesteld op basis van een verwacht rendementscurve.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is een gedeeltelijke toeslag verleend aan alle deelnemers. Deze bedroeg 11,2%. Voor de actieve deelnemers wordt een aanvullende toeslag verleend die wordt gefinancierd vanuit de premie. Voor de actieve deelnemers leidt dit tot een aanvullende toeslag van 0,3% tot 3,5% afhankelijk van de van toepassing zijnde regeling. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van de dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 119,9%.

Nadere financiële informatie over Kring HPE is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 36).

19.1. Kerncijfers Kring HPE

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2021.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Werkgevers	1	1
Deelnemers	7.387	7.442
Actieven en arbeidsongeschikten	230	270
Gewezen deelnemers	4.280	4.432
Pensioengerechtigden	2.877	2.740
Toeslagverlening	11,23%	2,23%

Beleggingsperformance

	2022	2021
Beleggingsrendement	-21,22%	0,86%
Benchmarkrendement	-21,33%	0,87%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,15%	0,10%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,08%	0,03%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Premiebijdragen	9.461	1.173
Saldo overdracht van rechten	1.714	1.922.703
Pensioenuitkeringen	-43.814	-7.033

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,74%	0,51%
Actieven en arbeidsongeschikten	101.653	152.974
Gewezen Deelnemers	469.673	637.507
Pensioentrekkenden	647.421	720.698
Overige (oa schadereserve en IBNR)	4.198	5.578
Totaal	1.222.945	1.516.757

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021
Actuele dekkingsgraad ultimo	119,9	127,0
Beleidsdekkingsgraad (december)	128,0	121,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	109.110	149.883
Aandelen	426.520	533.968
Vastrentende waarden	903.716	1.107.739
Derivaten	127.370	17.041
Overige beleggingen	31.736	140.099
Totaal belegd vermogen	1.598.452	1.948.730

Beleggingsresultaat

	2022	2021
Directe beleggingsopbrengsten	11.983	1.244
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-438.805	8.624
- <i>Beheerkosten</i>	1.693	1.157
- <i>Transactiekosten</i>	1.268	478
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	922	-3
Kosten van vermogensbeheer	748	679

19.2. Pensioenparagraaf

In Kring HPE kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtdatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioendatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de Deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.802 (2022)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,875% van de PG.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 70% van het jaarlijks OP.
Tijdelijk partnerpensioen	Verzekerd bedrag voor overlijden van een Deelnemer, uit te betalen tot de 68 jarige leeftijd van de Partner maar uiterlijk tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de Partner
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 14% van het jaarlijks OP;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen	Niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende 5 of 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering of andersom; Een hoge uitkering vanaf de Pensioeningangsdatum tot de Pensioendatum en daarna een lagere uitkering of andersom
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Vanaf de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt voor een periode van minimaal 6 maanden.

Premiebeleid

Voorafgaand aan enig kalenderjaar stelt Centraal Beheer APF een schatting op van de Premie voor het komende jaar. Dit gebeurt op basis van het door Hewlett Packard Enterprise gecontroleerde deelnemersbestand per september van het

voorafgaande kalenderjaar. Het berekende premieniveau wordt gedeeld met Hewlett Packard Enterprise. De totale geschatte jaarlijkse Premie wordt tussen Centraal Beheer APF en Hewlett Packard Enterprise (namens de Werkgevers) verrekend met de definitief voor het betreffende jaar door Centraal Beheer APF vastgestelde Premie. Deze vaststelling vindt plaats vóór 1 juli van het daarop volgende jaar. De verrekening vindt plaats met de Premie van een volgend jaar.

De jaarlijks af te dragen premie is gelijk aan de basispremie, eventueel vermeerderd met een aanvullende bijdrage dan wel verminderd met een premiekorting. De hoogte van de af te dragen premie moet ten minste voldoen aan de op het tijdstip van vaststelling geldende wet- en regelgeving.

De basispremie voor enig jaar wordt bepaald als de gedempte premie waarbij het verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW en beschreven in de Abtn wordt gehanteerd. De te hanteren rekenrente voor deze gedempte premie bedraagt ca 1,1%. In de Abtn is de methodiek voor de eventuele aanvullende bijdragen en/of premiekorting beschreven.

19.2.1 Toeslagbeleid

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HPE een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HPE, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 100% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring HPE gefinancierd.

De toeslagruimte wordt bepaald op basis van de financiële positie van de Kring HPE en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring HPE. Hierbij wordt voor de toe te kennen toeslag uitgegaan van de vaststelling van toekomst bestendig indexeren, zoals beschreven in de wet. Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% worden geen toeslagen toegekend uit de fondsmiddelen. Boven de grens van Toekomst Bestendig Indexeren is inhaaltoeslag mogelijk.

Naast de hierboven beschreven fondstoeslag kunnen aanvullende toeslagen worden toegekend aan de actieve deelnemers. Dit betreft de toeslagen A t/m D. In 2022 hebben de sociale partners een aanpassing doorgevoerd in deze aanvullende toeslagen. Daarmee is de aanvullende toeslag niet meer afhankelijk van de loonindex maar wordt tevens gebaseerd op de prijsindex, indien deze niet vanuit de fondstoeslag kan worden toegekend.

Toeslag A

Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door Pensioenfonds HPPF. Op de tot en met 31 december 2013 door Deelnemers opgebouwde Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door Hewlett Packard Pensioenfonds wordt jaarlijks een aanvullende toeslag (Toeslag A) van maximaal 3,5% verleend bovenop de toeslag als bedoeld in het toeslagbeleid, ten aanzien van de Pensioenaanspraken van Deelnemers in de per

31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling, zodanig dat de totale toeslag ten hoogste gelijk is aan de Prijsindex.

Toeslag B

Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II. Op de op 31 december 2013 door Deelnemers opgebouwde Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II geldt een aanvullende toeslag (Toeslag B) van maximaal 50% van Toeslag A. Toeslag B wordt zodanig beperkt dat de toeslag als bedoeld in het toeslagbeleid ten aanzien van de Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II en toeslag B gezamenlijk 2/3e van de totale toeslag niet overschrijdt. Onder totale toeslag wordt verstaan Toeslag A en de door het Pensioenfonds toegekende toeslag over de premievrije Pensioenaanspraken per 31 december 2013 als bedoeld in het toeslagbeleid aan de bij de Werkgever in dienst zijnde werknemers die recht hebben op Toeslag A.

Toeslag C

Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Op de vanaf 1 januari 2014 opgebouwde Pensioenaanspraken van Deelnemers wordt jaarlijks per 1 januari van enig jaar een aanvullende toeslag verleend (hierna: Toeslag C) ingeval de Prijsindex hoger is dan de op grond van het toeslagbeleid verleende voorwaardelijke Toeslagverlening. Toeslag C is gelijk aan het verschil van de verleende voorwaardelijke Toeslagverlening zoals opgenomen in het toeslagbeleid en de Prijsindex. Toeslag C is ten hoogste gelijk aan Toeslag A, kan worden beperkt op grond van het bepaalde zoals hierna beschreven en is voorts maximaal 3,5%. Ten behoeve van de financiering van Toeslag C doet Hewlett Packard Enterprise een jaarlijkse storting aan het Pensioenfonds ter grootte van € 495.000,00 (zegge: vierhonderdvijfennegentigduizend euro), voor het eerst in de maand januari 2022 en laatstelijk in de maand januari 2024. Indien het bedrag ontoereikend is om Toeslag C volledig toe te kennen, wordt Toeslag C beperkt tot de hoogte van de toeslag die uit deze storting gefinancierd kan worden. Indien voor de financiering van Toeslag C niet het volledige bedrag nodig is, wordt het overschot toegevoegd aan een voorziening in Kring HPE. Uit deze voorziening kunnen door het Pensioenfonds alleen middelen onttrokken worden ten behoeve van Toeslag D.

Toeslag D

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre een voorwaardelijke Toeslag D wordt toegekend. Voor deze voorwaardelijke toeslag is een voorziening gevormd. Deze voorziening kan uitsluitend voor Toeslag D worden aangewend. Toeslag D kan jaarlijks worden toegekend op de vanaf 1 januari 2014 opgebouwde Pensioenaanspraken van Deelnemers indien de som van de voorwaardelijke Toeslagverlening zoals opgenomen in het toeslagbeleid, ten aanzien van de Pensioenaanspraken van Deelnemers vanaf 1 januari 2014 en Toeslag C lager is dan de Prijsindex.

Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Deze toeslagverlening is toekomstbestendig, wat inhoudt dat er jaarlijks niet meer Toeslag D verleend wordt dan naar verwachting uit de beschikbare middelen ook in de toekomst te realiseren is, waarbij de wettelijke bepalingen omtrent toekomstbestendig indexeren in acht genomen worden. Bij een Beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% wordt geen toeslag verleend. Geconstateerd is dat de formulering in de juridische documenten er toe leidt dat Toeslag D naar verwachting niet tot toekenning zal leiden. Daarmee zal worden bekeken op welke wijze een aanpassing hierin gedaan kan worden.

Voor Toeslag A en B wordt door Hewlett Packard Enterprise extra premie betaald. Toeslag A, B en C worden volledig door Hewlett Packard Enterprise gefinancierd. Toeslag D wordt gefinancierd uit een eventueel overschot voor de financiering van Toeslag C. Het totaal van Toeslag C en Toeslag D is ten hoogste gelijk aan Toeslag A en voorts maximaal 3,5%.

Voor Toeslag D wordt een voorziening aangehouden. Deze voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse betaling ten behoeve van toeslag C, zie toelichting bij Toeslag C. In 2022 is het volgende verloop van toepassing.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Voorziening toeslag D einde vorig boekjaar	1.406	0
Opvoer voorziening voor Toeslag D i.v.m. collectieve waardeoverdracht	-	1.350
Betaald door werkgevers t.b.v. van toeslag C	495	503
Aangewend voor toeslag C (1 januari)	-414	-447
Voorziening Toeslag D einde boekjaar	1.487	1.406

Toeslagen per 1 januari 2023

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad 127,8%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

Toeslagverlening	Ambitie		Toegekend	
Actieven per 1 januari	2023	2022	2023	2022
Verleende toeslagen actieven entiteit HP	16,93%	3,28%	11,23%	2,23%
Verleende toeslagen actieven entiteit EDS	14,33%	3,42%	9,50%	2,32%
- Aanvullende toeslag A			3,50%	1,05%
- Aanvullende toeslag B			0,32%	0,00%
- Aanvullende toeslag C			1,14%	1,05%
- Aanvullende toeslag D			0,00%	0,00%

Toeslagverlening	Ambitie		Toegekend	
Niet-actieven per 1 januari	2023	2022	2023	2022
entiteit HP	16,93%	3,28%	11,23%	2,23%
entiteit EDS	14,33%	3,42%	9,50%	2,32%
Indicatie cumulatieve achterstand – entiteit HP			6,75%	1,05%
Indicatie cumulatieve achterstand – entiteit EDS			5,93%	1,10%

De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2022 daar het besluit voor 1 januari 2023 is genomen.

De cumulatieve achterstanden zijn een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

Ook de cumulatieve achterstand tijdens het deelnemerschap bij het Pensioenfonds HPPF wordt meegenomen bij de toekenning van inhaalindexatie.

19.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Eind 2021 is de kring uit herstel. Er is dan ook in 2022 geen herstelplan opgesteld.

19.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring HPE is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring HPE. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	99%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	100%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	10%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 100% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 10%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets. In 2022 is door DNB vrijstelling verleend voor het uitvoeren van de HBT. Dit omdat pas zeer recent de aanvangshaalbaarheidstoets was uitgevoerd.

19.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Gelet op de grootte van Kring HPE kan de kring een groot deel van deze risico's zelf dragen. Daarmee zijn de reguliere overlijdens en arbeidsongeschiktheidsrisico's niet herverzekerd. Wel is bij elipsLife AG de dekking ondergebracht van de ANW-hiaat dekking en de WIA excedent regeling. Per 1 januari 2023 is het contract met elipsLife AG verlengt.

19.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021
Actuele dekkingsgraad	119,9%	127,0%
Beleidsdekkingsgraad	128,0%	121,2%
Reële dekkingsgraad*	98,7%	97,8%
Vereiste dekkingsgraad	118,0%	116,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Administratieve uitvoeringskosten	725	155
In euro's per deelnemer	233	51
Vermogensbeheerkosten	2.441	1.836
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,15%	0,10%
Transactiekosten	1.268	478
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,08%	0,03%
Gemiddeld belegd vermogen	1.645.364	1.935.493

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	966	227
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau**	-218	452
Bewaarloon	-	-
Advieskosten	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-
Interne kosten		-
Overige kosten	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	1.693	1.157

Vermogensbeheerkosten	2022	2021*
Totaal	2.441	1.836

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

** Onderdeel van de vermogensbeheerkosten is een rebate die in 2022 is ontvangen van € 433.144. De initiële beheerkosten worden verrekend met de beleggingsopbrengsten.

19.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring HPE zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring HPE belegt in verschillende beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen zijn verspreid over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, bedrijfs- en staatsobligaties en vastgoed. De rentehedge wordt ingevuld met een discretionaire portefeuille die belegt in staatsobligaties en swaps.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring HPE is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.12.

19.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Kring HPE weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	583.981.554	36,53%	713.247.648	36,60%
Rente & Matching	747.913.782	46,79%	1.064.422.513	54,60%
Inflatie	243.807.085	15,25%	165.964.558	8,50%
Pool liquide Middelen	31.452.166	1,97%	-	-
Liquide Middelen	-8.702.585	-0,54%	5.095.281	0,30%
Totaal Assets	1.598.452.002	100,00%	1.948.730.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-13,03%	-13,21%	-	-
Rente	-15,52%	-15,66%	-0,05%	-0,10%
Matching	-31,70%	-31,70%	-0,49%	-0,49%
Inflatie	-21,12%	-20,18%	7,03%	5,62%
Pool Liquide Middelen	-0,04%	0,34%	-	-
Liquide Middelen	-0,57%	0,34%	-0,10%	-0,09%
Totaal Assets	-21,22%	-21,33%	0,86%	0,87%

Aangezien Kring HPE zich per 1 november 2021 heeft aangesloten bij het APF, zijn de vergelijkende cijfers slechts deels voor vergelijkingsdoeleinden geschikt. Op totaalniveau heeft de portefeuille ongeveer conform de benchmark gepresteerd.

19.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 1.222. In 2021 € 227 (vanaf 1/11/21).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 1.693 (2021 vanaf 1/11/21: € 1.157).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 1.268 (2021 vanaf 1/11/21: € 478).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -427.570 (2021 vanaf 1/11/21: € 9.189 voor een vermogen dat daalde van € 1.948.730 tot € 1.598.453 per ultimo 2022 in Kring HPE.

19.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

De verwerking van de collectieve waardeoverdracht heeft plaatsgevonden per 1 november op basis van de RTS van 31 oktober 2021. Ook de resultaten zijn gebaseerd op basis van deze gehanteerde RTS.

19.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	-9.065	40.506
Premie	392	108
Waardeoverdrachten	1.716	368.685
Kosten	146	-
Uitkeringen	167	10
Overige kanssystemen	1.205	301
Toeslagverlening	-152.565	-
Incidentele mutaties	-8.307	-528
Andere oorzaken	-379	764
Totaal	-166.690	409.846

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-419.261	10.360
Wijziging RTS TV	410.196	30.146
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-9.065	40.506

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring HPE € -166.690. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De beursontwikkeling heeft geleid tot een negatief resultaat op de beleggingen. De gestegen rente heeft daarbij geleid tot een verdere daling van de beleggingen daar tegenover staat een sterke daling van de verplichtingen door de gestegen rente. Overall leidt dit tot een negatief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is positief doordat de feitelijke premie meer bedraagt dan de benodigde toevoeging aan de TV. De premiedekkingsgraad bedraagt: 105%.
- Het resultaat op waardeoverdrachten betreft met name de storting van het liquidatiesaldo naar aanleiding van de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit de positieve resultaten op overlijden, arbeidsongeschiktheid en op overige kanssystemen.
- Door de toekenning van de toeslagen per 1 januari 2023 zijn de verplichtingen hiermee verhoogd per 31 december 2022 waarmee een negatief resultaat ontstaat.
- Op incidentele mutaties is een negatief resultaat ontstaan door het aanpassen van de sterftegrondslagen naar de nieuwste sterftetafel van het AG.

19.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabellen. Per 1 november 2021 is de kring gestart, de onderstaande premies 2021 betreffen de premies voor de maanden november en december.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Feitelijke premie	9.461	1.173
Kostendekkende premie	10.528	1.362
Gedempte kostendekkende premie	9.461	1.173

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde (incl. risicopremies)	5.544	859
Indexatie koopsom A, B, C / Bijdrage Toeslag D	2.897	55
Premie tbv Weerstandsvermogen	16	3
Solvabiliteitsopslag	1.004	154
Opslag pensioenuitvoeringskosten	-	102
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-	-

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Totaal	9.461	1.173

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2022	Gedempte kostendekkende premie 2022	Kostendekkende premie 2021	Gedempte kostendekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	5.389	5.560	982	862
Solvabiliteitsopslag	1.483	1.004	223	154
Opslag pensioenuitvoeringskosten	-	-	102	102
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	3.656	2.897	55	55
Totaal	10.528	9.461	1.362	1.173

19.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Aanwezig eigen vermogen	243.155	409.846
Minimaal vereist eigen vermogen	49.147	61.018
Vereist eigen vermogen	220.109	247.330

De vermogenspositie van Kring HPE kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

19.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring HPE aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 14.590.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 729.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring HPE verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring HPE. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring HPE in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring HPE is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van Kring HPE op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring HPE is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

19.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Kring HPE zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring.

Financieel Crisisplan

Kring HPE heeft een crisisplan. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 geüpdatet en vastgelegd in de Abtn.

19.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in renteswaps. Wij gebruiken in de Kring HPE een strategie waarbij 60% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

19.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

19.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring HPE beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. De valuta's die worden afgedekt zijn; Amerikaanse dollar, Japanse Yen en de Britse Pond. Voor aandelen wereld, beursgenoteerd vastgoed en obligaties opkomende markten HC wordt het valutarisico afgedekt via de valutaoverlay. Voor high yield wordt het valutarisico binnen het fonds afgedekt. Voor de overige categorieën vindt er geen afdekking van het valutarisico plaats. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt.

19.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

19.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

19.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de vastgoedbeleggingen in de portefeuille.

19.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden periodiek getoetst op basis van actuele sterfte-modellen. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 19.2.4).

19.7. Terugblik 2022

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HPE gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Pensioenfonds HPPF opgenomen dat valt onder de werkgever HPE. De huidige actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op, er treden echter geen nieuwe actieven meer toe tot deze regeling.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de huidige pensioenadministratie voorkomen.

De ontwikkeling van het nieuwe platform heeft vertraging bij APS opgelopen. Het nieuwe platform zal voor een eerste klant van APS naar verwachting per 1 januari 2024 in productie worden genomen. Hierna zal een overgang van de kringen van Centraal Beheer APF pas mogelijk zijn.

Ontwikkelingen financiële positie in 2022

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is een gedeeltelijke toeslag verleend aan alle deelnemers. Deze bedroeg 11,2%. Voor de actieve deelnemers wordt een aanvullende verleend die wordt gefinancierd vanuit de premie. Voor de actieve deelnemers leidt dit tot een aanvullende toeslag van 0,3% tot 3,5% afhankelijk van de van toepassing zijnde regeling. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 119,9%.

Verhoging Kostenvoorziening

De kostenvoorziening is dit jaar verhoogd van 2,0% naar 2,1%. De kostenvoorziening wordt jaarlijks getoetst. Uit de toetsing bleek dat een verhoging van de kostenvoorziening benodigd is. De kostenvoorziening is een percentage van de netto Technische Voorziening. Door de gestegen rente is de netto Totale Voorziening gedaald en leidt dit tot een hoger benodigd percentage van deze voorziening om gelijke kosten te kunnen dragen. Hierbij is uitgegaan van het offerte model. De toetsing op basis van het offerte model houdt in dat bekeken wordt wat de kostenvoorziening dient te zijn om vanaf het moment dat de kring premievrij wordt, de kosten voor 1 jaar zelfstandig kunnen worden gedragen en de verplichtingen worden overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn de nieuwe AG sterftetafels uitgekomen. Op basis van deze nieuwe AG tafels nemen de voorzieningen met ca 0,7% toe. De premies nemen hierdoor met ca 1% toe. Het bestuur heeft deze wijziging in oktober doorgevoerd.

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 1.223.936 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 119,8% bedragen.

Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente.

19.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de 1^e kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Er zijn geen specifieke gebeurtenissen na balansdatum voor Kring HPE.

19.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HPE

Inleiding

In het Belanghebbendenorgaan hebben in 2022 wijzigingen plaatsgevonden. Na de verkiezingen heeft het Belanghebbendenorgaan per 1 november 2022, onder dankzegging van Otto van 't Hof afscheid genomen en heeft Klaas Nienhuis zijn zetel, namens de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, overgenomen. Als aspirant-leden zijn Franklin Spuesens en Nathan Baas toegetreden met het oogmerk in 2023 in te kunnen stromen. Het BO komt elke maand bij elkaar en buiten de vergaderingen om is er ook onderling contact om de gewenste voortgang te houden. Daarnaast heeft het BO natuurlijk zijn vergaderingen met het bestuur en de Raad van Toezicht van Centraal Beheer APF en hebben medewerkers van Centraal Beheer APF op uitnodiging geregeld deelgenomen aan BO-vergaderingen om bepaalde aanvragen of (beleggings)onderdelen toe te lichten. Tenslotte zijn individuele leden van het Belanghebbendenorgaan ook actief in werkgroepen en klankbordgroepen.

Medezeggenschap

Het Belanghebbendenorgaan heeft diverse advies- en instemmingsaanvragen ontvangen. Bij die aanvragen heeft het bestuur laten zien goed kennis te hebben genomen van de adviezen van het Belanghebbendenorgaan. Zo is er een aanscherping geweest in het MVB- en Landenbeleid en zijn er verdere stappen gezet in de transitie die tijdens de overgang naar Centraal Beheer APF zijn afgesproken. Het BO heeft alle aanpassingen steeds beoordeeld op evenwichtigheid, op kosten en op impact op het te verwachten rendement. Voorgestelde wijzigingen in de beleggingsportefeuille pasten bij de risicohouding en de ambitie van onze Kring.

Oordeel over het beleid van het bestuur

De leden van het Belanghebbendenorgaan hebben het overleg met bestuur als prettig, constructief en open ervaren en zien het toekomstige overleg met vertrouwen tegemoet. Als aandachtspunt heeft het Belanghebbendenorgaan de communicatie met de deelnemers meegegeven aan het bestuur. Veel zaken duren langer dan gepland, op de website staat verouderde informatie en er is ook weinig proactieve communicatie. Het Belanghebbendenorgaan heeft erop gewezen graag vanaf het begin van een aanvraag alle achterliggende stukken te ontvangen.

Het BO heeft om meer aandacht en actie gevraagd met betrekking tot het ontbreken van de geplande en afgesproken portal. Communicatie met deelnemers zou vooral via de portal gaan, maar dat is tot op heden niet mogelijk. Wij missen alternatieven. Zorgen hebben wij ook over de vernieuwing en transitie van de administratieve keten. Het BO zal de voortgang op deze thema's in de komende tijd nadrukkelijk volgen. Het BO heeft het vertrouwen dat in 2023 verbeteringen zullen komen op deze gebieden en dat onze zorgen weg kunnen worden genomen.

Juni 2023,

Namens het belanghebbendenorgaan van Kring HPE,

Koos van der Straaten
Haitse Hoos
Coen Timmer

Ids Sijbrandij
Klaas Nienhuis
Niels Hart
Nathan Baas
Franklin Spuesens

A photograph of a man and a woman in a meeting. The man, with a beard and dark hair, is wearing a dark blazer over a light blue shirt and is holding a pen to his chin, looking thoughtfully at a whiteboard. The woman, with brown hair, is wearing a yellow cardigan over a green and black striped shirt and is pointing her right arm towards the whiteboard. The whiteboard is covered with many colorful sticky notes. The background is a blurred office setting with a wooden wall and some framed pictures.

20. Verslag Kring HP NL

20. Verslag Kring HP NL

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HP NL gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. (hierna te noemen Pensioenfonds HPPF) opgenomen dat valt onder de werkgever HP Nederland. De actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op in een middelloonregeling. De premie wordt vastgesteld op basis van een verwacht rendementscurve.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is een gedeeltelijke toeslag verleend aan alle deelnemers. Deze bedroeg 9,7% (8,2% voor EDS deelnemers). Voor de actieve deelnemers wordt een aanvullende verleend die wordt gefinancierd vanuit de premie. Voor de actieve deelnemers leidt dit tot een aanvullende toeslag van 0,6% tot 3,5% afhankelijk van de van toepassing zijnde regeling. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 119,9%.

Nadere financiële informatie over Kring HP NL is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 37).

20.1. Kerncijfers Kring HP NL

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2021.

	31-12-2022	31-12-2021
Werkgevers	1	1
Deelnemers	674	678
Actieven en arbeidsongeschikten	200	211
Gewezen deelnemers	406	407
Pensioengerechtigden	68	60
Toeslagverlening	9,66%	2,03%

Beleggingsperformance

	2022	2021
Beleggingsrendement	-26,92%	-0,09%
Benchmarkrendement	-26,89%	-0,22%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,18%	0,09%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,11%	0,03%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Premiebijdragen	7.325	858
Saldo overdracht van rechten	-174	266.986
Pensioenuitkeringen	-1.446	-219

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,56%	0,58%
Actieven en arbeidsongeschikten	78.506	104.257
Gewezen Deelnemers	56.475	77.053
Pensioentrekkenden	25.757	26.228
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.967	2.118
Totaal	162.705	209.656

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021
Actuele dekkingsgraad ultimo	119,9	127,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	126,8	121,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	15.072	20.320
Aandelen	73.588	99.281
Vastrentende waarden	69.784	92.890
Derivaten	25.816	41.984
Overige beleggingen	8.748	8.184
Totaal belegd vermogen	193.008	262.659

* Onder overige schulden is voor € -488 aan negatieve derivaten opgenomen

Beleggingsresultaat

	2022	2021
Directe beleggingsopbrengsten	982	-7
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-78.593	-1.253
- <i>Beheerkosten</i>	354	177
- <i>Transactiekosten</i>	243	67
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	147	-15
Kosten van vermogensbeheer	51	58

20.2. Pensioenparagraaf

In Kring HP NL kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst.

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtdatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioendatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de Deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	€ 14.802,00 (2022)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 1,875% van de PG.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 70% van het jaarlijks OP.
Tijdelijk partnerpensioen	Verzekerd bedrag voor overlijden van een Deelnemer, uit te betalen tot de 68 jarige leeftijd van de Partner maar uiterlijk tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de Partner
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 14% van het jaarlijks OP;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen	Niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende 5 of 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering of andersom; Een hoge uitkering vanaf de Pensioeningangsdatum tot de Pensioendatum en daarna een lagere uitkering of andersom
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Vanaf de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt voor een periode van minimaal 6 maanden.

Premiebeleid

Voorafgaand aan enig kalenderjaar stelt Centraal Beheer APF een schatting op van de Premie voor het komende jaar. Dit gebeurt op basis van het door HP Nederland gecontroleerde deelnemersbestand per september van het

voorafgaande kalenderjaar. Het berekende premieniveau wordt gedeeld met HP Nederland. De totale geschatte jaarlijkse Premie wordt tussen Centraal Beheer APF en HP Nederland (namens de Werkgevers) verrekend met de definitief voor het betreffende jaar door Centraal Beheer APF vastgestelde Premie. Deze vaststelling vindt plaats vóór 1 juli van het daarop volgende jaar. De verrekening vindt plaats met de Premie van een volgend jaar.

De jaarlijks af te dragen premie is gelijk aan de basispremie, eventueel vermeerderd met een aanvullende bijdrage dan wel verminderd met een premiekorting. De hoogte van de af te dragen premie moet ten minste voldoen aan de op het tijdstip van vaststelling geldende wet- en regelgeving.

De basispremie voor enig jaar wordt bepaald als de gedempte premie waarbij het verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW en beschreven in de Abtn wordt gehanteerd. De te hanteren rekenrente voor deze gedempte premie bedraagt ca 1,65%. In de Abtn is de methodiek voor de eventuele aanvullende bijdragen en/of premiekorting beschreven.

20.2.1 Toeslagbeleid

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HP Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HP Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 100% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring HP Nederland gefinancierd.

De toeslagruimte wordt bepaald op basis van de financiële positie van de Kring HP Nederland en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring HP Nederland. Hierbij wordt voor de toe te kennen uitgegaan van de vaststelling van toekomst bestendig indexeren, zoals beschreven in de wet. Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% worden geen toeslagen toegekend uit de fondsmiddelen. Boven de grens van Toekomst Bestendig Indexeren is inhaaltoeslag mogelijk.

Naast de hierboven beschreven fondstoeslag kunnen aanvullende toeslagen worden toegekend aan de actieve deelnemers. Dit betreft de toeslagen A t/m D. In 2022 hebben de sociale partners een aanpassing doorgevoerd in deze aanvullende toeslagen. Daarmee is de aanvullende toeslag niet meer afhankelijk van de loonindex maar wordt tevens gebaseerd op de prijsindex, indien deze niet vanuit de fondstoeslag kan worden toegekend.

Toeslag A

Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door Pensioenfonds HPPF. Op de tot en met 31 december 2013 door Deelnemers opgebouwde Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door

Hewlett Packard Pensioenfonds wordt jaarlijks een aanvullende toeslag (Toeslag A) van maximaal 3,5% verleend bovenop de toeslag als bedoeld in het toeslagbeleid, ten aanzien van de Pensioenaanspraken van Deelnemers in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling, zodanig dat de totale toeslag ten hoogste gelijk is aan de Prijsindex

Toeslag B

Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II. Op de op 31 december 2013 door Deelnemers opgebouwde Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II geldt een aanvullende toeslag (Toeslag B) van maximaal 50% van Toeslag A. Toeslag B wordt zodanig beperkt dat de toeslag als bedoeld in het toeslagbeleid ten aanzien van de Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II en toeslag B gezamenlijk 2/3e van de totale toeslag niet overschrijdt. Onder totale toeslag wordt verstaan Toeslag A en de door het Pensioenfonds toegekende toeslag over de premievrije Pensioenaanspraken per 31 december 2013 als bedoeld in het toeslagbeleid aan de bij de Werkgever in dienst zijnde werknemers die recht hebben op Toeslag A.

Toeslag C

Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Op de vanaf 1 januari 2014 opgebouwde Pensioenaanspraken van Deelnemers wordt jaarlijks per 1 januari van enig jaar een aanvullende toeslag verleend (hierna: Toeslag C) ingeval de Prijsindex hoger is dan de op grond van lid 1 verleende voorwaardelijke Toeslagverlening. Toeslag C is gelijk aan het verschil van de verleende voorwaardelijke Toeslagverlening zoals opgenomen in het toeslagbeleid en de Prijsindex. Toeslag C is ten hoogste gelijk aan Toeslag A, kan worden beperkt op grond van het bepaalde zoals hierna beschreven en is voorts maximaal 3,5%. Ten behoeve van de financiering van Toeslag C doet HP Nederland een jaarlijkse storting aan het Pensioenfonds ter grootte van € 413.000,00 (zegge: vierhonderddertien duizend euro), voor het eerst in de maand januari 2022 en laatstelijk in de maand januari 2024.

Indien het bedrag ontoereikend is om Toeslag C volledig toe te kennen, wordt Toeslag C beperkt tot de hoogte van de toeslag die uit deze storting gefinancierd kan worden. Indien voor de financiering van Toeslag C niet het volledige bedrag nodig is, wordt het overschot toegevoegd aan een voorziening in Kring HP Nederland. Uit deze voorziening kunnen door het Pensioenfonds alleen middelen onttrokken worden ten behoeve van Toeslag D.

Toeslag D

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre een voorwaardelijke Toeslag D wordt toegekend. Voor deze voorwaardelijke toeslag is een voorziening gevormd. Deze voorziening kan uitsluitend voor Toeslag D worden aangewend. Toeslag D kan jaarlijks worden toegekend op de vanaf 1 januari 2014 opgebouwde Pensioenaanspraken van Deelnemers indien de som van de voorwaardelijke Toeslagverlening zoals opgenomen in het toeslagbeleid ten aanzien van de Pensioenaanspraken van Deelnemers vanaf 1 januari 2014 en Toeslag C lager is dan de Prijsindex.

Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Deze toeslagverlening is toekomstbestendig, wat inhoudt dat er jaarlijks niet meer Toeslag D verleend wordt dan naar verwachting uit de beschikbare middelen ook in de toekomst te realiseren is, waarbij de wettelijke bepalingen omtrent toekomstbestendig indexeren in acht genomen worden. Bij een Beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% wordt geen toeslag verleend. Geconstateerd is dat de formulering in de juridische documenten er toe leidt dat Toeslag D naar verwachting niet tot toekenning zal leiden. Daarmee zal worden bekeken op welke wijze een aanpassing hierin gedaan kan worden.

Voor Toeslag A en B wordt door HP Nederland extra premie betaald. Toeslag A, B en C worden volledig door HP Nederland gefinancierd. Toeslag D wordt gefinancierd uit een eventueel overschot voor de financiering van Toeslag C. Het totaal van Toeslag C en Toeslag D is ten hoogste gelijk aan Toeslag A en voorts maximaal 3,5%.

Voor Toeslag D wordt een voorziening aangehouden. Deze voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse betaling ten behoeve van toeslag C, zie toelichting bij Toeslag C. In 2022 is het volgende verloop van toepassing.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Voorziening Toeslag D einde vorig boekjaar	1.091	0
Opvoer voorziening voor Toeslag D i.v.m. collectieve waardeoverdracht	-	1.027
Betaald door werkgevers t.b.v. van toeslag C	413	394
Aangewend voor toeslag C (1 januari)	-364	-330
Voorziening Toeslag D einde boekjaar	1.140	1.091

Toeslagen per 1 januari 2023

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad 126,9%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

Toeslagverlening Actieven per 1 januari	Ambitie		Toegekend	
	2023	2022	2023	2022
Verleende toeslagen actieven entiteit HP	16,93%	3,28%	9,66%	2,03%
Verleende toeslagen actieven entiteit EDS	14,33%	3,42%	8,17%	2,12%
- Aanvullende toeslag A			3,50%	1,25%
- Aanvullende toeslag B			0,60%	0,07%
- Aanvullende toeslag C			1,32%	1,25%
- Aanvullende toeslag D			0,00%	0,00%

Toeslagverlening Niet-actieven per 1 januari	Ambitie		Toegekend	
	2023	2022	2023	2022
entiteit HP	16,93%	3,28%	9,66%	2,03%
entiteit EDS	14,33%	3,42%	8,17%	2,12%
Indicatie cumulatieve achterstand – entiteit HP			8,52%	1,25%
Indicatie cumulatieve achterstand – entiteit EDS			7,46%	1,30%

De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2022 daar het besluit voor 1 januari 2023 is genomen.

De cumulatieve achterstanden zijn een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

Ook de cumulatieve achterstand tijdens het deelnemerschap bij het Pensioenfonds HPPF wordt meegenomen bij de toekenning van inhaalindexatie.

20.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring HP NL per 1 november 2021 is binnen het Centraal Beheer APF geen herstelplan in 2021 uitgevoerd. Per 31 december 2021 is de kring uit herstel. Daarmee is er in 2022 geen herstelplan opgesteld.

20.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring HP NL is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring HP NL. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	9%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 9%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets. In 2022 is door DNB vrijstelling verleend voor het uitvoeren van de HBT. Dit omdat pas zeer recent de aanvangshaalbaarheidstoets was uitgevoerd.

20.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Deze risico's zijn ondergebracht bij elipsLife AG. De overeenkomsten die gesloten zijn, betreffen:

- Overlijdensdekking voor het partner- en wezenpensioen in de middelloonregeling
- Premievrijstelling
- WIA-excedent verzekering
- ANW-hiaat verzekering

Het contract betreffende de WIA excedent en de ANW-hiaat verzekering zijn per 1 januari 2023 verlengd met elipsLife AG.

20.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021
Actuele dekkingsgraad	119,9%	127,1%
Beleidsdekkingsgraad	126,8%	121,2%
Reële dekkingsgraad*	94,1%	96,2%
Vereiste dekkingsgraad	121,5%	119,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Administratieve uitvoeringskosten	316	70
In euro's per deelnemer	1.179	258
Vermogensbeheerkosten	405	235
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,18%	0,09%
Transactiekosten	243	67
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,11%	0,03%
Gemiddeld belegd vermogen	220.933	263.500

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	96	11
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau **	-45	47
Bewaarloon	-	-
Advieskosten	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-
Interne kosten	-	-
Overige kosten	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	354	177
Totaal	405	235

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

** Onderdeel van de vermogensbeheerkosten is een rebate die in 2022 is ontvangen van € 59.140. De initiële beheerkosten worden verrekend met de beleggingsopbrengsten.

20.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring HP NL zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring HP NL belegt in verschillende beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen zijn verspreid over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, bedrijfs- en staatsobligaties en vastgoed.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring HP NL is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.13.

20.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Kring HP NL weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	95.493.487	49,48%	123.562.407	47,00%
Rente & Matching	60.669.805	31,43%	73.347.722	27,90%
Inflatie	15.152.743	7,85%	20.811.545	7,90%
Pool Vastrentende Waarden	12.652.739	6,56%	36.373.352	13,90%
Liquide Middelen	9.039.227	4,68%	8.563.974	3,30%
Totaal Assets	193.008.001	100,00%	262.659.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-13,04%	-13,10%	2,30%	2,14%
Rente	-15,52%	-15,89%	-0,05%	-0,11%
Matching	-77,58%	-77,57%	-9,81%	-9,80%
Inflatie	-21,12%	-20,18%	7,03%	5,62%
Pool Vastrentende Waarden	-18,80%	-18,53%	0,32%	0,22%
Liquide Middelen	0,11%	0,34%	-0,10%	-0,09%
Totaal Assets	-26,92%	-26,89%	-0,09%	-0,22%

Aangezien Kring HP NL zich per 1 november 2021 heeft aangesloten bij het APF, zijn de vergelijkende cijfers slechts deels voor vergelijkingsdoeleinden geschikt. Op totaalniveau heeft de portefeuille ongeveer conform de benchmark gepresteerd.

20.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 96 (2021 vanaf 1/11/21: € 11).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 354 (2021 vanaf 1/11/21: 177).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 243 (2021 vanaf 1/11/21: € 67). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -77.662 (2021 vanaf 1/11/21: € -1.318) voor een vermogen dat is gedaald van € 262.659 tot € 193.008 per ultimo 2022 in Kring HP NL.

20.5. Actuariële paragraaf

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

De verwerking van de collectieve waardeoverdracht heeft plaatsgevonden per 1 november op basis van de RTS van 31 oktober 2021. Ook de resultaten zijn gebaseerd op basis van deze gehanteerde RTS.

20.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	-4.260	5.662
Premie	-620	-78
Waardeoverdrachten	149	50.891

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Kosten	-	-
Uitkeringen	17	3
Overige kanssystemen	-82	37
Toeslagverlening	-18.267	-
Incidentele mutaties	-1.352	-3
Andere oorzaken	40	289
Totaal	-24.375	56.801

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-76.438	-1.162
Wijziging RTS TV	72.178	6.824
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-4.260	5.662

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring HP NL € -24.375. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De beursontwikkeling heeft geleid tot een negatief resultaat op de beleggingen. De gestegen rente heeft daarbij geleid tot een verdere daling van de beleggingen daar tegenover staat een sterke daling van de verplichtingen door de gestegen rente. Overall leidt dit tot een negatief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is negatief dit bij een premiedekkingsgraad van ca 91%.
- Het resultaat op waardeoverdrachten betreft met name de storting van het liquidatiesaldo naar aanleiding van de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit een negatief resultaat op overlijden, en positieve resultaten op arbeidsongeschiktheid en op overige kanssystemen.
- Door de toekenning van de toeslagen per 1 januari 2023 zijn de verplichtingen hiermee verhoogd per 31 december 2022 waarmee een negatief resultaat ontstaat.
- Op incidentele mutaties is een negatief resultaat ontstaan door het aanpassen van de sterftegrondslagen naar de nieuwste sterftetafel van het AG.

20.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel. Per 1 november 2021 is de kring gestart, de onderstaande premies voor 2021 betreffen de premies voor de maanden november en december.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Feitelijke premie	7.325	858
Kostendekkende premie	9.474	1.141
Gedempte kostendekkende premie	7.325	858

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde (incl. risicopremies)	3.987	597
Indexatie koopsom A, B, C / Bijdrage Toeslag D	2.126	65
Premie tbv Weerstandsvermogen	9	1
Solvabiliteitsopslag	860	75
Opslag pensioenuitvoeringskosten	343	120
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-	-
Totaal	7.325	858

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2022	Gedempte kostendekkende premie 2022	Kostendekkende premie 2021	Gedempte kostendekkende premie 2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	4.551	3.996	800	598
Solvabiliteitsopslag	1.478	860	156	75
Opslag pensioenuitvoeringskosten	343	343	120	120
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	3.102	2.126	65	65
Totaal	9.474	7.325	1.141	858

20.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2022:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Aanwezig eigen vermogen	32.426	56.801
Minimaal vereist eigen vermogen	6.612	8.534
Vereist eigen vermogen	35.044	40.407

De vermogenspositie van Kring HP NL kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort. Doordat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 hoger ligt dan het Vereist Eigen Vermogen is het opstellen van een herstelplan nog niet wettelijk vereist.

20.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring HP NL aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.910.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 95.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring HP NL verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring HP NL. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring HP NL in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring HP NL is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van Kring HP NL op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring HP NL is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

20.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De financiële risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de overige risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Kring HP NL zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toelagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadirisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Kring HP NL heeft een crisisplan. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 geüpdatet en vastgelegd in de Abtn.

20.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het afdekkingspercentage is minimaal 50% en maximaal 80% op basis van marktrente. De aanpassing van het afdekkingspercentage vindt 1 april plaats. Het afdekkingspercentage wordt bepaald door een tabel met twee dimensies: de 20-jaars swaprente en de UFR-dekkingsgraad. Deze tabel is van toepassing tot de renteafdekking 80% is. Daarna blijft de renteafdekking 80% ongeacht wat de stand van de dekkingsgraad of de rente daarna is. Het afdekkingspercentage in 2022 bedroeg 65% op basis van de marktrente.

De stijging van de swaprente droeg in 2022 positief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

20.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

20.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring HP Nederland beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. De valuta's die worden afgedekt zijn; Amerikaanse dollar, Japanse Yen en de Britse Pond. Voor aandelen wereld, beursgenoteerd vastgoed en obligaties opkomende markten HC wordt het valutarisico afgedekt via de valutaoverlay. Voor high yield wordt het valutarisico binnen het fonds afgedekt. Voor de overige categorieën vindt er geen afdekking van het valutarisico plaats. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 100% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt.

20.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

20.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

20.6.6 Inflatie­risico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de vastgoedbeleggingen in de portefeuille.

20.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden periodiek getoetst op basis van actuele sterfte-modellen. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 20.2.4).

20.7. Terugblik 2022

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring HP NL gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Pensioenfonds HPPF opgenomen dat valt onder de werkgever HP NL. De huidige actieve deelnemer bouwen in deze kring pensioen op, er treden echter geen nieuwe actieven meer toe tot deze regeling.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de huidige pensioenadministratie voorkomen.

De ontwikkeling van het nieuwe platform heeft vertraging bij APS opgelopen. Het nieuwe platform zal voor een eerste klant van APS naar verwachting per 1 januari 2024 in productie worden genomen. Hierna zal een overgang van de kringen van Centraal Beheer APF pas mogelijk zijn.

Ontwikkelingen financiële positie in 2022

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is een gedeeltelijke toeslag verleend aan alle deelnemers. Deze bedroeg 9,7% (voor EDS: 8,2%). Voor de actieve deelnemers wordt een aanvulling op de toeslag verleend die wordt gefinancierd vanuit de premie. Voor de actieve deelnemers leidt dit tot een aanvullende toeslag van 0,6% tot 3,5% afhankelijk van de van toepassing zijnde regeling. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 119,9%.

Verhoging Kostenvoorziening

De kostenvoorziening is dit jaar verhoogd van 2,2% naar 2,3%. De kostenvoorziening wordt jaarlijks getoetst. Uit de toetsing bleek dat een verhoging van de kostenvoorziening benodigd is. De kostenvoorziening is een percentage van de netto Technische Voorziening. Door de gestegen rente is de netto Totale Voorziening gedaald en leidt dit tot een hoger benodigd percentage van deze voorziening om gelijke kosten te kunnen dragen. Hierbij is uitgegaan van het offerte model. De toetsing op basis van het offerte model houdt in dat bekeken wordt wat de kostenvoorziening dient te zijn om vanaf het moment dat de kring premievrij wordt, de kosten voor 1 jaar zelfstandig kunnen worden gedragen en de verplichtingen worden overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn de nieuwe AG sterftetafels uitgekomen. Op basis van deze nieuwe AG tafels nemen de voorzieningen met ca 0,7% toe. De premies nemen hierdoor met ca 1% toe. Het bestuur heeft deze wijziging in oktober doorgevoerd.

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 163.121 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 119,7% bedragen.

Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbevingen in de rente..

20.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de 1^e kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Er zijn geen specifieke gebeurtenissen na balansdatum voor Kring HP NL.

20.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan HP NL

Inleiding

In het BO hebben er in 2022 wat wijzigingen plaatsgevonden. Wij bedanken voorzitter Otto van 't Hof voor het leiding geven tijdens de eerste fase van dit BO. Inmiddels heeft Alexander Reuvekamp de voorzittershamer overgenomen. Alexander zit namens de werkgever in het BO samen met Diane Edelij. Uiteindelijk hoefden er geen verkiezingen van gepensioneerd/slappers te worden gehouden, door een gebrek aan kandidaten, en kon Simon Dijkhuizen doorgaan in het BO namens deze groep. Vanuit de werknemers is de termijn van Niels Hart verlengd en is Ferdinand Keij ook actief als aspirant-lid. Het BO komt elke maand bij elkaar en buiten de vergaderingen om is er ook onderling contact om de gewenste voortgang te houden.

Medezeggenschap

Het Belanghebbendenorgaan heeft diverse aanvragen ontvangen. Bij die aanvragen heeft het bestuur laten zien goed kennis te hebben genomen van de adviezen van het Belanghebbendenorgaan. Voorgestelde wijzigingen in de beleggingsportefeuille pasten bij de risicohouding en de ambitie van onze Kring.

Oordeel van het beleid van het bestuur

Diverse aanpassingen aan de beleggingsportefeuille hebben plaatsgevonden. Het Belanghebbendenorgaan hecht ook aan de gemaakte omslag naar een strenger MVB-beleid.

De leden van het Belanghebbendenorgaan hebben het overleg met het bestuur als prettig en open ervaren en zien het toekomstige overleg met vertrouwen tegemoet. Als aandachtspunt heeft het Belanghebbendenorgaan communicatie meegegeven aan het bestuur.

Juni 2023,

Namens het belanghebbendenorgaan van Kring HP NL,

Alexander Reuvekamp

Diane Edelijn

Simon Dijkhuizen

Niels Hart

Ferdinand Keij

21. Verslag Kring ESN

21. Verslag Kring ESN

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring ESN gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. (hierna te noemen Pensioenfonds HPPF) opgenomen dat valt onder de werkgever ES Nederland. De actieve deelnemers bouwen in deze kring pensioen op in een middelloonregeling. De premie wordt vastgesteld op basis van een verwacht rendementscurve.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de administratie voorkomen.

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is een gedeeltelijke toeslag verleend aan alle deelnemers. Deze bedroeg 9,6% (voor EDS: 8,1%). Voor de actieve deelnemers wordt een aanvullende verleend die wordt gefinancierd vanuit de premie. Voor de actieve deelnemers leidt dit tot een aanvullende toeslag van 0,6% tot 3,5% afhankelijk van de van toepassing zijnde regeling. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 120,6%.

Nadere financiële informatie over Kring ESN is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 38).

21.1. Kerncijfers Kring ESN

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2021.

	31-12-2022	31-12-2021
Werkgevers	1	1
Deelnemers	450	455
Actieven en arbeidsongeschikten	215	235
Gewezen deelnemers	203	198
Pensioengerechtigden	32	22
Toeslagverlening	9,58%	2,01%

Beleggingsperformance

	2022	2021
Beleggingsrendement	-26,25%	0,19%
Benchmarkrendement	-26,23%	0,04%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,19%	0,09%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,10%	0,03%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Premiebijdragen	7.227	1.041
Saldo overdracht van rechten	-2.009	276.096
Pensioenuitkeringen	-619	-74

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	2,62%	0,56%
Actieven en arbeidsongeschikten	87.969	122.695
Gewezen Deelnemers	64.142	82.408
Pensioentrekkenden	12.605	9.978
Overige (oa schadereserve en IBNR)	2.909	3.097
Totaal	167.625	218.178

Dekkingsgraad

	31-12-2022	31-12-2021
Actuele dekkingsgraad ultimo	120,6%	126,9%
Beleidsdekkingsgraad (december)	126,8%	121,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	15.728	21.244
Aandelen	76.231	103.326
Vastrentende waarden	76.484	100.778
Derivaten	24.564	38.493
Overige beleggingen	9.097	8.468
Totaal belegd vermogen	202.104	272.309

* Onder overige schulden is voor € -531 aan negatieve derivaten opgenomen

Beleggingsresultaat

	2022	2021
Directe beleggingsopbrengsten	1.022	-7
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	-79.812	-545
- <i>Beheerkosten</i>	365	184
- <i>Transactiekosten</i>	240	75
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	151	-18
Kosten van vermogensbeheer	74	66

21.2. Pensioenparagraaf

In Kring ESN kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst.

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtdatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioendatum	De eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de Deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris – franchise
Franchise	€ 14.802,00 (2022)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 1,875% van de PG.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 70% van het jaarlijks OP.
Tijdelijk partnerpensioen	Verzekerd bedrag voor overlijden van een Deelnemer, uit te betalen tot de 68 jarige leeftijd van de Partner maar uiterlijk tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage in 2021 bedraagt 14% van het jaarlijks OP;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen	Niet eerder dan de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende 5 of 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering of andersom; Een hoge uitkering vanaf de Pensioeningangsdatum tot de Pensioendatum en daarna een lagere uitkering of andersom
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Vanaf de eerste dag van de maand waarin de 55-jarige leeftijd wordt bereikt voor een periode van minimaal 6 maanden.

Premiebeleid

Voorafgaand aan enig kalenderjaar stelt Centraal Beheer APF een schatting op van de Premie voor het komende jaar. Dit gebeurt op basis van het door Enterprise Services Nederland gecontroleerde deelnemersbestand per september van het voorafgaande kalenderjaar. Het berekende premieniveau wordt gedeeld met Enterprise Services Nederland. De totale geschatte jaarlijkse Premie wordt tussen Centraal Beheer APF en Enterprise Services Nederland (namens de Werkgevers) verrekend met de definitief voor het betreffende jaar door Centraal Beheer APF vastgestelde Premie. Deze vaststelling vindt plaats vóór 1 juli van het daarop volgende jaar. De verrekening vindt plaats met de Premie van een volgend jaar.

De jaarlijks af te dragen premie is gelijk aan de basispremie, eventueel vermeerderd met een aanvullende bijdrage dan wel verminderd met een premiekorting. De hoogte van de af te dragen premie moet ten minste voldoen aan de op het tijdstip van vaststelling geldende wet- en regelgeving.

De basispremie voor enig jaar wordt bepaald als de gedempte premie waarbij het verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW en beschreven in de Abtn wordt gehanteerd. De te hanteren rekenrente voor deze gedempte premie bedraagt ca 1,65%. In de Abtn is de methodiek voor de eventuele aanvullende bijdragen en/of premiekorting beschreven.

21.2.1 Toeslagbeleid

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring ESN een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring ESN, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 100% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring ESN gefinancierd.

De toeslagruimte wordt bepaald op basis van de financiële positie van de Kring ESN en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring ESN. Hierbij wordt voor de toe te kennen uitgegaan van de vaststelling van toekomst bestendig indexeren, zoals beschreven in de wet. Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% worden geen toeslagen toegekend uit de fondsmiddelen. Boven de grens van Toekomst Bestendig Indexeren is inhaaltoeslag mogelijk.

Naast de hierboven beschreven fondstoeslag kunnen aanvullende toeslagen worden toegekend aan de actieve deelnemers. Dit betreft de toeslagen A t/m D. In 2022 hebben de sociale partners een aanpassing doorgevoerd in deze aanvullende toeslagen. Daarmee is de aanvullende toeslag niet meer afhankelijk van de loonindex maar wordt tevens gebaseerd op de prijsindex, indien deze niet vanuit de fondstoeslag kan worden toegekend.

Toeslag A

Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door Pensioenfonds HPPF. Op de tot en met 31 december 2013 door Deelnemers opgebouwde Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door Hewlett Packard Pensioenfonds wordt jaarlijks een aanvullende toeslag (Toeslag A) van maximaal 3,5% verleend bovenop de toeslag als hierboven bedoeld, ten aanzien van de Pensioenaanspraken van Deelnemers in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling, zodanig dat de totale toeslag ten hoogste gelijk is aan de Prijsindex

Toeslag B

Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II. Op de op 31 december 2013 door Deelnemers opgebouwde Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II geldt een aanvullende toeslag (Toeslag B) van maximaal 50% van Toeslag A. Toeslag B wordt zodanig beperkt dat de toeslag als bedoeld in het hierboven beschreven toeslagbeleid ten aanzien van de Pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II en toeslag B gezamenlijk 2/3^e van de totale toeslag niet overschrijdt. Onder totale toeslag wordt verstaan Toeslag A en de door het Pensioenfonds toegekende toeslag over de premievrije Pensioenaanspraken per 31 december 2013 aan de bij de Werkgever in dienst zijnde werknemers die recht hebben op Toeslag A.

Toeslag C

Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Op de vanaf 1 januari 2014 opgebouwde Pensioenaanspraken van Deelnemers wordt jaarlijks per 1 januari van enig jaar een aanvullende toeslag verleend (hierna: Toeslag C) ingeval de Prijsindex hoger is dan de op grond van het toeslagbeleid verleende voorwaardelijke Toeslagverlening. Toeslag C is gelijk aan het verschil van de verleende voorwaardelijke Toeslagverlening zoals opgenomen in het toeslagbeleid en de Prijsindex. Toeslag C is ten hoogste gelijk aan Toeslag A, kan worden beperkt op grond van het bepaalde hierna en is voorts maximaal 3,5%. Ten behoeve van de financiering van Toeslag C doet Enterprise Services Nederland een jaarlijkse storting aan het Pensioenfonds ter grootte van € 522.000,00 (zegge: vijfhonderdtweëntwintigduizend euro), voor het eerst in de maand januari 2022 en laatstelijk in de maand januari 2024. Indien het bedrag ontoereikend is om Toeslag C volledig toe te kennen, wordt Toeslag C beperkt tot de hoogte van de toeslag die uit deze storting gefinancierd kan worden. Indien voor de financiering van Toeslag C niet het volledige bedrag nodig is, wordt het overschot toegevoegd aan een voorziening in Kring ES Nederland. Uit deze voorziening kunnen door het Pensioenfonds alleen middelen onttrokken worden ten behoeve van Toeslag D.

Toeslag D

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre een voorwaardelijke Toeslag D wordt toegekend. Voor deze voorwaardelijke toeslag is een voorziening gevormd. Deze voorziening kan uitsluitend voor Toeslag D worden aangewend. Toeslag D kan jaarlijks worden toegekend op de vanaf 1 januari 2014 opgebouwde Pensioenaanspraken van Deelnemers indien de som van de voorwaardelijke Toeslagverlening zoals opgenomen in het toeslagbeleid, ten aanzien van de Pensioenaanspraken van Deelnemers vanaf 1 januari 2014 en Toeslag C lager is dan de Prijsindex. Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Deze toeslagverlening is toekomstbestendig, wat inhoudt dat er jaarlijks niet meer Toeslag D verleend wordt dan naar verwachting uit de beschikbare middelen ook in de toekomst te realiseren is, waarbij de wettelijke bepalingen omtrent toekomstbestendig indexeren in acht genomen worden. Bij een Beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% wordt geen toeslag verleend. Geconstateerd is dat de formulering in de juridische documenten er toe leidt dat Toeslag D naar verwachting niet tot toekenning zal leiden. Daarmee zal worden bekeken op welke wijze een aanpassing hierin gedaan kan worden.

Voor Toeslag A en B wordt door Enterprise Services Nederland extra premie betaald. Toeslag A, B en C worden volledig door Enterprise Services Nederland gefinancierd. Toeslag D wordt gefinancierd uit een eventueel overschot voor de financiering van Toeslag C. Het totaal van Toeslag C en Toeslag D is ten hoogste gelijk aan Toeslag A en voorts maximaal 3,5%.

Voor Toeslag D wordt een voorziening aangehouden. Deze voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse betaling ten behoeve van toeslag C, zie toelichting bij Toeslag C. In 2022 is het volgende verloop van toepassing.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Voorziening Toeslag D einde vorig boekjaar	1.733	0
Opvoer voorziening voor Toeslag D i.v.m. collectieve waardeoverdracht	-	1.626
Betaald door werkgevers t.b.v. van toeslag C	522	533
Aangewend voor toeslag C (1 januari)	-430	-426
Voorziening Toeslag D einde boekjaar	1.875	1.733

Toeslagen per 1 januari 2023

Op 31 oktober 2022 was de beleidsdekkingsgraad 126,8%. Op basis daarvan kunnen de volgende toeslagen worden verleend.

Toeslagverlening Actieven per 1 januari	Ambitie		Toegekend	
	2023	2022	2023	2022
Verleende toeslagen actieven entiteit HP	16,93%	3,28%	9,58%	2,01%
Verleende toeslagen actieven entiteit EDS	14,33%	3,42%	8,11%	2,10%
- Aanvullende toeslag A			3,50%	1,27%
- Aanvullende toeslag B			0,61%	0,00%
- Aanvullende toeslag C			1,39%	1,27%
- Aanvullende toeslag D			0,00%	0,00%

Toeslagverlening Niet-actieven per 1 januari	Ambitie		Toegekend	
	2023	2022	2023	2022
entiteit HP	16,93%	3,28%	9,58%	2,01%
entiteit EDS	14,33%	3,42%	8,11%	2,10%
Indicatie cumulatieve achterstand – entiteit HP			8,62%	1,27%
Indicatie cumulatieve achterstand – entiteit EDS			7,54%	1,32%

De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de verplichtingen per 31 december 2022 daar het besluit voor 1 januari 2023 is genomen.

De cumulatieve achterstanden zijn een indicatief getal en betreft de achterstand bij het Centraal Beheer APF sinds de start van de kring. Door de sterk opgelopen inflatie is de achterstand ook toegenomen. Bij toekenning van inhaalindexatie wordt gekeken naar de gecumuleerde achterstand per deelnemer.

Ook de cumulatieve achterstand tijdens het deelnemerschap bij het Pensioenfonds HPPF wordt meegenomen bij de toekenning van inhaalindexatie.

21.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring ESN per 1 november 2021 is binnen het Centraal Beheer APF geen herstelplan in 2021 uitgevoerd. Per 31 december 2021 is de kring uit herstel. In 2022 is dan ook geen herstelplan ingediend.

21.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring ESN is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring ESN. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2021 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2021: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Pensioenresultaat		
	Grens	Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	9%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 9%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets. In 2022 is door DNB vrijstelling verleend voor het uitvoeren van de HBT. Dit omdat pas zeer recent de aanvangshaalbaarheidstoets was uitgevoerd.

21.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Deze risico's zijn ondergebracht bij elipsLife AG. De overeenkomsten die gesloten zijn, betreffen:

- Overlijdensdekking voor het partner- en wezenpensioen in de middelloonregeling
- Premievrijstelling
- WIA-excedent verzekering
- ANW-hiaat verzekering

Het contract betreffende de WIA excedent en de ANW-hiaat verzekering zijn per 1 januari 2023 verlengd met elipsLife AG.

21.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021
Actuele dekkingsgraad	120,6%	126,9%
Beleidsdekkingsgraad	126,8%	121,2%
Reële dekkingsgraad*	94,4%	96,3%
Vereiste dekkingsgraad	121,3%	119,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten onder andere:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur;
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Administratieve uitvoeringskosten	326	67
In euro's per deelnemer	1.320	261
Vermogensbeheerkosten	439	250
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,19%	0,09%
Transactiekosten	240	75
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,10%	0,03%
Gemiddeld belegd vermogen	230.472	272.734

* De getallen in de kolom 2021 betreffen de periode van 1-11-2021 tot en met 31-12-2021.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten;
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2022	2021*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	129	17
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau**	-55	49
Bewaarloon	-	-
Advieskosten	-	-
Performance gerelateerde kosten	-	-
Interne kosten	-	-
Overige kosten	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	365	184
Totaal	439	250

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

** Onderdeel van de vermogensbeheerkosten is een rebate die in 2022 is ontvangen van € 60.996. De initiële beheerkosten worden verrekend met de beleggingsopbrengsten.

21.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring ESN zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring ESN belegt in verschillende beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen zijn verspreid over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, bedrijfs- en staatsobligaties en vastgoed.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

Centraal Beheer APF voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). De verplichte Annex IV conform SFDR van kring ESN is te vinden in de bijlage hoofdstuk 46.14.

21.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Kring ESN weergegeven.

	Bedragen 2022	Verdeling 2022	Bedragen 2021	Verdeling 2021
Rendement	98.800.093	48,88%	128.407.532	47,20%
Rente & Matching	60.759.991	30,06%	71.143.001	26,10%
Inflatie	15.917.971	7,88%	21.778.033	8,00%
Pool Vastrentende Waarden	17.537.809	8,68%	42.398.961	15,60%
Liquide Middelen	9.088.136	4,50%	8.581.473	3,20%
Totaal Assets	202.104.000	100,00%	272.309.000	100,00%

	Rendement 2022	Benchmark 2022	Rendement 2021	Benchmark 2021
Rendement	-12,94%	-12,97%	2,31%	2,14%
Rente	-15,48%	-15,88%	-0,05%	-0,11%
Matching	-78,42%	-78,40%	-9,41%	-9,41%
Inflatie	-21,12%	-20,18%	7,03%	5,62%
Pool Vastrentende Waarden	-18,79%	-18,53%	0,32%	0,22%
Liquide Middelen	0,09%	0,34%	-0,10%	-0,09%
Totaal Assets	-26,25%	-26,23%	0,19%	0,04%

Aangezien Kring ESN zich per 1 november 2021 heeft aangesloten bij het APF, zijn de vergelijkende cijfers slechts deels voor vergelijkingsdoeleinden geschikt. Op totaalniveau heeft de portefeuille ongeveer conform de benchmark gepresteerd.

21.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 129 (2021 vanaf 1/11/21: € 17).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 365 (2021 vanaf 1/11/21: € 184).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 240 (2021 vanaf 1/11/21: € 75). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € -78.864 (2021 vanaf 1/11/21: € -636) voor een vermogen dat daalde van € 272.309 tot € 202.104 per ultimo 2022 in Kring ESN.

21.5. Actuariële paragraaf

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

De verwerking van de collectieve waardeoverdracht heeft plaatsgevonden per 1 november op basis van de RTS van 31 oktober 2021. Ook de resultaten zijn gebaseerd op basis van deze gehanteerde RTS.

21.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	-4.985	6.037
Premie	-714	-65
Waardeoverdrachten	271	52.497
Kosten	-	-

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Uitkeringen	41	8
Overige kanssystemen	326	-353
Toeslagverlening	-17.524	-
Incidentele mutaties	-1.404	-
Andere oorzaken	-22	484
Totaal	-24.011	58.608

Uitsplitsing resultaat “beleggingsopbrengsten”

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	-77.603	-458
Wijziging RTS TV	72.618	6.495
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-4.985	6.037

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring ESN € -24.011. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven:

- De beursontwikkeling heeft geleid tot een negatief resultaat op de beleggingen. De gestegen rente heeft daarbij geleid tot een verdere daling van de beleggingen daar tegenover staat een sterke daling van de verplichtingen door de gestegen rente. Overall leidt dit tot een negatief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is negatief dit bij een premiedekkingsgraad van ca 90%.
- Het resultaat op waardeoverdrachten betreft met name de storting van het liquidatiesaldo naar aanleiding van de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit een positief resultaat op overlijden en op arbeidsongeschiktheid. Op overige kans systemen is een licht negatief resultaat ontstaan.
- Door de toekenning van de toeslagen per 1 januari 2023 zijn de verplichtingen hiermee verhoogd per 31 december 2022 waarmee een negatief resultaat ontstaat.
- Op incidentele mutaties is een negatief resultaat ontstaan door het aanpassen van de sterftegrondslagen naar de nieuwste sterftetafel van het AG.

21.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel. Per 1 november 2021 is de kring gestart, de onderstaande premies betreffen de premies voor de maanden november en december.

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Feitelijke premie	7.227	1.041
Kostendekkende premie	9.433	1.345
Gedempte kostendekkende premie	7.227	1.041

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde (incl. risicopremies)	4.256	707
Indexatie koopsom A, B, C / Bijdrage Toeslag D	1.727	108
Premie tbv Weerstandsvermogen	10	1
Solvabiliteitsopslag	865	105
Opslag pensioenuitvoeringskosten	369	120
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-	-
Totaal	7.227	1.041

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2022	2022	2021	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	5.223	4.266	927	708
Solvabiliteitsopslag	1.449	865	190	105
Opslag pensioenuitvoeringskosten	369	369	120	120
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	2.392	1.727	108	108
Totaal	9.433	7.227	1.345	1.041

21.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2021:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Aanwezig eigen vermogen	34.597	58.608
Minimaal vereist eigen vermogen	6.795	8.847
Vereist eigen vermogen	35.836	42.117

De vermogenspositie van Kring ESN kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort. Doordat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 hoger ligt dan het Vereist Eigen Vermogen is het opstellen van een herstelplan nog niet wettelijk vereist.

21.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring ES NL aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 100.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring ES NL verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring ES NL. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring ES NL in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring ES NL is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van Kring ES NL op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring ES NL is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 19 juni 2023

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

21.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Kring ESN zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de Abtn van de kring.

Financieel Crisisplan

Kring ESN heeft een crisisplan. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2022 geüpdatet en vastgelegd in de Abtn.

21.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het afdekkingspercentage is minimaal 50% en maximaal 80% op basis van marktrente. De aanpassing van het afdekkingspercentage vindt 1 april plaats. Het afdekkingspercentage wordt bepaald door een tabel met twee dimensies: de 20-jaars swaprente en de UFR-dekkingsgraad. Deze tabel is van toepassing tot de renteafdekking 80% is. Daarna blijft de renteafdekking 80% ongeacht wat de stand van de dekkingsgraad of de rente daarna is. Het afdekkingspercentage bij transitie is bepaald op basis van de dekkingsgraad en rentestand per 30 september 2021. In 2022 werd 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente afgedekt.

21.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

21.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring ESN beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. De valuta's die worden afgedekt zijn; Amerikaanse dollar, Japanse Yen en de Britse Pond. Voor aandelen wereld, beursgenoteerd vastgoed en obligaties opkomende markten HC wordt het valutarisico afgedekt via de valutaoverlay. Voor high yield wordt het valutarisico binnen het fonds afgedekt. Voor de overige categorieën vindt er geen afdekking van het valutarisico plaats. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 100% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt.

21.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de

portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

21.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

21.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de vastgoedbeleggingen in de portefeuille.

21.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden periodiek getoetst op basis van actuele sterfte-modellen. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 21.2.4).

21.7. Terugblik 2022

Sinds 1 november 2021 heeft Centraal Beheer APF de Kring ESN gestart. Hierin is per die datum het deel van de populatie van Pensioenfonds HPPF opgenomen dat valt onder de werkgever ESN. De huidige actieve deelnemer bouwen in deze kring pensioen op, er treden echter geen nieuwe actieven meer toe tot deze regeling.

De administratie van de pensioenregeling is ondergebracht bij de uitvoerder IAR die de uitvoering ook verrichtte voor het Pensioenfonds HPPF. Gelet dat binnen APS een nieuw administratieplatform wordt ontwikkeld is gekozen om de uitvoering te handhaven bij IAR en over te gaan naar het nieuwe platform zodra dit gereed is. Hiermee wordt een dubbele transitie van de huidige pensioenadministratie voorkomen.

De ontwikkeling van het nieuwe platform heeft vertraging bij APS opgelopen. Het nieuwe platform zal voor een eerste klant van APS naar verwachting per 1 januari 2024 in productie worden genomen. Hierna zal een overgang van de kringen van Centraal Beheer APF pas mogelijk zijn.

Ontwikkelingen financiële positie in 2022

In 2022 heeft de gestegen rente geleid tot een stijging van de dekkingsgraad. De toegenomen dekkingsgraad heeft ruimte gegeven voor toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is een gedeeltelijke toeslag verleend aan alle deelnemers. Deze bedroeg 9,6% (voor EDS: 8,1%). Voor de actieve deelnemers wordt een aanvullende verleend die wordt gefinancierd vanuit de premie. Voor de actieve deelnemers leidt dit tot een aanvullende toeslag van 0,6% tot 3,5% afhankelijk van de van toepassing zijnde regeling. De toeslagverlening per 1 januari 2023 is reeds in de verplichtingen per 31 december 2022 verwerkt. De eindstand van dekkingsgraad per 31 december 2022 is daarmee uitgekomen op 120,6%.

Verhoging Kostenvoorziening

De kostenvoorziening is dit jaar verhoogd van 2,2% naar 2,3%. De kostenvoorziening wordt jaarlijks getoetst. Uit de toetsing bleek dat een verhoging van de kostenvoorziening benodigd is. De kostenvoorziening is een percentage van de

netto Technische Voorziening. Door de gestegen rente is de netto Totale Voorziening gedaald en leidt dit tot een hoger benodigd percentage van deze voorziening om gelijke kosten te kunnen dragen. Hierbij is uitgegaan van het offerte model. De toetsing op basis van het offerte model houdt in dat bekeken wordt wat de kostenvoorziening dient te zijn om vanaf het moment dat de kring premievrij wordt, de kosten voor 1 jaar zelfstandig kunnen worden gedragen en de verplichtingen worden overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Nieuwe Sterftetafels

In 2022 zijn de nieuwe AG sterftetafels uitgekomen. Op basis van deze nieuwe AG tafels nemen de voorzieningen met ca 0,7% toe. De premies nemen hierdoor met ca 1% toe. Het bestuur heeft deze wijziging in oktober doorgevoerd.

Nieuwe UFR per 1 januari 2022 en 1 januari 2023

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). Deze nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zouden de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. In november 2022 is echter een nieuwe UFR methodiek gepubliceerd door de Commissie Parameters. Deze methodiek wordt vanaf 1 januari 2023 van kracht. Daarmee worden de 4 stappen van de oude methodiek niet uitgevoerd.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2023 dan zou de Technische Voorziening 167.887 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 120,4% bedragen.

Door de aanpassing van de UFR methodiek zal de TV in de komende jaren bijna geheel meebewegen met de marktbewegingen in de rente..

21.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Pensioenakkoord

Op 30 mei 2023 is in de Eerste Kamer de Wet Toekomst Pensioenen aangenomen. Daarmee zal vanaf 1 juli 2023 deze nieuwe wet van toepassing zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

Hiernaast zijn er geen specifieke gebeurtenissen na balansdatum voor Kring ESN.

21.9. Verslag van het Belanghebbendenorgaan ESN

Inleiding

In het Belanghebbendenorgaan hebben er in 2022 wat wijzigingen plaatsgevonden. Namens de werkgever heeft Otto van 't Hof per 1 november 2022 het stokje overgenomen van Ger van der Geld. Marcel Cools liep als aspirant-lid mee om in 2023 het stokje over te gaan nemen van Henk Splint. Elke maand had het Belanghebbendenorgaan een overleg. Het BO komt elke maand bij elkaar en buiten de vergaderingen om is er ook onderling contact om de gewenste voortgang te houden. Ook zijn er vergaderingen met het bestuur en de Raad van Toezicht van Centraal Beheer APF geweest en hebben medewerkers van Centraal Beheer APF geregeld deelgenomen aan vergaderingen om bepaalde aanvragen of (beleggings)onderdelen toe te lichten. Tenslotte zijn individuele leden van het Belanghebbendenorgaan ook actief in werkgroepen en klankbordgroepen.

Het jaar 2022 was een bijzonder jaar. Een hoge inflatie, een stijging van de rente en de dekkingsgraad. Dit zorgde voor indexatiecijfers (effectief in 2023) voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, die we in jaren niet gezien hebben.

Medezeggenschap

Het Belanghebbendenorgaan heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten en bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. Het Belanghebbendenorgaan heeft diverse aanvragen ontvangen. Bij die aanvragen heeft het bestuur laten zien goed kennis te hebben genomen van de adviezen van het

Belanghebbendenorgaan. Uitgangspunt in het handelen van het Belanghebbendenorgaan als geheel is dat gehandeld wordt in het belang van alle belanghebbenden van de pensioenkring, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen.

Instemmingsaanvragen en Adviesaanvragen

In het verslagjaar zijn er diverse aanpassingen geweest in de beleggingsportefeuille. Zo is er een aanscherping geweest in het MVB- en Landenbeleid en zijn er verdere stappen gezet in de transitie die tijdens de overgang naar Centraal Beheer APF zijn afgesproken. Voor het beleggingsplan, het strategisch beleggingsbeleid en de renteaafdekking voor langlopende swaps hebben we instemming gegeven. Ook voor de opstartkosten voor plannen voor het pensioenakkoord en voor SFDR (verplichting voor informatievoorziening over duurzaamheidsaspecten) is instemming gegeven. Voor de toen geldende versie van de ABTN (2021) is een positief advies gegeven.

Het BO heeft alle aanpassingen steeds beoordeeld op te maken kosten en impact op het te verwachten rendement. Voorgestelde wijzigingen in de beleggingsportefeuille pasten bij de risicohouding en de ambitie van onze Kring.

Oordeel van het beleid van het bestuur

Naast haar advies- en goedkeuringsrecht ziet het Belanghebbendenorgaan ook toe dat het bestuur de uitvoerings- en pensioenovereenkomsten goed uitvoert en geeft ze een oordeel over het beleid dienaangaande van het bestuur. De leden van het Belanghebbendenorgaan hebben het overleg met bestuur als prettig en open ervaren en zien het toekomstige overleg met vertrouwen tegemoet.

Als aandachtspunt heeft het Belanghebbendenorgaan communicatie meegegeven aan het bestuur. Veel zaken duren langer dan gepland en er is ook weinig proactieve communicatie.

Ook hebben wij veel aandacht gevraagd voor het ontbreken van een portal. Communicatie met deelnemers zou vooral via de portal gaan, maar dat is nu dus niet mogelijk. Wij misten alternatieven.

Zorgen hebben wij ook over de administratieve keten. De administratieve transitie zal nog een hele klus worden.

Wij vertrouwen er wel op dat in 2023 verbeteringen komen op deze gebieden en dat onze zorgen zijn weggenomen.

Juni 2023,

Namens het belanghebbendenorgaan van Kring ESN,

Koos van der Straaten

Otto van 't Hof

Rob Korevaar

Henk Splint

Marcel Cools

22.
**Ondertekening
bestuursverslag**
door bestuursleden

22. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden

Zeist, 19 juni 2023

Het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds handelend onder de naam Centraal Beheer APF:

Drs. J.Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

Jaarrekening 2022

23. Grondslagen

voor resultaat en waardebeoordeling

ALGEMENE TOELICHTING

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling in dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle kringen van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. In de jaarrekening van de betreffende kring en van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn grondslagen opgenomen die specifiek zijn.

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals toegelicht in de jaarrekeningen van de kringen.

Presentatiewijziging beleggingen

De modules worden met ingang van 2021 gepresenteerd als mixfonds en daarmee worden de liquide middelen en overlopende posten niet meer separaat getoond maar opgenomen in de totale waarde van de module als zijnde mixfonds. De regels liquide middelen en overlopende posten tonen hierdoor de waarden vanuit de kring en niet de posities vanuit de module. Ook de vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds en risico deelnemers

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde. Indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Vastgoedbeleggingen

- Direct vastgoed is gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, waarbij rekening is gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Onroerend goed in ontwikkeling is gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij is getoetst of die uitgaven tot waardewijzigingen leiden.
- Indirect vastgoed:
 - Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
 - Niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd op basis van de waarde van de onderliggende beleggingen. Als de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, is de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd tegen genoteerde marktprijzen of door middel van waarderingsmodellen en -technieken. Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2022:

Rekenrente

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de nominale rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen per 31 december 2022, zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070. De sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2007-2019. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Vorig jaar was de CBS-bevolkingsprognose 2021-2070 van toepassing met correctiefactoren die gebaseerd waren op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftetekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Indien het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even groot herverzekeringsdeel opgenomen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Voor de voorzieningen pensioenverplichtingen risico deelnemers worden geen actuariële grondslagen vastgesteld aangezien die voorzieningen gelijk zijn aan de som van de pensioenkapitalen van deelnemers en gewezen deelnemers. Het pensioenkapitaal is gelijk aan de ingelegde premies (voor de netto pensioenregeling na aftrek van de premies voor de risicodekkingen) vermeerderd of verminderd met de betreffende rendementen en de verhogingen uit hoofde van overlijden van andere (gewezen) deelnemers. Na overlijden van een (gewezen) deelnemer komt het saldo van de pensioenbeleggingsrekening van de betreffende (gewezen) deelnemer te vervallen en wordt dat gebruikt voor de verhoging van de saldi pensioenbeleggingsrekeningen van de overige (gewezen) deelnemers in de desbetreffende pensioenregeling naar rato van de per (gewezen) deelnemer aanwezige saldi. Er vindt dus geen vermenging van bruto en netto pensioenkapitaal plaats.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en een eventueel premie- of toeslag depot te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De feitelijke samenstelling van de (beschikbare) premie in enig boekjaar bestaat uit:

- Beschikbare premies die op de pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden. De beschikbare premiestaffel is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag of;
- Actuarieel benodigde koopsom voor de pensioenopbouw op basis van een % van de pensioengrondslag;
- De aan de herverzekeraar verschuldigde risicopremies voor dekking van risico's van overlijden in actieve dienst en arbeidsongeschiktheid;
- Solvabiliteitsopslag voor het vereist eigen vermogen);
- Een opslag ter dekking van de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- Een opslag ter dekking van algemene kosten (o.a. oninbaarheid).

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486 % (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariële berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Herverzekeringspremies en herverzekeringslasten worden verantwoord in het verslagjaar waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

24. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds

Jaarrekening 2022

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa	(1)	665	986
Overige activa	(2)	21.931	20.529
		<u>22.596</u>	<u>21.515</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(3)	16.173	16.751
Achtergestelde leningen	(4)	1.533	1.533
Overige schulden en overlopende passiva	(5)	4.890	3.231
		<u>22.596</u>	<u>21.515</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten	(6)	1.718	1.412
Overige baten	(7)	8.025	14.746
		<u>9.743</u>	<u>16.158</u>
LASTEN			
Pensioenuitvoeringskosten	(8)	6.749	6.546
Overige lasten	(9)	3.572	177
		<u>10.321</u>	<u>6.723</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-578</u></u>	<u><u>9.435</u></u>

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u><u>-578</u></u>	<u><u>9.435</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit activiteiten van de bedrijfsomgeving		
Ontvangen schenking Achmea	7.600	9.500
Initiële storting weerstandsvermogen	-	4.915
Opbrengst vergoeding beheerkosten	1.718	1.412
Mutatie rekening courant kringen	-772	-109
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-6.472	-7.600
Overige baten en lasten	-672	-144
	<u>1.402</u>	<u>7.974</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	20.529	12.555
Mutatie liquide middelen	1.402	7.974
Liquide middelen per 31 december	<u>21.931</u>	<u>20.529</u>

4 TOELICHTING

Inleiding

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer APF, statutair gevestigd te Zeist, en feitelijk gevestigd te Handelsweg 2, 3707 NH Zeist is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544.

Het doel van Centraal Beheer APF is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden.

Voor elke collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden dat is afgescheiden van de overige collectiviteitkringen en van het overige vermogen van Centraal Beheer APF. Centraal Beheer APF houdt de volgende collectiviteitkringen aan:

- Kring DC: deze wordt gevormd door alle pensioenregelingen die het karakter hebben van een premieovereenkomst en waarvoor Centraal Beheer APF een Uitvoeringsovereenkomst is aangegaan met een Werkgever en voor regelingen door middel van een akte van collectieve waardeoverdracht door een pensioenuitvoerder zijn overgedragen aan Centraal Beheer APF waarna een uitvoeringsreglement van Centraal Beheer APF van toepassing is.
- DB kringen: deze worden gevormd door pensioenregelingen waarvoor Centraal Beheer APF een Uitvoeringsovereenkomst is aangegaan met een Werkgever en voor regelingen die door middel van een akte van collectieve waardeoverdracht door een pensioenuitvoerder of vanuit een andere collectiviteitkring zijn overgedragen aan deze Collectiviteitkring van Centraal Beheer APF waarna een uitvoeringsreglement van Centraal Beheer APF van toepassing is. Alle pensioenregelingen in deze kringen hebben het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Onderscheid tussen de vier DB kringen zijn de focus en de uitgangspunten. Deze zijn gebaseerd op de risicobereidheid van de werkgever en deelnemers, de indexatiemogelijkheden en de te betalen premie.
- Eigen kringen: in deze collectiviteitkringen kan maatwerk plaatsvinden.
- Pensioenfondsenkring 1: kring voor meerdere pensioenfondsen om efficiency- en schaalvoordelen te behalen.

Centraal Beheer APF geeft in de verslagperiode uitvoering aan één Defined Contribution (premieovereenkomst) collectiviteitskring, DB Kring Premie, DB Kring Stabiliteit, DB Kring Koopkracht, Kring Bavaria, Kring RBS, Pensioenfondsenkring 1, Kring Sligro Food Group, Kring Chemours, Kring equensWorldline, Kring DB Evenwicht, Kring HPE, Kring ES Nederland en Kring HP Nederland.

Tussen de bedrijfsomgeving en de kringen en tussen de kringen onderling is sprake van vermogensscheiding.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 19 juni 2023 de jaarrekening opgemaakt.

Weerstandsvermogen

Centraal Beheer APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit weerstandsvermogen moet te allen tijde aanwezig zijn en dient ter dekking van de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door het fonds. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die tenminste 25 miljoen euro verzekert. Centraal Beheer APF heeft voor deze laatste optie gekozen. De Pensioenwet schrijft verder voor dat het fonds een hoger weerstandsvermogen moet aanhouden wanneer de gekwantificeerde risicoanalyse hiertoe aanleiding geeft. In 2022 is dit ook getoetst en is de uitkomst van de risicoanalyse lager dan 0,2% en daarom wordt het minimum aangehouden. Centraal Beheer APF houdt daarmee rond de 11 miljoen euro als vereist weerstandsvermogen aan. Het beschikbaar weerstandsvermogen is 18 miljoen euro.

Het weerstandsvermogen dient op elk moment aanwezig te zijn in Centraal Beheer APF. Dit betekent ook dat Centraal Beheer APF beheersmaatregelen treft om ten allen tijde hieraan te kunnen voldoen. Tussen Centraal Beheer APF en Achmea is een financieringsovereenkomst gesloten voor de niet-aflosbare achtergestelde lening. Op de verschuldigde rentelasten op de achtergestelde lening wordt dekking verkregen middels tarieven ten aanzien van beheerd vermogen van Centraal Beheer APF.

Kring RBS, Pensioenfondsenkring 1, Kring Sligro Food Group, Kring Chemours, Kring equensWorldline, Kring HPE, Kring ES Nederland en Kring HP Nederland financieren het weerstandsvermogen uit hoofde van de de omvang van het belegd vermogen van de kring zelf (0,2% van het beheerde pensioenvermogen). Bij een eventuele uittreding van deze kringen wordt onder voorwaarden het door deze kringen gefinancierde deel van het weerstandsvermogen teruggegeven. Voor de DB-kringen, Kring DC, Kring Bavaria en Kring DB Evenwicht financiert Achmea het weerstandsvermogen ter hoogte van 0,2% van het beheerde pensioenvermogen van de kringen.

Vergoeding beheerskosten

De vergoeding voor beheerskosten van Centraal Beheer APF is bedoeld voor bekostiging van de pensioenuitvoeringskosten en diverse baten en lasten van de bedrijfsvoering van Centraal Beheer APF. Voor deze bekostiging wordt in alle kringen maandelijks een bedrag onttrokken uit de beleggingen. Deze vergoeding wordt binnen de bedrijfsvoering van Centraal Beheer APF verantwoord als opbrengst.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Achtergestelde leningen

Achtergestelde leningen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten van de kringen

Onder deze opbrengst wordt verstaan de vergoeding voor bekostiging van de pensioenuitvoeringskosten en diverse baten en lasten in het boekjaar zoals deze wordt onttrokken aan de kringen van Centraal Beheer APF. Deze opbrengst is toegerekend aan de periode waarop deze betrekking heeft.

Weerstandsvermogen

Stortingen en op te vragen stortingen uit hoofde van een mutatie in het benodigde weerstandsvermogen worden verantwoord als bate. Eventuele excessen als gevolg van een daling van het benodigd weerstandsvermogen worden verantwoord als last. De baten en lasten worden verantwoord in de periode waarin de stijging respectievelijk daling van het benodigde weerstandsvermogen heeft plaatsgevonden.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rekening courant kringen	221	758
Overige vorderingen	444	91
Overlopende activa	-	137
	<u>665</u>	<u>986</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Over de rekening courant met de kringen wordt geen rente vergoed en er zijn geen zekerheden gesteld.

2. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Liquide middelen	<u>21.931</u>	<u>20.529</u>

Onder de liquide middelen worden tegoeden op bankrekeningen opgenomen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

Centraal Beheer APF houdt liquide middelen aan voor het weerstandsvermogen ter hoogte van het vereist weerstandsvermogen (10.698) en een veiligheidsbuffer van 5% (535). In totaal wordt 11.233 aangehouden voor het weerstandsvermogen.

PASSIVA

3. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Stichtingskapitaal	1.485	1.485
Algemene reserve	14.688	15.266
	<u>16.173</u>	<u>16.751</u>

Mutatieoverzicht reserves

	Kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2022	1.485	15.266	16.751
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-578	-578
Stand per 31 december 2022	<u>1.485</u>	<u>14.688</u>	<u>16.173</u>

	Kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	1.485	5.831	7.316
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	9.435	9.435
Stand per 31 december 2021	<u>1.485</u>	<u>15.266</u>	<u>16.751</u>

Het beschikbaar weerstandsvermogen

Opstelling weerstandsvermogen jaarrekening

(x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Stichtingskapitaal	1.485	1.485
Reserves	14.688	15.266
Totaal eigen vermogen	<u>16.173</u>	<u>16.751</u>
Achtergestelde leningen, voor zover bijdragend aan het weerstandsvermogen *	1.533	1.533
Beschikbaar weerstandsvermogen **	<u>17.706</u>	<u>18.284</u>
Vereist weerstandsvermogen ***	10.698	13.667
Weerstandsvermogen: surplus ****	<u>7.008</u>	<u>4.617</u>

Het beschikbare weerstandsvermogen per 31 december is door de volgende partijen ingebracht.

Verloopoverzicht beschikbaar weerstandsvermogen

	Achmea	Kring RBS	PFK 1	Kring Sligro	Kring Chemours	Kring equens-Worldline	Kring HPE	Kring ES NL	Kring HP NL	Aanloop-verliezen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	27.048	2.126	375	1.190	799	1.702	3.857	557	537	-19.907	18.284
Schenking	7.600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.600
Initiële storting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wijziging weerstandsvermogen	-	-549	-82	-312	-219	-448	-921	-151	-146	-	-2.828
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-5.350	-5.350
Stand per 31 december 2022	34.648	1.577	293	878	580	1.254	2.936	406	391	-25.257	17.706

	Achmea	Kring RBS	PFK 1	Kring Sligro	Kring Chemours	Kring equens-Worldline	Kring HPE	Kring ES NL	Kring HP NL	Aanloop-verliezen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	17.548	2.015	373	1.151	767	1.736	-	-	-	-14.741	8.849
Schenking	9.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.500
Initiële storting	-	-	-	-	-	-	3.854	539	522	-	4.915
Wijziging weerstandsvermogen	-	111	2	39	32	-34	3	18	15	-	186
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-5.166	-5.166
Stand per 31 december 2021	27.048	2.126	375	1.190	799	1.702	3.857	557	537	-19.907	18.284

Kring RBS, Pensioenfondskring 1, kring Sligro Foodgroup, kring Chemours, kring equensWorldline, kring HPE, kring ES Nederland en kring HP Nederland financieren hun aandeel in het weerstandsvermogen zelf. Dit aandeel bedraagt 0,2% van het beheerde pensioenvermogen in de kring.

Achmea financiert het weerstandsvermogen van de standaardkringen, Kring Bavaria en Kring DB Evenwicht. Dit aandeel bedraagt 0,2% van het van het beheerde pensioenvermogen in deze kringen. Daarnaast heeft Achmea zich bij oprichting v Beheer APF bereid verklaard de aanloopverliezen te financieren.

Bij eventuele uittreding van kring RBS, Pensioenfondskring 1, kring Sligro Foodgroup, kring Chemours, kring equensWorldl kring HPE, kring ES Nederland en kring HP Nederland uit Centraal Beheer APF wordt onder voorwaarden het gefinancierd

* De achtergestelde lening mag op grond van artikel 8 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen worden meegeteld tot maximaal de hoogte van de som van het stichtingskapitaal en de reserves of tot maximaal 50% van het vereist weerstandsvermogen als dat lager is dan de som van het stichtingskapitaal en de reserves.

** Het beschikbaar weerstandsvermogen is de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de achtergestelde leningen voorzover deze bijdragen aan het weerstandsvermogen.

*** Het vereist weerstandsvermogen is gelijk aan 0,2% van de waarde van het beheerde pensioenvermogen.

**** Er is op rapportage datum een surplus op het weerstandsvermogen.

4. Achtergestelde leningen

	31-12-2022	31-12-2021
Lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen (Achmea B.V.)	1.533	1.533

Lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen (Achmea B.V.)

	2022	2021
Stand per 1 januari	1.533	1.533
Stand per 31 december	1.533	1.533

Leningsvoorwaarden

De achtergestelde lening met een maximale hoofdsom van € 10 mln. is verstrekt door Achmea B.V. en dient te worden aangewend voor de financiering van het weerstandsvermogen als bedoeld in de Pensioenregelgeving, waaronder artikel 112a, lid 8, Pensioenwet en artikel 40e Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Bij de aanvang van de lening is de rente vastgesteld op 7,6% per jaar. De hoogte van de rente wordt eens in de 5 jaar herzien. De eerste herziening heeft in 2021 plaatsgevonden. In 2021 is de rente herzien naar 2,06% per jaar. De rente dient jaarlijks binnen 10 werkdagen na het jaareinde te worden betaald.

Aflossing

Centraal Beheer APF zal de lening volledig terugbetalen op de eerste werkdag volgende op de opzeggingsdatum. De opzeggingsdatum is de laatste dag van de opzeggingstermijn. De opzeggingstermijn is een minimale termijn van vijf jaar of iedere andere termijn goedgekeurd door DNB welke goedkeuring minstens zes maanden voorafgaand aan de opzeggingsdatum moet worden aangevraagd. Na schriftelijk goedkeuring van DNB, kan Centraal Beheer APF de lening geheel of gedeeltelijk vervroegd aflossen.

Zekerheden

Er zijn geen zekerheden gesteld voor deze lening door Centraal Beheer APF.

5. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Nog te betalen kosten	2.139	1.773
Crediteuren	-	468
Nog te betalen rente achtergestelde lening	8	8
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.189	947
Rekening courant kringen	1.554	35
	4.890	3.231

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie, in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst, tussen het fonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het fonds.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders en medewerkers van het bestuursbureau nemen geen deel aan een of meerdere pensioenregelingen van het fonds.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en werkgever bestaan de transacties uit de ontvangen premies voor de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Vanwege verwachte aanloopverliezen heeft Achmea verklaard dat zij voor de periode 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2025 voor 6,6 mln garant staat.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft de volgende langlopende niet uit de balans blijkende verplichtingen:

Samenwerkingsovereenkomst met Achmea Services N.V. voor de activiteiten van marketing, OA Teams: op basis van facturatie kosten.

Pensioenbeheerovereenkomst met Achmea Pensioenservices N.V. voor de pensioenuitvoeringsactiviteiten op basis van tarief per verrichting en tot 1 basispunt van het belegd vermogen.

Overeenkomst van vermogensbeheer met Achmea Investment Management B.V. voor het fiduciair vermogensbeheer: tot 2 of 3 basispunten van het belegd vermogen. Daarnaast is er vergoeding voor Verantwoording & Verslaglegging en specifieke vergoedingen per kring voor externe managers en LDI-portefeuilles.

Overeenkomst van vermogensbeheer met Achmea Investment Management B.V. voor vermogensbeheeractiviteiten: tussen de 10 en 70 basispunten van het belegd vermogen.

Alle bovengenoemde overeenkomsten hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar (einddatum 30 juni 2023).

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe werkgevers

In 2023 hebben wij inmiddels een aantal nieuwe werkgevers met hun werknemers mogen verwelkomen.

Het jaarlijkse premiebedrag is gestegen tot ruim 250 miljoen.

Centraal Beheer APF heeft met Pensioenfonds Deutsche Bank Nederland en de twee aangesloten werkgevers een intentieovereenkomst getekend om de bestaande pensioenregeling onder te brengen in een eigen kring. Het gaat hierbij om de opgebouwde aanspraken van 2.485 deelnemers, een belegd vermogen van € 411 miljoen en de toekomstige pensioenopbouw op basis van middelloon (CDC) met een premievolume van € 15 miljoen. Partijen hebben het voornemen de collectieve waardeoverdracht in de loop van 2023 te realiseren. De overgang naar Centraal Beheer APF is nog onder voorbehoud van de beoordeling door De Nederlandsche Bank.

Aanpassing Bestuursbureau

Om heldere en meer transparante verhoudingen in de samenwerking, tussen APS, Achmea IM en Centraal Beheer APF, te bewerkstelligen is in 2022 het besluit genomen om de distributieactiviteiten met betrekking tot fondsen over te brengen van APS naar Centraal Beheer APF. Met ingang van 1 januari 2023 is dit team samengevoegd met het bestuursbureau en is de naamgeving van het nieuwe team gewijzigd in pensioenbureau. Het gezamenlijke team wordt aangestuurd door ing. J.P. Versteegt CPC MBA, die de heer drs. F.J. Sier AAG opvolgt. Om de onafhankelijkheid van Centraal Beheer APF verder te verstevigen is in 2022 het besluit genomen om in 2023 het eigen werkgeverschap vorm te gaan geven. Hierdoor zullen per 1 mei 2023 de medewerkers die momenteel werkzaam zijn voor het APF pensioenfondsenteam of gedetacheerd zijn via Achmea in dienst treden van Centraal Beheer APF.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

6. Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten

	2022	2021
Aan kringen in rekening gebrachte vergoedingen	6.011	4.352
Af: vergoedingen uitbestedingspartners	-4.293	-2.940
Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten van de kringen	1.718	1.412

Ter dekking van de beheerskosten van Centraal Beheer APF wordt maandelijks een bedrag bij de kringen onttrokken uit de beleggingen.

7. Overige baten

	2022	2021
Schenking Achmea	7.600	9.500
Transitie vergoeding	123	-
Wijziging weerstandsvermogen o.b.v. delta belegd vermogen	-	186
Renteafdekking	267	-
Initiële storting weerstandsvermogen	-	4.915
Overig	35	145
	8.025	14.746

Schenking Achmea

Op 28 september 2022 heeft Centraal Beheer APF een schenking van Achmea B.V. ontvangen van € 1,5 mln. Dit bedrag is ter compensatie van de aanloopverliezen. Op 21 december 2022 heeft Centraal Beheer APF een schenking van Achmea B.V. ontvangen van € 6,1 mln. Dit bedrag is ter compensatie van de verwachte aanloopverliezen en ter dekking voor verwacht benodigd weerstandsvermogen.

8. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Bestuurskosten	1.167	1.108
Kosten bestuursbureau	2.465	2.364
Adviseurs- en controlekosten	2.785	2.710
Contributies en bijdragen	382	223
Overige kosten	-50	141
	6.749	6.546

De bezoldiging van bestuurders bedroeg in 2022 € 740.920 (2021: €770.653). De bezoldiging van de leden van het toezichthoudend orgaan bedroeg in 2022 € 64.395 (2021: € 73.086).

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2022			
Controle van de jaarrekening	427	-	427
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>427</u>	<u>-</u>	<u>427</u>
	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2021			
Controle van de jaarrekening	423	-	423
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>423</u>	<u>-</u>	<u>423</u>

Deze werkzaamheden zijn in zowel 2022 als 2021 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V. De kosten zijn opgenomen onder de adviseurs- en controlekosten.

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Personeelsleden

Bij het fonds zijn zowel in 2022 als in 2021 geen werknemers in dienst geweest.

9. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente	34	82
Rente achtergestelde lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen	32	95
Transitie kosten	411	-
Wijziging weerstandsvermogen o.b.v. delta belegd vermogen	2.828	-
Renteafdekking	267	-
	<u>3.572</u>	<u>177</u>

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het bestuur heeft besloten om het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft de jaarrekening over het verslagjaar 2022 vastgesteld in de vergadering van 19 juni 2023.

25. Kring DC

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	7.449	5.934
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	448.833	393.272
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(3)	35.200	29.843
Vorderingen en overlopende activa	(4)	4.947	2.736
Overige activa	(5)	938	1.139
		<u>497.367</u>	<u>432.924</u>

PASSIVA

Reserves	(6)	7.976	6.583
Technische voorzieningen voor risico fonds	(7)	35.200	30.922
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(8)	438.527	384.151
Overige schulden en overlopende passiva	(9)	15.664	11.268
		<u>497.367</u>	<u>432.924</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	101,7	101,6
Beleidsdekkingsgraad	101,6	101,2

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(10)	148.532	125.752
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(11)	-1.198	587
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(12)	-81.870	47.734
Overige baten	(13)	154	49
		<u>65.618</u>	<u>174.122</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(14)	1.640	1.178
Pensioenuitvoeringskosten	(15)	2.557	2.098
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(16)	4.278	14.214
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(17)	54.376	163.673
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		-5.357	-14.214
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(18)	-6.905	-8.933
Herverzekeringen	(19)	13.617	11.398
Overige lasten	(20)	19	36
		<u>64.225</u>	<u>169.450</u>
Saldo van baten en lasten		<u>1.393</u>	<u>4.672</u>
		<u>2022</u>	<u>2021</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u>1.393</u>	<u>4.672</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	149.738	127.939
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-13.855	-5.428
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	21.112	14.582
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.693	-1.099
Premies en claims herverzekeringen	-12.668	-11.672
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.826	-1.838
Overige baten en lasten	135	13
	<u>139.943</u>	<u>122.497</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	44.923	84.339
Betaald inzake aankopen beleggingen	-184.679	-205.397
Ontvangen / betaalde directe beleggingsopbrengsten	-11	-9
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-139	-9.112
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-238	-165
	<u>-140.144</u>	<u>-130.344</u>
Mutatie liquide middelen	<u>-201</u>	<u>-7.847</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	1.139	8.986
Mutatie liquide middelen	-201	-7.847
Liquide middelen per 31 december	<u>938</u>	<u>1.139</u>

4 TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 12. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DC zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) zijn volledig verzekerd bij elipsLife AG. Het met elipsLife afgesloten contract betreft een garantiecontract waarbij de vorderingen zijn gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening pensioenverplichtingen.

Tot vorig boekjaar was voor het risico van arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor 1 januari 2018) een kapitaalcontract met AP&L afgesloten, waarbij de vorderingen zijn bepaald op basis van de in de overeenkomst opgenomen grondslagen. Vanaf huidig boekjaar valt dit risico onder de dekking van het met elipsLife afgesloten contract.

De vordering op elipsLife is verantwoord als Herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

De vordering op AP&L is onderdeel van de "Vordering herverzekeraar" onder de "Overige vorderingen en overlopende activa".

Bij de waardering is rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico).

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds bestaat uit onderstaande reserves en is volledig herverzekerd.

- Ingegaan nabestaandenpensioen
- Schadereserve
- IBNR

Tegenover de voorziening pensioenverplichting risico fonds is de vordering Herverzekeringsdeel technische voorzieningen opgenomen.

Voorziening voor ingegaan nabestaandenpensioen

Voorziening voor ingegaan partner- en wezenpensioen.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

1. Beleggingen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	469	382
Aandelen	5.582	4.348
Vastrentende waarden	812	625
Derivaten	102	133
Overige beleggingen	484	446
	<u>7.449</u>	<u>5.934</u>

De kring belegt in modules en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	4.486	2.215	-5	-	-959	5.737
Module Rente	400	117	-	-	-17	500
Module Inflatie	831	259	-	-	-10	1.080
Module Matching	217	121	-1	-	-205	132
Totaal	<u>5.934</u>	<u>2.712</u>	<u>-6</u>	<u>-</u>	<u>-1.191</u>	<u>7.449</u>

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	-	3.946	-3	-	543	4.486
Module Rente	-	401	-	-	-1	400
Module Inflatie	-	727	-1	-	105	831
Module Matching	-	273	-	-	-56	217
Overige beleggingen	62	-	-	-62	-	-
Totaal	<u>62</u>	<u>5.347</u>	<u>-4</u>	<u>-62</u>	<u>591</u>	<u>5.934</u>

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	5.582	-	-	155	5.737
Module Rente	-	-	499	-	1	500
Module Inflatie	469	-	313	-	298	1.080
Module Matching	-	-	-	102	30	132
Stand per 31 december 2022	469	5.582	812	102	484	7.449

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	4.348	-	-	138	4.486
Module Rente	-	-	399	-	1	400
Module Inflatie	382	-	226	-	223	831
Module Matching	-	-	-	133	84	217
Stand per 31 december 2021	382	4.348	625	133	446	5.934

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules (rendement, rente, matching en inflatie) wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en (voor zover van toepassing) derivaten. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	469	382

Aandelen

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	5.582	4.348

Vastrentende waarden

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	741	576
Hypotheke	71	49
	812	625

Derivaten

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	102	133

Overige beleggingen

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	203	157
Geldmarktfondsen	69	95
Mix funds	212	194
	484	446

2. Beleggingen voor risico deelnemers

	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoed beleggingen	16.082	15.436
Aandelen	377.851	328.998
Vastrentende waarden	17.192	14.472
Derivaten	12.655	8.801
Overige beleggingen	25.053	25.565
	<u>448.833</u>	<u>393.272</u>

De kring belegt in modules en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	339.258	141.782	-27.286	-	-65.720	388.034
Module Rente	5.803	4.154	-2.064	-	-1.170	6.723
Module Inflatie	33.516	13.342	-9.260	-	-714	36.884
Module Matching	14.328	22.269	-6.195	-	-14.011	16.391
Overige fondsen	246	420	-112	-	-13	541
Beleggingsdebiteuren	1.582	-	-	-437	-	1.145
Beleggingscrediteuren	-12.696	-	-	1.238	-	-11.458
Liquide middelen	11.235	-	-	-662	-	10.573
Totaal	<u>393.272</u>	<u>181.967</u>	<u>-44.917</u>	<u>139</u>	<u>-81.628</u>	<u>448.833</u>

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	161.847	146.085	-13.186	522	43.990	339.258
Module Rente	19.255	16.670	-30.161	140	-101	5.803
Module Inflatie	32.278	18.874	-26.379	218	8.525	33.516
Module Matching	11.412	18.232	-14.553	3.774	-4.537	14.328
Overige fondsen	85	189	-56	-	28	246
Beleggingsdebiteuren	56	-	-	1.526	-	1.582
Beleggingscrediteuren	-7.318	-	-	-5.378	-	-12.696
Liquide middelen	2.863	-	-	8.372	-	11.235
Totaal	<u>220.478</u>	<u>200.050</u>	<u>-84.335</u>	<u>9.174</u>	<u>47.905</u>	<u>393.272</u>

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	377.550	-	-	10.484	388.034
Module Rente	-	-	6.708	-	15	6.723
Module Inflatie	16.033	-	10.680	-	10.171	36.884
Module Matching	-	-	-	12.655	3.736	16.391
Overige fondsen	50	310	74	-	107	541
Beleggingsdebiteuren	-	-	429	-	716	1.145
Beleggingscrediteuren	-1	-9	-699	-	-10.749	-11.458
Liquide middelen	-	-	-	-	10.573	10.573
Stand per 31 december 2022	16.082	377.851	17.192	12.655	25.053	448.833

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	328.860	-	-	10.398	339.258
Module Rente	-	-	5.790	-	13	5.803
Module Inflatie	15.417	-	9.094	-	9.005	33.516
Module Matching	-	-	-	8.801	5.527	14.328
Overige fondsen	20	144	31	-	51	246
Beleggingsdebiteuren	-	-	509	-	1.073	1.582
Beleggingscrediteuren	-1	-6	-952	-	-11.737	-12.696
Liquide middelen	-	-	-	-	11.235	11.235
Stand per 31 december 2021	15.436	328.998	14.472	8.801	25.565	393.272

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules (rendement, rente, matching en inflatie) wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en (voor zover van toepassing) derivaten. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Belegde waarden in vastgoed

	31-12-2022	31-12-2021
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	16.083	15.437
Beleggingscrediteuren	-1	-1
	<u>16.082</u>	<u>15.436</u>

Belegde waarden in aandelen

	31-12-2022	31-12-2021
Aandelenbeleggingsfondsen	377.860	329.004
Beleggingscrediteuren	-9	-6
	<u>377.851</u>	<u>328.998</u>

Belegde waarden in vastrentende waarden

	31-12-2022	31-12-2021
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	15.943	13.759
Hypotheke	1.515	1.153
Overige	4	3
Beleggingsdebiteuren	429	509
Beleggingscrediteuren	-699	-952
	<u>17.192</u>	<u>14.472</u>

Belegde waarden in derivaten

De derivaten zijn onderdeel van de Module Matching en bestaan uit rentederivaten.

Belegde waarden in overige beleggingen

	31-12-2022	31-12-2021
Grondstoffen	10.262	8.784
Geldmarktfondsen	3.524	5.323
Mix fondsen	10.727	10.888
Beleggingsdebiteuren	716	1.072
Liquide middelen	10.573	11.235
Beleggingscrediteuren	-10.749	-11.737
	<u>25.053</u>	<u>25.565</u>

3. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De vordering herverzekeringsdeel technische voorzieningen heeft betrekking op een contract dat is afgesloten met herverzekeraar elipsLife en bedraagt € 35.200 (2021: € 29.843).

Ultimo boekjaar zijn de risico's voor arbeidsongeschiktheid en overlijden volledig herverzekerd bij elipsLife (garantiecontract).

Vorig boekjaar was een deel van het risico voor arbeidsongeschiktheid herverzekerd bij AP&L (kapitaalcontract). De vordering ultimo vorig boekjaar is exclusief een vordering op herverzekeraar AP&L uit hoofde van premievrijstelling als gevolg van arbeidsongeschiktheid van € 1.296. De vordering op herverzekeraar AP&L is onder vorderingen en overlopende activa verantwoord in plaats van herverzekeringsdeel technische voorzieningen. Dit aangezien het contract met AP&L een herverzekeringscontract op kapitaalbasis is.

	2022	2021
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	29.843	16.458
Mutatie herverzekeringsdeel Technische voorzieningen	5.357	14.214
Overheveling naar vordering op herverzekeraar	-	-829
Stand per 31 december	35.200	29.843

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Vordering op Achmea	146	12
Premiedebiteuren	3.669	1.943
Voorziening dubieuze debiteuren	-4	-
Te vorderen bankrente	9	-
Nog te factureren premies	131	29
Vordering herverzekeraar	996	752
	4.947	2.736

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

5. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Liquide middelen	938	1.139

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

PASSIVA

6. Reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	6.583
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.393
Stand per 31 december 2022	7.976
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	1.911
Uit bestemming saldo van baten en lasten	4.672
Stand per 31 december 2021	6.583

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	481.703	101,7	421.656	101,6
Af: technische voorzieningen	473.727	100,0	415.073	100,0
Vrij vermogen	7.976	1,7	6.583	1,6
Minimaal vereist eigen vermogen	5.897	1,2	4.981	1,2
Actuele dekkingsgraad		101,7		101,6
Beleidsdekkingsgraad		101,6		101,2

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2022 is 101,7%, hetgeen een stijging betekent van 0,1%-punt ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2021 (101,6%).

De actuele dekkingsgraad is 0,1%-punt hoger dan de beleidsdekkingsgraad. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de maandelijkse solidariteitsbijdrage van 0,5% van de premie (2021 2,0% van de premie). De solidariteitsbijdrage dient ter versterking van het eigen vermogen van het fonds in lijn met het door DNB vereiste vermogen van de kring.

De door de Pensioenwet minimaal vereiste minimale dekkingsgraad, waarbij tevens rekening gehouden wordt met de ontheffing van DNB, is vastgesteld op 101,2%.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt de kring zich in een situatie van toereikende solvabiliteit.

Aangezien het nabestaandenpensioen, de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (schadereserve) en de IBNR toekomstige schades arbeidsongeschiktheid volledig zijn verzekerd is de vereiste dekkingsgraad van Kring DC gelijk gesteld aan 100%. De kring bevindt zich met een beleidsdekkingsgraad van 101,6% niet in een situatie van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	101,6	100,8
Premie	-	0,7
Verandering van de rentetermijnstructuur	2,1	0,5
Rendement op beleggingen	-	0,1
Overige oorzaken	-2,0	-0,5
Dekkingsgraad per 31 december	101,7	101,6

7. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds	35.200	30.922

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	30.922	16.708
Pensioenopbouw	3.807	3.442
Rentetoevoeging	-152	-117
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-979	-632
Wijziging marktrente	-8.601	-1.278
Wijziging actuariële uitgangspunten	12	-14
Overige wijzigingen	10.191	12.813
Stand per 31 december	35.200	30.922

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie technische voorziening naar aard:		
Ingegaan nabestaandenpensioen	20.629	19.593
Schadereserve	6.631	4.778
IBNR	7.940	6.551
	<u>35.200</u>	<u>30.922</u>

De verplichtingen uit hoofde van de voorziening pensioenverplichtingen risico fonds zijn herverzekerd. Voor het ingegaan nabestaandenpensioen, schadereserve en de IBNR geldt dat dit volledig is herverzekerd bij elipsLife (garantiecontract). Vorig boekjaar was de schadereserve tot 1-1-2021 herverzekerd bij AP&L (kapitaalcontract), vanaf huidig boekjaar is dit volledig herverzekerd bij elipsLife.

De verplichtingen herverzekerd bij elipsLife bedragen € 35.200 (2021: € 29.843) en is gelijk aan "Herverzekeringsdeel technische voorzieningen".

8. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	31-12-2022	31-12-2021
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers Bruto Regeling	436.439	382.350
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers Netto Regeling	2.088	1.801
	<u>438.527</u>	<u>384.151</u>

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers Bruto Regeling

	2022	2021
Stand per 1 januari	382.351	219.255
Mutatie	54.088	163.095
Stand per 31 december	<u>436.439</u>	<u>382.350</u>

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers Netto Regeling

	2022	2021
Stand per 1 januari	1.801	1.223
Mutatie	287	578
Stand per 31 december	<u>2.088</u>	<u>1.801</u>

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers 2022

	31-12-2022	31-12-2022	31-12-2022
	Risico deelnemer exclusief Collectief Variabel Pensioen	Collectief Variabel Pensioen	Risico deelnemer totaal
Stand per 1 januari	377.831	6.320	384.151
Actuarieel benodigd nieuwe onvoorwaardelijke aanspraken	130.475	-	130.475
Benodigde intresttoevoeging	-80.582	-909	-81.491
Overgenomen pensioenverplichtingen	20.741	-	20.741
Uitkeringen	-306	-344	-650
Vrijgevallen kosten	-215	-13	-228
Overgedragen pensioenverplichtingen	-13.785	-	-13.785
Resultaat op sterfte	-662	-	-662
Resultaat op pensioneren	-3.168	3.168	-
Resultaat op mutaties	-24	-	-24
Stand per 31 december	<u>430.305</u>	<u>8.222</u>	<u>438.527</u>

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers 2021

	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2021
	Risico deelnemer exclusief Collectief Variabel Pensioen	Collectief Variabel Pensioen	Risico deelnemer totaal
Stand per 1 januari	217.836	2.642	220.478
Actuarieel benodigd nieuwe onvoorwaardelijke aanspraken	108.363	-	108.363
Benodigde intresttoevoeging	47.406	299	47.705
Overgenomen pensioenverplichtingen	14.173	-	14.173
Uitkeringen	-297	-218	-515
Vrijgevallen kosten	-207	-3	-210
Overgedragen pensioenverplichtingen	-5.223	-	-5.223
Resultaat op sterfte	-627	-	-627
Resultaat op pensioneren	-3.600	3.600	-
Resultaat op mutaties	7	-	7
Stand per 31 december	<u>377.831</u>	<u>6.320</u>	<u>384.151</u>

Beschrijving pensioenregeling

Opbouwfase:

Kring DC kent bruto regelingen (basis en excedent) en netto regelingen. De bruto regeling omvat de pensioenopbouw uit het bruto salaris tot de fiscale grens van € 114.866. De basis regeling kent een franchise en de excedent regeling kent een excedent ondergrens in plaats van een franchise.

De netto regeling omvat de pensioenopbouw uit het netto salaris boven de fiscale grens van € 114.866.

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Er is tijdens de opbouwfase geen sprake van een toeslagverlening. Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen.

De netto regelingen worden binnen de kring strikt gescheiden uitgevoerd van de bruto regelingen. Zo gelden er voor netto regelingen andere premie-staffels en opslagen dan voor bruto regelingen.

Uitkeringsfase en Collectief Variabel Pensioen (CVP):

Met het beschikbare kapitaal uit de opbouwfase wordt op de pensioendatum of op datum van overlijden een pensioen aangekocht binnen de kring dan wel bij een verzekeraar ("shoprecht").

Indien een pensioen wordt aangekocht binnen de kring dan ontvangt de deelnemer vanaf pensioendatum een variabele uitkering oftewel Collectief Variabel Pensioen. In plaats van een vaste uitkering aankopen op de pensioendatum blijft de deelnemer doorbeleggen met zijn pensioenkapitaal. De pensioenuitkering wordt elk jaar opnieuw vastgesteld op basis van de beleggingsresultaten en is daardoor variabel. Binnen de kring is gekozen voor collectief doorbeleggen. De risico's worden gedeeld en gespreid. De deelnemer treedt op pensioendatum toe tot een collectieve toedelingskring. Zijn of haar pensioenkapitaal wordt toegevoegd aan het vermogen van die kring. Het resultaat van de kring wordt elk jaar vastgesteld op basis van de collectieve dekkingsgraad. Op basis van dat resultaat wordt de hoogte van de pensioenuitkering elk jaar opnieuw vastgesteld.

9. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Crediteuren	-	147
Vooruitgefactureerde premies	12.245	10.672
Te betalen koopsom herverzekering arbeidsongeschiktheid	994	-
Te verrekenen premiedebiteuren	1.457	-
Rekening courant Kring Bavaria	199	-
Rekening courant Kring Centraal Beheer APF	80	44
Uitkeringen	34	87
Waardeoverdracht	636	284
Te betalen kosten	-	13
Overige schulden	19	21
	<u>15.664</u>	<u>11.268</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

De in deze paragraaf opgenomen toelichtingen met betrekking tot de beleggingsportefeuille betreft het totaal van de beleggingen risico fonds en beleggingen risico deelnemers.

Renterisico

Het renterisico betreft het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van de DC-kring negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de rentegevoeligheid van de beleggingen meer overeenkomt met de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Het renterisico op verplichtingen (rentegevoeligheid van het in te kopen inkomen) in de DC-kring is niet van toepassing omdat de uitkeringen op rentebasis zijn herverzekerd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	403	2,2	368	2,4
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	5.973	33,2	4.562	30,2
Resterende looptijd > 5 jaar	11.898	66,1	10.610	70,3
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-270	-1,5	-443	-2,9
	<u>18.004</u>	<u>100,0</u>	<u>15.097</u>	<u>100,0</u>

Aandelenrisico

Het aandelen en onroerend goed risico is voornamelijk het koersrisico bij de beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt een extra rendement gehaald dat de DC-kring gebruikt om aan zijn doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM-studie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	11.983	72,4	7.357	46,5
Noord-Amerika	3.320	20,1	6.426	40,6
Azië-Pacific	1.016	6,1	1.613	10,2
Australazië	211	1,3	383	2,4
Emerging Markets	22	0,1	40	0,3
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-1	-	-1	-
	16.551	100,0	15.818	100,0
	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	1	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	62.300	16,3	47.957	14,4
Energie	21.070	5,5	10.906	3,3
Industrie	31.933	8,3	27.878	8,4
Technologie	78.335	20,4	81.613	24,5
Gezondheidszorg	49.233	12,8	38.859	11,7
Telecommunicatie	28.066	7,3	29.999	9,0
Basismaterialen	19.208	5,0	15.127	4,5
Handel	67.559	17,6	62.849	18,9
Nutsbedrijven	8.265	2,2	6.170	1,9
Diversen	17.473	4,6	11.993	3,4
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-9	-	-6	-
	383.433	100,0	333.346	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	79.147	20,6	48.367	14,5
Noord Amerika	199.698	52,1	204.221	61,1
Azië-Pacific	30.781	8,0	25.830	7,8
Australazië	6.024	1,6	5.279	1,6
Opkomende markten	68.337	17,8	48.838	14,7
Global	-545	-0,1	817	0,3
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-9	-	-6	-
	383.433	100,0	333.346	100,0

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Voor kring DC geldt dat de beleggingsfondsen waarin belegd wordt in EUR genoteerd zijn. Binnen de beleggingsfondsen kan sprake zijn van beleggingen in vreemde valuta en geldt het afdeckingsbeleid van het beleggingsfonds.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico dat een positie niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden verkocht. Het bestuur probeert zo te beleggen dat de portefeuille aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	496	2,8	437	2,9
Buitenlandse overheidsinstellingen	14.363	79,8	12.277	81,3
Financiële instellingen	2.722	15,1	2.128	14,1
Handel	138	0,8	181	1,2
Basismaterialen	23	0,1	16	0,1
Industrie	89	0,5	66	0,4
Olie en gas	43	0,2	58	0,4
Nutsbedrijven	136	0,8	69	0,5
Technologie	23	0,1	16	0,1
Gezondheidszorg	76	0,4	47	0,3
Telecommunicatie	46	0,3	62	0,4
Andere instellingen	119	0,6	183	1,2
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-270	-1,5	-443	-2,9
	18.004	100,0	15.097	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	18.096	100,5	15.408	102,0
Emerging markets	178	1,0	132	0,9
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-270	-1,5	-443	-2,9
	18.004	100,0	15.097	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	10.506	58,4	7.714	51,1
AA	5.716	31,8	5.947	39,4
A	728	4,0	660	4,4
BBB	988	5,4	908	5,9
BB	91	0,5	61	0,4
Geen rating	245	1,4	250	1,7
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-270	-1,5	-443	-2,9
	18.004	100,0	15.097	100,0

Tegenpartij-/kredietrisico

Het tegenpartij- of kredietrisico betreft het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Gewijzigde UFR methodiek

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De TV ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de TV ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de TV voor risico kring € 35.352 bedragen. Omdat de waardering van de vordering op de herverzekeraar met hetzelfde bedrag toeneemt, is het effect op de dekkingsgraad nagenoeg nihil.

Nieuwe werkgevers

Per 1 januari 2023 zijn in Kring DC 9 nieuwe werkgevers aangesloten met een premievolume op jaarbasis van ruim € 9,4 miljoen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

10. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2022	2021
Premiebijdragen bruto-pensioenregeling	140.684	118.138
Premiebijdragen netto-pensioenregeling	493	446
Premiebijdragen excedentregeling	7.355	7.168
	<u>148.532</u>	<u>125.752</u>

De feitelijke premie is hoger dan de kostendekkende premie.

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendekkende premie	148.225	123.824
Feitelijke premie	148.532	125.752

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Premiebijdrage voor risico deelnemer	130.259	108.256
Risicokoopsom overlijden	9.662	8.425
Risicokoopsom premievrijstelling	4.245	3.690
Opslag solvabiliteit	1.730	1.565
Opslag uitvoeringskosten	2.329	1.888
	<u>148.225</u>	<u>123.824</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	130.871	110.448
Risicokoopsom overlijden	9.651	8.442
Risicokoopsom premievrijstelling	4.245	3.690
Opslag voor uitvoeringskosten	2.294	1.928
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.471	1.244
	<u>148.532</u>	<u>125.752</u>

Van de uitvoeringskosten is € 198 (2021:€ 68) ten behoeve van wettelijke kosten.

11. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-959	-	-959
Module Rente	-	-17	-	-17
Module Inflatie	-	-10	-	-10
Module Matching	-	-205	-	-205
Overige	-	-	-7	-7
	<u>-</u>	<u>-1.191</u>	<u>-7</u>	<u>-1.198</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	543	-	543
Module Rente	-	-1	-	-1
Module Inflatie	-	105	-	105
Module Matching	-	-56	-	-56
Overige	-	-	-4	-4
	<u>-</u>	<u>591</u>	<u>-4</u>	<u>587</u>

12. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-65.720	-	-65.720
Module Rente	-	-1.170	-	-1.170
Module Inflatie	-	-714	-	-714
Module Matching	-	-14.011	-	-14.011
Overige	-11	-13	-231	-255
	<u>-11</u>	<u>-81.628</u>	<u>-231</u>	<u>-81.870</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	43.990	-	43.990
Module Rente	-	-101	-	-101
Module Inflatie	-	8.525	-	8.525
Module Matching	-	-4.537	-	-4.537
Overige	-9	28	-162	-143
	<u>-9</u>	<u>47.905</u>	<u>-162</u>	<u>47.734</u>

Het aandeel van de deelnemers in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 520 (2021: € 517).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 216 (2021: € 366).

13. Overige baten

	2022	2021
Ontvangen rentebaten	20	23
Mutatie voorziening debiteuren	-	14
Compensatie gemist rendement	134	12
	<u>154</u>	<u>49</u>

De rentebaten betreffen rentevergoedingen als gevolg van betalingen van werkgevers na de premieervaldatum.

De compensatie gemist rendement betreft een vergoeding voor door de kring gemist rendement als gevolg van te laat belegde gelden.

14. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	343	215
Partnerpensioen	859	569
Wezenpensioen	100	58
Afkopen	338	336
	<u>1.640</u>	<u>1.178</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 520,35 (2021: € 503,24) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

15. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	2.101	1.836
Administratiekosten	41	30
Governance kosten	205	153
Bijdrage wettelijke wijzigingen	198	68
Overige kosten	12	11
	<u>2.557</u>	<u>2.098</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 99) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 99). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2021 is tevens in de premiebijdragen van 2022 verwerkt.

16. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	3.807	3.442
Rentetoevoeging	-152	-117
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-979	-632
Wijziging marktrente	-8.601	-1.278
Wijziging actuariële uitgangspunten	12	-14
Overige wijzigingen	10.191	12.813
	<u>4.278</u>	<u>14.214</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 152 negatief (2021: € 117 negatief).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070.

Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719.

Dit heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 12.

De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	10.115	12.741
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	88	110
Resultaat op mutaties	-12	-38
	<u>10.191</u>	<u>12.813</u>

Het resultaat op sterfte wordt voornamelijk veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 10.080 (2021: € 12.718). Aangezien het overlijdensrisico volledig is verzekerd en de vordering op de verzekeraar gelijk is gesteld aan de technische voorziening uit hoofde van ingegaan nabestaandenpensioen ontstaat per saldo geen resultaat voor de kring.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid. Aangezien het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is verzekerd en de vordering op de verzekeraar gelijk is gesteld aan de technische voorziening uit hoofde van de schadereserve en de IBNR ontstaat per saldo geen resultaat voor de kring.

17. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2022	2021
Mutatie	<u>54.376</u>	<u>163.673</u>

De specificatie van de mutatie is opgenomen onder de toelichting op de voorziening voor risico deelnemers.

18. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-19.448	-14.375
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	-1.312	-
Uitgaande waardeoverdrachten	13.855	5.442
	<u>-6.905</u>	<u>-8.933</u>

In het saldo inkomende collectieve waardeoverdrachten is een solidariteitsbijdrage van € 19 inbegrepen.

In het saldo uitgaande waardeoverdrachten is een dekkingsgraadopslag van € 69 (2021: € 14) inbegrepen. Deze dekkingsgraadopslag is gelijk aan de dekkingsgraad van de kring verminderd met 100%.

19. Herverzekeringen

	2022	2021
Koopsom arbeidsongeschiktheid	994	-
Herverzekeringspremies overlijden	9.876	8.568
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	4.252	3.688
Totaal premies	15.122	12.256
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-473	-258
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-1.032	-600
Totaal uitkeringen	-1.505	-858
	13.617	11.398

In het boekjaar zijn de risico's inzake arbeidsongeschiktheid die tot 1-1-2018 herverzekerd waren bij AP&L in herverzekering ondergebracht bij elipsLife. Hiermee is bewerkstelligd dat de risico's inzake arbeidsongeschiktheid volledig zijn herverzekerd bij elipsLife. Hiertoe is een koopsom overeengekomen van € 994.

20. Overige lasten

	2022	2021
Rentelast rekening courant Centraal Beheer APF	5	16
Bankrente handelsbanken	9	20
Mutatie voorziening debiteuren	4	-
Overige	1	-
	19	36

26. Kring DB Premie

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	87.859	92.682
Vorderingen en overlopende activa	(2)	6.243	5.369
Overige activa	(3)	577	3.442
		<u>94.679</u>	<u>101.493</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	12.790	-3.071
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	75.292	98.743
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	6.597	5.821
		<u>94.679</u>	<u>101.493</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		117,0	96,9
Beleidsdekkingsgraad		107,4	91,9

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	23.038	25.971
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-26.632	3.336
Overige baten	(9)	3	3
		<u>-3.591</u>	<u>29.310</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	263	294
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	449	514
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		20.862	25.518
Rentetoevoeging		-568	-558
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-255	-291
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		444	550
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.289	-6.716
Wijziging marktrente		-42.637	-6.850
Wijziging actuariële uitgangspunten		243	84
Overige wijzigingen		-251	804
		<u>-23.451</u>	<u>12.541</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	1.522	6.175
Herverzekeringen	(14)	1.760	409
Overige lasten	(15)	5	15
		<u>-19.452</u>	<u>19.948</u>
Saldo van baten en lasten		<u>15.861</u>	<u>9.362</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>15.861</u>	<u>9.362</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	21.969	26.380
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	1.773	1.830
Betaalde pensioenuitkeringen	-263	-289
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-942	-408
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-3.079	-8.013
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-512	-460
Overige baten en lasten	-2	-11
	<u>18.944</u>	<u>19.029</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	40.353	30.680
Betaald inzake aankopen beleggingen	-62.321	-50.164
Ontvangen/betaalde directe beleggingsopbrengsten	-2	-3
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	233	25
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-72	-67
	<u>-21.809</u>	<u>-19.529</u>
Mutatie liquide middelen	<u>-2.865</u>	<u>-500</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	3.442	3.942
Mutatie liquide middelen	-2.865	-500
Liquide middelen per 31 december	<u>577</u>	<u>3.442</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 9. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorzieningen van € 81. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 171. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DB Premie zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	38.159	7.070	-260	-	-6.081	38.888
Module Rente	20.789	13.830	-9.050	-	-4.115	21.454
Module Inflatie	19.802	3.300	-3.550	-	-153	19.399
Overlay Fondsen	13.653	38.121	-27.493	-	-16.208	8.073
Liquide Middelen	279	-	-	-234	-	45
Totaal	92.682	62.321	-40.353	-234	-26.557	87.859

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	29.956	7.764	-4.979	124	5.294	38.159
Module Rente	10.526	17.332	-6.971	14	-112	20.789
Module Inflatie	14.294	4.132	-2.477	97	3.756	19.802
Overlay Fondsen	14.503	20.936	-16.253	-	-5.533	13.653
Beleggingsdebiteuren	31	-	-	-31	-	-
Liquide Middelen	508	-	-	-229	-	279
Totaal	69.818	50.164	-30.680	-25	3.405	92.682

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	26.663	12.204	-	21	38.888
Module Rente	-	-	21.408	-	47	21.455
Module Inflatie	8.432	-	5.617	-	5.349	19.398
Overlay Fondsen	-	-	-	8.073	-	8.073
Liquide Middelen	-	-	-	-	45	45
Stand per 31 december 2022	8.432	26.663	39.229	8.073	5.462	87.859

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	27.601	10.396	-	162	38.159
Module Rente	-	-	20.742	-	47	20.789
Module Inflatie	9.109	-	5.373	-	5.320	19.802
Overlay Fondsen	-	-	-	13.653	-	13.653
Liquide Middelen	-	-	-	-	279	279
Stand per 31 december 2021	9.109	27.601	36.511	13.653	5.808	92.682

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	8.432	9.109

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelen beleggingsfondsen	26.663	27.601

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarde beleggingsfondsen	34.504	32.474
Hypotheke	4.711	4.025
Reserve Repo's	14	12
	39.229	36.511

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	8.073	13.653

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	5.293	5.125
Mix fondsen	124	404
Liquide middelen	45	279
	5.462	5.808

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedebiteuren	872	639
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	2.637	2.436
Te vorderen claims herverzekeraar OVL	22	-
Te vorderen claims herverzekeraar AO	2.686	2.281
Vordering inzake wettelijke kosten	13	13
Overige vorderingen	13	-
	<u>6.243</u>	<u>5.369</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rabobank	<u>577</u>	<u>3.442</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	12.790	-3.071

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	-3.071
Uit bestemming saldo van baten en lasten	15.861
Stand per 31 december 2022	12.790
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-12.433
Uit bestemming saldo van baten en lasten	9.362
Stand per 31 december 2021	-3.071

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	88.082	117,0	95.672	96,9
Af: technische voorzieningen	75.292	100,0	98.743	100,0
Eigen vermogen	12.790	17,0	-3.071	-3,1
Af: vereist eigen vermogen	19.305	25,7	18.297	18,5
Vrij vermogen	-6.515	-8,7	-21.368	-21,6
Minimaal vereist eigen vermogen	3.964	5,3	5.136	5,2
Actuele dekkingsgraad		117,0		96,9
Beleidsdekkingsgraad		107,4		91,9
Reële dekkingsgraad		78,5		73,3

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort. De beleidsdekkingsgraad is ook lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daardoor is er tevens een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	96,9	85,6
Premie	1,6	2,8
Uitkeringen	-	-0,1
Verandering van de rentetermijnstructuur	73,6	7,4
Rendement op beleggingen	-26,6	4,5
Overige oorzaken	-2,1	-2,0
Kruiseffecten	-26,4	-1,3
Dekkingsgraad per 31 december	117,0	96,9

De overige oorzaken en kruiseffecten zijn zo groot door de voorgeschreven systematiek waarbij alle effecten gerelateerd worden aan de vermogenspositie primo boekjaar. Door de sterke groei van de kring geeft dit een vertroebeld beeld.

Herstelplan

Op basis van de actualisatie van het herstelplan blijkt dat de kring een gedeeltelijke beperking van toeslagen (beperking van 50%) nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2032 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad. Deze actualisatie van het herstelplan is goedgekeurd.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	75.292	98.743

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	98.743	86.202
Pensioenopbouw	20.862	25.518
Rentetoevoeging	-568	-558
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-255	-291
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	444	550
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.289	-6.716
Wijziging marktrente	-42.637	-6.850
Wijziging actuariële uitgangspunten	243	84
Overige wijzigingen	-251	804
Stand per 31 december	75.292	98.743

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	2.846	41.687	3.695	70.004
Gewezen deelnemers	2.693	26.577	2.021	21.405
Pensioentrekkenden	90	2.667	53	2.697
Schadereserve	-	1.724	-	2.201
IBNR	-	2.637	-	2.436
	5.629	75.292	5.769	98.743

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.
De werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitgefactureerde premies	1.331	2.153
Te betalen herverzekeringspremies AO	4.915	3.469
Rekening courant Centraal Beheer APF	8	13
Waardeoverdracht	332	123
Nog te betalen kosten	5	11
Crediteuren	6	52
	<u>6.597</u>	<u>5.821</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Bij de te betalen herverzekeringspremies vervalt € 1,2 mln binnen één jaar. De rest van de herverzekeringspremies vervalt binnen max 5 jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	75.292	98.743
Buffers:		
S1 Renterisico	9.459	3.232
S2 Risico zakelijke waarden	10.102	12.500
S3 Valutarisico	2.909	3.578
S4 Grondstoffenrisico	1.656	2.048
S5 Kredietrisico	3.720	4.693
S6 Verzekeringstechnisch risico	3.095	4.391
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.092	2.585
Diversificatie effect	-13.728	-14.730
Totaal S (vereiste buffers)	19.305	18.297
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	94.597	117.040
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	88.082	95.672
Saldo	-6.515	-21.368

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	39.229	4,6	36.511	5,4
Totaal beleggingen (na derivaten)	87.859	8,9	92.682	11,9
Technische voorzieningen	75.292	28,6	98.743	30,8

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	3.464	8,8	2.448	6,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	13.545	34,5	11.356	31,1
Resterende looptijd > 5 jaar	22.220	56,7	22.707	62,2
	<u>39.229</u>	<u>100,0</u>	<u>36.511</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	6.120	72,6	4.240	46,5
Noord-Amerika	1.680	19,9	3.697	40,6
Azië-Pacific	514	6,1	928	10,2
Australazië	107	1,3	221	2,4
Emerging Markets	11	0,1	23	0,3
	<u>8.432</u>	<u>100,0</u>	<u>9.109</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	3.281	12,3	3.112	11,3
Energie	939	3,5	323	1,2
Industrie	2.105	7,9	3.592	13,0
Technologie	6.265	23,5	7.442	27,0
Gezondheidszorg	4.243	15,9	3.522	12,7
Telecommunicatie	1.623	6,1	2.040	7,4
Basismaterialen	1.284	4,8	1.294	4,7
Handel	5.009	18,8	4.347	15,8
Nutsbedrijven	264	1,0	122	0,4
Diversen	1.650	6,2	1.638	5,9
Beleggingsinstelling	-	-	169	0,6
	<u>26.663</u>	<u>100,0</u>	<u>27.601</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	4.695	17,6	5.810	21,1
Noord-Amerika	15.317	57,4	15.853	57,4
Azië-Pacific	1.501	5,6	1.717	6,2
Australazië	367	1,4	553	2,0
Emerging Markets	4.953	18,6	3.668	13,3
Global	-170	-0,6	-	-
	26.663	100,0	27.601	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	49.061	21.221	70.282	77.340
Amerikaanse Dollar	22.593	-17.257	5.336	4.954
Britse Pond	816	-826	-10	91
Japanse Yen	1.130	-1.152	-22	258
Hong Kong Dollar	1.621	-218	1.403	1.244
Canadese Dollar	1.335	-601	734	452
Deense Kroon	417	-	417	450
Zwitserse Frank	654	-454	200	216
Zweedse Kroon	55	-175	-120	519
Noorse Kroon	209	-	209	-
Singapore Dollar	103	-126	-23	15
Australische Dollar	527	-412	115	179
Overige	9.338	-	9.338	6.964
	87.859	-	87.859	92.682

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	1.475	3,8	1.483	4,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	23.439	59,7	21.670	59,2
Financiële instellingen	8.359	21,3	7.648	21,0
Handel	1.490	3,8	1.536	4,2
Basismaterialen	283	0,7	294	0,8
Industrie	976	2,5	802	2,2
Olie en gas	432	1,1	657	1,8
Nutsbedrijven	479	1,2	301	0,8
Technologie	267	0,7	236	0,7
Gezondheidszorg	541	1,4	435	1,2
Telecommunicatie	375	1,0	442	1,2
Andere instellingen	1.113	2,8	1.007	2,8
	<u>39.229</u>	<u>100,0</u>	<u>36.511</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	30.781	78,5	29.579	81,0
Emerging markets	8.448	21,5	6.932	19,0
	<u>39.229</u>	<u>100,0</u>	<u>36.511</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	15.036	38,2	10.496	28,5
AA	6.599	16,8	10.074	27,6
A	3.565	9,1	3.442	9,4
BBB	6.300	16,1	5.749	15,8
BB	3.846	9,8	2.866	7,9
B	1.517	3,9	1.847	5,1
CCC	767	2,0	736	2,0
CC	76	0,2	17	0,1
C	12	-	2	-
D	27	0,1	24	0,1
Geen rating	1.484	3,8	1.258	3,5
	<u>39.229</u>	<u>100,0</u>	<u>36.511</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorzieningen ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorzieningen ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorzieningen € 76.207 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 115,6% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen basisregeling	21.862	24.815
Premiebijdragen excedentregeling	1.176	1.156
	<u>23.038</u>	<u>25.971</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	26.602	31.922
Gedempte kostendeekkende premie	17.444	17.325
Feitelijke premie	23.038	25.971

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2021 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2022 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	22.075	26.758
Opslag voor uitvoeringskosten	443	508
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	4.084	4.656
	<u>26.602</u>	<u>31.922</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	10.424	10.613
Opslag voor uitvoeringskosten	443	508
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.928	1.847
Toeslagen	4.649	4.357
	<u>17.444</u>	<u>17.325</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	13.020	12.939
Risicokoopsom overlijden	965	893
Risicokoopsom premievrijstelling	1.088	1.138
Opslag voor uitvoeringskosten	443	508
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.928	1.847
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	5.594	8.646
	<u>23.038</u>	<u>25.971</u>

Van de opslag voor uitvoeringskosten is € 8 ten behoeve van wettelijke kosten.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-6.081	-	-6.081
Module Rente	-	-4.115	-	-4.115
Module Inflatie	-	-153	-	-153
Overige beleggingen	-2	-16.209	-	-16.211
Kosten vermogensbeheer	-	-	-72	-72
	<u>-2</u>	<u>-26.558</u>	<u>-72</u>	<u>-26.632</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	5.294	-	5.294
Module Rente	-	-111	-	-111
Module Inflatie	-	3.756	-	3.756
Overige beleggingen	-	-5.533	-	-5.533
Overige beleggingen	-3	-	-	-3
Kosten vermogensbeheer	-	-	-67	-67
	<u>-3</u>	<u>3.406</u>	<u>-67</u>	<u>3.336</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 240 (2021: € 200).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over € 128 (2021: € 123).

9. Overige baten

	2022	2021
Ontvangen rentebaten	<u>3</u>	<u>3</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	49	20
Partnerpensioen	78	78
Wezenpensioen	6	6
Afkopen	130	190
	<u>263</u>	<u>294</u>

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	391	471
Administratiekosten	9	8
Governance kosten	36	32
Bijdrage wettelijke wijzigingen	4	-8
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	9	8
Contributies en bijdragen	-	3
	<u>449</u>	<u>514</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 8) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ -4).

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	20.862	25.518
Rentetoevoeging	-568	-558
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-255	-291
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	444	550
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.289	-6.716
Wijziging marktrente	-42.637	-6.850
Wijziging actuariële uitgangspunten	243	84
Overige wijzigingen	-251	804
	<u>-23.451</u>	<u>12.541</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van € 568 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 81. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 171. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	13	8
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-305	788
Resultaat op mutaties	41	8
	<u>-251</u>	<u>804</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een positief resultaat op kortleven van € 51 (2021 € 126) en een negatief resultaat op langleven van € 64 (2021 negatief € 134).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en alsgevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-1.464	-1.932
Uitgaande waardeoverdrachten collectief	-	5.289
Uitgaande waardeoverdrachten	2.986	2.818
	<u>1.522</u>	<u>6.175</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	1.181	1.843
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-2.470	-8.559
	<u>-1.289</u>	<u>-6.716</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting
- overgedragen pensioenverplichting

2022	2021
283	89
-516	452
-233	541

14. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies overlijden	1.145	1.056
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	1.289	1.347
Totaal premies	2.434	2.403
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-451	-1.724
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-22	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-201	-270
Totaal uitkeringen	-674	-1.994
	1.760	409

15. Overige lasten

	2022	2021
Overig	2	-
Bankrente handelsbanken	3	15
	5	15

27. Kring DB Stabiliteit

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	21.826	29.483
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.969	1.563
Overige activa	(3)	1.208	1.847
		<u>25.003</u>	<u>32.893</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-3.376	-4.334
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	26.152	34.737
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	2.227	2.490
		<u>25.003</u>	<u>32.893</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	87,1	87,5
Beleidsdekkingsgraad	85,4	86,1

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	7.158	10.732
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-13.539	-1.567
Overige baten	(9)	268	-
		<u>-6.113</u>	<u>9.165</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	77	47
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	132	215
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		6.840	12.479
Rentetoevoeging		-197	-193
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-75	-49
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		147	274
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-692	59
Wijziging marktrente		-14.639	-2.525
Wijziging actuariële uitgangspunten		56	30
Overige wijzigingen		-25	306
		<u>-8.585</u>	<u>10.381</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	811	-58
Herverzekeringen	(14)	493	414
Overige lasten	(15)	1	5
		<u>-7.071</u>	<u>11.004</u>
Saldo van baten en lasten		<u>958</u>	<u>-1.839</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>958</u>	<u>-1.839</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	6.705	10.754
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	-	791
Betaalde pensioenuitkeringen	-77	-58
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-349	-455
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-810	-647
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-180	-181
Overige baten en lasten	-46	-5
	5.243	10.199
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	28.567	15.434
Betaald inzake aankopen beleggingen	-34.355	-25.751
Ontvangen/betaalde directe beleggingsopbrengsten	-1	-1
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-66	-27
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-27	-27
	-5.882	-10.372
Mutatie liquide middelen	-639	-173
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	1.847	2.020
Mutatie liquide middelen	-639	-173
Liquide middelen per 31 december	1.208	1.847

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €4. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van €29. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 31. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DB Stabiliteit zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	7.765	1.590	-2.080	-	-1.204	6.071
Module Rente	7.727	6.010	-6.525	-	-1.254	5.958
Module Inflatie	4.799	655	-1.470	-	3	3.987
Overlay Fondsen	9.158	26.100	-18.492	-	-11.056	5.710
Liquide middelen	34	-	-	66	-	100
Totaal	29.483	34.355	-28.567	66	-13.511	21.826

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	5.741	2.103	-1.120	24	1.017	7.765
Module Rente	3.937	8.246	-4.450	13	-19	7.727
Module Inflatie	3.346	1.263	-710	23	877	4.799
Overlay Fondsen	7.586	14.139	-9.154	-	-3.413	9.158
Beleggingsdebiteuren	12	-	-	-12	-	-
Liquide middelen	55	-	-	-21	-	34
Totaal	20.677	25.751	-15.434	27	-1.538	29.483

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	4.163	1.905	-	3	6.071
Module Rente	-	-	5.945	-	13	5.958
Module Inflatie	1.733	-	1.154	-	1.100	3.987
Overlay Fondsen	-	-	-	5.710	-	5.710
Liquide middelen	-	-	-	-	100	100
Stand per 31 december 2022	1.733	4.163	9.004	5.710	1.216	21.826

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	5.616	2.116	-	33	7.765
Module Rente	-	-	7.709	-	18	7.727
Module Inflatie	2.207	-	1.302	-	1.290	4.799
Overlay Fondsen	-	-	-	9.158	-	9.158
Liquide middelen	-	-	-	-	34	34
Stand per 31 december 2021	2.207	5.616	11.127	9.158	1.375	29.483

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	1.733	2.207

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	4.163	5.616

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	7.692	9.627
Hypotheke	1.308	1.496
Reverse repo's	4	4
	9.004	11.127

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	5.710	9.158

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	1.088	1.243
Mix fondsen	28	98
Liquide middelen	100	34
	1.216	1.375

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedebiteuren	50	67
Te vorderen claims herverzekeraar arbeidsongeschiktheid	675	425
Te vorderen claims herverzekeraar overlijden	9	-
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	920	1.058
Nog te factureren premies	2	13
Overige vorderingen	313	-
	<u>1.969</u>	<u>1.563</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

In 2022 is de rente-afdekking in een kwartaal herzien als gevolg van een vertrokken werkgever die niet tijdig in de administratie verwerkt was. De financiële impact als gevolg van de rente-herziening is als vordering opgenomen.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Liquide middelen	<u>1.208</u>	<u>1.847</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	-3.376	-4.334

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	-4.334
Uit bestemming saldo van baten en lasten	958
Stand per 31 december 2022	-3.376
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-2.495
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-1.839
Stand per 31 december 2021	-4.334

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	22.776	87,1	30.403	87,5
Af: technische voorzieningen	26.152	100,0	34.737	100,0
Eigen vermogen	-3.376	-12,9	-4.334	-12,5
Af: vereist eigen vermogen	4.411	16,9	4.281	12,3
Vrij vermogen	-7.787	-29,8	-8.615	-24,8
Minimaal vereist eigen vermogen	1.361	5,2	1.796	5,2
Actuele dekkingsgraad		87,1		87,5
Beleidsdekkingsgraad		85,4		86,1
Reële dekkingsgraad		62,5		68,6

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	87,5	89,8
Premie	2,0	-3,4
Uitkeringen	-	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	63,7	10,4
Rendement op beleggingen	-38,7	-5,8
Overige oorzaken	-1,1	-1,5
Kruisefect	-26,3	-2,0
Dekkingsgraad per 31 december	87,1	87,5

Herstelplan

In 2023 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 85,4% per 31 december 2022. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt ook 85,4%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan blijkt dat de kring aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Het achterwege laten van toeslagen en het doorvoeren van een jaarlijkse korting van 0,5% leidt tot herstel van de dekkingsgraad binnen de gestelde termijn. Deze actualisatie van het herstelplan is goedgekeurd.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	26.152	34.737

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	34.737	24.356
Pensioenopbouw	6.840	12.479
Rentetoevoeging	-197	-193
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-75	-49
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	147	274
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-692	59
Wijziging marktrente	-14.639	-2.525
Wijziging actuariële uitgangspunten	56	30
Overige wijzigingen	-25	306
Stand per 31 december	26.152	34.737

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	775	14.345	1.430	28.055
Gewezen deelnemers	1.020	9.599	416	4.557
Pensioentrekkenden	31	794	17	661
Schadereserve	-	494	-	406
IBNR	-	920	-	1.058
	1.826	26.152	1.863	34.737

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitgefactureerde premies	532	1.013
Te verrekenen herverzekeringspremie's	1.670	1.404
Rekening courant Kring Centraal Beheer APF	2	13
Te betalen overige kosten	-	6
Waardeoverdracht	22	21
Overige schulden	1	33
	<u>2.227</u>	<u>2.490</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	26.152	34.737
Buffers:		
S1 Renterisico	2.186	600
S2 Risico zakelijke waarden	2.121	2.708
S3 Valutarisico	593	753
S4 Grondstoffenrisico	401	512
S5 Kredietrisico	970	1.299
S6 Verzekeringstechnisch risico	1.042	1.545
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	422	539
Diversificatie effect	-3.324	-3.675
Totaal S (vereiste buffers)	4.411	4.281
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	30.563	39.018
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	22.776	30.403
Saldo	-7.787	-8.615

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	9.004	3,8	11.127	4,5
Totaal beleggingen (na derivaten)	21.826	20,5	29.483	22,0
Technische voorzieningen	26.152	27,5	34.737	30,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	670	7,4	686	6,2
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	3.065	34,0	3.259	29,3
Resterende looptijd > 5 jaar	5.269	58,6	7.182	64,5
	9.004	100,0	11.127	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	1.258	72,6	1.027	46,5
Noord-Amerika	345	19,9	896	40,6
Azië-Pacific	106	6,1	225	10,2
Australazië	22	1,3	53	2,4
Emerging Markets	2	0,1	6	0,3
	<u>1.733</u>	<u>100,0</u>	<u>2.207</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	34	0,6
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	512	12,3	633	11,3
Energie	146	3,4	66	1,0
Industrie	329	7,9	731	13,0
Technologie	978	23,5	1.514	27,0
Gezondheidszorg	662	15,9	717	12,8
Telecommunicatie	253	6,1	415	7,4
Basismaterialen	200	4,8	263	4,7
Handel	782	18,8	885	15,8
Nutsbedrijven	41	1,0	25	0,5
Diversen	260	6,3	333	5,9
	<u>4.163</u>	<u>100,0</u>	<u>5.616</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	733	17,6	1.182	21,1
Noord-Amerika	2.392	57,4	3.226	57,4
Global	-26	-0,6	-	-
Azië-Pacific	234	5,6	350	6,2
Australazië	57	1,4	112	2,0
Emerging Markets	773	18,6	746	13,3
	<u>4.163</u>	<u>100,0</u>	<u>5.616</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	15.675	3.404	19.079	26.309
Amerikaanse Dollar	3.610	-2.754	856	1.040
Britse Pond	133	-133	-	23
Japanse Yen	191	-190	1	57
Hong Kong Dollar	260	-39	221	257
Canadese Dollar	212	-96	116	94
Australische Dollar	88	-68	20	37
Zwitserse Frank	103	-72	31	45
Noorse Kroon	33	-	33	-
Zweedse Kroon	11	-29	-18	107
Deense Kroon	65	-	65	92
Singapore Dollar	21	-23	-2	5
Overige	1.424	-	1.424	1.417
	<u>21.826</u>	<u>-</u>	<u>21.826</u>	<u>29.483</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	409	4,5	548	4,9
Buitenlandse overheidsinstellingen	5.144	57,2	6.289	56,6
Financiële instellingen	2.286	25,4	2.754	24,8
Handel	282	3,1	414	3,7
Basismaterialen	52	0,6	69	0,6
Industrie	184	2,0	200	1,8
Olie en gas	83	0,9	166	1,5
Nutsbedrijven	124	1,4	100	0,9
Technologie	50	0,6	57	0,5
Gezondheidszorg	112	1,2	115	1,0
Telecommunicatie	75	0,8	125	1,1
Andere instellingen	203	2,3	290	2,6
	9.004	100,0	11.127	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	7.644	84,9	9.656	86,8
Emerging Markets	1.360	15,1	1.471	13,2
	9.004	100,0	11.127	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	3.927	43,6	3.449	31,1
AA	1.627	18,1	3.409	30,6
A	813	9,0	1.068	9,6
BBB	1.330	14,8	1.674	15,0
BB	627	7,0	615	5,5
B	237	2,6	376	3,4
< B	138	1,5	158	1,4
Geen rating	305	3,4	378	3,4
	9.004	100,0	11.127	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen is gebaseerd op een zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode samen met de 6-maands EURIBOR swaprente.

De Commissie Parameters heeft in juni 2019 een advies uitgebracht om de UFR-methode te wijzigen. Dit advies is door DNB overgenomen. DNB heeft in augustus 2020 besloten om deze nieuwe methodiek vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen in te voeren.

De rentetermijnstructuur zal in de periode tot 1 januari 2024 gebaseerd zijn op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters.

De onderliggende gewichten zullen met gelijke stappen, jaarlijks op 1 januari, aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden (en premies) van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd ontwikkelt. Het effect van het wijzigen van de UFR-methode is voor ieder pensioenfonds anders en zal leiden tot een lagere dekkingsgraad. Voor pensioenfondsen met relatief veel oude deelnemers zal de impact minder groot zijn (circa 1,0% tot 2,0% per jaar) dan voor pensioenfondsen met jonge deelnemers (circa 2,0% tot 3,0% per jaar).

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De Technische Voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de TV ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de TV €26.418 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 86,2% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen basisregeling	6.630	10.321
Premiebijdragen excedentregeling	528	411
	<u>7.158</u>	<u>10.732</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	8.171	15.034
Gedempte kostendeekkende premie	6.998	10.116
Feitelijke premie	7.158	10.732

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2021 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2022 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	7.160	13.280
Opslag voor uitvoeringskosten	130	214
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	881	1.540
	<u>8.171</u>	<u>15.034</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	4.181	6.167
Opslag voor uitvoeringskosten	130	214
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	514	715
Toeslagen	2.173	3.020
	<u>6.998</u>	<u>10.116</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	5.806	8.116
Risicokoopsom overlijden	212	587
Risicokoopsom premievrijstelling	336	484
Opslag voor uitvoeringskosten	130	214
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	514	715
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	160	616
	<u>7.158</u>	<u>10.732</u>

In de premie is € 2 (2021: € 13) opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-1.204	-	-1.204
Module Rente	-	-1.254	-	-1.254
Module Inflatie	-	3	-	3
Overlay Fondsen	-	-11.056	-	-11.056
Kosten vermogensbeheer	-1	-	-27	-28
	<u>-1</u>	<u>-13.511</u>	<u>-27</u>	<u>-13.539</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	1.016	-	1.016
Module Rente	-	-19	-	-19
Module Inflatie	-	877	-	877
Overlay Fondsen	-	-3.413	-	-3.413
Kosten vermogensbeheer	-	-	-27	-27
Overige beleggingen	-1	-	-	-1
	<u>-1</u>	<u>-1.539</u>	<u>-27</u>	<u>-1.567</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 62 (2021: € 57).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2022 € 39 (2021: € 40).

9. Overige baten

	2022	2021
Vergoeding renteafdekking Achmea Pensioenservices	268	-

In 2022 is de rente-afdekking in een kwartaal herzien als gevolg van een vertrokken werkgever die niet tijdig in de administratie verwerkt was. De financiële impact als gevolg van de rente-herziening is als baten opgenomen.

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	33	12
Partnerpensioen	10	9
Afkopen	34	26
	<u>77</u>	<u>47</u>

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	127	205
Governance kosten	10	10
Bijdrage wettelijke wijzigingen	-8	-2
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	3	2
	<u>132</u>	<u>215</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 2) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€-10). De eindafrekening van de wettelijke kosten is ook verwerkt in de premiebijdragen van 2022.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	6.840	12.479
Rentetoevoeging	-197	-193
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-75	-49
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	147	274
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-692	59
Wijziging marktrente	-14.639	-2.525
Wijziging actuariële uitgangspunten	56	30
Overige wijzigingen	-25	306
	<u>-8.585</u>	<u>10.381</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van € 197 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719.

De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 4. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 31. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	17	29
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-97	286
Resultaat op mutaties	55	-9
	<u>-25</u>	<u>306</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 51 (2021: € 23 negatief) en een negatief resultaat op langlevens van € 68 (2021: € 52 negatief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-	3
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	-284	-708
Uitgaande waardeoverdrachten	1.095	647
	<u>811</u>	<u>-58</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan fonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	261	672
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-953	-613
	<u>-692</u>	<u>59</u>

	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	23	33
- overgedragen pensioenverplichting	-141	-34
	<u>-118</u>	<u>-1</u>

14. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies overlijden	238	659
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	377	543
Totaal premies	<u>615</u>	<u>1.202</u>
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-	-9
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-259	-409
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	137	-370
Totaal uitkeringen	<u>-122</u>	<u>-788</u>
	<u>493</u>	<u>414</u>

15. Overige lasten

	2022	2021
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-	-2
Bankrente handelsbanken	1	7
	<u>1</u>	<u>5</u>

28. Kring DB Koopkracht

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	108.410	37.216
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.859	1.516
Overige activa	(3)	724	1.170
		<u>110.993</u>	<u>39.902</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	21.966	1.926
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	87.017	35.923
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	2.010	2.053
		<u>110.993</u>	<u>39.902</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		125,2	105,4
Beleidsdekkingsgraad		117,0	100,6

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	5.046	8.698
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-17.604	1.495
Overige baten	(9)	1	1
		-12.557	10.194
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	487	63
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	102	102
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		4.618	8.188
Toeslagen		1.461	-
Rentetoevoeging		-377	-188
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-487	-63
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		88	175
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		91.986	5.745
Wijziging marktrente		-46.131	-2.586
Wijziging actuariële uitgangspunten		101	33
Overige wijzigingen		-165	-236
		51.094	11.068
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-84.512	-5.528
Herverzekeringen	(14)	230	904
Overige lasten	(15)	2	5
		-32.597	6.614
Saldo van baten en lasten		20.040	3.580

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>20.040</u>	<u>3.580</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	4.932	8.234
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	84.609	5.794
Betaalde pensioenuitkeringen	-487	-63
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-553	-132
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-102	-270
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-46	-63
Overige baten en lasten	-1	-5
	88.352	13.495
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	15.453	8.207
Betaald inzake aankopen beleggingen	-103.709	-21.950
Ontvangen/betaalde directe beleggingsopbrengsten	-1	-1
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-476	-17
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-65	-31
	-88.798	-13.792
Mutatie liquide middelen	-446	-297
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	1.170	1.467
Mutatie liquide middelen	-446	-297
Liquide middelen per 31 december	724	1.170

4 ALGEMENE TOELICHTING

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 17.

De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 110. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 8. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 augustus 2022 zijn de aanspraken van alle deelnemers van Pensioenfonds Blue Sky Group via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in Kring DB Koopkracht.

De wijziging uit hoofde van overdracht rechten, vermeld in Saldo overdracht van rechten voor risico fonds, Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds en Mutatieoverzicht technische voorzieningen, bestaat voor € 84.462 uit de collectieve waardeoverdracht van Pensioenfonds Blue Sky Groep.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Koopkracht zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Kring Koopkracht belegt in modules en Overlay Fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	15.377	35.715	-200	-	-3.906	46.986
Module Rente	9.016	29.045	-3.250	-	-3.728	31.083
Module Inflatie	8.114	17.770	-1.600	-	-1.443	22.841
Overlay Fondsen	4.651	21.179	-10.403	-	-8.461	6.966
Liquide middelen	58	-	-	476	-	534
Totaal	37.216	103.709	-15.453	476	-17.538	108.410

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	9.400	4.900	-870	39	1.908	15.377
Module Rente	3.885	7.455	-2.306	28	-46	9.016
Module Inflatie	4.552	2.645	-480	11	1.386	8.114
Overlay Fondsen	3.974	6.950	-4.551	-	-1.722	4.651
Beleggingsdebiteuren	11	-	-	-11	-	-
Liquide middelen	108	-	-	-50	-	58
Totaal	21.930	21.950	-8.207	17	1.526	37.216

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	32.214	14.746	-	26	46.986
Module Rente	-	-	31.016	-	67	31.083
Module Inflatie	9.929	-	6.614	-	6.298	22.841
Overlay Fondsen	-	-	-	6.966	-	6.966
Liquide middelen	-	-	-	-	534	534
Stand per 31 december 2022	9.929	32.214	52.376	6.966	6.925	108.410

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	11.123	4.189	-	65	15.377
Module Rente	-	-	8.996	-	20	9.016
Module Inflatie	3.732	-	2.202	-	2.180	8.114
Overlay Fondsen	-	-	-	4.651	-	4.651
Liquide middelen	-	-	-	-	58	58
Stand per 31 december 2021	3.732	11.123	15.387	4.651	2.323	37.216

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	9.929	3.732

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	32.214	11.123

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	45.530	13.636
Hypotheke	6.826	1.746
Reverse Repo's	20	5
	52.376	15.387

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	6.966	4.651

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	6.232	2.100
Mix fondsen	159	165
Liquide middelen	534	58
	6.925	2.323

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedebiteuren	60	340
Nog te factureren premies	2	13
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	898	849
Te ontvangen rente	2	-
Overige vorderingen	34	-
Te vorderen claims herverzekeraar AO	833	284
Te vorderen claims herverzekeraar OVL	30	30
	<u>1.859</u>	<u>1.516</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rabobank	<u>724</u>	<u>1.170</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	21.966	1.926

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	1.926
Uit bestemming saldo van baten en lasten	20.040
Stand per 31 december 2022	21.966
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-1.654
Uit bestemming saldo van baten en lasten	3.580
Stand per 31 december 2021	1.926

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	108.983	125,2	37.849	105,4
Af: technische voorzieningen	87.017	100,0	35.923	100,0
Eigen vermogen	21.966	25,2	1.926	5,4
Af: vereist eigen vermogen	21.365	24,5	6.744	18,8
Vrij vermogen	601	0,7	-4.818	-13,4
Minimaal vereist eigen vermogen	3.756	4,3	1.832	5,1
Actuele dekkingsgraad		125,2		105,4
Beleidsdekkingsgraad		117,0		100,6
Reële dekkingsgraad		86,3		80,2

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	105,4	93,3
Premie	-0,2	2,4
Uitkeringen	0,1	-
Toeslagverlening	-4,1	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	82,8	10,8
Rendement op beleggingen	-48,4	6,8
Overige oorzaken	5,8	-1,8
Kruisefect	-16,2	-6,1
Dekkingsgraad per 31 december	125,2	105,4

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2022 is 125,2%, hetgeen een stijging betekent van 19,8% punten ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2021 (105,4%). De stijging wordt onder andere veroorzaakt door een daling van de gemiddelde rekenrente en het positieve effect van kruisefect.

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Koopkracht heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 106,7% per 31 december 2022. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 117%. Omdat de actuele dekkingsgraad eind 2022 reeds hoger is dan het VEV is geen actualisatie van het herstelplan in 2023 benodigd.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	87.017	35.923

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	35.923	24.855
Pensioenopbouw	4.618	8.188
Toeslagen	1.461	-
Rentetoevoeging	-377	-188
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-487	-63
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	88	175
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	91.986	5.745
Wijziging marktrente	-46.131	-2.586
Wijziging actuariële uitgangspunten	101	33
Overige wijzigingen	-165	-236
Stand per 31 december	87.017	35.923

De wijziging uit hoofde van overdracht rechten bestaat voor € 91.943 uit de collectieve waardeoverdracht van Pensioenfonds Blue Sky Groep.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	417	12.327	751	27.037
Gewezen deelnemers	975	56.065	279	6.586
Pensioentrekkenden	52	16.255	18	961
IBNR	-	898	-	849
Additionele reservering	-	405	-	-
Schadereserve	-	1.067	-	490
	1.444	87.017	1.048	35.923

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen 1,75% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € -1.461.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitgefactureerde premies	301	706
Te betalen herverzekeringspremies AO	1.614	1.303
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	79	13
Rekening courant Kring Chemours	6	-
Waardeoverdracht	1	6
Nog te betalen kosten	9	25
	<u>2.010</u>	<u>2.053</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Bij de te betalen herverzekeringspremies vervalt € 300 binnen één jaar. De rest van de herverzekeringspremies vervalt binnen max 5 jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	87.017	35.923
Buffers:		
S1 Renterisico	9.788	1.138
S2 Risico zakelijke waarden	11.570	4.557
S3 Valutarisico	3.331	1.467
S4 Grondstoffenrisico	1.896	747
S5 Kredietrisico	4.408	1.760
S6 Verzekeringstechnisch risico	2.976	1.718
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.395	942
Diversificatie effect	-15.045	-5.585
Totaal S (vereiste buffers)	21.319	6.744
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	108.336	42.667
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	108.983	37.849
Saldo	647	-4.818

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	52.376	4,8	15.387	5,6
Totaal beleggingen (na derivaten)	108.410	7,3	37.216	10,6
Technische voorzieningen	87.017	25,0	35.923	30,2

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	4.439	8,5	1.021	6,6
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	18.012	34,4	4.749	30,9
Resterende looptijd > 5 jaar	29.925	57,1	9.617	62,5
	<u>52.376</u>	<u>100,0</u>	<u>15.387</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	7.206	72,6	1.737	46,5
Noord-Amerika	1.978	19,9	1.515	40,6
Azië-Pacific	606	6,1	380	10,2
Australazië	126	1,3	90	2,4
Emerging Markets	13	0,1	10	0,3
	<u>9.929</u>	<u>100,0</u>	<u>3.732</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	3.964	12,3	1.254	11,3
Energie	1.135	3,5	131	1,1
Industrie	2.543	7,9	1.447	13,0
Technologie	7.568	23,5	2.999	27,0
Gezondheidszorg	5.126	15,9	1.420	12,8
Telecommunicatie	1.961	6,1	822	7,4
Basismaterialen	1.551	4,8	521	4,7
Handel	6.052	18,8	1.752	15,8
Nutsbedrijven	320	1,0	49	0,4
Diversen	1.994	6,2	660	5,9
Beleggingsinstelling	-	-	68	0,6
	<u>32.214</u>	<u>100,0</u>	<u>11.123</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	5.673	17,6	2.341	21,1
Noord-Amerika	18.505	57,4	6.389	57,4
Azië-Pacific	1.814	5,6	692	6,2
Australazië	443	1,4	223	2,0
Emerging Markets	5.984	18,6	1.478	13,3
Global	-205	-0,6	-	-
	32.214	100,0	11.123	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	61.614	25.581	87.195	31.025
Amerikaanse Dollar	27.246	-20.813	6.433	2.001
Britse Pond	983	-995	-12	38
Japanse Yen	1.356	-1.385	-29	105
Hong Kong Dollar	1.954	-260	1.694	502
Canadese Dollar	1.610	-724	886	182
Maleisische ringgit	-	2	2	-
Deense Kroon	504	-	504	182
Zwitserse Frank	789	-550	239	88
Zweedse Kroon	65	-210	-145	209
Noorse Kroon	252	-	252	-
Singapore Dollar	121	-150	-29	6
Australische Dollar	634	-496	138	72
Overige	11.282	-	11.282	2.806
	<u>108.410</u>	<u>-</u>	<u>108.410</u>	<u>37.216</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingssnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	2.136	4,1	643	4,2
Buitenlandse overheidsinstellingen	30.539	58,3	9.074	59,0
Financiële instellingen	12.041	23,0	3.301	21,5
Handel	1.898	3,6	638	4,2
Basismaterialen	358	0,7	120	0,8
Industrie	1.243	2,2	330	2,0
Olie en gas	554	1,1	271	1,8
Nutsbedrijven	676	1,3	128	0,8
Technologie	340	0,7	97	0,6
Gezondheidszorg	708	1,4	180	1,2
Telecommunicatie	485	0,9	184	1,2
Andere instellingen	1.398	2,7	421	2,7
	52.376	100,0	15.387	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	42.087	80,4	12.583	81,8
Emerging markets	10.289	19,6	2.804	18,2
	52.376	100,0	15.387	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	20.861	39,8	4.468	29,0
AA	8.867	16,9	4.307	28,0
A	4.816	9,3	1.454	9,5
BBB	8.297	15,8	2.409	15,7
BB	4.700	9,0	1.161	7,6
B	1.832	3,5	745	4,8
< B	1.066	2,0	314	2,0
Geen rating	1.937	3,7	529	3,4
	<u>52.376</u>	<u>100,0</u>	<u>15.387</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023.

De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden. De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 87.684 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 124,4% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen basisregeling	4.926	8.468
Premiebijdragen excedentregeling	120	230
	<u>5.046</u>	<u>8.698</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	5.791	10.158
Gedempte kostendeekkende premie	3.798	5.476
Feitelijke premie	5.046	8.698

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2021 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2022 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	4.798	8.553
Opslag voor uitvoeringskosten	91	100
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	902	1.505
	<u>5.791</u>	<u>10.158</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	2.293	3.409
Opslag voor uitvoeringskosten	91	100
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	431	600
Toeslagen	983	1.367
	<u>3.798</u>	<u>5.476</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	2.878	4.117
Risicokoopsom overlijden	131	262
Risicokoopsom premievrijstelling	267	397
Opslag voor uitvoeringskosten	91	100
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	431	600
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	1.248	3.222
	<u>5.046</u>	<u>8.698</u>

In de premie is € - 9 opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen. (2021: € 13)

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Inflatie	-	-3.728	-	-3.728
Overlay Fondsen	-	-8.461	-	-8.461
Overige beleggingen	-1	-5.349	-	-5.350
Kosten vermogensbeheer	-	-	-65	-65
	<u>-1</u>	<u>-17.538</u>	<u>-65</u>	<u>-17.604</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	1.908	-	1.908
Module Rente	-	-45	-	-45
Module Inflatie	-	1.386	-	1.386
Overlay Fondsen	-	-1.722	-	-1.722
Overige beleggingen	-1	-	-	-1
Kosten vermogensbeheer	-	-	-31	-31
	<u>-1</u>	<u>1.527</u>	<u>-31</u>	<u>1.495</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 198 (2021: € 75).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 80 (2021: € 45).

9. Overige baten

	2022	2021
Ontvangen rentebaten	1	1

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	413	17
Partnerpensioen	41	27
Wezenpensioen	3	3
Afkopen	12	16
Overige uitkeringen	18	-
	487	63

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	70	94
Administratiekosten	7	3
Governance kosten	27	12
Bijdrage wettelijke wijzigingen	-9	-11
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	7	3
Overige kosten	-	1
	102	102

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€1) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€-10). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2021 is tevens in de premiebijdragen van 2022 verwerkt.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	4.618	8.188
Toeslagen	1.461	-
Rentetoevoeging	-377	-188
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-487	-63
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	88	175
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	91.986	5.745
Wijziging marktrente	-46.131	-2.586
Wijziging actuariële uitgangspunten	101	33
Overige wijzigingen	-165	-236
	51.094	11.068

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten bestaat voor € 91.943 uit de collectieve waardeoverdracht van Pensioenfonds Blue Sky Group.

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenente verhogen met 1,75% per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € -1.461,-.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 17.

De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 110. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 8. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-180	18
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	10	-242
Resultaat op mutaties	5	-12
	<u>-165</u>	<u>-236</u>

Het resultaat op sterfte wordt voornamelijk veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 125 (2021 € 25 positief). Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende Collectieve waardeoverdracht	-84.462	-5.798
Inkomende waardeoverdrachten	-152	-
Uitgaande waardeoverdrachten	102	270
	<u>-84.512</u>	<u>-5.528</u>

Er is een collectieve waardeoverdracht verwerkt vanuit Pensioenfonds Blue Sky Group van € 84.462. De ingangsdatum is 01-08-2022.

	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	92.078	6.001
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-92	-256
	<u>91.986</u>	<u>5.745</u>

	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-7.464	-203
- overgedragen pensioenverplichting	-10	-14
	<u>-7.474</u>	<u>-217</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt 7,5 mln negatief en ontstaat door de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 augustus 2022 van de opgebouwde pensioenaanspraken en solvabiliteitsmarge Stichting Pensioenfonds BSG. Dit resultaat dient in samenhang gezien te worden met het resultaat op de wijziging van de rentetermijnstructuur (29 mln positief) omdat de overdracht in het verloop gebaseerd is op de rentetermijnstructuur van 31 december 2021. De feitelijke overdracht heeft plaats gevonden op de grondslagen per de overdrachtsdatum.

14. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies overlijden	155	310
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	317	470
Totaal premies	<u>472</u>	<u>780</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-303	338
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-	-40
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	61	-174
Totaal uitkeringen	<u>-242</u>	<u>124</u>
	<u>230</u>	<u>904</u>

15. Overige lasten

	2022	2021
Diverse lasten	1	-
Bankrente handelsbanken	1	5
	<u>2</u>	<u>5</u>

29. Kring DB Evenwicht

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	254.977	347.853
Vorderingen en overlopende activa	(2)	167	288
Overige activa	(3)	84	42
		<u>255.228</u>	<u>348.183</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	40.148	58.930
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	215.051	288.570
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	29	683
		<u>255.228</u>	<u>348.183</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	118,7	120,4
Beleidsdekkingsgraad	123,9	116,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(7)	-83.533	7.310
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(8)	8.410	7.949
Pensioenuitvoeringskosten	(9)	268	287
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(10)		
Toeslagen		15.261	2.727
Rentetoevoeging		-3.155	-1.442
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-8.383	-7.950
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-78	-511
Wijziging marktrente		-77.626	-19.499
Wijziging actuariële uitgangspunten		135	24
Vrijgevallen kosten		-268	-287
Resultaat op kanssystemen		595	662
		<u>-73.519</u>	<u>-26.276</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(11)	75	214
Herverzekeringen	(12)	14	-9
Overige lasten	(13)	1	33
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		<u>-64.751</u>	<u>-17.802</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-18.782</u></u>	<u><u>25.112</u></u>

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-18.782</u>	<u>25.112</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	69	764
Betaalde pensioenuitkeringen	-8.412	-7.949
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	38	47
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-574	-51
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-422	-87
Overige baten en lasten	-1	-33
	-9.302	-7.309
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	123.448	80.741
Betaald inzake aankopen beleggingen	-113.650	-73.633
Ontvangen/betaalde directe beleggingsopbrengsten	-1	-1
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-277	421
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-176	-241
	9.344	7.287
Mutatie liquide middelen	42	-22
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	42	64
Mutatie liquide middelen	42	-22
Liquide middelen per 31 december	84	42

4 ALGEMENE TOELICHTING

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 166. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 284. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 17. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaarverantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring DB Evenwicht zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,3% van de technische voorziening op 1 november 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 7,88% voor zowel actieve- en inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 15.261 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,3% van de technische voorziening op 1 november 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	91.492	-	-8.150	-	-13.118	70.224
Module Rente	153.340	14.640	-22.420	-	-26.627	118.933
Module Inflatie	58.548	-	-16.940	-	316	41.924
Overlay Fondsen	44.416	99.010	-75.938	-	-43.926	23.562
Liquide middelen	57	-	-	277	-	334
Totaal	347.853	113.650	-123.448	277	-83.355	254.977

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

	Stand per 1 november 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	91.101	-	-14.750	377	14.764	91.492
Module Rente	138.578	18.200	-2.300	717	-1.855	153.340
Module Inflatie	55.238	-	-9.700	373	12.637	58.548
Overlay Fondsen	60.968	55.433	-53.991	-	-17.994	44.416
Beleggingsdebiteuren	405	-	-	-405	-	-
Liquide middelen	1.540	-	-	-1.483	-	57
Totaal	347.830	73.633	-80.741	-421	7.552	347.853

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	48.147	22.038	-	39	70.224
Module Rente	-	-	118.675	-	258	118.933
Module Inflatie	18.224	-	12.139	-	11.561	41.924
Overlay Fondsen	-	-	-	23.562	-	23.562
Liquide middelen	-	-	-	-	334	334
Stand per 31 december 2022	18.224	48.147	152.852	23.562	12.192	254.977

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	66.179	24.926	-	387	91.492
Module Rente	-	-	153.004	-	336	153.340
Module Inflatie	26.931	-	15.886	-	15.731	58.548
Overlay Fondsen	-	-	-	44.416	-	44.416
Liquide middelen	-	-	-	-	57	57
Stand per 31 december 2021	26.931	66.179	193.816	44.416	16.511	347.853

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	18.224	26.931

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	48.147	66.179

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Hypotheke	26.119	29.690
Vastrentende Waarden beleggingsfondsen	126.657	164.040
Reverse Repo's	76	86
	152.852	193.816

Derivaten

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	23.562	44.416

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Commodities (grondstoffen, edele metalen)	11.439	15.151
Liquide middelen	334	57
Mix funds	419	1.303
	<u>12.192</u>	<u>16.511</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Te vorderen claims herverzekeraar	157	209
Aanvullende waardeoverdrachten	10	79
	<u>167</u>	<u>288</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Liquide middelen	<u>84</u>	<u>42</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	58.930
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-18.782
Stand per 31 december 2022	40.148

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	255.199	118,7	347.500	120,4
Af: technische voorzieningen	215.051	100,0	288.570	100,0
Eigen vermogen	40.148	18,7	58.930	20,4
Af: vereist eigen vermogen	29.052	13,5	34.605	12,0
Vrij vermogen	11.096	5,2	24.325	8,4
Minimaal vereist eigen vermogen	8.662	4,0	11.584	4,0
Actuele dekkingsgraad		118,7		120,4
Beleidsdekkingsgraad		123,9		116,8
Reële dekkingsgraad		95,1		95,1

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Per 31 december 2022 is sprake van een marge op de dekkingspositie.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	120,4	110,7
Uitkeringen	0,6	0,3
Toeslagverlening	-6,0	-1,0
Verandering van de rentetermijnstructuur	44,3	7,3
Rendement op beleggingen	-27,9	2,8
Overige oorzaken en kruiseffecten	-12,7	0,3
Dekkingsgraad per 31 december	118,7	120,4

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Per 31 december 2022 is sprake van een marge op de dekkingspositie. Er is geen sprake van een dekkingstekort.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	215.051	288.570
	215.051	288.570

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	288.570	314.846
Toeslagen	15.261	2.727
Rentetoevoeging	-3.155	-1.442
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-8.383	-7.950
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-78	-511
Wijziging marktrente	-77.626	-19.499
Wijziging actuariële uitgangspunten	135	24
Vrijgevallen kosten	-268	-287
Resultaat op kanssystemen	595	662
Stand per 31 december	215.051	288.570

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Arbeidsongeschikte deelnemers	16	2.678	18	3.609
Gewezen deelnemers	1.063	104.181	1.092	158.997
Pensioentrekkenden	714	102.529	709	117.807
Schadereserve	-	500	-	911
Additionele reservering*	-	5.163	-	7.246
	<u>1.793</u>	<u>215.051</u>	<u>1.819</u>	<u>288.570</u>

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering bestaat uit de voorziening uitvoeringskosten. Deze voorziening bedraagt bij aanvang kring 2,3% van de op 1 november 2020 aanwezige netto TV.

	2022	2021
Verloop additionele reservering	<u>7.246</u>	<u>7.377</u>
Stand per 1 januari (2020 1 november)	-1.815	156
Dotatie: beleggingsrendement	-268	-287
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	<u>5.163</u>	<u>7.246</u>
Stand per 31 december		

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling. Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen.

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de Deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de Deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de Deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis omruilen tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de Deelnemer zijn ouderdomspensioen omruilen tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel al dan niet een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hiervoor weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats. In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 7,88% voor zowel actieve- en inactieve deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 15.261 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Crediteuren	-	109
Rekening courant Centraal Beheer APF	22	12
Inkomende waardeoverdrachten	-	29
Uitkeringen	-	1
Uitgaande waardeoverdrachten	-	470
Nog te betalen kosten	7	62
	<u>29</u>	<u>683</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	215.051	288.570
Buffers:		
S1 Renterisico	7.956	1.415
S2 Risico zakelijke waarden	16.946	22.435
S3 Valutarisico	4.744	6.238
S4 Grondstoffenrisico	3.204	4.242
S5 Kredietrisico	9.590	14.113
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.101	7.627
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	3.373	4.461
Diversificatie effect	-21.862	-25.926
Totaal S (vereiste buffers)	29.052	34.605
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	244.103	323.175
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	255.199	347.500
Saldo	11.096	24.325

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	152.852	5,1	193.816	6,2
Totaal beleggingen (na derivaten)	254.977	9,7	347.853	12,0
Technische voorzieningen	215.051	15,7	288.570	18,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	10.211	6,7	11.429	5,9
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	51.561	33,7	54.265	28,0
Resterende looptijd > 5 jaar	91.080	59,6	128.122	66,1
	152.852	100,0	193.816	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in beleggingsfondsen	18.224	100,0	26.931	100,0

Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Europa	13.225	72,6	12.535	46,5
Noord-Amerika	3.631	19,9	10.932	40,6
Azië-Pacific	1.112	6,1	2.744	10,2
Australazië	231	1,3	652	2,4
Emerging Markets	25	0,1	68	0,3
	18.224	100,0	26.931	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	406	0,6
Financiële instellingen	5.925	12,3	7.462	11,3
Energie	1.696	3,5	774	1,2
Industrie	3.801	7,9	8.612	13,0
Technologie	11.311	23,5	17.843	27,0
Gezondheidszorg	7.662	15,9	8.445	12,8
Telecommunicatie	2.930	6,1	4.892	7,4
Basismaterialen	2.318	4,8	3.102	4,7
Handel	9.046	18,8	10.424	15,8
Nutsbedrijven	478	1,0	294	0,4
Diversen	2.980	6,2	3.925	5,8
	48.147	100,0	66.179	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	8.479	17,6	13.930	21,1
Noord-Amerika	27.658	57,4	38.012	57,4
Azië-Pacific	2.711	5,6	4.118	6,2
Australazië	662	1,4	1.325	2,0
Emerging Markets	8.944	18,6	8.794	13,3
Global	-307	-0,6	-	-
	48.147	100,0	66.179	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie is als volgt te specificeren:

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	183.993	38.964	222.957	310.325
Amerikaanse Dollar	41.394	-31.588	9.806	12.348
Hong Kong Dollar	2.975	-425	2.550	3.027
Zweedse Kroon	119	-327	-208	1.259
Singapore Dollar	222	-251	-29	69
Deense Kroon	754	-	754	1.080
Noorse Kroon	377	-	377	-
Maleisische ringgit	-	3	3	-
Britse Pond	1.513	-1.517	-4	276
Japanse Yen	2.146	-2.155	-9	676
Zwitserse Frank	1.190	-830	360	529
Australische Dollar	992	-770	222	452
Canadese Dollar	2.440	-1.104	1.336	1.115
Overige	16.862	-	16.862	16.697
	<u>254.977</u>	<u>-</u>	<u>254.977</u>	<u>347.853</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	8.174	5,4	10.844	5,6
Buitenlandse overheidsinstellingen	81.467	53,1	104.419	53,8
Financiële instellingen	45.266	29,6	53.799	27,8
Handel	4.214	2,8	6.694	3,5
Basismaterialen	761	0,5	977	0,5
Industrie	2.746	1,8	3.019	1,6
Olie en gas	1.260	0,8	2.537	1,3
Nutsbedrijven	2.372	1,6	1.866	1,0
Technologie	742	0,5	835	0,4
Gezondheidszorg	1.820	1,2	1.823	0,9
Telecommunicatie	1.182	0,8	2.098	1,1
Andere instellingen	2.848	1,9	4.905	2,5
	152.852	100,0	193.816	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	136.328	89,2	175.405	90,5
Opkomende markten	16.524	10,8	18.411	9,5
	152.852	100,0	193.816	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	71.816	47,0	62.125	32,1
AA	27.663	18,1	63.134	32,5
A	14.331	9,4	19.128	9,9
BBB	22.022	14,4	28.707	14,8
BB	7.771	5,1	7.810	4,0
B	2.739	1,8	4.428	2,3
CCC	1.385	0,9	1.868	1,0
CC	138	0,1	-	-
C	22	-	-	-
D	48	-	-	-
Geen rating	4.917	3,2	6.616	3,4
	<u>152.852</u>	<u>100,0</u>	<u>193.816</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS-tafel 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 215.456 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 118,4% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Inflatie	-	316	-	316
Module Rendement	-	-13.118	-	-13.118
Module Rente	-	-26.627	-	-26.627
Overlay Fondsen	-	-43.927	-	-43.927
Overige beleggingen	-1	-	-58	-59
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-118	-118
	-1	-83.356	-176	-83.533
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Inflatie	-	12.637	-	12.637
Module Rendement	-	14.764	-	14.764
Module Rente	-	-1.855	-	-1.855
Overlay Fondsen	-	-17.994	-	-17.994
Overige beleggingen	-1	-	-103	-104
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-138	-138
	-1	7.552	-241	7.310

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 695. (2021: € 766).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2022 € 288. (2021: € 344).

8. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	6.916	6.472
Partnerpensioen	1.423	1.375
Wezenpensioen	15	19
Arbeidsongeschiktheid	56	65
Afkopen	-	18
	8.410	7.949

9. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	17	17
Administratiekosten	30	35
Governance kosten	118	138
Bestuurskosten	45	50
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	13
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	30	34
	<u>268</u>	<u>287</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 5) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 23).

10. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Toeslagen	15.261	2.727
Rentetoevoeging	-3.155	-1.442
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-8.383	-7.950
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-78	-511
Wijziging marktrente	-77.626	-19.499
Wijziging actuariële uitgangspunten	135	24
Vrijgevallen kosten	-268	-287
Resultaat op kanssystemen	595	662
	<u>-73.519</u>	<u>-26.276</u>

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van €1.340 negatief.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 166. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 284. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 17. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaarverantwoord.

Vrijgevallen kosten

De vrijval voor kosten uit de Technische Voorziening is gelijkgesteld met de kosten verslagjaar (exclusief vermogensbeheerkosten).

Resultaat op kanssystemen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	636	834
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-31	-64
Resultaat op mutaties	-10	-108
	<u>595</u>	<u>662</u>

Het resultaat op sterfte van € 636 betreft € 612 langlevens (2021: € 1.120) en € 24 kortlevens (2021: €-286).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en alsgevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

11. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Collectieve inkomende waardeoverdrachten	-	-302
Inkomende waardeoverdracht	-29	-5
Uitgaande waardeoverdrachten	104	521
	<u>75</u>	<u>214</u>

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

- toevoeging aan de technische voorzieningen
- onttrekking aan de technische voorzieningen

2022	2021
27	-26
-105	-485
-78	-511

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting
- toevoeging aan de technische voorziening

2022	2021
2	333
1	-36
3	297

12. Herverzekeringen

Totaal premies
 Uitkeringen van herverzekerd ouderdomspensioen
 Uitkering van risicokapitaal uitkeringsgerechtigden
 Totaal uitkeringen

2022	2021
-	-
-37	-47
51	38
14	-9
14	-9

13. Overige lasten

Betalingsvordering van PF Scildon aan bedrijfsomgeving
 Bankrente handelsbanken

2022	2021
-	29
1	4
1	33

30. Pensioenfondsenkring 1

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	146.315	188.085
Vorderingen en overlopende activa	(2)	2	-
Overige activa	(3)	107	11
		<u>146.424</u>	<u>188.096</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	28.911	40.890
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	117.470	147.091
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	43	115
		<u>146.424</u>	<u>188.096</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		124,6	127,8
Beleidsdekkingsgraad		134,4	125,4

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(7)	-35.260	7.255
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(8)	5.840	5.861
Pensioenuitvoeringskosten	(9)	152	186
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(10)		
Toeslagen		14.571	3.769
Rentetoevoeging		-1.432	-653
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-5.855	-5.859
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-152	-186
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-352	-48
Wijziging markttrente		-35.458	-9.128
Wijziging actuariële uitgangspunten		18	-5
Overige wijzigingen		-961	725
		-29.621	-11.385
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(11)	348	52
Overige lasten	(12)	-	2
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		-23.281	-5.284
Saldo van baten en lasten		-11.979	12.539
		2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		-11.979	12.539

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Betaalde pensioenuitkeringen	-5.840	-5.865
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-348	-52
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-226	-239
Overige baten en lasten	-	-3
	<u>-6.414</u>	<u>-6.159</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	26.720	29.075
Betaald inzake aankopen beleggingen	-20.761	-23.070
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-2	-5
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	632	278
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-79	-175
	<u>6.510</u>	<u>6.103</u>
Mutatie liquide middelen	<u>96</u>	<u>-56</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	11	67
Mutatie liquide middelen	96	-56
Liquide middelen per 31 december	<u>107</u>	<u>11</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 134.

De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 152.

In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen.

De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Pensioenfondsenkring 1 zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,2% van de technische voorziening op 1 juli 2020.

Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,2% van de technische voorziening op 1 juli 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en Overlay Fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	65.795	-	-6.305	-	-9.468	50.022
Module Rente	99.412	5.060	-4.270	-	-17.353	82.849
Module Inflatie	12.557	-	-3.500	-	83	9.140
Overlay Fondsen	10.058	15.701	-12.645	-	-8.441	4.673
Beleggingsdebiteuren	17	-	-	-14	-	3
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-473	-	-473
Liquide middelen	246	-	-	-145	-	101
Totaal	188.085	20.761	-26.720	-632	-35.179	146.315

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	67.932	-	-12.950	281	10.532	65.795
Module Rente	90.748	10.750	-1.360	569	-1.295	99.412
Module Inflatie	11.220	-	-1.400	76	2.661	12.557
Overlay Fondsen	15.566	12.320	-13.365	-	-4.463	10.058
Beleggingsdebiteuren	341	-	-	-324	-	17
Beleggingscrediteuren	-474	-	-	474	-	-
Liquide middelen	1.600	-	-	-1.354	-	246
Totaal	186.933	23.070	-29.075	-278	7.435	188.085

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	34.297	15.699	-	28	50.024
Module Rente	-	-	82.668	-	180	82.848
Module Inflatie	3.973	-	2.647	-	2.520	9.140
Overlay Fondsen	-	-	-	4.672	-	4.672
Beleggingsdebiteuren	3	-	-	-	-	3
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-	-473	-473
Liquide middelen	-	-	-	-	101	101
Stand per 31 december 2022	3.976	34.297	101.014	4.672	2.356	146.315

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	47.592	17.925	-	278	65.795
Module Rente	-	-	99.194	-	218	99.412
Module Inflatie	5.776	-	3.407	-	3.374	12.557
Overlay Fondsen	-	-	-	10.058	-	10.058
Beleggingsdebiteuren	17	-	-	-	-	17
Liquide middelen	-	-	-	-	246	246
Stand per 31 december 2021	5.793	47.592	120.526	10.058	4.116	188.085

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Participaties in beleggingsfondsen	3.973	5.776
Beleggingsdebiteuren	3	17
	3.976	5.793

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	34.297	47.592

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	82.765	101.278
Hypotheken	18.195	19.248
Reverse repo's	54	-
	101.014	120.526

Derivaten

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	4.672	10.058

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Commodities	2.494	3.249
Liquide middelen	101	246
Mix Funds	234	621
Beleggingscrediteuren	-473	-
	2.356	4.116

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Overige vorderingen	2	-

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Rabobank	<u>107</u>	<u>11</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	28.911	40.890

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	40.890
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-11.979
Stand per 31 december 2022	28.911
Stand per 1 januari 2021	28.351
Uit bestemming saldo van baten en lasten	12.539
Stand per 31 december 2021	40.890

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	146.381	124,6	187.981	127,8
Af: technische voorzieningen	117.470	100,0	147.091	100,0
Eigen vermogen	28.911	24,6	40.890	27,8
Af: vereist eigen vermogen	18.409	15,7	20.358	13,8
Vrij vermogen	10.502	8,9	20.532	14,0
Minimaal vereist eigen vermogen	4.747	4,0	5.924	4,0
Actuele dekkingsgraad		124,6		127,8
Beleidsdekkingsgraad		134,4		125,4
Reële dekkingsgraad		104,6		102,9

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de vereiste dekkingsgraad.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	127,8	117,9
Uitkeringen	1,2	0,7
Toeslagverlening	-11,5	-2,7
Verandering van de rentetermijnstructuur	40,6	7,2
Rendement op beleggingen	-23,0	5,1
Overige oorzaken	0,9	-0,5
Kruiseffecten	-11,4	0,1
Dekkingsgraad per 31 december	124,6	127,8

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	117.470	147.091

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	147.091	158.476
Toeslagen	14.571	3.769
Rentetoevoeging	-1.432	-653
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.855	-5.859
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-152	-186
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-352	-48
Wijziging marktrente	-35.458	-9.128
Wijziging actuariële uitgangspunten	18	-5
Overige wijzigingen	-961	725
Stand per 31 december	117.470	147.091

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	5	1.244	5	2.122
Gewezen deelnemers	392	48.777	424	67.081
Pensioentrekkenden	836	64.358	863	73.813
Schadereserve	-	102	-	173
IBNR	-	-	-	3
Additionele reservering*	-	2.989	-	3.899
	1.233	117.470	1.292	147.091

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering bestaat ultimo 2022 volledig uit de voorziening toekomstige uitvoeringskosten; deze voorziening is per 1 juli 2020 gevormd.

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2022	2021
Stand per 1 januari	3.899	3.935
Dotatie: beleggingsrendement	-758	150
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-152	-186
Stand per 31 december	2.989	3.899

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling. Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen.

De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2020 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de Deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de Deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de Deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis omruilen tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de Deelnemer zijn ouderdomspensioen omruilen tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel al dan niet een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hiervoor weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Pensioenfondsenkring 1 een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Pensioenfondsenkring 1 toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze toegekend. Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de toeslagambitie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (afgeleid), op 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor.

De toeslag wordt toegekend volgens de volgende methodiek.

Elk jaar stelt het Bestuur vast welke dekkingsgraad vereist is voor volledige toeslagverlening (TBI) op basis van de verwachte prijsinflatie. Dit is de indexatiedekkingsgraad. Er vindt geen toeslagverlening plaats bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Dit leidt tot de volgende toeslagstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad gelijk of lager dan 110%: geen toeslag
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan de indexatiedekkingsgraad: toeslag naar rato
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de indexatiedekkingsgraad: volledige toeslag

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen 14,62% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € 14.571 negatief.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Rekening courant RBS	16	-
Rekening courant Centraal Beheer APF	9	-
Nog te betalen kosten	18	64
Overige schulden	-	51
	<u>43</u>	<u>115</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	117.470	147.091
Buffers:		
S1 Renterisico	5.169	974
S2 Risico zakelijke waarden	10.449	12.879
S3 Valutarisico	3.335	4.364
S4 Grondstoffenrisico	713	879
S5 Kredietrisico	6.337	8.713
S6 Verzekeringstechnisch risico	3.072	3.682
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.479	3.051
Diversificatie effect	-13.145	-14.184
Totaal S (vereiste buffers)	18.409	20.358
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	135.879	167.449
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	146.381	187.981
Saldo	10.502	20.532

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	101.014	5,6	120.526	6,9
Totaal beleggingen (na derivaten)	146.315	6,2	187.821	7,9
Technische voorzieningen	117.470	13,2	147.091	14,8

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	7.158	7,1	7.608	6,3
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	34.169	33,8	33.719	28,0
Resterende looptijd > 5 jaar	59.687	59,1	79.199	65,7
	<u>101.014</u>	<u>100,0</u>	<u>120.526</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	3.973	99,9	5.776	99,7
Beleggingsdebiteuren	3	0,1	17	0,3
	<u>3.976</u>	<u>100,0</u>	<u>5.793</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	2.887	72,6	2.696	46,5
Noord Amerika	792	19,9	2.354	40,6
Azië Pacific	242	6,1	588	10,2
Australië en Nieuw-Zeeland	50	1,3	140	2,4
Emerging Markets	5	0,1	15	0,3
	<u>3.976</u>	<u>100,0</u>	<u>5.793</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	4.221	12,3	5.366	11,3
Energie	1.208	3,5	557	1,1
Industrie	2.707	7,9	6.193	13,0
Technologie	8.057	23,5	12.831	27,0
Gezondheidszorg	5.458	15,9	6.073	12,8
Telecommunicatie	2.087	6,1	3.518	7,4
Basismaterialen	1.651	4,8	2.231	4,7
Handel	6.444	18,8	7.496	15,8
Nutsbedrijven	340	1,0	211	0,4
Beleggingsinstelling	-	-	292	0,6
Diversen	2.124	6,2	2.824	5,9
	34.297	100,0	47.592	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	6.040	17,6	10.018	21,1
Noord Amerika	19.702	57,4	27.335	57,4
Azië Pacific	1.931	5,6	2.962	6,2
Australië en Nieuw-Zeeland	472	1,4	953	2,0
Opkomende markten	6.371	18,6	6.324	13,3
Global	-219	-0,6	-	-
	34.297	100,0	47.592	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	98.527	25.813	124.340	163.083
Amerikaanse Dollar	27.696	-21.222	6.474	7.622
Britse Pond	960	-1.002	-42	50
Japanse Yen	1.213	-1.311	-98	327
Hong Kong Dollar	1.972	-205	1.767	2.058
Canadese Dollar	1.650	-730	920	719
Deense Kroon	537	-	537	777
Zwitserse Frank	818	-569	249	353
Zweeds Kroon	26	-199	-173	868
Singapore Dollar	48	-106	-58	-41
Australische Dollar	589	-471	118	262
Maleise Ringgit	-	2	2	-
Noorse Kroon	268	-	268	-
Overige	12.011	-	12.011	12.007
	<u>146.315</u>	<u>-</u>	<u>146.315</u>	<u>188.085</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	5.694	5,6	7.033	5,8
Buitenlandse overheidsinstellingen	51.187	50,8	61.912	51,4
Financiële instellingen	31.541	31,2	34.968	29,0
Handel	2.966	2,9	4.498	3,7
Basismaterialen	536	0,5	674	0,6
Industrie	1.933	1,9	2.056	1,7
Olie en gas	887	0,9	1.724	1,4
Nutsbedrijven	1.655	1,6	1.222	1,0
Technologie	522	0,5	572	0,5
Gezondheidszorg	1.277	1,3	1.230	1,0
Telecommunicatie	830	0,8	1.400	1,2
Andere instellingen	1.986	2,0	3.237	2,7
	101.014	100,0	120.526	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	89.272	88,4	107.474	89,2
Emerging markets	11.742	11,6	13.052	10,8
	101.014	100,0	120.526	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	46.547	46,1	36.165	30,0
AA	16.975	16,8	38.270	31,8
A	10.025	9,9	12.615	10,5
BBB	15.439	15,3	19.078	15,8
BB	5.517	5,5	5.518	4,6
B	1.951	1,9	3.185	2,6
<B	1.134	1,1	1.343	1,1
Geen rating	3.426	3,4	4.352	3,6
	101.014	100,0	120.526	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Technische voorzieningen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 117.568 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 124,5% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
2022				
Module Rendement	-	-9.468	-	-9.468
Module Rente	-	-17.353	-	-17.353
Module Inflatie	-	83	-	83
Overlay Fondsen	-	-8.441	-	-8.441
Overige beleggingen	-2	-	-162	-164
	<u>-2</u>	<u>-35.179</u>	<u>-162</u>	<u>-35.343</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-83
				<u>-35.260</u>
2021				
Module Rendement	-	10.532	-	10.532
Module Rente	-	-1.295	-	-1.295
Module Inflatie	-	2.661	-	2.661
Overlay Fondsen	-	-4.463	-	-4.463
Overige beleggingen	-3	-	-175	-178
	<u>-3</u>	<u>7.435</u>	<u>-175</u>	<u>7.257</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-2
				<u>7.255</u>

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 376 (2021: € 416).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 155 (2021: € 202).

8. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	3.812	3.810
Partnerpensioen	2.003	2.014
Wezenpensioen	1	4
Arbeidsongeschiktheid	-	8
Afkopen	24	25
	<u>5.840</u>	<u>5.861</u>

9. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	48	47
Administratiekosten	16	19
Governance kosten	51	56
Bestuurskosten	10	53
Bijdrage wettelijke wijzigingen	27	11
	<u>152</u>	<u>186</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit wettelijke kosten 2022 (€ 22) en de eindafrekening van de wettelijke kosten 2021 (€ 5). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2021 is tevens als onttrekking uitvoeringskosten aan de Technische Voorziening verantwoord.

10. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Toeslagen	14.571	3.769
Rentetoevoeging	-1.432	-653
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.855	-5.859
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-152	-186
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-352	-48
Wijziging marktrente	-35.458	-9.128
Wijziging actuariële uitgangspunten	18	-5
Overige wijzigingen	-961	725
	<u>-29.621</u>	<u>-11.385</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om pensioenen 14,62% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € 14.571 negatief.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022. Dit heeft een resultaat van € 1.432 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 (2020: CBS Bevolkingsprognose 2021-2070) gecorrigeerd met MWT0719 ervaringssterfte (2021: MWT0617).

Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2022 en leidt tot een afname van de technische voorziening van € 134.

De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 152.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-959	689
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-	-10
Resultaat op mutaties	-2	46
	<u>-961</u>	<u>725</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 1.000 negatief (2021: € 16) en een positief resultaat op langlevens van € 1.959 (2021: € 705 negatief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

11. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Uitgaande waardeoverdrachten	348	52
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-352	-48
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgedragen pensioenverplichting	4	-4

12. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente handelsbanken	-	2

31. Kring RBS

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	787.355	1.066.564
Vorderingen en overlopende activa	(2)	106	6
Overige activa	(3)	1.107	997
		<u>788.568</u>	<u>1.067.567</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	246.288	344.775
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	542.158	722.487
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	122	305
		<u>788.568</u>	<u>1.067.567</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		145,4	147,7
Beleidsdekkingsgraad		158,2	143,5

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(7)	-270.176	64.569
Overige baten	(8)	1	-
		<u>-270.175</u>	<u>64.569</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	6.872	5.846
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	591	586
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Toeslagen		66.635	28.582
Rentetoevoeging		-9.051	-2.607
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-6.901	-5.847
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		-591	-586
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.146	-249
Wijziging marktrente		-229.459	-55.254
Wijziging actuariële uitgangspunten		525	79
Overige wijzigingen		-341	401
		<u>-180.329</u>	<u>-35.481</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	1.210	235
Herverzekeringen	(13)	-48	-54
Overige lasten	(14)	16	8
		<u>-171.688</u>	<u>-28.860</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-98.487</u></u>	<u><u>93.429</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-98.487</u>	<u>93.429</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-1.210	-235
Betaalde pensioenuitkeringen	-6.876	-5.846
Ontvangen herverzekeringen	40	50
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-857	-432
Overige baten en lasten	-19	-8
	<u>-8.922</u>	<u>-6.471</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	526.107	833.990
Betaald inzake aankopen beleggingen	-516.831	-827.163
Ontvangen/betaalde directe beleggingsopbrengsten	585	-77
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-53	514
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-776	-615
	<u>9.032</u>	<u>6.649</u>
Mutatie liquide middelen	<u>110</u>	<u>178</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	997	819
Mutatie liquide middelen	110	178
Liquide middelen per 31 december	<u>1.107</u>	<u>997</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 116. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 641. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring RBS zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen 14,53% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € - 66.635.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring heeft in het verslagjaar belegd in modules, Overlay Fondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	382.017	-	-82.700	-	-54.712	244.605
Module Rente	390.832	28.900	-100.810	-	-62.560	256.362
Module Inflatie	160.979	1.900	-61.300	-	1.825	103.404
Overlay Fondsen	129.418	283.953	-185.997	-	-127.629	99.745
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	53	-	53
Liquide middelen	36	-	-	-	-	36
Vastrentende waarden	-	109.328	-	-	-26.909	82.419
Overige beleggingen	3.282	92.750	-95.300	-	-1	731
Totaal	1.066.564	516.831	-526.107	53	-269.986	787.355

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	382.987	64.500	-124.050	1.586	56.994	382.017
Module Rente	286.283	166.540	-59.550	1.301	-3.742	390.832
Module Inflatie	159.359	19.000	-52.700	1.077	34.243	160.979
Overlay Fondsen	175.500	230.811	-231.485	-	-45.408	129.418
Beleggingsdebiteuren	836	-	-	-836	-	-
Liquide middelen	3.678	-	-	-3.642	-	36
Vastrentende waarden	-	123.562	-146.755	-	23.193	-
Overige beleggingen	-	222.750	-219.450	-	-18	3.282
Totaal	1.008.643	827.163	-833.990	-514	65.262	1.066.564

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	167.706	76.765	-	134	244.605
Module Rente	-	-	255.806	-	556	256.362
Module Inflatie	44.948	-	29.942	-	28.514	103.404
Overlay Fondsen	-	-	-	99.745	-	99.745
Liquide middelen	-	-	-	-	36	36
Vastrentende waarden	-	-	82.419	-	-	82.419
Overige beleggingen	-	-	-	-	731	731
Debiteuren	-	-	53	-	-	53
Stand per 31 december 2022	44.948	167.706	444.985	99.745	29.971	787.355

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	276.324	104.078	-	1.615	382.017
Module Rente	-	-	389.944	-	888	390.832
Module Inflatie	74.047	-	43.679	-	43.253	160.979
Overlay Fondsen	-	-	-	129.418	-	129.418
Liquide middelen	-	-	-	-	36	36
Overige beleggingen	-	-	-	-	3.282	3.282
Stand per 31 december 2021	74.047	276.324	537.701	129.418	49.074	1.066.564

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules rendement, inflatie en rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Participaties in beleggingsfondsen	44.948	74.047

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	167.706	276.324

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	388.519	461.814
Hypotheken	56.300	75.667
Reverse Repo's	166	220
	444.985	537.701

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	99.745	129.418

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	36	36
Commodities	28.212	41.659
Mix funds	992	4.097
Geldmarktfondsen	731	3.282
	29.971	49.074

2. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Vordering Achmea Pensioenservices	102	6
Overige vorderingen	<u>4</u>	<u>-</u>
	<u>106</u>	<u>6</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Rabobank	<u>1.107</u>	<u>997</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	246.288	344.775

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	344.775
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-98.487
Stand per 31 december 2022	246.288
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	251.346
Uit bestemming saldo van baten en lasten	93.429
Stand per 31 december 2021	344.775

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	788.446	145,4	1.067.262	147,7
Af: technische voorzieningen	542.158	100,0	722.487	100,0
Eigen vermogen	246.288	45,4	344.775	47,7
Af: vereist eigen vermogen	96.532	17,8	108.507	15,0
Vrij vermogen	149.756	27,6	236.268	32,7
Minimaal vereist eigen vermogen	21.933	4,1	29.188	4,0
Actuele dekkingsgraad		145,4		147,7
Beleidsdekkingsgraad		158,2		143,5
Reële dekkingsgraad		117,7		115,1

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	147,7	133,2
Uitkeringen	0,5	0,3
Toeslagverlening	-12,5	-4,8
Verandering van de rentetermijnstructuur	68,7	10,5
Rendement op beleggingen	-36,0	9,0
Overige oorzaken	0,1	-
Kruiseffecten	-23,1	-0,5
Dekkingsgraad per 31 december	145,4	147,7

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	542.158	722.487

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	722.487	757.968
Toeslagen	66.635	28.582
Rentetoevoeging	-9.051	-2.607
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-6.901	-5.847
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-591	-586
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.146	-249
Wijziging marktrente	-229.459	-55.254
Wijziging actuariële uitgangspunten	525	79
Overige wijzigingen	-341	401
Stand per 31 december	542.158	722.487

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	16	1.177	17	1.529
Gewezen deelnemers	1.564	394.854	1.602	538.605
Pensioentrekkenden	254	129.614	218	130.111
Schadereserve	-	1.366	-	2.411
Additionele reservering*	-	15.147	-	49.831
	1.834	542.158	1.837	722.487

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering per 31 december 2022 bedraagt € 15.147. Deze bestaat geheel uit de voorziening uitvoeringskosten. (2021: De additionele reservering betrof de verleende toeslag per 1 januari 2022 (€ 28.419), de voorziening niet opgevraagde pensioenen (€ 7) en de voorziening uitvoeringskosten (€ 21.405).

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2022	2021
Stand per 1 januari	21.405	20.688
Dotatie: beleggingsrendement	-5.667	1.303
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-591	-586
Stand per 31 december	15.147	21.405

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Met ingang van 1 januari 2018 is Kring RBS inactief. Tot 1 januari 2018 vond pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling opgenomen:

Pensioenrichtleeftijd: 68

Vervroegen en uitstellen: Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd

Variatie in de uitkeringen (hoog-laag): Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering

Uitruilen: Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa

Deeltijdpensioen: 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd

Toeslagverlening

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring RBS een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring RBS, naar het oordeel van het bestuur, tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI), over de periode 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor. Per 1 januari 2022 is de toeslagmaatstaf van CPI naar CPI-afgeleid veranderd. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en kan voor deelnemers een opslag op de premie worden betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring RBS en de eventuele opslag op de premie gefinancierd.

Het bestuur beslist daarnaast, indien en voor zover voldaan wordt aan de in artikel 137 lid 2 onder c PW gestelde voorwaarden en aan de fiscale wet- en regelgeving, jaarlijks per 1 januari of en in hoeverre een in het verleden niet verleende toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting van pensioenaanspraken en/of pensioenrechten gecompenseerd kan worden (zogenoemde inhaaltoeslag).

De toeslagruimte wordt als volgt bepaald. Het bestuur streeft, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging, ernaar de voorwaardelijke toeslag te verlenen. Hiertoe beoordeelt het bestuur jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

a) de financiële positie van de Kring RBS en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én

b) de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring RBS.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het bestuur de onderstaande leidraad. Het bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

i. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;

ii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS boven de 110% is dan wordt er (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover deze in de toekomst te realiseren is;

iii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS hoger is dan de dekkingsgraad berekend conform de toeslagregel (TBI grens, zijnde de dekkingsgraad waarboven volledige toeslag kan plaatsvinden), kan een volledige toeslag worden verleend.

Inhaaltoeslagen kunnen worden verleend als dit wettelijk is toegestaan.

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen 14,53% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € -66.635.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitontvangen herverzekeringsrentes AO	36	44
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	-	150
Uitkeringen	5	10
Nog te betalen kosten	81	101
	<u>122</u>	<u>305</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In die situatie kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	542.158	722.487
Buffers:		
S1 Renterisico	30.795	7.113
S2 Risico zakelijke waarden	57.978	75.435
S3 Valutarisico	17.050	22.051
S4 Grondstoffenrisico	8.383	10.907
S5 Kredietrisico	25.707	36.124
S6 Verzekeringstechnisch risico	16.792	22.470
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	12.356	16.061
Diversificatie effect	-72.529	-81.654
Totaal S (vereiste buffers)	96.532	108.507
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	638.690	830.994
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	788.446	1.067.262
Saldo	149.756	236.268

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	444.985	7,7	537.701	6,0
Totale beleggingen (na derivaten)	787.355	14,0	1.066.564	11,2
Technische voorzieningen	542.158	20,8	722.488	23,4

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

In Kring RBS vindt de invulling van de renteafdekking initieel plaats middels Overlay Fondsen, waarmee beter aangesloten kan worden bij de behoefte van Kring RBS om haar verplichtingen op marktwaarde af te dekken. Daarbij wordt een rente-afdeckingsstrategie gevolgd waarbij de renteafdekking dynamisch wordt bijgestuurd binnen een interval van 65% tot 80%. Vanaf 1 juli 2017 worden de verplichtingen niet langer afgedekt met een discretionaire portefeuille maar met een gepoolde oplossing bestaande uit bucketfondsen.

Als leidraad voor de te hanteren dynamische rente afdekking wordt de volgende rentestaffel gevolgd:

30-jaars swaprente	Afdeckingspercentage (marktrente)
<1,5%	65%
1,5%-2,0%	65%-70%
2,0%-2,5%	70%-75%
2,5%-3,0%	75%-80%
>3,0%	80% (herijking risico-houding)

Een aanpassing van de renteafdekking is geen automatisme. Op ieder moment wordt de rentestand beoordeeld in relatie met de dekkingsgraad op marktwaarde en de ontwikkelingen op financiële markten. De gepresenteerde staffel is hierbij een leidraad in zowel stijgende als in dalende rentemarkten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022	31-12-2021
Resterende looptijd < 1 jaar	27.799	34.268
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	123.508	156.476
Resterende looptijd > 5 jaar	293.678	346.957
	<u>444.985</u>	<u>537.701</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	44.948	100,0	74.047	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	32.619	72,6	34.466	46,6
Noord Amerika	8.956	19,9	30.058	40,6
Azië Pacific	2.742	6,1	7.544	10,2
Australië en Nieuw-Zeeland	569	1,3	1.793	2,3
Emerging markets	61	0,1	186	0,3
Global	1	-	-	-
	44.948	100,0	74.047	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	20.639	12,3	31.158	11,3
Energie	5.907	3,5	3.232	1,1
Industrie	13.239	7,9	35.958	13,0
Technologie	39.400	23,5	74.501	27,0
Gezondheidszorg	26.687	15,9	35.261	12,8
Telecommunicatie	10.206	6,1	20.426	7,4
Basismaterialen	8.074	4,8	12.952	4,7
Handel	31.509	18,8	43.523	15,8
Nutsbedrijven	1.664	1,0	1.226	0,4
Diversen	10.381	6,2	16.393	5,9
Beleggingsinstelling	-	-	1.694	0,6
	167.706	100,0	276.324	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	29.536	17,6	58.165	21,1
Noord Amerika	96.337	57,4	158.709	57,4
Azië Pacific	9.442	5,6	17.196	6,2
Australië en Nieuw-Zeeland	2.306	1,4	5.534	2,0
Emerging Markets	31.155	18,6	36.720	13,3
Global	-1.070	-0,6	-	-
	167.706	100,0	276.324	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	545.812	131.736	677.548	915.477
Amerikaanse Dollar	140.503	-107.396	33.107	48.004
Britse Pond	5.028	-5.123	-95	735
Japanse Yen	6.825	-7.045	-220	2.375
Hong Kong Dollar	10.061	-1.280	8.781	12.302
Canadese Dollar	8.316	-3.728	4.588	4.422
Deense Kroon	2.625	-	2.625	4.510
Australische Dollar	3.212	-2.523	689	1.707
Zwitserse Frank	4.085	-2.845	1.240	2.133
Zweedse Kroon	293	-1.070	-777	5.152
Noorse Kroon	1.313	-	1.313	-
Singapore Dollar	548	-726	-178	31
Overige	58.734	-	58.734	69.716
	<u>787.355</u>	<u>-</u>	<u>787.355</u>	<u>1.066.564</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	17.619	4,0	27.711	5,2
Buitenlandse overheidsinstellingen	280.734	63,1	294.189	54,7
Financiële instellingen	98.261	22,1	139.159	25,9
Handel	11.677	2,6	20.695	3,9
Basismaterialen	2.158	0,5	3.424	0,6
Industrie	7.630	1,5	9.966	1,8
Olie en gas	3.445	0,8	8.274	1,5
Nutsbedrijven	5.294	1,2	5.035	0,9
Technologie	2.073	0,5	2.840	0,5
Gezondheidszorg	4.679	1,1	5.733	1,1
Telecommunicatie	3.123	0,7	6.256	1,2
Andere instellingen	8.292	1,9	14.419	2,7
	444.985	100,0	537.701	100,0
	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	389.924	87,6	465.143	86,5
Opkomende markten	55.061	12,4	72.558	13,5
	444.985	100,0	537.701	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	206.490	46,4	161.044	30,0
AA	95.099	21,4	163.570	30,4
A	34.377	7,7	53.658	10,0
BBB	55.745	12,5	83.896	15,6
BB	25.441	5,7	30.351	5,6
B	9.539	2,1	18.491	3,4
< B	5.548	1,3	7.798	1,5
Geen rating	12.746	2,9	18.893	3,5
	<u>444.985</u>	<u>100,0</u>	<u>537.701</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 543.886 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 145,0% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2022	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Module Rendement	-	-54.712	-	-54.712
Module Rente	-	-62.560	-	-62.560
Module Inflatie	-	1.825	-	1.825
Overlay fondsen	-	-127.628	-	-127.628
Overige beleggingen	-2	-1	-	-3
Kosten vermogensbeheer	-	-	-776	-776
Vastrentende waarden	38	-26.909	-	-26.871
	<u>36</u>	<u>-269.985</u>	<u>-776</u>	<u>-270.725</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				549
				<u>-270.176</u>

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

2021	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Module Rendement	-	56.994	-	56.994
Module Rente	-	-3.742	-	-3.742
Module Inflatie	-	34.243	-	34.243
Overlay fondsen	-	-45.409	-	-45.409
Overige beleggingen	-5	-18	-	-23
Kosten vermogensbeheer	-	-	-615	-615
Vastrentende waarden	39	23.193	-	23.232
	<u>34</u>	<u>65.261</u>	<u>-615</u>	<u>64.680</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-111
				<u>64.569</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 2.119 (2021: € 2.335). De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 1.255 (2021: € 1.937).

8. Overige baten

	2022	2021
Overige baten	1	-

9. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	6.167	5.147
Partnerpensioen	675	659
Wezenpensioen	30	40
	6.872	5.846

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	104	100
Administratiekosten	92	102
Governance kosten	278	306
Kosten belanghebbenden orgaan en pensioenbureau	89	67
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	11
	591	586

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 23) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 5).

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Toeslagen	66.635	28.582
Rentetoevoeging	-9.051	-2.607
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-6.901	-5.847
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-591	-586
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.146	-249
Wijziging marktrente	-229.459	-55.254
Wijziging actuariële uitgangspunten	525	79
Overige wijzigingen	-341	401
	-180.329	-35.481

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen 14,53% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is derhalve € -66.635.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022. Dit heeft een resultaat van € 9.051 negatief tot gevolg gehad.

De mutatie van de technische voorziening inzake de rentetoevoeging wordt daarnaast beïnvloed door de benodigde interest toevoeging aan de voorziening toekomstige uitvoeringskosten. Dit heeft een resultaat van € 5.667 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719.

De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 116. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 641. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-560	345
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-7	9
Resultaat op mutaties	226	47
	<u>-341</u>	<u>401</u>

Het resultaat op sterfte is op te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) (€ 980; 2021: € 13 negatief) en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) (€ 420 negatief; 2021: 332 negatief). Het resultaat op sterft wordt grotendeels veroorzaakt doordat de vrijval van de technische voorziening door overlijden groter is dan de technische voorziening die nodig is voor toekenning van nabestaandenpensioen.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzicht van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Uitgaande waardeoverdrachten individueel	1.210	235
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-1.146	-249
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgedragen pensioenverplichting	-64	14

13. Herverzekeringen

	2022	2021
Ontvangen verzekerde rentes wegens arbeidsongeschiktheid	-48	-54

14. Overige lasten

	2022	2021
Overige lasten	14	-
Bankrente handelsbanken	2	8
	16	8

32. Kring Bavaria

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	209.502	280.974
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.317	1.173
Overige activa	(3)	640	19
		<u>211.459</u>	<u>282.166</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Algemene reserve		19.641	-4.960
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	191.536	286.988
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	282	138
		<u>211.459</u>	<u>282.166</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		110,3	98,3
Beleidsdekkingsgraad		105,1	94,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	-	-18
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-66.487	3.884
Overige baten	(9)	-	80
		<u>-66.487</u>	<u>3.946</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	4.051	3.794
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	294	280
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		-	-22
Toeslagverlening		-	31
Rentetoevoeging		-3.097	-1.544
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-4.060	-3.801
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten		-294	-280
Wijziging door overdracht van rechten		-312	-99
Wijziging marktrente		-88.532	-21.657
Wijziging actuariële uitgangspunten		255	218
Overige wijzigingen		588	-63
		<u>-95.452</u>	<u>-27.217</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	318	109
Herverzekeringen	(14)	-299	503
Overige lasten	(15)	-	5
		<u>-91.088</u>	<u>-22.526</u>
Saldo van baten en lasten		<u>24.601</u>	<u>26.472</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>24.601</u>	<u>26.472</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	-	-29
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	-590	43
Betaalde pensioenuitkeringen	-4.051	-3.793
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	818	492
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-	-139
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-540	-267
Overige baten en lasten	-	75
	<u>-4.363</u>	<u>-3.618</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	74.459	61.410
Betaald inzake aankopen beleggingen	-69.123	-58.853
Ontvangen/betaalde directe beleggingsopbrengsten	-1	-2
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	5	517
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-356	-290
	<u>4.984</u>	<u>2.782</u>
Mutatie liquide middelen	<u>621</u>	<u>-836</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	19	855
Mutatie liquide middelen	621	-836
Liquide middelen per 31 december	<u>640</u>	<u>19</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Deelnemers

Actieve deelnemers zijn met ingang van 2021 overgegaan naar Kring DC. In Kring Bavaria worden met ingang van 2021 geen premiebijdragen geïnd.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 84. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 312. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 27. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,4 % van de technische voorziening op 31 december 2020, dit is gelijk aan de kostenvoorziening zoals opgenomen in de technische voorziening op 31 december 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Bavaria zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Actieve deelnemers zijn met ingang van 2021 overgegaan naar Kring DC. In Kring Bavaria worden met ingang van 2021 geen premiebijdragen geïnd.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,4% van de technische voorziening op 31 december 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Wijziging door pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2021 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,4% van de technische voorziening op 31 december 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules, Overlay Fondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	80.409	-	-1.000	-	-12.051	67.358
Module Rente	136.502	2.460	-21.660	-	-21.837	95.465
Module Inflatie	30.160	-	-	-	-466	29.694
Overlay Fondsen	32.488	66.662	-51.443	-	-31.740	15.967
Beleggingsdebiteuren	22	-	-	-	-	22
Liquide middelen	70	-	-	-5	-	65
Aandelen	181	1	-31	-	-8	143
Overige beleggingen	578	-	-310	-	-3	265
Vastgoed	564	-	-15	-	-26	523
Totaal	280.974	69.123	-74.459	-5	-66.131	209.502

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rendement	83.273	-	-16.000	345	12.791	80.409
Module Rente	121.034	19.450	-3.000	705	-1.687	136.502
Module Inflatie	28.688	-	-5.250	194	6.528	30.160
Overlay Fondsen	43.683	39.400	-37.077	-	-13.518	32.488
Beleggingsdebiteuren	379	-	-	-357	-	22
Liquide middelen	1.474	-	-	-1.404	-	70
Aandelen	162	3	-32	-	48	181
Overige beleggingen	566	-	-33	-	45	578
Vastgoed	613	-	-18	-	-31	564
Totaal	279.872	58.853	-61.410	-517	4.176	280.974

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën. Conform 2022 is in het verloopoverzicht van 2021 de regel Vastgoed gesplitst in Aandelen, Vastgoed en Overige beleggingen.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	46.182	21.139	-	37	67.358
Module Rente	-	-	95.258	-	207	95.465
Module Inflatie	12.908	-	8.598	-	8.188	29.694
Overlay Fondsen	-	-	-	15.967	-	15.967
Vastgoed	523	-	-	-	-	523
Beleggingsdebiteuren	-	22	-	-	-	22
Liquide middelen	-	-	-	-	65	65
Aandelen	-	143	-	-	-	143
Overige beleggingen	-	-	-	-	265	265
Stand per 31 december 2022	13.431	46.347	124.995	15.967	8.762	209.502

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	58.162	21.907	-	340	80.409
Module Rente	-	-	136.192	-	310	136.502
Module Inflatie	13.873	-	8.183	-	8.104	30.160
Overlay Fondsen	-	-	-	32.487	-	32.487
Vastgoed	564	-	-	-	-	564
Beleggingsdebiteuren	-	22	-	-	-	22
Liquide middelen	-	-	-	-	70	70
Aandelen	-	181	-	-	-	181
Overige beleggingen	-	-	-	-	579	579
Stand per 31 december 2021	14.437	58.365	166.282	32.487	9.403	280.974

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Rechtstreeks en via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	13.431	14.437

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	46.182	58.162
Venture capital (private equity)	143	181
Beleggingsdebiteuren	22	22
	46.347	58.365

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	103.968	139.778
Hypotheke	20.965	26.427
Reverse repo's	62	77
	124.995	166.282

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Commodities	8.102	7.805
Infrastructuur	264	579
Mix funds	331	949
Liquide middelen	65	70
	<u>8.762</u>	<u>9.403</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	-	444
Rekening courant Kring DC	199	-
Te vorderen claims arbeidsongeschiktheid	643	729
Overige vorderingen	2	-
Waardeoverdracht	473	-
	<u>1.317</u>	<u>1.173</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rabobank	<u>640</u>	<u>19</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Eigen vermogen

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	-4.960
Uit bestemming saldo van baten en lasten	24.601
Stand per 31 december 2022	19.641
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	-31.432
Uit bestemming saldo van baten en lasten	26.472
Stand per 31 december 2021	-4.960

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	211.177	110,3	282.029	98,3
Af: technische voorzieningen	191.536	100,0	286.988	100,0
Eigen vermogen	19.641	10,3	-4.959	-1,7
Af: vereist eigen vermogen	32.851	17,2	37.237	13,0
Vrij vermogen	-13.210	-6,9	-42.196	-14,7
Minimaal vereist eigen vermogen	7.747	4,0	11.800	4,1
Actuele dekkingsgraad		110,3		98,3
Beleidsdekkingsgraad		105,1		94,8
Reële dekkingsgraad		79,3		76,3

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	98,3	90,0
Uitkeringen	-	-0,1
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	43,9	6,7
Rendement op beleggingen	-22,3	1,7
Overige oorzaken	-0,2	-0,2
Kruis effecten	-9,4	0,2
Dekkingsgraad per 31 december	110,3	98,3

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad. Deze actualisatie van het herstelplan is goedgekeurd.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	191.536	286.988

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	286.988	314.205
Pensioenopbouw	-	-22
Toeslagverlening	-	31
Rentetoevoeging	-3.097	-1.544
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-4.060	-3.801
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	-294	-280
Wijziging door overdracht van rechten	-312	-99
Wijziging marktrente	-88.532	-21.657
Wijziging actuariële uitgangspunten	255	218
Overige wijzigingen	588	-63
Stand per 31 december	191.536	286.988

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	42	2.590	37	1.940
Gewezen deelnemers	1.704	129.408	1.757	209.868
Pensioentrekkenden	386	52.464	354	65.306
Schadereserve	-	1.945	-	2.268
IBNR	-	-	-	444
Vaste voorziening voor kosten/Voorziening voor nog te verwerken mutaties	-	5.129	-	7.153
Voorziening voor niet opgevraagde pensioenen	-	-	-	9
	2.132	191.536	2.148	286.988

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2022	2021
Stand per 1 januari	7.153	7.346
Dotatie: beleggingsrendement	-1.730	87
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-294	-280
Stand per 31 december	5.129	7.153

Deze voorziening per 31 december 2022 is gelijk aan de vast voorziening voor kosten (€ 5.110) en de voorziening niet opgevraagde pensioenen (€ 19).

Toeslagverlening

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring Bavaria een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring Bavaria, naar het oordeel van het Bestuur, tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is de stijging van de Consumentenprijsindex voor alle huishoudens (afgeleid), over de periode 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor.

Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring Bavaria gefinancierd.

Het Bestuur beslist daarnaast, indien en voor zover voldaan wordt aan de in artikel 137 lid 2 onder c PW gestelde voorwaarden en aan de fiscale wet- en regelgeving, jaarlijks per 1 januari of en in hoeverre een in het verleden niet verleende toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting van pensioenaanspraken en/of pensioenrechten gecompenseerd kan worden (zogenoemde inhaaltoeslag).

De toeslagruimte wordt als volgt bepaald. Het Bestuur streeft, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging, ernaar de voorwaardelijke toeslag te verlenen. Hiertoe beoordeelt het Bestuur jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het Bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van de Kring Bavaria en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én;
- b) de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober van de Kring Bavaria.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het Bestuur onderstaande leidraad. Het Bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria boven de 110% is dan wordt er (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover deze in de toekomst te realiseren is;
- iii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria hoger is dan de dekkingsgraad berekend conform de toeslagregel (TBI-grens, zijnde de dekkingsgraad waarboven volledige toeslag kan plaatsvinden), kan een volledige toeslag worden verleend.

Inhaaltoeslagen kunnen worden verleend als dit wettelijk is toegestaan.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Waardeoverdrachten	214	13
Crediteuren	-	61
Te verrekenen herverzekeringspremies	-	10
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	22	13
Nog te betalen kosten	46	41
	<u>282</u>	<u>138</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	191.536	286.988
Buffers:		
S1 Renterisico	15.030	4.712
S2 Risico zakelijke waarden	15.466	22.368
S3 Valutarisico	4.569	6.579
S4 Grondstoffenrisico	1.904	2.723
S5 Kredietrisico	9.645	15.181
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.859	8.864
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	3.336	4.818
Diversificatie effect	-22.958	-28.008
Totaal S (vereiste buffers)	32.851	37.237
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	224.387	324.225
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	211.177	282.029
Tekort	-13.210	-42.196

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	124.995	5,2	166.282	6,3
Totaal beleggingen (na derivaten)	209.502	8,9	280.974	11,3
Technische voorzieningen	191.536	19,8	286.988	22,5

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	8.866	7,1	10.117	6,1
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	42.330	33,9	46.275	27,8
Resterende looptijd > 5 jaar	73.799	59,0	109.890	66,1
	124.995	100,0	166.282	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Europa	9.891	73,6	7.021	48,6
Noord-Amerika	2.572	19,2	5.632	39,1
Azië-Pacific	787	5,9	1.413	9,8
Australazië	164	1,2	336	2,3
Emerging markets	17	0,1	35	0,2
	<u>13.431</u>	<u>100,0</u>	<u>14.437</u>	<u>100,0</u>

Specificatie aandelen naar sector:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	5.683	12,3	6.558	11,2
Energie	1.627	3,5	680	1,2
Industrie	3.645	7,9	7.569	13,0
Technologie	10.850	23,3	15.681	26,8
Gezondheidszorg	7.349	15,9	7.422	12,7
Telecommunicatie	2.811	6,1	4.299	7,4
Basismaterialen	2.223	4,8	2.726	4,7
Handel	8.677	18,7	9.161	15,7
Nutsbedrijven	458	1,0	258	0,4
Diversen	3.002	6,5	3.654	6,3
Beleggingsinstelling	-	-	357	0,6
	<u>46.325</u>	<u>100,0</u>	<u>58.365</u>	<u>100,0</u>

Specificatie aandelen naar regio:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Europa	7.982	17,2	12.264	21,0
Noord-Amerika	26.529	57,3	33.406	57,3
Global	-	-	181	0,3
Azië-Pacific	2.600	5,6	3.620	6,2
Australazië	635	1,4	1.165	2,0
Emerging Markets	8.579	18,5	7.729	13,2
	<u>46.325</u>	<u>100,0</u>	<u>58.365</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	142.548	36.607	179.155	249.270
Amerikaanse Dollar	38.921	-29.649	9.272	10.111
Britse Pond	1.625	-1.635	-10	89
Japanse Yen	1.898	-1.953	-55	479
Hong Kong Dollar	2.779	-358	2.421	2.574
Canadese Dollar	2.295	-1.030	1.265	920
Australische Dollar	891	-699	192	352
Zwitserse Frank	1.131	-785	346	449
Maleise Ringgit	-	3	3	-
Zweedse Kroon	90	-297	-207	1.083
Singapore Dollar	157	-204	-47	-5
Deense Kroon	725	-	725	949
Noorse Kroon	361	-	361	-
Overige	16.081	-	16.081	14.703
	<u>209.502</u>	<u>-</u>	<u>209.502</u>	<u>280.974</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	6.561	5,3	9.652	5,8
Buitenlandse overheidsinstellingen	66.484	53,3	86.837	52,2
Financiële instellingen	36.415	29,1	47.874	28,8
Handel	3.688	3,0	5.934	3,6
Basismaterialen	672	0,5	864	0,5
Industrie	2.406	1,9	2.672	1,6
Olie en gas	1.098	0,9	2.246	1,4
Nutsbedrijven	1.925	1,5	1.659	1,0
Technologie	651	0,5	738	0,4
Gezondheidszorg	1.550	1,2	1.616	1,0
Telecommunicatie	1.017	0,8	1.861	1,1
Andere instellingen	2.528	2,0	4.329	2,6
	124.995	100,0	166.282	100,0
	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

Mature markets	109.439	87,5	150.072	90,2
Emerging markets	15.556	12,5	16.210	9,8
	124.995	100,0	166.282	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	56.970	45,6	51.710	31,2
AA	21.854	17,5	53.834	32,4
A	11.915	9,5	16.992	10,2
BBB	18.653	14,9	25.478	15,3
BB	7.262	5,8	6.880	4,1
B	2.626	2,1	3.892	2,3
< B	1.528	1,2	1.641	1,0
Geen rating	4.187	3,4	5.855	3,5
	124.995	100,0	166.282	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023.

De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR).

Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 192.228 bedragen.

De actuele dekkinggraad zou dan 109,9% bedragen.

Invoeren Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028.

De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen	-	11
Overige premies	-	-29
	-	-18

Vanaf 1 januari 2021 is Kring Bavaria premievrij. In 2021 bedroeg de ontvangen premie € 18 negatief, welke betrekking had op terug werkende kracht mutaties over 2020.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-12.052	-	-12.052
Module Rente	-	-21.837	-	-21.837
Module inflatie	-	-465	-	-465
Overlay Fondsen	-	-31.739	-	-31.739
Vastgoed	-	-25	-	-25
Overige beleggingen	-1	-5	-355	-361
Aandelen	-	-8	-	-8
	-1	-66.131	-355	-66.487
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	12.791	-	12.791
Module Rente	-	-1.687	-	-1.687
Module inflatie	-	6.528	-	6.528
Overlay Fondsen	-	-13.519	-	-13.519
Vastgoed	-	-31	-	-31
Overige beleggingen	-2	47	-290	-245
Aandelen	-	47	-	47
	-2	4.176	-290	3.884

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 571 (2021: € 619).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 230 (2021: € 297).

9. Overige baten

	2022	2021
Overige baten	-	80

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	3.258	2.994
Partnerpensioen	732	725
Wezenpensioen	56	61
Afkopen	5	14
	4.051	3.794

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	84	89
Administratiekosten	24	28
Governance kosten	100	111
Kosten belanghebbenden orgaan	34	13
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	11
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	24	28
	294	280

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 22) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 6).

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	-	-22
Toeslagverlening	-	31
Rentetoevoeging	-3.097	-1.544
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-4.060	-3.801
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	-294	-280
Wijziging door overdracht van rechten	-312	-99
Wijziging marktrente	-88.532	-21.657
Wijziging actuariële uitgangspunten	255	218
Overige wijzigingen	588	-63
	<u>-95.452</u>	<u>-27.217</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van € 3.097 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging door pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging door overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 84.

De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 312.

In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 27.

De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-41	337
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	604	-564
Resultaat op mutaties	25	164
	<u>588</u>	<u>-63</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 749 negatief (2021: € 79 negatief) en een positief resultaat op langlevens van € 790 (2021: € 258 negatief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan afname van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-2	-30
Uitgaande waardeoverdrachten	320	139
	<u>318</u>	<u>109</u>

	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	2	29
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-314	-128
	<u>-312</u>	<u>-99</u>

	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-	1
- overgedragen pensioenverplichting	-6	-11
	<u>-6</u>	<u>-10</u>

14. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremie overlijden	9	10
Herverzekeringspremie arbeidsongeschiktheid	-	7
Totaal premies	<u>9</u>	<u>17</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling nabestaandenpensioen	304	-10
Uitkeringen van herverzekerd arbeidsongeschiktheidspensioen	-1.056	129
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	444	367
	<u>-299</u>	<u>503</u>

15. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente handelsbanken	-	5

33. Kring Sligro Food Group

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	430.648	590.983
Vorderingen en overlopende activa	(2)	6.317	7.410
Overige activa	(3)	1.688	1.236
		<u>438.653</u>	<u>599.629</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	84.923	86.276
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	351.761	511.237
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.969	2.116
		<u>438.653</u>	<u>599.629</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	123,5	115,9
Beleidsdekkingsgraad	119,2	112,4

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	19.998	19.636
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-176.248	3.210
Overige baten		1	1
		<u>-156.249</u>	<u>22.847</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	3.881	3.523
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	882	848
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		25.504	27.011
Toeslagen		3.371	1.272
Rentetoevoeging		-2.594	-2.928
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-3.926	-3.549
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		454	493
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-365	-1.212
Wijziging marktrente		-183.235	-39.227
Wijziging actuariële uitgangspunten		551	621
Overige wijzigingen		764	2.796
		<u>-159.476</u>	<u>-14.723</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	370	1.460
Herverzekeringen	(13)	-597	-1.896
Overige lasten	(14)	44	54
		<u>-154.896</u>	<u>-10.734</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-1.353</u></u>	<u><u>33.581</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	1.691	35.704
Premiedepot	-3.044	-2.123
	<u>-1.353</u>	<u>33.581</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	20.008	19.602
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	2.532	2.281
Betaalde pensioenuitkeringen	-3.881	-3.524
Betaalde herverzekeringen	1.928	-613
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-2.921	-3.648
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.257	-673
Overige baten en lasten	-43	-53
	16.366	13.372
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	458.538	195.510
Betaald inzake aankopen beleggingen	-474.270	-208.723
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	305	-1
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-14	-46
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-473	-528
	-15.914	-13.788
Mutatie liquide middelen	452	-416
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	1.236	1.652
Mutatie liquide middelen	452	-416
Liquide middelen per 31 december	1.688	1.236

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanssen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 90. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 369. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 272. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en is via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Sligro Food Group zijn hieronder opgenomen.

Reserves

Premiedepot

Binnen Kring Sligro Food Group vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitvoeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. Dit betekent dat de feitelijke premie vaststaat en dat jaarlijks getoetst moet worden of de feitelijke premie, eventueel aangevuld vanuit het premiedepot, toereikend is om de reglementaire pensioenopbouw voor het daarop volgende jaar te kunnen financieren. Zo niet, dan dient de reglementaire opbouw voor het daaropvolgende jaar verlaagd te worden zodanig dat de premie wel toereikend is. Zo is er ieder jaar een toereikende premie. Een eventuele verlaging van het opbouwpercentage wordt niet beschouwd als een wijziging van het Pensioenreglement als bedoeld in artikel 19 ("Pensioenreglement").

Conform de uitvoeringsovereenkomst wordt jaarlijks getoetst of de premie naar verwachting voldoet aan de wettelijke eis van een ten minste gedempte kostendeckende premie op basis van verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW.

Maandelijks wordt vastgesteld wat het verschil is tussen de feitelijke CDC premie van 25,5% van de pensioengrondslagen van actieve deelnemers (peildatum 1 januari boekjaar) en de berekende actuariële premie inclusief alle opslagen. Indien dit verschil positief is, wordt dit verschil aan het premiedepot toegevoegd. Bij een negatief verschil wordt het verschil aan het premiedepot onttrokken. Daarnaast vinden toevoegingen en onttrekkingen plaats als gevolg van beleggingsrendement over de middelen die in het premiedepot zitten. Het premiedepot kent een minimum van nul.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%.

Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen van alle deelnemers met 0,99% te verhogen per 1 januari 2023. Het resultaat op toeslagen is € -3.371.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	-	249.500	-	-	-24.135	225.365
Module Rente	217.757	6.700	-48.050	-	-33.778	142.629
Overlay fondsen	115.393	197.970	-148.101	-	-103.478	61.784
Aandelen fondsen	255.923	-	-241.237	-	-14.686	-
Overige fondsen	1.655	20.100	-21.150	-	-4	601
Beleggingsdebiteuren	200	-	-	-	-	200
Liquide middelen	55	-	-	14	-	69
Totaal	590.983	474.270	-458.538	14	-176.081	430.648

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rente	166.979	58.210	-5.770	1.129	-2.791	217.757
Overlay fondsen	140.462	128.613	-111.005	-	-42.677	115.393
Aandelen fondsen	262.908	2.300	-58.500	-	49.215	255.923
Overige fondsen	2.298	19.600	-20.235	-	-8	1.655
Beleggingsdebiteuren	687	-	-	-487	-	200
Liquide middelen	651	-	-	-596	-	55
Totaal	573.985	208.723	-195.510	46	3.739	590.983

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	154.515	70.727	-	123	225.365
Module Rente	-	142.320	-	309	142.629
Overlay fondsen	-	-	61.784	-	61.784
Overige fondsen	-	-	-	601	601
Beleggingsdebiteuren	200	-	-	-	200
Liquide middelen	-	-	-	69	69
Stand per 31 december 2022	154.715	213.047	61.784	1.102	430.648

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	217.279	-	478	217.757
Overlay fondsen	-	-	115.393	-	115.393
Aandelen fondsen	255.923	-	-	-	255.923
Overige fondsen	-	-	-	1.655	1.655
Beleggingsdebiteuren	200	-	-	-	200
Liquide middelen	-	-	-	55	55
Stand per 31 december 2021	256.123	217.279	115.393	2.188	590.983

Onder derivaten zijn de overlay fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de overlay fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools, waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de module rente en overlay fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	154.515	255.923
Beleggingsdebiteuren	200	200
	<u>154.715</u>	<u>256.123</u>

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	181.632	174.995
Hypotheken	31.323	42.162
Reverse Repo's	92	122
	<u>213.047</u>	<u>217.279</u>

Derivaten

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	<u>61.784</u>	<u>115.393</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Mix fondsen	432	478
Geldmarktfondsen	601	1.655
Liquide middelen	69	55
	<u>1.102</u>	<u>2.188</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedebiteuren	1.693	1.656
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	2.014	1.872
Rekening courant Centraal Beheer APF	38	11
Rekening courant Kring equensWorldline	140	-
Te vorderen claims herverzekeraar OVL	251	761
Te vorderen claims herverzekeraar AO	2.175	3.110
Overige vorderingen	6	-
	<u>6.317</u>	<u>7.410</u>

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rabobank	<u>1.688</u>	<u>1.236</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedepot	2.096	5.140
Algemene reserve	82.827	81.136
	<u>84.923</u>	<u>86.276</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2022	5.140	81.136	86.276
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-3.044	1.691	-1.353
Stand per 31 december 2022	<u>2.096</u>	<u>82.827</u>	<u>84.923</u>

	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	7.263	45.432	52.695
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-2.123	35.704	33.581
Stand per 31 december 2021	<u>5.140</u>	<u>81.136</u>	<u>86.276</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	

Solvabiliteit

Pensioenvermogen (exclusief Premiedepot)	434.588	123,5	592.373	115,9
Af: technische voorzieningen	351.761	100,0	511.237	100,0
Eigen vermogen (exclusief Premiedepot)	82.827	23,5	81.136	15,9
Af: vereist eigen vermogen	69.688	19,8	84.603	16,6
Vrij vermogen	13.139	3,7	-3.467	-0,7
Minimaal vereist eigen vermogen	15.194	4,3	22.465	4,4
Actuele dekkingsgraad		123,5		115,9
Beleidsdekkingsgraad		119,2		112,4
Reële dekkingsgraad		88,3		90,0

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- premiedepot -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	115,9	108,6
Premie	-2,0	-2,0
Uitkeringen	0,1	0,1
Toeslagverlening	-0,8	-0,3
Verandering van de rentetermijnstructuur	64,7	8,8
Rendement op beleggingen	-34,1	1,2
Overige oorzaken en kruiseffecten	-20,3	-0,5
Dekkingsgraad per 31 december	123,5	115,9

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

Herstelplan

Hoewel de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad hoeft er geen herstelplan in 2023 ingediend te worden. Op basis van de financiële positie per eind 2022 waarbij de actuele dekkingsgraad boven het niveau van het vereiste eigen vermogen ligt is er geen actualisatie van het herstelplan meer benodigd. In 2023 is dan ook geen nieuw herstelplan ingediend.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	351.761	511.237

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	511.237	525.960
Pensioenopbouw	25.504	27.011
Toeslagen	3.371	1.272
Rentetoevoeging	-2.594	-2.928
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.926	-3.549
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	454	493
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-365	-1.212
Wijziging marktrente	-183.235	-39.227
Wijziging actuariële uitgangspunten	551	621
Overige wijzigingen	764	2.796
Stand per 31 december	351.761	511.237

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	4.232	171.027	4.184	265.723
Gewezen deelnemers	6.659	118.478	6.782	170.103
Pensioentrekkenden	987	54.538	909	64.565
Schadereserve	-	5.663	-	8.941
IBNR	-	2.015	-	1.872
Niet opgevraagd pensioen	-	40	-	33
	11.878	351.761	11.875	511.237

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve beschikbare premieregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. De basis voor de pensioenopbouw is de premie. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan kan het tekort eventueel uit het premiedepot onttrokken worden. Het opbouwpercentage van het ouderdompensioen in 2022 bedraagt 1,41% van de pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf de leeftijd van 21 jaar. Jaarlijks bepaalt het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds beslist jaarlijks of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Sligro Food Group. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Sligro Food Group, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de deelnemers is maximaal de algemene loonontwikkeling in het voorgaande kalenderjaar op grond van de cao voor Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden is maximaal de consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen. De toeslagverlening aan gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden kan nooit meer bedragen dan de toeslagverlening aan de deelnemers. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement van Kring Sligro Food Group gefinancierd.

Elk jaar stelt het bestuur vast welke dekkingsgraad vereist is voor volledige toeslagverlening (TBI) op basis van de verwachte prijs- en looninflatie. Dit is de indexatiedekkingsgraad. De indexatiedekkingsgraad die geldt voor de toeslagverlening over 2022 is 138,6%. Er vindt geen toeslagverlening plaats bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Dit leidt tot de volgende toeslagstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%: geen toeslag;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan de indexatiedekkingsgraad: gedeeltelijke toeslag voor zover deze in de toekomst te realiseren is;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de indexatiedekkingsgraad: volledige toeslag.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedroeg 119,2% waardoor een toeslag van 0,99% aan deelnemers en aan gewezen deelnemers verleend is per 1 januari 2023.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitgefactureerde premies	1.670	1.623
Te verrekenen herverzekeringspremie's	1	1
Waardeoverdrachten	183	202
Uitkeringen	1	1
Te betalen kosten	59	77
Crediteuren	28	212
Overige schulden	27	-
	<u>1.969</u>	<u>2.116</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	351.761	511.237
Buffers:		
S1 Renterisico	22.144	5.623
S2 Risico zakelijke waarden	41.433	58.577
S3 Valutarisico	14.179	20.107
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	18.803	27.475
S6 Verzekeringstechnisch risico	11.564	17.607
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	10.716	15.135
Diversificatie effect	-49.151	-59.921
Totaal S (vereiste buffers)	69.688	84.603
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	421.449	595.840
Pensioenvermogen (totaal activa - premiedepot - schulden)	434.588	592.373
Saldo	13.139	-3.467

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	213.047	4,4	217.279	5,5
Totaal beleggingen (na derivaten)	430.648	13,2	590.983	15,1
Technische voorzieningen	351.761	23,6	511.237	26,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	20.849	9,8	11.673	5,4
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	73.998	34,7	54.859	25,3
Resterende looptijd > 5 jaar	118.200	55,5	150.747	69,3
	<u>213.047</u>	<u>100,0</u>	<u>217.279</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	19.015	12,3	35.486	13,9
Energie	5.442	3,4	7.777	2,9
Industrie	12.198	7,9	22.238	8,7
Technologie	36.301	23,5	63.064	24,6
Gezondheidszorg	24.587	15,9	31.687	12,4
Telecommunicatie	9.404	6,1	22.648	8,8
Basismaterialen	7.439	4,8	10.625	4,2
Handel	29.031	18,8	48.096	18,8
Nutsbedrijven	1.533	1,0	4.627	1,8
Diversen	9.765	6,3	9.875	3,9
	154.715	100,0	256.123	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	27.213	17,6	40.137	15,7
Noord Amerika	88.760	57,3	171.645	67,0
Azië-Pacific	8.699	5,6	19.482	7,6
Australazië	2.125	1,4	4.490	1,8
Emerging markets	28.704	18,6	19.243	7,5
Wereldwijd	-786	-0,5	1.126	0,4
	154.715	100,0	256.123	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	220.445	111.277	331.722	571.349
Hong Kong Dollar	8.594	-730	7.864	5.784
Amerikaanse Dollar	121.217	-93.066	28.151	-3.491
Taiwanese Dollar	-	-	-	3.491
Zuid-Koreaanse Won	-	-	-	2.836
Braziliaanse Real	-	-	-	873
Indiase Roepie	-	-	-	2.400
Zweedse Kroon	-	-	-	-57
Chinese Yuan	-	-	-	1.091
Japanse Yen	4.838	-5.464	-626	741
Deense Kroon	2.419	-	2.419	429
Zwitserse Frank	3.628	-2.516	1.112	223
Britse Pond	4.092	-4.359	-267	1.047
Australische Dollar	2.419	-1.967	452	408
Canadese Dollar	7.257	-3.175	4.082	-303
Overige	55.739	-	55.739	4.162
	430.648	-	430.648	590.983

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	9.803	4,6	15.333	7,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	111.886	52,3	104.081	47,8
Financiële instellingen	55.327	26,0	74.614	34,3
Handel	8.980	4,2	6.334	2,9
Basismaterialen	1.697	0,8	574	0,3
Industrie	5.883	2,8	2.305	1,1
Olie en gas	2.614	1,2	2.025	0,9
Nutsbedrijven	3.119	1,5	2.407	1,1
Technologie	1.608	0,8	564	0,3
Gezondheidszorg	3.327	1,6	1.641	0,8
Telecommunicatie	2.288	1,1	2.185	1,0
Andere instellingen	6.515	3,1	5.216	2,4
	<u>213.047</u>	<u>100,0</u>	<u>217.279</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	163.797	76,9	213.513	98,3
Emerging markets	49.250	23,1	3.766	1,7
	<u>213.047</u>	<u>100,0</u>	<u>217.279</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	77.550	36,4	73.962	34,0
AA	28.733	13,5	79.518	36,6
A	22.464	10,5	22.879	10,5
BBB	38.937	18,3	31.397	14,5
BB	22.475	10,6	1.973	0,9
B	8.789	4,1	-	-
< B	5.111	2,4	-	-
Geen rating	8.988	4,2	7.550	3,5
	<u>213.047</u>	<u>100,0</u>	<u>217.279</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is verzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is verzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'mutatieoverzicht technische voorzieningen, toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 88,3%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden. De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 354.143 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 122,7% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen werkgevers	19.998	19.636

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendekkende premie	31.907	34.059
Gedempte kostendekkende premie	21.704	21.704
Feitelijke premie	19.998	19.636

De kostendekkende premie is gebaseerd op de markttrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2021 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op verwacht rendement. De feitelijke premie bestaat uit de premiebijdragen werkgevers van € 19.998. Deze premie is lager dan de gedempte kostendekkende premie. Het verschil is voor € 1.749 onttrokken aan het premiedepot en € 43 is vanuit de premie gedoteerd aan het weerstandsvermogen. De feitelijke premie bedraagt dus € 21.704 en is hiermee gelijk aan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	26.705	28.285
Opslag voor uitvoeringskosten	796	768
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	4.406	5.006
	31.907	34.059

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	12.067	11.807
Opslag voor uitvoeringskosten	796	768
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.991	2.090
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	6.850	7.039
	21.704	21.704

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	17.298	17.086
Risicokoopsom overlijden	661	703
Risicokoopsom premievrijstelling	958	1.057
Opslag voor uitvoeringskosten en weerstandsvermogen	839	811
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.991	2.090
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-1.749	-2.111
	<u>19.998</u>	<u>19.636</u>

Het bedrag beschikbaar voor vorming algemene middelen is in 2022 negatief en betreft een onttrekking aan het premiedepot (bestemmingsreserve).

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-24.134	-	-24.134
Module Rente	-	-33.778	-	-33.778
Overlay fondsen	-	-103.478	-	-103.478
Aandelen fondsen	-	-14.686	-24	-14.710
Overige beleggingen	-50	-4	-449	-503
	<u>-50</u>	<u>-176.080</u>	<u>-473</u>	<u>-176.603</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				355
				<u>-176.248</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	-2.791	-	-2.791
Module Rente	-	-	-	-
Overlay fondsen	-	-42.677	-	-42.677
Aandelen fondsen	-	49.215	-24	49.191
Overige beleggingen	-5	-8	-504	-517
	<u>-5</u>	<u>3.739</u>	<u>-528</u>	<u>3.206</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				4
				<u>3.210</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 1.048 (2021: € 744).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 1.267 (2021: € 534).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 0 (2021: € 0).

9. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	3.026	2.744
Partnerpensioen	682	627
Wezenpensioen	31	24
Afkopen	142	128
	<u>3.881</u>	<u>3.523</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	660	628
Governance kosten	154	171
Kosten bestuursbureau	-	2
Bestuurskosten	29	34
Bijdrage wettelijke wijzigingen	37	11
Contributies en bijdragen	2	2
	<u>882</u>	<u>848</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 23) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 14).

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	25.504	27.011
Toeslagen	3.371	1.272
Rentetoevoeging	-2.594	-2.928
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.926	-3.549
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	454	493
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-365	-1.212
Wijziging marktrente	-183.235	-39.227
Wijziging actuariële uitgangspunten	551	621
Overige wijzigingen	764	2.796
	<u>-159.476</u>	<u>-14.723</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Het bestuur heeft in het boekjaar besloten per 1 januari 2023 een toeslag van 0,99% aan alle deelnemers toe te kennen.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022. Dit heeft een resultaat van € 2.594 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 start jan 2023 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 90. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 369. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 272.

De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-98	108
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.408	2.678
Resultaat op mutaties	45	10
Resultaat op overige technische grondslagen	-591	-
	<u>764</u>	<u>2.796</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € -587, een positief resultaat op langlevens van € 685 en een positief resultaat op ontvangen uitkeringen van de herverzekeraar € 1.622.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-1.045	-23
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	-1.506	-2.165
Uitgaande waardeoverdrachten	1.622	753
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	1.299	2.895
	<u>370</u>	<u>1.460</u>

	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	2.387	2.072
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-2.752	-3.284
	<u>-365</u>	<u>-1.212</u>

	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	164	116
- overgedragen pensioenverplichting	-169	-364
	<u>-5</u>	<u>-248</u>

13. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies overlijden	661	770
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	958	1.057
Totaal premies	<u>1.619</u>	<u>1.827</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-451	-2.577
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-1.622	-510
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-143	-636
	<u>-597</u>	<u>-1.896</u>

14. Overige lasten

	2022	2021
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	43	43
Bankrente handelsbanken	1	11
	<u>44</u>	<u>54</u>

34. Kring Chemours

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	286.513	395.308
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.713	1.623
Overige activa	(3)	893	1.977
		<u>289.119</u>	<u>398.908</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	65.905	109.131
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	222.352	288.685
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	862	1.092
		<u>289.119</u>	<u>398.908</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	128,7	136,8
Beleidsdekkingsgraad	137,5	134,7

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	5.369	8.125
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-112.171	8.320
Overige baten	(9)	517	155
		<u>-106.285</u>	<u>16.600</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	2.199	1.801
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	335	330
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		8.712	9.550
Toeslagen		21.494	7.101
Rentetoevoeging		-1.439	-1.630
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-2.152	-1.642
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		141	170
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		124	61
Wijziging marktrente		-94.223	-22.920
Wijziging actuariële uitgangspunten		721	266
Overige wijzigingen		289	-184
		<u>-66.333</u>	<u>-9.228</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-130	-57
Herverzekeringen	(14)	846	-
Overige lasten	(15)	24	22
		<u>-63.059</u>	<u>-7.132</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-43.226</u></u>	<u><u>23.732</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	-42.434	23.535
Mutatie toeslagendepot	-792	197
	<u><u>-43.226</u></u>	<u><u>23.732</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	4.775	9.758
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	130	57
Betaalde pensioenuitkeringen	-2.199	-1.783
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-423	-820
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	90	-148
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-569	-63
Overige baten en lasten	466	133
	2.270	7.134
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	142.449	87.748
Betaald inzake aankopen beleggingen	-145.993	-93.628
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	277	87
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	183	425
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-270	-299
	-3.354	-5.667
Mutatie liquide middelen	-1.084	1.467
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	1.977	510
Mutatie liquide middelen	-1.084	1.467
Liquide middelen per 31 december	893	1.977

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. Dit leidt tot een afname van de technische voorziening van € 39. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening met € 236. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 328. De hiervoor benoemde impact van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3% (in 2021: 2,2%). Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring Chemours zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Toeslagendepot

Kring Chemours houdt een toeslagendepot aan voor de financiering van deze aanvullende toeslag. Het toeslagendepot is op 1 januari 2016 door Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland ingesteld in verband met de overgang van een eindloonregeling naar een middelloonregeling per 1 januari 2016. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3% (in 2021: 2,2%). Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

IBNR

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Aangezien het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is verzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 10,75%. Dit heeft een resultaat op toeslagen van €21.494 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	207.655	-	-17.650	-	-29.677	160.328
Module Rente	125.598	13.640	-29.990	-	-21.366	87.882
Overlay fondsen	61.646	132.353	-94.809	-	-61.097	38.093
Liquide middelen	409	-	-	-199	-	210
Totaal	395.308	145.993	-142.449	-199	-112.140	286.513

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2021

Module Rendement	204.444	-	-30.700	798	33.113	207.655
Module Rente	98.778	29.100	-1.420	717	-1.576	125.599
Overlay fondsen	75.643	64.528	-55.628	-	-22.897	61.646
Beleggingsdebiteuren	289	-	-	-289	-	-
Liquide middelen	2.130	-	-	-1.722	-	408
Totaal	381.284	93.628	-87.748	-496	8.640	395.308

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	109.924	50.316	-	88	160.328
Module Rente	-	87.692	-	190	87.882
Overlay fondsen	-	-	38.093	-	38.093
Liquide middelen	-	-	-	210	210
Stand per 31 december 2022	109.924	138.008	38.093	488	286.513

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

Module Rendement	150.202	56.574	-	878	207.654
Module Rente	-	125.313	-	286	125.599
Overlay fondsen	-	-	61.646	-	61.646
Liquide middelen	-	-	-	409	409
Stand per 31 december 2021	150.202	181.887	61.646	1.573	395.308

Onder derivaten zijn de overlay fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de overlay fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin. De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools, waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de module rendement en overlay fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	109.924	150.202

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarde beleggingsfondsen	118.651	157.570
Hypotheke	19.300	24.317
(Reverse) Repo's	57	-
	<u>138.008</u>	<u>181.887</u>

Derivaten

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	<u>38.093</u>	<u>61.646</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Mix funds	278	1.163
Liquide middelen	210	409
	<u>488</u>	<u>1.572</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedebiteuren	833	247
Nog te factureren premies	23	-
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	373	381
Rekening courant met Bedrijfsomgeving CB Apf	12	-
Te vorderen claims herverzekeraar inzake Arbeidsongeschiktheid	89	505
Overige vorderingen	383	490
	<u>1.713</u>	<u>1.623</u>

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Rabobank	<u>893</u>	<u>1.977</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Toeslagdepot	2.170	2.962
Algemene reserve	63.735	106.169
	<u>65.905</u>	<u>109.131</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Toeslagdepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2022	2.962	106.169	109.131
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-792	-42.434	-43.226
Stand per 31 december 2022	<u>2.170</u>	<u>63.735</u>	<u>65.905</u>
Stand per 1 januari 2021	2.765	82.634	85.399
Uit bestemming saldo van baten en lasten	197	23.535	23.732
Stand per 31 december 2021	<u>2.962</u>	<u>106.169</u>	<u>109.131</u>

Verloop Toeslagdepot

	2022	2021
Stand per 1 januari	2.962	2.765
Aanpassing stand per 1 januari 2022 met beleggingsrendement 2021	64	-
Aanpassing stand per 1 januari 2020	-	197
Dotatie: beleggingsrendement 2022	-856	-
Stand per 31 december	<u>2.170</u>	<u>2.962</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen (exclusief toeslagendepot)	286.087	128,7	394.854	136,8
Af: technische voorzieningen	222.352	100,0	288.685	100,0
Eigen vermogen	63.735	28,7	106.169	36,8
Af: vereist eigen vermogen	42.353	19,0	50.886	17,6
Vrij vermogen	21.382	9,7	55.283	19,2
Minimaal vereist eigen vermogen	9.060	4,1	11.786	4,1

Actuele dekkingsgraad	128,7	136,8
Beleidsdekkingsgraad	137,5	134,7
Reële dekkingsgraad	103,6	108,3

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- toeslagdepot -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De vereiste dekkingsgraad is 19,1% en de minimaal vereiste dekkingsgraad is vastgesteld op 4,1%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad bevindt de kring zich in een situatie van een marge op de reservepositie.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022 %	2021 %
Dekkingsgraad per 1 januari	136,8	127,7
Premie	-2,4	-1,5
Uitkeringen	0,3	0,1
Toeslagverlening	-9,5	-3,0
Verandering van de rentetermijnstructuur	66,3	10,6
Rendement op beleggingen	-38,4	3,5
Overige oorzaken en kruiseffecten	-24,4	-0,6
Dekkingsgraad per 31 december	128,7	136,8

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	222.352	288.685
	<u>222.352</u>	<u>288.685</u>

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	288.685	297.913
Pensioenopbouw	8.712	9.550
Toeslagen	21.494	7.101
Rentetoevoeging	-1.439	-1.630
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.152	-1.642
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	141	170
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	124	61
Wijziging marktrente	-94.223	-22.920
Wijziging actuariële uitgangspunten	721	266
Overige wijzigingen	289	-184
Stand per 31 december	<u>222.352</u>	<u>288.685</u>

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	334	168.469	357	239.517
Gewezen deelnemers	33	18.709	25	16.327
Pensioentrekkenden	40	34.178	25	31.429
Schadereserve	-	623	-	1.031
IBNR	-	373	-	381
	<u>407</u>	<u>222.352</u>	<u>407</u>	<u>288.685</u>

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Binnen kring Chemours vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen in 2021 bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks bepaalt het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen kring Chemours een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) Deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van kring Chemours, naar het oordeel van het bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 75% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van kring Chemours gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 10,75% . Dit heeft een resultaat op toeslagen van €21.494 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitgefactureerde premies	822	819
Rekening courant Centraal Beheer APF	-	5
Nog te betalen kosten	38	195
Overige schulden	2	73
	<u>862</u>	<u>1.092</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	222.352	288.685
Buffers:		
S1 Renterisico	7.716	1.173
S2 Risico zakelijke waarden	28.286	36.286
S3 Valutarisico	9.679	12.348
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	11.946	16.542
S6 Verzekeringstechnisch risico	7.617	10.368
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	7.316	9.376
Diversificatie effect	-30.207	-35.207
Totaal S (vereiste buffers)	42.353	50.886
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	264.705	339.571
Pensioenvermogen (totaal activa - toeslagendepot - schulden)	286.087	394.854
Saldo	21.382	55.283

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	138.008	4,4	181.887	5,5
Totaal beleggingen	286.513	11,4	395.308	12,8
Technische voorzieningen	222.352	18,9	288.685	21,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	14.163	10,3	13.886	7,6
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	48.161	34,9	55.571	30,6
Resterende looptijd > 5 jaar	75.684	54,8	112.430	61,8
	138.008	100,0	181.887	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

Specificatie aandelen naar sector:

Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)

Energie

Industrie

Technologie

Gezondheidszorg

Telecommunicatie

Basismaterialen

Handel

Nutsbedrijven

Diversen

Beleggingsinstelling

31-12-2022		31-12-2021	
In %		In %	
13.528	12,3	16.936	11,3
3.872	3,5	1.757	1,1
8.678	7,9	19.546	13,0
25.825	23,5	40.497	27,0
17.492	15,9	19.167	12,8
6.690	6,1	11.103	7,4
5.292	4,8	7.040	4,7
20.653	18,8	23.658	15,8
1.090	1,0	666	0,4
6.804	6,2	8.911	5,9
-	-	921	0,6
109.924	100,0	150.202	100,0

Specificatie aandelen naar regio:

Europa

Noord-Amerika

Azië-Pacific

Australazië

Emerging Markets

Global

31-12-2022		31-12-2021	
In %		In %	
19.359	17,6	31.617	21,1
63.145	57,4	86.270	57,4
6.189	5,6	9.347	6,2
1.512	1,4	3.008	2,0
20.421	18,6	19.960	13,3
-702	-0,6	-	-
109.924	100,0	150.202	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	137.268	79.164	216.432	318.813
Amerikaanse Dollar	86.235	-66.208	20.027	22.369
Britse Pond	2.911	-3.101	-190	-41
Japanse Yen	3.442	-3.887	-445	818
Zwitserse Frank	2.581	-1.790	791	1.077
Australische Dollar	1.721	-1.399	322	743
Canadese Dollar	5.163	-2.259	2.904	2.155
Deense Kroon	1.721	-	1.721	2.452
Hong Kong Dollar	6.114	-520	5.594	6.335
Zweedse Kroon	-	-	-	2.691
Noorse kronen	860	-	860	-
Overige	38.497	-	38.497	37.896
	<u>286.513</u>	<u>-</u>	<u>286.513</u>	<u>395.308</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities). Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	6.040	4,4	8.948	4,9
Buitenlandse overheidsinstellingen	73.304	53,1	94.750	52,1
Financiële instellingen	34.249	24,8	45.888	25,2
Handel	6.130	4,4	8.723	4,8
Basismaterialen	1.165	0,8	1.632	0,9
Industrie	4.019	2,9	4.498	2,5
Olie en gas	1.778	1,3	3.690	2,0
Nutsbedrijven	1.963	1,4	1.777	1,0
Technologie	1.100	0,8	1.319	0,7
Gezondheidszorg	2.224	1,6	2.462	1,4
Telecommunicatie	1.542	1,1	2.529	1,4
Andere instellingen	4.494	3,3	5.671	3,1
	138.008	100,0	181.887	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	103.186	74,8	143.949	79,1
Emerging markets	34.822	25,2	37.938	20,9
	138.008	100,0	181.887	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	47.806	34,6	43.764	24,1
AA	17.907	13,0	47.825	26,3
A	14.644	10,6	20.043	11,0
BBB	25.897	18,8	33.083	18,2
BB	15.849	11,5	15.711	8,6
B	6.253	4,5	10.051	5,5
CCC	3.162	2,3	4.006	2,2
CC	314	0,2	92	0,1
C	50	-	8	-
D	110	0,1	132	0,1
Geen rating	6.016	4,4	7.172	3,9
	<u>138.008</u>	<u>100,0</u>	<u>181.887</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'mutatieoverzicht technische voorzieningen, toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement).

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De TV ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR).

Als de TV ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de TV €222.831 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 128,4% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen pensioenregeling	5.369	8.039
Overige premies	-	86
	<u>5.369</u>	<u>8.125</u>

De overige premies betreft correctie bij enkele deelnemers van pensioengevend salaris en daarmee samenhangende premie voor voorgaande jaren.

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	11.055	11.929
Gedempte kostendeekkende premie	7.950	7.754
Feitelijke premie	5.369	8.125

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2021 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte kostendeekkende premie vastgesteld op verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2022 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.156	10.043
Opslag voor uitvoeringskosten	288	139
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.611	1.747
	<u>11.055</u>	<u>11.929</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	4.904	4.842
Opslag voor uitvoeringskosten	288	139
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	863	843
Voorwaardelijke onderdelen	1.895	1.930
	<u>7.950</u>	<u>7.754</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	6.542	6.506
Risicokoopsom overlijden	138	141
Risicokoopsom premievrijstelling	119	125
Opslag voor uitvoeringskosten	288	139
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	863	843
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-2.581	371
	<u>5.369</u>	<u>8.125</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	5	-	-	5
Module rente	-	-21.366	-	-21.366
Overlay fondsen	-	-61.096	-	-61.096
Overige beleggingen	-2	-29.677	-	-29.679
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-270	-270
	<u>3</u>	<u>-112.139</u>	<u>-270</u>	<u>-112.406</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				235
				<u>-112.171</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module rendement	-	33.112	-	33.112
Module rente	-	-1.576	-	-1.576
Overlay fondsen	-	-22.897	-	-22.897
Overige beleggingen	-4	-	-	-4
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-299	-299
	<u>-4</u>	<u>8.639</u>	<u>-299</u>	<u>8.336</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-16
				<u>8.320</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €XXX (in 2021: €945).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €XXX (in 2021: €578).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €0.

9. Overige baten

	2022	2021
Beleggingskosten	517	145
Weerstandsvermogen 2020	-	10
	<u>517</u>	<u>155</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	2.123	1.751
Partnerpensioen	76	50
	<u>2.199</u>	<u>1.801</u>

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	140	131
Administratiekosten	33	38
Governance kosten	103	115
Uitvoeringskosten	33	35
Bijdrage wettelijke wijzigingen	26	11
	<u>335</u>	<u>330</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 22) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 4). De eindafrekening van de wettelijke kosten 2021 is tevens in de premiebijdragen van 2022 verwerkt.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	8.712	9.550
Toeslagen	21.494	7.101
Rentetoevoeging	-1.439	-1.630
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.152	-1.642
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	141	170
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	124	61
Wijziging marktrente	-94.223	-22.920
Wijziging actuariële uitgangspunten	721	266
Overige wijzigingen	289	-184
	<u>-66.333</u>	<u>-9.228</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 10,75%. Dit heeft een resultaat van €21.494 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022. Dit heeft een resultaat van €1.439 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. Dit leidt tot een afname van de technische voorziening van € 39. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening met € 236. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 328.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	356	-330
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-75	139
Resultaat op mutaties	8	7
	<u>289</u>	<u>-184</u>

Her sterfteresultaat van -€356 is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) van -€339 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring) van -€17.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg van toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	<u>-130</u>	<u>-57</u>
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	<u>124</u>	<u>61</u>
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	<u>6</u>	<u>-4</u>

14. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies overlijden	250	280
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	173	201
Totaal premies	423	481
Uitkeringen van herverzekerd wao hiaatuitkering	416	-505
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-	-93
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	7	117
Totaal uitkeringen	423	-481
	846	-

15. Overige lasten

	2022	2021
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	16	16
Bankrente handelsbanken	3	6
Overig	5	-
	24	22

35. Kring equensWorldline

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	623.664	845.052
Vorderingen en overlopende activa	(2)	3.022	1.385
Overige activa	(3)	767	4.845
		<u>627.453</u>	<u>851.282</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	67.027	123.469
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	559.306	722.927
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.120	4.886
		<u>627.453</u>	<u>851.282</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		112,0	117,1
Beleidsdekkingsgraad		118,7	113,9

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	9.511	8.905
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(8)	-215.519	-16.154
		<u>-206.008</u>	<u>-7.249</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	13.523	12.145
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	533	496
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		8.087	8.200
Toeslagen		68.863	1.207
Rentetoevoeging		-3.597	-4.193
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-13.529	-12.112
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		-134	-99
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-336	35
Wijziging marktrente		-223.292	-55.543
Wijziging actuariële uitgangspunten		1.003	435
Overige wijzigingen		<u>-686</u>	<u>68</u>
		-163.621	-62.002
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	273	2
Herverzekeringen	(13)	-291	604
Overige lasten	(14)	17	29
		<u>-149.566</u>	<u>-48.726</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-56.442</u></u>	<u><u>41.477</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u><u>-56.442</u></u>	<u><u>41.477</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	4.965	12.789
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	-294	128
Betaalde pensioenuitkeringen	-13.523	-12.145
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-553	27
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-	-123
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-526	-961
Overige baten en lasten	-4	-29
	<u>-9.935</u>	<u>-314</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	439.803	1.368.898
Betaald inzake aankopen beleggingen	-433.773	-1.375.593
Betaalde/ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-5	-847
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-24	11.864
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-144	-806
	<u>5.857</u>	<u>3.516</u>
Mutatie liquide middelen	<u>-4.078</u>	<u>3.202</u>

De vergelijkende cijfers van het kasstroomoverzicht zijn aangepast door de mutatie van de cash collateral van € 223.347, welke was gepresenteerd onder "Mutatie overige schulden en overlopende passiva". Deze wordt nu gepresenteerd onder "Ontvangen inzake verkopen beleggingen".

Samenstelling geldmiddelen

	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	4.845	1.643
Mutatie liquide middelen	-4.078	3.202
Liquide middelen per 31 december	<u>767</u>	<u>4.845</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 230. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 748. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 485. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in hoofdstuk 23 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring equensWorldline zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,4%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 aanvullend te verhogen met 0,70% voor actieve deelnemers en 3,05% voor inactieve deelnemers. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 16.794 negatief. Daarnaast heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 4,00% voor actieve deelnemers en 12,64% voor inactieve deelnemers. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 52.069 negatief. Op totaal niveau heeft de toeslagverlening in 2022 daarmee een resultaat van € 68.863 negatief tot gevolg gehad.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,4% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,4% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	-	163.000	-2.000	-	-15.927	145.073
Module Rente	430.510	30.430	-49.710	-	-74.618	336.612
Module Inflatie	99.676	-	-28.100	-	651	72.227
Overlay Fondsen	126.138	230.543	-173.307	-	-114.765	68.609
Beleggingsdebiteuren	541	-	-541	-	-	-
Aandelen	136.208	-	-128.408	-	-7.800	-
Vastrentende waarden	51.461	-	-48.538	-	-2.923	-
Overige beleggingen	518	9.800	-9.199	24	-	1.143
Totaal	845.052	433.773	-439.803	24	-215.382	623.664

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2021
Module Rente	-	434.000	-1.900	-	-1.590	430.510
Module Inflatie	-	85.500	-	-	14.176	99.676
Overlay Fondsen	-	323.830	-199.195	-	1.503	126.138
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	541	-	541
Vastgoed beleggingen	31.212	16	-34.467	-	3.239	-
Aandelen	219.753	-	-111.450	-	27.905	136.208
Vastrentende waarden	129.327	84.206	-161.224	-1.037	189	51.461
Derivaten	230.023	92.202	-251.680	-11.310	-59.235	-
Overige beleggingen	477.755	355.839	-832.329	-58	-689	518
Totaal	1.088.070	1.375.593	-1.592.245	-11.864	-14.502	845.052

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	99.465	45.529	-	79	145.073
Module Rente	-	-	335.882	-	730	336.612
Module Inflatie	31.396	-	20.914	-	19.917	72.227
Overlay Fondsen	-	-	-	68.609	-	68.609
Overige beleggingen	-	-	-	-	1.143	1.143
Stand per 31 december 2022	31.396	99.465	402.325	68.609	21.869	623.664

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	-	429.566	-	944	430.510
Module Inflatie	45.849	-	27.045	-	26.782	99.676
Overlay Fondsen	-	-	-	126.138	-	126.138
Beleggingsdebiteuren	-	-	541	-	-	541
Aandelen	-	136.208	-	-	-	136.208
Vastrentende waarden	-	-	51.461	-	-	51.461
Overige beleggingen	-	-	-	-	518	518
Stand per 31 december 2021	45.849	136.208	508.613	126.138	28.244	845.052

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	31.396	45.849

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	99.465	136.208

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Beleggingsdebiteuren	-	541
Hypotheken	73.924	83.355
Vastrentende Waarden beleggingsfondsen	328.183	424.475
Reverse repo's	218	242
	402.325	508.613

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Geldmarktfondsen	1.100	500
Liquide middelen	41	16
Commodities (grondstoffen, edele metalen)	19.707	25.797
Mix funds	1.021	1.931
	21.869	28.244

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Premiedebiteuren	760	-
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	407	451
Rekening courant Kring Algemeen Pensioenfonds	36	13
Te vorderen claims herverzekeraar arbeidsongeschiktheid	839	803
transporteren	2.042	1.267

	31-12-2022	31-12-2021
Transport	2.042	1.267
Te vorderen claims herverzekeraar overlijden	849	-
Overige vorderingen	131	118
	<u>3.022</u>	<u>1.385</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rabobank	<u>767</u>	<u>4.845</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	67.027	123.469

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	123.469
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-56.442
Stand per 31 december 2022	67.027
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2021	81.992
Uit bestemming saldo van baten en lasten	41.477
Stand per 31 december 2021	123.469

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	626.333	112,0	846.396	117,1
Af: technische voorzieningen	559.306	100,0	722.927	100,0
Eigen vermogen	67.027	12,0	123.469	17,1
Af: vereist eigen vermogen	67.844	12,2	76.400	10,6
Vrij vermogen	-817	-0,2	47.069	6,5
Minimaal vereist eigen vermogen	22.673	4,1	29.367	4,1
Actuele dekkingsgraad		112,0		117,1
Beleidsdekkingsgraad		118,7		113,9
Reële dekkingsgraad		89,9		92,0

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	117,1	110,4
Premie	-0,1	-0,1
Uitkeringen	0,3	0,2
Toeslagverlening	-10,2	-0,2
Verandering van de rentetermijnstructuur	52,3	8,4
Rendement op beleggingen	-29,4	-1,5
Overige oorzaken	-	-0,2
Kruisefect	-18,0	0,1
Dekkingsgraad per 31 december	112,0	117,1

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2022 is 112,0%, hetgeen een daling betekent van 5,1% punten ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2021 (117,1%).

Herstelplan

Als de beleidsdekkingsgraad van de kring onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is sprake van een reservetekort en stelt het fonds een herstelplan op. Aangezien dit niet van toepassing is, is er geen herstelplan van toepassing.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	559.306	722.927

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	722.927	784.929
Pensioenopbouw	8.087	8.200
Toeslagen	68.863	1.207
Rentetoevoeging	-3.597	-4.193
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-13.529	-12.112
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-134	-99
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-336	35
Wijziging marktrente	-223.292	-55.543
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.003	435
Overige wijzigingen	-686	68
Stand per 31 december	559.306	722.927

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	608	148.267	608	234.452
Gewezen deelnemers	1.509	198.291	1.512	269.664
Pensioentrekkenden	839	211.116	796	217.473
Schadereserve	-	1.468	-	1.992
IBNR	-	407	-	451
Extra comptabele correctie voor niet-uitruilbaar partnerpensioen	-	-535	-	-1.206
TV voor onvindbare deelnemers	-	50	-	18
TV voor lopende PVI dekkingen en TV voor mutaties na mutatiestop	-	242	-	83
	2.956	559.306	2.916	722.927

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Binnen kring equensWorldline vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. De opbouw van het pensioen vindt plaats op basis van het premieplafond over de pensioengrondslag. Op basis van het premieplafond stelt het bestuur jaarlijks het opbouwpercentage voor het volgende kalenderjaar vast.

Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2022 opgenomen:

- Pensioenrichtleeftijd; de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
- Pensioengrondslag (PG); de Pensioengevend salaris - franchise.
- Franchise; € 15.859,00 (2022).
- Ouderdomspensioen; het opbouwpercentage in 2022 bedraagt 1,030% van de PG.
- Partnerpensioen (op opbouwbasis); het opbouwpercentage in 2022 bedraagt 0,721% van de PG.
- Wezenpensioen (op opbouwbasis); het opbouwpercentage in 2022 bedraagt 0,144% van de PG.
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid; op basis van een 6-klassen systeem.
- Vervroegen en uitstellen; het ouderdomspensioen kan eerder ingaan op iedere leeftijd. Bij ingang van het ouderdomspensioen meer dan 5 jaar voor de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd dient de (gewezen) deelnemer te stoppen met werken en dit aan het pensioenfonds te verklaren. Bij ingang van het ouderdomspensioen maximaal 5 jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd, mag de (gewezen) deelnemer doorwerken. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan uiterlijk 5 jaar na de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd
- Variatie in de uitkeringen (hoog-laag); gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering.
- Uitrusten; uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa.
- Deeltijdpensioen; het ouderdomspensioen kan gedeeltelijk eerder ingaan op iedere leeftijd. Bij ingang van het ouderdomspensioen meer dan 5 jaar voor de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd dient de (gewezen) deelnemer in gelijke mate te stoppen met werken en dit aan het pensioenfonds te verklaren. Bij gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen maximaal 5 jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd, mag de (gewezen) deelnemer doorwerken. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan uiterlijk 5 jaar na de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd. Voor een deel met pensioen is mogelijk in stappen van 10% of een veelvoud daarvan.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 aanvullend te verhogen met 0,70% voor actieve deelnemers en 3,05% voor inactieve deelnemers. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 16.794 negatief. Daarnaast heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 4,00% voor actieve deelnemers en 12,64% voor inactieve deelnemers. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 52.069 negatief. Op totaal niveau heeft de toeslagverlening in 2022 daarmee een resultaat van € 68.863 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitontvangen herverzekeringsuitkeringen	55	58
Vooruitgefactureerde premies	758	728
Rekening courant Kring Evenwicht	140	-
Waardeoverdracht	4	25
Nog te betalen kosten	163	134
Nog te betalen premies	-	3.803
Overige schulden	-	138
	<u>1.120</u>	<u>4.886</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	559.306	722.927
Buffers:		
S1 Renterisico	21.479	3.722
S2 Risico zakelijke waarden	35.163	44.816
S3 Valutarisico	10.123	12.772
S4 Grondstoffenrisico	5.762	7.344
S5 Kredietrisico	24.735	35.564
S6 Verzekeringstechnisch risico	14.335	20.340
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	7.280	9.269
Diversificatie effect	-51.033	-57.427
Totaal S (vereiste buffers)	67.844	76.400
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	627.150	799.327
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	626.333	846.396
Saldo	-817	47.069

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	402.325	5,1	508.613	6,2
Totaal beleggingen (na derivaten)	623.664	11,2	845.052	13,8
Technische voorzieningen	559.306	17,5	722.926	20,2

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	25.555	6,4	30.270	6,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	135.163	33,6	138.902	27,3
Resterende looptijd > 5 jaar	241.607	60,0	339.441	66,7
	402.325	100,0	508.613	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	22.784	72,6	21.341	46,6
Noord-Amerika	6.256	19,9	18.611	40,6
Azië-Pacific	1.915	6,1	4.671	10,2
Australazië	398	1,3	1.111	2,4
Emerging Markets	42	0,1	115	0,3
Global	1	-	-	-
	31.396	100,0	45.849	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	12.241	12,3	19.914	14,6
Energie	3.503	3,5	4.536	3,3
Industrie	7.852	7,9	11.210	8,2
Technologie	23.367	23,5	33.299	24,5
Gezondheidszorg	15.828	15,9	15.564	11,4
Telecommunicatie	6.053	6,1	12.366	9,1
Basismaterialen	4.789	4,8	6.347	4,7
Handel	18.688	18,8	25.660	18,8
Nutsbedrijven	987	1,0	2.520	1,9
Diversen	6.157	6,2	4.792	3,5
	99.465	100,0	136.208	100,0
	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	

Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	17.517	17,6	18.862	13,9
Noord-Amerika	57.137	57,4	80.770	59,3
Azië-Pacific	5.600	5,6	10.608	7,8
Australazië	1.368	1,4	2.103	1,5
Emerging Markets	18.478	18,6	23.431	17,2
Global	-635	-0,6	434	0,3
	<u>99.465</u>	<u>100,0</u>	<u>136.208</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	478.897	79.146	558.043	787.522
Amerikaanse Dollar	84.272	-64.368	19.904	8.802
Britse Pond	3.044	-3.080	-36	921
Japanse Yen	4.214	-4.296	-82	1.137
Zwitserse Frank	2.438	-1.699	739	127
Australische Dollar	1.967	-1.538	429	340
Canadese Dollar	4.979	-2.241	2.738	65
Deense Kroon	1.557	-	1.557	206
Hong Kong Dollar	6.045	-811	5.234	6.954
Noorse Kroon	779	-	779	-
Zweedse Kroon	205	-652	-447	36
Singapore Dollar	383	-468	-85	-30
Overige	34.884	-	34.884	38.972
Maleise Ringgit	-	7	7	-
	623.664	-	623.664	845.052

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	23.134	5,8	30.410	6,0
Buitenlandse overheidsinstellingen	206.272	51,3	264.118	51,9
Financiële instellingen	127.720	31,5	150.134	29,5
Handel	10.434	2,6	17.183	3,4
Basismaterialen	1.854	0,5	2.330	0,5
Industrie	6.788	1,7	7.468	1,5
Olie en gas	3.148	0,8	6.315	1,2
Nutsbedrijven	6.610	1,6	5.115	1,0
Technologie	1.827	0,5	2.028	0,4
Gezondheidszorg	4.716	1,2	4.638	0,9
Telecommunicatie	3.015	0,8	5.487	1,1
Andere instellingen	6.807	1,7	13.387	2,6
	402.325	100,0	508.613	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	366.747	91,2	468.813	92,2
Emerging markets	35.578	8,8	39.800	7,8
	402.325	100,0	508.613	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	195.146	48,5	163.508	32,2
AA	72.450	18,0	169.669	33,4
A	38.556	9,6	51.395	10,1
BBB	57.567	14,3	75.593	14,9
BB	16.993	4,2	17.193	3,3
B	5.658	1,4	9.221	1,8
CCC	2.861	0,7	3.679	0,7
CC	284	0,1	85	-
C	46	-	8	-
Geen rating	12.665	3,2	18.141	3,6
D	99	-	121	-
	<u>402.325</u>	<u>100,0</u>	<u>508.613</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van CBS Prognosetafel 2022-2070 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing, houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies vanaf 1 januari 2023.

De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR).

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2022 reeds volledig gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 560.467 bedragen.

De actuele dekkingsgraad zou dan 111,8% bedragen.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028.

De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen pensioenregeling	9.511	8.905
	<u>9.511</u>	<u>8.905</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	9.868	9.951
Gedempte kostendeekkende premie	7.411	6.526
Feitelijke premie	9.511	8.905

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2021 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2022 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	8.733	8.884
Opslag voor uitvoeringskosten	209	205
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	926	862
	<u>9.868</u>	<u>9.951</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	6.512	5.762
Opslag voor uitvoeringskosten	209	205
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	690	559
	<u>7.411</u>	<u>6.526</u>

De minimaal gedempte kostendeekkende premie is vanaf 2021 niet meer van toepassing.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	5.865	5.054
Risicokoopsom overlijden	474	511
Risicokoopsom premievrijstelling	173	197
Opslag voor uitvoeringskosten	209	205
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	690	559
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	2.100	2.379
	<u>9.511</u>	<u>8.905</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	-	-74.618	-	-74.618
Module Inflatie	-	651	-	651
Derivaten en Overlay Fondsen	-	-114.765	-	-114.765
Module rendement	-	-15.928	-	-15.928
Aandelen	-	-7.801	-16	-7.817
Vastrentende waarden	-	-2.923	-	-2.923
Overige beleggingen	-5	-	-575	-580
	<u>-5</u>	<u>-215.384</u>	<u>-591</u>	<u>-215.980</u>
Mutatie rendement weerstandsvermogen				461
				<u>-215.519</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	-	-1.590	-	-1.590
Module Inflatie	-	14.176	-	14.176
Derivaten en Overlay Fondsen	-1.410	-57.734	-58	-59.202
Module rendement	-28	3.239	-	3.211
Aandelen	-	27.907	-55	27.852
Vastrentende waarden	289	189	-	478
Overige beleggingen	257	-689	-693	-1.125
	<u>-892</u>	<u>-14.502</u>	<u>-806</u>	<u>-16.200</u>
Mutatie rendement weerstandsvermogen				46
				<u>-16.154</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 1.614. (2021: € 1.293)

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 879. (2021: € 1.436)

9. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	11.808	10.567
Partnerpensioen	1.588	1.453
Wezenpensioen	59	77
Arbeidsongeschiktheid	55	45
Afkopen	13	3
	<u>13.523</u>	<u>12.145</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten verrichtingen	188	161
Administratiekosten	72	84
Governance kosten	221	226
Bestuurskosten	23	14
Bijdrage wettelijke wijzigingen	29	11
	<u>533</u>	<u>496</u>

De bijdrage wettelijke wijzigingen bestaat uit de wettelijke kosten 2022 (€ 23) en de eindafrekening van de wettelijke kosten over 2021 (€ 6).

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	8.087	8.200
Toeslagen	68.863	1.207
Rentetoevoeging	-3.597	-4.193
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-13.529	-12.112
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-134	-99
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-336	35
Wijziging marktrente	-223.292	-55.543
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.003	435
Overige wijzigingen	-686	68
	<u>-163.621</u>	<u>-62.002</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2022 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2022 aanvullend te verhogen met 0,70% voor actieve deelnemers en 3,05% voor inactieve deelnemers. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 16.794 negatief. Daarnaast heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2023 te verhogen met 4,00% voor actieve deelnemers en 12,64% voor inactieve deelnemers. Dit heeft geleid tot een resultaat van € 52.069 negatief. Op totaal niveau heeft de toeslagverlening in 2022 daarmee een resultaat van € 68.863 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022. Dit heeft een resultaat van € 3.597 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2021-2070. Deze sterftekanssen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Per 31 december 2022 is de kring overgestapt naar de CBS Bevolkingsprognose 2022-2070 en ervaringssterfte MWT0719. De wijziging van de prognosetafel heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 230. De gewijzigde ervaringssterfte heeft geleid tot een toename van de technische voorziening van € 748. In 2022 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 485. De hiervoor benoemde toename als gevolg van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorziening en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-1.229	134
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-186	-62
Resultaat op mutaties	291	-4
Resultaat op overige technische grondslagen	217	-
Resultaat overige resultaten	222	-
	<u>-685</u>	<u>68</u>

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 2.782 negatief (2021: € 896 positief) en een positief resultaat op langlevens van € 4.011 positief (2021: € 762 negatief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende collectieve waardeoverdracht	-598	-103
Inkomende waardeoverdrachten	-	-18
Uitgaande waardeoverdrachten	871	123
	<u>273</u>	<u>2</u>

	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	575	156
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-911	-121
	<u>-336</u>	<u>35</u>

	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	23	-35
- overgedragen pensioenverplichting	40	-2
	<u>63</u>	<u>-37</u>

13. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies overlijden	523	561
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	191	216
Totaal premies	<u>714</u>	<u>777</u>
Claims met betrekking tot herverzekerd ouderdomspensioen	-	-8
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaanden pensioen	-775	6
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-274	-96
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	44	-75
Totaal uitkeringen	<u>-1.005</u>	<u>-173</u>
	<u>-291</u>	<u>604</u>

14. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente handelsbanken	3	17
Dotatie weerstandsvermogen	14	12
	<u>17</u>	<u>29</u>

36. Kring HPE

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	1.598.452	1.948.729
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.300	3.940
Overige activa	(3)	2.809	2.172
		<u>1.602.561</u>	<u>1.954.841</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	243.155	409.845
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	1.222.945	1.516.757
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		134.589	16.048
Overige schulden en overlopende passiva		<u>1.872</u>	<u>12.191</u>
		136.461	28.239
		<u>1.602.561</u>	<u>1.954.841</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	119,9	127,0
Beleidsdekkingsgraad	128,0	121,2
Reële dekkingsgraad	98,7	97,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	9.461	1.173
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-426.648	9.186
Overige baten	(9)	2	18
		<u>-417.185</u>	<u>10.377</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	43.814	7.033
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	725	155
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		5.228	982
Toeslagen		156.214	1.406
Rentetoevoeging		-7.387	-1.158
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-43.981	-7.042
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-880	-141
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-2	1.552.612
Wijziging marktrente		-410.196	-30.146
Wijziging actuariële uitgangspunten		8.033	425
Vrijval in verband met kosten		90	17
Resultaat op kanssystemen		-1.205	-301
Overige wijzigingen		274	103
		<u>-293.812</u>	<u>1.516.757</u>
		-293.812	1.516.757
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-1.714	-1.922.703
Herverzekeringen	(14)	483	-713
Overige lasten	(15)	9	3
		<u>-250.495</u>	<u>-399.468</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-166.690</u>	<u>409.845</u>

	2022	2021
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-166.690</u>	<u>409.845</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

(**) Het resultaat 2021 betreft de periode 1-11-2021 tot en met 31-12-2021

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	5.886	4.747
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	3.820	506
Ontvangen collectieve waardeoverdracht voor risico fonds	-4.126	602.856
Betaalde pensioenuitkeringen	-43.743	-6.209
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-5	-
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-1.510	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-908	279
Overige baten en lasten	-27	19
	<u>-40.613</u>	<u>602.198</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	3.551.269	1.085.986
Betaald inzake aankopen beleggingen	-3.467.802	-1.691.443
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	12.852	1.244
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-54.356	4.866
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-713	-679
	<u>41.250</u>	<u>-600.026</u>
Mutatie liquide middelen	<u>637</u>	<u>2.172</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	2.172	-
Mutatie liquide middelen	637	2.172
Liquide middelen per 31 december	<u>2.809</u>	<u>2.172</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2021 zijn de aanspraken van alle deelnemers in de DB regeling van Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in 3 kringen voor de 3 werkgevers: kring HPE voor Hewlett-Packard Nederland B.V, kring HPN voor HP Nederland B.V. en kring ESN voor Enterprise Services Nederland B.V.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

De voorziening wordt gebaseerd op de door het Actuariel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022. De sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op het Aon Hewitt Longevity Model. Dit onderzoek heeft eind 2016 plaatsgevonden.

Voorziening voor toekomstige administratie- en pensioenkosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd ultimo 2022 van 2,0% naar 2,1%. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring HPE zijn hieronder opgenomen.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Overlevingstafels

Ultimo jaar is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de AG2022 prognosetafel (2021: AG2020 prognosetafel) gecorrigeerd met ervaringssterfte. De Technische Voorziening is hierdoor toegenomen met €6.956.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd ultimo 2022 van 2,0% naar 2,1%. De Technische Voorziening is hierdoor met €1.077 toegenomen. Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen bedraagt €8.033 negatief. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Toeslagen

Per 1 januari 2022 zijn de aanspraken verhoogd met een toeslag van 2,23% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt) en een toeslag van 2,32% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 11,23% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de Technische Voorziening, het resultaat op toeslagen is derhalve €152.565 negatief.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	149.882	533.968	1.107.739	993	140.099	1.932.681
Aankopen	7.079	19.000	252.213	2.835.161	354.350	3.467.803
Verkopen	-15.500	-52.000	-230.585	-2.790.634	-462.550	-3.551.269
Overige mutaties	543	-	1.007	51.905	-19	53.436
Waardemutaties	-32.894	-74.448	-226.658	-104.644	-144	-438.788
Stand per 31 december 2022	109.110	426.520	903.716	-7.219	31.736	1.463.863

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

	134.589
	1.598.452

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 november 2021	-	-	-	-	-	-
Aankopen	-	462.619	528.776	549.548	150.500	1.691.443
Verkopen	-9.000	-90.000	-432.731	-543.556	-10.700	-1.085.987
Overige mutaties	148.937	146.398	1.011.948	11.954	355	1.319.592
Waardemutaties	9.945	14.951	-254	-16.953	-56	7.633
Stand per 31 december 2021	149.882	533.968	1.107.739	993	140.099	1.932.681

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

	16.048
	1.948.729

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsregels en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare markt data, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Community funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2022				
Vastgoedbeleggingen	109.110	-	-	109.110
Aandelen	426.520	-	-	426.520
Vastrentende waarden	724.893	-	178.823	903.716
Derivaten	-	-7.219	-	-7.219
Overige beleggingen	-	-	31.736	31.736
Totaal	1.260.523	-7.219	210.559	1.463.863
	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	149.883	-	-	149.883
Aandelen	533.968	-	-	533.968
Vastrentende waarden	1.107.739	-	-	1.107.739
Derivaten	-	992	140.099	141.091
Totaal	1.791.590	992	140.099	1.932.681

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	108.567	149.883
Beleggingsdebiteuren	543	-
	109.110	149.883

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	426.520	533.968

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	460.497	653.728
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	24.110	34.973
Hypotheken	178.823	143.927
Vastrende Waarden beleggingsfondsen	237.515	273.347
Beleggingsdebiteuren	2.771	1.764
	<u>903.716</u>	<u>1.107.739</u>

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2022:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	300.526	13.629	-236
Rentederivaten	214.889	68.821	-134.353
Beleggingsdebiteuren	-	55.031	-
Beleggingscrediteuren	-	-10.112	-
		<u>127.369</u>	<u>-134.589</u>

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	350.435	729	-2.815
Rentederivaten	247.489	23.298	-13.233
Beleggingsdebiteuren	-	2.664	-
Beleggingscrediteuren	-	-9.650	-
		<u>17.041</u>	<u>-16.048</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	336	355
Geldmarktfondsen	31.400	139.744
	<u>31.736</u>	<u>140.099</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Overige vorderingen	15	3.194
Teruggave weerstandsvermogen vanuit CB Apf	920	-
Vordering op herverzekeraar IBNR	365	746
	<u>1.300</u>	<u>3.940</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Rabobank	<u>2.809</u>	<u>2.172</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	243.155	409.845

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	409.845
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-166.690
Stand per 31 december 2022	243.155
Stand per 1 november 2021	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	409.845
Stand per 31 december 2021	409.845

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	1.466.100	119,9	1.926.602	127,0
Af: technische voorzieningen	1.222.945	100,0	1.516.757	100,0
Eigen vermogen	243.155	19,9	409.845	27,0
Af: vereist eigen vermogen	220.109	18,0	247.330	16,3
Vrij vermogen	23.046	1,9	162.515	10,7
Minimaal vereist eigen vermogen	49.147	4,0	61.018	4,0
Actuele dekkingsgraad		119,9		127,0
Beleidsdekkingsgraad		128,0		121,2
Reële dekkingsgraad		98,7		97,8

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend, de beleidsdekkingsgraad (128,0%) is hoger dan de vereiste dekkingsgraad (118,0%).

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari respectievelijk 1 november	127,0	123,8
Premie	-0,1	-
Uitkeringen	0,8	0,1
Toeslagverlening	-11,6	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	47,1	2,4
Rendement op beleggingen	-27,6	0,9
Overige oorzaken en kruiseffecten	-15,7	-0,2
Dekkingsgraad per 31 december	119,9	127,0

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	1.221.458	1.515.351
Toeslag D	1.487	1.406
	1.222.945	1.516.757

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C (toeslag gefinancierd vanuit de premie) lager is dan het percentage van de prijsstijging zoals vastgesteld door het CBS. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A (toeslag op pensioenaanspraken opgebouwd tot en met 2014).

Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari respectievelijk 1 november	1.516.757	-
Pensioenopbouw	5.228	982
Toeslagen	156.214	1.406
Rentetoevoeging	-7.387	-1.158
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-43.981	-7.042
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-880	-141
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-2	1.552.612
Wijziging marktrente	-410.196	-30.146
Wijziging actuariële uitgangspunten	8.033	425
Vrijval in verband met kosten	90	17
Resultaat op kanssystemen	-1.205	-301
Overige wijzigingen	274	103
Stand per 31 december	1.222.945	1.516.757

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	230	101.653	270	152.974
Gewezen deelnemers	4.280	469.673	4.432	637.507
Pensioengerechtigden	2.877	647.421	2.740	720.698
Schadereserve	-	2.071	-	3.445
IBNR	-	640	-	727
Additionele reservering	-	1.487	-	1.406
	7.387	1.222.945	7.442	1.516.757

De Technische Voorziening is in 2021 gevormd door de collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds i.l. €1.553.162.

De additionele reservering betreft Toeslag D. Dit is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise van €14.802. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HP Enterprice een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HP Enterprice, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie.

De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening.

- Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF.
- Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II.
- Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie.
- Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Derivaten met negatieve waarde	134.589	16.048
Terug te betalen Collectieve waardeoverdracht	-	7.320
Vooruitontvangen premie	-	3.575
Belastingen en premies sociale verzekeringen	854	820
Te verrekenen herverzekeringspremies	114	33
Pensioenuitkeringen	41	7
Nog te betalen kosten	241	264
Crediteuren	10	170
Overige schulden	16	2
Uitgaande waardeoverdrachten	596	-
	<u>136.461</u>	<u>28.239</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

In 2021 betrof de Terug te betalen Collectieve Waardeoverdracht van €7.320 een schuld aan HPPF in verband met de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	1.222.945	1.516.757
Buffers:		
S1 Renterisico	50.501	11.362
S2 Risico zakelijke waarden	154.203	188.593
S3 Valutarisico	30.719	33.017
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	56.274	77.097
S6 Verzekeringstechnisch risico	27.394	34.086
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	10.499	16.172
Diversificatie effect	-109.481	-112.997
Totaal S (vereiste buffers)	220.109	247.330
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	1.443.054	1.764.087
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	1.466.100	1.926.602
Saldo	23.046	162.515

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	903.716	7,5	1.107.739	8,8
Totaal beleggingen (na derivaten)	1.463.863	6,5	1.940.266	7,9
Technische voorzieningen	1.222.945	14,1	1.516.757	16,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	201.425	22,3	185.373	16,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	199.003	22,0	333.535	30,1
Resterende looptijd > 5 jaar	500.517	55,4	588.831	53,2
Beleggingsdebiteuren	2.771	0,3	-	-
	<u>903.716</u>	<u>100,0</u>	<u>1.107.739</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	11.375	10,4	18.838	12,6
Noord-Amerika	68.518	62,8	95.692	63,9
Azië-Pacific	21.506	19,7	25.519	17,0
Australazië	7.037	6,5	9.648	6,4
Emerging markets	131	0,1	186	0,1
Beleggingsdebiteuren	543	0,5	-	-
	<u>109.110</u>	<u>100,0</u>	<u>149.883</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	115.137	27,0	145.610	27,3
Financiële instellingen	46.882	11,0	52.001	9,7
Nijverheid en industrie	28.380	6,6	35.222	6,6
Handel	53.815	12,6	73.077	13,7
Energie	17.682	4,2	10.916	2,0
Technologie	66.379	15,6	96.785	18,1
Gezondheidszorg	47.895	11,2	51.221	9,6
Telecommunicatie	21.009	4,9	33.925	6,4
Basismaterialen	12.747	3,0	14.644	2,7
Nutsbedrijven	6.192	1,5	6.879	1,3
Overige dienstverlening	10.402	2,4	13.686	2,6
	<u>426.520</u>	<u>100,0</u>	<u>533.966</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	61.643	14,5	70.068	13,1
Noord-Amerika	218.815	51,3	281.160	52,6
Azië-Pacific	24.046	5,6	29.279	5,5
Australazië	6.386	1,5	7.207	1,4
Wereldwijd	115.148	27,0	145.610	27,3
Emerging markets	482	0,1	644	0,1
	426.520	100,0	533.968	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	950.519	339.064	1.289.583	1.674.440
Amerikaanse Dollar	364.280	-297.532	66.748	129.643
Britse Pond	19.455	-16.108	3.347	2.624
Japanse Yen	37.346	-25.336	12.010	12.978
Zwitserse Frank	10.394	-7	10.387	12.485
Australische Dollar	12.749	-10	12.739	17.030
Canadese Dollar	12.577	-3	12.574	15.588
Hong Kong Dollar	7.465	-36	7.429	8.689
Zweedse Kroon	4.192	-18	4.174	6.073
Deense kroon	3.101	-	3.101	3.863
Singaporese dollar	2.182	-14	2.168	2.512
Indonesische Roepia	-	-	-	4.450
Mexicaanse Peso	-	-	-	4.450
Maleisische Ringgit	-	-	-	4.005
Thaise Baht	-	-	-	4.005
Overige valuta	39.603	-	39.603	29.846
	<u>1.463.863</u>	<u>-</u>	<u>1.463.863</u>	<u>1.932.681</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Staatsobligaties	460.498	50,9	653.728	58,9
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	24.110	2,7	34.973	3,2
Hypotheken	178.823	19,8	143.927	13,0
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	237.514	26,3	273.347	24,7
Beleggingsdebiteuren	2.771	0,3	1.764	0,2
	903.716	100,0	1.107.739	100,0
	31-12-2022		31-12-2021	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	828.225	91,6	1.064.191	96,1
Emerging markets	72.720	8,1	43.548	3,9
Beleggingsdebiteuren	2.771	0,3	-	-
	903.716	100,0	1.107.739	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	490.728	54,3	408.318	36,8
AA	151.437	16,8	273.672	24,7
A	59.930	6,6	70.746	6,4
BBB	82.166	9,1	106.973	9,7
BB	53.408	5,9	53.516	4,8
B	22.340	2,5	18.709	1,7
<B	8.109	0,9	5.457	0,5
Geen rating	32.827	3,6	170.348	15,4
Beleggingsdebiteuren	2.771	0,3	-	-
	<u>903.716</u>	<u>100,0</u>	<u>1.107.739</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 98,7%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management. Met deze partij zijn overeenkomsten en een service level agreement (SLA) gesloten. Achmea Investment Management voert tevens de leidende beleggingsadministratie van de beleggingsportefeuille. Door dagelijkse (voor individuele beleggingen) of maandelijks (voor beleggingsfondsen) reconciliatie van posities en waarderingen met externe partijen (transfer agent, custodian of externe manager) is de juistheid en volledigheid van de beleggingsrapportages gewaarborgd. Deze controle wordt jaarlijks gecontroleerd door de externe accountant van de fiduciër in opdracht van de accountant van het pensioenfonds.

Het bestuur beoordeelt op kwartaalbasis en/of jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de fiduciër, de vermogensbeheerder(s) en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages, risicorapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De Technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de Technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de Technische voorziening 1.223.936 bedragen. Uitgedrukt in de TV bedraagt de verhoging 0,1%.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen werkgevers	9.035	1.096
Premiebijdragen werknemers	426	77
	<u>9.461</u>	<u>1.173</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	10.528	1.362
Gedempte kostendeekkende premie	9.461	1.173
Feitelijke premie	9.461	1.173

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies voor risico fonds	5.089	928
Indexatie koopsom toeslag A,B en C	3.575	-
Bijdrage voor toeslag D	81	55
In premie begrepen bedrag voor directe kosten	-	102
In premie begrepen bedrag toekomstige kosten	164	17
In premie begrepen bedrag voor weerstandsvermogen incl. over aangewend spaarsaldo	18	2
Buffer voor aanwending spaarsaldi	11	65
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	4	2
Premies risicoherverzekering fonds	114	33
Benodigde solvabiliteitsopslag	1.472	158
	<u>10.528</u>	<u>1.362</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een opslag bevat voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen. Voor 2022 bedroeg deze opslag 16,3% van de inkoopkosten inclusief risicopremies. De procentuele opslag is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen bij aanvang kring op basis van de strategische beleggingsmix.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies voor risico fonds	2.933	510
Indexatie koopsom toeslag A,B en C	2.816	307
Bijdrage voor toeslag D	81	55
In premie begrepen bedrag voor directe kosten	-	102
In premie begrepen bedrag toekomstige kosten	109	9
In premie begrepen bedrag voor weerstandsvermogen incl. over aangewend spaarsaldo	16	3
Buffer voor aanwending spaarsaldi	11	65
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	2.388	-
Premies risicoherverzekering fonds	114	33
Benodigde solvabiliteitsopslag	993	89
	<u>9.461</u>	<u>1.173</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal	Totaal 2021
Vastgoedbeleggingen	3.621	-32.894	-	-29.273	9.945
Aandelen	-	-74.465	-86	-74.551	14.951
Vastrentende waarden	6.884	-226.658	433	-219.341	1.502
Derivaten	1.477	-104.644	-52	-103.219	-16.560
Overige beleggingen	-	-144	6	-138	-372
Overige opbrengsten en lasten	1	-	-1.049	-1.048	-277
	<u>11.983</u>	<u>-438.805</u>	<u>-748</u>	<u>-427.570</u>	<u>9.189</u>
Mutatie rendement uit delta Weerstandsvermogen				922	-3
				<u>-426.648</u>	<u>9.186</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 1.693 (2021: €1.157).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 1.267 (2021: €478).

9. Overige baten

	2022	2021
Diverse baten	<u>2</u>	<u>18</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	38.246	6.160
Partnerpensioen	5.187	807
Wezenpensioen	184	30
Arbeidsongeschiktheid	156	24
Afkopen	41	12
	<u>43.814</u>	<u>7.033</u>

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	166	48
Accountantskosten	166	32
Governance kosten	227	64
Uitvoeringskosten	89	-
Bestuurskosten	74	10
Overige kosten	3	1
	<u>725</u>	<u>155</u>

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	5.228	982
Toeslagen	156.214	1.406
Rentetoevoeging	-7.387	-1.158
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-43.981	-7.042
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-880	-141
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-2	1.552.612
Wijziging marktrente	-410.196	-30.146
Wijziging actuariële uitgangspunten	8.033	425
Vrijval in verband met kosten	90	17
Resultaat op kanssystemen	-1.205	-301
Overige wijzigingen	274	103
	<u>-293.812</u>	<u>1.516.757</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Per 1 januari 2022 zijn de aanspraken verhoogd met een toeslag van 2,23% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden (exclusief pensioenaanspraken en pensioenrechten waar de afwijkende toeslagambitie voor geldt) en een toeslag van 2,32% op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

In 2022 is het toeslagbeleid voor aanvullende toeslagverlening voor de actieve deelnemers met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 gewijzigd. Het gewijzigde toeslagenbeleid heeft geleid tot de volgende aanvullende toeslagverlening per 1 januari 2022:

- Toeslag A: 1,05%;
- Toeslag B: 0,00%;
- Toeslag C: 1,05%;
- Toeslag D: 0,00%.

Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 11,23% te verhogen. Deze toeslagen worden meegenomen in de Technische Voorziening, het resultaat op toeslagen is derhalve € 152.565 negatief. Een korting is niet van toepassing.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van € 7.387 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen overdracht van de voorziening pensioenverplichtingen betreft de collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds i.l.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-818	-127
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-287	-102
Resultaat op mutaties	-100	-72
	<u>-1.205</u>	<u>-301</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van €875 (2021: €526) en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van - €57 (2021: -€ 653).

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende collectieve waardeoverdracht	1.777	1.922.197
Inkomende waardeoverdrachten	2.042	506
Uitgaande waardeoverdrachten	-2.105	-
	<u>1.714</u>	<u>1.922.703</u>
	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging collectieve waardeoverdracht	-	1.553.162
- toevoeging inkomende waardeoverdrachten die niet beschikbaar zijn in Technische Voorziening	2	856
	<u>2</u>	<u>1.554.018</u>
	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	<u>1.716</u>	<u>368.685</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten is over 2021 gelijk aan €368.685. Dit wordt nagenoeg in zijn geheel veroorzaakt door de collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds i.l. €1.553.162.

Het resultaat op waardeoverdrachten is over 2022 gelijk aan €1.716 en betreft het resterende liquidatiesaldo dat juni 2022 is overgemaakt vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds vlak voor de liquidatie van dit fonds.

14. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremie WIA-excedent	56	13
Herverzekeringspremie Anw-hiaat	46	20
Totaal premies	<u>102</u>	<u>33</u>
Herverzekerde arbeidsongeschiktheidsrisico's	381	-746
	<u>483</u>	<u>-713</u>

Er zijn geen claims voor Overlijdensrisico en Arbeidsongeschiktheidsrisico ingediend.

15. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente handelsbanken	9	3

37. Kring HP Nederland

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	193.009	262.659
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.963	7.296
Overige activa	(3)	351	382
		<u>195.323</u>	<u>270.337</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	32.426	56.801
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)		
Technische voorzieningen		161.565	208.565
Voorziening toeslag D		1.140	1.091
		<u>162.705</u>	<u>209.656</u>
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		59	488
Overige schulden en overlopende passiva		133	3.392
		<u>192</u>	<u>3.880</u>
		<u>195.323</u>	<u>270.337</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	119,9	127,1
Beleidsdekkingsgraad	126,8	121,2

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	7.325	858
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-77.515	-1.333
		<u>-70.190</u>	<u>-475</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	1.446	219
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	316	70
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		4.495	794
Toeslagen		21.389	-
Rentetoevoeging		-1.052	-164
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-1.463	-222
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		91	16
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-323	216.095
Wijziging marktrente		-72.178	-6.824
Wijziging actuariële uitgangspunten		1.358	3
Vrijval voor kosten		-32	-5
Overige wijzigingen		764	-37
		<u>-46.951</u>	<u>209.656</u>
		-46.951	209.656
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	174	-266.986
Herverzekeringen	(13)	-805	-239
Overige lasten	(14)	5	4
		<u>-45.815</u>	<u>-57.276</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-24.375</u>	<u>56.801</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

(**) Het resultaat 2021 betreft de periode 1-11-2021 t/m 31-12-2021.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Mutatie algemene reserve		<u>-24.375</u>	<u>56.801</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	5.114	3.069
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	5.632	177.354
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.446	-219
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-201	-
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-453	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-378	66
Overige baten en lasten	-6	-3
	8.262	180.267
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	772.157	117.343
Betaald inzake aankopen beleggingen	-782.802	-288.366
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	982	-7
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	1.273	-8.784
Betaalde kosten van vermogensbeheer	97	-71
	-8.293	-179.885
Mutatie liquide middelen	-31	382
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	382	-
Mutatie liquide middelen	-31	382
Liquide middelen per 31 december	351	382

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Ultimo jaar is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de AG2022 prognosetafel (2021: AG2020 prognosetafel) gecorrigeerd met ervaringssterfte.

De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op het Aon Hewitt Longevity Model. Dit onderzoek heeft eind 2016 plaatsgevonden.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2% gedurende 2022.

De voorziening is eind 2022 vastgesteld op 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2021 zijn de aanspraken van alle deelnemers in de DB regeling van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in drie kringen voor de 3 werkgevers: kring HPE voor Hewlett-Packard Nederland B.V., kring HPN voor HP Nederland B.V. en kring ESN voor Enterprise Services Nederland B.V.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring HP Nederland zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Overlevingstafels

Ultimo jaar is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de AG2022 prognosetafel (2021: AG2020 prognosetafel) gecorrigeerd met ervaringssterfte. De TV is hierdoor toegenomen met 1.216.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2% gedurende 2022.

De voorziening is eind 2022 vastgesteld op 2,3%. De Technische Voorziening is hierdoor met €142 toegenomen. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,03%. Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 9,66% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de Technische Voorziening, het resultaat op toeslagen is derhalve €18.627 negatief.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% (2021: 2,2%) van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	20.320	99.281	92.890	41.496	8.184	262.171
Aankopen	425	3.700	37.213	741.464	-	782.802
Verkopen	-1.200	-16.000	-46.444	-708.513	-	-772.157
Overige mutaties	75	-	136	-2.048	564	-1.273
Waardemutaties	-4.548	-13.393	-14.010	-46.642	-	-78.593
Stand per 31 december 2022	15.072	73.588	69.785	25.757	8.748	192.950

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

59

193.009

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 november 2021	-	-	-	-	-	-
Aankopen	-	76.458	50.045	161.863	-	288.366
Verkopen	-1.200	-	-1.041	-115.102	-	-117.343
Overige mutaties	20.172	19.829	43.617	600	8.184	92.402
Waardemutaties	1.348	2.994	269	-5.865	-	-1.254
Stand per 31 december 2021	20.320	99.281	92.890	41.496	8.184	262.171

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

488

262.659

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend(-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2022				
Vastgoedbeleggingen	14.997	-	-	14.997
Aandelen	73.588	-	-	73.588
Vastrentende waarden	32.748	-	36.900	69.648
Derivaten	-	27.204	-	27.204
Totaal	121.333	27.204	36.900	185.437
	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	20.320	-	-	20.320
Aandelen	99.281	-	-	99.281
Vastrentende waarden	56.516	-	36.374	92.890
Derivaten	-	40.896	-	40.896
Totaal	176.117	40.896	36.374	253.387

In bovenstaande tabel zijn beleggingsdebiteuren en liquide middelen niet opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed	14.997	20.320
Beleggingsdebiteuren	75	-
	15.072	20.320

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	73.588	99.281

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Obligatiebeleggingsfondsen	45.401	73.396
Hypotheke	24.248	19.494
Beleggingsdebiteuren	136	-
	<u>69.785</u>	<u>92.890</u>

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2022:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	65.334	1.808	59
Rentederivaten	107.407	25.454	-
Beleggingsdebiteuren	-	-1.446	-
		<u>25.816</u>	<u>59</u>

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	81.823	281	488
Rentederivaten	104.719	41.103	-
Beleggingsdebiteuren	-	600	-
		<u>41.984</u>	<u>488</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	<u>8.748</u>	<u>8.184</u>

Collateral met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Vordering op herverzekeraar IBNR	331	291
Te vorderen claims herverzekeraar OVL	971	-
Vordering nog te ontvangen vermogen HPPF	528	7.005
Rekening Courant Centraal Beheer APF	133	-
	<u>1.963</u>	<u>7.296</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2022	31-12-2021
Rabobank	<u>351</u>	<u>382</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	32.426	56.801

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	56.801
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-24.375
Stand per 31 december 2022	32.426
Stand per 1 januari 2021	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	56.801
Stand per 31 december 2021	56.801

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	195.131	119,9	266.457	127,1
Af: technische voorzieningen	162.705	100,0	209.656	100,0
Eigen vermogen	32.426	19,9	56.801	27,1
Af: vereist eigen vermogen	35.044	21,5	40.407	19,3
Vrij vermogen	-2.618	-1,6	16.394	7,8
Minimaal vereist eigen vermogen	6.612	4,1	8.534	4,1
Actuele dekkingsgraad		119,9		127,1
Beleidsdekkingsgraad		126,8		121,2
Reële dekkingsgraad		94,1		96,2

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend, de beleidsdekkingsgraad (126,8%) is hoger dan de vereiste dekkingsgraad (121,5%).

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari respectievelijk 1 november	127,1	123,6
Premie	-1,3	-0,2
Uitkeringen	0,2	-
Toeslagverlening	-10,2	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	66,7	4,0
Rendement op beleggingen	-36,5	-0,5
Overige oorzaken en kruiseffecten	-26,1	0,2
Dekkingsgraad per 31 december	119,9	127,1

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	161.565	208.565
Voorziening toeslag D	1.140	1.091
	162.705	209.656

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C (toeslag gefinancierd vanuit de premie) lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A (toeslag op pensioenaanspraken opgebouwd tot en met 2014). Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari respectievelijk 1 november	209.656	-
Pensioenopbouw	4.495	794
Toeslagen	21.389	-
Rentetoevoeging	-1.052	-164
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.463	-222
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	91	16
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-323	216.095
Wijziging marktrente	-72.178	-6.824
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.358	3
Vrijval voor kosten	-32	-5
Overige wijzigingen	764	-37
Stand per 31 december	162.705	209.656

De wijziging uit collectieve overdracht van rechten in 2021 (€215.067) betreft de collectieve waardeoverdrachten van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	200	78.506	211	104.257
Gewezen deelnemers	406	56.475	407	77.053
Pensioentrekkenden	68	25.757	60	26.228
Schadereserve	-	502	-	546
IBNR	-	325	-	481
Voorziening toeslag D	-	1.140	-	1.091
	674	162.705	678	209.656

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise van €14.802. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring HP Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring HP Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening.

- Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF.
- Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II.
- Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie.
- Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken.

In 2022 heeft het bestuur besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,03%. Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 9,66% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de TV, het resultaat op toeslagen is derhalve €18.627 negatief.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Derivaten met negatieve waarde	59	488
Terug te betalen collectieve waardeoverdracht	-	991
Vooruitgefactureerde premies	-	2.211
Te verrekenen herverzekeringspremies ANW Hiaat en WIA Excedent	57	52
Rekening courant	-	15
Nog te betalen kosten	35	45
Overige schulden	41	78
	<u>192</u>	<u>3.880</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	162.705	209.656
Buffers:		
S1 Renterisico	7.748	2.093
S2 Risico zakelijke waarden	26.983	34.121
S3 Valutarisico	3.034	2.790
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	5.818	7.617
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.831	7.821
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	1.616	2.695
Diversificatie effect	-15.986	-16.730
Totaal S (vereiste buffers)	35.044	40.407
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	197.749	250.063
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	195.131	266.457
Saldo	-2.618	16.394

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	69.785	4,0	92.890	4,1
Totaal beleggingen	193.009	10,5	262.659	11,6
Technische voorzieningen	162.705	20,6	209.656	22,9

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	6.758	9,7	26.894	29,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	17.316	24,8	23.748	25,5
Resterende looptijd > 5 jaar	45.575	65,3	42.248	45,5
Beleggingsdebiteuren	136	0,2	-	-
	<u>69.785</u>	<u>100,0</u>	<u>92.890</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	15.220	20,7	19.722	19,9
Energie	3.314	4,5	2.236	2,3
Industrie	5.320	7,2	7.216	7,3
Technologie	12.442	16,8	19.827	19,9
Gezondheidszorg	8.978	12,2	10.493	10,6
Telecommunicatie	3.938	5,4	6.950	7,0
Basismaterialen	2.389	3,3	3.000	3,0
Financiële instellingen	8.788	11,9	10.653	10,7
Handel	10.087	13,7	14.971	15,1
Nutsbedrijven	1.161	1,6	1.409	1,4
Diversen	1.951	2,7	2.804	2,8
	<u>73.588</u>	<u>100,0</u>	<u>99.281</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	11.555	15,7	14.354	14,5
Noord Amerika	41.017	55,8	57.598	58,0
Wereldwijd	15.222	20,7	19.722	19,9
Azië-Pacific	4.507	6,1	5.998	6,0
Australazië	1.197	1,6	1.477	1,5
Emerging Markets	90	0,1	132	0,1
	73.588	100,0	99.281	100,0

De categorie 'wereldwijd' betreft beleggingen in fondsen die wereldwijd beleggen en waarvan de lookthrough onvoldoende beschikbaar is.

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	107.981	70.937	178.918	240.632
Amerikaanse Dollar	60.891	-61.729	-838	4.229
Britse Pond Sterling	3.354	-3.536	-182	-192
Japanse Yen	6.228	-5.664	564	859
Zwitserse Frank	1.895	-1	1.894	2.470
Australische Dollar	2.067	2	2.069	2.714
Singaporese Dollar	301	-2	299	574
Canadese Dollar	2.196	-	2.196	2.969
Deense Kroon	581	-	581	652
Hong Kong Dollar	1.184	-5	1.179	1.219
Zweedse Kroon	732	-2	730	1.180
Zuid-Afrikaanse Rand	-	-	-	639
Overige	5.599	-	5.599	4.714
	193.009	-	193.009	262.659

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingssnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	2.089	3,0	4.737	5,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	22.793	32,7	39.444	42,5
Beleggingsinstellingen	-	-	20.425	22,0
Financiële instellingen	28.748	41,2	11.063	11,9
Handel	3.493	5,0	4.286	4,6
Basismaterialen	1.095	1,6	1.110	1,2
Industrie	2.893	4,2	2.872	3,1
Olie en gas	1.272	1,8	1.177	1,3
Nutsbedrijven	948	1,4	841	0,9
Technologie	637	0,9	802	0,9
Gezondheidszorg	841	1,2	928	1,0
Telecommunicatie	919	1,3	1.350	1,5
Andere instellingen	3.921	5,5	3.855	4,0
Beleggingsdebiteuren	136	0,2	-	-
	69.785	100,0	92.890	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	59.587	85,4	86.760	93,4
Emerging markets	10.062	14,4	6.130	6,6
Beleggingsdebiteuren	136	0,2	-	-
	69.785	100,0	92.890	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	33.911	48,6	21.159	22,8
AA	6.584	9,4	18.587	20,0
A	5.032	7,2	7.252	7,8
BBB	7.710	11,1	10.782	11,6
BB	7.460	10,7	7.248	7,8
B	3.108	4,5	2.534	2,7
<B	1.127	1,6	739	0,8
Geen rating	4.717	6,8	24.589	26,5
Beleggingsdebiteuren	136	0,2	-	-
	<u>69.785</u>	<u>100,0</u>	<u>92.890</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is verzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is verzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 94,1%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management. Met deze partij zijn overeenkomsten en een service level agreements (SLA) gesloten. Achmea Investment Management voert tevens de leidende beleggingsadministratie van de beleggingsportefeuille. Door dagelijkse (voor individuele beleggingen) of maandelijks (voor beleggingsfondsen) reconciliatie van posities en waarderingen met externe partijen (transfer agent, custodian of externe manager) is de juistheid en volledigheid van de beleggingsrapportages gewaarborgd. Deze controle wordt jaarlijks gecontroleerd door de externe accountant van de fiduciair in opdracht van de accountant van het pensioenfonds.

Het bestuur beoordeelt op kwartaalbasis en/of jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de fiduciair, de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages, risicorapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening €163.121 bedragen. Uitgedrukt in de technische voorziening bedraagt de verhoging 0,2%.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen werkgevers	6.916	789
Premiebijdragen werknemers	409	69
	<u>7.325</u>	<u>858</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendeekkende premie	9.474	1.141
Gedempte kostendeekkende premie	7.325	858
Feitelijke premie	7.325	858

Omdat kring HP Nederland pas bestaat vanaf 1 november 2021, is de kostendeekkende premie over 2021 gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	4.144	730
Opslag voor uitvoeringskosten	343	120
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.477	156
Bijdrage toeslag D	49	65
Toekomstige kosten en weerstandsvermogen	160	16
Risicoherverzekering	232	52
Weerstandsvermogen	15	2
Indexatie koopsom toeslag A,B en C	3.053	-
Weerstandsvermogen over aangewend spaarsaldi	1	-
	<u>9.474</u>	<u>1.141</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een opslag bevat voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen. Voor 2022 bedroeg deze opslag 19,3% (2021: 20,0%) van de inkoopkosten inclusief risicopremies. De procentuele opslag is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen bij aanvang kring op basis van de strategische beleggingsmix.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	1.963	330
Opslag voor uitvoeringskosten	343	120
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	859	75
Bijdrage toeslag D	49	65
Toekomstige kosten en weerstandsvermogen	99	7
Risicoherverzekering	232	52
Weerstandsvermogen	2.077	1
Voorwaardelijke toeslagverlening	1.702	208
Weerstandsvermogen over aangewend spaarsaldi	1	-
	<u>7.325</u>	<u>858</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	1.963	330
Opslag voor uitvoeringskosten	343	120
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	859	75
Weerstandsvermogen over aangewend spaarsaldi	1	-
Toekomstige kosten en weerstandsvermogen	99	7
Bijdrage toeslag D	49	65
Risicoherverzekering	232	52
Weerstandsvermogen	2.077	1
Voorwaardelijke toeslagverlening	1.702	208
	<u>7.325</u>	<u>858</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	500	-4.548	-	-4.048
Aandelen	-	-13.393	45	-13.348
Vastrentende waarden	508	-14.010	-	-13.502
Derivaten	-	-46.642	-	-46.642
Overige beleggingen	-	-	-12	-12
Overige opbrengsten en lasten	-26	-	-84	-110
	<u>982</u>	<u>-78.593</u>	<u>-51</u>	<u>-77.662</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				147
				<u>-77.515</u>
2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	1.348	-	1.348
Aandelen	-	2.994	-	2.994
Vastrentende waarden	-	62	-	62
Derivaten	-	-5.657	-	-5.657
Overige beleggingen	-7	-	-	-7
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-58	-58
	<u>-7</u>	<u>-1.253</u>	<u>-58</u>	<u>-1.318</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-15
				<u>-1.333</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €354 (2021:€177).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €243 (2021:€67).

9. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	1.352	206
Partnerpensioen	88	12
Wezenpensioen	4	1
Afkopen	2	-
	<u>1.446</u>	<u>219</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	165	55
Governance kosten	93	9
Uitvoeringskosten inactieven	22	-
Bestuurskosten	36	6
	<u>316</u>	<u>70</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	4.495	794
Toeslagen	21.389	-
Rentetoevoeging	-1.052	-164
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.463	-222
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	91	16
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-323	216.095
Wijziging marktrente	-72.178	-6.824
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.358	3
Vrijval voor kosten	-32	-5
Overige wijzigingen	764	-37
	<u>-46.951</u>	<u>209.656</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,03%. Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 9,66% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de Technische Voorziening, het resultaat op toeslagen is derhalve €18.627 negatief.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van €1.052 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	1.051	55
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-230	-90
Resultaat overige resultaten	-57	-2
	<u>764</u>	<u>-37</u>

Het resultaat op sterfte bedraagt €1.051 positief. Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt door een positief resultaat van €28 (2021 €-103) op langlevens en een positief resultaat van €1.023 (2021: €48) op kortleven.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	174	266.986
Inkomende waardeoverdrachten	105	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-453	-
	<u>-174</u>	<u>266.986</u>
	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten: -saldo van toevoeging en onttrekking aan de technische voorziening	<u>130</u>	<u>216.095</u>
	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt: - overgenomen pensioenverplichting	<u>44</u>	<u>50.891</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten in 2021 is €50.891 positief en wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 van de opgebouwde pensioenaanspraken en de solvabiliteitsmarge bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. in liquidatie naar de kring.

13. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies ouderdomspensioen	62	14
Herverzekeringspremies ANW-hiaatpensioen	44	10
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	73	16
Herverzekeringspremies WIA-excedent	45	12
Totaal premies	<u>224</u>	<u>52</u>
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-981	-
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-8	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-40	-291
Totaal uitkeringen	<u>-1.029</u>	<u>-291</u>
	<u>-805</u>	<u>-239</u>

14. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente handelsbanken	5	1
Overige	-	3
	<u>5</u>	<u>4</u>

38. Kring ES Nederland

Financiële verantwoording

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2022	2021
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	202.017	272.309
Vorderingen en overlopende activa	(2)	756	8.032
Overige activa	(3)	514	368
		<u>203.287</u>	<u>280.709</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	34.597	58.608
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)		
Technische voorzieningen		165.800	216.445
Voorziening toeslag D		1.825	1.733
		<u>167.625</u>	<u>218.178</u>
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Derivaten met negatieve waarde		85	531
Overige schulden en overlopende passiva		980	3.392
		<u>1.065</u>	<u>3.923</u>
		<u>203.287</u>	<u>280.709</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

	2022	2021
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	120,6	126,9
Beleidsdekkingsgraad	126,8	121,2

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	7.227	1.041
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-78.713	-636
		<u>-71.486</u>	<u>405</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	619	74
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	326	67
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		5.213	911
Toeslagen		19.876	1.733
Rentetoevoeging		-1.084	-170
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-660	-82
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		105	19
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		192	157
Wijziging marktrente		-72.618	-6.495
Wijziging actuariële uitgangspunten		1.319	-
Vrijgevallen voor kosten		-15	-2
Overgedragen pensioenverplichtingen		-2.472	-
Wijziging uit collectieve overdracht van rechten		-	221.816
Overige wijzigingen		-409	291
		<u>-50.553</u>	<u>218.178</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	2.009	-276.096
Herverzekeringen	(13)	119	-429
Overige lasten	(14)	5	3
		<u>-47.475</u>	<u>-58.203</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-24.011</u></u>	<u><u>58.608</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

(**) Het resultaat 2021 betreft de periode 1-11-2021 t/m 31-12-2021.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Mutatie algemene reserve		<u>-24.011</u>	<u>58.608</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	5.793	3.232
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	7.040	183.201
Betaalde pensioenuitkeringen	-619	-74
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-272	-
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-2.540	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-383	52
Overige baten en lasten	-9	-3
	9.010	186.408
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	806.628	119.330
Betaald inzake aankopen beleggingen	-817.834	-296.431
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	1.022	-7
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	1.243	-8.848
Betaalde kosten van vermogensbeheer	77	-84
	-8.864	-186.040
Mutatie liquide middelen	146	368
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	368	-
Mutatie liquide middelen	146	368
Liquide middelen per 31 december	514	368

4 ALGEMENE TOELICHTING

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Ultimo jaar is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de AG2022 prognosetafel (2021: AG2020 prognosetafel) gecorrigeerd met ervaringssterfte.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2% gedurende 2022.

De voorziening is eind 2022 vastgesteld op 2,3%. Jaarlijks wordt getoetst of het percentage nog toereikend is om de verwachte kosten te dekken.

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2021 zijn de aanspraken van alle deelnemers in de DB regeling van Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in drie kringen voor de 3 werkgevers: kring HPE voor Hewlett-Packard Nederland B.V., kring HPN voor HP Nederland B.V. en kring ESN voor Enterprise Services Nederland B.V.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen die van toepassing zijn op alle kringen en Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zijn opgenomen in het hoofdstuk CB APF grondslagen van waardering en resultaatbepaling binnen het onderdeel jaarrekening.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

De specifieke grondslagen die van toepassing zijn op Kring ES Nederland zijn hieronder opgenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Technische voorzieningen voor risico fonds

Overlevingstafels

Ultimo jaar is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de AG2022 prognosetafel (2021: AG2020 prognosetafel) gecorrigeerd met ervaringssterfte. De technische voorziening is hierdoor toegenomen met € 1.171.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2% gedurende 2022.

De voorziening is eind 2022 vastgesteld op 2,3%. De Technische voorziening is hierdoor met € 148 toegenomen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,01%. Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 9,58% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de Technische voorziening.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	21.244	103.326	100.778	37.962	8.468	271.778
Aankopen	444	4.300	39.342	773.748	-	817.834
Verkopen	-1.300	-17.400	-48.756	-739.172	-	-806.628
Overige mutaties	78	-	141	-2.090	628	-1.243
Waardemutaties	-4.745	-13.995	-15.021	-46.049	-	-79.810
Stand per 31 december 2022	15.721	76.231	76.484	24.399	9.096	201.931

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

86

202.017

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 november 2021	-	-	-	-	-	-
Aankopen	-	79.723	56.507	160.201	-	296.431
Verkopen	-1.000	-	-1.076	-117.254	-	-119.330
Overige mutaties	20.837	20.482	45.054	381	8.468	95.222
Waardemutaties	1.407	3.121	293	-5.366	-	-545
Stand per 31 december 2021	21.244	103.326	100.778	37.962	8.468	271.778

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

531

272.309

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend(-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingssystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2022				
Vastgoedbeleggingen	15.643	-	-	15.643
Aandelen	76.231	-	-	76.231
Vastrentende waarden	33.665	-	42.678	76.343
Derivaten	-	26.109	-	26.109
Totaal	125.539	26.109	42.678	194.326
	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	21.244	-	-	21.244
Aandelen	103.326	-	-	103.326
Vastrentende waarden	58.379	-	42.399	100.778
Derivaten	-	37.582	-	37.582
Totaal	182.949	37.582	42.399	262.930

In bovenstaande tabel zijn beleggingsdebiteuren en liquide middelen niet opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed	15.643	21.244
Beleggingsdebiteuren	78	-
	<u>15.721</u>	<u>21.244</u>

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	<u>76.231</u>	<u>103.326</u>

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	51.203	80.642
Hypotheke	25.140	20.136
Beleggingsdebiteuren	141	-
	<u>76.484</u>	<u>100.778</u>

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2022:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Forward	67.291	1.800	86
Interest rate swaps	108.555	24.395	-
Beleggingscrediteuren	-1.710	-1.710	-
		<u>24.485</u>	<u>86</u>

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten	85.249	277	531
Interest rate swaps	102.109	37.836	-
Beleggingsdebiteuren	-	380	-
		<u>38.493</u>	<u>531</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	<u>9.096</u>	<u>8.468</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2022	31-12-2021
Vordering nog te ontvangen vermogen HPPF	-	7.546
Vordering op herverzekeraar IBNR	464	486
Te vorderen claims herverzekeraar OVL	158	-
Rekening courant Centraal Beheer APF	133	-
Overige vorderingen	<u>1</u>	<u>-</u>
	<u>756</u>	<u>8.032</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Rabobank	<u>514</u>	<u>368</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	34.597	58.608

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2022	58.608
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-24.011
Stand per 31 december 2022	34.597

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	202.222	120,6	276.786	126,9
Af: technische voorzieningen	167.625	100,0	218.178	100,0
Eigen vermogen	34.597	20,6	58.608	26,9
Af: vereist eigen vermogen	35.836	21,3	42.117	19,3
Vrij vermogen	-1.239	-0,7	16.491	7,6
Minimaal vereist eigen vermogen	6.795	4,1	8.830	4,1
Actuele dekkingsgraad		120,6		126,9
Beleidsdekkingsgraad		126,8		121,2
Reële dekkingsgraad		94,4		96,3

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend, de beleidsdekkingsgraad van 126,8% (2021: 121,2%) is hoger dan de vereiste dekkingsgraad 121,3% (2021:119,3%).

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari / per 1 november	126,9	123,6
Premie	-1,2	-0,2
Uitkeringen	0,1	-
Indexatie	-9,4	-
Rente-effect	63,3	3,7
Overrendement	-35,6	-0,1
Overige effecten	-23,5	-0,1
Dekkingsgraad per 31 december	120,6	126,9

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	165.800	216.445
Voorziening toeslag D	1.825	1.733
	167.625	218.178

Toeslag D is een aanvullende toeslag voor actieve deelnemers op door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2014. Toeslag D kan worden toegekend indien de som van de voorwaardelijke toeslag (CPI afgeleid) en toeslag C (toeslag gefinancierd vanuit de premie) lager is dan het percentage van loonstijgingen zoals vastgelegd in de ICK-CAO, die zijn toegekend in de periode van 1 januari tot en met 31 december van het voorgaande jaar. Het totaal van toeslag C en toeslag D is ten hoogste gelijk aan toeslag A (toeslag op pensioenaanspraken opgebouwd tot en met 2014). Toeslag D wordt toegekend indien en voor zover er een voorziening aanwezig is. Toeslagverlening vindt toekomstbestendig plaats.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2022	2021
Stand per 1 januari	218.178	-
Pensioenopbouw	5.213	911
Toeslagen	19.876	1.733
Rentetoevoeging	-1.084	-170
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-660	-82
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	105	19
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	192	157
Wijziging marktrente	-72.618	-6.495
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.319	-
Vrijgevallen voor kosten	-15	-2
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.472	-
Wijziging uit collectieve overdracht van rechten	-	221.816
Overige wijzigingen	-409	291
Stand per 31 december	167.625	218.178

De wijziging uit collectieve overdracht van rechten in 2021 (€221.816) betreft de collectieve waardeoverdrachten van HPPF.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2022		31-12-2021	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	215	87.969	235	122.695
Gewezen deelnemers	203	64.142	198	82.408
Pensioentrekkenden	32	12.605	22	9.978
Schadereserve	-	329	-	750
IBNR	-	755	-	614
Additionele reservering	-	1.825	-	1.733
	450	167.625	455	218.178

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

De additionele reservering van € 1.825 (2021: €1.733). bestond volledig uit de voorziening voor toeslag D.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioenen. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring ES Nederland een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring ES Nederland, naar het oordeel van het Bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

De pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden worden met een voorwaardelijke toeslag verhoogd.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar. Voor een gedeelte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten geldt een afwijkende toeslagambitie. De afwijkende toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (CPI niet-afgeleid), over de periode van oktober tot oktober in het voorafgaande jaar.

De afwijkende toeslagambitie is van toepassing op de pensioenaanspraken en pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden die zijn opgebouwd in de per 31 december 2013 gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS Pensioenregeling II.

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening.

- Toeslag A is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 gesloten Hewlett-Packard pensioenregeling die werd uitgevoerd door HPPF.
- Toeslag B is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de tot en met 31 december 2013 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken in de per 31 december 2013 december gesloten middelloonregeling EDS Pensioenregeling I en/of EDS pensioenregeling II.
- Toeslag C is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken. Toeslag C wordt gefinancierd via de premie.
- Toeslag D is een aanvullende toeslag voor deelnemers (actieven) op de vanaf 1 januari 2014 door deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken.

In 2022 heeft het bestuur besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,01%. Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 9,58% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de technische voorziening, het resultaat op toeslagen is derhalve € 17.524 negatief.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Waardeoverdrachten	121	-
Derivaten met negatieve waarde	85	531
Terug te betalen collectieve waardeoverdracht	-	1.024
Vooruitgefactureerde premies	757	2.191
Te verrekenen herverzekeringspremies	40	57
Rekening courant	-	17
Nog te betalen kosten	39	48
Overige schulden	23	55
	<u>1.065</u>	<u>3.923</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De overige schulden 2021 betreft voor €1.024 een schuld aan HPPF in verband met de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2022	31-12-2021
Het saldo op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	167.625	218.178
Buffers:		
S1 Renterisico	7.633	2.035
S2 Risico zakelijke waarden	27.762	35.517
S3 Valutarisico	3.141	3.930
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	6.012	8.100
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.760	7.785
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	1.689	2.796
Diversificatie effect	-16.161	-18.046
Totaal S (vereiste buffers)	35.836	42.117
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	203.461	260.295
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	202.222	276.786
Saldo	-1.239	16.491

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische/feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	76.484	4,2	100.778	4,4
Totaal beleggingen	202.017	9,9	272.309	10,6
Technische voorzieningen	167.625	19,2	218.178	21,5

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	6.985	9,1	28.018	27,8
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	19.528	25,5	25.877	25,7
Resterende looptijd > 5 jaar	49.830	65,2	46.883	46,5
Beleggingsdebiteuren	141	0,2	-	-
	<u>76.484</u>	<u>100,0</u>	<u>100.778</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	16.238	21,3	20.372	19,7
Energie	3.407	4,5	2.332	2,3
Industrie	5.468	7,2	7.524	7,3
Technologie	12.789	16,7	20.674	20,0
Gezondheidszorg	9.228	12,1	10.941	10,6
Telecommunicatie	4.048	5,3	7.247	7,0
Basismaterialen	2.456	3,2	3.128	3,0
Financiële instellingen	9.032	11,9	11.107	10,8
Handel	10.368	13,6	15.609	15,1
Nutsbedrijven	1.193	1,6	1.469	1,4
Diversen	2.004	2,6	2.923	2,8
	76.231	100,0	103.326	100,0

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	11.877	15,6	14.967	14,5
Noord Amerika	42.158	55,3	60.056	58,1
Wereldwijd	16.240	21,3	20.372	19,7
Azië-Pacific	4.633	6,1	6.254	6,1
Australazië	1.230	1,6	1.539	1,5
Emerging markets	93	0,1	138	0,1
	76.231	100,0	103.326	100,0

De categorie 'wereldwijd' betreft beleggingen in fondsen die wereldwijd beleggen en waarvan de lookthrough onvoldoende beschikbaar is.

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
Euro	114.339	73.099	187.438	70.397
Amerikaanse Dollar	62.609	-63.597	-988	151.858
Britse Pond Sterling	3.403	-3.642	-239	16.179
Japanse Yen	6.434	-5.851	583	14.924
Zwitserse Frank	1.950	-1	1.949	2.688
Australische Dollar	2.138	2	2.140	2.925
Singaporese Dollar	314	-2	312	425
Canadese Dollar	2.264	-	2.264	3.113
Indische Roepie	-	-	-	623
Chinese Yuan	-	-	-	623
Maleisische Ringgit	-	-	-	560
Deense Kroon	597	-	597	825
Hong Kong Dollar	1.226	-5	1.221	1.463
Zweedse Kroon	755	-3	752	1.038
Zuid-Afrikaanse Rand	-	-	-	498
Overige	5.988	-	5.988	4.170
	<u>202.017</u>	<u>-</u>	<u>202.017</u>	<u>272.309</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	2.845	3,7	5.497	5,5
Buitenlandse overheidsinstellingen	27.331	35,7	44.734	44,4
Beleggingsinstelling	-	-	21.098	20,9
Financiële instellingen	29.743	38,8	11.427	11,3
Handel	3.558	4,7	4.428	4,4
Basismaterialen	1.116	1,5	1.147	1,1
Industrie	2.950	3,9	2.967	2,9
Olie en gas	1.301	1,7	1.215	1,2
Nutsbedrijven	973	1,3	869	0,9
Technologie	648	0,9	828	0,8
Gezondheidszorg	857	1,1	959	1,0
Telecommunicatie	936	1,2	1.394	1,4
Andere instellingen	4.085	5,3	4.215	4,2
Beleggingsdebiteuren	141	0,2	-	-
	76.484	100,0	100.778	100,0
	31-12-2022		31-12-2021	
	ln %		ln %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	65.967	86,2	94.415	93,7
Emerging markets	10.517	13,8	6.363	6,3
	76.484	100,0	100.778	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
AAA	37.343	48,8	24.200	24,0
AA	8.248	10,8	20.508	20,4
A	5.480	7,2	7.945	7,9
BBB	8.367	10,9	11.625	11,5
BB	7.648	10,0	7.487	7,4
B	3.187	4,2	2.618	2,6
CCC	946	1,2	763	0,8
CC	134	0,2	-	-
C	11	-	-	-
D	64	0,1	-	-
Geen rating *	5.056	6,6	25.632	25,4
	<u>76.484</u>	<u>100,0</u>	<u>100.778</u>	<u>100,0</u>

* Inclusief € 141 beleggingsdebiteuren

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 94,4% (2021: 96,3%).

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management. Met deze partij zijn overeenkomsten en een service level agreements (SLA) gesloten. Achmea Investment Management voert tevens de leidende beleggingsadministratie van de beleggingsportefeuille. Door dagelijkse (voor individuele beleggingen) of maandelijks (voor beleggingsfondsen) reconciliatie van posities en waarderingen met externe partijen (transfer agent, custodian of externe manager) is de juistheid en volledigheid van de beleggingsrapportages gewaarborgd. Deze controle wordt jaarlijks gecontroleerd door de externe accountant van de fiduciair in opdracht van de accountant van het pensioenfonds.

Het bestuur beoordeelt op kwartaalbasis en/of jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de fiduciair, de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages, risicorapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een nieuw advies ten aanzien van de UFR uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR vervangt de voorgaande UFR methode die in vier jaarlijkse stappen ingevoerd zou worden.

De technische voorziening ultimo 2022 is gebaseerd op de per 31 december 2022 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de UFR parameters 2022 (de tweede stap van de nieuwe UFR). Als de technische voorziening ultimo 2022 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2023 (volgens het advies van de Commissie Parameters van 30 november 2022) dan zou de technische voorziening € 167.887 bedragen. Uitgedrukt in de technische voorziening bedraagt de verhoging 0,2%.

Invoering Wet toekomst pensioenen

Op 30 mei jl. is besloten de Wet Toekomst Pensioenen in te voeren op 1 juli 2023 met overgangsrecht tot 1 januari 2028. De komende periode zal het bestuur de werkzaamheden voortzetten, via de projectgroep Expeditie Pensioenakkoord, om de keuzes van belanghebbenden vorm te geven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen werkgevers	6.749	959
Premiebijdragen werknemers	478	82
	<u>7.227</u>	<u>1.041</u>

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendekkende premie	9.433	1.345
Gedempte kostendekkende premie	7.227	1.041
Feitelijke premie	7.227	1.041

Omdat kring ESN pas bestaat vanaf 1 november 2021, is de kostendekkende premie 2021 gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2021. De feitelijke premie is in 2022 gelijk aan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	4.791	849
Opslag voor uitvoeringskosten	369	120
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.448	179
Bijdrage toeslag D	91	108
Toekomstige kosten	157	19
Risicoherverzekering	259	57
Weerstandsvermogen	16	2
Voorwaardelijke toeslagverlening	2.301	-
Buffer voor aanwending spaarsaldi	1	11
	<u>9.433</u>	<u>1.345</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een opslag bevat voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen. Voor 2022 bedroeg deze opslag 19,3% (2021:19,9%) van de inkoopkosten inclusief risicopremies. De procentuele opslag is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen bij aanvang kring op basis van de strategische beleggingsmix.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	2.448	418
Opslag voor uitvoeringskosten	369	120
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	864	94
Bijdrage toeslag D	91	108
Toekomstige kosten	91	9
Risicoherverzekering	259	57
	4.122	806
Weerstandvermogen	10	1
Voorwaardelijke toeslagverlening	1.458	223
Buffer voor aanwending spaarsaldi	1	11
Indexatiekoopsom toeslag A,B en C	1.636	-
	7.227	1.041

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Actuarieel benodigde koopsom	2.448	418
Opslag voor uitvoeringskosten	369	120
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	864	94
Bijdrage toeslag D	91	108
Toekomstige kosten	91	9
Risicoherverzekering	259	57
	4.122	806
Weerstandvermogen	10	1
Voorwaardelijke toeslagverlening	1.458	223
Buffer voor aanwending spaarsaldi	1	11
Indexatiekoopsom toeslag A,B en C	1.636	-
	7.227	1.041

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	522	-4.745	-	-4.223
Aandelen	-	-13.997	-15	-14.012
Vastrentende waarden	526	-15.021	61	-14.434
Derivaten	-	-46.049	-	-46.049
Overige beleggingen	-26	-	-120	-146
	<u>1.022</u>	<u>-79.812</u>	<u>-74</u>	<u>-78.864</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				151
				<u>-78.713</u>
2021	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	1.407	-	1.407
Aandelen	-	3.121	-	3.121
Vastrentende waarden	-	293	-	293
Derivaten	-	-5.366	-	-5.366
Overige beleggingen	-7	-	-	-7
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-66	-66
	<u>-7</u>	<u>-545</u>	<u>-66</u>	<u>-618</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-18
				<u>-636</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €365 (2021: €184).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €240 (2021: €75).

9. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	569	69
Partnerpensioen	37	4
Wezenpensioen	3	1
Arbeidsongeschiktheid	10	-
	<u>619</u>	<u>74</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	161	54
Governance kosten	95	9
Uitvoeringskosten	23	-
Bestuurskosten	47	4
	<u>326</u>	<u>67</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	5.213	911
Toeslagen	19.876	1.733
Rentetoevoeging	-1.084	-170
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-660	-82
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	105	19
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	192	157
Wijziging marktrente	-72.618	-6.495
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.319	-
Vrijgevallen voor kosten	-15	-2
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.472	-
Wijziging uit collectieve overdracht van rechten	-	221.816
Overige wijzigingen	-409	291
	<u>-50.553</u>	<u>218.178</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2022 heeft het bestuur besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2022 te verhogen met 2,01%. Verder heeft het bestuur in 2022 besloten om voor alle deelnemers de pensioenen per 1 januari 2023 met 9,58% te verhogen. Beide toeslagen worden meegenomen in de TV, het resultaat op toeslagen is derhalve 17.524 negatief.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021. Dit heeft een resultaat van € 1.084 negatief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit collectieve overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen overdracht van de voorziening pensioenverplichtingen betreft de collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 vanuit Stichting Hewlett-Packard Pensioenfonds i.l.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Ultimo jaar is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de AG2022 prognosetafel (2021: AG2020 prognosetafel) gecorrigeerd met ervaringssterfte. De technische voorziening is hierdoor toegenomen met € 1.171. Ultimo 2022 is het excassopercentage gestegen van 2,2% naar 2,3%. De technische voorziening is hierdoor met € 148 toegenomen. Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen bedraagt € 1.404 negatief.

Overige wijzigingen

	2022	2021
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-142	26
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-378	245
Resultaat op mutaties	111	20
	<u>-409</u>	<u>291</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar een positief resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van € 253, een negatief resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van € 338 en resultaat op risicokoopsommen van €227.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	357	276.096
Overdrachtssom aangewend kapitaal vanuit PPI	174	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-2.540	-
	<u>-2.009</u>	<u>276.096</u>
	2022	2021
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	-192	223.442
- onttrekking aan de technische voorzieningen	2.472	157
	<u>2.280</u>	<u>223.599</u>
	2022	2021
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	339	52.497
- overgedragen pensioenverplichting	-68	-
	<u>271</u>	<u>52.497</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten in 2021 is €52.497 positief en wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 november 2021 van de opgebouwde pensioenaanspraken (€223.442) en de solvabiliteitsmarge bij Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland i.l. naar de kring. Daarnaast wordt de aanwending van spaarkapitalen uit de PPI's bij Kring ES Nederland verantwoord. Financieel is hiervoor rekening gehouden met een overdrachtssom van 0 en actuarieel €157.

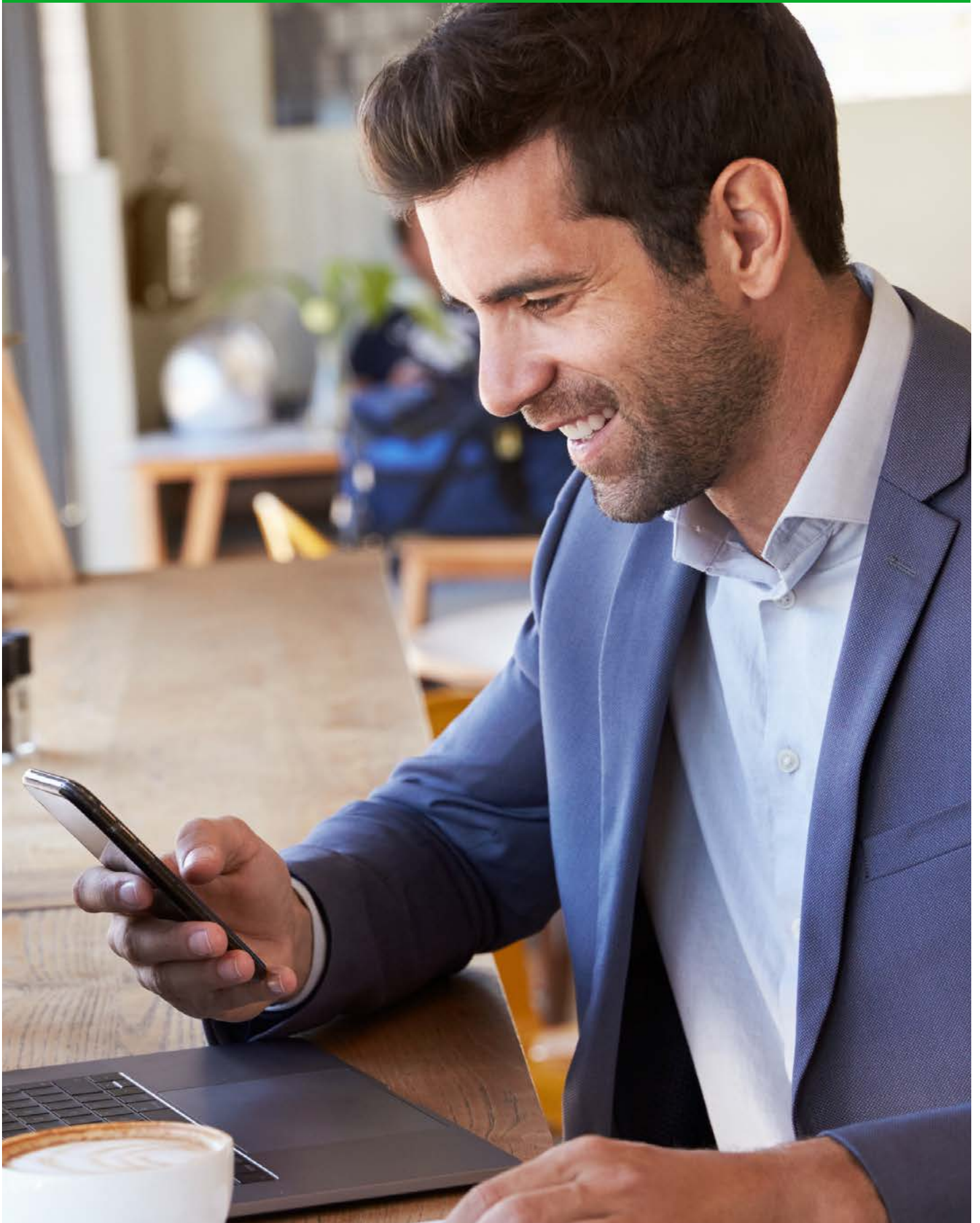
13. Herverzekeringen

	2022	2021
Herverzekeringspremies ouderdomspensioen	69	18
Herverzekeringspremies ANW-hiaatpensioen	89	11
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	73	19
Herverzekeringspremies WIA-excedent	27	9
Totaal premies	<u>258</u>	<u>57</u>
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-161	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	22	-486
Totaal uitkeringen	<u>-139</u>	<u>-486</u>
	<u>119</u>	<u>-429</u>

14. Overige lasten

	2022	2021
Bankrente handelsbanken	5	1
Overige	-	2
	<u>5</u>	<u>3</u>

Overige gegevens

39. Verslag van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan

Inleiding

Het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM) geeft advies over zaken die niet specifiek een enkele kring betreffen. In 2022 zijn de taken van het KOM aangepast en wordt door de raad van toezicht geen verantwoording meer afgelegd aan het KOM en geeft het KOM geen oordeel meer over het handelen van het bestuur. Het KOM heeft nog wel een advies- en hoorrecht bij de vaststelling van de profielschetsen voor leden van het bestuur en de raad van toezicht (RvT) en de (her)benoemingen van dezelfde leden.

Samenstelling

Het KOM bestaat uit de voorzitters van de belanghebbendenorganen (BO's) van de verschillende kringen in het fonds. De samenstelling van het KOM is in 2022 niet gewijzigd. Het voorzitterschap van het KOM lag, net als in 2021, in handen van Fred Steenwinkel.

Werkwijze

Door de aanpassing van de taken van het KOM komt het KOM slechts één keer per jaar onderling bijeen om met elkaar kringoverstijgende zaken te kunnen bespreken en gedeelde bevindingen bij het jaarverslag af te stemmen. Daarnaast kan op verzoek een vergadering worden belegd als daarvoor een specifieke aanleiding is. In 2022 heeft het KOM eenmaal vergaderd, voorafgaand na de jaarwerkdag in juni. In dit overleg is gesproken over de kostenontwikkelingen bij het fonds en de toekomstbestendigheid van de kringen.

Goedkeuring en adviezen

Het KOM heeft gebruik gemaakt van het hoorrecht bij twee herbenoemingen van bestuursleden. Daarbij is bij één herbenoeming een aantal opmerkingen gemaakt inzake de te volgen procedure en is bij beide herbenoemingen het vertrouwen uitgesproken in de herbenoeming.

Het KOM heeft bij de voordracht van een kandidaat-lid voor de raad van toezicht geparticipeerd in de selectiecommissie en daarbij het besluit genomen de voorgedragen kandidaat te benoemen tot lid van de raad van toezicht, waarbij de kandidaat getoetst is aan het van toepassing zijnde functieprofiel.

Ook heeft het KOM een advies gegeven over de aanpassing van het reglement van de raad van toezicht en een aanpassing van het beloningsbeleid inzake de indexatie van de beloning van de leden van de raad van toezicht. Daarbij heeft het KOM gevraagd zorg te dragen voor een meer bestendig beleid van deze indexatie. Een verzoek het adviesrecht ten aanzien van de beloning om te zetten in een instemmingsrecht is door het bestuur afgewezen, omdat het beloningsbeleid geen direct onderdeel is van de collectiviteitskringen van het fonds, maar tot de bedrijfsomgeving behoort. Daarmee heeft het KOM geen formele rol bij de vaststelling van dit beleid en is in de statuten van het fonds vastgelegd dat er ten aanzien van het beloningsbeleid alleen een hoorrecht is voor zover het de beloning van de raad van toezicht betreft.

Tot slot

Het KOM spreekt zijn waardering uit over de samenwerking met het bestuur en het bestuursbureau.

40. Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

2022 was, ondanks het aflopen van de Covid-pandemie, opnieuw een bewogen jaar. De oorlog in Oekraïne betekent veel leed voor het land en haar bewoners, en brengt een sterke stijging van energie- en grondstofprijzen en snel toenemende inflatie en rente met zich mee. De renteontwikkeling en de inflatie raken onze deelnemers en de pensioensector in zijn geheel. Zij hebben geresulteerd in lagere beleggingsopbrengsten en een afgenomen vermogen. Door de gestegen rente zijn de verplichtingen echter nog sterker gedaald, waardoor de dekkingsgraden van de meeste kringen per saldo zijn opgelopen. Daarmee hebben de ontwikkelingen voor veel deelnemers en gepensioneerden ook positieve effecten gehad, want in de meeste kringen kon een indexatie worden toegekend.

Positief nieuws was ook dat Pensioenfonds Deutsche Bank voor Centraal Beheer APF heeft gekozen en in 2023 zal toetreden tot ons fonds in een eigen kring. Tevens hebben we Pensioenfonds BSG mogen verwelkomen in Kring DB Koopkracht.

Zoals hiervoor al genoemd was door de ontwikkelingen in 2022 in de meeste kringen een indexatie voor de deelnemers mogelijk per 1 januari 2023. Deze toeslagen variëren tussen circa 1% en circa 15%. In drie kringen is geen toeslag verleend.

Een onderwerp dat uiteraard nog steeds hoog op de agenda staat bij Centraal Beheer APF is de Wet Toekomst Pensioenen (WTP); het project “Expeditie Pensioenakkoord” is in volle gang en zal er voor zorgen dat Centraal Beheer APF tijdig klaar is voor het nieuwe stelsel. Uiteraard had dit ook de speciale aandacht van de raad van toezicht. Daarnaast is de aangekondigde overstap naar een nieuw administratiesysteem door uitvoerder Achmea Pensioenservices een belangrijk aandachtspunt. Ook was de voortgang op de strategische ambities een onderwerp waar de raad van toezicht zich op heeft gericht.

Persoonlijk kreeg de raad van toezicht te maken met een wissel in haar samenstelling. Na ruim zes jaar verliet Jos Berkemeijer de raad, omdat het einde van zijn bij aantreden afgesproken termijn was bereikt. Als raad zijn we Jos veel dank verschuldigd voor zijn grote inzet voor en toewijding aan het fonds. Jos is opgevolgd door Arjen van Amerongen, die zich al in korte tijd heeft onderscheiden als een waardevol lid van ons team.

In dit verslag geven wij inzicht in onze taken en werkwijze en leggen wij verantwoording af over onze activiteiten.

Taken

De raad van toezicht is het interne toezichtorgaan van Centraal Beheer APF zoals dit in de Pensioenwet is bedoeld. Centraal Beheer APF hanteert een onafhankelijk bestuursmodel. Dit betekent dat de taak van de raad van toezicht bestaat uit:

- het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van het fonds;
- het toezien op een voldoende risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- het in algemene zin met raad terzijde staan van het bestuur;
- een oordeel vormen over het functioneren van het bestuur.

Het doel van de raad van toezicht is het integer, efficiënt, onafhankelijk en verantwoord toezichthouden op Centraal Beheer APF. De raad heeft hierbij steeds het algemeen belang van Centraal Beheer APF en haar stakeholders voor ogen. Daarbij heeft de raad van toezicht in het bijzonder aandacht voor de belangen van de deelnemers en de continuïteit van het fonds.

De raad van toezicht richt zich bij zijn werk naar de belangen van de (gewezen) deelnemers, aanspraak- en pensioengerechtigden en werkgevers. Volgens de statuten legt de raad van toezicht verantwoording af aan het

Samengesteld Belanghebbendenorgaan (SBO) en Belanghebbendenorganen (BO's) en schriftelijk en openbaar in het Jaarverslag. In dit verslag presenteert de raad van toezicht zijn bevindingen over het jaar 2022.

De raad van toezicht vervult zijn rol met inachtneming van de taken en verantwoordelijkheden zoals vastgelegd in de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen, de statuten van Centraal Beheer APF, het reglement van de raad van toezicht, de Code Pensioenfondsen en de VITP Toezichtcode.

De governance is voortdurend in ontwikkeling, ook onder invloed van de groei van het fonds. De raad van toezicht beschouwt dit als een belangrijk onderwerp, dat ook de komende jaren relevant blijft. In het toezicht daarop zal de raad van toezicht met name aandacht hebben voor de integraliteit van de besluitvorming bij Centraal Beheer APF, de kwaliteit van de besluitvorming, efficiencyverbetering en de regie vanuit het bestuur op de uitvoerders.

Werkwijze

In 2022 heeft de raad van toezicht dertien keer vergaderd waarvan zeven keer samen met het bestuur. Met het bestuur is specifiek gesproken over onder meer de organisatorische ontwikkelingen binnen Centraal Beheer APF, de economische scenario's, de voortgang van de strategische doelen, de WTP, de ontwikkelingen in de kringen, de ontwikkelingen bij uitbestedingspartijen en het risicomanagement.

De raad van toezicht heeft in 2022 één maal gesproken met elk (samengevoegd) Belanghebbendenorgaan en heeft op de jaarverslagdag verantwoording afgelegd aan alle (samengevoegd) Belanghebbendenorganen over de bevindingen van 2021. De raad van toezicht heeft deze overleggen als constructief en zeer nuttig ervaren.

De raad van toezicht heeft ook tweemaal gesproken met de sleutelfunctiehouders Risicobeheer, Actuarieel en Interne Audit en met de accountant en de Compliance Officer. De raad van toezicht was vertegenwoordigd bij de opleidingsdag voor alle gremia, met onderwerpen als strategische prioriteiten, MVB en WTP. Op kwartaalbasis zijn de kwartaalcijfers en de risicorapportages van het afgelopen kwartaal besproken.

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie leden (zie hoofdstuk 43 voor details):

- Mevr. Drs. M.A.M. Barth (voorzitter)
- Mevr. Drs. L.M.T. van Velden
- Dhr. Drs. A.J.M. van Amerongen AAG CPV

Aandachtsgebieden raad van toezicht 2022

Hieronder bericht de raad van toezicht over zijn werkzaamheden in 2022. Dit geldt als document van verantwoording over alle activiteiten van de raad van toezicht, waaronder de uitvoering van het Werkplan 2022.

Conform norm 47 van de Code Pensioenfondsen betreft de raad van toezicht de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert in het jaarverslag aan de hand van de thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.

De raad van toezicht stelt vast dat het bestuur op gedegen wijze een inventarisatie heeft gemaakt van de naleving van de normen uit de Code Pensioenfondsen door het fonds. De raad sluit zich aan bij de bevindingen van het bestuur.

De raad van toezicht geeft aan enkele thema's uit de Code Pensioenfondsen nadere aandacht, door deze te benoemen bij onderstaande aandachtsgebieden. Dit betreft de volgende thema's uit de Code:

Thema 1, Vertrouwen waarmaken:

“Zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.”

Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen:

“Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling.”

Thema 5, Zorgvuldig benoemen:

“Het fonds handelt zorgvuldig bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds.”

A. De gevolgen voor het fonds van de Wet Toekomst Pensioenen

De raad van toezicht heeft de ontwikkelingen omtrent de Wet Toekomst Pensioenen en de uitwerking daarvan in het project Expeditie Pensioenakkoord met veel aandacht gevolgd. In 2022 is het project van start gegaan en zijn planningen, analyses en uitwerkingen gemaakt op diverse onderwerpen. Daarnaast is er afstemming geweest met de belanghebbendenorganen. De raad van toezicht is door het bestuur uitvoerig meegenomen in de ontwikkelingen op dit vlak. De raad stelt vast dat Centraal Beheer APF zich goed voorbereidt op het nieuwe pensioenstelsel. De raad stelt tevens vast dat het bestuur nauw contact onderhoudt met de belanghebbendenorganen, achterliggende werkgevers en de uitvoerders.

Bij de raad van toezicht is er aandacht voor de inspanningen die nodig zijn voor invoering van en potentiële risico's die kunnen ontstaan door de combinatie van de komst van een nieuw pensioenstelsel en een transitie van systemen van pensioenadministratie van Achmea.

Code PF: Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen: de raad van toezicht meent dat door vooruit te kijken en actie te ondernemen op het gebied van het nieuwe pensioenstelsel, het bestuur verantwoordelijkheid neemt voor het op een goede manier uitvoeren van de pensioenregeling in de toekomst.

B. Het implementeren van de strategie, planning en monitoring

In 2022 heeft de implementatie van de strategie vorm gekregen in diverse projecten en activiteiten, waaronder de organisatorische ontwikkelingen om het verdienmodel te actualiseren en klaar te maken voor de toekomst. De raad heeft hierbij specifiek aandacht gehad voor de overkomst van het Fondsteam van Achmea Services naar Centraal Beheer APF en de gevolgen voor medewerkers in het algemeen.

Daarnaast was er aandacht, zoals hiervoor ook genoemd, voor het project om voorbereid te zijn op de WTP / het nieuwe pensioenstelsel.

De raad van toezicht is door het bestuur meegenomen in de stand van zaken door middel van een kwartaal strategie dashboard. Aan de hand van dit dashboard heeft de raad van toezicht gesprekken gevoerd met het bestuur over het behalen van de strategische doelen en de prioriteiten. De voortrollende beleidsagenda is de algehele planning van Centraal Beheer APF; deze vormt de basis voor het kwartaaldashboard en de planningscyclus van de raad van toezicht.

De raad stelt vast dat planning en control ten aanzien van de strategische, beleids- en beheersactiviteiten op een goede en inzichtelijke manier is opgezet en dat dit bijdraagt aan prioritering en het behalen van (strategische) doelen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: de strategische focus van het bestuur ziet de raad van toezicht als essentieel onderdeel van adequaat bestuur.

C. Proces rondom CWO's en informatievoorziening

In 2022 heeft de raad van toezicht goedkeuring gegeven aan de volgende collectieve waardeoverdrachten (CWO's):

- CWO van het Pensioenfonds Blue Sky Group naar Kring DB Koopkracht.
- CWO van Pensioenfonds Coram in eerste instantie naar Kring DB Koopkracht en in tweede instantie naar Kring DB Premie.
- CWO's naar de standaardkringen, dit betrof Cladding Point, Nederlandse Expert Group en Brinkhof Services.

De raad van toezicht heeft het besluit bekrachtigd omtrent de CWO van Kring Bavaria naar Kring DB Premie en in samenhang daarmee de beëindiging van Kring Bavaria.

De raad is op een juiste manier geïnformeerd en meegenomen in het voortraject van deze CWO's. Bij het verzoek om goedkeuring vanuit het bestuur is informatie verstrekt aan de hand waarvan de raad haar

goedkeuring aan de CWO kon geven. Dit proces is naar tevredenheid verlopen en de raad van toezicht concludeert dat het bestuur in de besluitvorming op een evenwichtige wijze de belangen van alle betrokkenen heeft afgewogen.

De dekkingsgraden van de meeste kringen zijn in 2022 sterk gestegen. Dit kwam met name door de stijgende rente. Er is geen korting van toepassing geweest in 2022. De rendementsportefeuille en de renteportefeuille behaalden een negatief rendement gedurende het jaar. De inflatieportefeuille behaalde als enige een positief rendement door de beleggingen in privaat vastgoed en grondstoffen. De kringen behaalden over het gehele jaar een rendement dichtbij de benchmark.

De raad van toezicht concludeert dat er bij het opstellen van herstelmaatregelen, waar nodig, sprake is geweest van evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Tevens heeft de raad van toezicht geconstateerd dat er bij tien kringen op basis van de financiële positie eind 2022 sprake kon zijn van indexatie. Daarbij is voor Kring equensWorldline gebruik gemaakt van de mogelijkheid om extra toeslag te verlenen per 1 januari 2022 en ook aanvullend per 1 januari 2023. Voor de overige kringen werd of niet aan de voorwaarden voldaan dan wel is het verzoek van de stakeholders meegewogen om geen extra toeslag te verlenen. Ook hierbij is de raad van toezicht van mening dat het bestuur het besluit tot indexatie genomen heeft op grond van een evenwichtige belangenafweging over groepen deelnemers en over generaties. Het bestuur heeft bij al deze besluiten de belangen van actieven en inactieven, deelnemers en binnenkomende deelnemers expliciet tegen elkaar afgewogen en op grond van deze gegevens besluiten genomen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: specifiek op basis van bovenstaande, maar ook in het algemeen is de raad van toezicht van mening dat het bestuur als 'goed huisvader' de pensioenregeling uitvoert voor alle belanghebbenden van het fonds.

D. Verdieping Risicomanagement

De raad van toezicht van Centraal Beheer APF verdiept zich jaarlijks in een specifiek thema. Doel hiervan is om een beter beeld te krijgen van de stand van zaken op dit thema bij Centraal Beheer APF. Om dit te bereiken kiest de RvT ervoor een thema door de gehele keten van bestuur, bestuursbureau en uitbestedingspartners onder de loep te nemen. Voor 2022 was het onderwerp van het verdiepingsonderzoek "Organisatie en governance van risicomanagement van Centraal Beheer APF". Dit betreft de inrichting en taakverdeling ten aanzien van risicomanagement en de informatievoorziening vanuit de uitvoerders. De RvT streeft ernaar in de verdieping een volledig beeld te krijgen van de ketenverantwoordelijkheid op dit gebied. De RvT heeft in het kader van deze verdieping gesproken met een aantal personen binnen het bestuursbureau, het bestuur, Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management, alsmede met de drie sleutelfunctiehouders en de Compliance Officer.

De raad van toezicht heeft door alle gesprekken en de achtergrondinformatie een goed beeld gekregen van de organisatie en governance van risicomanagement bij Centraal Beheer APF. De RvT concludeert dat het bestuur de afgelopen periode veel heeft gedaan om het risicomanagement te optimaliseren. Dat de rol van de eerste lijn nu verder verduidelijkt is bij het risicomanagement is een goede ontwikkeling die leidt tot een meer risico-gedreven aanpak. De RvT juicht deze ontwikkelingen toe en erkent tegelijkertijd dat de implementatie van de nieuwe werkwijze nog in volle gang is. In dat kader adviseert de RvT om de governance van risicomanagement in totaliteit te beschrijven, waarbij alle rollen in de eerste, tweede en derde lijn duidelijk zijn.

De raad van toezicht heeft een aantal bevindingen over rapportages en informatievoorziening en heeft daarop een aanbeveling gedaan ten aanzien van het behouden van overzicht en integraliteit bij verdeling van rapportages over de risico-eigenaren en ten aanzien van bespreking van rapportages in bepaalde commissies.

Ten aanzien van de verbinding in de hele keten constateert de raad van toezicht dat het, zeker richting het Nieuwe Pensioencontract, cruciaal is om tijdig vast te stellen waar welke verantwoordelijkheid ligt en hoe de checks & balances zijn ingericht. Daarnaast geeft de raad van toezicht de suggestie mee om meer gebruik te maken van het werk van de risicomanagers en sleutelfunctiehouders bij de uitvoerders in de hele risicoketen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: de raad van toezicht ziet de uitwerking van het risicoraamwerk als een van de stappen van het bestuur om ervoor te zorgen dat het bestuur een cultuur bevordert waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en dat het bestuur borgt en zorgt dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is.

E. Benoemingen

Per 15 juli is onze gewaardeerde collega Jos Berkemeijer afgetreden als RvT-lid, vanwege het verlopen van zijn termijn. De raad heeft Arjen van Amerongen als zijn opvolger ter benoeming voorgedragen bij het Kringoverstijgend Medezeggenschaps-orgaan (KOM). Hij is benoemd per juli 2022.

De raad van toezicht heeft in een met het KOM gevormde sollicitatiecommissie de werving- en selectieprocedure uitgevoerd. Deze is in het voorjaar van 2022 succesvol afgerond met de benoeming van Arjen van Amerongen. Hij heeft een aantal maanden als toehoorder deelgenomen aan de activiteiten van de raad van toezicht, zodat hij goed ingewerkt kon beginnen aan zijn formele werk als lid van de raad per 15 juli 2022.

Code PF: Thema 5, Zorgvuldig benoemen: de raad van toezicht heeft bij de herbenoemingen het daartoe opgestelde proces gevolgd om te borgen dat op een goede manier invulling wordt gegeven aan de afweging van complementariteit, geschiktheid en diversiteit in de raad.

F. Overige

Gedurende het jaar heeft de raad van toezicht nog een aantal andere onderwerpen specifieke aandacht gegeven.

De raad van toezicht heeft op voordracht van het bestuur Hans Kempen (in april) en Jeroen van der Put (in november) herbenoemd als bestuurslid.

In 2022 zijn de voorstellen van de Werkgroep Governance (betreft kringen, KOM, bestuur en RvT) geïmplementeerd. Dit heeft onder meer geleid tot een andere indeling van vergaderingen met belanghebbendenorganen. De raad heeft de jaarverslagdag met alle belanghebbendenorganen als één van de aanpassingen in de governance, positief ervaren. De algemene indruk van deze dag is er een van community gevoel en een zekere trots op de ontwikkeling van het fonds. Daarnaast is het ook een efficiënte invulling van het afleggen van verantwoording, doordat het aan alle belanghebbendenorganen tegelijk is gedaan.

De aanpassing van de organisatie van Centraal Beheer APF is regelmatig onderwerp van gesprek geweest, de raad heeft het bestuur hier terzijde gestaan met raad.

De raad heeft goedkeuring gegeven aan het geactualiseerde beloningsbeleid.

De raad heeft jaargesprekken met de sleutelfunctiehouders gevoerd waarin hun jaarplannen zijn besproken.

Nieuwe klanten

In 2022 zijn geen nieuwe kringen opgericht, maar er hebben wel CWO's naar de standaardkringen plaatsgevonden. Van bestuur, bestuursbureau en raad van toezicht heeft dit de nodige inspanning gevraagd. De raad van toezicht is dan ook verheugd te kunnen vaststellen dat de binnenkomst van nieuwe werkgevers en pensioenfondsen conform de richtlijnen is verlopen en dat de administratieve processen om dit te realiseren voldoen aan de eisen.

Functioneren raad van toezicht

De raad van toezicht heeft in 2022 conform de Code Pensioenfondsen een zelfevaluatie uitgevoerd, zonder externe begeleiding. In het driejaren-schema zou een externe begeleiding aan de orde zijn, echter vanwege het vertrek van een RvT-lid en de komst van een nieuw RvT-lid in 2022, is besloten dit pas in 2023 te doen. De voornaamste conclusie van de zelfevaluatie is dat de samenwerking onderling en met het bestuur en bestuursbureau naar tevredenheid verloopt. De raad is positief over de voorbereiding van overlegvergaderingen. De raad van toezicht heeft zijn kennis actueel gehouden door het volgen van scholing, zowel buiten als binnen

het fonds en heeft in dat kader Theo Langejan van de Pensioenfederatie uitgenodigd om meer inzicht te geven in de ontwikkelingen omtrent de Wet Toekomst Pensioenen.

Samenvattend

De raad van toezicht is tevreden met de groeiontwikkeling van Centraal Beheer APF ondanks het feit dat de doelstelling hierop niet is gehaald. Ook is de raad van toezicht content met de organisatiewijziging die breed in de keten is afgestemd. De raad is van mening dat het bestuur de strategische doelstellingen, de beleidsagenda en de uitvoeringspartijen op adequate wijze monitort en aanstuurt.

Daarnaast volgt de raad de ontwikkelingen omtrent de Wet Toekomst Pensioenen en het nieuwe pensioenadministratiesysteem bij uitvoerder Achmea Pensioen Services op de voet en zal dit ook blijven doen.

De raad van toezicht heeft het overleg met het bestuur, de belanghebbendenorganen en overige gremia als constructief ervaren. Naar de mening van de raad van toezicht heeft het bestuur bij de vervulling van zijn taak voldoende blijk gegeven van een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers. Deze evenwichtige belangenafweging is door de raad van toezicht niet alleen in het algemeen geconstateerd, maar ook specifiek vastgesteld op het vlak van het acquireren en incorporeren van nieuwe klanten en hun deelnemers, het versterken van de organisatie en de besluitvorming rond herstelplannen en toeslagverlening.

Goedkeuring jaarverslag en jaarrekening

De raad van toezicht constateert dat het proces van totstandkoming van het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en jaarrekening 2022 zorgvuldig is geweest. De raad van toezicht verklaart goedkeuring te verlenen aan het Bestuursbesluit tot vaststelling van het Jaarverslag 2022 en de Jaarrekening 2022.

Zeist, 19 juni 2023

Namens de raad van toezicht,

Drs. M.A.M. Barth, voorzitter RvT

Drs. L.M.T. van Velden, RvT-lid

Drs. A.J.M. van Amerongen AAG CPV, RvT-lid

Reactie van het bestuur op verslag raad van toezicht

Het bestuur is de RvT erkentelijk voor de goede samenwerking gedurende 2022, waarbij gezamenlijk stappen zijn genomen in de verdere ontwikkeling van de relatie. Naast regulier toezicht door de RvT was er op meerdere momenten ruimte voor reflectie en bespreking van prioriteiten en dilemma's met oog voor elkaars verantwoordelijkheden, wat heeft bijgedragen aan de bestuurlijke besluitvorming. Het bestuur herkent daarnaast de bevindingen en aanbevelingen van de RvT en zal hier in de komende periode verder invulling aan geven.

Het bestuur constateert evenals de RvT dat de komst van het nieuw pensioenstelsel als de voorgenomen systemen transitie bij APS met elkaar verbonden zijn en kansen en risico's met zich meebrengen. Om als bestuur hier goed grip op te houden wordt binnen het fonds de voorbereiding op de implementatie van het nieuwe pensioencontract vormgegeven via de stuurgroep EPAK. Om tijdig zicht te krijgen op mogelijke risico's bij beide trajecten, vindt hierover frequent overleg plaats met de (risicomanagers van de) uitvoerders binnen de APF keten. Door het combineren van beide migratietrajecten worden transities integraal gepland en beoordeeld, waarbij risico's tijdig gemitigeerd kunnen worden.

Gedurende 2022 zijn strategische onderwerpen en de voortrollende beleidsagenda verder geïntegreerd, wat als basis dient in de rapportages van bestuur naar RvT. Het bestuur constateert met tevredenheid dat hierin slagen gemaakt zijn waardoor ruimte ontstaat voor verdieping in het gesprek tussen bestuur en RvT.

In het kader van de CWO's betreft het bestuur de RvT zo snel als mogelijk in de besluitvormingscyclus om de RvT in staat te stellen eigenstandig en op efficiënte wijze zijn oordeel te geven. Het bestuur constateert met tevredenheid dat dit goed gewerkt heeft gedurende het kalenderjaar 2022.

Met betrekking tot het verdiepingsonderzoek "Organisatie en governance van risicomanagement van Centraal Beheer APF" onderschrijft het bestuur het advies van de RvT om de governance van het risicomanagement zo compleet mogelijk te beschrijven. In aanvulling op het bestaande Risicoraamwerk en Beleid beheerste en integere bedrijfsvoering wordt momenteel invulling gegeven aan de completering van het Target Operating Model waarin alle rollen binnen de eerste, tweede en derde lijn eenduidig worden belegd. Het bestuur accepteert graag het aanbod van de RvT om middels de klankbordfunctie van de RvT te profiteren van hun kennis bij de herijking van de risk-appetite.

De RvT verwijst in zijn waarnemingen over het bestuurlijk handelen bij de door de RvT benoemde aandachtsgebieden naar een drietal thema's van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur ondersteunt de RvT in de wijze waarop de RvT hiermee verder aandacht vraagt voor de toepassing van de Code in bestuurlijk handelen in zijn algemeenheid.

Het bestuur dankt de RvT voor zijn grote betrokkenheid en de constructieve samenwerking in het jaar 2022.

Zeist, 19 juni 2023,

Het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds handelend onder de naam Centraal Beheer APF:

Drs. J. Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

41. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds (inclusief de collectiviteitskringen) op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2022.
2. De staat van baten en lasten over 2022.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen inclusief de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 320.000. Onze materialiteit voor de bedrijfsomgeving is bij het plannen vastgesteld op circa 2% van het eigen vermogen. Voor de Kringen is de materialiteit vastgesteld op circa 1% van het(gemiddeld) pensioenvermogen van de collectiviteitskring.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur en de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven 5% van de materialiteit rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen, de beleggings-administratie en de pensioenadministratie uitbesteed aan respectievelijk Achmea Investment Management N.V. en Achmea Pensioenservices N.V. (hierna: 'de uitvoeringsorganisaties'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie die is verstrekt door deze uitvoeringsorganisaties.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisaties verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisaties zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II en 3000A-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402- en 3000A-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2022 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Wij hebben voor de controle van de beleggingen en de beleggingsopbrengsten gebruik gemaakt van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald, rekening houdend met de omvang en het risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een review uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA handreiking 1120 ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen en de financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaris heeft voldaan aan onze instructies. Daarnaast hebben wij de adequaatheid van de werkzaamheden van de actuaris geëvalueerd. Ook hebben wij de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de actuaris geëvalueerd. Wij verwijzen hiervoor naar het kernpunt Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse, zoals opgenomen in de SIRA, geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de elementen die tot fraude kunnen leiden: Rationalisatie, druk (motivatie) en gelegenheid. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico:

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak:

- We hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan het pensioenfonds bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. Waar zulke journaalposten zijn geïdentificeerd, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op de geïdentificeerde risico's in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op fraude, hebben niet geleid tot een kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen en het lezen van notulen en rapporten van de sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de volgende wet- en regelgeving overwogen: naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, - zoals opgenomen in Titel 9 van Boek 2 BW, RJ 610 en de Pensioenwet - aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen', waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken, te weten:

- Pensioenwet;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Gezien de aard van de activiteiten van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds en de complexiteit van deze regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van een pensioenfonds, voor de mogelijkheid van een pensioenfonds om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang; niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom een van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controle-aanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen;
- overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de solvabiliteitspositie en inbaarheid van de vorderingen;

- nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's);
- inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling;
- inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.

De financiële positie van het pensioenfonds en de door Achmea B.V. afgegeven garantstelling is een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur en de met governance belaste personen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad De solvabiliteit van de collectiviteitskringen wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van de collectiviteitskring. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskringen te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake toeslagen en kortingen. Daarnaast is de dekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of de collectiviteitskringen van het pensioenfonds voldoende buffers hebben.	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: • Door controle van de balans de samenstellende delen van de dekkingsgraad gecontroleerd; • De rapportage van de certificerend actuaire geëvalueerd en de uitkomsten besproken; • De in de jaarrekening gepresenteerde cijfermatige toelichting geëvalueerd en getoetst of deze in overeenstemming is met het actuariael rapport en (geactualiseerd) herstelplan; • Wij hebben de door de certificerend actuaire uitgevoerde plausibiliteitstoets op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar beoordeeld in relatie tot de ontwikkelingen van de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad onderzocht.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in noot 4 en in de risico-paragraaf bij de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen. Indien hieruit blijkt dat de beleidsdekkingsgraad van een collectiviteitskring gedurende vijf aangesloten jaren lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen, kan dit leiden tot en het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten. Wij hebben de ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad aangemerkt als kernpunt, vanwege het belang hiervan voor de deelnemers in relatie tot een mogelijke korting op de pensioenaanspraken. Voor de collectiviteitskringen was in 2022 geen korting noodzakelijk. Op basis van het herstelplan van Kring Stabiliteit is de collectiviteitskring onvoldoende in staat om binnen de gestelde termijn te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen. In 2023 heeft het bestuur besloten tot een korting om aan de wettelijke vereiste te voldoen. Dit is ook als zodanig toegelicht in noot 4 en in de paragraaf Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum bij de verantwoording van de collectiviteitskring. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat de toelichting met betrekking tot de dekkingsgraad, (minimaal) vereist eigen vermogen en herstelplan niet conform wet- en regelgeving is opgenomen in de jaarrekening.	Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de vaststelling van de dekkingsgraad, de beleidsdekkingsgraden en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2022 aanvaardbaar. Ook achten wij de toelichting in de jaarrekening met betrekking tot het (minimaal) vereist eigen vermogen en herstelplan aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
Waardering van beleggingen De beleggingen zijn een significante post op de balans de collectiviteitskringen van het pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan direct of indirect genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingsmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderingsonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde markt-prijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva van de collectiviteitskringen geeft Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds inzicht in de gehanteerde waarderingsmethoden van de illiquide beleggingen. Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de algemene grondslagen als onderdeel van het hoofdstuk Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling. Uit deze toelichting blijkt ook welk deel van de beleggingen op balansdatum is gewaardeerd met behulp van waarderingsmodellen en technieken. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: • De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de beleggingen beoordeeld; • Gebruik gemaakt van Standaard 3402 type II-rapportages, en deze geanalyseerd op toereikendheid van de scoping, bevindingen en de impact hiervan op de controlewerkzaamheden; • Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen; • Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden; • De gecontroleerde rapportage waarin de beleggingen zijn opgenomen aangesloten met de financiële administratie en de jaarrekening; • Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen en waarderingsonzekerheid van de beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de waardering van de beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2022 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt	De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd
Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen De technische voorziening, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, betreft de belangrijkste verplichting in de balans van de collectiviteitskringen en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleids-dekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Pensioenwet, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers en wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattings-elementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattings-elementen. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorziening en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 5 bij de verantwoording van de collectiviteitskringen is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.	Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer: • De certificerend actuaaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten; • De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaaris; • De rapportage van de certificerend actuaaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken; • Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen; • Vastgesteld dat de actuaaris met deze basisgegevens werkt bij het toetsen van de technische voorziening; • Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorzieningen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening. Onze observatie bij dit kernpunt: Wij achten de waardering van de technische voorzieningen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2022 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens
- SFDR-bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de het pensioenfonds.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur en de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 19 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.

drs. M. van Luijk RA

42. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat van de bedrijfsomgeving

Statutair is bepaald dat baten die niet zijn toe te wijzen aan een specifieke Collectiviteitskring worden toegevoegd aan het vermogen van de Stichting (artikel 3, leden 1 en 6). Gezien het afgescheiden karakter van de kringvermogens betekent dit dat resultaten in een kring aan het vermogen van de kring worden toegevoegd.

Bijlagen

43. Personalia Bedrijfsomgeving

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is in 2022 niet gewijzigd en is ultimo verslagjaar als volgt samengesteld:

Naam	M/V	Geboren	Functie	(Her-) benoemd	Aftreed datum	Aantal malen herbenoembaar
Drs. J. Bouma	M	1962	Voorzitter	09-11-2019	31-10-2023	2
Drs. H.A. Kempen	M	1968	Plaatsvervangend voorzitter	15-07-2022	15-07-2026	0
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	V	1973	Lid	15-07-2020	15-07-2024	1
Drs. L.J. van der Put RBA	M	1967	Lid	01-01-2023	01-01-2027	1

In 2022 is L.J. van der Put is voor de eerste keer herbenoemd en H.A. Kempen voor de tweede en laatste keer herbenoemd. Het aantal herbenoemingen van een bestuurder bedraagt maximaal twee keer voor een periode van vier jaar.

Raad van toezicht

De RvT bestaat op 31 december 2022 uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	(Her-) benoemd	Aftreed datum	Aantal malen herbenoembaar
Drs. M.A.M. Barth	V	1964	Voorzitter	15-07-2020	15-07-2024	0
Drs. A.J.M. van Amerongen AAG CPV	M	1969	Lid	15-07-2022	15-07-2026	1
Drs. L.M.T. van Velden	V	1964	Lid	01-06-2021	01-06-2025	0

De heer van Amerongen is in 2022 voor het eerst benoemd als lid van de RvT. Hij is de opvolger van de heer Berkemeijer.

Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM)

Het KOM bestaat op 31 december 2022 uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Betreffende (S)BO	(Her)benoemd	Aftreed datum
F.F. Steenwinkel	M	1947	Voorzitter	BO equensWorldline	01-01-2021	01-01-2025
L.E.M. Duynstee	V	1962	Lid	Pensioenfondsenkring 1	01-01-2019	31-12-2023
M. Verbrugge	M	1968	Lid	SBO	15-08-2022	15-08-2026
Drs. I.L. van Eeghen	M	1960	Lid	BO RBS	01-03-2022	01-03-2026
Drs. B. Wellens	M	1975	Lid	BO Bavaria	01-07-2021	01-07-2024
F.W. van Dorsten	M	1959	Lid	BO Chemours	01-01-2021	01-01-2025
R. Oosterhout	M	1954	Lid	BO Sligro Food Group	01-10-2020	01-10-2024
R.J.P. Siebesma	M	1962	Lid	BO DB Evenwicht	01-11-2021	01-11-2025
J.H.W. van der Straaten	M	1956	Lid	BO HPE / BO ES Nederland	01-11-2022	01-11-2026
A.E. Reuvekamp	M	1970	Lid	BO HP Nederland	01-11-2022	01-11-2026

44. Personalia Belanghebbendenorganen

Centraal Beheer APF kent voor elke kring een belanghebbendenorgaan (BO). Het BO bestaat uit minimaal vier leden en maximaal acht leden. Een belanghebbendenorgaan bestaat in beginsel uit vertegenwoordigers van Werkgever(s), Werknemers, Pensioengerechtigden en van Gewezen deelnemers van wie de Pensioenovereenkomst is beëindigd.

Het belanghebbendenorgaan heeft de taken en bevoegdheden, als bedoeld in artikel 115c van de Pensioenwet, voor zover deze betrekking hebben op de collectiviteitkring waartoe het orgaan behoort. Het bestuur stelt per collectiviteitkring een regeling vast ten aanzien van de taken, bevoegdheden, invulling vacatures en de zetelverdeling tussen de vertegenwoordigers.

Het bestuur heeft de leden van een belanghebbendenorgaan benoemd na goedkeuring van DNB. Een lid van het (S)BO heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

Samengevoegd belanghebbendenorgaan

In het SBO hebben ultimo verslagjaar de volgende leden zitting:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
M. Verbrugge	M	1968	Voorzitter	Werkgevers	07-08-2022	07-08-2026
B. Wellens	M	1975	Lid	Werkgevers	28-04-2022	28-04-2026
J.G.P. de Ruijter	M	1955	Lid	Werknemers	07-08-2022	07-08-2026
I.J. Arkink	V	1971	Lid	Werknemers	12-01-2021	12-01-2025
G. Bulten	M	1961	Lid	Werkgevers	25-02-2021	25-02-2025
A. Jharap	V	1977	Lid	Werknemers	25-08-2022	25-08-2026

Belanghebbendenorgaan kring Evenwicht

Het BO Evenwicht bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
R.J.P. Siebesma	M	1962	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	01-11-2025
H. van den Heuvel	M	1951	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	01-11-2025
G.C.A. Dunnink	V	1973	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2021	01-11-2025
M. Kuperus	M	1962	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	18-07-2022	18-07-2026

Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1

Het BO Pensioenfondsenkring 1 bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
L.E.M. Duynstee CPC PPE CPE	V	1962	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2019	01-01-2024
Dr. A.G. Oerlemans CFA, FRM	M	1965	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2019	01-01-2024
A.L.M. Hoorman	M	1950	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2019	01-01-2024
J.W.F. Schroers	M	1961	Tijdelijk terug getreden	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers		

Belanghebbendenorgaan Kring RBS

Het BO RBS bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
Drs. I.L. van Eeghen MiF	M	1960	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2022	01-03-2026
C.T.M. van den Berg	V	1961	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2022	01-03-2026
Drs. J.J. Heemskerk CFA	M	1970	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2022	01-03-2026
Mr. E.J. Kuiper	V	1960	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2022	01-03-2026
Mr. S.G. Mathu MBA	M	1972	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-03-2022	01-03-2026
J.P.A. van Oudheusden	M	1973	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-06-2022	01-06-2026

Belanghebbendenorgaan Kring Bavaria

Het BO Bavaria bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
Drs. B. Wellens	M	1975	Voorzitter	Werkgevers	01-7-2021	01-7-2024
N.C.A.L. Meeuws	M	1983	Lid	Werknemers	01-7-2021	01-7-2024
L.M.M. van der Steen	M	1949	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-7-2021	01-7-2024
Vacature						

Belanghebbendenorgaan Kring Sligro Food Group

Het BO Sligro Food Group bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
Drs. R. Oosterhout	M	1954	Voorzitter	Werkgever	01-10-2020	01-10-2024
R.A.W.J.. van der Sluijs	M	1976	Lid	Werkgever	01-10-2020	01-10-2024
J.C.J.M. Cooijmans	V	1965	Lid	Werknemers	01-10-2020	01-10-2024
H.H. Klinge	M	1945	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-10-2020	01-10-2024
T. Schweitzer	V		Aspirant			

Belanghebbendenorgaan Kring Chemours

Het BO Chemours bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
F.W. van Dorsten	M	1959	Voorzitter	Werkgever	01-01-2021	01-01-2025
W. Gruijters	M	1974	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025
R. Smits	M	1970	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025
A. Decantere	V	1962	Lid	Werkgever	22-09-2022	22-09-2026

Belanghebbendenorgaan Kring equensWorldline

Het BO equensWorldline bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
F.F. Steenwinkel	M	1947	Voorzitter	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-01-2021	01-01-2025
P.J.S. de Jong	M	1968	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025
M.R. Stok	M	1967	Lid	Werkgever	01-01-2021	01-01-2025
I. Jelier	M	1974	Lid	Werknemers	01-10-2021	01-01-2025

Belanghebbendenorgaan Kring HPE

Het BO HPE bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
J.H.W. van der Straaten	M	1956	Voorzitter	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
C.E. Timmer	M	1978	Lid	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
H.J. Hoos	M	1968	Lid	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
I.H. Sijbrandij	M	1952	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2022	01-11-2026
N.F. Hart	M	1972	Lid	Werknemers	01-12-2022	01-11-2026
K.A. Nienhuis	M	1944	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2022	01-11-2026
N. Baas	M	1986	Aspirant- lid	Werknemers		
F. Spuesens	M	1976	Aspirant- lid	Werkgevers		

Belanghebbendenorgaan Kring HP Nederland

Het BO HP Nederland bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
A.E. Reuvekamp	M	1970	Voorzitter	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
S.P. Dijkhuizen	M	1938	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2022	01-11-2026
N.F. Hart	M	1972	Lid	Werknemers	01-12-2022	01-11-2026
D.H. Edelijn	V	1960	Lid	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
F. Keij	M		Aspirant- lid	Werknemers		

Belanghebbendenorgaan Kring ES Nederland

Het BO ES Nederland bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum
J.H.W. van der Straaten	M	1956	Voorzitter	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
R. Korevaar	M	1961	Lid	Werknemers	01-11-2022	01-11-2026
H.A. Splint	M	1959	Lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers	01-11-2022	01-11-2026
O. van 't Hof	M	1953	Lid	Werkgevers	01-11-2022	01-11-2026
M. Cools	M	1957	Aspirant- lid	Pensioengerechtigden / gewezen deelnemers		

45. Overige personalia

Sleutelfunctiehouder Internal Audit

De heer F. Pranata verbonden aan Protiviti.

Sleutelfunctiehouder Risicobeheer

De heer D. Koelemij, bestuursbureau Centraal Beheer APF

Certificerend actuaris / Sleutelfunctiehouder Actuariaal

De heer drs. R. van de Meerakker AAG verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V. (WTW).

Compliance officer

De heer Mr. R. Van der Mast van het Nederlands Compliance Instituut (NCI).

Externe onafhankelijke accountant

De heer drs. M. van Luijk RA verbonden aan Deloitte Accountants B.V..

Vertrouwenspersoon

Mevrouw J.M.E. Pierik-Van Diest van het Nederlands Compliance Instituut (NCI).

46. SFDR annex IV

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

46.1. Kring DC

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Defined Contribution)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 0,18% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022

beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 63,66 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,48
ESG Profiel Benchmark	6,41
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	63,66

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 0,07 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel

een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

en bestrijding van corruptie en omkoping.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	3,3	Verenigde Staten
Microsoft Corp	Software & Diensten	2,6	Verenigde Staten

referentieperiode, te weten: 2022

CBRE Dutch Residential Fund	Overig	1,7	Nederland
Amazoncom Inc	Consumer Discretionary Distribution & Retail	1,5	Verenigde Staten
TSMC	Halfgeleiders en halfgeleiderapparaat	1,1	Taiwan
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	1,1	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	1,0	Nederland
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,9	Verenigde Staten
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	0,9	Nederland
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	0,9	Nederland
Tesla Inc	Automobiele industrie & Componenten	0,9	Verenigde Staten
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,9	Verenigde Staten
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	0,9	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	0,8	Nederland
UnitedHealth Group Inc	Gezondheidszorg apparatuur en -diensten	0,7	Verenigde Staten

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

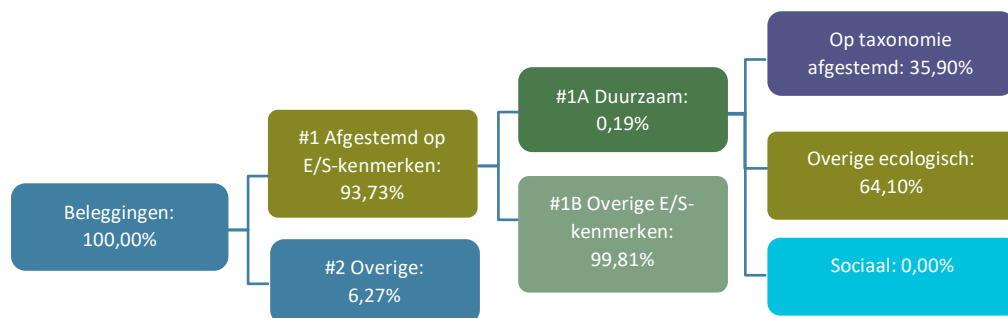

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 0,18%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	7,0
Banken	6,9
Software & Diensten	6,3
Technologie Hardware & Apparatuur	6,0
Financiële diensten	5,2
Media & Vermaak	5,1
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	4,7
Materialen	4,2
Kapitaalgoederen	4,2
Overig	50,3

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 35,90% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie⁴ voldoen?**

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

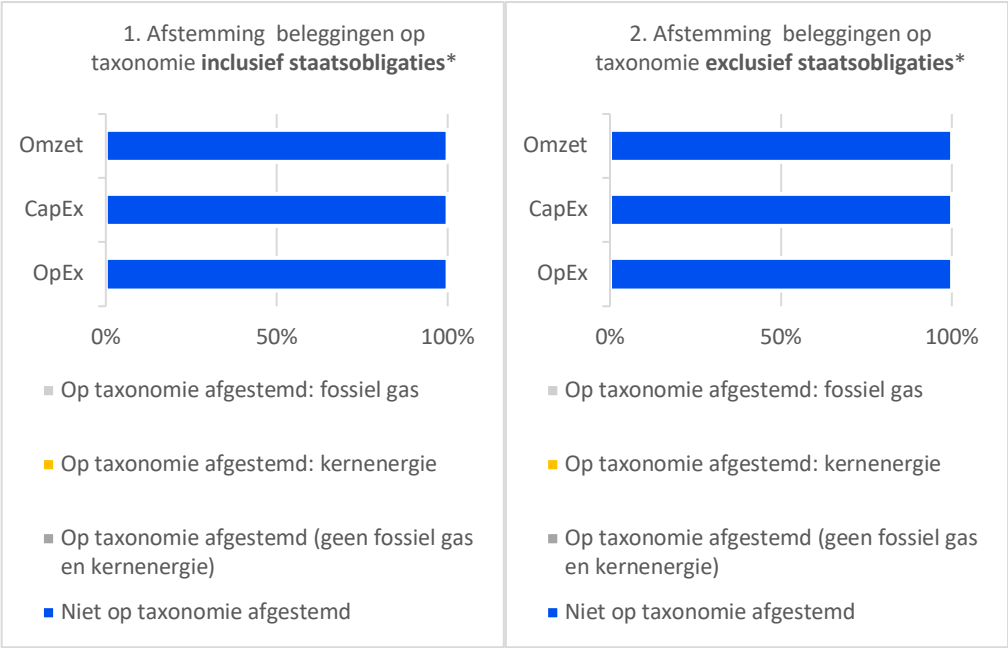
- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

⁴ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

- de operationele uitgaven (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- a. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- b. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- c. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 64,10%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	152,4
Fondsen	32,7
Overig	3,6
Derivaten	-88,7

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement

staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

Niet van toepassing.

46.2. Kring DB Premie

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Premie)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 1,72% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contenten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 62,52 tCO₂ per miljoen euro belegd

vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,36
ESG Profiel Benchmark	6,19
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	62,52

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over

2022 0,21 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun

gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		dialogoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	5,2	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	4,4	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	4,3	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	3,3	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	3,2	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	3,0	Nederland
France (Govt Of) 2.250% 25/10/2022	Overheden	1,5	Frankrijk
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	1,4	Nederland
Deutschland i/l Bond .5000% 15/04/2030	Overig	1,4	Duitsland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,4	Nederland
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	1,3	Nederland
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,3	Nederland

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

Deutschland I/L Bond .1000% 15/04/2026	Overig	1,1	Duitsland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,1	Verenigde Staten
BNP_ERX_OF30_VM	Overig	0,9	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

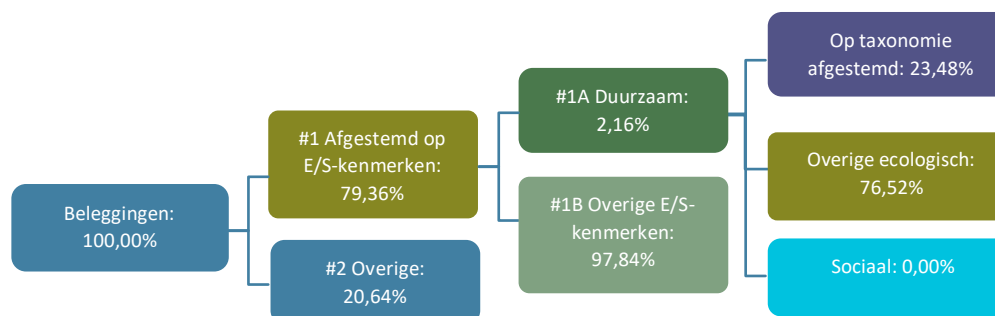

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 1,72%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille

Overheden	25,6
Vastgoedfonds	3,8
Technologie Hardware & Apparatuur	2,9
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	2,7
Software & Diensten	2,2
Financiële instellingen	2,1
Consumentengoederendistributie en detailhandel	2,1
Door onderpand gedekt	1,8
Supranationalen	1,7
Overig	55,2

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegevoegd aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 23,48% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie⁵ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

⁵ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

☒ Nee

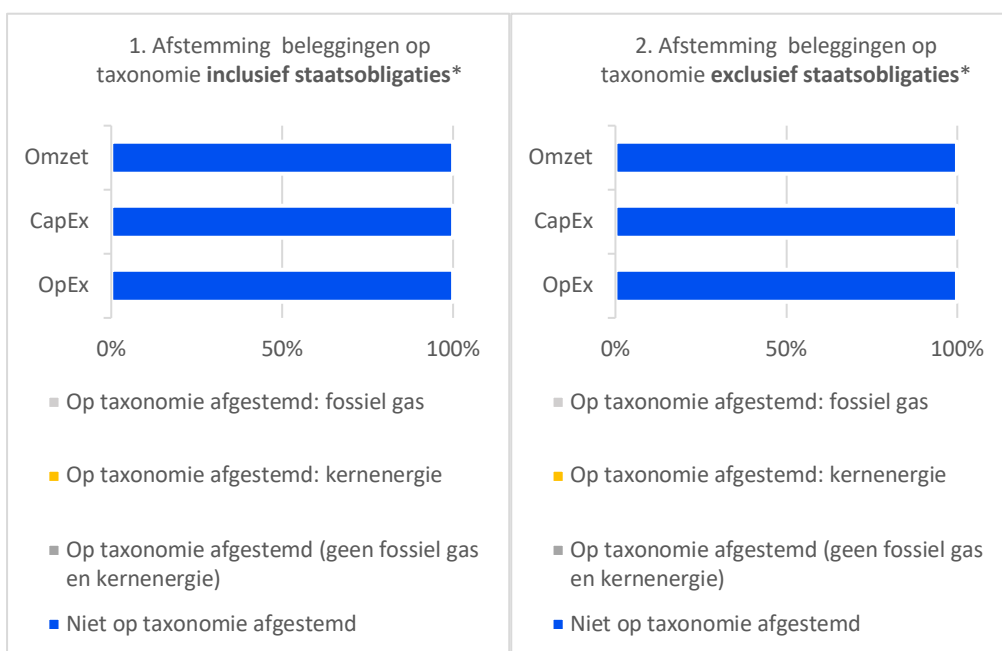
De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

***In deze diagrammen omvat “staatsobligaties” alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

overeenkomen met de beste prestaties.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 76,52%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Liquiditeiten	129,3
Fondsen	48,2
Overig	1,3
Derivaten	-78,8

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.3. Kring DB Stabiliteit

Productbenaming: Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Stabiliteit)
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 1,79% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-

voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 58,72 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,45
ESG Profiel Benchmark	6,30
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	58,72

... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve

indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 0,06 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten,

arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	11,2	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	7,4	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	7,3	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	6,8	Nederland
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	5,6	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	3,5	Nederland
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	3,2	Nederland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	3,1	Nederland
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	3,0	Nederland

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

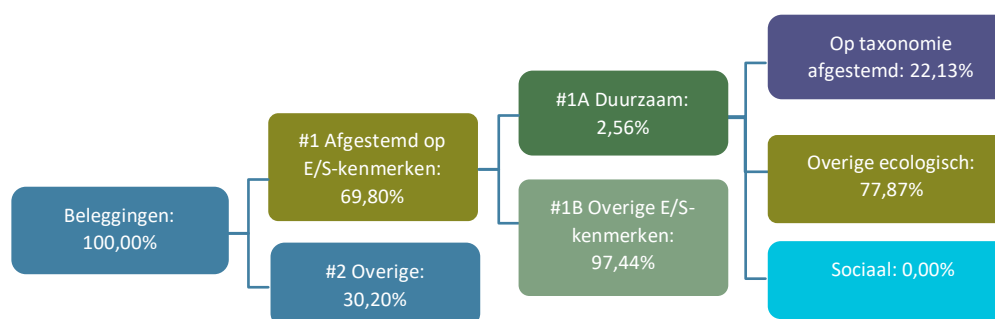
Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 1,79%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	29,8
Vastgoedfonds	3,0
Financiële instellingen	2,1
Door onderpand gedekt	1,9

Technologie Hardware & Apparatuur	1,8
Supranationalen	1,8
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,7
Software & Diensten	1,4
Consumentengoederendistributie en detailhandel	1,3
Overig	55,1

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 22,13% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie⁶ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

⁶ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

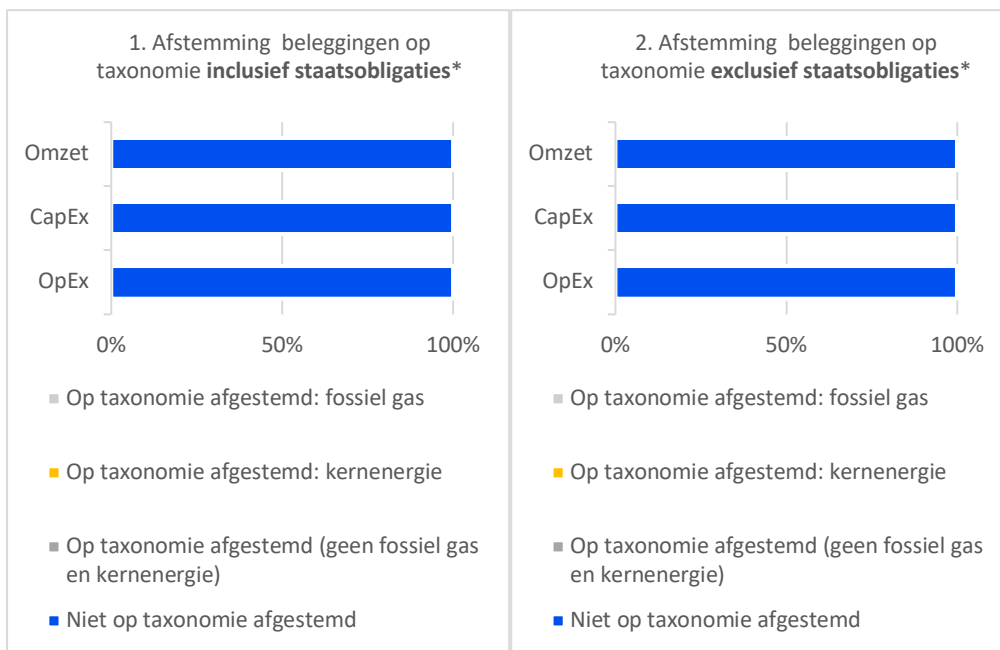
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxononomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- g. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- h. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- i. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxononomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 77,87%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder 'overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	191,8
Fondsen	30,6
Overig	1,9
Derivaten	-124,4

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.4. Kring DB Koopkracht

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Koopkracht)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 1,93% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contenten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 61,89 tCO₂ per miljoen euro belegd

vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,38
ESG Profiel Benchmark	6,22
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	61,89

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over

2022 0,30 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun

gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		dialogoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	5,9	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	4,3	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	3,3	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	2,4	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	2,3	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	2,2	Nederland
France (Govt Of) 2.250% 25/10/2022	Overheden	1,5	Frankrijk
Deutschland i/l Bond .5000% 15/04/2030	Overig	1,4	Duitsland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,1	Nederland
Deutschland I/L Bond .1000% 15/04/2026	Overig	1,1	Duitsland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,1	Verenigde Staten

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,0	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,9	Verenigde Staten
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	0,8	Nederland
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	0,8	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

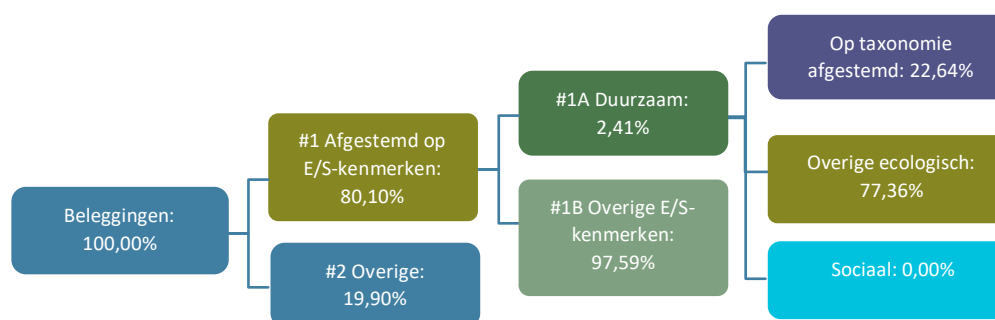

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 1,93%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	25,9
Vastgoedfonds	3,3
Technologie Hardware & Apparatuur	2,8
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	2,7
Financiële instellingen	2,3
Software & Diensten	2,2
Consumentengoederendistributie en detailhandel	2,1
Door onderpand gedekt	2,1
Supranationalen	2,0
Overig	54,6

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 22,64% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie⁷ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

⁷ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

☒ Nee

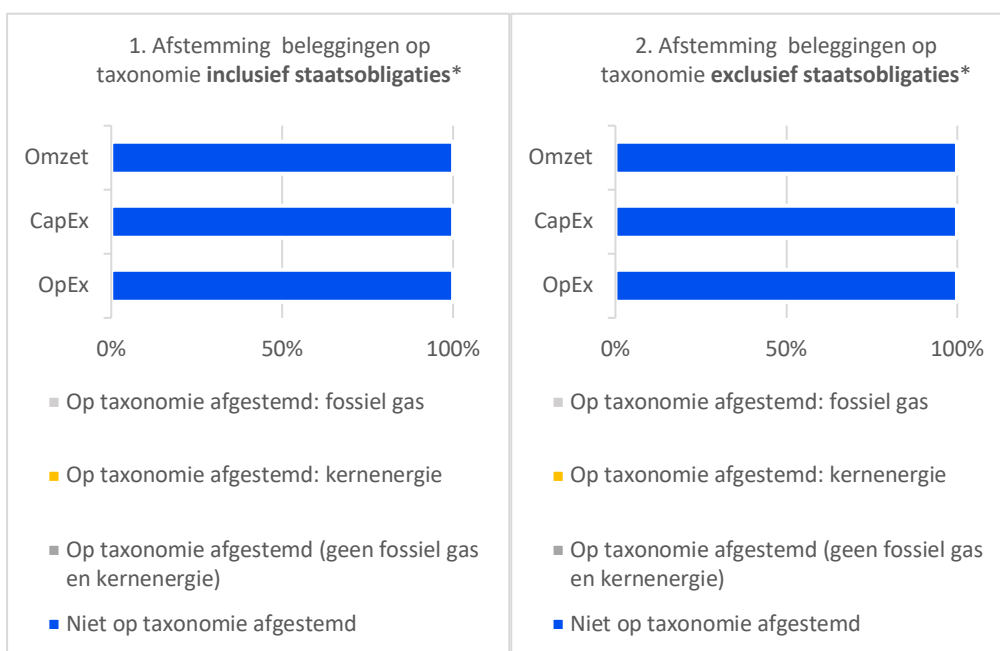
De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

overeenkomen met de beste prestaties.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 77,36%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Liquiditeiten	105,1
Fondsen	55,0
Overig	1,9
Derivaten	-61,9

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.5. Kring DB Evenwicht

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Evenwicht)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 1,93% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 54,78 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,56
ESG Profiel Benchmark	6,44
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	54,78

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is

of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 1,13 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die

voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersonneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	9,9	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	3,8	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	3,3	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	3,2	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	3,0	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	2,8	Nederland
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	1,5	Nederland
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	1,4	Nederland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,2	Nederland
France (Govt Of) 2.250% 25/10/2022	Overheden	1,1	Frankrijk
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,1	Nederland

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

Deutschland i/L Bond .5000% 15/04/2030	Overig	1,0	Duitsland
Deutschland I/L Bond .1000% 15/04/2026	Overig	0,8	Duitsland
BNP_ERX_OF30_VM	Overig	0,8	Nederland
JPM_ERX_OF20_VM	Overig	0,7	Nederland

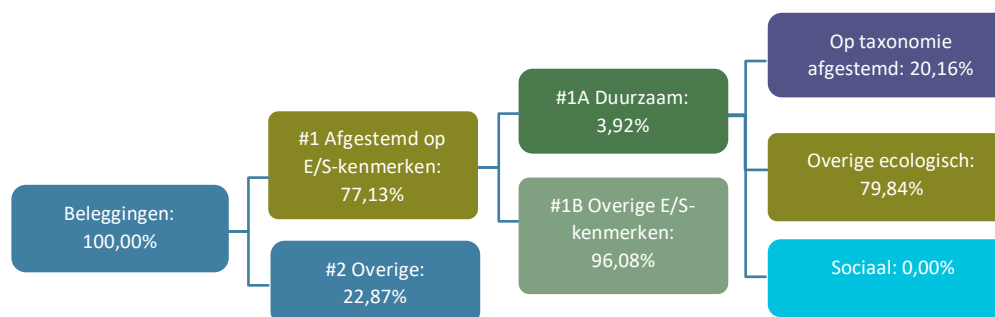
Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 3,02%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	30,4
Financiële instellingen	3,6
Door onderpand gedekt	3,3
Supranationalen	3,3
Vastgoedfonds	2,9
Agentschappen	1,8
Technologie Hardware & Apparatuur	1,8
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,6
Software & Diensten	1,4
Overig	50,0

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 20,16% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie⁸ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

⁸ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

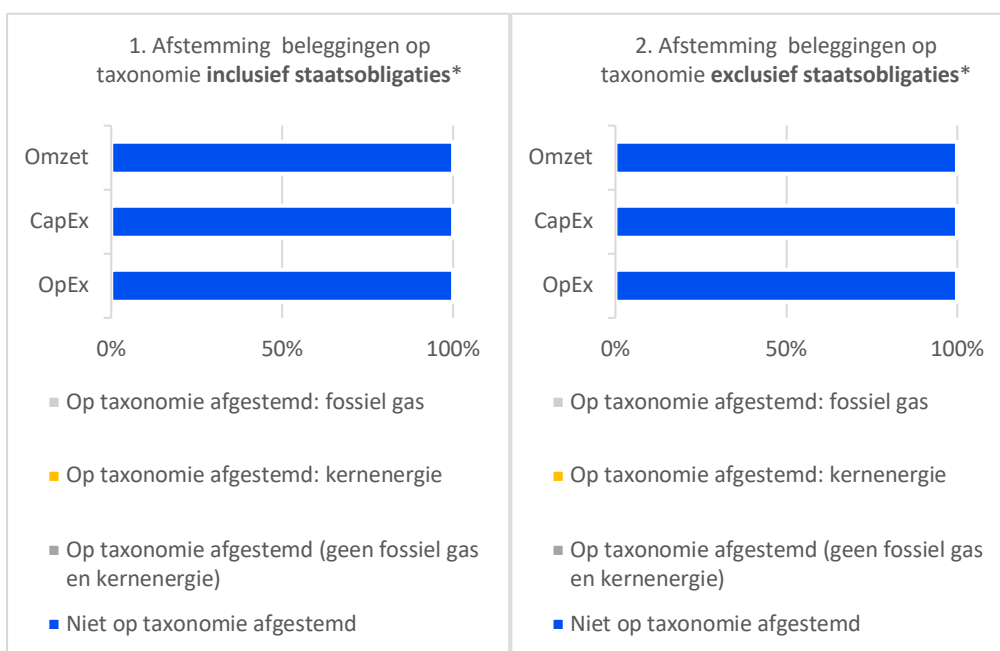
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat “staatsobligaties” alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- m. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- n. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- o. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

overeenkomen met de beste prestaties.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 79,84%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Liquiditeiten	105,5
Fondsen	58,4
Overig	1,6
Derivaten	-65,5

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.6. Kring Pensioenfondsenkring 1

Productbenaming: Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Pensioenfondsenkring 1)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 1,93% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 58,52 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,57
ESG Profiel Benchmark	6,44
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	58,52

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is

of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 0,79 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die

voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	11,7	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	1,4	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	1,3	Nederland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	0,9	Verenigde Staten
Bundesobligation 0% 18/10/2024	Overheden	0,8	Duitsland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	0,7	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	0,7	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,7	Verenigde Staten
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	0,7	Nederland
Netherlands government 0% 15/01/2027	Overheden	0,6	Nederland

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

France (govt of) 1.750% 25/11/2024	Overheden	0,5	Frankrijk
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,5	Verenigde Staten
Efsf .8750% 05/09/2028	Supranationalen	0,5	Luxemburg
Netherlands government 0% 15/07/2030	Overheden	0,5	Nederland
Bundesobligation 0% 09/10/2026	Overheden	0,5	Duitsland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

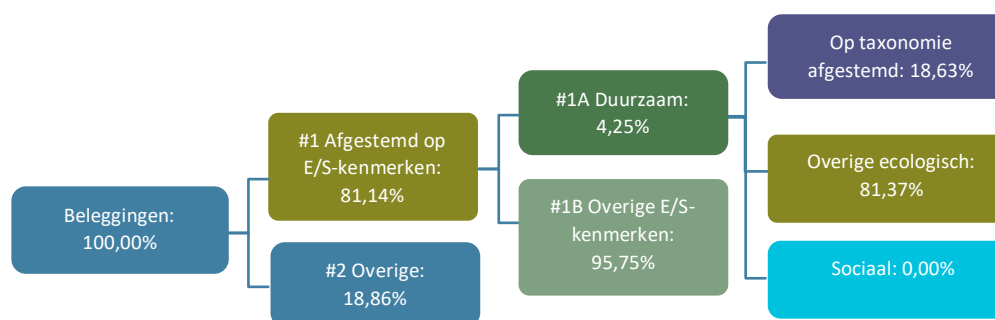

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 3,45%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	30,8
Financiële instellingen	4,1
Door onderpand gedekt	3,9
Supranationalen	3,9
Technologie Hardware & Apparatuur	2,3
Agentschappen	2,2
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	2,1
Software & Diensten	1,7
Consumentengoederendistributie en detailhandel	1,6
Overig	47,5

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 18,63% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie⁹ voldoen?

☐ Ja:

⁹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie

☒ Nee

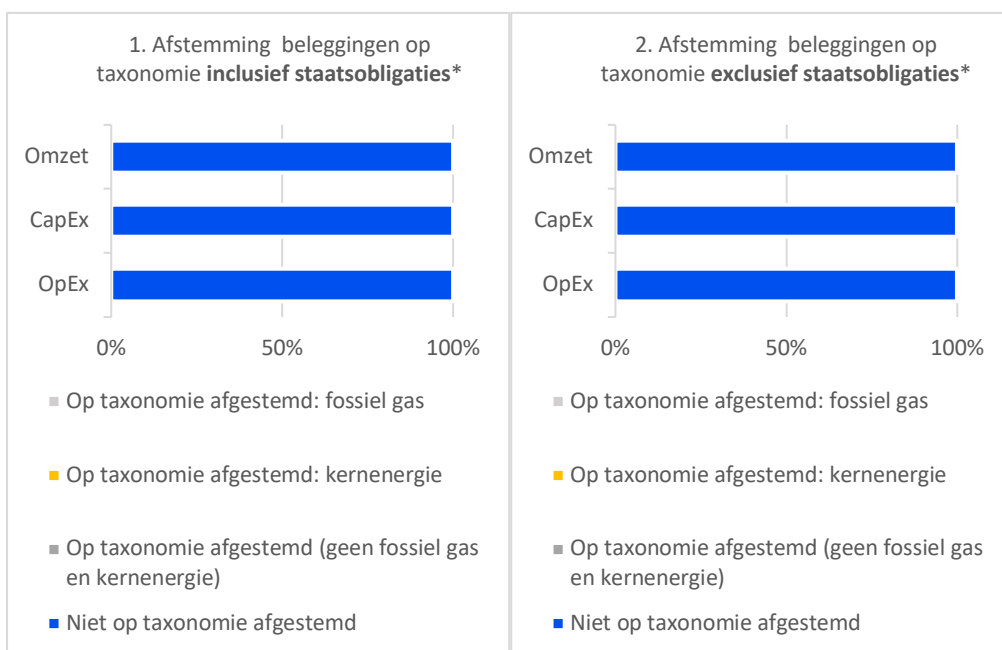
De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

**In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.*

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 81,37%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Liquiditeiten	70,1
Fondsen	47,9
Overig	1,4
Derivaten	-19,4

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.7. Kring RBS

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Royal Bank of Scotland)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 2,25% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-

voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 60,00 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,47
ESG Profiel Benchmark	6,32
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	60,00

... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve

indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 2,45 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten,

arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	7,3	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	4,2	Nederland
Deutschland IL Bond .1000% 15/04/2046	Overig	3,7	Duitsland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	2,9	Nederland
France (govt of) .1000% 25/07/2053	Overig	2,1	Frankrijk
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	1,3	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	1,0	Nederland
France (Govt Of) 2.250% 25/10/2022	Overheden	1,0	Frankrijk

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	1,0	Nederland
Deutschland i/l Bond .5000% 15/04/2030	Overig	0,9	Duitsland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	0,8	Verenigde Staten
Deutschland I/L Bond .1000% 15/04/2026	Overig	0,7	Duitsland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	0,7	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,7	Verenigde Staten
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	0,7	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

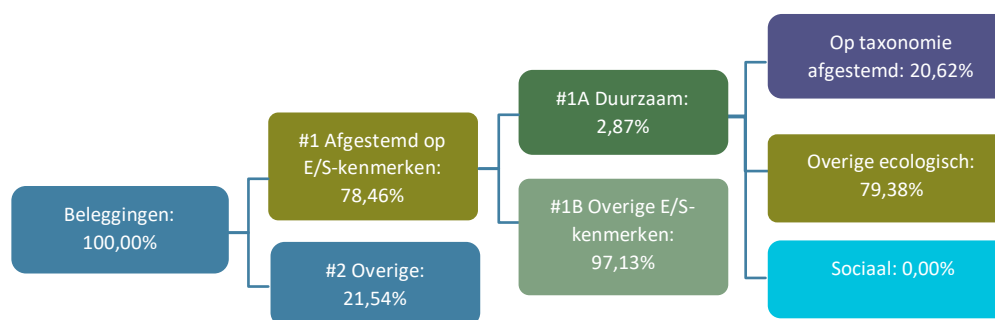

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 2,25%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	26,7
Financiële instellingen	2,7
Vastgoedfonds	2,7
Door onderpand gedekt	2,5
Supranationalen	2,4
Technologie Hardware & Apparatuur	2,3
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	2,1
Software & Diensten	1,7
Consumentengoederendistributie en detailhandel	1,6
Overig	55,2

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 20,62% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels

inzake veiligheid en afvalbeheer.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹⁰ voldoen?**

☐ Ja:

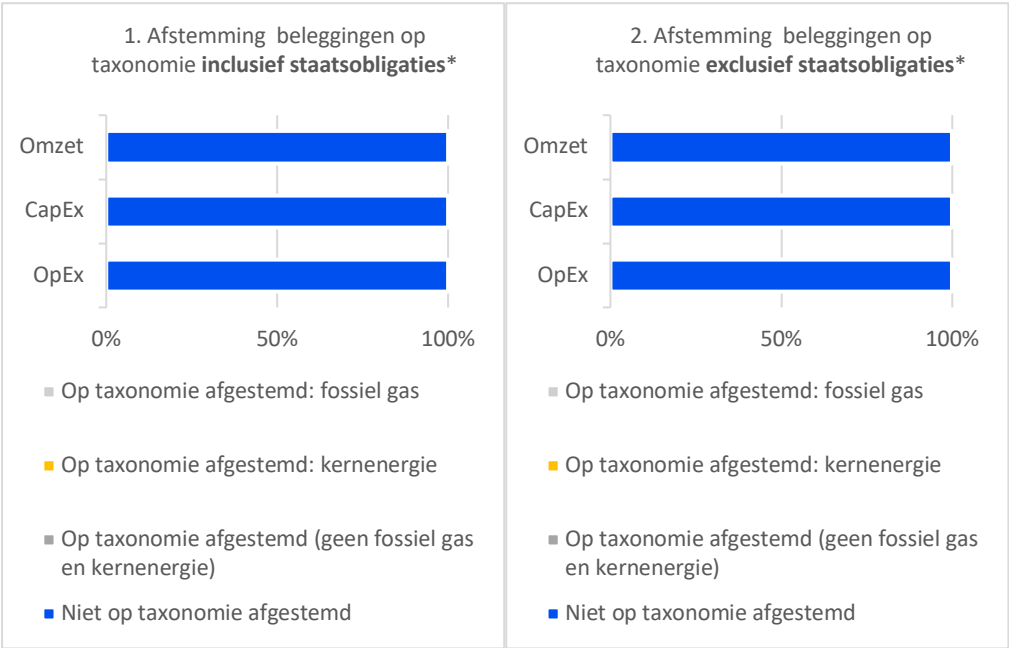
☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie

☒ Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

***In deze diagrammen omvat “staatsobligaties” alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- s. Rapportages van de uitgevende organisatie,

¹⁰ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering (“klimaatmitigatie”) en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

- t. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- u. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 79,38%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder 'overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	81,9
Fondsen	49,3
Overig	2,1
Derivaten	-33,3

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.8. Kring Bavaria

Productbenaming: Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Bavaria)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

● ● ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een**

● ○ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 2,95% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

ecologische doelstelling
kunnen wel of niet op de
taxonomie zijn afgestemd.

sociale doelstelling gedaan:
%

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende

2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 57,22 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,54
ESG Profiel Benchmark	6,41
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	57,22

... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 0,91 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en

bestrijding van corruptie en omkoping.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	9,7	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	3,4	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	2,8	Nederland

referentieperiode, te weten:
2022

CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	2,6	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	2,5	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	2,4	Nederland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,3	Nederland
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,2	Nederland
France (Govt Of) 2.250% 25/10/2022	Overheden	1,0	Frankrijk
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	0,9	Nederland
Deutschland i/l Bond .5000% 15/04/2030	Overig	0,9	Duitsland
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	0,9	Nederland
BNP_ERX_OF30_VM	Overig	0,8	Nederland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	0,8	Verenigde Staten
Deutschland I/L Bond .1000% 15/04/2026	Overig	0,7	Duitsland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

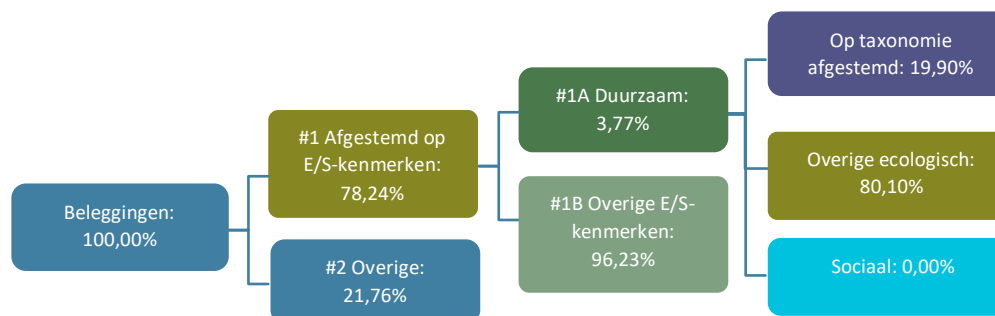
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 2,95%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	29,8
Financiële instellingen	3,5
Door onderpand gedekt	3,3
Supranationalen	3,2
Vastgoedfonds	2,5
Technologie Hardware & Apparatuur	2,1
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,9
Agentschappen	1,8
Software & Diensten	1,6
Overig	50,4

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 19,90% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de

criteria uitgebreide regels
inzake veiligheid en
afvalbeheer.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹¹ voldoen?**

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

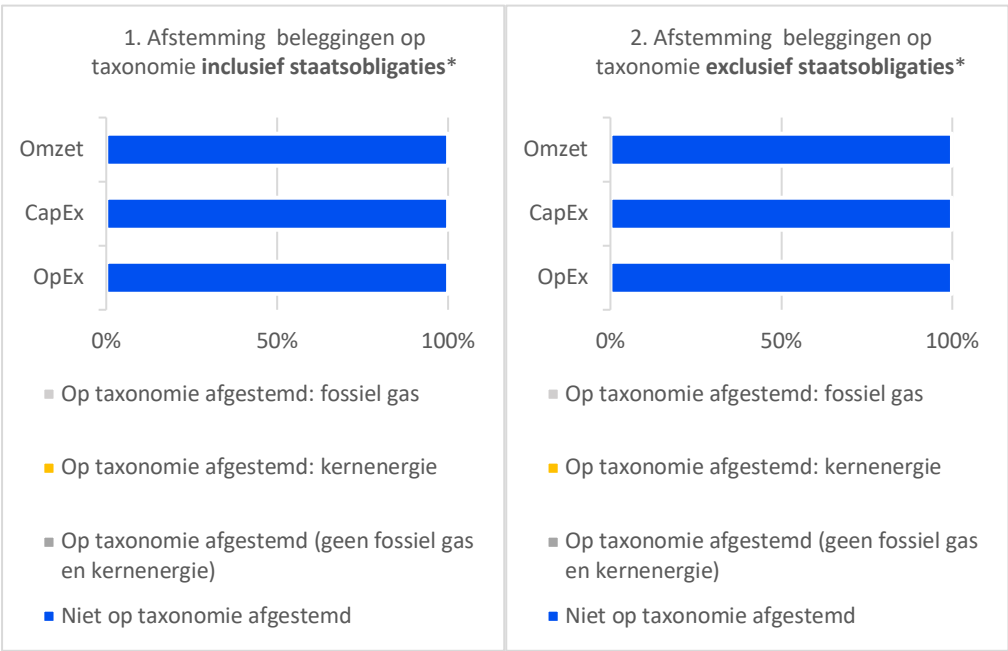
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

**In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.*

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

v. Rapportages van de uitgevende organisatie,

¹¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

- w. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- x. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 80,10%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder 'overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	95,8
Fondsen	59,6
Alternatieve beleggingen	0,7
Overig	1,7
Derivaten	-57,9

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks

Zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.9. Kring Sligro Food Group

Productbenaming: Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Sligro Food Group)
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

● ● ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

● ○ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 2,03% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contenten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 67,47 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,40
ESG Profiel Benchmark	6,46
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	67,47

● ... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 1,37 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?**

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond

beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest

thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land

beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	7,0	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	6,2	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	2,4	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	2,1	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	2,0	Nederland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,3	Nederland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,3	Verenigde Staten
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,2	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	1,1	Verenigde Staten
JPM_ERX_OF50_VM	Overig	0,9	Nederland
BNP_ERX_OF30_VM	Overig	0,9	Nederland
Stadt Koeln	Overig	0,9	Duitsland
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,7	Verenigde Staten
BAR_ERX_OF50_VM	Overig	0,7	Nederland
BNP_ERX_OF50_VM	Overig	0,7	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

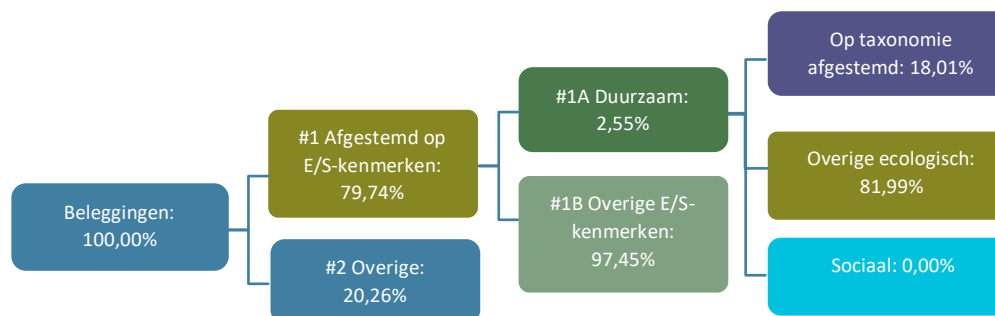

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 2,03%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	28,4
Technologie Hardware & Apparatuur	3,4
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	3,1
Software & Diensten	2,6
Financiële instellingen	2,4
Consumentengoederendistributie en detailhandel	2,4
Door onderpand gedekt	2,4
Supranationalen	2,3
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,9
Overig	51,1

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 18,01% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹² voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

¹² Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

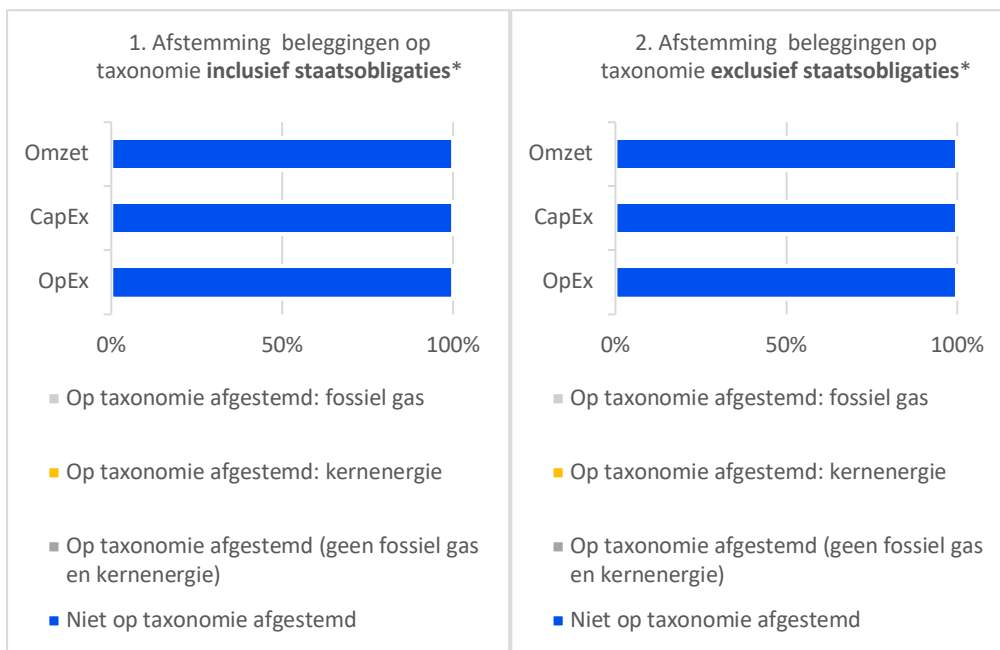
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- y. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- z. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- aa. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 81,99%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	126,0
Fondsen	37,0
Overig	1,7
Derivaten	-64,8

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.10. Kring Chemours

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring Chemours)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 1,93% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contenten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 68,22 tCO₂ per miljoen euro belegd

vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,37
ESG Profiel Benchmark	6,27
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	68,22

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over

2022 0,85 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun

gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		dialogoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	6,7	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	5,3	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	3,2	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	3,2	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	2,9	Nederland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,4	Verenigde Staten
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,3	Nederland
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	1,3	Nederland
BAR_ERX_OF20_VM	Overig	1,2	Nederland
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,2	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	1,1	Verenigde Staten
BNP_ERX_OF30_VM	Overig	0,9	Nederland

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,8	Verenigde Staten
Stadt Koeln	Overig	0,8	Duitsland
JPM_ERX_OF20_VM	Overig	0,6	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

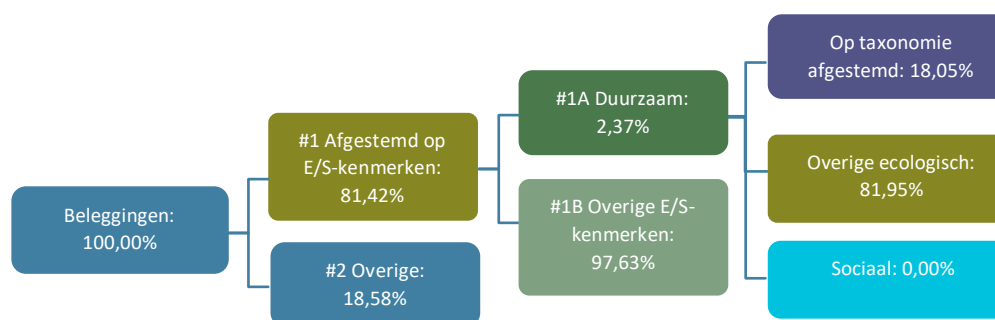

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 1,93%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	27,6
Technologie Hardware & Apparatuur	3,6
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	3,3
Software & Diensten	2,8
Consumentengoederendistributie en detailhandel	2,6
Financiële instellingen	2,3
Door onderpand gedekt	2,3
Supranationalen	2,2
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	2,0
Overig	51,2

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 18,05% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹³ voldoen?

☐ Ja:

¹³ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie

☒ Nee

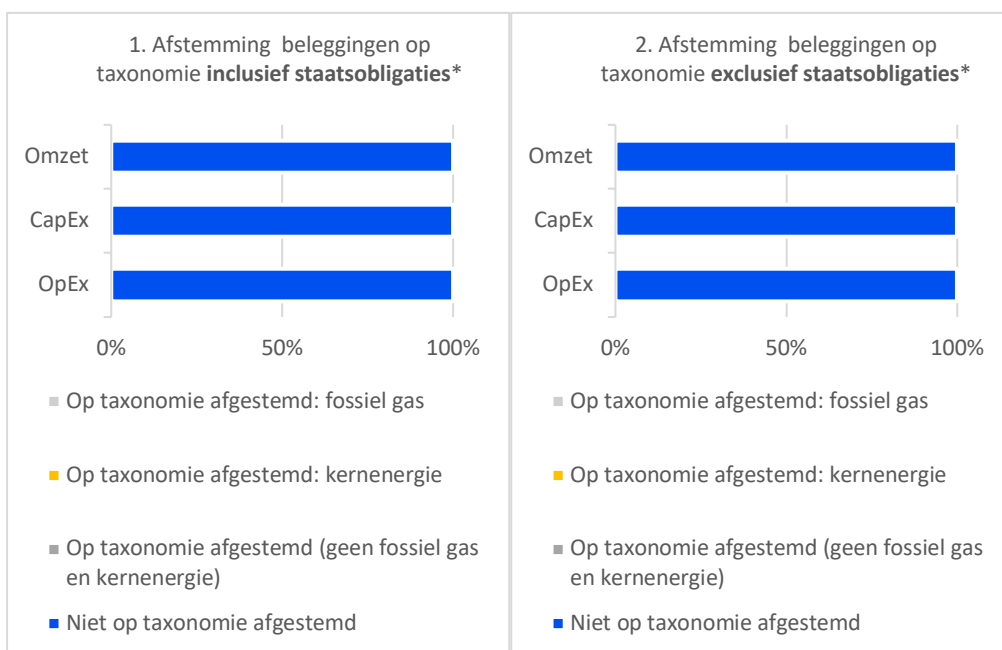
De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

**In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.*

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- bb. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- cc. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- dd. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 81,95%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Liquiditeiten	147,0
Fondsen	38,6
Overig	1,2
Derivaten	-87,4

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.11. Kring equensWorldline

Productbenaming: Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring equensWorldline)
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 3,38% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-

voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 52,88 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,63
ESG Profiel Benchmark	6,48
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	52,88

... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve

indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 3,19 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten,

arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	11,3	Nederland
Netherlands Government 0% 15/01/2024	Overheden	4,4	Nederland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	2,5	Nederland
CCP_BNP_LCH_VM	Overig	2,5	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	2,3	Nederland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	2,3	Nederland
BAR_ERX_OF30_VM	Overig	1,1	Nederland
JPM_ERX_OF30_VM	Overig	1,0	Nederland
BNP_ERX_OF20_VM	Overig	0,9	Nederland

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

BAR_ERX_OF20_VM	Overig	0,9	Nederland
France (Govt Of) 2.250% 25/10/2022	Overheden	0,8	Frankrijk
BNP_ERX_OF30_VM	Overig	0,8	Nederland
Bundesobligation 0% 18/10/2024	Overheden	0,7	Duitsland
Deutschland i/l Bond .5000% 15/04/2030	Overig	0,7	Duitsland
Stadt Koeln	Overig	0,7	Duitsland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

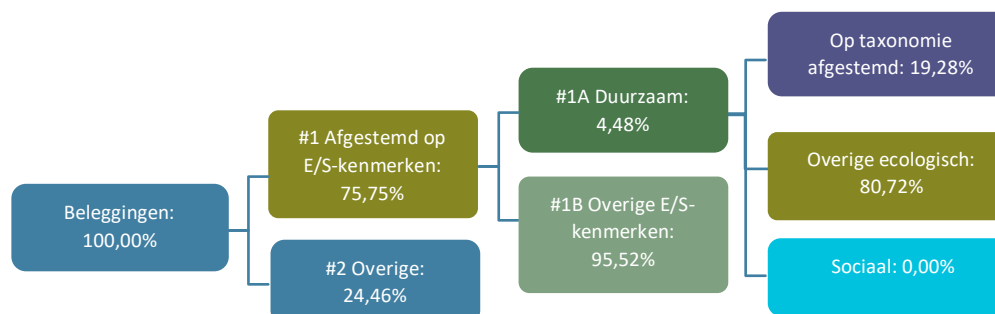

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 3,38%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	32,1
Financiële instellingen	4,0
Door onderpand gedekt	3,8
Supranationalen	3,7
Agentschappen	2,1
Vastgoedfonds	2,0
Technologie Hardware & Apparatuur	1,5
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,4
Vastgoed	1,2
Overig	48,2

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 19,28% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹⁴ voldoen?

☐ Ja:

¹⁴ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie

☒ Nee

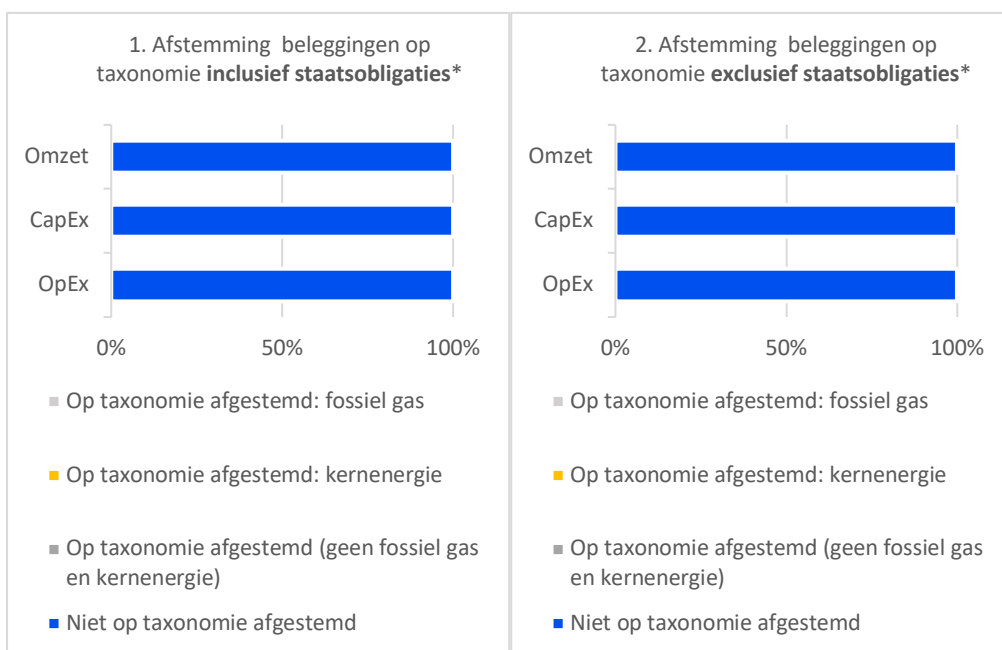
De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxononomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

**In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.*

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- ee. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- ff. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- gg. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 80,72%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Liquiditeiten	94,4
Fondsen	56,5
Overig	1,9
Derivaten	-52,9

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

Niet van toepassing.

46.12. Kring HPE

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring HPE)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 3,36% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbewegingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-

voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 64,53 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,26
ESG Profiel Benchmark	6,03
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	64,53

... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve

indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 6,23 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten,

arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de dialoog aangaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
CCF Developed World (ESG Screened) Index Fund	Overig	22,3	Ierland
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	10,6	Nederland
NT DEV REAL ESTATE ESG-FEUSD	Overig	8,2	Ierland
Bundesobligation 0% 13/10/2023	Overheden	8,2	Duitsland
iShares Euro Credit Bond Index Fund (IE)	Overig	5,8	Ierland

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

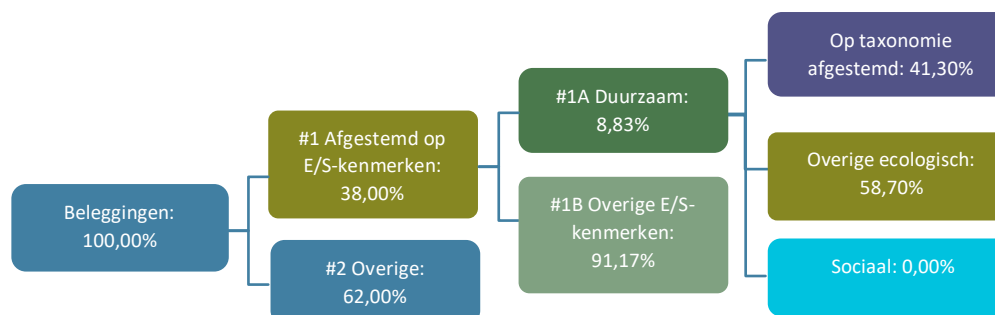
Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 3,36%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	32,7
Agentschappen	2,8
Supranationalen	1,7
Openbare banken	0,9
Overig	61,9

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 41,30% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹⁵ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

¹⁵ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

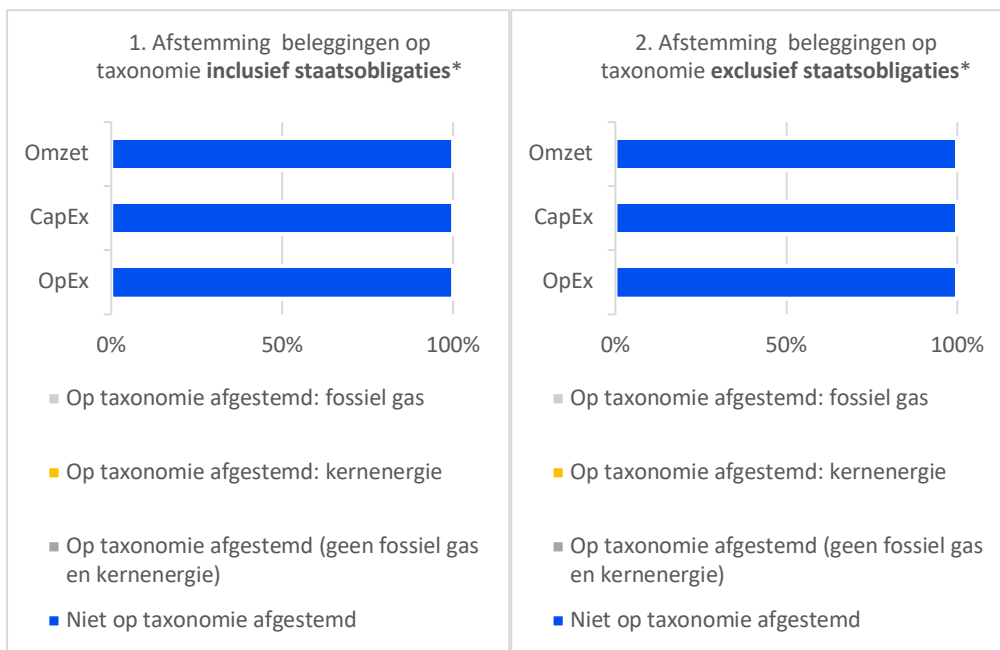
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- hh. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- ii. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- jj. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 58,70%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder 'overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Fondsen	95,9
Liquiditeiten	9,6
Overig	0,1
Derivaten	-5,6

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

Niet van toepassing.

46.13. Kring HP NL

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring HP Nederland)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 0,37% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contenten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 60,32 tCO₂ per miljoen euro belegd

vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,38
ESG Profiel Benchmark	6,27
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	60,32

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over

2022 0,13 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun

gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		dialogo aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
CCF Developed World (ESG Screened) Index Fund	Overig	33,3	Ierland
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	10,9	Nederland
Achmea IM Euro Government Bond Fund	Overig	9,6	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

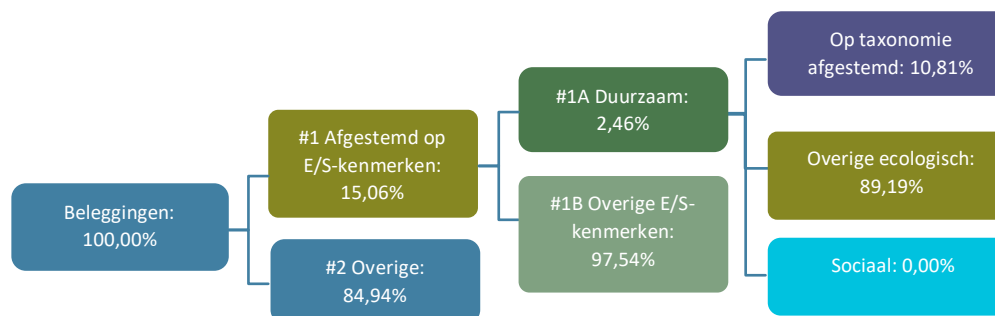

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 0,37%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	14,7
Supranationalen	0,4
Agentschappen	0,3
Overig	84,6

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 10,81% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹⁶ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

¹⁶ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

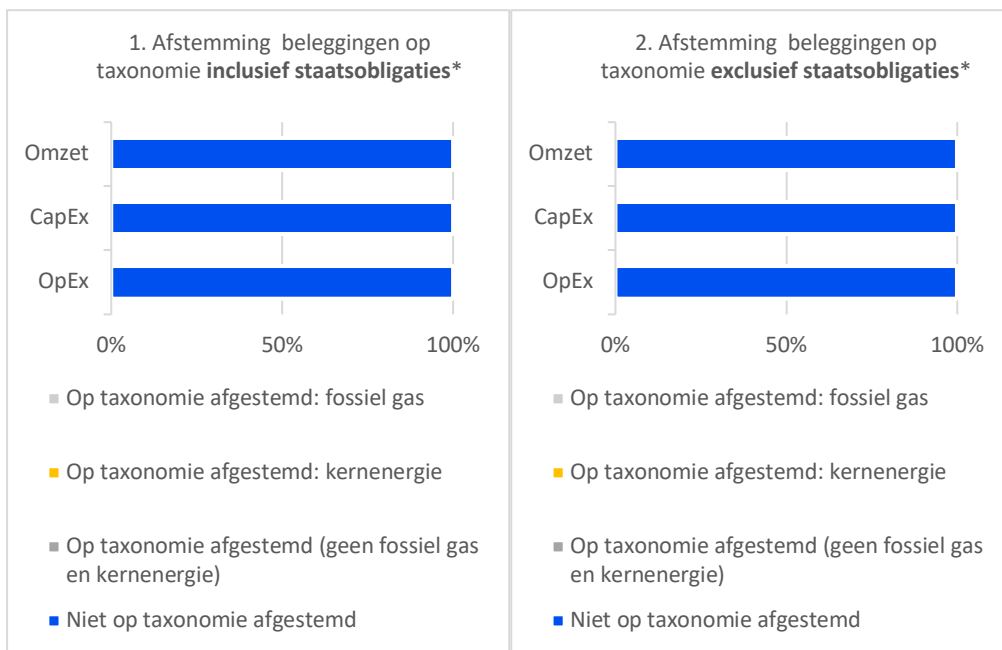
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- kk. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- ll. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- mm. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 89,19%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder 'overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Fondsen	84,5
Liquiditeiten	36,2
Overig	0,3
Derivaten	-21,0

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

Niet van toepassing.

46.14. Kring ESN

Productbenaming:

Pensioenregeling Centraal Beheer APF (Kring ES Nederland)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):

724500SQFNKRQFN4JF97

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 0,42% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie

De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille waarvan het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

CO₂-reductie

De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze tenminste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze doelstelling geldt voor de beleggingscategorieën aandelen wereld, aandelen opkomende markten en high yield.

Uitsluitingsbeleid

De volgende investeringen zijn uitgesloten:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Zie voor meer details het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel

Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende Ecologische, Sociale en Governance aspecten. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2022 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

CO₂-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 60,34 tCO₂ per miljoen euro belegd

vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende beleggingsfondsen van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid

Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Het afgelopen jaar hebben er zich geen breaches voorgedaan.

Indicator	Waarde
ESG Profiel Portfolio	6,38
ESG Profiel Benchmark	6,19
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	60,34

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering

Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over

2022 0,13 ton.

Adaptatie aan klimaatverandering

Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun

gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie in de vorm van CO ₂ -reductie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten (het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen) en Normatief engagement (de

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)		dialogoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten (Het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.)
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
CCF Developed World (ESG Screened) Index Fund	Overig	33,7	Ierland
Achmea IM Euro Government Bond Fund	Overig	10,9	Nederland
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	10,8	Nederland

Overeenkomstig de regels van de RTS worden minder dan 15 beleggingen getoond indien de grootste beleggingen samen al 50% deel uitmaken van de portefeuille. Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen look through toegepast. Centraal Beheer APF beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** **beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2022

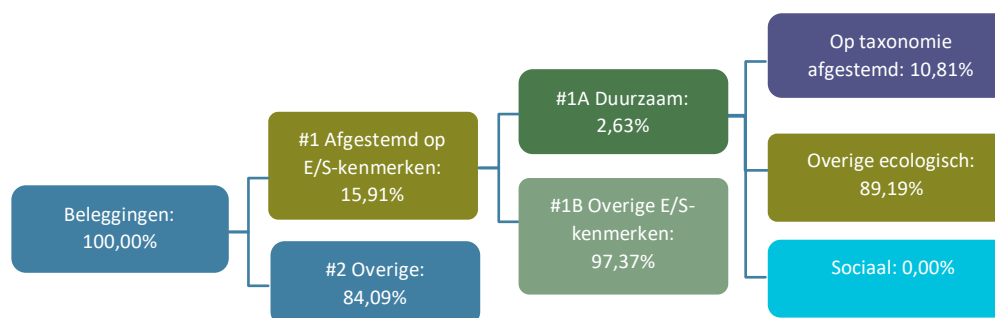

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 0,42%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	15,5
Supranationalen	0,5
Agentschappen	0,4
Overig	83,7

De verdeling van beleggingen over sectoren is gedaan op basis van IBOXX voor obligaties en GICS voor aandelen. Andere instrumenttypen zijn standaard toegedeeld aan de sector 'Overige'.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 10,81% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹⁷ voldoen?

☐ Ja:

☐ In fossiel gas

☐ In kernenergie

☒ Nee

¹⁷ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

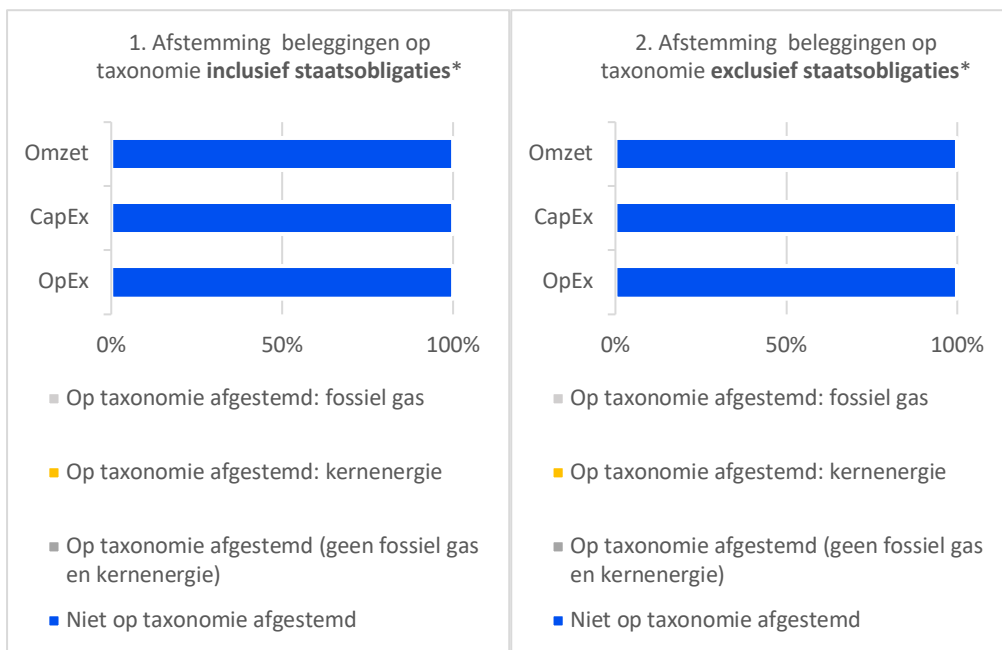
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;

- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;

- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

beschikbaar zijn en die onder meer

broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de Green Bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- nn. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- oo. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- pp. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

● Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 89,19%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Fondsen	85,6
Liquiditeiten	35,5
Overig	0,3
Derivaten	-21,3

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement

Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen

Daarnaast heeft het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks

zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

Niet van toepassing.

47. Afkortingen en begrippenlijst

Aandeel	Een aandeel is een deel van het eigendom van een bedrijf. Door het kopen van een aandeel, krijgt de koper een aantal rechten bij een bedrijf. Hierdoor heeft het aandeel een bepaalde waarde.
Abtn	Afkorting voor Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van een kring beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.
Actuele dekkingsgraad	Zie dekkingsgraad
Alpha	Alpha is het extra rendement van een portefeuille bovenop het rendement van de benchmark. Bij een positieve alpha heeft de portefeuille het beter gedaan dan verwacht.
AFM	Autoriteit Financiële Markten.
AG-Prognosetafels	Prognosetafels geven de gemiddelde waargenomen overlevings- en sterftefrequenties binnen de Nederlandse bevolking weer over een afgelopen vijfjarige periode en projecteren die naar de toekomst op basis van de in de in het verleden waargenomen en naar de toekomst doorgetrokken trends in deze frequenties. Zij worden gebruikt bij het berekenen van pensioenpremies en de waardering van de pensioenverplichtingen. Er zijn voor mannen en vrouwen aparte prognosetafels afgeleid: GBM en GBV.
ALM	Asset Liability Management Analyse van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille.
Beleggingsfonds	Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.
Beleggingsmix	De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, vastrentende waarden en overige beleggingen. Ook wel beleggingsportefeuille.
Beleidsdekkingsgraad	Sinds 1 januari 2015 zijn pensioenfondsen verplicht om te rekenen met de zogenoemde 'Beleidsdekkingsgraad': het gemiddelde van de dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. Deze dekkingsgraad is minder gevoelig voor plotselinge of tijdelijke bewegingen.
Benchmark	Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).

Credits	Engelse benaming voor bedrijfsobligaties. Verzamelnaam voor vastrentende beleggingen die uitgegeven worden door bedrijven met uiteenlopende kredietwaardigheid (ratings).
Deelnemer	De persoon die conform het bepaalde in het Pensioenreglement tot het deelnemerschap is toegelaten en pensioenaanspraken jegens het fonds verwerft.
Dekkingsgraad	De dekkingsgraad laat zien of wij financieel gezond zijn. Is de dekkingsgraad 100%, dan hebben wij precies genoeg geld om de huidige en toekomstige pensioenen zonder verhoging voor inflatie uit te betalen. De dekkingsgraad is de procentuele verhouding tussen de bezittingen, verlaagd met overige schulden en de voorziening pensioenverplichtingen.
Derivaten	Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere meer onderliggende variabelen als valuta, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.
DNB	De Nederlandsche Bank.
BO	Belanghebbendenorgaan. Een belanghebbendenorgaan als bedoeld in artikel 115b, lid 1 van de Pensioenwet voor een eigen kring. Dit is het medezeggenschapsorgaan per kring.
Eigen kring	Een kring waarin één pensioenregeling op basis van één Uitvoeringsovereenkomst of Uitvoeringsreglement wordt uitgevoerd.
Eigen vermogen	Buffer om mogelijke waardedalingen van de in de kring aanwezige middelen op te vangen. Iedere kring is verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer.
Ervaringssterfte	Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftekansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.
Feitelijke premie	De feitelijke premie is de premie zoals deze daadwerkelijk wordt gegeven in het boekjaar.
Franchise	Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Futures	Termijncontract, waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Futures worden gebruikt om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van tactische asset allocatie.
Gedempte kostendeekkende premie	De gedempte premie wordt berekend door de rente of het rendement te baseren op een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden of het rendement op een verwachting voor de toekomst.
Gewezen deelnemer	De voormalige deelnemer die geen pensioen meer verwerft in deze pensioenregeling en die een pensioenaanspraak heeft behouden bij het fonds. In het pensioenreglement is opgenomen wanneer de deelname eindigt.
Grondstoffen	Grondstoffen en goederen waarvan de prijs in hoge mate wordt bepaald door de actuele vraag en aanbod. Voorbeelden zijn olie, graan en metalen.
Haalbaarheidstoets	De haalbaarheidstoets heeft ten doel om inzicht te het verschaffen in de samenhang tussen de financiële opzet , het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Een fonds voert periodiek een haalbaarheidstoets uit die op basis van een stochastische analyse inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Bij deze toets worden het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario berekend en wordt getoetst of deze uitkomsten liggen binnen de grenzen van de voor de kring bepaalde normeringen. In de haalbaarheidstoets wordt expliciet aandacht besteed aan verwachtingen en risico's. De haalbaarheidstoets omvat 60 prognosejaren, gerekend vanaf de rapportagedatum en werkt met voorgeschreven scenariosets.
Herstelplan	In het geval dat de dekkingsgraad van een kring lager is dan de vereiste dekkingsgraad dient de kring een herstelplan op te stellen. In dit plan zijn maatregelen opgenomen waardoor de kring binnen de wettelijke kaders kan herstellen.
High yield	Obligaties met een kredietwaardigheid lager dan BBB.
(Resultaat op) Kanssystemen	Bij de vaststelling van de verplichtingen (en premies) wordt rekening gehouden met toekomstige verwachtingen (kansen). Dit betreft onder andere de sterfte kansen, arbeidsongeschiktheidskansen etc. Doordat de werkelijkheid hiervan afwijkt ontstaan resultaten. Dit wordt het resultaat op kanssystemen genoemd.

Kostendekkende premie	De kostendekkende premie bestaat uit de actuarieel benodigde premie voor de pensioenverplichtingen, een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor uitvoeringskosten van de kring en de premie die actuarieel benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling.
(Standaard)kring	Een gespecificeerde verzameling van pensioenregelingen die wordt uitgevoerd door het fonds waarvoor een afgescheiden vermogen wordt aangehouden.
Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan	Het orgaan van de Stichting als bedoeld in artikel 17A van de Statuten. Samen met de vertegenwoordigers vanuit de standaardkring(en) en de eigen kring(en) is er een kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM). Het belanghebbendenorgaan zorgt voor de belangen van werkgevers, werknemers en gepensioneerden uit de kring.
Middelloon(regeling)	Het middelloon is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloonregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.
Minimaal vereiste dekkingsgraad/ Minimaal Vereist Eigen Vermogen	Naast de vereiste dekkingsgraad wordt ook een minimaal vereiste dekkingsgraad (MVEV) berekend. Ligt de beleidsdekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad dan is sprake van een dekkingstekort. Als deze situatie zich onafgebroken gedurende 5 jaren voordoet dan moet het fonds binnen zes maanden maatregelen nemen waardoor het in een keer aan het MVEV voldoet.
Obligatie	Een obligatie is een bewijs van deelname in het kapitaal van een bedrijf of de overheid. Het is een schuldbewijs tegen een (meestal) vaste rente. Het is mogelijk om in obligaties te handelen, dit gebeurt op de effectenbeurs.
Opkomende markten	Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.
Pensioengerechtigde	De persoon voor wie het pensioen is ingegaan.
Pensioengrondslag	Het gedeelte van het salaris dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt berekend door het pensioengevend jaarsalaris te verminderen met de franchise.

Pensioenreglement	De door het fonds opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen Centraal Beheer APF en deelnemer.
Raad van toezicht	In het kader van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur is voor het intern toezichthoudend orgaan gekozen worden voor een raad van toezicht die het functioneren van het bestuur toetst en jaarlijks daarover aan het bestuur rapporteert.
Reële dekkingsgraad	In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in: 1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%. 2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.
Renterisico	Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.
(Rente)swap	Ruil van rendement op een vastgestelde lange rente tegen een variabele korte rente gedurende een vastgestelde looptijd.
Rentetermijnstructuur (RTS)	Maandelijks door DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd.
Samengevoegd belanghebbendenorgaan	Een samengevoegd belanghebbendenorgaan als bedoeld in artikel 115b, lid 1 van de Pensioenwet voor de standaardkringen. Dit is het medezeggenschapsorgaan voor de standaardkringen.
Staatsobligaties	Een staatsobligatie is een obligatie aangegaan door een overheid.
Technische voorziening	Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.
Toeslagverlening (indexatie)	Om de koopkracht van pensioenen niet achteruit te laten gaan, kunnen pensioenen worden aangepast. Toeslagverlening is een verhoging van een Pensioenaanspraak of een Pensioenrecht.
Ultimate Forward Rate (UFR)	De UFR is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel plaatsvindt. Bij looptijden langer dan 20 jaar wordt de langstermijnrente vastgesteld richting een convergentiepunt.

Uitvoeringsovereenkomst	De overeenkomst tussen een werkgever en het fonds over de uitvoering van een of meer pensioenovereenkomsten.
Vastgoed	Wij spreken van een directe vastgoed belegging als er daadwerkelijk in een gebouw of grond wordt belegd.
Vereist Eigen Vermogen/ Vereiste dekkinggraad	Om een voldoende mate van zekerheid te hebben dat pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen wordt door DNB een Vereist eigen vermogen (VEV) vastgesteld. De hoogte van het vereist eigen vermogen is grotendeels afhankelijk van de mate waarin een pensioenfonds risico's loopt. Ligt de beleidsdekkinggraad onder de vereiste dekkinggraad dan is sprake van een reservetekort en moet het fonds een herstelplan indienen bij DNB. Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat de kring binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.
Waardeoverdracht(en)	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

48. Nevenfuncties

48.1. Nevenfuncties bestuur per 31 december 2022

Naam	Titel nevenfunctie, naam organisatie	Bezoldigd ja/nee
Drs. J.Bouma	Directeur en aandeelhouder, ParBee BV	N
	Voorzitter, Stichting Pensioenfonds Hoogovens	J
	Bestuurder, Pensioenfederatie	J
	Chair, PensionsEurope	N
Drs. H.A. Kempen	Eigenaar, Kempen Management & Consultancy	N
	Member Dutch Advisory Board, Amundi	J
	Belegging- Risk management adviseur, BPF Particuliere beveiliging	J
	Bestuurder, BPF Beton	J
Drs. A.B. Peters – Derksen AAG	Directeur en aandeelhouder, DFAP BV	J
	Associé, VCHolland	J
	Bestuurslid, Stichting Pensioenfonds Sabic	J
Drs. L.J. van der Put RBA	Bestuurslid, pensioenfonds PostNL	J
	Adviseur van de Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen, Stichting Pensioenfonds Huisartsen	J
	Bestuurslid, pensioenfonds KLM Algemeen	J
	Voorzitter Commissie Risicomanagement, Pensioenfederatie	N
	Adviseur Raad van Advies Financial Investigator	N
	Adviseur Epifif	N

48.2. Nevenfuncties raad van toezicht per 31 december 2022

Naam	Titel nevenfunctie, naam organisatie	Bezoldigd ja/nee
Drs. M.A.M. Barth	Eigenaar, Marleen Barth Advies	N
	Voorzitter, Stichting tot Steun van De Jeugd gezinsbeschermers	N
	Voorzitter RvC, Rijnmond Dokters	J
	Lid raad van toezicht, GGZ Noord Holland	J
	Lid deelnemersraad, ZZP Pensioen	N
	Voorzitter Raad van Toezicht Nova College	J
	Voorzitter Raad van Toezicht Haga/Langeland Ziekenhuis.	J
	Gastdocent, Nationaal Register Toezicht Academie	J
Drs. L.M.T. van Velden	Directievoorzitter, NWB Bank	J
	Board member, Impact Economy Foundation	N
	Lid Supervisory Board, Pharm Access Foundation	N
	President European Association of Public Banks	N
Drs. A.J.M. van Amerongen AAG CPV	Sleutelfunctiehouder Risk Pensioenfonds StiPP	J
	Voorzitter Raad van Toezicht Pensioenfonds Foodservice	J
	Bestuurslid Pensioenfonds ABN AMRO	J
	Bestuurslid Pensioenfonds Slagers	J
	Lid visitatiecommissie Pensioenfonds St Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium	J
	Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Nederlandse Groothandel	J
	Lid interne adviescommissie Stichting PensioenOpleidingen (SPO)	J

www.centraalbeheerapf.nl

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds is een handelsnaam van de Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, statutair gevestigd te Zeist en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544. De Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft een vergunning van De Nederlandsche Bank voor het uitoefenen van het bedrijf van algemeen pensioenfonds als bedoeld in artikel 112a van de Pensioenwet.